Петър Дънов
Учителя

Събуждане

Издателство
„БЯЛО БРАТСТВО“

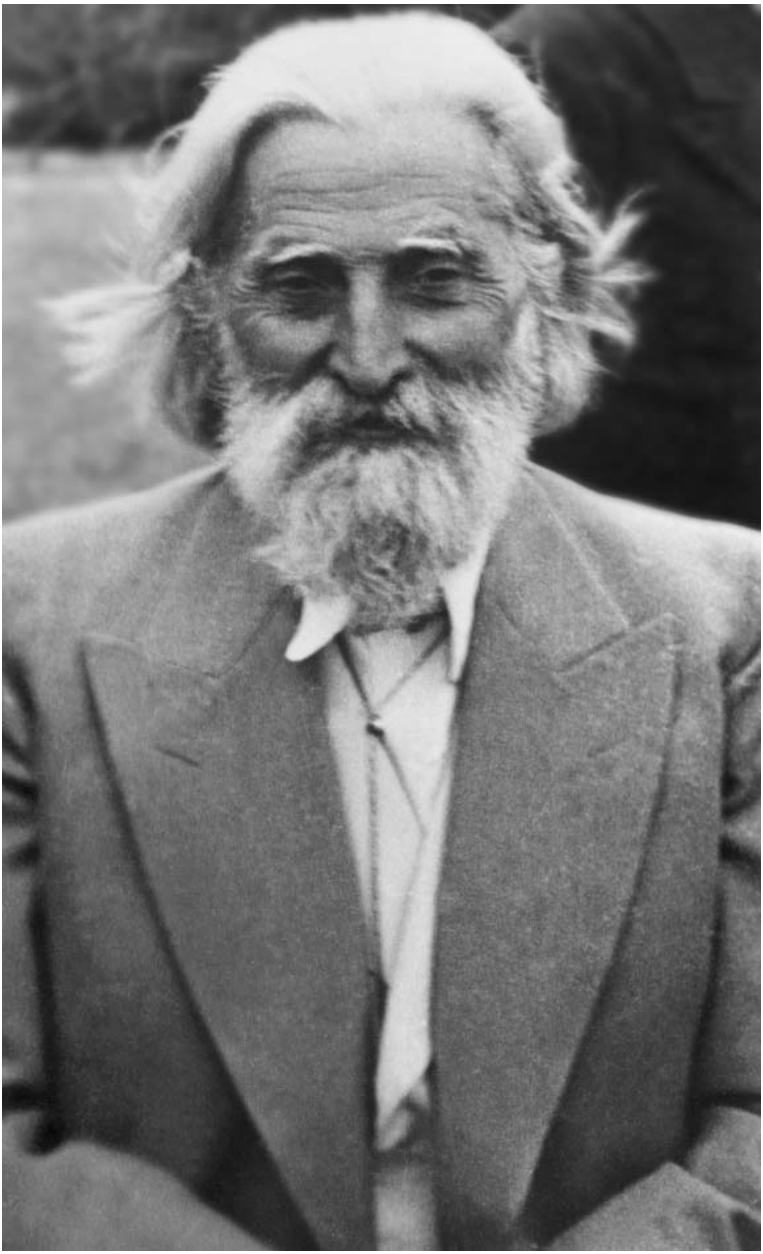

Петър Дънов
Учителя

Събуждане

Общ окултен клас
година единадесета

Словото в Школата
на Петър Дънов Учителя
е записано и съхранено
за съвременния читател
от стенографите:

Паша Теодорова
Елена Андреева
Савка Керемидчиева

Настоящото издание включва лекции, публикувани в сборниците:

СЪБУЖДАНЕ,
ООК, година единадесета (1931–1932), т.1
София, 1941

ЗАКОНЪТ И ЛЮБОВТА

ООК, година единадесета (1931–1932), т.2
София, 1946

НАЧАЛО НА МЪДРОСТТА

ООК, година единадесета (1931–1932), т.3
София, 1946

© Издателство „Бяло Братство“, 2013
ISBN 978-954-744-217-7

Съдържание

1. Събуждане, 30.09.1931 7
2. Оставената торба, 7.10.1931 20
3. Проводници на Любовта, 14.10.1931 30
4. Разбраната скръб, 21.10.1931 44
5. Предназначението на носа, 28.10.1931 56
6. Правилният тон, 4.11.1931 71
7. Двоен дял, 11.11.1931 84
8. Материални прояви на живота, 18.11.1931 100
9. Разтоварване на съзнанието, 25.11.1931 116
10. Непреодолимо желание, 9.12.1931 130
11. Правилен живот, 16.12.1931 144
12. Сила, живот и здраве, 23.12.1931 158
13. Истинско познаване, 30.12.1931 172
14. Граници в живота, 6.01.1032 187
15. Законът и Любовта, 13.01.1932 213
16. Раждане и растене, 20.01.1932 233
17. Двете отверстия, 27.01.1932 246
18. Лица на реалността, 3.02.1932 265
19. Любовта на безсмъртието, 10.02.1932 279
20. Доброто разположение, 17.02.1932 294
21. Трите начала, 24.02.1932 316
22. Физическият и Божественият живот, 2.03.1932 330
23. Ми бемол и фа диез, 9.03.1932 350
24. Начало на Мъдростта, 16.03.1932 360
25. Възпитание на волята, 30.03.1932 370
26. Входни врати, 6.04.1932 386
27. Закон на Вярата и Любовта, 13.04.1932 404
28. Динамика на живота, 20.04.1932 419

29. Трите принципа, 27.04.1932 437
30. Кръг, елипса и хипербола, 4.05.1932 453
31. Слаби и силни положения, 11.05.1932 464
32. Закон за частите и Цялото, 18.05.1932 475
33. Любов, Обич и почит, 1.06.1932 490
34. Знание и прилагане, 8.06.1932 511
35. Философия и наука, 15.06.1932 527
36. Малкото добро. Живият порядък, 22.06.1932 538
37. Отец Ми живее, 29.06.1932 557
38. Деца на Бога, 6.07.1932 570
39. Изключителни условия, 7.09.1932 582
40. Любов към Бога, 14.09.1932 601

Приложение

Обяснителни бележки 615
Речник на редки, остарели и чужди думи 622
Методи, задачи, опити, упражнения за работа 625
Теми 627

СЪБУЖДАНЕ

Като четете втора глава от *Първо послание на апостол Павел към Тимотей*, вие се пренасяте във времето на Павел; така виждате разликата между тогавашните времена и сегашните. Павел се обръща към вярващите с думите:

И тъй, моля ви преди всичко да правите моления, молитви, прошения, благодарения за всичките человеци (ст.1);

Така и жените с прилична премяна, със срамежливост и целомъдрие да украсяват себе си, не с плетения на космите или със злато, или с бисери, или с многоценни дрехи (ст.9).

И във времето на Павел жените са плели косите си, което показва, че това е стара мода; тя се прилага и до днес.

Жената да се учи мълчаливо, с всяко покорство. (ст.11)

Защо жената трябва да мълчи? За да мисли. Изобщо човек мисли само в мълчание. Кой се покорява? Който има воля. Една българска пословица казва: „Преклонената, или покорната, главичка остра сабя не сече“; с други думи казано: „Острата сабя не сече умна глава“. И сухият, и зеленият клон на дървото са покорни, но господарят взима острия нож и ги отрязва, ала никакъв нож не може да сече умния човек.

А жена да поучава не позволявам, нито да владее на мъжа, но да е в мълчание. (ст.12)

Който не разбира Писанието, търси причината за злото и за греха все в жената. Вярно е, че първата жена съгреши, но не външната – грехът се дължи на вътрешната жена, която е във всеки човек. Сегашната жена е дете на миналото, следователно тя се явява като последствие от живота на първата жена, която лесно се е поддала на греха. Човешкото сърце представлява вътрешната жена; именно

за това сърце се казва в Писанието: „Разтля се сърцето на този народ“. Преведен с други думи, този стих означава: „Развратиха се жените на народа“.

Ще кажете, че външните условия са причина да се проявява човек по един или друг начин. Всъщност външните условия са причина да прояви онова, което се крие дълбоко в него. Наистина, всеки човек избира такава среда за живеене, която отговаря на неговия вътрешен стремеж. Червеят пълзи по земята, защото сам си е избрал този начин на живот; един ден, когато се превърне в пеперуда, той ще напусне стария живот и ще влезе в нов, при нови, по-добри условия. Пеперудата се отличава от червея с по-голяма интелигентност и с това, че е господар на положението си. Много е мислил червеят, докато престане да пълзи и се превърне в пеперуда. Той казва: „Докато пълзя по Земята, много ще страдам. Колкото и да съм опитен в пълзенето, всеки може да ме стъпче. И по дърветата да пълзя, пак причинявам пакости, за което хората и птиците ме преследват. Не се живее така, трябва да си направя пашкул, където да си приготвя крилца за летене“. Когато Разумният свят вижда доброто желание на червея да измени живота си с цел да се повдигне, той му помага да го реализира.

Като се говори за червея и за пеперудата, ние ги разглеждаме като състояния, през които е минал човешкият дух. Всички форми на животните и растенията са жилища на същества, чрез които Разумната природа е правила своите опити с цел да ги усъвършенства. Всяка форма, колкото и да е малка, трябва да се усъвършенства, за да мине в по-висока – това е неизбежен закон. През тези форми минава и човек в утробата на майка си, докато дойде до последната, чрез която днес се проявява. Какво прави бедният човек, какво е първото му жилище – малка проста колибка; като забогатее, той си прави по-голямо, по-светло и по-хигиенично жилище, а първата колиба оставя в наследство на съществата, които стоят под него, а те я оставят на други, които идват след тях. Така човек се развива и върви напред. Следователно всички форми, по-ни-

ски от човешката, представляват минали култури, в които човек е живял, работил и постепенно е напускал, за да влезе в по-висока форма.

Като знаете това, отнасяйте се с уважение и любов към формите на растенията и животните като към ваши минали жилища. И до днес нисшите същества влизат в къщата на човека, ползват се от добрите условия, без да плащат. Разумният човек не ги държи отговорни за това, понеже и той не плаща нищо за къщата си, но непросветеният и неразумен взима наема си чрез насилие: като види кокошката, агънцето, прасенцето вън от себе си, взима ножа и сам се разправя с тях; това е неразбиране на Великия закон на Живота. Всяко същество е длъжно да плаща за добрите условия, които му се дават, но на кого – на Онзи, Който се грижи за него, Който го повдига. Всеки наемодател има право да получава наем, но не повече, отколкото трябва, и всеки наемател е длъжен да плаща наема си доброволно и навреме. Великият закон на Живота съди човека не за това, че взима наем, а за несправедливо отношение към неговите наематели. Той отглежда овце, взима млякото им, вълната им, но пак е недоволен, а най-после посяга и на живота им – това е несправедливост, която Природата не търпи. Благородство се иска от човека, да знае докъде се простират правата и задълженията му.

Красива е Природата с многобройните и разнообразни форми, чрез които опитва условията за живот на Земята. Изучавате една от първичните форми и се чудите как може да се живее в такава малка и незавършена колибка – само с две отверстия за влизане и излизане, без никакъв прозорец. Докато разглеждате тази форма, виждате друга, по-добре построена, с два прозореца, но сложена във водата – и тук условията са тежки. Тази форма се видоизменя в друга, по-добре построена, с криле, чрез които се движи свободно във въздуха, но и от нея човешкият дух е бил недоволен, затова го изпратили между млекопитаещите, докато най-после влязъл във формата на човека. Така той се задоволил, но временно – какво искал още? Другарка, която да му помага в живота и с която да споделя радости

и скърби. И това му се дало, но и до ден днешен човек философства трябва ли да има жена, или и без нея може да живее. Въпросът се решава просто: жената е сърцето на човека, което извършва кръвообръщението; ако можеш без сърце, ще можеш и без жена. Следователно не търсете жената вън от себе си, тя е във вас и без нея не можете – тя е пулсът на вашия живот. Докато мъжът търси жената вън от себе си и докато жената търси мъжа вън от себе си, и двамата ще се натъкват на противоречия.

Помнете: човешкият дух е минал през всички форми на живота и постепенно ги е напускал, докато най-после е дошъл до последната – човешката. Той ги е напуснал външно, но не и вътрешно; те и днес живеят в него, никога няма да се освободи от тях. Човек е минал и през различни раси: черна, червена, жълта, бяла – сегашната, но и в нея няма да остане. Бялата раса е Петата. Идва времето на Шестата раса, която носи новите и светли идеи, но и в тази раса няма да остане завинаги. Целта на човека е да върви напред, да дойде до положението на ангел, да бъде господар на себе си и на Вселената, да бъде истински съработник на Бога. На ангелите е дадена голяма власт – да управляват слънчевите системи; и човек подсъзнателно се стреми към тази власт, но като не е готов още за нея и не знае как да я постигне, той започва да управлява подобните си и се натъква на грешки и противоречия. С подобните си ще бъдеш като техен брат, докато дойдеш до положението на ангел – да управляваш и да работиш заедно с Бога.

И тъй, от гледището на Великия закон на развитието човек се намира в преходно състояние, от което трябва да се освободи; това значи да стане господар на себе си, сам да решава въпросите си, сам да действа и твори. Понякога съзнанието на човека се помрачава, той става недоволен от себе си, от обкръжаващите и търси причината на това състояние там, където не е; най-после търси причината в Бога – че не му е дал здраво тяло, че не му е дал светъл ум и широко сърце, за да се справи лесно с мъчнотиите си. И Мойсей завърши живота си с недоволство, той не беше

доволен от работата си на Земята, но след него дойдоха други пророци, които свършиха това, което той не можа да направи.

Съвременните хора търсят начин да се свържат с Живата природа, за да подобрят живота си. Разумност се иска от тях; ако не са разумни, могат да изпаднат в положението на червея – да ги тъпчат. Ще кажете, че нещата се постигат лесно, както червеят става пеперуда, но не всички червеи стават пеперуди – едни се увиват в какавиди, които се превръщат в пеперуди, а други си остават червеи. Да бъдеш червей или пеперуда – това са две различни състояния. Червеят разбира нещата по един начин, а пеперудата – по друг; скръбта е състояние на червея, а радостта – на пеперудата; червеят, както лошата мисъл, прояжда листата на дърветата, а пеперудата, както добрата мисъл, се храни със сладкия сок на цветята. Отрицателните и нисши мисли са червеи, които глождят съзнанието на човека. Какво да се прави с червеите? Да се продадат, както градинарят продава краставици на пазара.

Следователно който има червеи, т.е. краставици в градината си, трябва да ги изнесе на пазара, да се освободи от тях. Умират ли те? Никога не умират, затова се казва, че лошите и отрицателни мисли и чувства вървят след човека и на този, и на онзи свят. И душата дълго се бори с някои свои мисли и чувства, докато най-после се определи на кой свят живее: ако е на Земята, тя задоволява своите нужди чрез физическото тяло на човека; когато отиде на Небето, радва се, че задоволява нуждите си по особен начин, не както на Земята. На Земята душата се намира в сънно състояние, но на Небето тя е будна, във всеки момент се проявява. Докато се събуди от дълбокия сън, минава през много страдания и мъчнотии; този момент наричаме *пробуждане на съзнанието*. Така е за обикновените хора, а що се отнася до просветените, може и без страдания – те са хора с будно съзнание, готови на жертви и свещени подвизи.

Какво трябва да прави обикновеният човек? Да работи, да учи, за да не остане невежа. Каквото е сънното състо-

яние за будния живот на човека, такова е състоянието му в Невидимия свят по отношение на физическия – значи физическият живот е сън, в който душата спи дълго време, чака добри условия за пробуждането си. И в Писанието е казано: „Дойде време за пробуждане“. Всеки иска да се пробуди, но малцина са готови за това. Днес повечето хора са спящи души. Гонят ги разбойници, зверове, черни хора, а те бягат, крият се и питат: „Какво да правим, за да се освободим от неприятелите?“. Събудете се от дълбокия сън, в който сте заспали, и като се събудите, ще видите, че мъчнотиите и страданията ви са привидни. – „Гонят ме!“ Докато спиш, ще те гонят, но щом се събудиш, ще видиш, че си в Реалността на живота, където няма гонене и преследване. Следователно какъвто е спящият живот за обикновения човек, такъв е физическият живот за духовния – за него физическият живот е сън, а духовният е реалност. – „Какво да правим, за да излезем от мъчнотиите на всекидневния живот?“ Събудете се; щом се събудите, съзнанието ви ще просветне и ще се освободите от кошмарите на съня.

Човек трябва да бъде буден и на този, и на онзи свят. Каже ли, че на този свят трябва да бъде буден, а на онзи може да спи, и там ще се намери в същото положение, в което е бил на Земята. Влезеш ли буден в онзи свят, мъчнотиите и страданията ще бъдат далеч от теб. Това значи познаване на Истината, т.е. познаване на нещата така, както са в действителност; това значи познаване на онзи Живот, в който Бог вечно пребъдва. Бог пребъдва в Реалния живот, т.е. и в проявения, и в непроявения. Проявеният Бог е в материалния свят, а Непроявеният – в Идеалния. В бъдеще нашите идеи ще станат материални и ще се реализират; значи това, което е идеално за нас, за други ще стане материално. Ще дойде ден, когато материалното ще се превърне в идеално – кога? Когато Разумните същества управляват света, когато пеперудата ще се ползва от сладкия сок на плодовете, а не само на цветята. Днес пеперудата каца от цвят на цвят, ходи по цвета, помирисва го и си казва: „Не мога да се ползвам от сладките зрели

плодове“. За нея цветовете представляват реалния свят, а плодовете – Идеалния; съзнанието на пеперудата е готово за цветовете, но не и за плодовете.

Който иска да бъде пеперуда, трябва да се облича като нея, да си боядисва дрешките. Да боядисваш крилцата си като пеперудата, това показва какви дарби и способности се крият в теб, при това ти трябва да ги прилагаш, а не само да им се радваш. И пеперудата се радва на своите дарби и способности, но временно, а човек се радва всякога. Стремете се към постоянната радост, а не към временната.

Задачата на всеки човек е да развива своите дарби и способности. Ще кажете, че това не зависи от вас, а от вложеното във вас. Всеки има някаква дарба или способност в себе си, но тя може да остане неразвита – следователно от съзнателната работа на човека върху себе си зависи неговото развитие. Като работи върху себе си, той се свързва с Възвишените същества, които му помагат – те са същества на Любовта. Само Любовта има предвид интересите на всички хора, на Цялото, а не на отделните части. Каже ли някой, че обича даден човек, това значи, че обича частта; за да бъде любовта му правилна, той трябва да вижда в това лице Бога – така се свързва с Цялото. Всичко е създадено от Бога и заради Него. Обикновеният човек върви от частта към Цялото, а посветените – от Цялото към частта, т.е. от общото към частното. Като се развива правилно, и обикновеният човек идва до правия смисъл на живота, както и посветеният.

Какъв е смисълът на живота? Да намерите едно същество, което да ви обича и да мисли, че светът е създаден само за вас. – „Какво е моето задължение към това същество?“ Да отговориш на любовта му и да мислиш, че светът е създаден само за него – така и двамата ще дойдете до убеждението, че светът е създаден за вас; ако мислите така, ще се убедите, че светът е създаден за всички живи същества. Всяко същество има право да живее и да се ползва от благата на Живота – който мисли така, е на прав път, а който не мисли така, живее в противоречия и

заблуждения. Българинът е философ в живота си; като се убеди в нещо, категоричен е – каквото и да му говориш, казва: „Не продавай краставици на краставичар“. Това значи: краставиците не разрешават въпросите, или, с други думи, състоянието на червея не разрешава смисъла на живота. И състоянието на пеперудата не разрешава смисъла на живота. Пеперудата е разрешила само един въпрос, а именно – да мине в по-високо състояние от червея, но по-нататък не отива, връща се отново в състоянието на червей. Значи пеперудата отива от *А* до *В* и от *В* до *А*.

Такова е положението и на обикновения човек: от скръбта, т.е. от състоянието на червей, минава в радостта – в състоянието на пеперудата; понеже не може да задържи радостта си, той се връща в състоянието на червей – в скръбта. Не става ли същото и с вашите деца, т.е. с вашите мисли – ту се повдигате, ту се понижавате? Павел казва: „Ние няма да умрем, но ще се изменим“. Човек трябва да се измени, да напусне стария живот и да се събуди – това значи да живееш за Божията слава, да се радваш на всичко, което Бог е създал; само така човек може да се превърне от червей в пеперуда, без да се връща в състоянието на червея.

Какво представлява кръгът? Той е първата форма, в която човек се е проявил на Земята, той е поле, в което всички сили се хармонизират. Така се пише и буквата *О*, такава форма има и яйцето, чрез което се създава животът. И семето има форма на кръг и на елипса – като се посади в земята, то се пука и от него излиза стъбълце като камшиче; така се образува буквата *Б* – началото на проявения живот, който наричаме *битие*. Първоначално човек е живял затворен в себе си, в яйцето – непроявения живот. Като се видял ограничен в яйцето, човешкият дух започнал да търси начин да се прояви; така той разделил елипсата, без да знае, че делението не разрешава въпросите на живота. Чрез деление от кръга се получават две помалки кръгчета, от тях се получават четири, после осем и т.н.; делят се кръговете, умножават се, но вън от тях не може да се излезе. След голямо усилие на мисълта човек

успял да направи две отверстия на кръгчетата, отгоре и отдолу: долното отверстие играе ролята на коренче, с което клетката тегли хранителни сокове от земята, а горното отверстие представлява стъбло, на което се развиват листа и клончета. Така се е създало растението – една от формите на живота, през които е минал човешкият дух. Не съществуват ли външни форми на живота, човешкият дух не би могъл да се прояви.

И тъй, човек разбира външния свят дотолкова, доколкото може да разбере своя вътрешен свят. Каква представа ще имаш за ябълката, ако не я приемеш вътре в себе си? Ще развалиш формата ѝ, ще я опиташ и чрез вкуса, чрез силата, която тя дава, ще се произнесеш за нея. Нямаш ли вътрешна представа за даден предмет, ти никога не можеш да го разбереш и познаеш; ще описваш формата, цвета, големината на ябълката, но това не е достатъчно за пълното понятие *ябълка*. Не е ли престъпление да развваляме формата на ябълката? Не само че не е престъпление, но човек има право да се ползва от соковете ѝ, да се храни с нея. Плодовете са първата храна на човека; Раят е бил плодна градина, от която човек е имал право да се ползва. Важно е той да не спира развитието на съществата под него.

Ще кажете, че човек има право да коли животните. Ако е сигурен, че като заколи и изяде една кокошка, той я повдига и помага за развитието ѝ – има право, в противен случай не е позволено да се колят животните. Как се познава кога човек може да помогне за развитието на едно животно? Ако кокошката се пожертва доброволно за вас, свободни сте да я заколите или да я оставите да живее. Изучавайте подробно закона за развитието, или еволюцията на индивидите, за да намерите тясната връзка между всички живи същества, от най-малкото до най-голямото. Въпросът за еволюцията е Божествена идея, която може да се разбере само от високи умове, които издържат голямо налягане.

Представете си, че имате два планински върха с определена височина. Водата от единия връх може да мине в

другия само по един начин: ако се прокара канал между тях. Това значи: една Божествена идея може да мине от един ум в друг само когато има известно налягане; това е възможно, когато и двата ума разполагат с голяма височина. Оставите ли водата да слезе до полите на един от върховете и оттам да се изкачва по другия връх, това е невъзможно – защо? Няма нужното налягане, което може да повдигне водата нагоре. Ето защо, когато става въпрос за възприемане на една Божествена идея, на първо място е нужно налягане, т.е. напрягане на ума; ум, или мозък, който не се напряга или не издържа дадено напрягане, не е готов за Божествените идеи. С други думи казано: Божествените, т.е. Възвишените идеи могат да се прокарат в Разумния свят, между Разумни същества. Неразумните идеи никога не могат да се възприемат от Разумните същества – защо? Те нямат никакво налягане, идват от ниски места, без напрягане и подем.

Представете си, че едно дете е нарисувало гарга – може ли тази картина да се изложи пред художници? Ще кажете, че детето е гениално. Може да е гениално, но още не е проявило своя гений – картината му е незадоволителна, не може да занимава великите художници. Невъзможно е човек с обикновени идеи и постъпки, като картината на едно дете, да влезе в Царството Божие. Ще възразите, че сте мислили дълго време върху някои идеи и заслужавате да влезете между Разумни същества. Колкото и да сте мислили, вие сте нарисували една обикновена гарга, като малкото дете. И да влезете в Царството Божие с вашата гарга, веднага ще я прегледат там, ще се усмихнат и ще кажат, че картината ви се нуждае от много поправки, за което трябва да слезете отново на Земята, там да се учите. Докато сте на Земята, ще учите, ще рисувате гарги, ще ги изпращате на Възвишените същества за преглед, но докато не ги задоволите абсолютно, не можете да останете между тях – не е лесно да станеш велик, гениален художник.

Гаргата, за която говоря, представлява символичен образ на истинския живот. Докато е на Земята, човек рисува себе си, за да представи някога своята жива картина,

която да задоволи всички. Много пъти той ще се качва в Разумния свят, ще слиза, ще прави разходки, докато стане гражданин на този свят. При всяко отиване ще преглеждат картината му, ще я поправят и ще го връщат на Земята. Един ден, когато картината му вземе образ на ангел, на светия или на едно от Възвишените същества, между които отива, той ще получи свидетелство за завършен курс по художество и ще му дадат специална служба: да слиза на Земята като помощник на своите братя, да ги насочва в правия път. Това значи да изработиш себе си като жива картина, достойна да живее между жителите на Царството Божие – това се иска от човека, това е неговата задача на Земята.

И тъй, човек трябва да наблюдава и да изучава живите форми в Природата като преходни положения на живота. Започнете от формите в неорганичния свят – камъните и минералите, и постепенно вървете към тези от органичния; само така ще видите връзката между тях, само така човек може да си обясни причината за своите скърби и радости. Да намериш извора на своята радост или скръб, това значи да знаеш дали да черпиш вода от него, или да го заобиколиш, без да се ползваш от водата му. Кой човек, като знае, че на пътя му се открива голяма пропаст, няма да я заобиколи? Или кой човек, като знае къде има чиста планинска вода, няма да отиде и да задоволи жаждата си?

Разумният знае къде се намират добрите неща и съзнателно отива при тях, знае къде се намират лошите и ги избягва; той знае къде се намират тъмните и светлите места в съзнанието му – първите от тях запазва, а вторите избягва. Защо ще се натъкваш на недоволството в себе си? За какво е недоволен човек? За прости работи – някой е недоволен от яденето: маслото било недостатъчно или било с малко червен пипер, нямало цвят. Сложи вкусно, добре сготвено ядене на трапезата, за да превърнеш недоволството на човека в доволство. Готварството е стара наука, която е съществувала във всички времена и епохи, от клетката до целия човек. И клетката познава това из-

кусство, тя сама си приготвя храна и се развива. Ето защо и религиозният, докато слуша някаква проповед, от време навреме се разсейва и си казва: „Дали ще има ядене на онзи свят?“. И там ще има ядене, даже по-вкусно и по-фино от това, което хората приготвят на Земята.

Мнозина се питат: „Какъв въпрос трябва да ни занимава най-много в живота?“. За някои важен въпрос е яденето, а за други – как да угодят на Бога. Искаш ли да угодиш на Бога, ще живееш така, че да изявиш Любовта в живота си. Без Любов животът не може да се прояви. Ние говорим за Целокупната любов, която включва двата велики закона: Любов към Бога и Любов към ближния. Любовта към Бога подразбира ти да Го обичаш и Той да те обича. Не е достатъчно човек да обича някого, но като обича, трябва и него да обичат. Затова се казва, че любовта ражда любов, а тя е първото условие за работа, за учене и за развиване – не можеш да работиш, ако не обичаш работата си; не можеш да учиш, ако не обичаш учителя си; не можеш да се развиваш, ако не обичаш Онзи, Който те е създал.

Следователно ще обичаш Бога и Той ще те обича, ще обичаш ближния си и той ще те обича. Ако си ученик, ще обичаш учителя си, съучениците си, за да се ползваш от тяхната любов. – „Как ще спечелим любовта на своите съученици?“ Чрез смирение. Представете си, че сте последен по номер в класа; преди вас са записани 29 ученици и вие сте последният. Всички ще ви погледнат отвисоко, но трябва да бъдете смирен, да понесете всичко с търпение; така те ще ви обикнат и поставят наред с тях и понеже знаят повече от вас, ще ви помогнат да ги достигнете. За предпочитане е да заемете последно място и постепенно да напредвате, отколкото да застанете пръв между всички и да не можете да задържите мястото си – при това положение, естествено, човек слиза от първото място и остава назад.

Представете си, че на пътя ви се изпречи слон. Какво трябва да направите? Ако сте разумен, ще се отбиете настрани, за да мине слонът; ако не сте разумен, ще искате той да се отбие от пътя си – ще кажете: „Аз съм човек, а

слонът – животно. Той трябва да отстъпи“, но слонът ще ви качи на хобота си, ще ви завърти няколко пъти във въздуха и ще ви сложи настрани, да не му пречите. Със слон не можеш да се бориш. Вижте как постъпват децата: ако някое срещне на пътя си слон, няма да изисква от него да му направи път, но ще се сети да му купи малко ориз; като му даде да си хапне два-три пъти ориз, слонът ще се разположи приятелски към него и където го срещне, ще го вдигне на хобота си и ще го разходи. Така трябва да постъпва всеки човек с мъчнотиите си. Всяка мъчнотия е слон, с който трябва да се справите разумно: ще ѝ давате от време на време по малко ориз, ще я гладите, ще я милвате, докато тя се разположи към вас и започне да ви носи на гърба си.

И тъй, правилно разбиране и разумност се искат от човека – като се натъква на мъчнотии, да знае как да се справя. Ако слонът иска да си хапне няколко смокини, трябва ли бакалинът да го боде с игла по хобота? Ако се опита да направи това, слонът ще му отговори така, че дълго време ще го помни: ще напълни хобота си с вода и ще го опръска от горе до долу.

Човек трябва да се обхожда добре с мъчнотиите си, за да се справя лесно с тях; само така той може да развие самообладание. Добрата обхода води към самообладание – това се иска от всички хора. Хиляди години чака Бог да види добри плодове от Своите деца; Той казва: „Една ябълка искам да изработите, но да е доброкачествена“. Може да изработи нещо, да даде плод само онзи, който се е събудил, осъзнал и смирил. Ако не се събудиш, не можеш да работиш; ако не се смириш, работата ти ще бъде безплодна.

Желая на всички да се събудите и да започнете да работите с любов и смирение.

1. лекция, 30 септември 1931 г., София, Изгрев

ОСТАВЕНАТА ТОРБА

На фигурата имате три окръжности – *A*, *B* и *C*, които се пресичат взаимно. Всички знаете какво нещо е окръжност и какво – кръг. Понеже имат еднакви радиуси, и

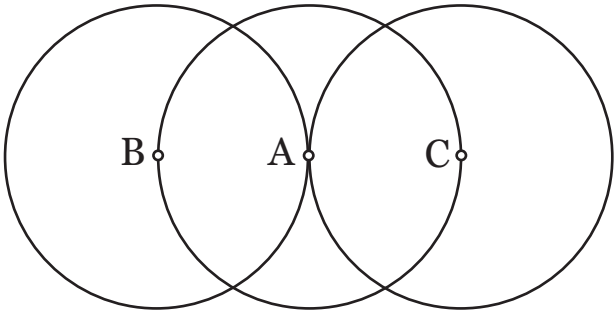

трите окръжности са равни помежду си, но се отличават по своята дейност като образи на Живата природа. Средната окръжност, с център *A*, пресича двете окръжности в центровете им *B* и *C*, което показва, че има нещо общо с тях. Тази окръжност представлява Божественият свят и следователно този свят има нещо общо с останалите два свята – Духовния и физическия.

Мнозина се запитват на какво се дължат противоречията в живота. Когато субективните (вътрешните) възгледи на човека се стълкновяват с обективните, т.е. с външните възгледи на Бога и на Разумната природа, непременно се явяват противоречия – значи вътрешният свят на човека е външен свят на Бога. Ако излезе от своя център, човек влиза в центъра на Божествения свят, а остане ли в своя център, той е във външния свят на Бога, в периферията на Божествения свят. И обратно: когато се движи по периферията на своя живот, той минава през центъра на Божествения свят. В това време мисли, че е някакво божество, иска да прави това, което е достояние само на Бога, но именно така той изпада в противоречие със себе си – никой човек не може да направи това, което върши Бог.

Какво трябва да прави човек, за да излезе от противоречията си? Да съгласува своите субективни мисли и желания с обективните мисли и желания на Бога. Невъзможно е Бог да следва пътя на човешките мисли и желания. Човек е проява на Бога, но не и начало на Неговия живот, следователно той трябва да върви по пътя на Бога, а не Бог по неговия път. Някой пита защо работите му не се нареждат добре; защото е в стълкновение с външния живот на Бога. „Защо имам големи мъчнотии?“ – защото си в стълкновение с външния живот на Бога; ако се движиш съзнателно по окръжността *A*, ще намериш хиляди възможности да реализираш своите мисли и желания, както и своя идеал.

В Божествения живот има две противоположни посоки на движение: едната е от *B* към *A*, а другата – от *C* към *A*. Това показва, че в Природата има известно отношение между един силен и един слаб момент, между една Разумна и една неразумна сила, между Доброто и злото, между Истината и лъжата. Кога лъже човек? Когато обещава на хората неща, които никога не може да направи. Някой казва, че ще ви направи щастливи, но всъщност никой никого не може да направи щастлив – щастието е в ръцете на Бога, не в човешките. Човек себе си не може да направи щастлив, че другите ще ощастливи! Как може нещастният да прави другите щастливи? Как може слабият да прави другите силни? Как може бедният да прави другите богати? Каквито и обещания да ви дават обикновените хора, не се лъжете от техните думи. Това не е лъжа, а неразбиране на нещата. Лъже онзи, който обещава нещо, което може да направи, а не го прави. Не можеш да наречеш лъжец онзи, който ти обещава богатството на цялата Земя – преди всичко Земята не е негова, той няма право да разполага с нейното богатство; този човек може да се нарече глупец, но не и лъжец. Като знаете това, не говорете такива неща нито на себе си, нито на своите ближни.

Защо ще си въобразяваш, че можеш да вдигнеш Земята на гърба си, опитвал ли си да я носиш на гърба си? Първо опитай, после говори. Ще кажеш, че си ходил на

Слънцето. Как си ходил – с ума си, със сърцето си или с тялото си? Трябва да говориш само онова, което си опитал и си се уверил, че сам можеш да направиш. Ходил е на Слънцето само онзи, който си е послужил и с ума, и със сърцето, и с тялото си. – „Аз познавам Бога.“ Как Го познаваш – с ума, със сърцето или с тялото си? Истинското, пълно познаване на Бога подразбира познаване по ум, по сърце и по тяло – т.е. с цялото естество.

Може ли да познаваш Бога с тялото си? Какво означава тялото? Под *тяло* разбираме външна проява на душата; тялото представлява външната, обективна проява на душата. Никой не може да разбере и познае душата вън от проявите на ума, на сърцето и на тялото. Следователно душата има три обективни прояви: в Умствения свят – чрез вътрешната природа на ума, в Духовния свят – чрез вътрешната природа на сърцето, във физическия свят – като вътрешни сили на тялото.

И тъй, душата представлява външната и вътрешната същина на човека. Тя присъства и в съзнанието, и в ума, и в сърцето, и във волята на човека – навсякъде и във всичко; определя нещата, но нея никой не може да определи. Тя присъства и в духа на човека. Ако някой се опита да ѝ даде форма, това значи да я ограничи, а душата не се ограничава. Според някои душата има яйцевидна форма; такава е формата на човешкото тяло, а не на душата. Където душата присъства, там има вечно движение, вечна работа. Следователно никой не е видял душата, но има представа за нейните прояви.

Казано е в Писанието: „И вдъхна в ноздрите му дихание на живот, и стана человек жива душа“; това значи: и започна човек да диша, да мисли, да чувства, да се движи и да работи. Ще кажете, че първият човек е бил създаден лесно – достатъчно е било да му се вдъхне въздух. Ако наистина е лесно, опитайте се и вие да вдъхнете въздух в нещо, да видите какво ще излезе. Знаете ли какво представлява диханието на Бога и каква сила се крие в него?

Следователно, когато става въпрос за диханието на Бога, трябва да гледате на него като на нещо свещено. Ако

чрез въздуха, който обикновеният човек вдишва и издишва, се извършват велики процеси в организма, колко повелики и възвишени неща стават от диханието на Бога! Веднъж само вдъхна Бог в ноздрите на човека и той стана жива душа, при това този процес не е еднократен – много пъти Бог внася Своето дихание в него; в момента, в който престане този процес, човек умира, т.е. животът в него се прекъсва.

Който не разбира истината, мисли, че Бог само веднъж е вдъхнал живот в първия човек. За да го оживи, Бог наистина е вдъхнал само веднъж, но оттогава до днес Той не е престанал да внася диханието Си в човека и няма да престане да вдъхва. Майката само веднъж ли кърми детето си? Много пъти го кърми, докато стане истински човек. Диханието на Бога е необходимо за всеки човек, както млякото за кърменото дете.

Следователно процесът на Божественото дихание е непреривен, както и кърменето на малкото дете; като знаете това, поддържайте връзката си с Бога, за да могат Неговите енергии да се втичат във вас. Тогава, като се питате какъв е смисълът на живота, ще си отговорите: „Смисълът на живота се заключава във връзката на човешката душа с Бога“. „Защо нямам успех в живота си?“ – защото си скъсал връзката с Бога; „Какво трябва да направя, за да подобря живота си?“ – да възстановиш тази връзка.

Представете си, че специално за вас е оставена на определено място торба със злато, която сами трябва да вземете. Отивате да я вземете, но в същия момент отнякъде излизат разбойници и ви гонят, за да вземат златото; това е устроено нарочно, за да ви изпитат заслужавате ли Божественото благо, или ще се уплашите и ще избягате. Ако избягате от разбойниците и не вземете торбата, те ще се възползват от Божественото благо; в дадения случай вие минавате за престъпник пред разбойниците, понеже не сте могли да използвате Божественото благо. Страхът от разбойниците показва, че сте скъсали връзката си с Бога; който пази тази връзка, той не се страхува – знае, че при получаване на едно благо винаги има изпитание, и е готов да се справи с него.

Какво се иска от сегашния човек? Самообладание – по този начин могат да се реализират добрите желания. Който има самообладание, той се е справил със страха. Какво допринася страхът – излишни тревоги. Ако пътуваш с параход в океана, трябва ли да се страхуваш да не стане някаква катастрофа? Страхуваш се да не се разбие пароходът и да не се намериш на дъното на океана. Кой човек се страхува? Който не е свързан с Бога. Който има отношение към Бога, преди да се качи на парахода, ще Го запита дали да пътува с този параход, или да се качи на друг. Ако му се отговори положително, той няма защо да се съмнява; ще влезе в парахода и през каквито и изпитания да мине, в края на краищата ще излезе на спасителния бряг. Всичко може да стане с парахода, в който си ти, но няма да потъне – защо? Защото Бог ти е позволил да пътуваш с него. Никаква сила в света не е в състояние да се противопостави на Божиите решения. Ако пароходът потъне, това показва, че ти си влязъл в него без позволението на Бога. Казано е в Писанието: „Косъм от главата ви няма да падне без Волята на Бога“.

Следователно на съвременните хора е нужна Вяра – не умствена, но Абсолютна вяра, в която няма никакви изключения. Какво означава *Вяра без изключения*? Ако се качиш на параход в океана и се яви буря, пароходът ще мине през големи люшкания, ще потъва във водата и ще излиза на повърхността, пътниците ще бъдат заливани с вода, но пак ще излезеш на брега здрав и читав и през всичкото време на изпитанието трябва да останеш тих и спокоен, с пълна Вяра, че ще стигнеш до брега благополучно, и ще кажеш: „Минах през голяма опитност, но се убедих, че в Божиите обещания няма обратни решения“. Ще кажете, че вярвате в Бога и в Христа; мнозина вярват като вас, но важното е как ще се справи всеки, като попадне в развълнувания океан. Вярваш, но като те гонят разбойници, оставяш торбата със златото и бягаш; това не е Вяра, истински вярващият трябва да остане на мястото си, разбойниците да минат покрай него и да не го докоснат – това е Вяра. Ако се уплашиш от разбойниците и избягаш,

ти сам се излагаш на страдания; ще останеш около торбата си и ще кажеш на разбойниците: „Тази торба е моя. Бог ми я е дал и не отстъпвам от нея“.

Какво представлява торбата със златото – човешкият живот. Следователно никой не може да вземе живота, даден от Бога, нито смъртта може да отнеме живота на човека. – „Ще умрем.“ Кой ви е казал това? Питали ли сте Господа ще умрете ли, или още ще живеете? Някой обикновен човек може да ви каже, че ще умрете, но неговото твърдение не е меродавно. Кой е умирал съзнателно и познава смъртта? Никой няма право да говори за неща, които не е опитал. Казано е в Писанието: „В който ден пристъпиш Божия закон, ще умреш“. Този закон има и обратен смисъл: „В който ден решиш да изпълняваш Божия закон, ти придобиваш живот“. Който губи живота си, става недоволен и страда, а който придобива живот, радва се.

И тъй, хората са недоволни, когато нещата стават така, както не ги очакват. Искаш да придобиеш богатство, но като започнат да те преследват апаши и разбойници, ставаш недоволен и казваш: „Защо ми е такова богатство, което нарушава мира и спокойствието ми?“. Представи си, че твоето богатство не е в пари, а в някакво природно благо, от което се нуждаят всички хора. Ти имаш къща близо до чист планински извор; край къщата ти минават и заминават пътници и всеки търси вода, за да задоволи жаждата си, и щом видят извора, приближават до него и пият от водата му. Имаш ли право да отказваш на пътниците да пият от водата на твоя извор? Ако откажеш на някого, ти вършиш престъпление, за което ще отговаряш. Всеки, който дойде при твоя извор, ще оставиш свободно да се напие и да си налее колкото иска – в това се заключава изпълнението на Божията воля. Затова е казано: „Даром сте взели, даром давайте“; даром се дават Божиите блага, защото трябва да се върнат при Източника, от Който са излезли. Когато се говори за изобилие на благата, имаме предвид Божиите блага; като знаете това, не спирайте пътя им.

Първата задача на човека е да се справи със своя вътрешен страх. Докато се страхува, той всякога ще бъде недоволен, че не е постигнал идеала си. Много естествено – страхът го заставя да бяга и да се откаже от торбата с благата. Ако някой се оплаква, че не е станал богат, силен, добър, това се дължи на неговата страхливост. – „Защо не можах да стана поет, музикант или художник?“ Защото си бил страхлив. Който е доволен от положението си и се радва на своите постижения, той е бил смел и решителен в живота си, пред нищо не се е спирал. Ето защо, ако не сте богати, учени, добри, силни, ще знаете, че причината за това е в самите вас – страхливи сте били; ако сте бедни и болни, страхливи сте били. Това е факт, който съм опитвал много пъти в живота и съм абсолютно убеден в него; той е станал вече закон, в който няма никакво изключение.

Казано е в Писанието: „Страхливият не може да наследи Царството Божие“. Какво представлява Царството Божие? Сбор от блага, които Бог е определил за всички живи същества на Земята. Следователно, ако си страхлив, не можеш да се ползваш от Божиите блага. – „Как мога да се освободя от страха?“ Като внесеш Любовта в сърцето си; тогава страхът ще остане отвън, а Любовта – отвътре, и само така ще реализираш желанията си, само така ще бъдеш в съгласие с Божествения свят. Докато живееш със страх за утрешния ден, всякога ще бъдеш в стълкновение с Бога, с Разумната природа. Извади страха вън от себе си, за да влезеш в хармония с Живата природа и да се ползваш от Божието благословение; при това положение ще реализираш своите желания – каквото помислиш, ще постигнеш. Ако пожелаеш да имаш една колибка, веднага ще я придобиеш, тя ще бъде като гайда: ту ще я свиваш, ту ще я надуваш. Можеш ли да се оплачеш от жилищна криза? Ще носиш колибката със себе си и където те завари нощта, там ще останеш. Това значи да прилага човек своето знание, това значи да бъдеш съвършен, затова е казано в Писанието: „Бъдете съвършени, както е съвършен Отец ваш небесни“. За съвършения всичко е постижимо.

В Божествения свят нещата се постигат само за даден момент – това значи: Бог осигурява човека само за даден момент, а не за вечни времена. Имаш нужда от хляб в даден момент – ще го имаш; искаш да напишеш нещо – ще напишеш и ще се проявиш като писател, но само за даден момент; искаш да имаш къщичка, да си починеш – и това ще ти се даде, но само за момента. При това моментът подразбира само известна област, известно направление: в един момент ще се проявиш само в известна област, а не във всички области и направления. Искаш ли в един момент да се проявиш във всички области, или да постигнеш всичките си желания, ти изпадаш в заблуждения и противоречия.

И тъй, всичко в живота е постижимо, когато поставите Любовта отвътре, а страха – отвън; така се придобиват животът и безсмъртието. Следователно, когато сте в съгласие с Божиите закони, нищо не може да ви изненада; каквото и да ви се случи, ще знаете, че в един момент ще се справите с мъчнотията си. Бог е във вечността, Той ръководи света и го оправя. Живейте без страх, за да запазите торбата със златото от ръцете на разбойниците. Пред Любовта и безстрашието и най-големият разбойник отстъпва, слага оръжието си на земята и казва: „Торбата е твоя, разполагай със златото си така, както знаеш. Ако обичаш, можеш да дадеш нещо и на мен“. Ти бръкваш в торбата и даваш на разбойника част от златото. Това подразбира истински отношения между хората. Когато имаш повече блага от своя ближен, дай му част от благата си, но доброволно.

Сега бъдете внимателни, за да не губите торбите си. За тези, които са ги изгубили, те не се връщат вече, но внимавайте в бъдеще поне да не ги губите. Когато се качвате на параход, не губете Вярата си; като се натъквате на страдания, не се обезсърчавайте! Щом сте свързани с Бога, никаква сила не може да ви измести от положението, в което се намирате; каквито и бури и ветрове да ви брулят, параходът ви ще излезе благополучно в пристанището. Това, което желаете да стане, ще се изпълни. Това е закон,

в който няма никакво изключение. Как ще познаете дали този закон действа в живота? Опитайте да вземете торбата и ще видите, че разбойниците ще отстъпят пред вас; така ще разберете, че те са ваши приятели, дегизирани с цел да изпитат вярата и самообладанието ви.

Ще ви дам една нова песен, на чужд език, със следното съдържание:

Аин фаси, мекри заси, фин земру ашан меру суаси син месул сумаси зен фесул.

Чуждият и неразбран език показва, че някога, в далечното минало, вие сте изгубили благото, което ви е било дадено; изгубили сте торбата и днес я търсите. Сега следват разбраните думи на песента:

В небесните ширини, в небесните глъбини, в небесните висини, где Светлина обитава и Животът вечно се проявява.

Кога човек говори за небесните ширини? Когато изгуби нещо; тогава той става по-разумен, но торбата е отишла вече в ръцете на разбойниците. Стои човекът и мисли как е станала тази работа – че торбата е вече далеч от него; той не подозира, че причината е в неговия страх. Докато не се познава, човек страда, мъчи се и се пита защо идват страданията. Страданията на хората са резултат на изгубената Обич; без Обич и Любов животът се обезсмисля. Любовта изключва страха, следователно освобождава човека от тъмнината и ограниченията. Ако обичта и любовта ви не са в сила да изпъдят страха навън, те не са истински. – „Как да се примирим със страданията?“ Няма защо да се примирявате с тях, но ще ги приемете като неща, които идват от Бога. Следователно всичко, което идва от Бога, е добро; радост или страдание, които идват от Бога, са добри и са намясто, но трябва да различавате това, което идва от хората, от онова, което идва от Бога.

За следващия път пишете върху темата: *Най-големият страх и най-голямата обич*. Като развивате темата, ще се стремите да внесете нещо ново в разбирането си, а не да повтаряте така, както са разбирали хората преди вас; за всяко нещо се иска ново разбиране. И пророците

са имали някакво разбиране за Бога, но вие трябва да се отличавате от тях. От вас се иска още по-ново разбиране, да се приближавате до разбирането на Христа за Бога. Нали минавате за християни? Вашето разбиране трябва да отговаря на момента, в който сега живеете. Новото има отношение към красотата в живота, а красотата – към настоящето.

Наистина, важни са сегашните блага, а не миналите, които са изгубени вече. В много ями се е събирала вода, от която мнозина са се ползвали, но важна е водата, която днес изтича от извора. Водата в ямите е мътна, нечиста, а от извора е прясна, чиста и всички се стремят към нея. На същото основание казвам: важно е как Бог се изявява днес към нас, а не как се е изявявал в миналото. Затова Павел казва: „Око не е видяло и ухо не е чуло това, което Бог е приготвил за онези, които Го любят“.

Ако не обичаш Бога, нито на ума ти, нито на сърцето ти ще дойде това, което Той е приготвил за теб. Велика е Любовта Му към всяка душа. Божията Любов е врата, през която ти ще минеш, за да влезеш в Божествения свят; само така ще приемаш и предаваш Божиите блага. Следователно Обичта е съединителна връзка между човешката душа и Първата Причина; на тази връзка се дължи правилното развитие на човека.

2. лекция, 7 октомври 1931 г., София, Изгрев

ПРОВОДНИЦИ НА ЛЮБОВТА

Размишление.

Тема за следния път: *Произход на въшката*.

Ще кажете, че темата е проста, лесно ще я напишете. Нещата са прости, когато човек има яснота в съзнанието си. Ако мислиш, че като се разтоварваш, можеш да опростиш нещата, сам се заблуждаваш. Ако кредиторът опростява дълговете на своите длъжници, това значи прощаване, т.е. заличаване на дълговете им. Да опростяваш живота си значи да се помиряваш с трудностите, т.е. да спазваш закона на икономията. Мнозина мислят, че са пестеливи; да отделяш от хапката си и да внасяш пари в банката не е опростяване на живота, това не разрешава въпросите.

Колко прави две по две? – „Четири.“ Ще кажете, че това е просто смятане; две по две прави четири, но две плюс две е пак четири. Защо и при умножаването, и при събирането получаваме все четири? Знаете само, че лесно се събират две и две и лесно се умножават две по две, но защо и в двата случая получавате четворка – не знаете. Ще кажете, че числата се събират лесно, но кои величини се събират лесно – живите или механичните? Лесно е да събереш две царевични зрънца или две камъчета, но как ще събереш две кокошки или двама души? Кокошките слагаш в курника, но не си ги събрал. Двама души живеят в една къща, но не са събрани; те могат да живеят заедно или доброволно, или насила, но това не е още събиране. Значи има естествено и неестествено събиране. Ти можеш да приемеш една идея доброволно или насилствено. Това показва, че в живота и в Природата съществуват два вида процеси: естествени и неестествени.

Често хората се спират върху въпроса да вярват ли в Бога, или да не вярват. Кое от двете положения е естествено и кое – неестествено? Ще кажат някои, че вярата в Бога

е необходимост, както е необходимо Слънцето за всички живи същества – без слънчевата светлина и топлина няма живот на Земята. Какво ще стане с вас, ако Слънцето не изгрява цяла година? Какво ще стане с вас, ако гладът ви стигне до краен предел? Казваш: „Прегладнях вече“. Какво ще стане с теб, като прегладнееш? Ще заспиш. И без Слънцето ще заспиш, както и без храна – това заспиване подразбира спиране на растенето.

Смисълът на живота е в растенето. Ако всеки ден не прибавяш нещо в себе си, т.е. ако не растеш, денят е загубен за теб. Когато рисува някаква картина, художникът всеки ден прибавя по една малка чертичка към нея и като погледнеш, виждаш, че е нарисувал човешко лице – всеки ден по една чертичка, докато на шестия ден виждаш цяло лице. Казано е, че Бог е създал света в шест дни. Така се говори на децата, а възрастните, т.е. Посветените, под *шест* разбират не шест дни, а шест елемента. Кои са тези елементи? Това са дните на седмицата: понеделник, вторник, сряда и т.н. Християните считат понеделник за първи ден, т.е. първи елемент, а евреите започват от неделя – първият ден на Битието, първият елемент, с който е започнало създаването на света. Какъв елемент е неделята?

Като се говори за Бога, всички казват, че Той е вездесъщ. Ако питате някого къде е Бог, ще отговори, че е на небето. Щом е на небето, не е вездесъщ – защо? Защото според някои небето е покривът на Земята, а покривът не е всичко в света. Други пък под *Небе* разбират необятното пространство, което включва всичко; значи Небето не е само покрив на Земята, но нещо велико и необятно, в което влиза цялата Вселена, цялата вечност. Вечният живот включва обикновения, а обикновеният е част от вечния.

Хората говорят за Бога, за Небето и за Земята, но един от близките за тях въпроси е защо съществува злото. Много просто, злото е половината на Доброто. Какво е тогава Доброто? Цялото на злото. Значи злото се е отделило от Доброто като от цяла единица и съставя неговата половина; Доброто пък като цяло превръща всичко в Добро.

Българската пословица *Всяко зло за добро* има предвид тъкмо това, че само Доброто е в сила да превърне злото в добро. Ето защо не се смущавайте, когато се натъквате на злото – то е част от Доброто, а частта е по-слаба от цялото. Нека тази мисъл остане в ума ви като съзнателна, разумна работа, която ще придаде нещо към вашето съзнание. – „Кога се е създало злото?“ Когато се е отделило от Цялото, т.е. от Доброто – основата на живота. Ако имате едно яйце, трябва ли да го делите на две части? Понеже в яйцето е скрит животът, нямате право да делите живота, той е единен и неделим. Който се е опитал да го раздели, той е внесъл злото в света. Всяко нещо, създадено от Бога, е единно, неделимо и следователно трябва да се използва както е дадено. Ако се опиташ да разделиш една своя мисъл, която съществува като зародиш в ума ти, извършил си вече едно зло, което ще ти причини голямо страдание. Всяка добра мисъл е неделима величина, която само трябва да се сложи в действие – нищо повече не можете да правите с нея.

И тъй, съдействайте на Доброто във вас да расте и да се развива – само така то ще ви допринесе нещо. Сейте добри мисли и чувства в градините на вашия ум и на вашето сърце, както посаждате плодни дървета в градината си. Един беден човек в продължение на най-много десет години може да подобри материалното си положение – достатъчно е да посее сто семки от доброкачествени круши или ябълки, за да се радва на техните плодове. Кажете ли, че това не е ваша работа, сами се спъвате. По цели дни седите и философствате върху въпросите кой е създал света, защо го е създал и мислите, че това е ваша работа, но това философстване нищо не допринася за растенето ви. Години наред изучавате животните, техния характер и произход, без да сеете нещо в градината си. Какво ще придобиете, ако изучавате характера на вълка например? Друг е въпросът, ако изучавате характера на овцата – вие отглеждате овце, имате отношение към тях. Всяка мисъл, всяко чувство, с които човек се занимава, оказват известно влияние върху него; всеки предмет, който изучава,

също оказва влияние върху него. Следователно, ако изучава вълка, ще се натъкне на известно влияние от него – защо му е вълчето влияние? Работете с Доброто, без да го делите, за да се намирате под неговото влияние; работете с Доброто като метод за самовъзпитание – така ще се развивате правилно и ще вървите напред.

И тъй, работете върху истинското самовъзпитание с методи, каквито Разумната природа дава. Един от нейните методи е обновяването: човек се обновява, когато всеки ден внася в ума си по една нова мисъл и в сърцето си по едно ново чувство, които го повдигат. Нека всеки се запита какво ново може да внесе днес в ума си и в сърцето си. Здравият мисли за богатство, да спечели нещо, с което да подобри живота си. За какво мисли болният? Като се върти в леглото по цели дни, той си мисли дано намери лекарството, което ще му помогне да оздравее. Ученикът или студентът мислят върху въпроса, който ще им зададе учителят или професорът; те мислят колко добре ще бъде, ако по някакъв начин се доберат до въпроса, който ще им се зададе на изпита. Както в училището, така и в живота всеки ден си има определена програма, която трябва да се изпълни – тя внася обновяване в човешкия организъм.

Някой се интересува от някакъв образ, иска да го изучи; това е последна работа. Първо ще изучавате своето лице, както постъпва художникът, и ще наблюдавате какво ново внасяте всеки ден. Оглеждайте се в огледало, както правят младите моми и момци, и си отбелязвайте всяка промяна, която става във вас. Младата мома се оглежда да види има ли достатъчно пари, за да си избере момък, но така прави и младият момък. Така постъпват и гостилничарят, и онзи, който отива в гостилницата: гостилничарят вдига капаците на тенджерите, за да види достатъчно ли е яденето, за да задоволи своите посетители; посетителят пък постоянно отваря и затваря кесията си, за да види има ли достатъчно пари да се нахрани добре. В даден момент всеки човек се интересува от нещо специфично. Още със ставането си от сън домакинята се интересува кой от познатите ѝ или от приятелите ѝ ще я посети този ден. Тя

започва да чисти, да мие къщата си, за да задоволи своите гости и да им се хареса. Все трябва да ви посети някой през деня или с мисълта си, или с чувствата си, или със своето физическо присъствие.

Какъв е моралът на съвременните хора? От какви принципи се водят те? Каквито и да са принципите и възгледите им, отживели са времето си; те са за малки деца, но не и за възрастни. Но има принципи, които се отнасят до всички хора, до всички времена и епохи, един от тях е следният: през очите на човека само светлина може да влиза; допусне ли друго нещо, то ще му причини болка и страдание. Като влезе светлината през очите ви, ще ѝ дадете широк достъп, ще я поздравите и ще разговаряте с нея; колкото време прекара при вас, тя ще ви остави своето благословение. Всичко друго, вън от светлината, няма достъп до вашите очи. Какво става с очите ви, като влезе малко прах в тях? Започват да сълзят, зачервяват се и докато и последната прашинка не излезе, те не се успокояват. Вторият принцип: през ушите ви може да влиза само звукът. Третият принцип: през носа ви може да влиза само въздухът. Четвъртият принцип: през устата ви може да влиза само храна. Това са четирите неизменни принципа в човешкия живот, това са принципите, по които човек може да живее.

Пренесете тези принципи и в духовния си живот, да се ползвате напълно от тях. Някой се вслушва в думите на хората, безпокои се от това, което говорят за него, и губи разположението си – защо? Защото е дал път на шума, а не на звука. Всеки шум, който докосва ушите, може да ги разстрои и да внесе известна дисхармония в човешкия организъм. Звукът представлява хармонични трептения на Разумна сила и който го приема правилно, той се ползва от неговото благо. Като знаете това, възприемайте чистите трептения на звука, а се пазете от шум, предизвикан от непроверени слухове. Че някой казал нещо обидно за вас – това да не ви смущава. Приемайте нещата направо от техния източник, от автора им. Когато звукът от някой източник влезе направо в ухото ви и разговаря с вас,

вие си съставяте истинско понятие за нещата. Казано е в Писанието, че в съдния ден ще отговаряш за всяка празна дума. Затова, ако искаш да приемеш някаква светла мисъл, иди при автора, от когото тя излиза, и приеми светлината чрез очите си; след това ще чуеш какво говори и ще възприемеш звука чрез ушите си – така ще имаш ясна представа за неговата мисъл, за това, което го движи в живота му.

Ако Духът, който е живял в Христос, не ви предаде своята мисъл, никога не можете да разберете свещените книги. Духът се е проявявал и чрез пророците, и чрез Христос, продължава да се проявява и до днес. Кой е същественият въпрос, който ви занимава днес? Какво трябва да правите, за да се развивате правилно? На първо място трябва да отворите очите си за възприемане на светлината, ушите си – за възприемане на звука, съзнанието си – за възприемане на Разумността. Този е пътят за повдигане и обновяване, при това всеки трябва да знае колко светлина, колко звуци и колко въздух трябва да приеме в даден момент.

Дойдеш ли до истинската мярка, ще знаеш, че нямаш право да делиш нещата. – „Нали трябва да делим благата си със своите ближни?“ Ще отделяш от благата си, но няма да ги делиш. Ако имаш две ябълки, ще дадеш едната на своя ближен, но половинка ябълка нямаш право да даваш. Казват, че някой дели хапката си на две със своя ближен; това е фигуративен език, всъщност всеки трябва да споделя благата си с хората, но не и да ги дели. Светлината, топлината, звукът идват непреривно, без прекъсване – могат ли да се делят? Как ще разделиш въздуха, водата, светлината и топлината? Природата си служи с цели числа, а не с дробни; тя не дели величините. Казват, че отделили детето от майката. Това е невъзможно, никой не може да отдели детето от майката. Временно детето може да се отлъчи от майка си, т.е. да се отдалечи от нея, но в никакъв случай не може да се отдели. Между майката и детето съществува тясна, неразривна връзка, която никой не може да скъса.

На същото основание казвам: никаква сила в света не е в състояние да отдели човека от Бога. Какви ли не усилия е правил дяволът, но и до днес не е могъл да отдели човешката душа от нейния Създател; какви ли не обещания е давал на човека, какви ли не залъгвания, какви ли не надежди му е давал, но и до днес не е успял. И дяволът, като вълка, хваща човека и го изяжда с цел да го отдели от Бога, но в края на краищата се вижда принуден да го повърне и изхвърли навън цял, неповреден. Никой не може да отдели човека от неговия Създател.

„И отдели овцете от козите“ – това е алегория, защото всъщност овчарят пасе овцете и козите заедно, не ги разделя. Козите причиняват пакости на дърветата, гризат младите им клончета. Не е нужно външно да се отделят овцете от козите, достатъчно е да се осигурят на всички същества специални условия, за да прояви всеки своята природа; ако това се отнася до овцете и козите, колко повече е нужно за хората. Съвременните хора се нуждаят от положителна наука, която да подобри техния живот. Въпреки това те не търсят такава наука, но искат да бъдат обичани. За да те обича някой, трябва да знаеш закона как да се превърнеш в Светлина и така да влезеш в очите на своя възлюбен; после да се превърнеш в слово, чийто звук да мине през ушите на твоя възлюбен; и най-после да се превърнеш във въздух, да влезеш с диханието му в този, който те обича. Любовта на този, който не може да се превърне в светлина, в звук и във въздух, за да влезе в своя възлюбен, не е истинска.

Любовта трябва да прониква в човека, а не да е вън от него; остане ли отвън, това не е Любов. Колкото и да ви се говори за Любов, не се ли проявява тя като Светлина, звук и въздух, не разчитайте на нея. Христос казва: „Аз Съм виделината на света“ – значи Той се превръща в Светлина и така влиза през очите на хората, именно така изявява Любовта Си към тях. Който има Любов в себе си, той може да се превърне в Светлина и в Слово, да мине през очите и ушите на онези, които люби и които го любят. Който няма Любов, не може да се превръща в Светлина,

следователно той е човек с обикновени разбирания, а с такива разбирания не може да се влезе в Царството Божие, между ангелите. Какво представляват ангелите? Те са същества, които се превръщат в Светлина и влизат през очите на хората, за да ги възпитават.

Велико изкуство е да знаеш как да се превърнеш в светлина – това е учението на ангелите, чрез него те искат да напътстват хората към Реалността на живота. Какво по-велико благо можете да очаквате от това да излъчва тялото ви светлина и отдалеч да светите? Има светии, на които тялото е светещо; те са прекарвали с години в гори и планини в съзнателна работа върху себе си, докато са придобили изкуството да се превръщат на светлина, т.е. да светят. И обикновеният човек трябва да усили светлината на своя ум, да свети вечер. Това е действителност, която може да се провери. Както има светещи елементи в химията, така съществуват и светещи хора, които излъчват светлина от себе си.

И тъй, Новото, към което се стреми човешкият дух, е да се придобие изкуството на светенето. Как се постига това? Има много начини, но трябва да се започне с малки опити. Ще правите малки опити, без да очаквате големи резултати – например ще дам на всички по две семенца (житни, царевични или други), за да ги посадите в земята. Който е готов да учи, веднага ще ги посее и ще наблюдава какво ще стане, но който има голямо мнение за себе си, ще каже: „Чудно нещо, завършил съм два факултета, имам много знания, пиша върху важни въпроси и след всичко това ще се занимавам с дребни работи – да посаждам семена. Това не е моя работа, аз имам велико предназначение“. Какво е твоето предназначение – ще разискваш върху въпроса как е създаден човек и защо е създаден? И ангелите не разрешават този въпрос, а един обикновен учен с два факултета се е заел с разрешаването на един от най-трудните въпроси. Вземи двете семенца и ги посади – сам да видиш колко си учен. Ако ги посадиш правилно и получиш добър резултат, наистина си завършил два факултета; ако не получиш никакъв резултат, нищо не си

завършил. Човек може да завърши един факултет само в един момент, а може да го завърши и за сто години – това зависи от разбирането му.

Съществуват три начина за придобиване на знания: чрез прозрение, вдъхновение, или интуиция; чрез последователно възприемане, за което са необходими 4-5 години усилена работа; и най-после – чрез постоянно повтаряне на заученото, за което са нужни десетки години. Има хора, които прекарват почти целия си живот в университет – искат да придобият много знания. Казват, че един студент, като постъпил в университета 20-годишен, излязъл оттам на 75-годишна възраст, като минавал от един факултет в друг. Когато го запитали ще излезе ли някога от университета, той казал, че ще учи до края на живота си.

Следователно, ако за обикновеното знание трябва да посветиш цял живот, можете да си представите колко време е нужно за придобиване на духовното знание. Човек едва е започнал да мисли за изкуството да се превръща в светлина. Придобие ли това изкуство, той ще може да приложи Любовта по нов начин, ще си създаде нови, правилни отношения с хората. Възможно ли е човек да се превърне в светлина? Възможно е, разбира се. Как ще си обясните радостното състояние, което сте придобили при светлината на някой човек? Вървите по улицата замислен, съсредоточен в нещо; срещате един човек, който не ви казва нищо, само се разминавате с него, но веднага се изпълвате с радост, чувствате се разположен, готов на всякакви услуги. Коя е причината за това? Човекът, когото сте срещнали, ви обича и без да знаете, той прониква във вас като светлина; щом възприемете неговата светлина, вие се изпълвате с радост, сърцето ви се разширява, умът ви се пробужда и лесно решавате въпросите си.

Значи където е Любовта, там е и светлината. Отворете се за Божията Любов, за да се превърнете в светлина и да помагате на ближните си. Ако не срещнете човек, който ви обича, вие дълго време ще носите скръбта си; всеки е имал такава опитност. Помнете: когато сте радостни, срещнало ви е същество, което ви обича – то е предало

любовта си към вас чрез светлината, която излиза от него. Любете и вие, за да предадете любовта си на другите хора. Един ден, когато ви срещне, Христос ще ви пита: „Научихте ли закона за превръщане на Любовта в светлина? Можете ли да си служите със светлината като проводник на Любовта?“.

Казано е в Писанието: „Невъзможното за човека е възможно за Бога“. Следователно истински вярващ е онзи, който вярва в невъзможното. Да вярваш във възможното – това е лесна работа, това още не е Вяра; да вярваш в невъзможното, в неразбраното – това подразбира истински човек. Ако някой каже, че светът е бил създаден от яйце, ще започнат да разискват какво е било това яйце, как е възможно целият свят да е бил под крилете на една птица, каква е била птицата и т.н. Учителят се справя лесно с децата, но как ще се справи с възрастните? Като отиде между децата, той започва да разказва как Бог създал една голяма кокошка и под крилата ѝ сложил много яйца, върху които тя лежала 25 дни; от тези яйца започнали да излизат звезди, слънца, планети, растения, животни, докато най-после в последния, т.е. в шестия ден, излязъл човекът. Децата се радват, че са научили нещо ново, и разказват на майките си, на по-малките си братчета и сестричета как е бил създаден светът. Възрастните обаче веднага се запитват кокошката ли е създадена първа, или яйцето; всички философи разглеждат този въпрос, но никой не е дошъл до истинското му разрешение. Неразрешените въпроси причиняват страдание, а разрешените – радост.

Всички се питат защо идват страданията. Отговорът е прост и категоричен: страданията освобождават човека от ограниченията. Какво прави бременната жена? Девет месеца тя носи детето в утробата си, но след деветия месец го изпъжда навън. Колкото и да е било добре в утробата на майката, детето трябва да излезе навън, да се освободи от ограничителните условия и да започне да учи; ако майката не го изпъди, и двамата ще умрат.

Ако Бог не беше извадил човека вън от себе си, той никога нямаше да придобие знания. – „Добре беше при

майка ми, там нямаше страдания!“ Сега ще те стегнат и ще започнеш да работиш. „Тежък е животът ми!“ – ще работиш, смисълът на живота е в работата. Ако не извадиш една мисъл вън от твоя ум, за да живее свободно, тя ще остане в забрава и най-после ще умре. Докато мисълта е в човешкия ум, тя не е способна за работа; щом излезе вън от него, може да работи и да се прояви. Казано е в *Битие*, че Бог изпъди човека от Рая. Ще кажете, че причината за това се крие в неговия грях, но всъщност причината е подълбока. Думата *изпъждане* е силна, може да се замести с *раждане*. Майката изпъжда детето вън от утробата си, т.е. тя ражда.

Всеки човек трябва да роди, и то навреме; не родиш ли, сам се осъждаш на страдания. Ще родиш, ще работиш и ще учиш. – „Аз не съм женен, сам съм в живота, мъчно мога да свърша работата си.“ Ти не говориш право, няма човек в света, който да не е женен. Ще кажете, че мъжът не ражда; и мъжът ражда, и жената ражда, всички хора раждат, и то не само по едно дете, но и по две, и по три. Мъчи те една мисъл, искаш да разрешиш един въпрос, но не знаеш как да постъпиш; ще се мъчиш ден, два и повече, докато най-после го решиш. Решаването на въпроса подразбира раждане на една мисъл – ще я родиш по всички правила, ще ѝ дадеш живот и условия за работа.

Раждането е велик, свещен процес. Днес то е опорочено, затова в бъдеще ще се измени. Природата е велика в своите опити: като види, че някой от нейните процеси се опетни, тя го замества с нов и по-съвършен. Има начин, по който човек може сам да се преобрази, т.е. да се новороди; той знае вече, че е нов човек, преобразен, сам себе си родил. Ще кажете, че това е невъзможно. За невежия е невъзможно, но не и за учения и просветен човек. Ще дойде ден, когато жените ще раждат по нов начин; за този ден и Христос говори – Той казва: „Ако не се родите от вода и дух, не можете да влезете в Царството Божие“. Христос казва още: „Жена кога ражда, на скръб е; като роди, скръбта ѝ се превръща в радост, защото се е родил човек на света“. В широк смисъл детето представлява но-

вородена идея. За да се роди тя, човек минава през големи страдания; щом се роди, той се радва, че тя излиза на бял свят и започва да работи.

Животът се заключава в страданието; който страда, живее, а който се радва, влиза съзнателно в преддверието на живота. Като не разбират дълбокия смисъл на страданието и на радостта, хората се радват на това, на което не трябва, а бягат от страданието, което осмисля живота им. Радвайте се не на самата радост, а на това, което страданието носи – страданието е ценно за това, което носи в себе си; същото се отнася и до радостта. Ако не знаеш защо страдаш и защо се радваш, ти си вън от живота; ако знаеш защо страдаш и защо се радваш, ти си придобил живота – най-ценното в света. И пиянинят не знае защо играе – за него казват: „Пиян е този човек, играе, буйства; и той не знае защо прави това“. Докато е пиян, не знае защо играе, но като изтрезнее, знае защо е пял и играл. Ако знаеш защо вярваш и защо не вярваш, ти си на прав път; ако не знаеш, ще се блъскаш насам-натам, без да използваш живота. Ще кажете, че не е ваша работа да знаете защо скърбите и се радвате, защо вярвате. Всичко е за вас, светът е създаден за вас – за да се учите, да придобивате знания и опитности.

И тъй, когато страдате, не питайте защо страдате, не казвайте, че вашите страдания са големи, но благодарете, защото чрез страданията придобивате живота. Чрез радостите пък влизате в живота и започвате да растете. Когато се радваш, не отивай между хората да се хвалиш с радостта си. Така постъпват някои майки с децата си – вземе детето на ръце и тръгва от къща на къща да го показва на съседките си; по този начин детето губи красивото, което е вложено в него. Майката трябва да излиза с детето сред Природата и да се моли на Бога да му даде възможност да се превърне в светлина, с която да радва хората. Ще се радваш на светлината на хората, а не на самите тях.

Задача: цяла седмица мислете върху светлината. Обърнете се към Бога с дълбоко, искрено желание да ви помогне да се превърнете в светлина. Не казвайте, че сте

грешници, че това е невъзможно за вас. И Сара не повярва на думите, които ангелът ѝ каза – че ще роди син, и се засмя. Тя каза: „Аз не родих, когато бях млада, че сега, на 90-годишна възраст, ще родя“. Кажете си: „Незнайни са Божиите пътища“. Защо и ти, ако си грешник, да не можеш да се превърнеш в светлина? Ако някой те нацапа с катран, грешник ли си, така ли си роден? Вземи чиста вода в легена и се измий добре. Чистото никога не може да се опетни. От хиляди години дяволът търси начин да опетни човешката душа, но и досега не е успял в това. Тялото може да се опетни, главно отвън, но човешката душа – никога, няма начин, по който може да се опетни; тя всякога е била чиста и завинаги ще остане такава.

Желая на всички да се превърнете на светлина. Това е Новото, което иде вече в света. – „Възможно ли е това?“ Възможно е. – „Да вярваме ли?“ Вярвайте и не се страхувайте от нищо. За Бога всичко е възможно; потърсете Го, както детето търси своя баща, и Му благодарете, че и вас е имал предвид – когато е създавал Вселената, Той е имал предвид и човека, дал му е всички условия да расте и да се развива, да придобива знания. Бъдете живи деца, а не мъртви, за да запазите връзката си със своя Велик Баща – така ще създадете новото общество, членовете на което ще бъдат носители на Светлина.

Светът се нуждае от нови хора – хора на възкресението, граждани на Царството Божие. Силата, знанието и богатството са за вас; вървете напред, в Новия път на Светлината – само така можете да преобразите живота си, да приемете първичната форма, която Бог е замислил преди Създанието. Човек е дошъл на Земята да бъде съработник на Бога, а не да страда и да се радва. Страданието и радостта са второстепенни неща, първото нещо е работата – да работиш така, че да се превърнеш в светлина и топлина, за да се учиш и да любиш.

Страдайте, за да придобиете живота. Радвайте се, за да придобиете сила за работа. Работете, за да изпълните своето предназначение; каквато и работа да свършите, все ще внесете малък тласък в Космоса.

Сега, за да мислите свободно върху светлината, звука и въздуха като проводници на Любовта, утре ще отидем на Витоша и като се върнем, ще споделим благата, които сме придобили, с онези от вас, които ще са заети и няма да могат да дойдат.

В Любовта е животът, в Мъдростта е светлината, в Истината е свободата.

3. лекция, 14 октомври 1931 г., София, Изгрев

РАЗБРАНАТА СКРЪБ

Размишление.

Изпя се песента *Аин фаси*.

Тази песен е съставена от две части. Първата част, *аин фаси*, е началото на всяка работа; какво е началото знаем, а какъв ще бъде краят – не знаем. В тази песен има два противоположни момента, които не изразяват истинското положение на нещата. Който разбира елементите на думите *аин фаси*, може да се домогне до смисъла на живота и да се ползва от него – така той ще разбере как ще свърши живота, т.е. как скръбта ще се превърне в радост. Да превърнеш скръбта в радост значи да превърнеш неразбраната скръб в разбрана; неразбраната скръб причинява страдание, а разбраната – радост. При неразбрания живот човек се колебае, люшка се от една страна на друга – колебанието създава големи противоречия. Обичаш някого, но се колебаеш дали и той те обича; ако и той те обича, пак се колебаеш, съмняваш се в него, да не би да те измести някой. И като обичаш, се мъчиш, и като не обичаш, пак се мъчиш. Какво трябва да правиш тогава? Да влезеш в Божествения живот, където има само радост и веселие.

Бог е създал света и е внесъл в него живота и радостта. Човекът, като не е разбрал живота и радостта, е създал мъчението и скръбта. Кои разпънаха Христос – ангелите или хората? Хората Го разпънаха. Това показва, че те са в състояние да мъчат и да причиняват страдания. Ще кажете, че евреите са жестоки хора, защото извършиха това престъпление. Ако само евреите са жестоки и ако жестокостта е причина за разпятието на Христос, как ще си обясните жестоките отношения на някой син или на някоя дъщеря към родителите? Майката носи детето девет месеца в утробата си и като го роди, кърми го, къпе го, пее му песни за приспиване, грижи се за него, за да порасне, да стане велик човек – какви надежди възлага тя на него! Но като

порасне, синът е недоволен от майка си, нарича я стара, извеяна, иска да се освободи от нея. Този син не е евреин – как ще обясните неговото отношение към майка му? Как ще обясните това противоречие? Понякога човек е недоволен и от себе си – това е друго противоречие.

На песента *Аин фаси* могат да се направят два превода: отрицателен и положителен. *Аин фаси* – докато си глупав; *мекри заси* – докато си лаком; *фиан земру* – работата ти няма да върви напред; *ашан* – всякога ще плащаш; *суаси зен фесул* – главата ти няма да се освободи от мъчнотии. Положителният превод на песента е следният: *Аин фаси* – ако живееш с Любов; *мекри заси* – ако Мъдростта те озарява; *фиан земру* – ако Истината царува в теб, и т.н. От това как човек ще пее тази песен зависи дали ще се поддаде на нейното положително или отрицателно влияние. Ако се пее с мекота, ще имате един резултат; ако се пее твърдо, резултатът ще бъде друг. От способността на човека да приема и предава зависят неговите вътрешни състояния на скръб или на радост.

И тъй, от пеенето на човека, от неговата музикалност зависи да бъдете доволни или недоволни от него. Музикалност има и в постъпките на човека. Всяка постъпка, която отговаря на Великия закон на живота, внася доволство и разположение в човека; ако постъпката не е в съгласие с този закон, той изпитва скръб, недоволство. Следователно като грешиш и страдаш за погрешката си, не се оправдавай, но я изправи по някакъв начин; щом я изправиш, ще се зарадваш и развеселиш. Един писател пише за необитаемите небесни ширини, висини и глъбини – с това той иска да каже доколко е необятно и необитаемо небето.

Всъщност необитаеми места в Природата не съществуват. Цялата Природа, както и цялата Вселена, са обитаеми. Как е възможно да съществуват необитаеми места, щом се казва, че Бог е вездесъщ? Тогава ще излезе, че под *необитаеми места* разбираме такива, които са лишени от живот като този на Земята. Изобщо всички материални светове са свързани един с друг, но животът в тях не е еднакъв навсякъде; значи има светове, лишени от скърби и страдания.

Какво да се прави тогава със скърбите и страданията на Земята? Не остава нищо друго, освен да се превърнат в радост. Ще кажете, че това е велика наука. За вярващия това е възможно, а за невярващия е почти невъзможно. Скръбта е резултат на неразбирането на живота. Забелязано е, че човек не може да пее добре, ако носи в себе си някаква голяма скръб. Друг е въпросът, ако може да превърне скръбта в радост – тогава в гласа му има мекота и приятност. Докато пее, човек намира изходен път в скръбта; щом престане да пее, всички пътища в живота му се затварят. Дълго време трябва да работи върху себе си, за да намери изходен пункт и да превърне скръбта си в радост. За да се изяви, музиката се нуждае от простор. Във водата не можеш да пееш – простор няма. Най-добрата среда за музиката и пеенето е въздухът. За същества, понапреднали от хората, етерът е най-добър проводник на музикалните тонове.

Значи разликата между Възвишените същества, хората и животните се заключава във възприемането и предаването на нещата. Възвишените същества възприемат светлината по един начин и я обясняват различно от подолните от тях. Хората възприемат светлината по свой начин, различен от този на животните; същевременно и обясненията им за нея са различни. Всички живи същества изпитват скръб, страдание и болка, но обясненията им за тях са различни.

Каква е целта на страданието и скръбта? Кой създаде скръбта? Хората колективно създадоха скръбта и страданието. Като не разбират Великите закони на Живота, те се бият за нищо и никакво – всеки иска да възстанови честта си, да повдигне името си и отваря война на онези, които са го обидили и огорчили. Така постъпват не само хората, но и Напредналите същества – първо се бият боговете на Небето, а после, като отражение на техния живот, започват да се бият и хората; в края на краищата войната свършва, но и боговете слизат между хората. Тази е причината да има паднали ангели, паднали божества, дошли между хората да се учат, да изправят грешките си.

И тъй, да превърнеш неразбраната скръб в разбрана и да се радваш – това значи да си придобил Великата наука на Живота. Единственото място, където можете да чувате тихия глас на Бога, е областта на скръбта и страданието. Следователно като дойде страданието при вас, не го отбягвайте, но вслушайте се в него, за да чуете гласа на Онзи, Когото търсите. Къде ли не търсите Бога, без да предполагате, че ще Го намерите в страданието. Той не е във външното страдание, което всички виждат, а във вътрешната тъга, която човек изпитва при съзнаване на своите грешки – това наричаме морално страдание. Тук именно ще чуеш Тихия глас, който ти нашепва: „Не постъпи добре“; като не одобрява твоята постъпка, ти страдаш и си недоволен от себе си. Ако не познаеш Бога в страданието, никъде и никога няма да Го познаеш и ще кажеш като философите, че никой не е видял Бога и не може да Го види. Не е важно мнението на философите за Бога, не е важно и мнението на хората, важно е всеки да познава себе си. Ще кажеш, че познаваш човека. Знаеш ли какво представляваш вън от тялото си? Ако можеш да излезеш от тялото си и да запазиш съзнанието си, ти ще имаш някаква представа за човека и тогава, като познаваш себе си, ще познаваш поне отчасти Бога като свой Създател.

Някой разглежда себе си според общественото положение, което заема, и казва: „Аз съм касиер на банка и се познавам“. Ти познаваш известно обществено положение и длъжността, която изпълняваш, но какво представляваш като човек – не знаеш. Утре ще те уволнят от тази служба – какво остава от теб? Службите се сменят, но човек – никога. Следователно всеки трябва да дойде до такова познаване на човека, при което нищо да не може да прибави към него, нито да му отнеме. Докато мислиш, че някой те е изместил, ти нямаш представа за себе си; докато скърбиш и се радваш, ти още не се познаваш; докато не дойдеш до положението да сменяш скръбта с радост, ти още не се познаваш; и докато не използваш радостта си за угощение на своите приятели, ти още не знаеш какво нещо е човекът. Кой човек, като е нагостил приятеля си

със своята скръб, е видял втори път лицето му? Друг е въпросът, ако го нагостиш с радостта си. Угощавайте и себе си, и своите приятели с радостите си, за да видите лицето на Бога и да познаете себе си.

Да се върнем към скръбта и радостта. Скръбта е матката на душата, където всичко расте, а радостта е утробата на духа, където всичко зрее. Всичко живо расте, всичко велико и възвишено зрее. От това гледище злото, като жива сила, расте, но не дава плод, следователно няма условия да зрее. Като израсте и се увеличи, накрая злото умира – такава е съдбата на всички лоши мисли, чувства и постъпки. Доброто, като жива сила в Природата, има условия да расте и да се увеличава и понеже носи зародиш в себе си, то дава плод и вечно живее.

Ето защо, ако се питате каква е разликата между злото и Доброто, ще знаете, че злото расте, но плод не дава, затова то е временно – ту се явява, ту изчезва. Доброто расте, развива се, дава плод, който узрява, пръска семената си навсякъде и вечно живее; и най-малкото Добро следва човека през вековете. Затова е казано, че силата на злото е до четири поколения, а на Доброто – до хиляди родове. Същата е разликата между лошите и добрите мисли, чувства и постъпки; такава разлика съществува между лошия и добрия живот, между лошите и добрите хора.

Как може неразбраната скръб да се превърне в разбрана? Ако разбираш разумните закони на Природата и ги прилагаш намясто, ти можеш да правиш това превръщане. Това значи да познаваш буквата *А* – начало на нещата, начало на Разумността. Ако поставиш точка върху тази буква, ти определяш посоката на своето движение. Точката е място, откъдето излизат правите линии – път към Разумността. Наистина, разумният живот не е нищо друго, освен стремеж нагоре. Като поеме тази посока, разумният човек образува равностранен триъгълник, по който се движат неговите мисли, чувства и постъпки. Разумният живот подразбира хармония между мислите, чувствата и постъпките на човека. Като живее, човек образува равностранен триъгълник – форма на Разумността; като чувства,

пълни тази форма, т.е. влага в нея съдържание, а като мисли, той я одухотворява и осмисля. Ето защо Разумността става разбрана, когато ѝ се даде форма, съдържание и смисъл.

Човекът, като разумно същество, има форма, съдържание и смисъл. Формата представлява видимият човек, съдържанието – неговото сърце, което изразява чувствата му, а смисълът – неговият умствен живот. Следователно ще се пазиш да не изгубиш нито формата си, нито съдържанието си, нито смисъла си. Ще пазиш всичко, което ти е дадено, за да изпълниш добре своето предназначение. Не казвай, че са ти дотегнали страданията – те са благо, чрез което Разумният свят иска да те освободи от заблужденията; така ще превърнеш скръбта си в радост. Ако си търговец, живей и работи честно, за да не изгубиш не само външното, но и вътрешното си богатство. Не е страшно, когато губиш външното си богатство, страшно е, когато губиш вътрешното богатство. Докато си външно ощетен, лесно се възстановява състоянието ти. Дръж съзнанието си будно, да не опетниш ума си и сърцето си, да не заробиш душата си.

Ще кажеш, че Бог е Всеблаг и Всемъдър – ще ти помогне. Бог помага, но те предупреждава да не грешиш, да не повтаряш погрешките си. Той казва: „Давам ти богатство, което сам ще носиш на гърба си, без никаква външна помощ“. При това цялото си богатство ще пренесеш на един път; не можеш ли да направиш това, ще вземеш от него толкова, колкото сам можеш да носиш, а останалото ще дадеш на своя ближен. Докато богатството ти е малко, лесно го носиш, но колкото по-голяма е лакомията ти, толкова повече се увеличава и богатството ти. Най-после идваш до положение да не можеш сам да носиш товара си и казваш, че няма смисъл да се живее. Тогава ангелите започват да четат присъдата ти. Първият път поиска 10 000 лева – дадоха ти се, вторият път поиска 20 000 лева – и тях получи; колкото искаше, толкова ти се даваше. Най-после дойде до милиони, които вече не можеш да носиш, и питаш какво трябва да правиш; ще плащаш, нищо пове-

че. Изплащането става насилствено; искаш – не искаш, ще даваш от себе си, докато се облекчиш. Така ангелите възпитават лакомия човек. Ако започне да се оплаква, че губи богатството си, те го взимат на онзи свят и го изпращат в по-долна форма, между конете и воловете, да оре земята.

– Защо орете земята?

– Защото досега ядохме и пихме, не слушахме Господа. Сега носим последствията на своята лакомия. Като изплатим дълговете си, ще приемем първоначалната си форма на човек, създаден по образ и подобие Божие.

Днес всички хора търсят някакво разрешение на живота, искат по магически начин да разрешат въпросите. Докато живеят само за себе си, никакво човешко разрешение на въпросите не може да им помогне; те трябва да се свържат с Бога, да се вслушват в Неговия глас, Който им нашепва кое е право и кое криво, и така да изправят живота си. Докато не разбере смисъла на живота, предназначението на всички живи същества, човек всякога ще греши. На растенията и на животните гледа като на нисши същества, които не заслужават неговото внимание – това е криво разбиране. Животните и растенията имат велико предназначение, те служат като символи, като азбука, чрез която Природата говори.

Първият адепт, който влезе в Райската градина, взе форма на змия с цел да изкуси Ева. На Небето той заемаше високо положение, но като слезе на Земята, прие една от ниските животински форми, уви се около Дървото и започна да разговаря с Ева на чуден, красив език – за пръв път тя чу змия да говори толкова разумно и убедително. Като постигна целта си, адептът свали змийската кожа от гърба си и застана пред Ева като млад красив момък, облечен в черни хубави дрехи. Като го видя, Ева се изненада и си каза: „Невъзможно е този човек да си служи с лъжата. Той знае да се преобразява, следователно владее великата наука на живота“. След всичко това тя беше готова да слуша каквото ѝ говореше. Тя се убеди, яде от Забранения плод, като даде и на Адам от него; така и двамата сгрешиха и напуснаха Рая.

Ще кажете, че това е приказка, че Адам и Ева не са съществували. Как мислите вие – това е ваша работа; дали вярвате, или не – това е пак ваша работа. Важното е, че същата история става в самия човек. Следователно всичко, което става в човека, е вярно. Ти стоиш пред един въпрос, искаш да го разрешиш правилно; отвътре нещо ти нашепва как да постъпиш, но идва някой отвън и дава криво направление на мисълта ти – щом го послушаш, виждаш, че си сгрешил. Като знаеш това, давай ухо на вътрешния глас в себе си, а не на своята мисъл или на своето чувство – те са твоите външни съветници, които лесно могат да те заблудят. Каже ли ти вътрешният глас да не предприемаш нещо, слушай го. А ти започваш да философстваш, че времената са добри, че условията са благоприятни за тази работа и като постъпиш по своя ум, виждаш, че не си на прав път; започваш да съжаляваш и след известно време се успокояваш, но успокояването не е изправяне на погрешката. Кой може да утеши майката, детето на която е умряло? Какво ще ѝ кажеш за утешение? Ще кажеш, че Бог ще ѝ даде друго дете – това утеха ли е? Майката може да се утеши само при едно положение – ако детето ѝ оживее; стане ли това, тя моментално ще забрави скръбта си.

Следователно всички хора ще се утешат само когато им се върне загубеното, т.е. когато намерят Изгубения рай. Какво е изгубил човек, кой е Изгубеният рай? Неговите добродетели, неговите добри мисли, чувства и постъпки, неговият добър живот. И след като изгуби тези неща, човек се примирява и казва: „Изгубеното е изгубено вече, няма защо да се жали за него, но да потърсим нови печалби“. Ала съществува закон: новите печалби не допринасят никаква полза, ако не се намерят загубените неща. Старият приятел струва повече, отколкото новият. Приятелство, направено в детството, трае повече, отколкото приятелство на старини – защо? Защото приятелството в детството има условия да узрее, докато приятелството на старини е лишено от тези условия. Въз основа на това и младото поколение трябва да води добър живот, за да могат принципите на този живот да узреят. Въпреки това

мнозина казват: „Да оставим младите да си поживеят свободно, на старини те ще подобрят живота си“.

Това може да е вярно, може и да не е вярно, но казвам: добродетел, придобита на младини, струва повече от добродетел, придобита на старини. Друг човек е този, който носи Доброто в себе си от младини, и друг е онзи, който носи Доброто, придобито на старини. Това не значи, че не сте добри, но работете главно върху онези добродетели, които носите от детство, работете върху онези дарби и способности, които носите от детство. С други думи казано: работете върху онези дарби и способности, върху онези добродетели, които Бог е вложил във вас още при създаването ви.

Какво трябва да прави съвременният човек, за да се домогне до онова, което е вложено в него? Нищо друго не му остава, освен да намери загубеното. Как ще го намери? Чрез търпение и Любов. Какво прави майката със своето красиво, умно дете, което е заболяло от тежка епидемична болест? Тя се въоръжава с всичката си любов и всичкото си търпение, докато детето оздравее. Дълго време след това то е хилаво, неспособно за работа, за никакво движение, но майката го носи на ръце, храни го като малко дете, докато се възстанови всичко, което е загубило: енергия, красота, способност за работа. Тя понася всичко и се радва, че детето ѝ се е спасило от смъртта.

Такова е положението на съвременния човек, който поради моралния грях е изгубил най-ценното. Има една наука, която може да помогне на човека да придобие изгубеното, т.е. да придобие здравето и силата си. Тази наука, колкото е велика поради благата, толкова е велика и поради страданията, които носи: например за да изнесе доброто на човека, тя трябва да изнесе и някои негови големи недостатъци. Силният лесно се справя с недостатъците, но слабият така изпада под техния гнет, че и доброто не може да му помогне.

Някой иска да му посоча недостатъците. Казвам: ти сам ще ги видиш, моята задача е да ти покажа доброто, което трябва да разработваш; що се отнася до недостатъците, с

тях само Бог може да се разправя. Една от погрешките на хората е, че се занимават със своите недостатъци – като се съберат, те се критикуват, изнасят недостатъците на този, на онзи и като се върнат по домовете си, казват: „Да ни прости Бог, съгрешихме с тези разговори“. Ще каже някой, че не може да търпи погрешките на своя съсед. Чудно нещо, погрешките на съседа си не може да търпи, а към своите е снизходителен. Човек трябва да бъде последователен: ако не търпиш недостатъците изобщо, не трябва да търпиш и своите. А тъй, своите нечистотии да търпиш, но на съседа си да не можеш – това е несправедливост.

Като възражение на това някой ще каже, че Бог му е говорил така, че Той го е напътствал как да живее; и това е възможно, но прилагане се иска. От думите на Господа трябва да изработиш скъпоценни камъни, на които всички да се радват. Ако Бог ти казва да не правиш това, което си намислил, ти трябва да Го послушаш и да кажеш: „Господи, ще направя това, което Ти искаш“. Да направиш това, което Божественото изисква, значи да превърнеш обикновения камък в скъпоценен. Някой иска да направи нещо за мен. Казвам: направи нещо, което Бог изисква, и ще бъдеш радостен; тогава и аз ще направя нещо, което Бог изисква от мен, ще съберем две радости на едно място и ще бъдем щастливи. – „Искам да бъда щастлив!“ Много просто – събери две радости на едно място. „Не мога да ги съчетая, само на една радост се натъквам“ – и при това положение ще бъдеш щастлив, но временно, всеки може да ти отнеме радостта и щастието. Събереш ли две радости на едно място – твоята и на твоя ближен, ти си в Царството на хармонията, в областта на щастието; това е закон.

Правете опити в това направление, за да проверите този закон. Представете си, че имате рана, която носите с месеци и не можете да излекувате. Съберете две радости на едно място и ще се уверите в действието и силата на този закон – за няколко минути или най-много за два-три часа раната ви ще оздравее. Има три възможности, чрез които човек е в състояние да се излекува и от най-опасната болест. От него се изисква само едно: да събере две

радости на едно място; след това трябва да се обърне към Разумната природа, за да му помогне по някакъв начин да се излекува. Тя ще му помогне, като изпрати един от своите опитни лекари; ако той не го излекува, ще му изпрати едно от Възвишените същества; ако пак не оздравее, сам Бог ще се изяви: ще плюе на земята, ще вземе малко кал и ще намаже с нея болното място. В Бога се крият много начини за лекуване; те се съдържат във водата, във въздуха, в светлината и в храната. Как ще се лекувате – по духовен или физически начин, не е важно, но едно се иска: да бъдете здрави, за да възстановите изгубеното.

Като се говори за Духовния свят, мнозина си го представят като физическия. Стане ли дума за Христа, искат да Го видят като човек, да разговарят с Него; това е невъзможно, веднъж дойде Христос на Земята в плът, между човеците, сега ще Го търсите по друг начин. И в Духовния свят да отидете, и там няма да видите Христа. Той е зает с много работа, няма време за свободни хора; щом види някой свободен човек, без работа, Той го изпраща на Земята.

Светът се нуждае от работници – и млади, и стари трябва да работят. Младият от най-ранна възраст трябва да бъде работник и да води добър живот. Старият не трябва да прекъсва импулса си за работа. И като млад, и като стар ще водиш добър живот. Тежко на стария, който на младини е водил лош живот; после ще се моли да се подмлади, че тогава да служи на Господа. Ако се подмлади, ще забрави обещанието си и ще започне отново лек, безгрижен живот. Така не се живее. Ще живеете по изискванията на Божественото учение, без никакви отклонения. Всяко отклонение от Божествения път води към човешкия.

Съществуват два пътя в живота: човешки и Божествен. Ако вървите по човешкия път, ще имате човешки резултати, а ако вървите по Божествения, ще имате Божествени резултати – от вас зависи кой ще изберете. Няма повелико нещо за човека от това да върши Божията воля и да следва Божия път. Колкото и грешки и недостатъци да има, той ще пада и ще става, ще се каля и ще се чисти, но

в края на краищата ще изправи живота си. Да изправиш живота си, това значи да минеш през известни мъчнотии, през известни скърби и страдания. Без скърби и страдания не можеш да влезеш в Царството Божие. Като минеш през страданията, ще дойдеш до двете велики радости, които водят в областта на щастието – това значи истинско подмладяване.

Да се говори на съвременните хора за подмладяване, това значи да се залъгват. Те не вярват в подмладяването по духовен начин и със съжаление констатират, че едно време са били млади, пламенни, с идеали, а сега са остарели и всичко са изгубили. Според мен какъвто си бил на младини, такъв си и на старини. Защо изгаси огъня на твоята младост? Кой огън изгасва – човешкият или Божественият? Човешкият. Сега не ти остава друго, освен да запалиш Божествения огън в себе си. „Стар съм вече" – това нищо не значи. Ще направите опит да запалите Божествения огън. Ако първия път не успеете, ще го направите втори път – при втория опит огънят ви непременно ще се запали; зад този огън е Любовта. В Любовта се крият всички изгубени неща, затова всеки трябва да намери начин, по който да възстанови изгубеното. Едно се иска от човека – да познае своите изгубени неща. Много изгубени работи има, но не всички са ваши. Познаете ли кои са вашите, Любовта веднага ще ви ги върне.

Да четем ли темите сега, или да ги оставим? По-добре да не ги четем, защото самата тема може да се изкаже с две думи: произходът на въшките се крие в неразбраната скръб. Докато скърбите остават неразбрани, все ще има въшки, хората ще се чешат по главите. Щом неразбраните скърби се превърнат в разбрани, въшките ще изчезнат.

Сложете Радостта и Любовта за основа на живота си и неразбраната скръб ще се превърне в разбрана.

Тайна молитва.

4. лекция, 21 октомври 1931 г., София, Изгрев

ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕТО НА НОСА

Сега в продължение на пет месеца четете следните книги от Стария и Новия завет: Евангелие от Матея, Евангелие от Лука, Книга на пророк Исая, Евангелие от Марко, Притчи Соломонови, Евангелие от Йоан – всичко 158 глави.

Да благослови Господ делото Си както в България, така и между всички народи! И да отстрани Господ всяка зла помисъл върху нашите приятели!

Знанието, което човек носи в себе си, прилича на извор, който постоянно блика и дава, или на вода, затворена в шише. Който се стреми към знанието на извора, вечно расте и се подмладява; който е дошъл до знанието на шишето, т.е. до ограниченото знание, мисли, че е свършил всичко, че всичко знае – той е в положението на стар човек, който се е утвърдил в живота и мисли, че всичко е постигнал. Той прилича на мома, която постоянно ходи на хорото, докато я хареса някой момък; щом се ожени, тя се отказва от хорото и мисли, че всичко е наредила вече, нищо повече не я интересува. Такова е положението и на търговеца, който цял живот е отварял и затварял дюкяна си, нареждал е стоката си, като е мислил, че ще придобие нещо; в края на краищата и той казва: „Затворен е животът ми, нищо не придобих“. Такова е положението на много хора; никой не е придобил това, което е очаквал. Наистина, от осем хиляди години досега живите хора на Земята не са придобили същественото, което са очаквали – тази е причината за тяхното голямо недоволство. И това обаче е временно; ще дойде ден, когато недоволството им ще се превърне в доволство. Днес човек е ту доволен, ту недоволен, но когато порасне и разбере смисъла на живота, той ще придобие истинското доволство, без никакво колебание.

Като изучавате сегашното човешко съзнание, виждате как протичат два последователни процеса. Когато е богат, човек мисли, че работите му са уредени, а щом изгуби богатството си, вижда, че не са уредени. Когато е здрав, той мисли, че всичко може да постигне, но щом заболее, вижда, че много неща са непостижими. Когато е праведен, навсякъде вижда доброто и красивото; когато греши, навежда глава надолу и загубва смисъла на живота.

Коя е причината, поради която човек губи равновесието си? Причината се крие в неговото съзнание. Докато мисли и чувства право, съзнанието на човека е будно – той вижда пътя си и в най-тъмната и бурна нощ. Будното съзнание не е нищо друго, освен запалена свещ, която осветява пътя на човека. Потъмнее ли съзнанието му, лута се, губи пътя си и търси чужда помощ, за да излезе на прав път. Той има свещ, която е изгаснала, търси кибрит, но и кибрит няма; дълго време ще се лута, докато най-после срещне друг човек, също в тъмнина, объркал пътя си. Какво трябва да се прави? Да си подадат взаимно ръка и да си помогнат. Първият пътник има свещ, но кибрит няма, а вторият има кибрит, но свещ няма; като се сприятелят, взаимно ще си услужат – ще запалят свещта и ще продължат пътя си.

Следователно бъдете будни, за да поддържате светлината на вашето съзнание, т.е. на вашата свещ – постоянно да гори и свети; изгасите ли свещта си, влизате в областта на заблужденията и противоречията. Пазете се от еднообразието, което пресища и отегчава човека. Защо ще свириш по сто пъти на ден една и съща песен? Защо ще повтаряш едни и същи думи? Срещнеш приятеля си и му казваш, че е добър човек, на другия ден ще му кажеш пак същото; сто пъти го срещаш, сто пъти ще му кажеш едно и също нещо – най-после този човек се отегчава и не иска повече да те среща. Ще кажеш, че добри думи му говориш. И сладките, и горчивите неща губят цената си, когато се повтарят често. Нервната система на човека е така устроена, че може да издържа до известен предел; мине ли този предел, тя се разстройва. Пратете човека на

лозето с най-хубавото грозде и наблюдавайте колко дни може да се храни само с грозде. През първия ден ще бъде доволен, че яде грозде, на втория ден ще яде пак, но вече с по-малко разположение, а на третия ден ще каже, че се е обезсолил и желае нещо солено. Хубаво нещо е гроздето, но само с него не се живее. Като знаете това, пазете се от пресищането и еднообразието, те действат убийствено върху човека.

И тъй, изучавайте Доброто в неговите естествени прояви – това значи да избягвате положенията, които предизвикват противоположности. Кажи на човека само един път, че е добър. Повтаряш ли, ще предизвикаш в него реакция и той ще се противопостави на твоите думи; той или няма да ти вярва, или ще намали силата на думите ти и ще каже: „Не съм толкова добър, колкото мислиш“. Да казваш постоянно на човека, че е добър, това подразбира известно користолюбие – ти искаш да го подкупиш и да го използваш като кон, който можеш да товариш според желанието си. При това положение естествено е човек да се противопостави на твоите думи. Ще кажеш, че си искрен в думите си – може да си искрен, но нямаш разбиране.

Например някой изучава човешкия нос, но при известни изненади се обърква и вместо да определи точно характера на човека, казва неща, които са далеч от истината. Той се произнася за характера на някого по носа и се чуди защо носът на този човек е толкова подут; много просто, пчела го е ухапала. Като учен, той трябваше да схване, че подутината на носа е външно нещо, временно положение, което няма нищо общо с характера на човека. Истинско знание е това, което е вярно при всички случаи и положения. Стремете се към това знание, само то е в състояние да постави човека на прав път, откъдето никой не може да го измести.

Следователно нещата са верни, когато се изучават в техния естествен път на развитие. Който изучава носа, трябва да има предвид всички естествени влияния, които са го създали. Кое е създало носа? Човешките мисли, той е резултат на разумната човешка мисъл; това не е стана-

ло изведнъж, а в продължение на векове. Много опити са правили Разумните същества, докато създадат носа в този вид, в който го виждаме днес. От формата, дължината и ширината на носа зависи дейността на човека; в този смисъл носът е отворена книга, по която може да се чете. Зад носа се крие човешкият ум.

Носът, като орган на човешкото тяло, извършва няколко функции. Първо, той е орган на дишането, през него минава въздухът, който чрез своите трептения възбужда нервната система – така човек започва да мисли; ако дишането спре, спира и мисълта. Който диша правилно, той мисли правилно; който не диша правилно, не мисли правилно – това се забелязва в болните хора. Болният диша бързо, със задъхване, затова и мисълта му не е права. Как може да мисли правилно, когато болестта го плаши? Страхът го заставя да диша бързо, с прекъсване, като човек, когото гонят крадци и разбойници.

Щом се говори за носа като проява на мисълта, мнозина казват, че Бог е направил носа. Как го е направил? Когато твърди нещо, човек трябва да знае как стават работите. Ако детето каже, че баща му е написал едно писмо, то може да разкаже как е писано писмото. Детето разправя: „Баща ми взе лист, писалка и мастило, натопи перото в мастилото и започна да пише. Така се нижеха един ред след друг, докато най-после писмото беше готово“. Кой от вас, като твърди, че носът е направен от Бога, може да каже как е станало това?

Каква е службата на носа? Каква е службата на устата? Ще кажете, че и децата знаят каква служба изпълнява устата. Предназначението на устата не е само да възприема храната, тя има и друго предназначение – да чувства и да мисли. Странно е това, но е факт. Както главата мисли, така и устата мисли; както устата мисли, така и ръката мисли – за мнозина това е необяснимо. Че очите виждат, че ушите слушат, че устата приема храна, че носът усеща миризмите и възприема въздуха – това са неща познати и верни за тях, но каже ли се, че човек вижда с цялото си тяло, това не се приема. Защо не допускате, че човек

може да превърне цялото си тяло в зрение? За да допуснете това, вие трябва да знаете какво всъщност представлява тялото.

Истински ученият знае, че в тялото се крият всички възможности за бъдещото развитие на човека. Всичкият капитал на миналото, на настоящето и на бъдещето се крият в човешкото тяло. Онзи, който изучава човешкия нос, вижда в него влияния на миналото, на настоящето и на бъдещето. Достатъчно е да погледне носа на някого, за да каже какъв е бил миналият му живот, как са живеели неговите деди и прадеди; след това по известни белези и линии върху носа определя как живее този човек днес; най-после по известни черти на носа определя какви възможности се крият в бъдещия му живот. Всичко е писано на човешкия нос.

И тъй, човешкият нос е екран, върху който умът пише своята минала, сегашна и бъдеща история на развитие. Ако само за момент се прекрати дейността на носа, човек веднага ще разбере службата, която е свързана с него. Голямо богатство се крие в носа, но малцина съзнават това. Той служи за равновесие, т.е. за регулиране на силите на човешкия организъм. Като знаете това, изучавайте носа си, за да разберете причината за вашите естествени и красиви състояния, от една страна, както и за неестествените състояния, от друга.

Едно малко побутване на носа не намясто е в сила да наруши вашия мир и спокойствие. Докато сте весели и разположени, това побутване нарушава разположението ви; тогава вие се отказвате от идеите си, отричате се от средата, в която живеете, не искате да срещате никого. В това отношение приличате на човек, който е впрегнал в колата си един див, необуздан кон; последният започва да рита надясно-наляво, хуква с колата по нивите, докато най-после се уморява и спира. Ритането е неразумен процес, който не разрешава въпросите. Защо риташ? Ако те е впрегнал по-умен от теб човек, ще се подчиниш; ако те е впрегнал по-глупав, имаш право да риташ, докато скъсаш юздата и се освободиш. Кажеш ли, че животът няма

смисъл, ще знаеш, че те е впрегнал по-глупав човек; не оставяй глупавия да те впряга. Кажеш ли, че животът има смисъл, впрегнал те е по-умен от теб човек.

Всяко добро разположение на духа ви показва, че сте под влиянието на същества, чиито мисли и разбирания са по-високи от вашите; всяко неразположение и потъмняване на съзнанието показват, че се намирате под влиянието на същества с по-нисък умствен и духовен живот. Докато е млад, човек вярва в светлото и красивото в живота, уповава на Любовта, на своя идеал и така осмисля живота си, но като остарее, отрича всичко и казва, че животът няма смисъл. Защо един и същ човек има две различни мнения за живота? Ще кажете, че младостта е причина за възходящото му състояние. Не, в младините си този човек е бил впрегнат от Разумни, Възвишени същества, а на старини се е поддал на нисши, те да го управляват; значи като млад е бил умен, а като стар е оглупял.

Много от съвременните хора говорят за ума като за нещо реално, което трябва да се изучава, и от ума отиват към духа. Според тях духът и умът могат да се изучават чрез самосъзнанието, но това е труден въпрос. Самосъзнанието е навсякъде, то обхваща всичко – тогава как ще обхванете всичкото, т.е. Цялото? Като изучавате своите мисли, вие идвате до хармонията и дисхармонията в живота. Така се натъкватe на някои дисхармонични мисли, които са вън от вашия живот; понякога намирате причината за тези мисли, а понякога остават скрити за вас.

Минавате през една гора и постепенно навлизате все по-навътре. В първо време сте смели, не се страхувате, но по едно време започвате да треперите; защо се страхувате – не знаете. Причината за страха ви се дължи на присъствието на мечка в гората; не я виждате, но чувствате известно влияние, чуждо на вас. Вие имате вяра, казвате, че Бог е създал света, че всичко Му се подчинява, но пак се страхувате – защо? Защото мечката не изпълнява Божията воля и може да ви нападне; тя се подчинява на Божия закон, но по свой начин, а не както вие искате и мислите. Страхът е резултат на безлюбието, следователно вашата вяра и любов не са толкова силни, че да изпъдят страха навън.

Какво представлява страхът? Той е най-високото чувство в животинското царство. За животните страхът не е нищо друго, освен разумност. Ако животното не е страхливо, не е и разумно, затова, когато изпитва страх, краката му се удължават. С човека става точно обратно – когато се уплаши, краката му се подкосяват. Когато заекът се уплаши, удря на бяг, при което бързината му се увеличава. При страх човек не може да бяга – защо? Защото има спирачки. Тъй като е по-умен от животните, страхът му е поставил спирачки – да не бяга, а да приложи друг начин за справяне. Понеже животните нямат спирачки, като се уплашат, те бягат колкото им държат силите. Животното си казва: „Ще уповавам на краката си“; то намира спасение в своите крака.

Какво може да се каже за дължината на носа? Понеже зад носа се крие умът, трябва ли да се вади заключение, че колкото по-дълъг е носът, толкова по-развит е умът? Дължината на носа трябва да отговаря на нормата. Чрезмерно дългият и чрезмерно късият нос са крайности – те не отговарят на естествената мярка в Природата. Крайно дългият нос показва, че човек е страхлив; крайно късият нос показва, че не мисли много. Задните крака на заека са по-дълги от предните, защото всякога е живял по гори и планини. Като е бягал повече нагоре, задните му крака са се удължили за по-удобно бягане по височините. При бягането надолу той изпитва известна трудност и повече се търкаля, отколкото тича – естественото му движение е отдолу нагоре, а не отгоре надолу.

И тъй, като изучавате дължината и ширината на носа, вие определяте силите, които са работили върху човешкия ум. Носът има отношение и към дихателната система на човека. От устройството на носа, на неговата големина и ширина зависи състоянието на белия дроб; не само това, но и формата на носа отговаря на формата на белия дроб, само че в обратно положение. Да се изучава човешкия нос, това значи човек да се домогне до истинската, положителната наука. Може да придобие това знание само онзи, който се развива правилно и върши Божията воля. Това не е само знание, но и молитва.

Каже ли ти някое Разумно същество, че трябва да учиш, това подразбира съзнателна молитва, т.е. връзка на човешката душа с Бога. Именно така Божественото начало ще ти покаже правилен начин, по който да разрешиш мъчните си въпроси. Всякога ще учиш, ще се молиш, за да издържиш изпитите си добре; ако не ги издържиш, не си учил както трябва. Изпитът е тежест, която трябва да носиш на гърба си. Защо не можеш да вдигнеш тази тежест? – „Слаб съм.“ Какво трябва да направиш, за да вдигнеш тежестта и да я пренесеш от едно място на друго? Можеш да я разделиш и да я пренесеш на два-три пъти. Да се натовариш с непосилна тежест, това не значи, че си много силен и много умен; можеш да направиш голямо усилие, без да си силен и умен.

Като се говори за сила и разумност, трябва да се прави разлика между животното и човека. В животинското царство най-умното животно е същевременно най-силно – например слонът е най-умен от животните и същевременно най-силен. Това е закон за животните, не и за хората. Между хората най-умен е този, който може да понася мъчнотиите и изпитанията с най-голямо търпение. Който не търпи, не може да бъде слон между човеците; като не си слон, не можеш да вземеш първото място. В какво се проявява интелигентността на слона? В дългия му нос, в неговия хобот. Като проточи хобота си напред, той казва на животните: „Дълъг нос ви е нужен“. Човешкият нос, сравнен с този на слона, се губи. В бъдеще и човешкият нос ще се развие, ще дойде до онези мерки, които Природата е определила.

Изучавайте животните, за да видите как се проявяват те. Като дойдете до слона, спрете вниманието си върху неговата интелигентност, изразена чрез дългия му хобот – с това той иска да каже, че с къс нос нищо не се постига. Ще кажете, че въпреки дългия нос на слона, лъвът е цар на животните. Да се говори така, това значи неразбиране на живота; лъвът е главнокомандващ на животинската армия, а истински цар е слонът. Ще кажете, че лъвът е символ на благородство – къде е неговото благородство? Наблюдавайте котката и съдете за лъва, котката е лъв в

миниатюра. Външно котката е благородна, с добра обхода, но вижте как постъпва с мишките; вижте как постъпва лъвът със своята жертва.

Разумност се иска от човека. Не е въпрос да бъдеш главнокомандващ или цар, но да бъдеш разумен – това значи да се проявяваш така, че всяка твоя постъпка да носи добри последствия не само за даден момент, но за вечни времена. Следователно който иска да живее добре, трябва да прояви своята разумност, доброта и вътрешна сила; само така човек може да постигне своя идеал, да изчисти живота си от всички утайки на миналото. Чист живот се иска от всички.

Ако пчелите не търпят нечистота, колко повече се отвращават от нея Разумните и Напреднали същества! Опитайте да се приближите до някой кошер, след като сте яли чесън. Може ли нечистият да влезе в общество на свети, добри и праведни хора? Достатъчно е кракът му да стъпи в това общество, за да се намери веднага вън – чистото не търпи нечисто. Ако искаш да влезеш в това общество и да се ползваш от благата, с които разполага, иди първо да се очистиш и тогава влез. Нечистотата не е качество на душата, следователно лесно може да се премахне. Човек е дошъл на Земята да се учи с цел да подобри живота си и да изпълни Божията воля.

Има индивидуални качества и за тях отговорността е лична; има колективни качества, за които отговорността пада върху редица минали поколения. Например страхът е качество, присъщо на животните, откъдето е преминал в човека. С това чувство хората мъчно се справят – защо? Защото върху него се е работило много. Следователно страхът остава като основа на друго, по-високо чувство – съвестта. Ето защо задачата на човека не се заключава в това да изтръгва корените на дивачките дървета, но да ги присажда с доброкачествени присадки. Ако страхливият мисли право и дава отчет за постъпките си, страхът е намясто – той постепенно се превръща в съвест. Съвестният е добър и честен човек. Мястото на съвестта в човешката глава е отгоре, от двете страни; тя е основана върху страха

и благоразумието. Съвестта има отношение към ума – не можеш да бъдеш съвестен, ако не мислиш добре. Който мисли право, той превръща енергиите на страха в по-високо чувство – в съвест. Който постъпва разумно, никога не бяга и не се крие. Който не постъпва разумно, всякога бяга – той е стъпил върху наклонена плоскост и без да иска, върви надолу, откъдето е тръгнал; слиза надолу, докато влезе дълбоко в материята. След време започва да гледа нагоре, за да се освободи от нея, и тогава се пита какво е неговото предназначение.

Велико е човешкото предназначение. Човек има да решава временни и вечни задачи. Докато е облечен в плът, той решава материални задачи, а щом ги реши, освобождава се от материята и пристъпва към вечните задачи на живота – те определят неговото бъдеще. Една от великите задачи на човека е да работи в Божествения свят, т.е. върху главата; да преустроиш главата си, това значи да изправиш отношенията си към Божествения свят. Да преустроиш дробовете си, това значи да изправиш отношенията си към Духовния свят, или, на прост език казано, да подобриш състоянието на дихателната си система, т.е. на своята мисъл. Духовният свят принадлежи на ангелите, значи трябва да изправим отношенията си към тях. Най-после идваме до стомаха, т.е. до същества от растителното царство; ако стомашната (т.е. храносмилателната) система на човека е добре развита, отношенията му към тези същества са правилни.

Красотата на човека се определя от неговата глава, от неговия бял дроб и от неговия стомах. Колкото по-добре развити са те, толкова по-красив е той, толкова по-хармоничен е неговият живот. Мястото на ума е стомахът, на душата – белият дроб, а на духа – главата. От друго гледище сърцето може да поставите в стомаха, ума – в белия дроб, в гърдите, а волята, т.е. Божественото начало в човека, – в главата. Велико нещо е Божественото начало.

Да се върнем пак към носа. Той е интересен предмет за изучаване и във физическо, и в духовно отношение. Като разглеждате значението му в духовно отношение, идвате

до три гранични точки с Духовния свят: с Любовта, с Мъдростта и с Истината. Ако носът на човека граничи с тези велики светове, той е правилен, добре устроен. Приятно е да гледаш лице с красив нос. Ако отсъстват тези гранични точки, носът не е добре развит. Тези точки са свещени, но малцина знаят техните места; през тези точки Бог е вдъхнал в човека и го е направил жива душа. Първоначално Бог е говорил на човешкото сърце чрез носа, а днес говори на човешкия ум пак чрез носа. Ако човек чрез носа си не може да разбере какво му се говори, носът му е безпредметен. Ако чрез носа не можеш да познаеш дали даден човек е добър, или лош, ти не си го развил още.

Задачата на човека е да намери върху носа мястото на Любовта, Мъдростта и Истината; ако може да намери тези добродетели върху своя нос, ще ги намери и върху носа на другите хора. Казвате, че носът на някой е правилен, красив, но в какво се заключава красотата му – не знаете. Правилният нос е като огледало, той отразява светлите и възвишени мисли, които идват от Възвишения свят – тези мисли се отразяват върху мозъка, сърцето и стомаха. Красивият нос не лъже човека, той не може само отвън да бъде красив, а трябва да отговаря на вътрешната красота на човека. Като знаете това, не се обезсърчавайте, но работете върху себе си. Не мислете, че нищо не знаете; много неща знаете, но важно е кои мисли трябва да вложите в работа. Всяко нещо трябва да се постави на мястото си. Какъв човешки образ е този, на който очите, ушите, носът и устата не са поставени на местата си? Гледате образа, но нещо съществено му липсва – органите не са поставени където трябва. Кое е същественото в човека – умът, сърцето и волята. Ако се поставят на местата си, те започват да действат и оживяват човека. Умът, сърцето и волята са мощни сили, двигатели в човешкия живот.

Работете, без да се гневите; Бог има право да се гневи, но не и човек. Разумният трябва да работи, а не глупавият; следователно глупавият няма право да се гневи. Да се гневят светиите, добрите, разумните хора – това е намясто. Всеки обикновен и глупав човек трябва да си каже:

„Нямам право да се гневя. Ако си позволя това, всичко ще загубя“. Няма по-опасно нещо от гнева. Разумният впряга ума си на работа и върви напред. Ако глупавият не се труди, а само се гневи, ще изгуби всичко, което има, и след това ще са му нужни десетки години, за да придобие изгубеното. Не е абсолютно изключено правото на човека да се гневи, но само ако се свърже с добрите и разумни хора, със светиите и Бога – тогава гневът му ще бъде намясто, ще свърши някаква работа.

Упражнение: в продължение на една седмица да не мислите лошо за никого. Срещнете ли някой човек, намерете в него една добра черта. Каже ли ви някой нещо добро или нещо зло, знайте, че ви изпитват дали ще издържите и направите упражнението си както трябва. – „Може ли да не правим упражнението?“ Не може, ученикът е длъжен да прави упражнения. През цялата седмица ще бъдете слепи и глухи за злото. И лоши думи да ви казват, ще знаете, че всичко е за добро. – „Не може ли Бог да ни помогне да издържим изпитанията?“ Бог помага, но не по механичен начин. Той е съвършен, затова оставя човека свободен, да се прояви както разбира и желае. Бог нашепва на човека:

– Не правиш добре, измени посоката на своето движение!

– Не може ли по друг начин?

– Може, но ще сгрешиш и ще носиш последствията на своето непослушание.

– Искам да опитам по друг начин.

– Опитай, но ще видиш, че пътят на Доброто е само един. Всяка постъпка, която внася мир и спокойствие в душата ти, е добра.

Понякога мислиш, че вършиш добро, а си недоволен от себе си – недоволството е гласът на Бога, Който не одобрява постъпката ти. Бог с нищо не се подкупва. Ще кажете, че и Христос не е постъпил добре, като си е послужил с камшик. Чрез камшика Той изрази гнева на Бога. Следователно, ако имаш ума и Любовта на Христос, и ти можеш да постъпваш като Него. Ако имаш носа на слона, и ти

можеш да бъдеш свободен, да правиш каквото искаш. Понеже нямаш ума и сърцето на Христос, нито имаш носа на слона, ще правиш опити да мислиш само добро за хората и за всичко около теб. Ще знаеш, че злото ще се превърне в Добро, че хората по естество са добри, и ще работиш, без да се гневиш.

Каква е целта на упражнението, което ви давам? Да придобиете будно съзнание, да въздържате езика си, да чистите ума и сърцето си от лоши мисли и чувства. Ако дойде лоша дума на езика ви, веднага я обърнете в добра; ако помислите лошо за някого, веднага намерете една добра черта в него и мислете върху нея. Някой обича да послъгва; не се спирайте върху тази черта, но вижте колко е сръчен, колко добре работи. Срещате някой беден, окъсан; не мислете, че той е обеднял от мързел, но си кажете, че това е от щедрост – когато е бил богат, раздавал е без сметка на нуждаещите се и днес ходи окъсан и бос. Не търсете лошото в проявите и положението на хората. Знайте, че и зад най-лошата проява се крие нещо добро и благородно.

Защо не трябва да се мисли лошо за никого? Който греши, върви по наклонена плоскост. Може ли такъв човек да върви, без да падне и да се окаля? Ще кажете, че не трябва да върви по наклон. Не трябва, наистина, но вината не е само в него – може други да са го поставили на тази плоскост, може да е сляп, да не вижда. Какво ще кажете тогава? Като не знаете причината за погрешките на хората, не се произнасяйте. Знаете ли какво представляват грешките? Те са твърд материал, от който Съществата в Духовния свят правят къщите си; когато им трябва такъв материал, те слизат на Земята при хората, които се гневят и правят грешки, и взимат от начупените камъни за своите къщи. Те не съдят хората за грешките им, даже скъпо им плащат.

Как постъпвате вие с вашите работници? Ще кажете, че на работниците от Новото учение нищо не се плаща. Вярно е това – на човек, който работи с Любов, не му трябват пари; но той е без обувки и без дрехи – как ще постъпите? Според мен, има начин да му благодарите

за работата – няма да платите, но ще му подарите един чифт обувки; те могат да струват повече от онова, което е изработил, но ще го възнаградите за Любовта, с която ви е работил. Като отиде да работи на друго място, вместо да му дадат пари, ще му подарят един костюм. Днес колко хора са готови да постъпват по този начин? Така е за онзи, който иска да постъпва според Божествения закон; който прилага Божествения закон, всякога се благославя. Опитайте да изпълните Божията воля, да видите какви промени ще станат във вашия живот.

Давайте, без да очаквате нещо, давайте, без да съжалявате! Ако дадеш обувки или дрехи на своя ближен и постоянно мислиш за това, което си направил, ти не си изпълнил Божията воля както трябва – ограничил си и себе си, и онзи, на когото си дал нещо. Давайте, без да се ограничавате, давайте според Божествения закон и взимайте според същия закон. Какъв е той – ще даваш колкото може най-много, ще взимаш колкото може най-малко. Който постъпва според този закон, той приема Божието благословение и тогава малкото, което получава, расте, увеличава се и дава изобилно плод.

Защо хората не успяват в живота си? Защото говорят едно, а вършат друго. При това не се вглеждат в себе си, да видят какво им липсва, но се сравняват с обкръжаващите. Всеки мисли, че стои по-високо от другите, че знае повече, че разбира по-добре и т.н. Не се сравнявайте с подобните си, но пожелайте да бъдете като Бога. Като станеш сутрин от сън, вдигни очите си нагоре, благодари на Бога за всичко, което ти е дал, и помоли се да те направи подобен на Себе Си – да проявиш Любовта, Мъдростта и Истината в живота си. Не искай да бъдеш силен като Бога, да управляваш и заповядваш, но пожелай да се смириш, да понасяш всичко с благодарност.

– „Болен съм, страдам, как да благодаря?“ Ще благодариш за всичко. Ако болката е в краката ти, ще учиш закона на смирението; ако болката е в пръстите ти, ще се учиш да мислиш право; ако болката е в очите ти, ще изучаваш Истината; ако е в ушите ти – ще изучаваш Мъдростта; ако е в устата ти – ще изучаваш Любовта. Каквото и да те боли,

все ще научиш нещо. Който е дошъл на Земята, трябва да се учи да превръща отрицателното в положително и да се чисти. Казано е в Писанието: „Само чистите по сърце ще видят Бога“.

Какво представлява носът? Място на електричество и магнетизъм. Той е връх, на който се складират природните енергии. Ако знаете как, на кое място и кога да хванете носа си, ще се ползвате от неговите енергии. Хората държат носа си, чоплят го и вместо да се ползват от енергиите му, те си пакостят. Не е лесно да се справяте със своите енергии, ето защо всяка сутрин, като се измиете, хванете леко носа си, погладете го и пожелайте да придобиете от него енергия за работа. Гледайте на носа си като на нещо красиво, мощно. Днес носът работи най-много, през него минават много енергии. Свържете се с дейността на своя нос и работете върху него, за да го продължите и разширите според мерките на Природата.

Като изучите носа си, тогава ще изучавате очите, ушите и устата. През носа непрекъснато влиза и излиза въздух, той е един от неуморните работници чистачи. Ценете носа си, обхождайте се добре с него. Лошите мисли действат върху носа, а оттам и върху дихателната система; ако тя не работи добре, и стомашната система страда – в резултат на това се нарушава равновесието между мозъчната и симпатичната нервна система[1]. Дойде ли човек до това положение, животът му се обезсмисля и той не иска вече да живее. Смисълът на живота е в служенето на Бога. Който не иска да живее, не иска да служи на Бога. Какво иска Бог от човека? Да учи и да работи.

И тъй, всяка сутрин хващайте леко носа си, милвайте го по върха с желание да не става остър. Изучавайте носа, работете върху него, за да придобиете новото истинско знание.

Тайна молитва.

5. лекция, 28 октомври 1931 г., София, Изгрев

ПРАВИЛНИЯТ ТОН

Изпя се песента *Аин фаси*.

Един от важните въпроси, които се разглеждат в човешкото съзнание, е този за крайната цел на живота, или за крайната цел на всяка работа. Търговецът се запитва какъв ще бъде крайният резултат на неговата търговия; ученикът се запитва каква е крайната цел на неговото учение. Крайната цел на ученика е да придобие известно знание, после – да се роди отново, после – да умре. Във всяко ново положение – учене, раждане, смърт – човек все се запитва каква е крайната цел на всичко това. Лесно е да се даде някакъв отговор на въпроса за крайната цел на нещата, но той ще бъде неразбран.

Крайната цел на живота е да постигнеш нещо, но въпреки това пак остава и непостигнато – нещата се постигат и разбират само отчасти. Ако мислиш, че от отговора, който ти се дава за крайната цел на Битието, си разбрал всичко, ти се лъжеш. Зад всяка крайна цел има някаква друга цел. Например искаш да придобиеш такава сила, че да носиш сто килограма на гърба си, но като постигнеш тази цел, зад нея се открива друга. Във Вечността не съществува крайна цел на нещата – защо? Защото като постигнеш едно нещо, явява се второ, трето и т.н. Какво ще научите, ако обиколите няколко пъти Земята? Ще научите, че Земята е валчеста. Това знание можете да придобиете и от някой учен, който ще ви каже, че Земята е валчеста, и вие ще вярвате в това. Какво ще научите, ако минете няколко пъти през Вечността? Ще разберете, че тя е необятна и безгранична; въпреки това не можете да обхванете нито необятното, нито безграничното.

Кой въпрос интересува най-много съвременните хора? Въпросът за почивката, за седенето. Всеки предпочита повече да седи, отколкото да стои прав. Ако накарате някого да стои прав, той ще се почувства унизен. Много хора днес стоят прави, без да са унизени – например учители-

те, а учениците седят на чиновете си. Едно време, когато учителят е наказвал учениците си, оставял ги е да стоят прави до вратата, а той е седял на стол. Защо ученикът, когото учителят заставя да стои прав, се счита за наказан, а когато учителят стои прав, не е наказан? Когато свещта стои изправена до стената и не гори, счита се за наказана; ако при същото положение тя гори, счита това за привилегия. Какво трябва да прави ученикът, когато го накажат? Той трябва да свети; щом започне да свети, и да стои прав до стената, ще бъде доволен. Когато имаш пари в джоба си, ти вървиш смело, изправен, с вдигната глава, но нямаш ли пари, свиваш се, чувстваш се наказан. Когато дървото е окичено с плодове, клоните му увисват надолу, то се чувства гордо и доволно от себе си; щом оберат плодовете му, клоните се изправят нагоре – дървото се намира в положението на наказан ученик. Когато човек дава нещо от себе си, изправя раменете си и казва: „Слава Богу, олекна ми малко“; който не дава, свива рамене, навежда глава надолу и се оплаква, че положението му е тежко. За онзи, който дава, казват, че се е надигнал много. Нека се надига, но да изпразва джоба си – какъв смисъл има да се надига човек, а джобът му да е пълен с пари?

И тъй, всяка мисъл, всяко чувство и всяка постъпка трябва да съдържат в себе си нещо реално – това значи да бъдат в съгласие с Разумността. Например някой иска да бъде радостен и весел. Кога човек може да се радва? Когато е направил поне едно малко добро. Каже ли някой, че иска да бъде радостен, нека направи едно добро. Какво представлява Радостта? Условие за правене на добро. Какво представлява Светлината? Условие за преодоляване на тъмнината. Какво представлява тъмнината? Условие за отдалечаване на човека от Светлината. Какво нещо е въжето? Средство, с което човек се спуска в кладенец да вади вода, а същевременно с него и вадят човека от кладенеца; хората простират дрехите си на въже, но също и бесят хората с въже. С една дума: голямо е предназначението на въжето; то може да се превърне и в камшик – значи едно и също въже може да се употреби за различни цели.

Явява се друг въпрос: от какво е направено въжето? От всякакви материали: от лен, от коноп, от кълчища, от сребро, от злато и др. Малкото дете повиват в повой от различна материя: вълнена, памучна и т.н.; в това отношение повоят прилича на въжето. И мисълта може да се уподоби на въже: мислите вървят непрекъснато една след друга и образуват права линия като въжето. Въжето е символ или на механично сцепление между частичките, или на вътрешна, органична връзка между тях. Такава връзка трябва да съществува между мислите и чувствата на човека. Всяка мисъл, която не е свързана с другите, няма никакво отношение към тях, следователно е мисъл без съдържание. Например искате да вземете един тон, но не знаете кой да вземете и как да го изпеете или изсвирите. Щом взимате отделен тон, той трябва да бъде основният; после трябва да го вземете правилно. Всеки тон съдържа още шест тона в себе си. Ако не го изпеете правилно, и да се включат седемте тона в него, той няма съдържание – главният тон е важен, а останалите шест са допълнителни. Когато между различните тонове има хармония, те изпъкват един след друг. И най-малката дисхармония между тоновете е причина за тяхната неправилност – достатъчно е един от допълнителните тонове да отслабне, за да се яви известна неяснота и в останалите; ако всички са в съгласие, между тях има яснота и чистота.

Каквото и да се говори на хората за тоновете в музиката и за мислите в човешкия живот, малцина имат ясна представа за тях. Както тонът, така и мисълта са сложни неща, затова между тоновете и мислите може да се направи връзка. Правилният тон е подобен на правата мисъл. Малко певци ще срещнете с чист, правилен тон. Правилният тон включва в себе си сила, съдържание и смисъл, той има отношение към правите мисли, чувства и действия; с други думи казано: правилният тон произвежда в човека светлина и топлина.

Следователно само музикалният човек живее правилно – защо? Защото в музиката има строга отмереност, такт, т.е. мярка на времето. Във физическия свят всички

неща стават във време и пространство, затова под *тактичен човек* разбираме онзи, който употребява всяко нещо навреме и намясто. Който не е тактичен, внася дисхармония в живота си, а дисхармонията причинява зло. Ако някой каже, че не може да живее добре, от това се подразбира, че не може да пее правилно – който не пее добре, той произвежда шум, скърцане и др.

Едно може да радва съвременните хора – идването на Новото. Ако не се стремяха към Новото, нямаше да имат никакво отношение към ангелите, светиите и добрите хора в света. – „Добре ли ще ни посрещнат ангелите?“ Това зависи от вас – ако живеете добре, ще ви посрещнат с песни; ако не живеете добре, няма да ви посрещнат и като видят, че се отправяте към тях, веднага ще ви върнат на Земята.

Една млада, красива и интелигентна жена се оплакваше, че един господин, след като идвал няколко пъти в дома ѝ, най-после пожелал да я целуне. Тя искаше да разбере коя е причината за тази негова проява. Казах ѝ, че той може да изпитва братски чувства към нея, но тя не остана доволна от отговора ми и пожела да ѝ обясня как се различава истинския брат от онзи, който само се представя за такъв. Истински брат е онзи, който има еднакъв пулс, еднакво съдържание на кръвта с вашата; братска, чиста целувка е онази, която е в състояние да лекува всички болести. Ако болният оздравее от вашата целувка, тя е чиста, идеална, но ако здравият се разболее, тя не е на мястото си. Следователно всяко нещо, което човек прави, трябва да е в съгласие със законите на Разумната природа, и ако не е в съгласие с нея, не може да даде добри резултати. Идеалната целувка възкресява мъртвия, а обикновената целувка е в състояние да разболее и здравия.

Сега се явява друг въпрос: кой е измислил целувката? Навярно целувката е изобретение на някой гениален човек. Всеки е целуван, всеки е целувал, но никой не се е запитвал откъде произлиза целувката. И светлината целува човека – като минава през очите му, тя го целува; приятна е целувката на светлината, защото носи живот. И

въздухът, който минава през носа, целува; и водата, която влиза в стомаха, целува; и хлябът, който влиза в устата, целува – приятни и желани са тези целувки, защото носят живот. Такава трябва да бъде целувката и на човека – като целува, той трябва да се проникне от единственото желание да даде нещо чисто и красиво от себе си, а не да вземе. Целувка е само това, което дава. Всичко, което отнема здравето, силата и чистотата на човека, не е целувка. Който целува, трябва да бъде или невидим като светлината и въздуха, или видим само за момент – целуваш и веднага се скриваш като водата и хляба. Получаваш ли целувка от видими същества, ще знаеш, че в нея се крие нещо користно, а всичко користно е престъпно – пазете се от такива целувки, защото те внасят отрова във физическия и психическия живот на човека.

Каква връзка има между правилния тон в музиката и целувката? Неправилният тон представлява неестествена целувка. Природата обича верните и правилни неща, следователно мислите, чувствата и постъпките на човека трябва да бъдат верни и правилни. Като пеете, трябва да вложите цялото си сърце и цялата си душа; само който пее така, може да целува правилно. Ако искате да пеете хубаво, трябва да работите усилено в това направление. – „Младите трябва да пеят“. Не е така, всички трябва да пеят – и млади, и стари. Който не пее правилно, не може да пристъпи към Рая; дълго ще чака пред царската врата, но няма да му се отвори. Ако мислите, че и без пеене ще влезете в Рая, вие се лъжете – на Небето приемат само добри певци, с ангелски гласове. Мнозина мислят, че от тях се иска права мисъл, прави чувства и прави действия, без да бъдат добри певци. Те не разбират истината – преди всичко човек не може да има прави мисли, чувства и постъпки, ако не знае да пее. И светията трябва да пее; не е светия онзи, който не пее правилно. И Христос е пял. Не е въпросът в това пеенето и музиката да станат професия на човека, а в това да пее от любов към пеенето. Казано е в Писанието: „Ще пеете и ще възхвалявате Господа“. Музиката трябва да бъде импулс в живота, да подтиква към работа, а не да е средство за прехрана.

Животът без музика е живот без Любов, без Светлина, без Свобода; живот с музика е живот на Любовта и на Доброто. В Любовта и в Доброто се включва всичко. Най-възвишеният израз на Любовта е музиката; без музика Любовта не може да се прояви в материалния свят. Едно се иска от съвременните хора: да пеят правилно и с Любов; ако пеят така, където влязат, ще внесат Мир и Радост – ако влязат между хора, които се бият, боят трябва да спре, а ако влязат между крадци и лъжци, кражбата и лъжата трябва да престанат. Злото отстъпва пред музиката, както и пред Любовта, затова вложете своята музикалност не само в пеенето, но и в говора. Където има музика, там е Любовта, там е животът. Защо се срамувате от Любовта? Защото не я разбирате. Който не разбира Любовта, нищо не постига – той ще пее и ще свири, но няма да стане даровит музикант.

Някой иска да учи при най-видния професор по музика; желанието му е добро, но важно е дали професорът ще го приеме. Той ще опита неговата музикална дарба и ако не прояви такава, няма да го приеме. На същото основание мнозина искат да видят Христа. И това е възможно, но Христос се интересува само от онези, които имат някаква дарба и са готови да работят върху себе си, да развият своята дарба. Без тази дарба и да се домогнете до Христа, нито ще Го видите, нито ще Го разберете. Ще каже някой, че люби Христа и желае да Го види; това не е достатъчно. Можеш да любиш човека и да му дадеш нещо от себе си; можеш да любиш човека и да вземеш нещо от него. Дойде някой при мене и казва, че ме люби, но после започва да изнася мотивите – какво иска от мен. Първо той иска да му помогна да заеме някаква служба в обществото, после иска да му дам пари, за да си купи някои необходими неща. Ако иска да стане учител, аз не мога да го назнача, защото не съм министър на просветата; ако иска пари, не мога да му дам, не съм министър на финансите.

– Какъв беше по-рано?

– Бях занаятчия, на свободна практика.

Чудя се на този човек – той е бил свободен, без юлар на главата, а сега иска да си сложи юлар, да се ограничи.

Помнете: аз съм човек на свободата, никого не ограничавам. Ако при мен дойде някой и се оплаче от юлара си, мога да му помогна да го снеме, но в никакъв случай не слагам юлар на главите на хората. Аз не се занимавам с юлари, нито поддържам философията на юларите. Единственото нещо, което мога да направя за човека, е да му дам един обяд, за да се нахрани добре и да благодари за това, което е получил. Аз се чудя как не дойде при мен човек да поиска някакъв метод да направи добро на някого, но така, че да остане невидим. Защо не пожелае някой да види Христа с цел да се научи да пее правилно? Който пее правилно, лесно може да заеме каквато и да е служба. Тежко е положението на онзи, който не знае да пее – каквато и служба да му дадат, нищо не може да постигне. Правилното и доброто пеене е истинската препоръка и на този, и на онзи свят.

Един ден прочутата певица Аделина Пати[2] отишла при директора на пощата в Ню Йорк, за да получи чек за 50 000 долара. Директорът поискал от нея документ, с който да удостовери самоличността си, но тъй като нямала такъв, той отказал да ѝ даде сумата. Без да мисли много, тя застанала в средата на главния салон в пощата и започнала да пее. Всички чиновници оставили перата си настрани и се унесли в пеенето. Като чул песента, директорът казал: „Това е Аделина Пати, да ѝ се даде сумата, отбелязана в чека!“. Който чул гласа на певицата, казал: „Освен Аделина Пати, никой друг не може да пее така хубаво“.

Съвременните хора трябва да имат възвишен идеал. Някой казва, че идеалът му е да бъде добър; това е неразбрана работа. „Тогава искам да бъда учен“; това е лесна работа – ученият е глашатай, който ходи по селата да разгласява какво трябва да се прави. „Професор да бъда“; и това не е мъчна работа – професорът е забит кол, около който се преплитат пръчите, за да образуват плет. „Богат да стана“; и това е лесна работа – богатият е натоварена камила.

Човек трябва да има една съществена идея, на която всякога да разчита. Истински учен е онзи, който може

сам да си помогне при всички условия на живота: ако е болен, да се излекува; ако е беден, лесно да се справи с беднотията. Какъв учен е този, който търси чужда помощ, за да го назначат на служба? Ако днес го назначат, след година-две ще го уволнят. Момата или момъкът искат да бъдат красиви – защо им е тази красота? Те мислят, че с красотата по-лесно ще ги харесат. Мома, която разчита на красотата си, за да я вземе някой виден момък, е копаня, в която всеки може да рови; същото се отнася и до красивия момък. Тази красота е външна и преходна, на нея не може да се разчита и който уповава на нея, той губи живота си. Хубавите дрехи и обувки не са съществени неща. Има съществени неща в живота, които се разглеждат като символи, и с тях си служи Природата.

В Окултната школа също си служат със символи, които трябва да се разбират, затова е нужно да се знае символичният език, но първо се започва със съчетаване на сричките. Който научи първата дума на Битието и я произнесе правилно, неговото съзнание се изпълва със Светлина; това значи да стане преврат в живота на човека, т.е. човек да се новороди. Където е светлината, там е и топлината, и плодородието – това значи да имаш живот, от който да се ползват обкръжаващите. Който придобие Живота, никога не пита къде е Господ – той знае истината и люби Бога.

И тъй, смисълът на живота се заключава в Любовта към Бога. Ще възразите, че не можете да любите Бога, преди да Го видите. Ако мислите така, никога няма да го възлюбите. Бог е Светлина. Как ще Го видите? Какво се разбира под *Светлина* – освобождаване на човешкото съзнание от всички ограничения и заблуждения, от всичко отрицателно, от болести, бедствия, старост и др.; това значи Вечен живот, Живот на безсмъртието. Не може ли да се живее без Бога? Не може. Ще намериш Бога вън и вътре в себе си; не Го ли намериш, ще изгубиш всичко красиво и ценно, което ти е дадено. Красивото в твоя живот е Божественото, ценното в живота е също Божественото; то трябва да расте и да се развива, да се прояви в пълната си Светлина – в това се заключава философията на живота.

Ние не поддържаме онази философия, която казва, че човек може да направи всичко; не е така, той може да направи само онова, което е в областта на неговите възможности – вън от тях спира своята дейност. Ако иска да се прояви и зад човешкото, трябва да се обърне към Божественото начало в себе си, да му даде ход да расте и да се развива. Това значи да излезе човек от ограничените възможности и да влезе в неограничените, където всички дарби и способности се развиват правилно.

Мнозина казват, че са виждали Бога; възможно е да са Го виждали – на нивата или другаде, все са Го виждали. Някой художник е нарисувал картина, която представя Бог Отец; питат ме отговаря ли тя на действителността. Аз се чудя как е възможно картината да представя Бог Отец, когато художникът никога не Го е виждал. Питат ме виждал ли съм Бога; с този въпрос искат да ме хванат говоря ли изобщо истината, или залъгвам хората. Нека всеки сам си отговори говоря ли истината, или я заобикалям. Лесно е да осъдиш човека. Когато доведоха при Христа една паднала жена и Го запитаха как да се накаже, Христос отговори: „Който мисли, че е безгрешен, нека пръв хвърли камък върху нея“[3]. Ето защо кажете ли за някого, че е обрал ближния си, помислете как е станало това. Ако човек се дави и на врата си носи торба със злато, няма ли да вземеш торбата му? Ако не откачиш торбата, той ще потъне заедно с нея. Между давещия се и неговия спасител е направен договор. Никакво злато не е в състояние да изкупи живота на човека, следователно, ако някой те извади от водата и те спаси от удавяне, не съжалявай за златото, което си му дал. Животът е над всичко. Не е въпросът в това да биеш някого, да го доубиеш и после да казваш: „Освободи се този човек“ – това не е свобода. Ще го разкарваш по затворите, по *Обществената безопасност*[4], както разкарваха и мен 11 дни наред[5], ще го заставяш да се качва и слиза по етажите, за да изпитваш убежденията му. Какви са убежденията на съзнателния човек? Да служи на един велик идеал, да живее като човек, да не страда като кучето, да не става за посмешище като мага-

рето и маймуната; с една дума – да бъде свободен и да даде свобода на своя ближен.

В една арабска приказка се говори за създаването на света и за определянето на броя на годините, които ще прекара всяко живо същество на Земята. Бог определил на човека, на кучето, на магарето и на маймуната да живеят по 30 години. След това Той попитал кучето доволно ли е, че ще живее 30 години, а то отговорило: „Господи, много са ми 30 години. Не е лек моят живот – да зъзна постоянно на студа. Вземи 15, дай ги на когото искаш“. Като чул това, човекът веднага поискал да се дадат на него. Дошло магарето и на въпроса доволно ли е от определените 30 години отговорило, че не му трябват толкова много: „Нека вземат и от мене 15 години. Не се живее лесно на Земята – по цял ден да работиш, а отгоре на това и да те подиграват“. Човекът взел и тия 15 години върху себе си. Най-после и маймуната се явила при Господ, да каже и тя своята дума; казала: „Господи, не искам да бъда посмешище на хората, по цял ден да се качвам и да слизам от върлината. Остави ми само 15 години, останалите дай на друго същество“. И този път човекът взел още 15 години – много естествено, човек е цар на животните, всички му се подчиняват, има смисъл да поживее повече. В заключение обаче и той не е абсолютно доволен от живота си и казва: „Само 30 години живея като човек, с радост. 15 години съм осъден да служа вярно на дома си, да треперя като куче от страх, да задоволя всички; 15 години робувам като магаре на дома, на обществото, в което се движа; и най-после, като мина 60-те години, ставам за посмешище на хората – само слизам и се качвам като маймуната, без да върша някаква полезна работа“.

Днес и аз, като маймуната, отивам до *Обществена безопасност*, за да давам обяснения какво проповядвам на хората, и се връщам назад. Съдебният следовател ме разпитва, т.е. управлява моето качване и слизане от върлината. Сега, това не е важно. Преди всичко явява се въпросът коя е причината за тези неща, защо става всичко това? Защо са нужни на човека годините на кучето, на ма-

гарето и на маймуната? Това са състояния, през които той минава; това са състояния на човешкия ум, на човешкото сърце и на човешката воля. Докато стане разумен, човек е вече 75-годишен – до това време той минава през три животински състояния: на кучето, на магарето и на маймуната. Щом страдаш, без да разбираш смисъла на страданията, куче си; щом носиш чужд товар и пъшкаш под тежестта му, магаре си; щом те разиграват хората, маймуна си. Радвай се, че ти е дадено да живееш 30 години като човек, да осмислиш страданията си, да ги носиш с радост и да не могат хората да те разиграват – това се иска от всеки човек.

Какво трябва да направи човек, за да се освободи от обикновените условия на живота? Не е въпросът в това да се освободи, но той трябва да изучава условията като символи; щом ги разбере и научи, вече разполага с азбуката на Природата – това значи човек да измени живота си. Не само човекът може да измени живота си, но и растенията, и животните. Ще дойде ден, когато всички живи същества ще се изменят. Докато живеете без Любов, без Знание и без Свобода, вие ще минавате през животинските състояния като отрицателни прояви на живота. Следователно, който не познава Любовта, се намира в положението на кучето; който не познава Мъдростта, изпада в положението на магарето; който не познава Истината, изпада в положението на маймуната. Какво трябва да се прави? Познай Любовта, Мъдростта и Истината, за да станеш разумен човек.

Като се натъква на големи мъчнотии, човек се запитва: „Докога ще ме разиграват като маймуна, знаят ли кой съм аз?“. Мен разиграват, че теб няма да разиграват! Не е въпросът в това, важно е да гледаш на всичко със смирение и да се учиш. В света разиграват и най-добрите хора, че вас ще пощадят! Едно се иска от вас: да схващате нещата правилно, т.е. да вземате правилни тонове. Като сте дошли на Земята, ще учите и ще прилагате наученото, за да станете учени хора. Както палите и гасите електрическите крушки, така трябва да разбирате дълбокия смисъл

на живота и да правите верни преводи. Кога гасите електрическите крушки? Когато външната светлина е по-голяма от тяхната. Човек се стреми към голямата Светлина, към познаване на Бога – същественото в живота; ако не се стреми към истинските Светлина, Свобода и Живот, той всякога ще бъде ограничен и спънат. Кое още спъва човека? Съмнението. Днес повечето хора се съмняват в родителите си, в братята си и сестрите си, в приятелите си – навсякъде съществува съмнение. Няма по-голямо мъчение от това да се живее в съмнение и недоверие. Където отсъстват Любовта, Мъдростта и Истината, съмнението се явява като вътрешен резултат на живота. Когато Любовта се оттегли от живота, като резултат идва престъплението; когато Мъдростта се оттегли, на нейно място идва невежеството; когато Истината се оттегли, вместо нея идва робството и ограничението.

Време е вече да отворите вратата си за Новото знание, за Новите светлина и свобода. Който е придобил Новото знание, в един момент ще превърне черната си коса в бяла или бялата в черна и който го види, ще се чуди на тази бърза промяна. Той ще променя и службите си както цвета на косите; каквото пожелае, може да го постигне. Не е достатъчно само отвън да побелее човек, но и отвътре трябва да бъде бял; не е достатъчно само да променя службите си, но трябва и да отговаря на тях. Ако си професор, да си на мястото си, да имаш знание, което да ползва теб и твоите ближни; ако си светия, отдалеч да светиш, да осветяваш пътя на хората в най-тъмни и мрачни нощи.

Един от законите на физическия свят гласи: всичко живо подлежи на промяна. Младият расте и се развива, докато остарее; старият престава да расте, но поумнява. Ала и младият, и старият не са доволни от живота си: младият е недоволен, че не може да постигне желанията си, а старият е недоволен, понеже постигнатите желания му носят разочарования. Той казва: „Остарях вече, станах 85-годишен, свърших работата си на Земята и мога да си замина“, но всъщност не е примирен, мъчи го нещо. Някога, на младини, видял една красива мома, която и до

днес не може да забрави; оженил се е за друга, родили му се деца, също и внучета, но никой не го обича, никой не влиза в положението му – животът му е празен, любов му липсва. Прав е човекът, безлюбието обезсмисля живота. – „Какво трябваше да направя в младините си, за да не страдам днес?“ Трябваше да се ожениш за красивата мома, която си възлюбил.

Какво представлява красивата мома? Тя е проявената Любов, Мъдрост и Истина. Следователно срещнеш ли някъде тази мома, хвани се за нея и не се пускай; където отива тя, там ще вървиш и ти. Хванеш ли се за красивата мома, цял живот ще бъдеш доволен, няма да се оплакваш, че си изгубил щастието си. Ето защо, като срещна стар човек, който страда за изгубената любов, аз го подмладявам и казвам: „Иди сега да намериш красивата мома и като я хванеш, върви по стъпките ѝ. Тя носи Любов, Светлина и Свобода и за теб, и за обкръжаващите“. Съвременните хора, като стареца, се обезсърчават и казват, че един ден ще остареят и ще загубят смисъла на живота. Кога остарява човек? Когато любовта му не отговаря на новите изисквания. Кога остарява човек? Когато няма онова Знание и онази Свобода, които душата му желае.

Помнете: задачата на човека е да прояви Истината, която Бог е вложил в него. Това значи да намери красивата мома, за която душата му копнее.

6. лекция, 4 ноември 1931 г., София, Изгрев

ДВОЕН ДЯЛ

Да прочетем глава 43 от *Книга на пророк Исая*, за да видим какво е мислил този човек, живял преди повече от три хиляди години.

Малцина от съвременните християни мислят като Исай, тяхното съзнание се различава от неговото. Всички християни говорят за Истината, но едни отиват в ада, а други в Рая – защо? Защото възприемат и прилагат Истината различно.

Полските зверове ще Ме прославят, чакалите и камилските птици, защото давам вода в пустинята, реки в безводната степ, за да напоя людете Си, избраните Си. (20 ст.)

Полските зверове са социалистите, комунистите, които ще прославят Бога. Ако спрете вниманието си върху буквалния смисъл на стиха, ще се запитате как е възможно полските зверове да славят Бога. Често хора с ниска култура, безверници, могат да славят Бога повече, отколкото вярващи с висока култура.

Но ти, Якове, не Ме призова; но ти, Израиле, отегчи се от Мене. (22 ст.)

Исай казва, че полските зверове и птици ще славят Бога, а Яков, когото Бог създаде, не Го призова и Израил се отегчи от Него. Като говори за Яков и за Израил, Исай запитва и себе си с какво служи на Бога.

Исай говори по-нататък: *Не си Ми принасял агънцата на всесъженията си, нито си Ме почитал с жертвите си.* (23 ст.)

Но ти си Ме поработил с греховете си; натегнал си Ми с беззаконията си.[6] (24 ст.)

Всъщност Бог не се нуждае нито от агънца, нито от тамян, но казва, че Яков и Израил са Го натегнали с греховете и беззаконията си.

Почтен беше ти и Аз те възлюбих.[7] (4 ст.)

Като четете следващите стихове от 43-та глава, вие се

запитвате как е възможно Бог да възлюби този, който Го товари със своите грехове и беззакония. Въпреки това Бог иска от всички хора чистота – така е било в Стария завет, така е и в Новия завет. Какво изисква Бог от човека в най-новата епоха, която идва вече в света? Пак чистота – чистота в мисли, чувства и действия.

Истинският живот се основава върху чистотата. Всичко друго: къщи, имоти, пари, даже и знанието, са непотребни неща – защо? Защото те имат отношение към временния живот. И най-голямото знание на Земята не може да се сравни със знанието, което имат децата на Небето. Съвременните учени говорят за молекули, атоми, електрони, йони, протони, но малцина от тях имат ясна представа за това, което говорят. От гледището на науката се казва, че тези частици са във вечно движение, следователно са съзнателни частици – където има движение, там има и съзнание. Всяко физическо тяло, което се движи, има съзнание. Съзнанието може да бъде вън от предмета и вътре в него; значи съзнанието може да бъде отвън и отвътре.

Виждате, че една кола се движи. Кой я кара? Човекът – първата съзнателна сила; той управлява коня – втората съзнателна сила; и най-после, колата се движи – несъзнателната сила. Защо човек впряга колата? Защото отива на нивата да оре, да сее, за да задоволи глада си. Гладът и жаждата са съзнателни сили, които заставят човека да работи. Като яде хляб и пие вода, той прави това не само за себе си, но и за всички живи същества; така обработва храната и я изпраща в мозъка, откъдето се разнася като енергия и мисъл по целия свят. Хората не са нищо друго, освен фабрики, които обработват грубия, суровия материал и така обработен, те го изпращат чрез пространството в други светове като градивен материал.

Съзнателно или несъзнателно човек работи на Земята за съграждането на по-висок от физическия свят. Често хората си мислят, че са дошли на Земята, за да проявят величието си, да бъдат щастливи и т.н. – какви ли не илюзии си правят. Всъщност те идват на Земята като работници, а от време на време само подслаждат живота си

с някаква забава или развлечение. Следователно истинското предназначение на човека е да работи, а забавата и удоволствието идват като второстепенни неща в неговия живот.

И тъй, докато сте на Земята, ще работите, за да приготвите градивен материал за другия свят. Може да изработиш една тухла, но трябва да е изработена по всички правила на изкуството. Като отидете на другия свят, ще видите тухлата, която сте изработили на Земята, и ако се окаже, че нещо ѝ липсва, отново ще ви върнат, за да я поправите. Ще се качвате на онзи свят, ще слизате на Земята, пак ще се качвате, докато най-после изработената от вас форма напълно задоволи Възвишените същества на Духовния свят. След това ще ви дадат документ, че са я приели, и ще ви определят нова служба. Ако пожелаете да слезете на Земята, за да помагате на своите по-малки братя, там ще ви изпратят; ако искате да останете между тях, пак ще ви дадат някаква работа, отгоре да помагате на хората. Когато и да е, всеки трябва да изработи поне една малка форма на Земята, която да послужи за градеж в Духовния свят; затова е казано в Писанието: „Каквото вържеш на Земята, вързано ще бъде и на Небето; каквото развържеш на Земята, развързано ще бъде и на Небето“.

В една от миналите беседи казах, че злото и Доброто са сили, които действат вън от човека. Коя сила действа в него? Любовта. Ето защо, когато е нужно да се придобие или постигне нещо, трябва да се започне от центъра, отвътре, от Любовта. Доброто и злото са сили, които действат като външни условия, а Любовта действа отвътре. Ще кажете, че злото е по-силно от Доброто, но не е така, злото отстъпва пред Доброто, а още повече – пред Любовта. Като срещне същество, което не прилага Любовта, злото го мачка, мъчи, докато най-после го изяде; ала то отстъпва пред Любовта – сяда на колене пред краката ѝ, ближе ги, моли се, плаче, докато тя му прости и го изпрати на работа. Любовта му казва: „Доведи ми всички онези, на които отне живота!“ и пред нея застават осакатени, измъчени, нещастни души; тя вижда какво им е отнето и го

връща двойно. Следователно, когато някой пита защо са го изяли, защо са му причинили зло, ще знае, че всичко това е допуснато, за да получи двоен дял – в това се заключава философията на живота, вън от нея злото няма никакво оправдание.

В заключение на това казвам: всеки човек, върху когото се излива Доброто, има един дял от Божиите блага; всеки, върху когото се излива злото, получава два дяла, т.е. двоен дял от Божиите блага. Когато хората слизат на Земята, Бог ги запитва: „Един дял ли искате, или два дяла?“. Който иска един дял от, поставят го при такива условия, че Доброто да работи върху него; който иска двоен дял, оставят злото да работи върху него. Мислете върху единия дял и двата дяла, за да разберете смисъла на Доброто и на злото като Разумни сили в Природата.

Когато Доброто и злото работят заедно, те ту се привличат, ту се отблъскват. Ако полюсите на злото станат положителни, а на Доброто – отрицателни, те се привличат. След време полюсите на злото стават отрицателни и тогава Доброто отблъсква злото от себе си – значи злото се е преляло в Доброто. Това става по закона: разнородните сили се привличат, а еднородните се отблъскват; с други думи казано: злото се стреми към Доброто, докато има условия да се храни от него; когато Доброто престане да го храни, става разединяване, отблъскване и злото отива на друго място, където има условия за живот.

Какво прави гъсеницата с листа, на който се е качила? Като го изяде, тя отива на друг лист. Така постъпват всички живи същества – те стоят на едно място, докато има условия за живот, а щом храната се свърши, се раздвижват, отиват на друго място, там да търсят прехраната си. С този закон се обяснява превръщането на положителните енергии в отрицателни и на отрицателните в положителни. Така се обяснява и смяната на състоянията в човека – когато еднородните енергии в него се отблъскват, той става лош и недоволен от себе си и при това положение не му остава нищо друго, освен да прояви Доброто в себе си, да превърне еднородните сили в разнородни; това зна-

чи неутрализиране на енергиите. Така човек се успокоява, утихва и казва, че е намерил себе си. Не минава много време и смущението отново идва.

Силите се приливат една в друга, докато се отблъснат – тогава казваме, че силите, или енергиите в човека, са еднородни. Той отново се бори, пада, става, недоволен е от себе си, докато стане разединяване – тогава положителните и отрицателните енергии се привличат, човек се успокоява и утихва. Така се обяснява как хора с недостатъци при желание да се освободят от тях се натъкват на постоянна борба. Например пияницата ту се отказва от пиянството, ту се връща към него. Като се откаже, той мисли, че се е справил вече с пиянството си; щом види виното, пожелава да пийне само две-три глътки, но веднага се проваля – двете глътки водят към много.

Мъчно се отказва човек от недостатъците си, за това се иска сила, непреодолима Вяра. Колко пъти крадецът се отказва от своята слабост и колко пъти се връща към нея! Докато мисли, че се е справил със своя недостатък, веднага пада в мрежата му – щом види отворена каса, спира пред нея, бръква с ръка и слага нещо в джоба си. Пазете се от злото, за да не влезе в джоба ви, както чуждата кесия в джоба на крадеца. Ако искате да влезе нещо в джоба ви, стремете се към Доброто. Джобът на човека, в който влизат и Доброто, и злото, представлява неговото съзнание. Който допуска злото в ума си, той неизбежно носи последствията му. Ето защо работете едновременно и с ума си, и със сърцето си, за да ги хармонизирате – само така Доброто влиза в съзнанието на човека и го води към реализиране на неговия велик идеал.

Колкото и да се говори на хората за Доброто и за злото, в края на краищата те представляват отвлечени понятия, за разбирането на които са нужни векове. Как ще си обясните отношението и връзката между добрите и лошите хора? Лошият се стреми към добрия, но като се обмени с него, напуска го; той възприема неговите енергии и мисли, че е станал добър. Добрият дава от своите енергии и се чувства грешен, лош. Това са временни, преход-

ни състояния, които не трябва да плашат човека. Доброто всякога е Добро, а лошото всякога си остава лошо; те се привличат и отблъскват според закона за привличането между разнородните сили и отблъскването между еднородните. Лошият се учи от добрия, а добрият – от лошия; така става смяна на енергиите им и те взаимно се повдигат. В повдигането има падане и ставане, но краят е добър. Като падне, човек се обезсърчава, чуди се защо е бил толкова глупав да вярва на всички хора. Няма защо да се обезсърчаваш; паднал си, защото почвата под краката ти е била хлъзгава – който стъпи на такава почва, неизбежно ще падне, но важно е да станеш и да следваш живия път на Доброто. Ще благодариш, че с твоето падане друг някой е станал, обърнал се е към Бога и е тръгнал в пътя на Доброто.

И светията може да се подхлъзне и да падне, но неговото подхлъзване носи благословение за човечеството. Той подава ръката си на всички паднали, угнетени и страдащи. Какво представлява светията? Разумен човек, съзнанието на когото е всякога будно. Той е изпълнен с единственото желание да служи на Бога и на своя ближен.

Следователно дръжте съзнанието си будно, за да не паднете в изкушение; много опасности се изпречват пред човека, но будност се иска от него, за да ги преодолява. Ако за светията има опасности, колко повече са те за обикновения човек! Ето защо, като се натъквате на промени в състоянията си, ще знаете, че те са в реда на физическите закони. Докато е на Земята, човек неизбежно живее в противоречия и изненади. Докато се развива, той живее извън Доброто и злото – така ги изучава като противоположни сили, така изучава и техните качества, само така той може да се домогне до положителните и отрицателните сили на Доброто и на злото.

Какво ще правите, ако попаднете в ръцете на човек, който работи с отрицателните сили на злото? Млада красива мома минава през една гора, но попада в ръцете на престъпник. Понеже служи на злото, той иска да причини пакост на момата. Как ще си помогне тя? Сама е, не може

да разчита на чужда помощ. В случая красотата ще ѝ дойде на помощ – макар и престъпник, този човек ще оцени красотата и ще отстъпи пред нея; ще сложи оръжието си и ще ѝ каже, че е готов на всички жертви за нея. Тогава тя трябва да отвори торбата си и да предложи на престъпника да си хапне; щом задоволи глада си, той ще се унесе, ще задреме.

Истинската Божествена красота включва в себе си Разумност и Доброта. Тази мома ще използва момента и тихо, незабелязано ще се отдалечи, ще избяга от престъпника, а ако иска, може да му напише няколко думи – че си отива, откъдето е дошла. Иска ли той да живее като нея – да я следва; от неговия вътрешен стремеж зависи каква посока ще вземе в живота си. Изобщо Доброто и Красотата са сили, които преобразяват човека. Така и богатият може да се освободи от ръцете на разбойника.

И тъй, когато човешката душа се освободи от положителното и отрицателното влияние на злото, казваме, че то се е превърнало в Добро. Центърът, в който Доброто и злото се неутрализират, е силата на човешката мисъл – в този център действа съзнанието. В заключение казвам: само Любовта е в състояние да освободи човека от злото; Доброто и злото се подчиняват на Любовта.

Следователно не е важно човек да бъде само добър; любещ трябва да бъде той – защо? Защото Доброто и злото са сили в Природата, които се сменят – лошият човек може да стане добър и добрият може да стане лош. Единствената сила, която не се изменя, нито се променя, е Любовта. Тази е причината, поради която човек търси Бога като Любов, като Сила, която превръща злото в Добро и го освобождава от лошите условия на живота. Ако само за момент човек възприеме и приложи Божията Любов, животът му ще се подобри, ще разбере нещата с нова светлина и съзнанието му ще се пробуди. Затова казваме, че Любовта върши чудеса; тя преобразява нещата – твърдите прави меки, тъмните прави светли, отрицателните превръща в положителни.

Какво представляват твърдата, течната, въздухообразната и светлинната материи? Твърдата материя символи-

зира физическия свят, течната – Астралния свят, въздухообразната – Умствения свят, а светлинната – Причинния свят; четири свята – четири състояния на материята. Ученикът трябва да ги изучава и използва като материал за работа. Твърдата материя се нуждае от пластичност – това може да ѝ придаде само водата, т.е. животът. Следователно физическият свят без живот, т.е. без съдържание, представлява мъртви форми. Животът носи чувства и мисли, които одухотворяват и осмислят физическия свят. Това показва, че както между четирите вида материя има връзка, така са свързани и четирите свята.

И създаде Господ Бог человека от пръст из Земята, и вдъхна в ноздрите му дихание на живот, и стана человек жива душа. И направи Господ Бог от реброто, което взе от Адам, жена и доведе я при Адам – значи Бог създаде мъжа, човека, от пръст, от твърда материя, и внесе в него Своето дихание – мисълта; и направи жената от реброто, от друго състояние на материята – от водата. Мъжът е направен от материята на физическия свят, а жената – от материята на Астралния свят, светът на желанията; мъжът живее повече в мисълта, а жената – в чувствата и желанията.

Като се говори за мъжа и за жената, разбираме поляризиране на енергиите. Това забелязваме и във всеки човек поотделно: лявата му половина е женска, а дясната – мъжка. Лявата половина на мозъка е женска, а дясната – мъжка. Енергията от дясната половина минава в лявата и затова съвременният човек мисли само с лявата половина на своя мозък – тази е причината за асиметрията на човешкото лице. Като се вгледате внимателно в човешкото лице, виждате, че двете страни – лявата и дясната, не са еднакво развити. Това различие се забелязва и в очите, и в ушите, и в устата, и в ръцете – в цялото тяло. В бъдеще, когато енергиите на ума и на сърцето се хармонизират, в цялото тяло на човека, както и в удовете му, ще има пълна симетрия. Днес обаче енергиите в него са поляризирани. Сърцето има два полюса: полюс на добрите чувства и полюс на лошите чувства, или полюси на Доброто и зло-

то. И умът е поляризиран: полюс на светли и възвишени мисли и полюс на низходящи мисли; лявата половина на мозъка мисли, а дясната трансформира мисълта. Когато мъжът и жената общуват, става трансформиране на енергиите им – тогава жената пожелава да стане мъж, но и мъжът възприема енергиите на жената. Тази е причината за възникването на *Женския въпрос*[8].

Какво донесе *Женският въпрос* на жената? Откакто се осъзна като мислещо, разумно, свободно същество, тя израсна на височина; много естествено – мисълта удължава формите, а чувствата ги разширяват. Човек, на когото мисълта е силно развита, расте на височина; ако чувствата му са чрезмерно развити, той расте на широчина, пълен е, нисък, с голямо благоутробие. Съзнателният разумен свят работи усилено за организиране на човешкото сърце, т.е. за жената в човека; това се постига чрез разумна работа върху ума – когато умът работи, сърцето постепенно се организира. Умът може да работи само с помощта на Доброто и на Любовта, те са първите условия за организиране на сърцето, затова всички философски и религиозни системи препоръчват на човека добър, съзнателен живот. Земният живот минава първо през сърцето, а после през ума, където се обработва.

Значи каквото жената изпрати на мъжа, това обработва той. Коя е тази жена? Не е обикновената жена, която виждате вън от себе си, но голямата жена, майката жена, наречена *астрална жена,* която живее във всеки човек – мъж или жена. Страданията на човека се дължат именно на астралната жена; те се причиняват от неестествените желания, от неестествените връзки към предмети, които се крият в човешкото сърце. Който разбира влиянието на астралната жена в себе си, той прилага Доброто и Любовта и превъзмогва злото. Следователно под думите *астрална жена* ние разбираме злото в човека. Злото е мъжки принцип, а Доброто – женски. Външното зло преследва злото в човека, докато го унищожи; тази е причината, поради която двама мъже в присъствие на една жена не могат да се търпят.

Съвременните хора минават през областта на злото, което разрушава формите на мислите и чувствата. Това показва, че те още не са устойчиви, но един ден, когато придобият нужната устойчивост, никаква сила в света няма да може да ги разруши. На Земята злото се проявява във формата на крайния човешки егоизъм – който попадне в ръцете му, той е осъден на смърт; както вълкът изяжда овцата, така и егоизмът изяжда човека. Защо е допуснато злото в живота? Да се задава такъв въпрос, това е все едно да се питате защо е допуснато вълкът да яде овцете. Отговорът е прост: вълкът изяжда овцата, за да получи тя двоен дял от благата на живота. Човек страда по същата причина – да получи двоен дял от Божиите блага.

И тъй, човек трябва да познава законите на Природата, на физическия свят, за да живее в мир и съгласие със себе си. Велико изкуство е да знае да живее правилно и да предаде живота правилно. Науката за живота не се придобива в един ден – през много изпитания, мъчнотии и страдания ще мине човек, докато научи живота като изкуство. Даже и Христос мина през изкушения и страдания. Пред Него се изпречи един от великите адепти на злото и започна да Го изкушава. Защо трябваше и Христос да изкушават? Хората се изпитват чрез изкушенията, както ученикът чрез уроците, които учителят му преподава. Не е ученик онзи, който само посещава училището, без да учи; за да се провери знанието му, учителят го изпитва.

Дошло е време на изпитания. Всеки ще бъде изпитан, за да познае Любовта, за да се справи със своя страх. Какво ще прави той, ако е сам в гората и срещу него излезе разбойник? Ако постъпи като красивата мома, той е разрешил въпроса и нищо не му остава, освен да се радва; ще нахрани престъпника и ще го приспи, но за това е нужно безстрашие и самообладание. Страхът не разрешава въпросите, ето защо, срещнете ли мечка, вълк или разбойник в гората, гледайте право в очите им – те символизират злото, а то всякога отстъпва пред Доброто и Любовта. Любовта изпъжда страха навън. И злото не обича страхливи хора. Когато някой боледува от треска, казват, че мечка го

е плюла. Той боледува от страх – значи мечка го е срещнала в гората и като видяла, че е страхлив, плюла го.

Едно дете се навело под леглото на майка си, за да вземе няколко ореха. Понеже било тъмно, то запалило свещ и започнало да рови в торбата. За да не го усети майка му, прибързало да вземе орехите и да избяга, без да забележи, че краят на чаршафа се е запалил. Майката веднага скочила от леглото и извикала след детето, а то се обърнало, видяло какво е направило и започнало да вика: „Олеле, изгорях“.

Няма защо да викаш и да се плашиш. Майката трябва да запази присъствие на духа, да хване края на чаршафа и да го изнесе навън. Така трябва да постъпва човек и със своите погрешки – вместо да бяга от тях и да вика за помощ, нека хване единия им край и да ги изнесе навън. И злото, като греха, влиза през най-малката пукнатина. Като го видиш, нищо друго не ти остава, освен да запушиш пукнатината; отвори ли се друга пукнатина, и нея ще запушиш. Пазете се от злото, без да се страхувате, но не мислете, че можете да го победите. Това не значи, че то е всесилно. Помнете, че злото отстъпва пред Доброто, и като знаете това, не се борете със злото, но сложете Доброто срещу него, то да го възпита и укроти.

Като ученици, вие трябва да разбирате законите, по които се реализират желанията. При това, нужно е да различавате добрите от лошите желания, да знаете на кои да давате път и кои да ограничавате. И лошите желания са привидно кротки. Едно лошо желание може да стои пред нозете на човека като послушно кученце, докато го вземе на ръце; поеме ли го веднъж, то показва рогата си и човек неизбежно носи последствията му. Ето защо, преди да реализираш желанието, трябва да го анализираш.

Обещаеш ли да изпълниш известно желание, ти се задължаваш вече към Бога и към Природата и носиш отговорност пред тях. За такъв човек казват, че е бременен с някакво желание; ако желанието му е неестествено, той трябва да търси помощ пак от Бога и Природата – те да го освободят. Неестествените желания са подобни на патен-

цата, които кокошката е измътила. Тя гледа, че се движат около нея, и се чуди какво да прави с тях – не живеят като нея и макар да знае, че им е дала нещо от себе си, въпреки това не отговарят на нейните изисквания.

Следователно всеки трябва да работи само за онова, което може да остане при него. Кое е това, което човек всякога може да задържи при себе си? Любовта. Единствената сила, която човек никога не може да отдели от себе си и която никога не го напуска, е Любовта, затова той всякога може да обича и да бъде обичан. Разумна и разбрана обич е нужна на човека. Неразбраната обич причинява страдания, а разбраната – радост. Да обичаш човека разумно означава да развиеш в него такива качества, които го повдигат; развиеш ли тщеславие, гордост, ти не си го обичал правилно. Не е лесно да обичаш и да те обичат. Ако ви обича лош човек, той ще развие вашите лоши качества; ако ви обича добър, той ще събуди доброто във вас.

Като знаете това, бъдете внимателни към себе си, да знаете какво възприемате отвън и какво предавате на ближния си. Когато се говори за Христовата любов, имаме предвид чистата, безкористна Любов, свободна от всякакви външни влияния. И вълкът има любов, но тази любов взима, а не дава. Любовта на овцата е безкористна – тя пасе трева и като се нахрани, дава мляко на господаря си. Който страда и роптае, не проявява правилно любовта си; той върви по метода на вълка – взима, а не дава. Ако иска да не страда, трябва да следва метода на овцата – да дава, без да очаква отговор на своята любов.

Основната мисъл на тази лекция се отнася до полюсите на Доброто и на злото – положително добро и отрицателно добро, положително зло и отрицателно зло. С други думи казано: Доброто може да бъде на работа и в почивка и злото може да бъде на работа и в почивка. Когато злото работи, руши, а когато Доброто работи, винаги съгражда и твори. При дейността на Доброто и на злото в помощ идва Любовта, която ги регулира. Без Любов няма растене, няма живот. Тя е единствената сила, която трансформира енергиите на Доброто и злото – взима от

Доброто и дава на злото, а също така взима от злото и дава на Доброто. Когато злото е положително, тя изпраща към него отрицателни енергии на Доброто, а когато злото стане отрицателно, тя изпраща към него положителни енергии на Доброто. Така Любовта помага за правилната обмяна между Доброто и злото, така тя впряга на работа излишните енергии на Доброто и на злото, за да не стават неочаквани експлозии в живота.

Какво става с оста на колата, която е натоварена чрезмерно – счупва се или се изкривява. Същото става и с човешкия мозък, с човешкото сърце, когато се товарят с мисли и чувства, непосилни за тях. Гордостта, тщеславието счупват осите на ума и на сърцето – това е неумолим закон. Влезе ли в човешкия ум, гордостта сваля човека от висините, до които е стигнал, в най-големите дълбини. Ето защо, който се е натоварил чрезмерно с енергиите на Доброто, трябва да се разтовари. Затова казваме, че богатият трябва да посещава бедния и бедният да посещава богатия – взаимно да облекчат положението си; ако богатият ходи при богат и бедният – при беден, осите и на двамата ще се изкривят или счупят. Богатият да търси беден човек, но пълен с добродетели; бедният, пълен с енергия за работа, да търси богат човек. Този е начинът за правилното трансформиране на енергиите. Така постъпва Разумната природа, така постъпва Бог – Той кръстосва силите в Природата с цел да ги уравновеси, да подобри живота.

Като се говори за подобряване на живота, мнозина очакват Христос да ги спаси и повдигне. Христос е бил между хората и продължава да идва, но те не Го виждат. Той посещава всеки човек, докосва се до него и отвън, и отвътре, но малцина се отварят за Него. Хората искат да Го видят в човешка форма, подобен на тях. Той живя между човеците в човешки образ, но втори път няма да дойде така – Неговата кръв, чиста от условия за болести, не може да тече в жилите на човешки образ; Неговите мисли и чувства не могат да изпълват обикновения човешки мозък и плътското човешко сърце. Христовата кръв е Живото Божие Слово, Христовата кръв е Живият хляб, сля-

зъл от Небето. За тази кръв Христос казва: „Ако не ядете плътта Ми и не пиете кръвта Ми, нямате живот в себе си“. Живото Божие Слово е храната, която поддържа организма и пречиства кръвта му. Тяло, в което тече Христовата кръв, е здраво, силно, свободно от външни влияния и нечистотии. Това тяло е неуязвимо и за злото, и за смъртта. Злото пада на колене пред нозете на Христос, на любещия човек, ближе ги и става негов слуга.

Съвременните хора нямат ясна представа за Любовта и казват, че тя заробва хората. Това е криво разбиране, безлюбието заробва, а Любовта освобождава; злото заробва, Доброто освобождава; злото обира, Доброто придава. Когато дойде Любовта, злото и Доброто се примиряват и човек става господар на положението – никаква сила в света не може да го изкара от равновесието му, никакво изкушение не може да го отклони от пътя му. Като знаете това, приложете Любовта в живота си, за да бъдете господари на себе си. И тогава, ако си гневен или болен, обърни се към Бога и си кажи: „Бог живее в мен и аз в Него. В името на Неговата Любов ще се справя и с гнева, и с болестта си“. Любовта разрешава и най-мъчните въпроси, тя лекува и най-неизлечимите болести. Ако страдаш от ревматизъм, стопли вода, измий краката си, слабините си и кажи: „В името на Божията Любов ревматизмът ще ме напусне“. Следователно, като призовеш Любовта, всяка болест, всяка мъчнотия, всяко страдание изчезват – те са дадени като условия за съсредоточаване, за връзка между човешката душа и Бога.

Сегашният човек мисли за неща, които нямат нищо общо с Целокупния живот. Радвайте се, и когато боледувате, и когато оздравявате. И като страдаш, и като не страдаш, всичко е за Слава Божия. Болестта има отношение към злото в човека, а здравето – към Доброто, но и злото, и Доброто са неизбежни сили. Те действат в цялата Природа – и в животните, и в растенията; те се проявяват по особен начин във всяко живо същество. Например когато злото действа в дървото, то е тъжно, с повехнали листа,

но когато Доброто действа в него, то е в празнично настроение.

Ако злото и Доброто действат върху животните и растенията, колко повече действат върху човека – няма човек в света, който да е бил свободен от тяхната власт. Пророците, светиите, даже Христос са минали през закона на злото и на Доброто. Днес всички учени, философи търсят начин да се освободят от злото. Един е начинът – прилагане на Любовта; вложете Любовта в душата си и кажете: „Всичко, което Бог е създал, е добро“. В злото е непроявеният Бог, а в Доброто – проявеният.

– Защо се страхуваш от злото?

– Да не ме обере.

– Ще получиш двоен дял.

– Ще ме убие.

– Ще получиш двоен дял.

Смърт не съществува. Ти може да заминеш за онзи свят, но не и да умреш. При това, който живее по Божия закон, той заминава точно навреме; който не живее по този закон, заминава преждевременно, като се лишава от добрите условия на живота. Следователно нито преждевременно ще отидеш на онзи свят, нито ще закъснееш. Ти трябва да живееш на Земята толкова, колкото ти е определено, за да придобиеш нужните опитности, да изработиш ценности за онзи свят. Какво се ползваш, ако живееш 500 години на Земята? Ще дойде ден, когато ще се почувстваш самотен; новото поколение, новите идеи ще ти бъдат чужди и ще живееш с миналото, без да те разбира някой.

Животът има смисъл, когато е приятен и когато носи условия за растенето и развитието на човека. Когато човек иска да живее повече, отколкото му е определено, Бог се оттегля от него. Ако бащата издържа сина си 10-15 години в странство и той нищо не учи, най-после бащата казва: „Върни се, синко, не мога повече да те издържам“. Ако синът не се върне, трябва да работи, за да се издържа. Така постъпва и Разумният свят – когато човек не иска да работи, отнемат кредита му и го оставят на произвола на съдбата.

Като знаете, че Бог живее във вас, използвайте условията, които Той ви дава. Радвайте се, докато Той мисли за вас. Не се съмнявайте в Него, не Го търсете тук или там, но разчитайте на Неговото присъствие във вас. Той е в съзнанието ви, в святото място на вашата душа. Той живее в безсмъртното естество на човека, а не в смъртното; търсите ли Го в тялото си, вие имате предвид смъртта. Следователно отправяйте мисълта си към Бога, към своето съзнание и знайте, че за всичко ще получите двоен дял. Ако постъпвате зле, ще получите двоен дял от злото; ако постъпвате добре, ще получите двоен дял от Доброто.

Желая ви да постъпвате добре, за да получавате двоен дял от Доброто.

Желая ви да прилагате Любовта, за да получавате двоен дял от Любовта.

Тайна молитва.

7. лекция, 11 ноември 1931 г., София, Изгрев

МАТЕРИАЛНИ ПРОЯВИ НА ЖИВОТА

Размишление.

Изпя се песента *Аин-фаси*.

Много се говори за живота, но мъчно се определя кое е най-важното в него – защо? Защото всяко нещо е важно за даден човек и за даден момент: за малкото дете е важна храната, която приема от майка си; за съзнателния човек е важно здравето – щом е здрав, всичко се постига лесно. Който има вътрешно разбиране за живота, той знае какво му е нужно за всеки момент; който няма това разбиране, няма ясна представа за нещата, не знае какво да иска, какво му е нужно. Тази е причината, поради която обикновеният човек иска да постигне много неща наведнъж и ако не може да ги постигне, смущава се, обезсърчава се и животът му се обезсмисля.

Един от природните закони гласи: в даден момент човек може да има само една мисъл, едно чувство, едно желание; има ли две или повече мисли, чувства и желания, той сам се спъва. Невъзможно е в един момент да реализираш две идеи. Този момент може да е кратък, може да е дълъг – зависи от бързината, с която човек се движи. Има моменти, които се равняват на една хилядна част от секундата – как ще реализираш идеята си в толкова кратък момент? За съзнание, което се движи с бързината на биволска кола, това е невъзможно, но за съзнание, което се движи с бързината на светлината, е възможно. Ако се движиш с бързината на светлината, за една хилядна част от секундата ще извървиш 300 километра; не се ли движиш с тази бързина, за да извървиш 300 километра, нужни са пет-шест дни.

Като не познават крайната цел на живота, повечето от съвременните хора се интересуват и се стремят към мимолетни неща, които траят един момент; че след един момент ще ги изгубят – това не е важно за тях. Всъщност

не е така, крайната цел на живота не е в преходните и мимолетни неща. Крайната цел на живота не е в младостта, нито в старостта; ако беше в младостта, човек не трябваше да остарява, а ако беше в старостта, не трябваше да умира. Крайната цел на живота не е нито в богатството, нито в беднотията; ако беше в богатството, човек не трябваше да обеднява, а ако беше в беднотията, той не трябваше да забогатява. Крайната цел на живота не е нито в знанието, нито в красотата, нито в религията, нито във вярата; ако беше в тези неща, ние не трябваше да ги губим. Какво виждаме в живота? Ученият губи знанието си, красивият губи красотата си, вярващият губи вярата си и т.н. Всички неща, които се губят, са средства в живота, а не цел. Кое не се губи никога? Не се губи само онова, което човек не знае. Значи незнайните неща никога не се губят. Това, което в даден случай не знаеш, е абсолютно реално, понеже нито се губи, нито се придобива. Всеки се интересува от това, което не знае, а не от това, което знае; тази е причината, поради която хората се интересуват от реалните, т.е. от незнайните неща.

Съвременният човек има много желания, но повечето са временни и преходни. Днес желае да постигне нещо и като го постигне, търси друго. Той лесно се насища на желанията си: бедният иска да стане богат, но скоро се насища на богатството си; невежият иска да придобие знание, но скоро се насища на знанието си; грозният иска да стане красив, да му обърнат внимание, но и това желание не го задоволява. Защо човек се насища лесно? Защото е дошъл до знайното. Докато не знае нещо, той има стремеж, иска да проникне в областта на незнайното. Къде се крие незнайното? В Битието, в Целокупния живот. За да обхване този Живот, човек се нуждае от простор и дълбочина в съзнанието – това съзнание наричаме Божествено. Само човек с Божествено съзнание може да проникне в Битието и да задоволи своя вътрешен стремеж. Така той ще събере знанието, пръснато в цялата Природа, като части на едно цяло и ще го поднесе пред олтара на великото, истинското Знание. Това може да направи само силният

човек, на когото умът и сърцето, ръцете и краката са на мястото си и той работи с тях както за благото на своя ближен, така и за благото на цялото човечество.

Кои неща в живота са съществени и кои – несъществени? Кое е същественото за часовника? Да върви правилно и да показва точно времето. Каква полза имаш от часовник, който не върви? И златен да е, щом не върви и не показва точно времето, нищо не струва; само материалът е ценен, не и работата му. Времето и животът, пространството и животът или времето и пространството са условия за проява на живота. Според някои философи времето и пространството нямат нищо общо с живота. Не е така, животът има отношение и към времето, и към пространството. Не можем да говорим за живота, без той да се проявява във време и пространство. Времето и пространството излизат от живота, но животът има отношение към Вечността.

Като се говори на хората за време и пространство, за вечен живот, те навлизат в отвлечен свят – защо? Защото те са далеч от тяхното съзнание. Хората се стремят към неща, близки до съзнанието им, но именно тези неща ги правят нещастни. Всяка мисъл, всяко чувство или действие, които са близки до човешкото съзнание, причиняват отегчение и страдание на човека. Представете си, че имате един възлюбен, когото държите близо до съзнанието си и постоянно мислите за него – тази мисъл ви причинява безпокойство, смущение и тревоги. Ако не го видите няколко дни, започвате да се безпокоите да не е станало някакво нещастие с него или да не ви е забравил. Човек се безпокои не само за своя възлюбен, но и за Бога, ако Го постави близо до съзнанието си. Ако му се случи някакво нещастие, веднага се пита защо Господ го е забравил, защо е допуснал страданието. Пазете се от кривите мисли! Това се постига чрез разумно живеене: живей съзнателно, без да товариш мисълта си с предмети, близки до съзнанието ти; дръж предметите по-далеч от себе си, за да ги виждаш добре, иначе ще изпаднеш в заблуждения и криви мисли.

Съвременните хора са гледали на живота като на забава, яли са и са пили и днес повечето от тях са излезли от равновесието си. Животът е сладко вино, което, разумно използвано, дава добри плодове. Ако не се използва разумно, то ферментира и действа опиващо – тогава човек забравя да мисли и става жертва на външни влияния. Силният човек не се опива, защото употребява силите на живота в полза на своите ближни, както и за цялото човечество. Слабият се опива от живота и престава да мисли, за него се казва, че навлиза дълбоко в материята; с други думи казано: когато влезе в гъстата материя, където не прониква никаква светлина, човек изгубва вътрешната връзка с Живота и престава да мисли и чувства правилно. Всеки мисли, че знае много, но ако го запитате какво означават числата от 1 до 10, ще се намери в затруднение. И децата знаят, че 1+2=3, 2–1=1, 2.2=4, 6:2=3. Попитайте ги какво е значението на тези числа и на четирите действия, с които работят – нищо не могат да кажат, те знаят толкова, колкото и възрастните.

Днес всеки може да каже, че събирането, изваждането, умножението и делението са прости действия, но какво е тяхното значение за съзнанието на хората – не знае. Лесно е да се каже, че между събирането и умножението, както и между изваждането и делението, има нещо общо, но резултатите на събирането произвеждат ли умножението, резултатите на изваждането произвеждат ли делението? Между тези действия има нещо общо, но същевременно те се различават коренно едно от друго. Ти можеш да разделиш една ябълка на две половини и да дадеш по една половина на двама души, но можеш да извадиш от склада си две ябълки и да дадеш на всеки по една. Значи не е все едно да делиш и да вадиш – като делиш, ще дадеш по половин ябълка на човек, а като вадиш, ще дадеш по една ябълка. Като изучавате дълбокия смисъл на аритметичните действия, идвате до заключението, че събирането и изваждането са външни процеси в живота, а умножението и делението – вътрешни. Така постъпва и Природата: външно тя работи със събирането и изваждането, а

вътрешно – с умножението и делението. Всеки трябва да познава произхода на своите мисли и чувства, да знае по пътя на кое действие се проявяват и какви свойства имат. Това значи човек да бъде истински учен, това значи да бъде господар на своите мисли и чувства. Влезе ли една мисъл в главата му, той да знае дали тя идва по пътя на събирането, изваждането, умножението, делението.

Мнозина изхождат от гледището на обикновения живот и казват, че не искат да бъдат бедни и страдащи. Какво искат те? Богатство и щастие. Какъв процес е богатството – външен или вътрешен? Какъв процес е беднотията – външен или вътрешен? Понеже богатството представлява събиране на блага, а беднотията – изваждане на блага, те са външни процеси. Какви процеси са съмнението, гневът, ограничението, подозрението? Външни процеси. Но дойдем ли до Вярата, Любовта и Свободата, те се разглеждат като вътрешни, съзнателни процеси.

Какво представлява Вярата? Може ли някой от вас да напише нещо за нея? Ще кажете, че този въпрос не ви интересува. Наистина, съвременните хора се занимават с различни въпроси, но малцина са мислили и мислят върху Вярата и Любовта. Някой минава за физик, друг – за химик, трети – за окултист и т.н.; според мен всеки човек е едновременно и физик, и химик, и окултист, и философ. Който знае да ходи правилно, е физик; който може да се храни правилно, е химик; който гледа правилно на нещата, е окултист; който мисли право, е философ – той разбира аритметичните действия и ги прилага в живота.

И тъй, да се изучават аритметичните действия като вътрешни процеси, това значи да се натъква човек на отвлечени въпроси, но тези въпроси имат освен физически, още и психичен характер. Например един виден учен дошъл до откритието как бездетната жена може да роди дете, и то момче. На пръв поглед откритието е просто: вътрешно приемане на известно количество от някаква сол – достатъчно е в продължение на една година да се употребява тази сол, за да даде добри резултати. Доколко е вярно това откритие – не е важно, то интересува само

бездетните жени. Този учен приложил за пръв път своето откритие върху ялови крави и като видял, че опитът му има резултат, препоръчал го и на бездетни жени. Какви са резултатите от това откритие не се знае; важно е усилието на човешката мисъл да проникне във всички области на живота, да внесе подобряване и да го осмисли. Много начини има, чрез които бездетната жена може да ражда, но Природата мълчи по този въпрос. Това е свещена наука, която не може да се даде в ръцете на сегашните хора. Не е позволено още да се говори за свещените неща, а един от свещените въпроси на живота е през кое време на деня се зачеват и раждат момчета и кога – момичета. Точно е определено дали сутрин, на обяд, или вечер се зачеват момчета или момичета; точно са определени часът и минутата, когато се зачеват момчета или момичета, при това е забелязано, че момчета се раждат през положителните моменти на деня, а момичета – през отрицателните. Има моменти през деня, когато не се раждат, нито се зачеват деца; те са тъй наречените *мъртви точки*.

Помнете: както съществуват физически, или материални, методи за постигане на нещо, така са известни и духовни, или психични, методи. И едните, и другите са прилагани от най-древни времена – например в Библията е писано как бездетни жени са зачевали и раждали: бездетната жена се е обръщала към Бога с искрена, топла молитва, с някакво обещание в душата си и молитвата ѝ се е приемала. Видният учен препоръчва за случая някаква сол, а благочестивата жена се моли на Бога – искрената ѝ молитва е солта, която ученият препоръчва. Молитвата представлява духовен метод за постигане на човешките желания. Този учен намерил солта, с която безплодната крава ражда мъжки теленца, а безплодната жена – момчета; в бъдеще той трябва да открие онази сол, при употребата на която ще се раждат момичета.

Явява се въпросът: на какво се дължи безплодието в човешкия живот? То се дължи на известно отклоняване от Великия Божествен закон. Под *безплодие* в широк смисъл на думата се разбира липса на добродетели в човека: Лю-

бов, Мъдрост, Истина, Знание, Светлина, Свобода и т.н. За това безплодие говорим ние, не за физическото. Под *раждане* разбираме всемирен процес, чрез който душата трябва само да работи, да твори и създава. И наистина, ако умът не води към Знание, ако душата не ражда Доброто и ако духът не ражда Свободата, какъв е смисълът на живота? Какво трябва да влезе в човешкия ум, в човешкото сърце, в човешката душа и в човешкия дух, за да бъде човек производителен и да ражда?

Съвременните хора живеят със страх за бъдещето: те се безпокоят от мисълта какво ще ядат, как ще се обличат, къде ще живеят; ако днес имат всичко, страхуват се в следващия ден да не изгубят условията; днес не воюват, но се страхуват от бъдещата война; днес няма земетръси, но се страхуват в бъдеще да не ги изненадат такива. Изобщо хората живеят в постоянен вътрешен страх. И храната, и облеклото, и жилището са необходими, но човек няма защо да се страхува. Страхът е анормално чувство. Защо се страхува човек – да не остане гладен, гол и бос. Който го е пратил на Земята, Той има грижа за него. От човека зависи да бъде изоставен от Бога или да не бъде. Първите човеци сами създадоха нещастието си, с непослушанието си те първи се отдалечиха от своя Създател. Когато греши и не върши Божията воля, човек сам се отклонява от възходящите течения на живота и навлиза в областта на смъртта.

Често се говори за някого, че е наредил добре живота си, няма за какво да мисли; за друг се казва, че работите му не вървят добре, сам трябва да се грижи за себе си, с труд да изкарва прехраната си. Какво представлява положението на първия? Той е богат, но болен; постъпил е в болница, между лекари, милосърдни братя и сестри, които се грижат за него. Лекарите го посещават по няколко пъти на ден, преглеждат го, мерят пулса и температурата му, предписват лекарства и храни, необходими за лекуването му; милосърдните сестри и братя пречистват леглото, услужват му, галят го, за да оздравее по-скоро. И Природата прави своето, регулира неговите енергии, докато един ден

каже думата си: „Този човек трябва да се изпише, той е здрав, сам може да се грижи за себе си“. Лекари, милосърдни братя и сестри се събират около него и с радост и песни го изпращат у дома. Такова е положението на богатия, който очаква на обкръжаващите.

Помнете: онзи, за когото се казва, че работите му не вървят добре, че не е наредил живота си, е здрав, но беден – няма кой да му услужва, да се грижи за него; той се намира в противоречие. Следователно богатият човек е болен, лежи на леглото си и около него се движат лекари, милосърдни сестри да му услужват. Бедният е здрав човек, напуснал болницата, оставен на своите сили, сам да си услужва. Такова е положението на праведния и на светията. Понеже е лежал дълго време в болницата, оздравелият изгубва навика сам да си услужва и се чуди какво да прави; много просто – той трябва да остане в болницата, но като слуга, за да помага на болните; ще сложи бяла престилка и ще остане пак между лекарите и милосърдните братя и сестри, но вече като техен помощник. Две положения съществуват за човека: или да бъде болен и близките да му услужват, или да работи между болните. Следователно ще бъдеш богат или беден, здрав или болен, учен или прост.

Мнозина се питат защо Адам и Ева напуснаха Рая. Отговорът е прост: излязоха от него, за да помагат на своите ближни. Докато бяха в Рая, те се намираха в положението на богати, но болни хора, на които всички услужваха. Първоначално Адам беше здрав, но не искаше да работи; търсеше хора, които да работят за него, и затова пожела да има другарка. Бог задоволи желанието му, даде му другарка, която имаше същото желание – други да работят за нея. И двамата търсеха лек начин за живеене, но Бог им каза: „Раят, в който живеете, е място за работа, не е болница“. Който иска да работи, ще остане в него; който не иска да работи, ще го напусне и ще отиде в болницата. Раят е място за работа – за права мисъл, за прави чувства и прави действия.

Днес много хора, като Адам и Ева, искат да живеят охолно, да не работят, да не правят добрини и в това се заключава тяхното нещастие. Защо искаш всички хора да те обичат, само за теб да мислят и да работят? Това са външни условия, които не правят човека щастлив. Щастието се заключава в работата, в правата мисъл, в помощта към близките; ако живееш така, работите ти сами по себе си се нареждат. Бъди всякога готов за работа, за да те изпишат от болницата; очакваш ли чужда помощ, ти влизаш в нея. Колкото и да искат да ти услужват навреме, все ще се случи нещо, което да те разтревожи – или сестрата не е дошла навреме, или лекарят е закъснял. Болният прилича на майка, която се отегчава от живота и очаква децата ѝ да пораснат, за да я отменят в работата ѝ; в скоро време тя вижда заблуждението си – от ден на ден работата ѝ се увеличава. И богатият мисли криво; той иска да забогатее повече, да се осигури, но остава излъган. Колкото по-богат става, толкова повече работа му се отваря – всички го безпокоят, искат пари, услуги от него, а някои започват да го преследват.

Като говоря за богатството, аз не го отричам, но казвам, че то трябва да се употреби навреме и намясто. Същото казвам и за беднотията, в нея се крие такова богатство, каквото никой не подозира. Хвани бедния за гушата, за да ти каже къде има заровено богатство; с други думи казано: „Накарай бедния да работи, да те научи на ум“. Умът е богатство, което малцина могат да използват. Богатият трябва да бъде умен, да употреби богатството си навреме и намясто. Бедният трябва да бъде готов да даде идея на богатия как да употреби богатството си.

Един даровит, способен ученик седи и слуша какво се преподава. Учителят кара ученика да изпее една песен; ученикът се свива, притеснява се, не се решава да пее пред другарите си; той има хубав глас, но се стяга, не иска да пее. Учителят го подканва един път, два пъти, но ученикът не се решава да пее в класа. На третия ден учителят се приближава до него, удря му две плесници и ученикът започва да пее. Той не вижда вече другарите си, забравя

всякакъв страх и стеснение и свободно се проявява; казва: „Благодарение на двете плесници се освободих и пропях“. Плесниците са един от крайните методи на учителя, но понякога и Природата употребява този метод. Някой седи на едно място, мисли и не може да пее правилно. Като види това, Природата му удря една-две плесници, той забравя всичко и започва да пее. На първо време тоновете му са слаби, неправилни, но след плесниците гласът му се усилва и започва да взема чисти, правилни тонове. При това положение плесниците на Природата изиграват ролята си – те стават причина да проявиш дарбата си и да станеш певец.

Защо идват страданията в живота? За да се събуди Божественото в човека. Разумната природа си служи с различни методи, за да постигне целта си – пробуждане на Божественото. По наследство човек носи криви мисли от миналото, от своите деди и прадеди, и като стане въпрос да прояви Доброто, той казва: „Не е време сега да се проявявам, ще отложа за друг път“. За Доброто, за възвишените и светли мисли и чувства всякога е време. Не подпушвайте пътя на добрите мисли и чувства, оставете ги свободно да текат, да следват пътя на безграничното. Ще кажете, че мисълта води в отвлечен свят; не мислете за това, давайте ход на всяка светла мисъл. Защо да не мислите и за непостижими неща?

Някой си въобразява, че има палат с голяма плодна градина с шадраван в средата, с цветя и пойни птички, и се радва на богатството си. Макар и да е въображаемо това богатство, той пак е щастлив. Ако не е богат, някой друг е богат, или ако днес не може да постигне желанието си, някога може да забогатее. Всяка мисъл се реализира, въпрос е кога става това; когато и да е, в близко или далечно бъдеще, мислите на човека се реализират. Мислите се раждат в Умствения свят, там се отглеждат, а на физическия свят се реализират. Ето защо, колкото и да си реалист, първо ще отидеш горе, в Умствения свят, за да възприемеш една мисъл, после ще я свалиш на физическия свят, за да я реализираш, т.е. да я въплътиш. Чувството

ще възприемеш от Астралния свят и ще го проявиш на физическия. Ако мислите не минават през ума, а чувствата – през сърцето, никога не могат да се реализират на физическия свят.

Какво представлява човешкият живот на Земята? Реализиране на идеи и чувства. Земният живот е отражение на други два живота – на мислите и на чувствата. От земния живот на човека ще познаеш какъв е неговият умствен и сърдечен живот. Какво е предназначението на човека? Той е дошъл на Земята не само да събира и изважда, не само да умножава и дели, но и да мисли за Възвишения свят, който носи безсмъртието. Защо трябва да се моли? За да придобие живота. Защо трябва да мисли за Възвишения и красив свят? За да придобие Любовта, Знанието и Свободата – същественото в живота; изгуби ли тях, и животът изчезва.

Защо трябва да вярваме в Бога? На този въпрос противопоставям друг: защо дишаме въздух? Всеки знае, че без въздух няма живот. Човек живее, мисли и действа, докато диша; престане ли да диша и да възприема въздух, престава да живее. Каквато е необходимостта на човека от въздуха, такава е нуждата и от светлината, и от мисълта. Човек не може да живее без въздух, без светлина, без мисъл и без чувства. Всичко, което търсиш, очакваш, желаеш, идва чрез мозъка, чрез сърцето, чрез дробовете; с други думи казано: всичко, което човек желае, идва чрез духа, душата, ума и сърцето. Смисълът на живота се заключава в правилната работа на духа, душата, ума и сърцето. Това подразбира вътрешната работа на човека, който се оглежда в нея като в огледало.

Мнозина се оглеждат в огледало и намират, че са остарели. Какво представлява старостта? Богат банкер, който лежи в болницата и разчита на грижите и помощта на лекари и милосърдни сестри. От време на време той се смущава и мисли, че ще умре. Какво представлява смъртта? Излизане от болницата. Обедняването, оглупяването е също излизане от болницата. Някои учени са болни; за тях се казва, че са дошли до истинския смисъл на живота.

Докато се върти в леглото, човек не е намерил смисъла на живота; друг е въпросът, когато напусне болницата. В първо време той седи, мисли какво да прави; щом излезе от болницата, пътят му се отваря и започва да работи. Дълго време хората са били в болницата, но в деня, в който вратата ѝ се е отворила, всички са се раздвижили и който е успял да излезе вън от нея, животът му се е осмислил. Това значи човек да напусне условията на болничния живот и да излезе на свобода; при това положение няма вече охкане, няма вече мъки и страдания.

Съвременните хора говорят за културата на XX век, без да си дават отчет какво всъщност е тя – тя е култура на болни хора. Където и да погледнете, навсякъде виждате легла, болни, лекари, милосърдни сестри и братя. Владиката минава за здрав, но след него вървят деца, носят одеждата му; свещеникът минава за здрав, но и той не върши работата си сам – ще намери някое дете да му подава кадилницата. Днес повечето хора са болни, лежат на леглата си, плачат, пъшкат и говорят за болестите си. Време е вече вратите на болниците да се отворят и болните да излязат навън. Кога ще стане това? Когато хората се откажат от омразата, съмнението и подозрението, от всички отрицателни мисли и чувства – това подразбира истинско здраве, това е новото, което осмисля живота. Какво очакват сегашните хора – идването на Христа. Те мислят, че като дойде на Земята, Христос ще ги вземе на Небето с колесница, както стана с Илия[9]. Наистина, Илия се качи на Небето, но понеже не беше напълно оздравял, изпратиха го втори път на Земята като Йоан Предтеча. Следователно, който иска да отиде на Небето, трябва да разчита на краката си, т.е. на своите добродетели. Който не е отишъл на Небето с колесницата на своите добродетели и на Любовта, ще слиза на Земята дотогава, докато изработи тази колесница.

Едно се иска от човека – да има прави разбирания за живота, за своя Създател и за Разумната природа. Как ще говориш за Бога, ако не разбираш Любовта? Не е Любов това, което измъчва хората. Любовта не се изразява в пре-

гръдки, целувки и стискане на ръце; и майката стиска детето си, но това не е Любов. Нови разбирания, нова любов е нужна на хората. Новото обновява и подмладява, това желая и на вас. Всички трябва да се подмладите, да не мислите за старостта, която втвърдява мислите и чувствата. Ще кажете, че едно време сте били по-усърдни, по-ревностни в работата. Ако това е вярно, значи не сте дали ход на Любовта – тя е неизменна сила. Невъзможно е на младини да си работил с Любовта, а на старини да работиш по друг начин. Младият си остава всякога млад, а старият никога не умира. Ако младият остарява, не е млад; външно може да остарее, но вътрешно – никога. И ако старият умира, не е стар. Старостта, за която хората говорят, е хилавост, а хилавият не мисли правилно. В известно отношение децата разбират нещата по-добре от старите – те са доверчиви, смели. Лошо е тяхното своенравие – като не задоволят желанието му, детето вика, крещи, иска да обърне внимание на обкръжаващите и казва: „Знаеш ли кой съм аз?“. И старият говори за своето минало – казва: „Знаете ли кой бях аз?“. Със своето минало величие старият става за посмешище на хората. Той се хвали със своето юначество, със силата си и се отчайва от старостта; едно може да повдигне духа му – мисълта за подмладяване.

Време е хората да се подмладят не само външно, но и вътрешно. Ако се подмлади само външно, човек изпада в заблуждение. Той мисли, че само младият има право да люби. Любовта на младия е влюбване, а ние говорим за Любов, която живее в душата и е достояние на всички хора. Влюбването има предвид формите, а светът на формите има отношение към старостта. Окултизмът препоръчва на човека да не се привързва към никаква форма, към нищо земно; формите отнемат, без да дават нещо. Обичай само онова, което може да придаде нещо към твоя живот. Любов, която причинява смущения, безпокойство и тревоги, не е истинска; любов, която хвърля сянка върху човешкото съзнание, не е истинска. Бащата трябва да обича духа и душата на сина си, а не неговата форма; и синът трябва да обича духа и душата на баща си, но обича ли формата му, любовта скоро ще го напусне.

Като ученици, вие често се запитвате каква е крайната цел на моята работа с вас; много просто – аз искам да ви помогна да оздравеете. После? Да кажа на лекарите и на милосърдните сестри да ви дадат едно угощение и да ви изпратят вън от болницата. После? Ще влезете в живота да работите. Да оздравее човек, това значи да се освободи от вътрешното недоволство в себе си. Той е недоволен първо от себе си, от обкръжаващите, от живота; после е недоволен от Природата – от вятъра, от Слънцето, от дъжда, от всички явления. Вътрешното недоволство причинява вкисване, а вкисването е причина за много болести.

Казвам: вие трябва да обърнете погледа си към Разумната природа, към живота и към всички форми, да намерите Божественото, скрито в тях. Само така ще се домогнете до духа на нещата, до истинското познаване на Бога; само така ще се освободите от отрицателните мисли и чувства, от мъчнотиите и страданията; само така ще дойдете до пълно общение с Първата Причина. Постигнете ли това, вече сте вън от болницата, готови за работа. Следователно, ако някой ви пита какви убеждения имате, към коя партия принадлежите, не се чудете какво да отговорите, а кажете: „Аз съм на оздравяване. Бях болен, прекарах известно време в болницата и сега излизам навън. Какво ще правя след това – не знам“; посмейте се малко на себе си, че не знаете какво да правите.

Ще дойде някой да те пита вярваш ли в Бога. Трябва да знаеш за кой Бог се говори, за да разбереш вярваш ли в Бога, или не. В Европа има 250 милиона богове – за кой от тях се говори? Някой казва, че е българин. Кой е праотецът на българите? Евреите имат свой праотец – Авраам[10]. В Битието е казано, че Бог посетил Авраам и му казал, че чрез него ще се благословят всички еврейски племена. Нека българите мислят върху въпроса за своя праотец. Ще кажете, че Адам е праотец на цялото човечество, следователно и на българите, но Адам напусна Рая. Първият Адам е Христос, Той пръв влезе в Рая. Хората Го изпъдиха от света, за да влезе в Рая. Сега светът е вън от Рая, а Христос – в Рая. Когото светът не приема, жителите на Рая

приемат. Който иска да живее охолно, ще бъде изгонен от Рая. Болният, страдащият се готви за Рая. Онзи, на когото слагат букаи на краката, се спасява от смъртта, защото ако е свободен, той ще отиде в гората между мечки и вълци, които могат да го изядат. Когато затворникът се възпита и прояви доброто и разумността, букаите ще паднат от краката му.

Какво се иска от съвременните хора? Да бъдат здрави, да мислят, чувстват и действат право, да станат служители на Бога и носители на Новата култура – Културата на Любовта. Ще се възрази, че днес малко хора се стремят към Любовта; малкото расте и се увеличава. Казано е в Писанието, че някъде били събрани 120 души в Името Божие, но скоро нараснали до 120 000. Силата на човека се увеличава постепенно, тя се крие в знанието, което той получава от Духа.

Съвременните хора живеят в непрекъснат страх. Те се безпокоят за неща, които нямат отношение към тях – например мнозина се питат какво ще стане със света, с Вселената, ако Слънцето изгасне. И да изгасне Слънцето, светът няма да свърши – защо? Защото Бог е създал и Слънцето, и света. Ако нашето Слънце изгасне, ще се създаде друго слънце; ако една слънчева система изчезне, вместо нея ще се яви друга. Слънцето никога не изгасва, т.е. не се губи, само се видоизменя. Бог има на разположение милиони свещи; ако една изгасне, друга ще я смени – важно е да има свещи, които да горят и светят. В Природата всичко се изменя. Такава промяна става и вътре в човека – неговите мисли и чувства се изменят всеки момент; няма мисъл, няма чувство, които да не са подложени на промяна. Радвайте се, докато стават промени във вас, за да свържете вашето съзнание с Божественото и да се почувствате свободни.

Истината ще ви освободи. За да се домогнете до Истината, трябва да се молите един за друг, да желаете доброто на всички. Може да се повдигне само онзи, който желае повдигането на всички хора; той знае, че благото на неговата душа е благо на всички и обратно – благото на

всички е и негово благо. Така трябва да мислят и ученият, и философът, и музикантът. Казано е: „Никой не живее за себе си“. Организмът е здрав дотолкова, доколкото отделните удове работят в съгласие с цялото. Хората живеят добре и успяват в работите си дотолкова, доколкото са в съгласие с Божиите закони и законите на Разумната природа. Докато изпълнява Божията воля, човек се развива правилно, а щом се отрече от тази Воля, сам подписва своята присъда.

Не се отдалечавайте от Бога, нито поставяйте между Него и своята душа преграда, която да Го засенчи. Велик е Бог, нищо не може да Го засенчи, но временно може да падне сянка върху Него. Сенките се дължат на човешките заблуждения. Докато хората се освободят от заблужденията си, сенките ще витаят в съзнанието им, макар и временно. Стремете се към Великото в живота, което разпръсква сенките в съзнанието, което осветява ума и стопля сърцето. Достатъчно е само да помислите за Бога, за да се освободите от заблужденията, болестите и мъчнотиите в живота си.

8. лекция, 18 ноември 1931 г., София, Изгрев

РАЗТОВАРВАНЕ НА СЪЗНАНИЕТО

Размишление.

Какво бихте писали върху темата *Предназначението на християнството*? Мислили ли сте по този въпрос? Какво бихте писали върху *Предназначението на сегашния живот*? С други думи казано: за какво е даден животът на човека? Ако бащата е богат и остави голямо наследство на сина си, последният може да го изяде и изпие. Разбрал ли е той предназначението на богатството, което баща му е оставил – нищо не е разбрал. В този смисъл животът е богатство, дадено на човека, за да го използва разумно; ако го изяде и изпие, той го е разбрал толкова, колкото богаташкият син – богатството на баща си.

Природата е създала различни форми, вложила е живот в тях, но нито едно животно не е разбрало смисъла на живота, вложен в него, и не го е използвало както трябва. Рибата плува във водата, хвърля яйцата си на брега, без да разбира защо живее. Птицата каца от клон на клон, търси храна, прави си гнездо, снася яйца, но и тя не разбира предназначението на своя живот. Някои хора живеят като рибата, други – като птицата, трети – като млекопитаещото; малцина обаче съзнават положението си като човеци, дошли на Земята да извършат някаква работа.

Срещате една жена, която е натруфена като птица и постоянно мисли за облеклото си – как по-модерно да се облече; това е живот на птицата, която по цели часове чисти перата си и за нищо не мисли. Някой мисли само за ядене – колко пъти на ден да яде и какво да си сготви. Какво особено допринасят облеклото и яденето на човека? Все му донасят известни облаги, но в края на краищата той пак остарява и казва: „Едно време бях млад, обличах се добре, хранех се добре, но това не ме интересува вече“. Защо не се интересува – защото търси нещо съществено. Кое е съществеността? За стария съществеността е младостта,

за болния – здравето, за бедния – богатството, за невежия – знанието. Когато младият се облича добре, здрав ли е, или е болен – здрав е. Болестта се отразява еднакво и на младия, и на стария: когато е болен, човек губи желанието си за ядене и за обличане. Какво прави здравият? Той мисли за ядене, за облекло, за жилище, да прекара охолно живота си. Ще го видите как постъпва като господар в своя дом; купува си кокошки, патици, прасенца и ги храни добре, за да затлъстеят, да си устрои голямо угощение. Вегетарианецът ще каже, че не коли животните, не се нуждае от тяхното месо; в това отношение той постъпва добре с животните, но в друго отношение още не се е отказал от стария живот.

Малко християни живеят по нов начин. Не е достатъчно само да се откажеш от стария живот; откажеш ли се от него, веднага трябва да приемеш новия. Понякога и жабата напуска блатото, но като види, че работата не върви добре, отново се връща в него. Човек не е жаба, но често проявява качеството на жабата: решава да се откаже от стария живот, но види ли, че работите му не вървят добре в новия, отново се връща в стария. Чувате някой да казва, че с добро не се живее на Земята. Доброто подразбира нов начин на живеене; значи като не можеш да живееш по нов начин, ще се върнеш в стария живот. Друг казва, че с мекота нищо не се постига; зависи къде ще приложиш мекотата. Вярно е, че с пръста си не можеш да ореш, рало е нужно затова – всяко нещо трябва да се прилага на мястото си. Ако ядеш хляб, ще го избереш по вкуса си – понякога препечен, понякога мек, но има случаи, когато нито препеченият е намясто, нито мекият. Всяко нещо е на мястото си само когато допринася нещо към нашия живот; в този смисъл и животът на светиите, и животът на добрите хора ни интересува дотолкова, доколкото може да предаде нещо и на нас. Ако се интересуваш от светиите и от добрите хора, а твоят живот не се подобрява, нищо не си придобил; не губи напразно времето си, занимавай се с неща, които могат да допринесат нещо и за твоя живот.

Кой е изходният път за подобряване на човешкия живот? Човекът трябва да се съзнае като част от Божественото съзнание. Колкото и да е малка частта, ако тя действа правилно, Бог се радва и весели – така Той участва в човешкия живот и го подобрява; ако частта не действа правилно, Бог се вглъбява в Себе Си, за да намери причината за това и да я премахне.

Мнозина се съмняват в участието на Бога в техния живот и мислят, че могат да правят каквото искат. Всъщност човек прави това, което не иска: например без да иска, той греши и съжалява за грешката си; понякога прави добро, без да иска – ако не иска да направи доброто, тоягата ще играе по гърба му. Ала човек има възможност да се въздържа от правене на грешки и да се проявява в правене на добро. Трябва ли детето да прескача плета на съседите и да краде плодове? Който не се въздържа от правене на грешки и не се проявява в правене на добро, той е слаб човек. Какво се иска от него – да бъде слаб в правене на грешки и силен в правене на добро.

Задача на ученика е да освободи съзнанието си от мисли и желания, които спъват неговото развитие, и за тази цел той трябва да ги анализира, да знае към коя категория се отнасят: към категорията на низходящите или към категорията на възходящите. Външно някои желания представляват градина, пълна с плодни дървета. Човек стои пред тази градина и се пита да влезе ли вътре, или не, да си откъсне ли един плод, или не. Не е лошо да влезеш в градината, не е лошо и да си откъснеш един плод, но лошото е в неизпълнението на закона на послушанието – казано е да не влизаш без позволение и да не късаш от плодовете на съседа си. Има желания, които се натрапват на съзнанието като неканени гости; те не са реални, идват отвън, а понякога и отвътре, без някаква външна, видима причина – ние ги наричаме *безобектни желания*.

Например през ума на един отшелник светия, който е прекарал в пустинята цели 20 години в пост и молитва, минава мисълта за някоя красива мома – да си поговори с нея, да ѝ се порадва; това е мисъл, която внася събла-

зън, и той започва да се смущава, сам се чуди как е дошла тази мисъл, без да вижда красивата мома отвън. Момата го посещава като астрално същество, което иска да влезе в него и да се учи; тя му казва, че иска да стане негова ученичка, да се ползва от знанията му. Като не разбира това, отшелникът чувства момата в себе си и изпада в изкушение. Тя е млада, способна за работа и учене, но той не знае как да ѝ помогне и се моли да го освободят от изкушението. Понеже няма опитност и не знае как да се справи с натрапеното желание, светията лесно може да се подхлъзне. Коя е причината за падението на отшелника? Неблагодарността и егоизмът на хората – много хора идват при него да ги лекува и като се излекуват, отиват си, без да му благодарят. Щом почувства красивата мома в себе си като мисъл, той си казва: „Ето човек, който влиза в положението ми“, но се лъже. Ако допусне момата да го обсеби, тя ще отнеме всичкото му богатство и ще го доведе до крайна беднотия – и красивата мома е егоистка; за да не я допуска в мисълта си, той трябва да се моли в тайно, никой да не знае кога се моли.

Какво заключение можете да направите от примера с отшелника? Заключението е в това, че изкушението си пробива път навсякъде: и в гората, и между хората, при това, ако светията се излага на изкушение, колко повече обикновеният човек! Фактът, че и той се поддава на изкушение, показва, че сърцето му не е изпълнено с Любов към Бога; има някаква празнина в сърцето му, в която изкушението влиза. Където е Любовта, там никакви изкушения и съблазни не съществуват. Любовта изключва страха, съмнението, подозрението, изкушението и гнева от себе си. Невъзможно е човек на Любовта да се гневи, но ако се гневи, любовта му не е пълна, липсва ѝ нещо.

Защо трябва отшелникът да се изкушава с мисълта за красивата мома? За да се изпитат Любовта и Вярата му. Красивата мома е неговият професор, изпратен от Разумния свят да го изпита, да види какво е научил в пустинята. Тя го пита защо се моли, а той се смущава, не знае какво да отговори. Той се моли на Бога да го освободи от изку-

шението, но не получава никакъв отговор. Момата го пита защо не се отговаря на молитвата му, но и той не знае причината за това. Причината е проста: на любовта му нещо ѝ липсва, в нея има някаква непълнота, празно място, в което изкушението влиза да свърши някаква работа. Всяко изкушение е професор, който се явява под формата на красива мома или красив момък и докато не получи задоволителен отговор, професорът няма да си отиде. Той иска отговор на два въпроса: „Защо се молиш?“ и „Защо, като се молиш, не получаваш отговор на молитвата си?“.

За оправдание човек казва, че не получава отговор, защото не е завършил развитието си, още не е достатъчно напреднал. Така е, има задачи в математиката, които и най-добрият математик не може да реши, има задачи в живота, които не могат да се решат на физическия свят. Задачи, които не се решават на физическия свят, лесно се решават в Духовния; задачи, които не се решават в Духовния свят, решават се в Божествения. Физическият свят има отношение към материята, Духовният – към чувствата, а Божественият свят – към мислите. Физическият свят работи с елементите на материята, Духовният – с елементите на чувствата, а Божественият – с елементите на мислите. Ето защо е казано, че невъзможното за човека е възможно за Бога. Няма задача в света, която да е неразрешима. Къде се решават всички задачи – в Божествения свят. Който живее в този свят, решава задачите си сто на сто; той е вечно млад, бодър, жизнерадостен и готов на всички жертви.

Съвременните хора се страхуват от старостта, защото не могат да се справят с нея. Според мен, старият е дегизиран, не е стар; истински стар е онзи, който разполага със знание и може да се подмлади, когато пожелае. Ще кажете, че искате да ви се дадат примери. Много хора са подмладени, но каквото са придобили, не могат да го предадат на вас. Кой каквото печели, за себе си печели; никой не може да предаде знанието си. Ученият може да внесе импулс в обкръжаващите, но не може да им даде знанието си. Срещате един човек, разговаряте с него, възхищавате

се от знанието му; разбирате, че е честен, добър, вдъхва ви доверие – всичко това остава за него. Ако искате и вие да станете учен, трябва да следвате неговия път. Първо човек трябва да изучава себе си, да разбира своите прояви, да се наблюдава. Ето защо още със ставането си от сън вие трябва да се оглеждате в огледалото, за да видите какво изражение имат очите ви в тихо и спокойно състояние на духа и да запазите този образ в себе си; оглеждайте се и в гневно състояние, за да различавате разположенията си. Наблюдавайте какво е дишането ви, когато сте разположени и когато сте гневни; изучавайте движенията си, как ходите, какво положение заема тялото ви. Вие не знаете още как ходят праведният и светията. Как ходи пияницата – знаете и можете да му подражавате, но как ходи светията – не знаете.

Изучавайте проявите на честния човек, на любещия, на мъдреца. Честността има свой тон и цвят. Любовта, Мъдростта и Истината също имат определен тон и цвят. Всички добродетели имат определен тон и цвят – музика има в тях; видиш ли човек с един от тия тонове, разчитай на него. Работете върху себе си, за да придобиете тоновете и цветовете на добродетелите. Не можеш да бъдеш добър, ако нямаш тона и цвета на Доброто. Колкото и да ви се говори за Доброто, каквито и знания да ви се дават, не можете да станете добри, ако не сте придобили тона и цвета на Доброто – време се иска за това. Можеш ли да начертаеш правилна окръжност без пергел? Дълго време трябва да се упражняваш, за да придобие ръката ти техника. За постигане на нещата са нужни опити и упражнения, голямо самообладание е нужно за това.

Точност се иска в живота, да знаеш как и кога да дадеш ход на своите мисли и чувства. Не е страшна мисълта, страшно е, ако не знаеш как да опериираш с нея; не е страшно чувството, страшно е, ако не знаеш как да опериираш с него. Мислите и чувствата са или от човешки, или от Божествен произход – трябва да ги познавате и различавате. Не е все едно дали ще ядеш прясна, топла пита, или такава, печена преди един-два месеца. Има пресни,

свежи мисли и чувства, но има и мухлясали мисли и чувства. Освободете съзнанието си от мухлясалото, от нечистото, от непотребното.

Казвате: „Толкова години живеем, работим, не сме ли изчистили още съзнанието си?“. Ако не учите, още толкова години да работите, няма да имате постижения – учене е нужно.

Окултната школа дава условия на ученика да учи, да придобива знания. В старите окултни школи ученикът е бил поставян на подигравките и закачките на своите съученици и трябвало да издържи: един го удари, друг скубне косата му, трети му каже обидна дума или го заплюе. Какво значи да те заплюе човек? За съзнателния ученик това е все едно да паднат върху него няколко дъждовни капки – той знае, че минава през известна дисциплина. Изпитанията, изкушенията, недоразуменията са условия за дисциплиниране на човека; от най-старо време, още от Школата на Питагор[11] и до днес хората минават през тази дисциплина.

Вие още не сте истински ученици. Цялата бяла раса, цялото човечество минава през изпит и който издържи, приемат го за ученик; който не издържи, ще бъде оплют. Щом издържите изпита си, няма повече да ви плюят и тогава ще знаете защо 2.2 = 4 и 5.5 = 25. Между числата 2 и 5 има известно отношение, те си приличат: двойката е първата майка, а петицата е втората майка, женената дъщеря; числото 25 показва дължината на изминатия път. Условията, при които сега живеете, изискват повече усилия и работа. Така, както са живели някога светиите, днес не може да се живее – защо? Може би тогава се е изисквало от светията по-малко, тогава той е живял в закона на числото 2 – със е бил пътят му. Сега пътят е по-дълъг, някога е бил дълъг 4 километра – 2.2 = 4, а сега е дълъг 25 километра – 5.5 = 25.

Казвате, че се молите на Бога да ви помогне. Да се молиш – това е дълг, поет доброволно, а да учиш – това е необходимост. Молитвата ти може да се приеме, но ако не учиш, невежа ще останеш. Баща ти може да ти достави

всичко необходимо – дрехи, книги, храна, но ако не учиш, невежа ще останеш. Молитвата не прави човека учен, добротата не прави човека учен. Българинът казва: „Лозето не ще молитва, а мотика“. Който не разбира тази поговорка, казва: „Моля се – лошо, не се моля – пак лошо. Правя добро – лошо, не правя добро – пак лошо. Какво да правя – не зная“.

Важното е каквото правиш да остане в теб. Запитай се можеш ли да се коопериираш с всичко, което правиш; ако можеш, постигнал си нещо. Ако една мисъл стои с години в главата ти и после те напусне, ти нищо не си постигнал, не си влязъл в реалния живот; не че сегашният живот не е важен – и той е важен, но трябва да се използват условията. Животът е велико предметно училище. И учителят постъпва с учениците си така, както животът – с хората. Учителят кимва: „Иванчо, колко правят един орех и още един?“. Ученикът поглежда орехите и отговаря: „Два ореха“. – „Вземи, Иванчо, орехите и ги изяж.“ Докато ученикът се научи да смята, учителят му дава орехи, ябълки; щом се научи, той работи без орехи и ябълки. Когато Иванчо стане учен, пак смята, че един орех и още един правят два, но орехите ги няма вече – Иванчо решава задачата без орехи, а учителят ги яде. И в живота виждаме същото: работиш, учиш, имаш резултат – орехите са пред теб; понякога работиш, учиш, а един орех нямаш в джоба си.

Един американец, който завършил богословски факултет, отишъл в чифлика на един богаташ милионер, там да проповядва Божието Слово. След шестмесечна усилена работа богословът решил да напусне чифлика и се явил при чифликчията да се сбогува; последният благодарил и му дал половин долар възнаграждение за цялата му работа. Проповедникът погледнал парите и си помислил: „За какво по-напред ще ми послужат – за кола ли, за билет ли?“. Ще кажете, че чифликчията бил голям скъперник – не, той искал да каже на богослова, че всичкото му знание струва половин долар.

Откъде произтичат противоречията? Някой казва, че откакто е тръгнал в Божествения път, работите му са ос-

танали назад. Много естествено – по-рано си имал благоутробие, тежал си повече, а сега, откакто влезе в прекия път, изтъня, олекна малко; по-рано си ял и пил, лицето ти е било мазничко, а сега си пожълтял, отслабнал – няма да ти върви, разбира се. Който те види, съжалява те и казва: „Горкият! Какви бяха тези идеи, че го изсушиха толкова?“.

Това са две противоположни, неестествени състояния; колкото е било естествено състоянието му като светски човек, живял в охолство и разкош, толкова е естествено и сега – като духовен, свят човек; нито по-рано е бил в естествено положение като светски човек, нито сега – като духовен. Смисълът на живота на светския човек не е в яденето и пиенето; смисълът на живота на светията не е само в пост и лишения. Тялото на светията трябва да бъде изтъкано от фини копринени нишки, без мазнини, без излишъци. Ако лицето е хлътнало, липсва му нещо; ако е крайно закръглено, има излишъци. В тялото на светията всяка клетка е впрегната на работа. В тялото, в мислите, в чувствата и постъпките на светията не се позволява никаква нечистота. Придобие ли човек тази чистота, той става силен. Да се чистят е задача на всички хора. – „Бог да ни чисти.“ Не, Той ни дава условия за чистене, а ние сами трябва да се чистим – майка, баща, деца, всички трябва да се чистят. Чистенето подразбира организиране на материята.

Какво нещо е неорганизирана и какво – организирана материя? Неорганизираната материя е неустойчива и гниеща, а организираната е устойчива, чиста – тя е тъй наречената *девствена материя*. Ние сме пратени на Земята да пречистим материята, да я организираме и приготвим като материал за Духовния свят – с тази материя ще отидем на онзи свят. Ние трябва да си изработим такива уши, с които да чуваме гласа на ангелите, и такива очи, с които да виждаме красотата на ангелите. Ако отидеш с обикновените си очи и уши, ти ще оглушееш и ослепееш; ако отидеш с ръцете, които сега имаш, ще се осакатиш. Ще си изработиш такива очи и уши, които не се повреж-

дат от светлината и от звука. Днес твоите уши не издържат и най-малката дисхармония. Каже ли ти някой, че си лош, ушите ти веднага се разстройват, но ако кажат, че си добър, приятно ти става. Ти си толкова добър, колкото и лош. Като ти кажат, че си добър, хората искат да предизвикат разположението ти към тях – това е подкуп. Лесно се подкупват хора: кажеш на някого да ти свърши една работа, но той отказва – нямал време и разположение; обещаваш му 10000 лева – веднага става разположен и готов да ти услужи. Това определя характера на човека; ще му дам 10000 лева, но зная вече на какво мога да разчитам.

Така постъпва и Небето – изпитва хората. Дава ти се ум, сърце и воля, дава ти се живот – ти правиш всичко за Господа, но Той знае защо го правиш. Прави каквото можеш, но винаги помни, че си свършил една микроскопична работа и още много ти остава да работиш, още много ти остава да учиш. Представете си, че някой от вас е добър певец – стане, отвори уста и запее; пее той и състоянието на всички присъстващи се променя от скръбно във весело и от безнадеждно в надеждно. Засега няма такъв певец между вас. Вие очаквате в бъдеще да се реализират желанията ви, в друго прераждане да се родите като добър певец или очаквате в бъдеще да се родите красив, строен и който ви види, да каже: „Ето един красив човек“.

Каква е целта на ученето? Да придобиеш нещо ценно. Ако не знаеш да пееш, ако не станеш красив, учен, добър и силен, какво си научил? Какъв трябва да станеш – гражданин на Царството Божие. Ще кажете, че това е лесна работа, но човек не трябва да бъде амбициозен. Това значи: човек не трябва да бъде натоварено магаре, само да пренесе златото и да влезе в дома; не ти да носиш златото, но то да те носи – стани господар на златото! Ще кажеш, че не искаш да вършиш работа, която ти се налага. Какво искаш да работиш? Всеки е роден за някаква работа. По какво се познава за коя работа е роден човек – по разположението, което има към тая работа. Това не подразбира, че той не трябва да работи друго, той трябва да бъде сръчен във всичко. Свещеник ли е онзи, който само све-

щенодейства? Проповедник ли е онзи, който само проповядва? Художник ли е онзи, който само рисува? Истински художник е този, който рисува не само картини, но и рисува и вае своето лице. Истински скулптор е този, който в продължение на няколко месеца може да измени лицето си, да извае тялото си, да му придаде каквато форма иска. Истински богат е онзи, който има в джобовете си колкото пари пожелае – достатъчно е да бръкне и ще извади колкото пари са му нужни. При това положение ще се страхуваш ли от беднотията?

Срещате един беден човек, с дисаги на гърба си. Казвате, че е беден, прост; външно е прост, но е достатъчно да пожелае нещо, за да стане каквото е пожелал. Той казва: „Искам в едната дисага да имам прясна пита, а в другата – квасен хляб“. Отваряте дисагите и намирате в тях прясна пита и квасен хляб. Беден ли е той? Прост човек си, нямаш големи знания, но заповядваш на деня да бъде светъл и топъл – така става; кажеш на Слънцето да изгрее и залезе без облак – така става; кажеш да вали днес дъжд – и завалява. Учен човек ли си, имаш ли знание? – „Може ли всеки да прави това?“ Може, от вас зависи. Всеки може да си каже: „Днес искам Слънцето на моя живот да изгрее в светлина и да залезе в светлина“. Ако можеш да заповядаш на себе си, ще заповядваш и на другите. Като ученици, ще работите върху съзнанието си, да се товарите и разтоварвате когато искате – така ще сменяте състоянията си.

Вие изпяхте песента *Аин фаси*, без да разбирате значението на тези думи. Може да изговорите думата *аин* грубо и нежно, високо и тихо; *а-ин* – частицата *ин* означава *нещо вътрешно, интуиция*. *Аин* означава *вярно е само това, на което си разбрал вътрешните закони*. Ако не разбираш тези закони, ти се учудваш. Ако произнасяш правилно думата *аин*, в джоба си ще намериш звонкови монети; ако не я произнасяш както трябва, и да имаш звонкови пари в джоба си, те непременно ще изчезнат.

Когато детето се приближи до ухото на баща си и започне да му нашепва нещо, бащата изважда от джоба си

една монета и му я дава; после то му нашепва нещо на другото ухо и бащата му дава две монети – ето един малък маг, който знае как да произнася думите. Виждам един господин, добре облечен, с бастун в ръка, приближава се до банкера, шепне му нещо, но той казва: „Днес съм зает, ела утре“; на другия ден му отказва. Мнозина отиват при Господа като този господин, но нищо не получават. Ще отидеш при Господа както детето отива при баща си, ще му кажеш нещо на ухото, Той ще бръкне в джоба си и ще ти даде нещо. Господ познава своите добри и способни деца и щедро ги възнаграждава.

Пазете се от съблазните на живота, те са огън, който гори и изгаря. И светията се плаши от този огън. Красивата мома е огънят, чрез който изпитват светията – тя е неговият професор, който ще се върне при Господа и ще Му каже дали неговият син е способен и може ли да учи, или не. Съблазните и изкушенията имат велико предназначение в живота – така е за онзи, който разбира тайните на Битието.

Професорът казва, че ученикът не е отговорил на въпросите както трябва; ако днес не е отговорил, утре ще отговори – ще дойде ден, когато ще знае уроците си. Ще кажете, че младата и красива мома символизира Истината. Ако наистина красотата е символ на Истината, защо светията не взе правилно становище към момата? Светията не е млад, а е 80-годишен човек – защо се изкушава? Има нещо тайно в живота, което трябва да се разбере – това значи да проникнеш във вътрешния смисъл на нещата.

Праведен и свят човек е онзи, който не се изкушава – никакво богатство не може да го изкуши. Той гледа на всичко така, както Бог гледа; никога не съди, понеже и Бог не съди, а когато съдят някого, той го извинява. Когато не съдят човека, той сам се съди – съвестта го мъчи. И красивата мома, докато не е срещнала по-красива от себе си, мисли, че няма подобна на нея, но щом види по-красива, започва да се измъчва; тя вече е неразположена, защото не ѝ обръщат внимание. И светията се е смутил от красивата мома, защото е почувствал, че тя стои по-висо-

ко от него; не може вече да се моли и иска да се освободи от нейния образ. Тя иска да му каже, че докато не стане чист и свят като дева, всякога ще се натъква на смущения и съблазни. Противоречието във вашия живот се дължи на факта, че не сте такива, каквито желаете да бъдете; във всеки момент човек има някакъв идеал – явен или таен, който се стреми да постигне.

Стремете се във всеки момент да разтоварвате съзнанието си, за да възприемете възвишените мисли и благородните чувства, които идват отгоре. Не е лошо това, което сега имате, но стремете се към великото в живота. В сравнение с млекопитаещите вие сте светии, но в сравнение с ангелите вие сте обикновени хора; по отношение на нисшето сте светии, по отношение на Висшето сте обикновени хора, но това не значи, че трябва да се спрете в развитието си – оттам, където сте спрели, ще продължавате по-нататък.

Казано е в Писанието: „Бъдете съвършени, както е съвършен Отец ваш Небесни“. Един ден всички ще бъдат съвършени – кога? Още днес – хиляда години могат да се съберат в един ден и един ден може да се разложи на хиляда години. Ако си умен, ще свършиш работата си в един ден, но ако си глупав, ще я свършиш за хиляда години. Колкото си по-умен, толкова по-бързо стават работите.

Коя е основната мисъл на днешната лекция? Разтоварване на съзнанието. Когато младият момък или младата мома влязат в съзнанието ти, ще разбереш, че Бог те изпитва, и ще внимаваш да не изпаднеш в изкушение. Светията видял младата мома, уплашил се от нея и забравил Бога. Щом се страхуваш от нещо, причината за страха е в теб. Обърнете се към Бога със съзнанието, че Той е навсякъде, всичко вижда, и страхът ви ще изчезне. Бог работи навсякъде в Живата природа и отваря път на всички живи същества – от мравката до великия учен и философ.

Срещаш един човек, обезсърчен и разтревожен; влез в положението му и виж на какво се дължи неговото безпокойство. Не казвай, че той е такъв по природа; влязла е някаква мисъл в ума му и го безпокои, може да се е свър-

зал със скръбта на някой човек, далеч или близо до него. Има хора, които отдалеч предават своето спокойствие и разположение и разтоварват човешкото съзнание, има и хора, които отдалеч предават своето безпокойство на хората и товарят съзнанието им. Бъдете бодри и весели, за да предавате вашето разположение на другите. Идете на работа и благодарете на Бога за всичко.

Миналия път дадох на учениците от специалния клас едно упражнение: да сресват косите си по десет пъти на ден в продължение на една седмица.

На вас давам следното упражнение: в продължение на една седмица да миете очите си с топла вода по десет пъти на ден, след това ще се сресвате. Онези, които работят в града, няма да правят упражнението. Значи в седем дни ще измиете лицето си 70 пъти.

Тайна молитва.

9. лекция, 25 ноември 1931 г., София, Изгрев

НЕПРЕОДОЛИМО ЖЕЛАНИЕ

Размишление.

Чете се темата *Предназначението на християнството*.

Тема за следния път: *Защо плачат малките деца*.

Казано е в Писанието: „И голи бяха и двамата, и Адам, и жена му, и не се срамуваха“ (Битие, гл. 3). Защо първите човеци са били голи? Когато Адам сгреши, Бог го търсеше в Рая, докато най-после го намери. Адам каза: „Чух гласа Ти, Господи, но убоях се, защото съм гол, и скрих се“. И рече му Бог: „Кой ти обади, че си гол? Ял ли си от Дървото, от което ти заповядах да не ядеш?“. Като ял от Забранения плод, очите на Адам се отворили и той видял, че е гол. Трябва да се знае действително ли е бил гол, или като е сгрешил, е оголял. Кога оголява човек – когато греши. Голотата има отношение към греха, към човека с неоформен характер. Той се представя такъв, какъвто не е, поради което лицемери; мисли за себе си, че е добър, щедър, че има знания. Човек се мисли или за добър, или за лош. Някой казва за себе си, че е лош – с това иска да каже, че не е от слабите хора.

Казват: „Да бъдем добри!“. Кой човек е добър? Според някои добър е този, който ни дава пари назаем, храни ни, дава ни каквото пожелаем. Който не задоволява желанията ни, е лош. Право ли е това заключение? Отчасти, 50% е право. Значи който прави добро, е добър, свят човек. Той прави добро, дава пари назаем, защото срещу това има подписите на двама богаташи. В този смисъл банкерът прави добро на банкер, светията – на светия. Добър е банкерът, но ако не можеш да платиш дълга си, хваща поръчителите. Някой банкер не ти дава пари назаем под предлог, че няма пари; той не говори истината. Ще каже, че кредитът му е малък, че го е отстъпил на други, ще се извини по някакъв начин; най-после казва: „Ще те имам

предвид“. Добре ли постъпва? Добре постъпва, защото ти не трябва да искаш пари от него. – „Той е длъжен да дава.“ Ако е длъжен, трябва да има някакъв закон, който да го задължава. Касиерът на някоя банка е длъжен да изплати известна сума, но ако имаш чек срещу това; ако касиерът не иска да ти даде тази сума, той отговаря пред закона. Ти не носиш никакъв чек, а казваш, че си внесъл пари в банката. Касиерът не вярва на думите ти, той иска документ. Има ли право да не вярва? При сегашните условия на живота той не е длъжен да вярва.

Сега ще направим един опит. Дайте ми четири конеца дълги по един метър. Като разбъркам конците, можете ли да кажете кой конец на кого принадлежи? Ще каже някой, че този или онзи конец е негов. Твой е конецът, ако можеш да се хванеш за него, но ако не можеш да го хванеш, не е твой. Вие имате цели кълба с конци, но не можете да работите с тях и ходите голи. Виждаш, че някой е добре облечен, а ти ходиш гол и се питаш защо другите са облечени, а ти си гол. Онзи, който се облича, е превърнал конците на дреха. Той сменя дрехите си по три пъти на ден, има с какво да се облича, а ти нищо не си направил и няма с какво да се облечеш.

Сега да излязат вън един млад брат и една млада сестра, да хванат по един конец – така хванати, конците се кръстосват, спорят помежду си. Как ще решите въпроса кой от двамата пръв ще пусне конеца? При това всеки трябва да пази своя конец. Като пуснеш конеца от едната ръка, ще внимаваш после да хванеш същия край. Да излязат сега един възрастен брат и една възрастна сестра, да хванат краищата на останалите два конеца – сега и четирите конеца се кръстосват, а първо спореха двата конеца. Ако единият от тях отстъпи, решава ли се въпросът – не се решава. Това е все едно момата да люби един момък, после още един и да мисли, че е разрешила известен въпрос. Нищо не е разрешила; докато любеше само един момък, тя живееше в частната собственост, а като люби двама, живее в колективната собственост. Може ли тази мома да люби четири-пет мъже? Ако тя може да люби четири-пет

мъже, ще бъде колективна собственост, но и с това спорът не се решава.

Разгледано иначе: ти взимаш пари от един банкер, но можеш да вземеш пари и от четирима души. Ако имаш да даваш на четирима, въпросът е още по-сложен. От един банкер е трудно да вземеш пари, от четирима е още по-трудно, а от десет души е най-трудно. – „Кое е най-хубавото?“ От никого да не вземаш пари. – „Възможно ли е това?“ Възможно е, ще става обмяна: днес продаваш стока, получаваш пари. Изкуство е да живееш без задължения.

Да се върнем към опита. Четирите конеца са объркани – как ще се оправят? За всеки въпрос има начин, по който може да се разреши. Единият е да отстъпваш. Ще пуснеш единия край на конеца, а другия ще държиш здраво – няма да пуснеш двата края на конеца, защото той представлява твоята мисъл. Ще дадеш възможност на мисълта си свободно да се проявява, затова ще вземеш конеца и ще си отидеш с него. Никой няма да оставя конеца си, не е хубаво това. Имаш убеждение за нещо, но след време казваш: „Старо е това убеждение!“. И в старото убеждение има нещо хубаво, не трябва изведнъж да се отказваш от него. Ако имаш един стар златен пръстен, няма да го хвърлиш, но ще го стопиш, ще му дадеш каквато форма желаеш и върху него ще поставиш един скъпоценен камък. Старият пръстен не струва ли пари? Зависи от метала – щом е златен, златото никога не губи цената си.

Както обтягате конците и ги впрягате на работа, така трябва да впрягате всяка своя мисъл на работа. Днес повечето хора разрешават въпросите си по особен начин. Всеки търси някое малко удоволствие в живота, всеки иска да държи двата края на конеца, но ако всички държат двата края на конците и теглят, те ще се скъсат – ще пуснете поне единия край. Конецът представлява връзката, която държи човека за Земята; скъса ли се конецът, прекъсва се и животът на човека. Какво печелят двама души, на които животът е прекъснат? Ще кажете, че има и друг живот, ще се преродите. Има ли смисъл да скъсваш конеца на своя живот и да чакаш ново прераждане само затова, че не си

знаел как да държиш конеца? Като обтегнеш конеца, пусни единия му край, за да не се скъса – ако постъпиш така, ти си умен човек, разрешил си въпроса правилно. Дали с ума си, или със сърцето си ще разрешиш въпроса, не е важно, важно е да го разрешиш правилно. Ако държиш нещо с двете си ръце, за да не пострадаш и да не платиш с живота си, ще отпуснеш едната си ръка; това значи: или сърцето ти трябва да отстъпи и даде, или умът ти трябва да отстъпи.

Представете си, че всички се стремите към един център, но положението е такова, че само един може да държи центъра. В случая всеки държи по един край на конеца, а аз държа другия край на всички конци. Аз съм центърът и заставям останалите да се движат около мен по окръжност. Тия, които се движат по окръжността, не са свободни, няма къде да отидат. Те са в едно поле на дейност, откъдето не могат да излязат; от мен зависи да бъдат свободни или не. Ако не пусна конците, които държа в ръката си, всички ще бъдат недоволни, ще кажат, че им влияя. С какво им влияя? Какво мога да им дам по тези конци или какво мога да взема от тях – почти нищо. Аз мога само да си въобразявам, че съм господар на положението; конците могат да се скъсат и цялата система да изчезне.

Къде е приложението на тая система? В човешките мисли и чувства, те могат да се концентрират към един център. Каквото е отношението между членовете на едно семейство, такова е отношението между мислите и чувствата. В това отношение човек представлява едно общество, той трябва да разреши спорните въпроси между своите мисли и чувства. Всяка мисъл е едно Възвишено същество, един ангел, който временно обитава в човека. В бъдеще тоя ангел може да се въплъти на Земята и ти трябва да бъдеш негов проводник; той може да се яви като твой син или твоя дъщеря. Ето защо трябва да давате място само на добрите и възвишени мисли в своя ум. Ако давате място на лоши мисли и чувства, в бъдеще те могат да се въплътят на Земята като ваши деца и не е все едно дали

ще имате добър син и добра дъщеря, или лош син и лоша дъщеря. Живейте добре, мислете и чувствайте правилно, за да създадете условия за добър бъдещ живот. Бъдещето ви зависи от вашите добри мисли и чувства. Ако още сега не внесете възвишени мисли и чувства в себе си, какво бъдеще ви очаква?

Вие искате някой да ви обича. Каква обич може да има между тези конци? Но всеки конец може да оживее, да се превърне в клон от Дървото на живота. Сега всички конци спорят, понеже взимат участие в общия живот на Дървото за познаване на доброто и на злото. Как ще разрешите въпросите по закона на това Дърво? Когато между двама души има отношение, единият трябва да дава с ума си, а другият – със сърцето си; ако и двамата дават или с ума си, или със сърцето си, въпросите не могат да се разрешат.

Имате едно дърво с корени, клони и листа; корените представляват сърцето, клоните – ума, а листата и цветовете – други сили, които работят в общия живот на сърцето. Всяко дърво, което няма корени и клони, не може да съществува. Следователно и човек не може да успява в морално отношение, докато не разбере връзката между частите на цялото; тогава той ще знае, че не е независима единица и ще отстъпва. Бог държи единия край на всички конци и казва: „Пусни конеца!“. Чуеш ли тази заповед, пусни края на конеца. – „Ще ми вземат конеца.“ Не се страхувай, никой няма да ти го вземе, пусни единия край на конеца! Двама души спорят за нещо. Как ще разрешат въпроса? Ако единият иска да държи и двата конеца, той е на кривата страна; всеки си взима своя конец и спорът се разрешава. Но утре ще дойде ново заплитане – как ще се разреши? Ще кажете, че спорът се разрешава мъчно. Според мен няма никаква мъчнотия, няма спор, който не може да се разреши. Какъв спор може да има между бащата и децата? Бащата съм аз, държа центъра, където са краищата на всички конци – положението на децата зависи от мене.

Правя превод: влиянието на онзи, който държи единия край на конците, символизира влиянието на извест-

ни психични центрове на Разумни същества; ако тия същества са възвишени, добре ще бъде за вас, но ако са нисши, това значи да попаднете под влиянието на дявола. И този въпрос е разрешим, но искам да ви покажа на какво може да се натъкнете. Има въпроси, които първоначално лесно се разрешават, даже и от деца, но колкото повече се навлиза в системата, толкова и разрешаването става по-трудно. Има един магически начин за разрешаване. В дадения случай аз, който държа единия край на конците, също се намирам под влиянието на други действащи сили. Не съм единственото лице, което разрешава въпроса; за вас може да съм единственото, но ако мислите, че тази е единствената система и няма друг изходен път, вие се заблуждавате. Да допуснем, че съм под влиянието на други сили. Какво ще стане тогава? Ако те ме заставят да си оттегля ръката, да пусна края на конците, ще ги послушам – при това положение въпросът веднага се разрешава. Всеки спор се разрешава чрез отстъпване. Двама души спорят, единият трябва да отстъпи – ще пусне края на конеца и ще си вземе конеца за спомен.

Сегашните хора имат смътна представа за морала, за отношенията си към Бога. Малкото дете е в ръцете на майка си: тя го носи, прегръща, целува, къпе, храни. Като поизрасне, майката изменя отношенията си към него: престава да го носи на ръце, да го прегръща и целува, не го къпе всеки ден, не го кърми. Ако при първото отношение детето си е мислело, че майката изявява любовта си към него, какво ще мисли сега? То може да си мисли, че отношенията на майката към него са изменени, но това нищо не значи; детето мисли криво. Има някаква промяна, но само външна: израстването на детето, развитието на неговия ум и сърце са причина майката да измени външно отношенията си към него. Има ли някакво престъпление в това, че майката не къпе всеки ден детето си и не го носи на ръце? Длъжна ли е да прави това? Тя е длъжна да го прави, докато детето е малко – най-много до три години; щом влезе в четвъртата година, то трябва да стъпи на краката си. До три години майката може да кърми детето си,

но от четвъртата година нататък то трябва вече да дъвче храната си.

И Бог е изменил по същия начин отношенията си към нас – каквито са били някога, не са такива днес. Отношенията на сегашните хора са по-добри, отколкото в миналото. Като отиваш на баня, ти търсиш теляк, но няма по-лошо от това да очакваш теляк да те къпе – това е най-лошото къпане; най-доброто къпане е без него. Като се оставиш на теляка да търка кирта от тялото ти, заедно с нея той ще отнеме толкова хубави работи от тебе, че с години не можеш да възстановиш предишното си положение. Обикновено богатите хора търсят теляци; някой богат отива на баня, вика теляк да го къпе, но се връща оттам така разстроен, че с месеци не може да възстанови първоначалното си състояние. Някои професори, след като ги е търкал теляк, са изгубвали нещо ценно от себе си. След всичко това ще се говори за теляци! Някой казва: „Препоръчай ми един добър теляк!“. Не ти трябва, теляците са за хора от външния свят, не за вас. Някои сестри още търсят телячки. На напредналите казвам: никакви теляци! Няма по-хубаво нещо от това сам да изтъркаш тялото си. Ако срещнеш в банята един свят човек, нека той те изтърка; не срещнеш ли, по-добре сам се изтъркай.

Искам да ви наведа на мисълта да бъдете самостоятелни. В известно отношение ученикът трябва да бъде крайно самостоятелен; влезе ли в банята, да каже: „Аз сам ще се изтъркам“ – това е най-хубавото упражнение. Ще кажеш, че на някои места ръката не достига; кажи си: „Господ ми е дал ръката. Няма да оставя място, където тази ръка да не пипне“. Бедният се оплаква, че няма пари да плати на теляк – още по-добре, сам ще се изтъркаш.

Искаш да разрешиш един въпрос, да реализираш една мисъл. Какво правиш – търсиш един теляк да те разтрие малко. Не търси веднага външна помощ, почакай помощта да дойде в крайния момент, когато си приложил всички средства. Чакай последния момент, тогава ще дойде един човек отвън, да ти направи една малка услуга. Ти си донесъл трески, дърва, приготвил си всичко за огън, но кибрит

нямаш. Ще дойде този човек, ще драсне клечка кибрит и огънят ще се запали. Нека той намери всичко готово и само да драсне клечицата, да не търси дърва и запалки.

И тъй, след като си мислил дълго време върху известен въпрос и си приготвил всичкия материал, ще дойде ученият да драсне клечицата и огънят да се запали. Това е Божествен закон, който гласи: всякога действай с най-малките сили. Последните сили са най-малките, с които се действа. Казваш: „Дошъл съм до края на своята беднотия, повече няма накъде“. Щом си дошъл до края, ти си на спасителното място – действай вече с най-малките сили в себе си, те изправят всички неща. Ако не дойдеш до крайната сиромашия, да бръкнеш в джоба си и да извадиш последните трошици, ти не можеш да оцениш какво нещо е хлябът. Това е философията на живота. Ако не можеш да оцениш малката трошица, ти не разбираш живота; малката трошица е като житното зърно: расте, увеличава се и дава плод. Магът, мъдрецът, които са завършили развитието си, имат тази сила в себе си. Дай на мага своята торба с трошици на дъното, той ще бръкне, ще извади една трошица и ще я превърне в самун.

Сега вие разглеждате въпросите механично, искате целият свят да ви обърне внимание; в това желание се крие нещо фалшиво. Ако светът сега трябва да ви обърне внимание, вие сте изгубени; ако Бог сега трябва да ви обикне, вие сте изгубени – това е крива философия. Любовта на Бога е от вечността. Бог всякога е имал, има и ще има едни и същи отношения към нас. Нищо друго не остава на човека, освен да съжалява, че не е обърнал внимание на тази Любов по-рано и не я е преценил – затова в него се ражда дълбока вътрешна скръб. Ако човек мисли, че Любовта на Бога към него трябва да се увеличи или че Бог не го обича вече, или сега започва да го обича, това се дължи на кривите човешки идеи. Ако мислиш, че някои хора те мразят, това е крива идея – мразят те, понеже ти мислиш така. Аз мога да накарам когото и да е от вас да мрази или да обича, в един час само мога да ви накарам да обичате и да мразите. Имаш приятел, когото обичаш,

но и той те обича; ако той забие една игла в кожата ти, на дълбочина два сантиметра, ти ще изпиташ желание да му отмъстиш, да го блъснеш настрани. Защо да не се усмихнеш и да кажеш: „Приятно ми е, забий иглата още по-дълбоко“? Колкото повече забива, толкова повече да благодариш! Кажеш ли, че това е безобразие, ти нямаш Любов. Къде остана Любовта ти? Каква Любов е тази, която се явява и изчезва?

Сега всички минавате за светии, в дадения случай сте светии. И аз ви признавам за светии, но не всякога светите. Светии сте, които по известни съображения понякога не светят; слагате капаци на вашата светлина и се скривате. Срещам един светия, който ми казва: „Ако постъпваш с мен така, няма вече да идвам в дома ти“. Казвам: ти и сега не си в дома ми. Първо, аз нямам дом, аз съм бездомник; ти се заблуждаваш, че си в моя дом, този дом е чужд – спорен е въпросът дали е мой. Ако искаш да станеш мой наследник, аз ти казвам истината: този дом не е мой, аз имам да плащам наем на стопанина.

Любовта определя правилни отношения между съществата. В Любовта противоречие не съществува. Любовта решава въпросите разумно. Ако зная, че отношенията, които имате към мен, са определени от Бога още от началото на вечността, ще зачитам тези отношения – от това зависи моето щастие, моето бъдеще, това показва Любовта ми към Бога. И ако в даден случай вие съзнавате, че отношенията ми към вас са определени от Бога още от вечността, вие ще ги зачитате – от това зависи вашето щастие. Това е неизменен закон в Природата. Ако мислите, че друга философия може да обясни тези въпроси, се самозалъгвате; друга философия не съществува. Ако в света съществуват Добро и зло, това става по единствената причина, че две същества, събрани заедно, имат два различни възгледа за Бога: едното същество мисли, че Бог определя отношенията им, а другото отрича това.

Когато съзнавам, че отношенията ми към теб са определени от Бога, и когато ти съзнаваш, че отношенията ти към мен са определени от Бога, аз съм радостен и ве-

сел. Следователно, когато аз и ти съзнаваме, че взаимните ни отношения са определени от Бога, ние сме дошли до право разбиране на нещата. Всеки човек трябва да разбере тези връзки, да разбере Божествените отношения. Като срещнете един човек, трябва да разберете дали връзките ви с него и отношенията ви към него и към Бога са от вечността. Зачитай всичко, което е от Бога!

Вървиш из гората и виждаш, че срещу теб идва голяма мечка. Какво трябва да правиш? Ще се обърнеш назад и ще бягаш, но тази мечка е изпратена от Бога, за да изпиташ смелостта си. Ти казваш: „Господи, готов съм всичко да направя за Теб“. – „Ще те опитам тогава.“ Бог казва на мечката: „Застани на пътя на Моето дете, да опита смелостта си“. Щом я видиш, бягаш. Не постъпваш правилно; ти трябва да спреш за момент и да се запиташ от Бога ли е изпратена мечката, или не. Ако е от Бога, тя ще се приближи до теб, ще клекне пред краката ти и ще започне да ги ближе, а ти ще я погалиш по гърба, ще благодариш, че не ти е направила някакво зло. След това тя ще се скрие в гората, а ти ще се върнеш в дома си, където ще благодариш, че си имал една добра среща. Така ще разбереш, че мечката не е страшна; ще измениш мнението си за нея и ще кажеш: „И в мечката има нещо, което се подчинява на Божественото начало“. Ако не си опитал това, мечката е страшна. Всеки човек може да застане на пътя на своя ближен като мечка, всеки може да застане и на своя път като мечка. Можеш да бъдеш мечка за другите, можеш да бъдеш мечка и за себе си и да кажеш: „Голямо страшилище съм, ужасявам се от себе си“.

Помни: така, както мислиш, чувстваш и постъпваш, това са отношения, създадени от началото на вечността. Във всеки момент вие сте в период на опознаване, но отношенията помежду ви са от далечното начало на Битието. Приемете ли тази философия в себе си, всички спорни въпроси се разрешават изведнъж, както при опита с конците: ще пуснеш края на конеца и спорът ще се разреши. Тази сутрин закъснях десет минути, понеже исках да зная на кого конците са объркани, исках да го убедя да пусне

единия край на конеца. В този спор бяха замесени четирима души; десет минути употребих да ги убеждавам да пуснат края на конеца, но не успях – спорът остана неразрешен. Сега и на вас казвам: пуснете единия край на конеца. Казвате: „Лесно се говори, но ако си на нашето място, и ти не би могъл да го пуснеш“. Законът е един и същ както за мъдреца, така и за глупеца, само че мъдрецът изпълнява закона в съвършенство, а глупецът даже не го изпълнява.

Любовта се изявява в постоянното изпълняване на Божията воля. Щом изпълняваме Божията воля, отношенията ни към Бога, към ближния и към себе си са правилни. Мнозина търсят лек, охолен живот, без мъчнотии и страдания. Който търси такъв живот, има нужда от теляк. Който е готов на тежък живот, с труд и страдания, той казва: „И без теляк мога“. Никакви теляци не ви трябват.

Когато се яви някакъв спор между вас, вземете конци и направете упражнението. Ще употребите 10-15 минути за упражнението, но ще видите коя сестра и кой брат трябва да отстъпят. Като разрешите спора, ще се хванете за ръка.

Казвате: „Остаряхме“. Значи докато бяхте млади, имахте кредит; като остаряхте, съжалявате за младостта си. При старостта има по-голяма опасност. Ако не спазвате законите на старостта, ще се натъкнете на опасности, но ако ги спазвате, ще се подмладите. Това значи да имате правилни отношения към Бога. Лесно можеш да се подмладиш, но ако не допуснеш никаква отрицателна мисъл в ума си.

Когато младата мома хване ръката на момъка, той не пита защо постъпва така – приятно му е; ако го хване грозна мома, веднага ще се замисли – да не му устройва някакъв капан. Дали ще ви хване грозна, или красива мома, важно е да не се яви във вас някаква отрицателна мисъл или отрицателно желание. Няма нищо лошо в хващането за ръка. Ако на съперника хванете ръката и той стане щедър, хващането на ръката е намясто; ако жестокият смекчи сърцето си, хващането на ръката е намясто.

Вие ставате проводник на Божия Дух, Който работи в света. Вие можете да бъдете проводник на Духа не само чрез ръцете, но и чрез вашите мисли, чувства и постъпки. Аз не искам да се откажете от това, което имате, но да прибавите към него нещо, да приложите новия метод на работа. Всеки ден трябва да се придобива по нещо ново, всеки ден да се притуря по нещо към новия метод – в това се заключава развитието. Намирате се в трудно положение – как ще разрешите въпроса? Ако знаете как да постъпите, как да приемете известни мисли и ако разбирате известни закони, ще разрешите правилно въпроса.

Дойде някой при мен за съвет, казвам му: „Твоята работа ще се нареди“. Аз зная как ще се нареди. Дойде друг при мен, казвам му: „Твоята работа няма да се нареди – така е писано“. Ако в дадения момент, когато се намираш в трудно положение, можеш да извикаш отнякъде една Божествена мисъл, твоите работи ще се наредят. Светът е пълен с Божествени мисли. Две сестри спорят; и двете са бедни – двама бедни не могат да живеят на едно място. Ако и двете са богати, пак същото положение – двама богати не могат да живеят на едно място. Ще сложите богатия на мястото на бедния и въпросът ще се разреши. Ако заради Любовта не можеш да отстъпиш на една сестра или на един брат, ти нямаш Любов. Казваш: „Не мога да обичам тази сестра“; че ти никога не си я обичал. Ако я обичаш, значи Бог те е посетил, защото обичта е от Бога; ако не я обичаш, значи Бог не те е посетил. Той те изпитва – Бог ти казва: „Ако можеш сега да станеш проводник на Моята Любов, добре ще бъде и за теб. Аз трябва да я обичам чрез теб“. Отговаряш: „Нямам време. Мога да направя това с някоя друга сестра, но не с тази“ – тогава ти даваш на Бога упътване какво да прави. Ти трябва да кажеш: „Да бъде волята ти, Господи!“. И тя е душа, излязла от Бога. Ако ти станеш проводник, ще видиш тази душа.

Една сестра ми разправяше един свой сън: в София настава тревога, търсят някого – търсят един човек, облечен в бели дрехи. В съня си тя вижда, че в човека с белите дрехи има друг човек, като пихтия. Гърмят срещу този човек;

онзи, който бил като пихтия, се отделя и остава само човекът с белите дрехи. Някой път и вие сте облечени в бели дрехи, но онзи, който прилича на пихтия, е вътре във вас; когато се освободите от него, ще се подобри състоянието ви – ще ви олекне. В човека проникват нисши астрални същества и го обсебват. Вие трябва да се освободите от стария човек, който като пихтия ви е обсебил. За да придобиете Божията Любов, всички трябва да сте готови за велики жертви. В себе си човек трябва да каже: „За Господа всичко ще направя“. И при най-големите несгоди, които съществуват, разрешението е в жертвата. Ще дойдат изпитания. Вие всички сте на добър път, но Учителят ще ви даде една мъчна задача – вие трябва да я разрешите. Господ всякога се радва, когато разрешавате правилно задачите. Ако не ги разрешите сега, ще ги решите, като дойдете втори път на Земята.

Сега вие сте светии, но от кои светии? Вие светите много хубаво за себе си, нито един от вас не оставя свещта си да свети на другите. Като влязат в дома ви, всичко свети, всичко е чисто, но вън не е така. Хубаво е това, не е лошо, но в известни часове на деня трябва да излизате със своята свещ навън – това е вашата мисия. Не мислете само за себе си; няма по-лошо нещо от това човек да мисли от сутрин до вечер само за себе си. Най-хубавото на света е от сутрин до вечер да мислиш за Бога, да мислиш за всичко, което Той е създал и в което ти участваш. Като мислиш за този или за онзи, като мислиш за хората, ти мислиш и за себе си; и като мислиш за Бога, ти пак мислиш за себе си. Като мислиш само за себе си, ти сам си навличаш нещастия.

Главната мисъл, която трябва да остане в умовете ви, е мисълта за вечното развитие. За първи клас всички имате свидетелство, минавате с отличие, но това не показва, че сте завършили втори. Някои от вас може да имат свидетелство за втори клас, но трети още не сте завършили. Миналото е минало, използвайте настоящето. Вие сте извървели миналото, настоящето трябва да минете – това е най-важното засега, то е важната задача. Вие ще срещнете

мечката в гората; ако разберете, че тя е пратена от Бога, ще познаете какво нещо е мечката.

Изучавайте страданията от Божествено гледище. Знанието, което имате, трябва да служи за основа на онова, което имате да вършите. Ако нямате знание, няма защо да ви говоря. Аз ви говоря за онова знание, което трябва да добиете в следващия момент. Сам никой не може да намери своя път. Някой казва: „Аз мога всичко да разреша“. Не си прав. Друг казва: „Нека хората да разрешават задачите вместо мен“. И ти не си прав. Само в труден момент ще дойде някой отвън, да ти покаже как да решиш своята задача. Като влезеш в непознат град, все ще се намери някой да те упъти, все ще имате един адрес, за да спрете някъде. Във всяка мъчнотия все ще се домогнете до една мисъл, която ще ви даде разрешение – тази мисъл е от Бога.

И тъй, на какъвто и спор да се натъкнете, приложете закона, който ви дадох с конците. Всеки трябва да отпусне единия край на конеца и да си занесе конеца в къщи; той е мярка, с която може да се работи. Сложете Любовта като действаща сила във вас. Вложете в сърцето си непреодолимото желание да слугувате на Бога и си кажете: „За Бога, за Когото аз живея, всичко мога да направя“. Постоянно събуждайте в себе си този стимул, всеки ден казвайте: „За Бога всичко мога да направя!“. Дръжте тази мисъл постоянно в ума си, само така ще видите Божието Лице и тогава ще кажете като слепия: „Сляп бях едно време, но сега виждам“.

Тайна молитва.

10. лекция, 9 декември 1931 г., София, Изгрев

ПРАВИЛЕН ЖИВОТ

Размишление.

Тема за следния път: *Защо въздишат хората.*

Вие плачете, но защо плачете – не знаете. Коя е първата причина, заставила човека да плаче? Който си отговори на въпроса защо плаче, той е разрешил една велика задача. Човек диша и въздиша; когато въздиша нормално, това наричаме дишане.

Знанието, което досега сте имали, е било полезно за вас, много работа е свършило, но в дадения момент то не може да ви ползва. Например на бойното поле сабята е вършила и върши работа, но какво значение има тя между мирните хора? Ако влезеш със сабя в едно мирно общество, какво ще правиш? Ще разказваш за своето минало, но ще станеш смешен. И вие, с досегашното си знание, приличате на военния, който влиза между мирните хора със сабя. Ако влезеш между прости хора и започнеш да изговаряш думите *обич, любов, знание, мъдрост, възвишен живот, небе, ангел, честност, справедливост*, те ще слушат, но ще бъдеш смешен за тях – това са отвлечени думи, без никаква връзка.

Нека съберем няколко числа, да видим какъв резултат ще имаме: 1 + 1 + 1 + 1 = 4. При събиране на тези числа: 2+2=4 и 1+3=4, получаваме един и същ резултат – четворка, но условията, при които става събирането, не са едни и същи. Например имаш нужда от четири лева, седиш на пътя и чакаш да мине някой, за да ти даде тази сума. Минава един човек, подхвърля ти един лев, след половин час минава втори, подхвърля един лев – най-после след два часа събираш четири лева; ако мине някой благороден човек, може наведнъж да ти даде четири лева.

При възприемане на една мисъл или на едно чувство играят роля времето и условията. Ако не е спазено времето, и резултатът не е добър; тази е причината, поради

която важни мисли и чувства остават неразвити. Пъпката трябва да цъфне, цветът трябва да се превърне в плод, плодът трябва да узрее и най-после трябва да се намери човек, който да употреби този плод – това са отношения.

Преведете думите *пъпка* и *цвят*. В пъпката се крият сили, които образуват цвета; в цвета се крият сили, които образуват плода. И в плода се крият сили, необходими за неговото узряване; плодът носи условия, живот за създаване на семката. Ако една мисъл и едно чувство не служат за обновяване първо на вашия организъм, а после и на вашите мисли и чувства, те нямат никакво отношение към вас. Но и това не е достатъчно; всяка ваша мисъл и всяко ваше чувство трябва да имат отношение към Бога, към ангелите, към Чистите и Възвишени същества, към всички обкръжаващи. Ако мисълта и чувството ви нямат никакво отношение към Бога и Възвишения свят, вие не можете да оперирате с тях.

Казвате, че искате да имате Любов към Бога. Какво разбирате под *любов*? Казано е в Писанието, че „Бога никой никога не е видял“, но въпреки това ние искаме да обичаме Онзи, Когото не сме видели. За някои това е противоречие – да обичаме Онзи, Когото не сме видели. Този стих се отнася до слепите, които никога не са видели Бога; онези, които имат очи, много пъти са Го видели. Както Слънцето е видимо за очите само при известни условия, така и Бог става видим при известни условия. Бога не всякога можеш да видиш – крие се понякога. Казано е за Него: *скрил се,* но това е човешко разбиране. Слънцето изгрява и залязва, понеже Земята се върти около себе си; всъщност Слънцето нито изгрява, нито залязва.

Често се натъкваме на вътрешни противоречия, които не можете да разрешите. Например вярваш в нещо, мислиш, че си разрешил известен въпрос и се зарадваш, но не минава много време, вярата ти отслабва, започваш да се колебаеш и съмняваш в това, в което си вярвал. Имаш приятел, в когото вярваш, и се обръщаш към него за една услуга. Той обещава да ти услужи и определя ден и час, когато ще те посети и ще го направи, но случва се нещо,

не идва в уречения час и вярата ти в него се разколебава. Че не е дошъл навреме да ти услужи – това не е толкова страшно.

Представи си, че докато го чакаш, отиваш на близката река да се къпеш, по невнимание се подхлъзваш и започваш да се давиш. Около теб няма нито един човек и сега вече разчиташ само на приятеля си, който е обещал да дойде в този час – само той може да те спаси, но ето че е закъснял. В момента, когато започваш да губиш съзнание, приятелят ти пристига, хваща те за ръката, изважда те от водата и те обръща с главата надолу, за да изтече водата, която си погълнал. Ти благодариш на приятеля си, но все пак в теб остава мисълта защо той не дойде по-рано, преди да изгубиш съзнание. Не се сърди на приятеля си, знай, че всяко влизане и излизане от водата е придружено с известно страдание.

Числата 1, 2, 3, 4 са количествени, те имат отношение към физическия свят, но могат да се прехвърлят и в другите светове. Например имате два тона въглища – тук числото 2 е материално, има отношение към физическия свят; ако знаете законите на Духовния свят, двата тона въглища могат да се превърнат в известно количество топлина. Дават ви жито, на което трябва да използвате динамичната сила; ще го дъвчете, но зъби нямате – ще го счукате и така ще го ядете. Не е все едно дали ще ядете чукано жито, или ще го дъвчете – в дъвченето е силата. Това е вътрешно упражнение. Между дъвченето, мисленето и чувството има известна връзка: както дъвчеш, така ще мислиш, както мислиш, така ще чувстваш, както чувстваш, така ще постъпваш – тези процеси са тясно свързани помежду си. Ще кажете, че знаете тези неща. Има положения, при които вашето знание е полезно; има положения, при които знанието ви е безпредметно. Листата могат да ползват само гъсеницата; щом се превърне в пеперуда, листата са безпредметни за нея – като пеперуда тя вече не може да си изкарва храна от листата. Ново знание е нужно сега.

Вие влизате в нова фаза и трябва да разбирате Божията Любов не като гъсеници, а като пеперуди, не като пъпки, а като цветове, не като цветове, а като плодове, не като плодове, а като семена. Трябва да имате вътрешно разбиране за Любовта. Сега имате механично разбиране за Бога и казвате: „Бог не мисли за мен“. Само за теб ли ще мисли? Той мисли за всички същества, за всички вселени. Добро е желанието ви Бог да мисли само за вас, но възможно ли е от сутрин до вечер да мисли само за вас? Като не разбирате Бога, щом желанията ви не се изпълнят, вие се измъчвате. Казвате: „Иван, Стоян по-добри ли са, по-умни ли са от мен? Аз се моля по три пъти на ден, а работите ми не се нареждат. Те не се молят, а техните работи вървят добре. Аз уча, чета, мисля и нищо не постигам. Те не правят нищо и във всичко успяват“. Такива мисли минават през главите на всички ви – къде повече, къде по-малко. Важно е защо мислите така. Когато искаш Бог да мисли само за теб, това е една велика идея, която включва цялото Битие, тя се отнася само до Бога. За Бога само могат да мислят всички същества от сутрин до вечер – защо? Защото като мислят за Него, те живеят. Течащата вода трябва да мисли само за извора – не мисли ли за него, ще престане да тече.

Какво се разбира под *мисъл* – връзка, отношение. Например ръката има връзка с целия организъм, но тази връзка трябва да бъде нормална, да не страдат нито ръката, нито организмът – накъдето и да движиш ръката си, да ти е приятно. Ако изпитваш някаква неприятност, отношенията не са правилни; при такива отношения ръката не може да изпълнява службата си – само при правилни отношения тя може да върши всичко, каквото ѝ заповядват.

Вие искате Бог да мисли за вас, но и Бог иска вие да мислите за Него; по човешки говоря. Бог мисли за вас толкова, колкото и вие мислите за Него. Той има към вас точно такова отношение, каквото вие имате към Него. Каквото е отношението на децата към бащата в семейството, такова е отношението и на бащата към децата; като знаете това, не се чудете защо бащата обича някое от децата си

повече. Той обича всичките си деца, но доброто дете отваря сърцето му и получава повече. Нещата в живота са в известна зависимост: не можеш да мразиш онзи, който те обича – любовта любов ражда.

Следователно не можеш да имаш добри чувства и мисли, ако не дъвчеш храната си добре. Дъвченето определя чувствата и мислите на човека. Казват за някого, че е религиозен човек, за друг – че е учен. Религията има отношение към сърцето, т.е. към човешките чувства; науката има отношение към ума, т.е. към човешките мисли; общественият живот има отношение към човешките постъпки. Религия без чувство не е религия, наука без мисъл не е наука, обществен живот без постъпки не е обществен живот. Често се говори за примиряване на науката с религията; това не става изкуствено, по външен начин. Ако дъвчеш храната добре, ще мислиш добре; щом дъвчеш храната си както трябва, ще изпитваш приятно разположение, което ще ти даде импулс за работа и за учене – при добро разположение човек всякога мисли добре. Ако не дъвчеш добре, не можеш да мислиш добре, тогава ще страдаш от разстройство на стомаха и на корема, а това ще те застави насила да мислиш добре. Не е все едно да мислиш при добро разположение на духа и при разстройство на стомаха.

Ще кажеш, че за да станеш човек, трябва да страдаш. Страданието облагородява човека, но то не може да изработи от него истински човек. За да растеш и да се развиваш правилно, нужни са Знание и Любов; растенето има отношение към Знанието, към Любовта и към добрите постъпки. Ако мислите, чувствата и постъпките ви са механични, вие се отклонявате от правия път. Можеш да обичаш от страх, можеш и да учиш от страх, но страхът нищо не допринася. Да обичаш от страх е едно нещо, да обичаш съзнателно е друго. И със заповед нищо не се постига – как ще накараш човека насила да свири и да учи? Лекарят казва на болния: „Ти трябва да бъдеш здрав!“. Болният отговаря: „Дай ми Вяра“. Лекарят не трябва да заповядва, но да даде на болния правилен метод за лекуване.

Не изведнъж можеш да станеш здрав, а постепенно. Как ще направиш едно дебело, здраво въже – ще вземеш хиляди нишки и една по една ще ги съединяваш.

Същият закон се отнася и до усилването на мисълта: към една мисъл ще прибавяш постепенно още много мисли, докато усилиш и закрепиш мисълта си; не постъпваш ли така, мисълта не може да расте. Какъв учен ще бъдете, ако завършите университет за една година и получите диплома за завършено образование? Какъв инженер ще излезе от вас, ако учите само една година – и да получите диплома, знание нямате. Какъв музикант е този, който е изучавал музика само една година, какъв концерт може да даде той? Диплома, получена по бърз начин, не е истинска, не отговаря на вътрешното съдържание на човека; много такива дипломи има в света – лъжливи дипломи.

В Америка определят един ден през годината, когато хората се забавляват, като допускат най-невероятни неща: например някой си написва чек за 25-50 хиляди долара и го дава на свой познат, да изтегли означената сума от някоя банка. Който не знае тази шега, отива в банката, но се връща празен – банката не изплаща такъв чек. Гледаш отвън – чек, пари са това, но се връщаш празен; забава е. Много от вашите мисли и чувства представляват такива забави, съдържание няма в тях. Истински чек е този, срещу който можеш да получиш означената сума.

Закон е: всяка мисъл, в която се влага Абсолютна вяра, може да се реализира. Вярата е опорна точка в живота, без Вяра нищо не се постига. – „Какво да правим, ако нямаме Вяра?“ Животът ще ви застави да придобиете Вяра, т.е. да проявите своята Вяра. Какво правите, когато се качвате на параход? Нагаждате се според условията на него – там се проявявате и живеете по един начин, а на сушата, във вашите къщи, живеете по друг. Ако не се нагодите към условията в парахода, ще се намерите в трудно положение. Бог, на Когото служите, няма да ви остави в едно и също положение. Той желае вашето щастие, вашето добро, помага в развитието ви, но не така, както вие разбирате. Божиите мисли коренно се различават от вашите. Вие търсите щастието си там, където го няма.

Представете си, че слагате едно малко петгодишно дете на голям, силен кон, давате гема в ръката му и го оставяте да язди коня само. Какво ще стане? Конят ще започне да скача, да рита и детето ще падне на земята. Какво е придобило детето от тази разходка? И вие понякога имате желание да се качите на голям здрав кон, но затова са нужни съответни мисли и чувства. Някой казва: „Като чопля, все ще изчопля нещо“; зависи къде чоплиш и с какво чоплиш – ако чоплиш Свещената книга, какво ще извадиш от нея? Ако чоплиш себе си, какво ще извадиш? Седиш, чоплиш живота си от младини, от детската си възраст, и казваш: „Не зная кога ще стана човек. Като дете обичах да прескачам плета на чуждите градини, да чупя стомни, да се бия с децата. Всички ме считаха за палаво, немирно дете. Ето, сега съм на 45 години, пак върша същите работи – и до днес още прескачам чуждите градини“.

Къде е грешката? Лошо е, когато ученикът напусне училището и влезе в чуждите градини; друг е въпросът, ако учи и след това влезе в някоя градина да си откъсне една ябълка. Ще каже градинарят, че ябълките са негови, но когато човек свърши една полезна работа, има право да си откъсне една ябълка. Когато ученикът завърши училището и получи диплом, той е свободен, има право да влезе в някоя градина, да си откъсне един плод – ще намери градинаря и ще иска позволение от него. Ако не учи и не работи, няма право да влиза в чуждите градини – той не е свободен. Казвам: ако си учил и работил добре, имаш право да чоплиш, все ще изкараш нещо. Ученикът, като завърши училището с успех, получава диплома и право да се разхожда където иска, той е свободен човек; ако не е завършил училището, той е ограничен, няма право на свободна карта.

И тъй, каже ли някой, че е нещастен, това значи, че не е завършил с успех училището, пропаднал е на един-два предмета. Ако си слуга при един търговец и вместо печалба му докарваш загуби, мислиш ли, че той ще ти даде карта, да се разхождаш свободно където пожелаеш? Друг

е въпросът, ако му докараш печалба от 500-600 000 лева – той ще се усмихне, ще подпише един чек и ще ти даде един месец почивка. Значи от работата, която сте свършили, зависят вашата свобода или ограничение. Това е природен закон, в който няма изключение. Щастието върви след прилежните, след онези, които мислят, чувстват и постъпват добре. Онези, които не мислят, не чувстват и не постъпват добре, гонят щастието и не го достигат. За добрите ученици – щастието върви след тях, то ги гони; за слабите ученици – щастието върви пред тях, те го гонят.

Някой млад студент не завършва университет, понеже гони щастието – като срещне млада красива мома, мисли, че тя е неговото щастие, върви след нея, но уроците остават назад. Друг млад студент не търси щастието пред себе си, но учи, не поглежда момите и завършва университета с успех – щастието го гони. Когато мъжът работи, жената трябва да е след него; и когато жената работи, мъжът трябва да е след нея. Когато бащата и майката работят заедно, синът и дъщерята трябва да са зад тях, да ги следват. Псалмопевецът казва: „Господи, бъди ми задна стража!“.

Трябва да работим! Ти можеш в един ден да станеш щастлив и в един ден да изгубиш щастието си. Една твоя постъпка може да те направи щастлив, но може да те направи и нещастен – зависи от постъпката. Вие се нуждаете от здрава, положителна мисъл. Всички второстепенни, странични работи сложете зад гърба си. Апостол Павел казва: „Вън от Любовта Христова всичко считам за измет“. Не дръжте своя минал живот пред лицето си. Не дръжте скъпоценните камъни пред очите си. Ако имате два скъпоценни камъка, сложете ги на гърдите си или на пръстите си: те да ви бъдат слуги, а вие – техни господари; ако ги поставите пред очите си, мисълта ви ще се изопачи и страданието ще ви следва.

Мнозина казват, че живеят добре.

– Щастливи ли сте?

– Не сме щастливи.

– Щом не сте щастливи, не живеете добре.

Щастливият върви напред, вглъбен в мисълта си, и от нищо не се съблазнява: ако види богата, голяма къща, оставя я назад; ако види красива мома, оставя я назад; ако срещне учен или знаменит музикант, и него слага зад гърба си. Всичко чуждо той слага зад гърба си, не товари своята мисъл с чужд капитал. Една философия има и нея следва.

Някой се оплаква, че са го сложили на бойната линия; много естествено, той е страхлив и за да се кали, за да стане смел, Провидението го е поставило на първа бойна линия. Той се намира между две злини – страх отпред и страх отзад, от двете ще избере по-малката и така ще придобие смелост и решителност. Не се плашете от живота. Нужно ви е истинско, положително знание; имате ли това знание, и на бойното поле да попаднете, ще станете невидим. – „Как се постига това?“ Ще се смалиш до молекула, никой няма да те види, или ще се превърнеш във вода – тогава колкото и да те стрелят, никой не може да те убие.

Помнете: причината за много от вашите нещастия е вън от вас. Например докато не се хване на въдица, рибата е щастлива – плува, свободно си живее във водата. В момента, в който пожелае да изследва въдицата, тя се натъква на нещастие – въдицата се забива в устата ѝ и тя се чуди откъде дойде това нещастие; тегли се напред-назад и си казва: „Как стана тази работа?“. Това нещастие идва от въдицата. Казвам: съблазните в живота са въдици, които причиняват нещастия – ти се интересуваш от въдицата, искаш да я изследваш. Ти искаш да изследваш една каса, да видиш какво има в нея; касата е въдица, не ти трябват чуждите пари. Ако искаш да знаеш къде е твоята каса, от която можеш да вадиш пари, ще те заведа при нея; бъркаш ли в чужда каса, ще се закачиш на въдица. Един ден на едно от Рилските езера хванаха две пъстърви. Купихме ги и ги пуснахме отново във водата. Те разказаха на останалите риби да не се хващат на въдиците, защото смърт ги очаква; от този ден рибарите не хванаха нито една риба.

Освобождавайте се от непотребни мисли, които спъват развитието ви. Например искаш да знаеш какво мисли някой за теб. Или добро мисли, или лошо. Ако започне да те хвали, да казва, че си благороден, добър човек, той иска да те подкупи – не минава много време и идва при теб да иска пари. Трябва да платиш за похвалата; ако не му услужиш, веднага ще измени мнението си за теб. За да докажеш, че си благороден, ти трябва да предвиждаш нуждите му и без да ти иска пари, да му се притечеш на помощ. Виждаш, че този човек не е ял три дни; ще му приготвиш един хубав обяд и ще го задоволиш. Помагай на човека, без да очакваш нещо от него. Като помагаш на другите, помагаш на себе си.

Какво правят учениците в училището? Способните ученици помагат на слабите: разказват им урока, обясняват им каквото не разбират и в края на краищата слабият ученик получава по-добра оценка от силния – това е истинска помощ. Способният ученик, и да получи по-ниска оценка от слабия, не се смущава; той всякога може да се прояви, защото носи знанието в себе си. Дипломата е външна страна на знанието. Казват за някого, че е учен, звездите сваля от небето. Всъщност той не е учен, истински учен е онзи, който държи звездите на мястото им, не ги сваля от небето. Какво ще стане с небето, ако звездите паднат на Земята? Звездите са нужни като светила, като мярка за определяне на времето и годините. Като знаете това, не се мъчете да сваляте Слънцето, Луната и звездите, а ги наблюдавайте и се ползвайте от техните енергии. Дръжте в ума си мисълта: всички хора имат заложби и възможности в себе си, но не са работили еднакво и до днес още не работят еднакво. Разликата между хората се заключава в работата, която са вършили в миналото, която вършат днес и която ще вършат в бъдеще.

Кой човек е добър? Добър е онзи, който мисли, чувства и постъпва добре. Що е Добро? Непреривен процес на права мисъл, право чувстване и прави постъпки. Щом този процес се прекъсне, злото се вмъква в Доброто като клин. Като съзнателен човек, аз се стремя винаги да постъпвам

добре; как постъпват хората с мен – това не е важно, но аз трябва да постъпвам добре. Неправилната постъпка е неправилно взет тон. Какво трябва да правиш, ако вземеш тона неправилно? Ще го изпееш няколко пъти, докато го вземеш правилно. Вземи тона един път, спри малко; вземи го втори път, пак спри; когато тонът прозвучи чисто, правилно, ще спреш и ще чакаш одобрението на учителя.

Така ще постъпвате и с Бога. Той иска от всички нас да мислим добре – първото изкуство в живота; да чувстваме добре – второто изкуство; да постъпваме добре – третото изкуство. Като придобием и трите изкуства, ще разберем стиха: „Бъдете съвършени, както е съвършен Отец ваш Небесни“. Кой човек е съвършен? Който мисли, чувства и постъпва правилно. – „Това е непостижимо.“ Постигането на съвършенство е непреривен процес. Как се изявява съвършеният човек? Той се справя и с най-големите мъчнотии, за него няма нещо невъзможно; той има съдействието на Бога, на Природата, на ангелите, на всички добри и разумни същества.

Христос казва: „Отец Ми е в Мене и Аз Съм в Него“. Следователно, ако Бог е в теб, Той е твоето спасение. Ако Бог не е в теб, кой ще те спаси? Ти живееш в Бога, но не Го разбираш. Защо не Го разбираш – затворил си сърцето си за Него. Отвори сърцето си за Бога, за да работи Той за теб и да Го разбереш – тогава и ти ще работиш за Него. – „Не работя ли за Бога?“ Работиш, но така, че Той трябва да поправя това, което си изработил. Когато разбираш Бога, ти ставаш гениален и казваш: „От известно време мислите ми текат леко, перото ми пише добре“. Това показва, че Бог работи в теб, но те оставя да се радваш и да мислиш, че ти работиш. Бог не прилича на нас. Той се радва на всичко, което сме изработили чрез Него – така ни учи на безкористност и на пълна готовност за работа. Понякога Бог не влиза сам в нас, а изпраща някой свой слуга да работи вместо Него; тогава Той се радва и на нас, и на своя слуга – че сме работили задружно в Негово име.

Три важни неща трябва да останат в ума ви: да мислите добре, да чувствате добре и да постъпвате добре. Минава

през ума ви мисълта, че сте нещастни; сложете тази мисъл зад гърба си и вървете напред! Понякога мислите, че сте щастливи, че сте постигнали съвършенство; докато сте на Земята, щастието и съвършенството са моментни прояви. Когато изпълнявате Божията воля, съвършени сте; щом престанете да я изпълнявате, губите съвършенството си. На Земята няма съвършени хора, в това всеки сам ще се убеди. Минаваш за съвършен, дават ти една работа, за да я свършиш идеално; една грешка само да направиш, ти не си съвършен.

Много знания имате от миналото, но не всичко ви ползва. Днес минавате за християни, но и вашето християнство не ви ползва. Новата светлина на изгряващото Слънце ви ползва. Да се спирате върху миналото, какви са били баща ви и майка ви – това е изгубено време; каквито и да са били те, добри или лоши, това си е за тях, то е минало време. Единственото важно нещо е да знаете, че във вас се крие мощна сила, чрез която можете да изправите малките погрешки на своето минало. Малките погрешки, ако не се изправят, стават големи; големите погрешки, ако се изправят, стават малки. Всеки човек е в състояние да изправи малките си погрешки.

Опитвали ли сте да рисувате носа си? Наблюдавали ли сте очите си при добро разположение на духа? Вие мислите, че имате знания, а не познавате себе си. Можете ли да познаете състоянието на човека по промените на неговото лице, по цвета на лицето му? Който чете по лицето състоянията на човека, той знае причините, които предизвикват тия промени, и може да ги избегне.

Някой седи, движи краката си, криви устните си, чопли носа си – външно изглежда съсредоточен, а всъщност предизвиква близките си. Да се съсредоточиш към нещо – това значи да контролираш своите действия; и при това положение можеш да мръднеш, но чувстваш контрола, който си налагаш. Не е лесно да се съсредоточиш – това значи да изпиташ слаби бодвания, сякаш те бодат с игла; това показва, че си попаднал в област на електрически енергии, които ти въздействат. Сложи тези бодвания на

работа в нервната система и те скоро ще изчезнат; ако ги оставиш в областта на чувствата, ще се превърнат в лоши мисли. Впрегни лошите мисли на работа и те ще се превърнат в добри. Каже ли някой, че не е разположен, знай, че лоши мисли го безпокоят. Аз виждам: от лявата страна дошли баба му и прабаба му, от дясната дошли дядо му, прадядо му, чичовци – всички искат нещо от него. Едни го теглят на една страна – искат помощ от него, други го теглят на друга страна – и те искат помощ, никой не влиза в положението му. Той пъшка, мъчи се, не може да си помогне. Питам:

– Какво ти е?

– Не зная какво ми е, но като че целият ад е върху мен.

Аз се обръщам към бабите и дядовците му и казвам:

– Оставете човека свободен. Той е беден, няма какво да ви даде. До половин час да го освободите, никой да не остане тук! Аз ще ви помогна вместо него.

След това той казва:

– Слава Богу, олекна ми!

Като ви казвам това, не трябва да се плашите. Всички имате тази опитност, но не можете да си помогнете. Аз ги виждам, разговарям с тях, държа им лекции, а те си разказват цялата история; като им предам лекцията, се успокояват и си разотиват, а аз ги поканвам и друг път да ме посетят. Постъпвайте и вие така с вашите баби и дядовци. Бог изисква това и вие трябва да изпълните Неговата воля. От вас зависи да бъдете щастливи или нещастни.

Задача: за една седмица ще направите опит да мислите право, да чувствате право и да постъпвате право. Всеки да си каже: „Заради Бога ще мисля право, заради Бога ще чувствам право и заради Бога ще постъпвам право“. Като обичаш някого, ти трябва да се жертваш за него. Искаш да те обичат – това е една страна на въпроса; искаш да обичаш – това е друга страна на въпроса. Да те обичат хората значи да бъдеш нещастен; да обичаш хората значи да бъдеш щастлив. Ако си нещастен, причината за това се

крие в желанието ти да те обичат; ако си щастлив, причината за това се крие в желанието ти да обичаш.

Когато обичам някого, аз се радвам и на малките му придобивки. Да обичаш е велико изкуство – то е все едно да знаеш кога и как да гълташ храната си. Храна, която не си сдъвкал добре, не гълтай. Мисъл, която не си разбрал добре, не възприемай. Чувство, което не си разбрал добре, не възприемай.

Велика наука е да знаеш кои неща са за теб и как да ги приемаш. Успехът ти за хиляди години зависи от твоите прави мисли, чувства и постъпки. Кой може да ни научи кои неща са за нас и как да ги приемем? Само Бог. Когато влезе в нас, Той ще ни научи на всичко – ще ни научи да мислим, да чувстваме и да постъпваме право. Някои от вас са започнали да мислят право, други са започнали да чувстват право, а трети са започнали да постъпват право.

Помнете: снегът е бял, но студен; огънят е топъл, но не е твърд.

Любовта, която не произвежда Топлина, не е Любов.

Мъдростта, която не произвежда Светлина, не е Мъдрост.

Истина, която не носи Свобода, простор и разширяване, не е Истина.

11. лекция, 16 декември 1931 г., София, Изгрев

СИЛА, ЖИВОТ И ЗДРАВЕ

Размишление.

Тема за следния път: *Отличителните качества на светлината и на тъмнината.*

В какво се заключава силата на човека? Кога губи силата си? Ще кажете, че човек губи силата си, когато боледува. Защо болният губи силата си? Ако човек губи мисълта си, защо я губи? Защото е изгубил чувството си. Защо губи чувството си? Защото е изгубил постъпките си, не знае как да постъпва. Казва се, че човек трябва да бъде силен; това е твърдение. Човек трябва да има знание – и това е твърдение. Истинско знание е онова, с което човек може да си послужи, когато потрябва. Представете си, че някой се задушава, не може да диша. Ако има знание, той сам трябва да си помогне, да възстанови дишането си; ако сам не може да си помогне, да потърси човек, който носи истинското знание в себе си – знаещият е силен човек. Ще кажете, че силата на човека е в неговата Вяра. Казваме *Вяра* и *вярване* – това са две различни неща.

Ако между вас има ясновидци, можете ли да предскажете какво ще свиря? Сега ще изсвиря думите *сила*, *живот* и *здраве*. Вие нямате представа как се свири думата *сила*. Мнозина могат да изпеят или да изсвирят тази дума, но всъщност как трябва да се изпее или изсвири? Когато работите ви се объркат, пейте думите: *Сила, живот и здраве, те са едно, те са служители на Духа*. Когато сте обезсърчени, изпейте тези думи, да видите какво влияние ще окажат върху вашето състояние. За да се промени състоянието ви, трябва да приложите някакъв специфичен метод. Например някой се простуди, появява се хрема, кашлица, дишането се затруднява; причината за това се крие в свиването на капилярните съдове; за да се възстанови кръвообръщението, болният трябва да се разтрие с дървено масло или с камфоров спирт. Има мисли,

които действат като студа – свиват капилярните съдове. И в този случай човек трябва да има начини, чрез които да се лекува. Има мисли, които действат като топлината – разширяват капилярните съдове. За да се лекува човек физически и психически, трябва да има знание.

Физическият живот се управлява от физически закони, а психическият – от психични, нищо не става произволно. Който не познава законите на живота, мисли, че някои неща стават произволно или по волята на дявола. Какво всъщност е дяволът? Той е колективно същество – милиарди същества образуват едно търговско сдружение с единствената цел да задигат всичко, което харесват, и да го продават. Дяволът срещне един човек, хареса го, задигне го и го продаде. Някои рисуват дявола като човек с волски рога. Кой не си е служил с рогата на вола? Те представляват чаша, с която може да се пие вода, вино. Който пие вино, не употребява ли рогата на дявола? Когато си неразположен, не си ли свързан с рогата на дявола? Нищо лошо няма в дяволските рога, важно е как ги употребявате. Възмущавате се от дяволските рога, но без тях не можете да ушиете никаква дреха – всяка игла е дяволски рог. Случи ли се нещо лошо в живота, всички казват, че дяволът е причина за това; не е така, всеки сам е виновен за лошото, което му се случва.

Има нещо лошо в дявола – това, че той може да спъне развитието на човека; да подобри своето положение, а да влоши неговото. Докато не е спънат от дявола, човек не се интересува от него. Той гледа на дявола като на човек, но щом го спъне, тогава го нарича дявол, демон. Под *дявол* разбират клеветник, шепотник – това е неговата специалност. Той нашепва на човека различни неща, докато го накара да направи някаква грешка, и после отива при Господа да го клевети, представяйки грешката му за по-голяма, отколкото е в действителност. Бог вижда какво прави дяволът, разбира намеренията му, но нищо не казва, само се усмихва. Във всеки човек може да се яви подобно желание – да наклевети своя ближен; това се дължи на слизането на духа в гъстата материя. Защо е така – не

е важно, това е една отровна област, в която не трябва да влизате. Занимавате ли се с дявола, има възможност да се отровите. Не трябва да се говори много за него, иначе и в теб може да се яви желание да намериш някаква погрешка в ближния си и да го наклеветиш.

Какво изисква новата философия от човека – да служи на Бога. Новата философия е Божествената, тя подразбира служене на Бога с Любов. Страшно е да служиш без Любов. Помнете: никога не ограничавайте силите на Любовта и силите на Доброто в себе си; ограничите ли ги, ще се натъкнете на злото. Влезе ли Любовта да действа в теб, остави я свободна – да се прояви, както тя знае. Не ѝ давай упътвания как да действа, ако искаш да бъдеш далеч от злото – който ѝ дава упътвания, той се поставя по-горе от Първата Причина на нещата. Не спъвай Любовта, в каквато и форма да се проявява. Ти мислиш, че тя прави зло, и затова искаш да я спънеш; помни: единственото нещо, което никога не прави зло, е Любовта. Тя гледа към всички същества еднакво. Дайте ѝ пълна свобода в себе си – да се прояви, както тя желае.

Този закон е верен и по отношение на Доброто: сложиш ли преграда на силите на Доброто в себе си, сам се спъваш. Има нещо в човека, което е по-високо и от неговата мисъл – то е Светлината на Духа. Стане ли въпрос за Доброто, не се спирай, не мисли да го направиш ли, или не. Каже ли господарят ти да дадеш нещо на някого, веднага изпълни желанието му; и скъпоценен камък да е, веднага го занеси където трябва! Не се отказвай от Доброто, каквото и да е времето, изпълни го; че времето е лошо, бурно – това да не те спъва, лошото време е за страхливия.

Любещият не се спира пред нищо. Ако разбираш закона на Любовта, вятърът ще дойде зад гърба ти, ще те подтикне, вместо да те спъне. Ако сложиш препятствие на Любовта, вятърът ще застане на пътя ти, пред теб, и ще те спъне; но ако разбираш Любовта, тя ще те вдигне на ръце. Всеки е изпитал и едното, и другото положение. Понякога със своята философска мисъл вие разваляте

най-хубавите си състояния. Ако тази мисъл е вън от нас, ние ѝ благодарим; влезе ли в дома ни, вътре в нас, тя разваля всичко. Когато бащата влезе вкъщи, децата трябва да знаят какви отношения да имат към него. В дома се прилага философията на бащата, не на децата. Знаят ли децата какви отношения трябва да имат към бащата – знаят, разбира се. Както човек знае да яде, така и децата знаят какви отношения трябва да имат към баща си. Остави детето да се храни само, както знае. Някои майки заемат положението на професори: постоянно учат децата си как да ядат, да спят, поради което ги осакатяват. Това се отнася и до възрастните хора, когато се натъкват на религиозния, т.е. на своя вътрешен живот. Влезеш ли в дома на Духа, там всякаква философия остава вън; ще я съблечеш, ще окачиш дрехата ѝ вън и ще кажеш: „Ще ме почакаш тук, докато видя близките си“. Щом излезеш вън, ще вземеш със себе си и философията.

Разбиране е нужно на човека; ако има правилно разбиране, той знае кога и как да говори, не му препятствай да се прояви. Ще му кажеш как трябвало да говори: ако говори високо, тихо трябвало да говори; ако говори пламенно, трябвало да се въздържа. Оставете човека да си говори както знае, а не както вие разбирате. Някой, млад или стар, иска да се прояви; оставете го свободен – да се прояви както желае. Хората ще кажат нещо лошо за него; тези хора мъдреци ли са, ангели ли са? Ако светът трябваше да бъде идеален, какво търсите вие сред него, да губите времето си? В света има добри хора и добри работи, но има и лоши работи.

В света съществуват ограничения: дрехата е ограничение, връзката е ограничение, обувките също са ограничение. Както и да бъдеш облечен, това е временно, външно положение. Какъв смисъл има хлебарят да е облечен с бели дрехи, а хлябът да не е добър? За предпочитане е хлебарят да бъде облечен със стари, скъсани дрехи, но хлябът да е хубав, отколкото да е облечен с бели дрехи, а да вади лош хляб. Идеалното положение е дрехите на хлебаря да бъдат чисти и хлябът да е хубав. В Америка хлебарите но-

сят бели дрехи, бели ръкавици и така разнасят хляба. Ако един американец види наш фурнаджия, ще се откаже от неговия хляб.

Трябва да живеем за Бога – това е истинското положение в нашия живот. Бог е най-разумното, най-доброто същество в света. Казано е: „Бог е Любов“, затова не трябва да се съмняваме в Него, не трябва и да реагираме срещу Него. Той ни е дал свобода във всичко: можем да се съмняваме в Него, можем да се проявяваме и в Доброто, и в злото – всичко можем да правим, но всяко нещо, което правим, носи своите последствия. Ти правиш добро, но не държиш Бога отговорен; правиш зло – държиш Го отговорен. Казваш: „Защо Бог допусна злото?“. Ако Той те ограничи, казваш: „Защо ме ограничава, нали съм свободен?“. Бог не ограничава човека, законът го ограничава – той не позволява на човека да направи нещо, добро или зло, преди да го е опитал сам. Българската пословица казва: „Каквато попара направиш, такава ще сърбаш“. Пръв ти ще опиташ попарата, която си направил, и ако я харесаш, ще дадеш на другите.

Всички хора говорят за Любовта, търсят я и мислят, че я разбират, но видят ли някой да проявява Любовта си, веднага го критикуват. Не критикувай никого, но се запитай дали тази Любов е в състояние да чисти калта. Целунал те е някой – запитай се дали тази целувка очиства твоята кал. Ако Любовта ти не може да изчисти моята кал, не е истинска Любов и ако моята Любов не може да изчисти калта на брата ми, не е истинска. Това правило се отнася до Любовта на всички хора. Не мислете, че прегръдката на някого може да ограничи човека или да го окаля. Никой не е в състояние да окаля или да ограничи извора – всеки човек е извор. Следователно, докато Бог живее в човека, никой не е в състояние да го окаля. Целунал те е някой; целунал е същата ти, твоя автомобил – тялото на човека е неговият автомобил. Като напуснеш Земята, ще оставиш този автомобил и като дойдеш втори път, ще имаш нов. Какво престъпление има в целувката?

Страшни са вътрешните целувки, вътрешните грехове и престъпления на човека. Чистота е нужна в света:

чистота в мисли, в чувства и в постъпки. Никой не може да опетни чистия човек. Който има желание да използва другите, той себе си петни. Когато синът и дъщерята целуват родителите си, те се радват, приятно им е, но когато чужди деца ги целуват, не им е приятно – защо? Трептенията на тяхната любов не са еднакви, в любовта им има нещо нехармонично – бащата чувства трептенията на чуждото дете като нехармонични с неговите. Но случва се, че някое чуждо дете има по-голяма хармония с този баща, отколкото неговото дете, и тогава бащата е доволен от тази целувка. Не само бащата е доволен или недоволен от целувката на децата, но и децата не всякога обичат да ги целуват. Като целувате някое малко дете, то се сърди, недоволно е; много естествено, целувката на хората не всякога е чиста – детето плаче, сърди се, намира, че сте го опетнили. Някои деца се усмихват, като ги целуват –те чувстват хубавото, което се влива чрез целувката; изтриват се след нея, но не плачат. Всяко действие трябва да се основава на чистота и святост – само така хората могат да се разбират и да си помагат.

Свобода е нужна на хората. Чист трябва да бъде човек. Понякога хората се ограничават едни други, поставят си условности, които ги спъват. Ще знаеш: ти живееш за Бога, не за хората. Ако си чист и живееш за Бога, не се страхувай от нищо. Каквото и да правиш, не можеш да избегнеш целувката – светлината те целува, водата те целува, хлябът те целува. Благодари на Бога за всичко, не препятствай на Духа в Неговите прояви. Моли се на Бога да превърне всичко на добро. Кого не целуват днес? Цветето всички го целуват; навеждат се да го миришат – това е целувка. Докато е пъпка, никой не го целува, никой не се интересува от него, но като цъфне, всички го целуват, всички му се радват. Колко пеперуди, насекоми, бръмбарчета целуват цветята и ако те гледаха на този въпрос по човешки, цялата история щеше да се повдигне. Цветята благодарят за всичко, защото целувката и любовта на насекомите съдействат за тяхното оплождане. Те са изпълнили Божията воля.

Мнозина говорят за спасението, но мислят, че сами ще се спасят; това е неразбиране на основния закон. Сам човек не може да се спаси. Бог е създал човека, както и всички живи същества, следователно нищо лошо няма в проявите на живота. Който съзнава, че е създаден от Бога, той прилага Любовта и живее според нейния закон. Страшно е, ако целувката ти отнема чистото, красивото, ценното в теб. Лошо е, когато твоите прояви отнемат, задигат ценностите, но внасят ли нещо хубаво, те са намясто. Ако си прокажен, пази себе си, пази и другите – не е позволено на прокажения да целува. И на светията не е позволено да целува. На светията дават задача да целуне един прокажен и ако не го целуне, носи отговорност. Целувката на светията е лек за прокажения, тя носи благословение за него. Задачата на светията е да лекува болни, да повдига паднали, да възкресява мъртви – може ли след това болният, който е оздравял, мъртвият, който е възкръснал, да не благодарят? Прокаженият, който е излекуван, ще благодари, ще целуне светията, но неговата целувка е чиста, пропита с благодарност и Любов. В друг живот прокаженият може да бъде млада красива мома и където срещне светията, тя ще го целуне и прегърне. Трябва ли да гледате на тази целувка като на престъпление? Тя ще сгреши, ако не го целуне. Как гледат обикновените хора на целувката – това е друг въпрос. Важно е да целуваш с благодарност, че някой ти е помогнал да се излекуваш.

Духът на човека трябва да бъде свободен, да се прояви навреме. Няма по-велико нещо за човека от свободата на духа. Това значи да дадем свобода на Бога в себе си, да не Го ограничаваме, да не Го морализираме, да не Му даваме съвети как да действа. Когато Бог дойде между хората, няма да се спира върху техните мисли, но направо ще чисти – непотребното ще слага настрани, а нечистото ще прекара през огън. Види ли, че момата се страхува от момъка, Бог вади заключение за тяхната чистота. Момата трябва свободно да пристъпи към момъка и момъкът – към момата, да предизвикат доброто в себе си. Целувката е символ на нещо, в нея трябва да вземат участие умът и

сърцето. В горната устна действа човешкият ум, а в долната – човешкото сърце; когато устните се опънат в права линия, тогава се проявява волята.

Целувката е вътрешна, духовна връзка между душите. Като отвори устата си, човек възприема нещо; така и чрез целувката се възприема и предава нещо. Майката целува детето си: тя взима нещо от него и му предава нещо – по този начин майката и детето се обменят, контакт има между тях. От горната устна Любовта слиза в долната, а от долната – в сърцето; така Любовта се изявява навън. Горната устна определя нещата, тя е началото. Ако чрез нея се предаде едно неестествено желание и то влезе в сърцето, човек или ще пометне това желание, или ще го реализира.

Сега ще разгледам ръкуването и целувката като прояви от далечното минало. Ръкуването представлява волеви, разумен акт; то е съществувало от хиляди години, после се е изменило в друг процес и отново се е явило. При ръкуването пръстите се допират и така се предават енергии от едно лице на друго. И целувката има далечен произход, била е известна още преди съществуването на човека. И животните, и растенията се целуват. Трябва да гледате на целувката с всичката чистота и святост, тя е контакт, чрез който действа Божественият свят. Разумният свят работи върху разбирането на човека, за да превърне всичко на добро. Хората страдат не от много целувки, а от недостатъчно целувки. Христос казва: „Целунете се със свято целуване“; на друго място в Писанието е казано: „Дойдох в дома ти и не Ми даде никаква целувка“. Целувката не е външен процес. Ако вляза в дома ти и мога да изменя скръбта ти в радост, недоволството ти – в доволство, аз съм те целунал; между мене и домакина е станала правилна обмяна. Две мисли, две чувства са хармонични, когато между тях има допирни точки; между един светлинен лъч и друг светлинен лъч също има допирни точки.

Като говоря за целувката, аз нямам предвид човешката, т.е. земната целувка. Целувката има вътрешна, духовна страна, за която не трябва да се говори. Какво ще кажете за

целувката на онзи, който спасява давещия се, обезсърчения, болния, падналия човек? Дави се някой; млад момък стои на брега, хвърля се във водата и спасява давещия се, а после го целува и му помага да си отиде у дома. Нечиста целувка ли е тази? Млада мома седи скръбна, обезсърчила се е нещо; един момък се приближава при нея, целува я и веднага обезсърчението ѝ изчезва. След това момата се оплаква, че момъкът си е позволил да я целуне – нечиста целувка ли е тази? Момъкът понесе греховете на момата, спаси я от отчаяние, но като не разбира вътрешния смисъл на целувката, момата го осъжда. Младият е недоволен, че го целуват, старият е недоволен, че не го целуват. Ако живееш по Божествен начин, ще те целуват и като млад, и като стар. Който прилага Божествените закони, никога не остарява. Аз говоря за вътрешния, за чистия, за Божествения живот в човека.

Казвам: да не ограничаваме силите на Божествената Любов, която се проявява чрез нас; да не ограничаваме силите на Доброто, което се проявява чрез нас. Какво трябва да ограничаваме? Да ограничаваме нашите мисли, чувства и постъпки. Да ограничаваме човешкото, а да отваряме път на Божественото в каквато и да е форма. Ако искате да придобиете Божието благословение, не се противете на Божественото Начало – така ще разграничите Божественото от човешкото.

Съществуват три течения в живота: течение на мисли и чувства, които излизат от индивида; течение на мисли и чувства, които идват от обкръжаващите – от вашите майка, баща, братя и сестри; течения на мисли и чувства, които идват от Възвишения свят, от Бога. Аз говоря за Божията Любов като за течение, което минава през човека. Човек не се развива правилно, ако през него не минават тези течения. Бъдете будни, за да различавате течения-та – човешките можете да ограничавате, а на Божествените ще давате път да се проявят. Няма случай в живота, когато човек е целунал някого по човешки, и да го е повдигнал; и обратно – няма случай в живота, когато човек е целунал някого със света целувка, и да не го е повдигнал. Божественото възкресява, човешкото умъртвява.

Да бъдем носители на Божията Любов; да бъдем цветя, които растат под лъчите на Божественото Слънце; да бъдем извори, в които да се влива Божествената Любов. Само така човек ще придобие сила, живот, здраве; само така той ще се подмлади, ще придобие безсмъртието. Помнете: когато се говори за Божествените енергии, човек може свободно да се проявява; дойдете ли до човешкото, там енергиите трябва да се пестят. Човешките отношения са подобни на търговските: повече даваш, по-малко получаваш. Човек е недоволен, когато почувства, че е дал повече, а е взел по-малко; стане ли обратното – да получиш повече, а да дадеш по-малко, ти си всякога доволен. Божественият закон произвежда радост и доволство.

Да съберем следните числа: 1+2=3, 4+5=9, 8+7=15. Получаваме резултатите 3, 9 и 15, или: 3; 3 по 3; и 3 по 5. В последния случай тройката се взема пет пъти и това показва, че човешката мисъл се реализира, когато мине през три свята. Първият свят е физическият, вторият – Духовният, т.е. светът на чувствата, а третият е Умственият, т.е. Божественият. Ако нещата не се наредят в Божествения свят, ще се наредят в Духовния; ако не се наредят в Духовния, ще се наредят във физическия. Човек живее едновременно в трите свята, затова прави грешки и в трите свята: или в ума, или в сърцето, или по отношение на волята. Под *воля* разбирам душата като Божествено съкровище, т.е. храма на човека.

Да влезеш в храма – това значи да влезеш в душата си, където се извършват свещени процеси; затова е казано, че душата е място на свещенодействие. За да влезеш в този храм, едно се иска от теб – да имаш Любов; каквито и усилия да правиш, ако нямаш Любов, не можеш да влезеш в този храм. Прекъсне ли се течението на Любовта, ти излизаш от храма. Без Любов не можеш да възлезеш към храма, т.е. към планината на твоята душа. – „Не може ли само с молитва да се влезе в храма на душата?“ И с молитва може, защото молитвата е разговор на душата с Любовта. Постоянно трябва да се молим. Молитвата е нужна за нас, а не за Бога, за да раздаваме от благата, които носим – ще

се молиш и ще раздаваш от своето благо. Ще се молиш, ще търсиш Господа в душата си и ще разговаряш с Него. Ако мислиш, че Бог е вън от теб, ти си на крив път. Докато си свързан с Бога, всичко можеш да направиш: ако си болен, веднага ще оздравееш, ако си обезсърчен, ще се насърчиш. Иначе колкото и да се молиш, ще приличаш на Вааловите пророци[12], които се молеха цял ден на своя Бог, но не получиха никакъв отговор на молитвата си. Илия се помоли на Господа и молитвата му се прие: от небето слезе огън и запали дървата на жертвеника.

– „Какво нещо е Небето?“ Външният свят. – „Там ли живее Бог?“ Навсякъде живее Бог; Той е Абсолютна Разумност, неограничено Начало – значи където е Разумността, там е Бог. Да мислиш, че Бог е вън от теб и подобен на теб – това е твой някакъв Бог. Ако искаш да познаеш Бога, остави Го свободно да се прояви в теб, без никакво ограничение. Болен си; обърни се към Господа – веднага ще усетиш малка топлина в сърцето си, светлина в ума си и болката ти ще изчезне. Ако си беден, гладен, пак се обърни към Бога – ще дойде някаква помощ отвън. Изпитанието на Йов[13] ни показа как можем да намерим Господа. Преди големите си страдания Йов жертваше воловете си, овцете си и благодареше на Господа. След като изгуби всичко, нямаше вече какво да жертва и тялото му се покри със струпеи. Йов викаше към Бога, молеше се, но отникъде не получи отговор; той се разкая, осъзна всичките си заблуждения, вглъби се в себе си и там намери Господа. Тогава струпеите изчезнаха от тялото му и каквото беше изгубил – синове, дъщери, волове, овце, имот – всичко му се върна двойно.

Казвам: всички ще минете през страданията на Йов; ще минете през изпит, за да се освободите от заблужденията си. Всичко ще изгубите, но като намерите Господа, загубеното ще се върне двойно. Неизбежни са изпитанията. Ще стане голяма промяна във вас и като се обърнете към Господа, ще Го намерите вътре в себе си – това е най-хубавото състояние, през което човек минава. Не се обезсърчавайте, не се страхувайте от нищо; трябва да минете през

изпитанията, за да станете смели. Не е въпрос да страдаш за човешкото, страдай за Божественото. Когато чуеш гласа на Бога, тръгни след Него и не мисли; когато чуеш гласа на човешкото, не се отклонявай, следвай своя път. Когато следваш Божественото, не давай ухо на човешките думи; каквото и да ти говорят хората, смело върви напред – това е благо и за тебе, и за тях. Да изпълняваш Божията воля – това е благо за всички хора в света. В Божествения път няма никакви ограничения. Не ритай срещу Божественото. Каквото Бог ти казва, приеми го – то носи Новото в света. Пред Божественото отстъпва всякаква философия, всякакво знание. Ако часовникът ти е здрав, точен, ще му вярваш. Защо ще го отваряш да гледаш как върви? Точен е, добре върви, не го разваляй. Докато живееш в Божественото, вярвай Му напълно; То носи сила, живот и здраве, мир и благоденствие, търпение и милосърдие, кротост и въздържание.

Като ученици, вие трябва да бъдете снизходителни едни към други. Някой брат иска да се изкаже; изслушайте го, бъдете внимателни към него. Ако спреш пред един водопад, какво ще правиш – ще го слушаш; колкото и да е бурен, ще го слушаш. Водопадът не може да бъде тих, спокоен – ще бучи колкото трябва. – „Дотегна ми да го слушам.“ Щом минаваш край него, ще го слушаш. Изслушвайте с внимание всеки човек. – „Дотегна ни да го слушаме.“ И вие дотягате понякога, но ви слушат хората. Понякога и аз говоря повече, отколкото трябва, но ме слушате; виждам, че съдовете ви преливат, налятото изтича, но правя опит. Казвам: ако вдигнете капаците си, колкото и да ви говоря, всичко ще се събере, без да се излее капка навън.

Помни: никога не противодействай на силата на Божията Любов, която работи в теб; не противодействай на силата на Доброто, което работи в теб. Ако мислиш, че си добър, и съзнаваш, че Доброто е резултат на Божественото начало в теб, ти си на прав път; ако мислиш, че Доброто си ти, веднага изпадаш в заблуждение. Не мисли, че ти си запалил огъня; ти си създал условия за запалване на огъ-

ня, но той гори по причини, които са вън от теб. Друга е причината за горенето на телата – тази причина действа, защото между теб и огъня има съгласие. Бог казва: „И в теб може да гори огън“. Тогава слагам вода на огъня да ври и пия топла водица. Пия топла вода, ям пресен хляб и благодаря на Бога за всичко, което ми е дал – само така имам ясна представа и за водата, и за хляба.

Следователно каже ли ти Бог да направиш нещо, направи го и не мисли. Казваш, че си стар, че тази работа не е за тебе. Какво представлява старостта – стара дреха. Ще отидеш при шивача, ще си поръчаш нова; като я ушие, ще я облечеш и ще станеш млад. Докато вярваш в старостта, ти си стар; щом престанеш да вярваш в нея, ти си млад и ако престанеш да вярваш в младостта, пак си стар. Това е новото правило на живота. Всички искате да станете добри; вие сте добри, но не проявявате Доброто. Не се стремете да станете светии по външен път, както едно време са ставали – чрез пост. Имало един постник, който цели 40 години седял на пътя и само по един път в седмицата се хранел. Какво ще стане със светиите, ако всички се хранят по един и същи начин? Този светия не е идеален образ на светията. Достатъчен е един такъв светия, повече не са нужни.

Ако някой от вас иска да стане светия, бих му дал следния съвет: да стане такъв, без да го знаят. Външно светията трябва да бъде толкова обикновен човек, че никой да не вижда светийството му – само той да знае, но не и обкръжаващите. И на Христос гледаха като на обикновен човек, който ходи по сватби, яде и пие с митари и грешници. Образът на онзи Христос, Който е живял преди две хиляди години, и образът на вашия Христос са различни. Някой си представя Христос с корона на глава, с голяма мантия, но това е Христос в църквата на обикновените хора. Христос, Който живя преди две хиляди години, външно е обикновен човек, дошъл на Земята за страдащите, бедните, онеправданите. Във всеки момент Той хлопа на вратата на някой страдащ и се вслушва в страданието му. Сега Христос е между хората, слуша какво говорят и се усмихва. Съзнанието на Христа прониква във всички.

Някой път си добре разположен, имаш желание да направиш едно добро, но си казваш: „Не му е времето сега, утре ще го направя“. Не, щом Божественото те посети, напусни всичко друго, изпълни това, което Бог ти заповядва. Веднъж казах на един ученик: „Днес няма да отидеш на училище“. Какво е станало през този ден в училището – някакво разследване на ученици, изключването им от училището. Значи отсъствието му е минало незабелязано, училището е било затворено.

Когато трябва да извършите Божията Воля, не слагайте никакво препятствие на пътя си. Когато вършите Божията Воля, не само вие няма да си препятствате, но никой няма да ви препятства. Майка си, имаш малко дете, не можеш да го оставиш само вкъщи; искаш да изпълниш Божията Воля, да направиш едно добро някъде, но не смееш да оставиш детето си само. Не се страхувай, остави детето си и иди да свършиш работата за Бога – детето ти ще се събуди от сън след като свършиш работата си за Бога. Не слагай човешкия ред на нещата над Божествения. Ако не изпълниш Божията Воля, ще те уволнят от служба – Бог назначава, Бог уволнява. Чиновник си, не искаш да изпълниш Божията Воля, но ще се разболееш и ще боледуваш няколко месеца и най-после ще те уволнят; могат да те уволнят и завинаги. Бъди готов да направиш за Бога поне едно малко добро.

Работата, която вършиш за Бога, може да бъде приятна, може да бъде и неприятна. Например дава ти се задача да наглеждаш някой стар, болен човек – да миеш лицето му, да чистиш очите му, да миеш краката му. Може да ти се даде задача да се наведеш и да завържеш връзката на обувката на царската дъщеря. Първата задача е неприятна, втората – приятна. Ако обичаш Бога и си готов да Му служиш, ще свършиш и двете работи с еднакво разположение и Любов. За Бога и едната, и другата задача са еднакво важни.

12. лекция, 23 декември 1931 г., София, Изгрев

ИСТИНСКО ПОЗНАВАНЕ

Размишление.

Завършените процеси са процеси на разочарование. Бъдете доволни от незавършените. Питате за нещо – „Какъв ще бъде краят?“. Краят включва началото, а началото включва края. Същото се отнася до причината и последствието: в причината се включва последствието, а в последствието – причината. Посадиш едно дърво и питаш: „Какъв ще бъде краят?“. Ще ядеш плод. Това не е край, защото и на втората, и на третата година пак ще ядеш плод от дървото.

Какъв е краят на живота – смъртта; но смъртта не е начало, нито е край. Ти мислиш, че като си се родил, ще умреш – значи раждането е начало, смъртта е край. Не е така. Виждаш един човек да се движи; пътят, който изминава, означаваме с права линия. Движи се човек по тази линия, на която е поставена една малка преграда, малка чертичка – тя показва процеса на раждането. Той расте, става голям и продължава да се движи по правата. На пътя си среща друга преграда – смъртта; зад преградата не виждаме човека, но той продължава да се движи. Тези процеси на виждане и невиждане наричаме раждане и смърт: виждаш някого – родил се е; не го виждаш – умрял е. Това са човешки понятия, това са впечатления, които постоянно се сменят.

Започваш да ядеш, взимаш първата хапка и казваш, че е най-сладка; колкото повече ядеш, сладостта намалява – това е впечатление на вкуса. Всички хапки са еднакво сладки, но вкусът постепенно се губи и сладостта намалява. Заедно хапките внасят сила в човешкия организъм. Какво внася яденето в човека – сила. Какво внася музиката? Бодрост – като си попееш или посвириш малко, ти се ободряваш. Но човек не е доволен от малкото, той иска да печели много. Всъщност печалбата е нищо – в един мо-

мент можеш да изгубиш това, което си печелил с години. Като изгубиш всичко, страдаш, а като си попееш малко, никой не може да ти вземе печалбата от пеенето. Неща, които имат външен израз, са преходни. Питаш някого: „Какво спечели?“. – „Спечелих това, което мога да изгубя. Мога да печеля, мога и да губя.“

Някой се оплаква от сиромашията. Защо се оплаква – дотегнала му. Той не знае, че сиромашията е важен процес в Природата. Гладен си – значи си сиромах, сит си – значи си богат; това е истинският превод на богатството и сиромашията. Защо си сиромах – за да ядеш; защо си богат – за да престанеш да ядеш. Хората имат криво разбиране за богатството и сиромашията. Според тях богат е онзи, който се облича добре, ползва се от уважението на хората – това е човешко тълкуване. Външното обличане не носи щастие и външното събличане също не носи щастие. Ако зимно време си облечен с кожух, ще ти бъде добре, но ако влезеш с кожуха в топла стая, ще бъдеш нещастен. Всяко нещо има значение, когато се приложи навреме и намясто. Кой се е родил облечен, както хората се обличат? Има една тънка ризичка, с която е обвито детето, но щом се роди, веднага го събличат. Който идва в света, прилича на млада булка – в було е обвит; щом се роди, т.е. влезе в света, веднага свалят булото му – искат да видят какъв човек е. Като снемат булото, той започва да плаче и да се сърди, а близките му, като чуят плача, радват се и казват: „Живо е, оживя вече!“. Това е вътрешен процес, който трябва да се разбере; ако не се разбере, остава неясен – тогава трябва да вярваме.

Вярата е вътрешен, непреривен процес. През целия живот трябва да прилагаме вярата си, за да се усилва: колкото повече се усилва, толкова по-добре. Някой казва: „Едно време вярата ми беше силна, но сега отслабна“. На млади години човек вижда добре, но на стари години зрението му отслабва; значи на млади години той има вяра – добре вижда, а на стари години вярата му отслабва – не вижда добре. От какво отслабват очите – от много прах: мислил, тревожил се, плакал, докато най-после очите му

се напрашили и отслабнали. Като ставате от сън, миете очите си, но все пак остават малки прашинки по тях, които намаляват зрението. Ако човек води чист и свят живот, никакви прашинки, никаква излишна материя няма да се натрупа и той ще има здрави, силни очи до дълбока старост.

Ти се оглеждаш в огледалото и казваш: „Остарях вече“. Какво означава старостта? Остаряваш, защото сам си внушаваш тази мисъл. Кажеш ли си, че ще остареещ, че краката ти не държат вече, че ръцете ти треперят, всичко ще се сбъдне – както мислиш, така става. Като остареещ, какво постигаш – нищо, само отслабваш и губиш всичко; това е крив път на мислене. Ще кажеш, че си напуснал детинските работи, но какво си придобил от това – нищо. Ти си въобразяваш, че като отидеш на онзи свят, ще срещнеш своите близки, но къде е този свят – не знаеш, къде са близките ти – не знаеш; говориш неща, които не знаеш, това не е реално.

Къде е Реалността – във вас. Фотографските снимки реални ли са? Не, те са сенки на истинските образи; наистина, като се проектират върху платното, те се движат като сенки. В широк смисъл външният човек е сянка, проектирана върху екрана – човек е някъде вътре, не отвън. Външният и вътрешният свят се различават. Виждате как един капелмайстор маха с ръцете си и се чудите защо маха. Това е временен процес; когато музикантите се научат да свирят добре, може и без махане на ръце, но докато капелмайсторът маха, музикантите още не са готови. Сега, ако накарам някоя от възрастните сестри да пее, тя ще се притесни и няма да пее. Тя се притеснява да пее пред други, мисли, че салонът е пълен с хора; не, това са сенки, проектирани върху екрана.

Хората живеят в свой субективен, вътрешен свят и го проектират навън върху екрана. Ще кажете, че и сенките съществуват. Така е, има сенки в живота, но те не са реални, а Реалността е нещо вътрешно, Реалността не се докосва. Има нещо реално в човека, но то е вътре, не се вижда. Казваш, че ръцете, краката, сърцето ти са реални

неща; реални са, но мисълта ти не е в тях. Това, което мисли в теб, не е нито в ръцете ти, нито в краката ти, нито в сърцето ти – никъде не се вижда, то е някъде в мозъка ти, едва го чувстваш. Ти си въобразяваш, че го виждаш, но това, което виждаш, е само проява на Реалността. Ти си тъжен, скръбен и мислиш, че скръбта ти е нещо реално. Ако скръбта е реално нещо, къде е тя? Ще кажеш, че я чувстваш под лъжичката някъде.

Колко тежи вашата скръб? Аз бих я претеглил, после бих я купил, 20 000 лева бих дал за една скръб. Донесете ми скръбта си в едно шише, веднага ще я купя – така ще разберете, че скръбта е нещо илюзорно, както и сиромашията. Казваш, че нямаш пет пари в джоба си – и това е илюзия. Казваш, че си скръбен, беден, гладен, но ако ти дадат една златна монета, скръбта ти веднага изчезва. Каква скръб е тази, която изчезва толкова скоро? Ти си скръбен, защото мислиш, че си скръбен. Ако мислиш, че си щастлив, ще бъдеш такъв. Като ви посети скръбта, не я крийте, а я изнесете вън, дайте ѝ един хубав обяд и си поговорете с нея. Аз съм разговарял със скръбта – красива мома е тя; ако можете да я видите, всички ще тръгнете след нея. Красива е скръбта, но за да не я познаят, тя се дегизира – закрива се с черен воал, облича се в скъсани дрехи и така минава незабелязано. Кой от вас е пожелал да види скръбта и да си поговори с нея? Като ви говоря за красотата на скръбта, вие мислите, че ви залъгвам, и казвате: „Знаем какво нещо е скръбта, не сме забравили мъката, която ни е причинила тя“.

Помни: единственото нещо, което просвещава хората, е скръбта. Като дойде радостта при теб, занимава те, люлее те, пее ти приспивна песен: *Нани-нани, нани-на*. Скръбта е строга, не позволява такива неща. Като дойде, тя те бутне и казва: „Хайде, ставай, няма време за сън и почивка. Хайде на работа – иди да учиш, да се молиш“. Радостта обича мечтите и фантазиите; като дойде и започне да мечтае, ти отново заспиваш. Радостта и скръбта са едно и също лице с две страни: радостта е мома, която целува и прегръща човека; скръбта е същата мома, покрита с черен

воал, облечена в стари, скъсани дрехи – тя кара човека да учи, да работи и да се моли. Чрез радостта и скръбта Невидимият свят си устройва забави. Когато Съществата на Онзи свят искат да си починат, те си устройват забави с хората, ръкопляскат им и си заминават.

Хората се влюбват, разлюбват, плачат, страдат, а Разумните същества ги наблюдават и се смеят. Ти се влюбиш в един момък, без да подозираш, че той е твоята приятелка, която се е дегизирала – играе роля на момък; ти му пишеш любовни писма, получаваш от него, а приятелката ти се смее. Един ден тя сваля булото си пред теб и казва: „Много си се влюбила в мен“ – и двете започвате да се смеете. Смешно нещо е влюбването. Момък и мома се оженят. На първо време и двамата са дегизирани, с маски на лицето, но колкото повече години минават, маските постепенно се свалят: изчезва красотата им, косите побеляват, зъбите опадват. Питам: къде отиде предишната красота? Това, което изчезна, е илюзия на живота. Човек не остарява. Реалността никога не остарява. Всичко, което се изменя отвън, е привидно. Който не познава Реалността, не може да си даде отчет за това, което става около него.

Живей като дете, като млад момък и мома, като стар човек и знай, че не си дете, не си млад, нито си стар – това са фази на човешкия живот. Сега имаш брада, бяла коса, но като отидеш на онзи свят, ще ги оставиш на Земята – там не приемат хора с бради и с бели коси. Като напусне Земята, човек взима със себе си само онова, с което е дошъл – то е реалното. Човек, който люби всички, живее в Реалността. Казвате, че е невъзможно да любиш всички. Според мен най-мъчно е да любиш един човек – защо? Ще ви отговоря на ваш език: единицата, човек, е толкова малка величина, че с микроскоп не можеш да го видиш, не можеш и да го хванеш. Много хора, множеството, съставят цялото, образувано от милиарди души, свързани заедно в единицата. Казваш: „Не мога да обичам всички хора“. Ако под *всички* разбираш сенките на хората, прав си – не можеш да обичаш сенки; но ако под *всички* разбираш Великата реалност, наречена Бог, можеш да ги обичаш. Ще

обичаш Бога и в Негово лице ще обичаш всички – тази идея трябва да проникне в умовете ви.

Някой страда и плаче за своята починала дъщеря. Той се заблуждава, че е умряла; тя нито се е раждала, нито е умряла. Къде е заблуждението на този човек – във вярата му, че човек умира. Може ли това, което излиза от Бога, да умре – не може. Значи всичко, което излиза от Бога, нито остарява, нито умира; всичко, което излиза от Бога, се връща обратно при Него.

Божественото само се видоизменя, но нито се създава отново, нито изчезва. Ако този закон е верен за материята, колко повече е верен за Духа! Ако в дома ти дойде един мъдрец, в един ден той може да се измени много пъти. Ще го видиш като светия – с брада, със светло, красиво лице; после ще се превърне в млада, красива мома или в красив момък; косата му ще се изменя – ту бяла, ту черна; очите му ще станат по-големи или по-малки, веждите – по-дебели или по-тънки. Ще гледате и ще се чудите на тези промени. Ако мъдрецът може да се мени според желанието си, това показва, че той познава великите закони на Битието и живее според тях. Следователно ще знаеш, че си излязъл от Бога, в Когото смърт не съществува. През страдания ще минеш, но не и през смърт. Привилегия е за човека да страда; ще страдаш, за да познаеш Истината, да разбереш, че всички живеем и се движим в Бога – това е новото верую, което Христос е проповядвал. Дръжте и вашето старо верую, за да има с какво да сравнявате.

Мнозина се оплакват от живота си, казват, че са нещастни, но като се избавят от някакво нещастие, казват, че Христос им е помогнал. Някой се дави, но го спасяват; кой го е спасил – Христос. Майката ражда детето, отглежда го; бащата се грижи за него. Кой всъщност върши това – Христос. Имаш приятел, който ти помага в училището – това не е ли пак помощта на Христа? След всичко това питате къде е Христос. Навсякъде е Христос и на всички помага; по няколко пъти на ден Го срещате, но не Го познавате. Всички минавате за учени хора, но не познавате Христа, не можете да Го намерите.

Учените твърдят, че Вселената има много центрове. Не, Вселената има само един център. Колко центъра има колелото? Само един – център на равновесие. Някои казват, че Вселената е сфера, центърът на която е навсякъде, а периферията – никъде. Какво разбирате от това? Може ли нещо да има център, а да няма периферия? Щом има център, има и периферия, следователно Вселената има само един център.

Като говорим за един център на Вселената, подразбираме една Реалност – Бог е единствена Реалност в света. Кажеш ли, че има две и повече реалности, ти се натъкваш на противоречие. И човек има само един център в живота си, т.е. само една реалност. Всичко, което познаваш и знаеш, е реално; всичко, което не познаваш и не знаеш, не е реално. Ти мислиш, че ако изгубиш сина си, дъщеря си или приятеля си, изгубил си ги безвъзвратно; нищо не си изгубил – твоят син, твоята дъщеря и твоят приятел са навсякъде, те не се менят, а това, което никога не се мени, е реално. Истински приятел е този, който не изменя отношенията си към своите близки, който не прави разлика между своите интереси и интересите на близките си.

Ако обичаш себе си повече от другите, ти не си в Реалността и ако обичаш хората повече от себе си, пак не си в Реалността. Защо остарява човек? Защото не живее в Реалността, защото не мисли право. Не е страшна старостта – страшна е, ако не я разбираш. В нея се крие велико знание, което трябва да се използва. Ако си стар, носи брадата на старостта, докато придобиеш нейното знание, а след това хвърли брадата и се подмлади. Старостта е кола, натоварена с различни материали; щом свалиш товара, ще бъдеш пак такъв, какъвто си бил по-рано. И младият има знание, и старият има знание, но истински знаещ е онзи, който за осем минути отива до Слънцето и за осем минути се връща. Животът идва от Слънцето, а се обработва на Земята. Младият работи, а старият доставя материали за обработване. И детето, като се храни с млякото на майката, обработва го и го превръща на енергия.

Изучавайте младостта и старостта, за да се освободите от илюзиите на живота. Това не се постига изведнъж. Аз не искам изведнъж да олекнете, за да не се обърнете с главата надолу. Знаете ли колко години е употребил човек, докато се научи да държи главата си изправена? Някой държи главата си напред, друг – назад; така не се нареждат работите. Ще държиш главата си направо, перпендикулярно към Земята – само така можеш да станеш музикант, учен и философ. Навеждаш ли главата си, работата ти е загубена. Ако се прегърбваш, скоро ще остареш; никакво прегърбване не се позволява. Защо трябва да се прегърбваш, защо свиваш раменете си? Вдигни главата си нагоре, изправи се и мисли само за Слънцето и Земята. Мисли за ангелите, за тяхната младост; няма стари ангели – лицата на ангелите са гладки, без никакви косми, те нямат брада и мустаци както обикновените хора. И Христос няма брада – как ще Го познаете? Брадата представлява живот на закони и правила. Срещнеш ли човек с брада, веднага ще чуеш известни наставления: какво трябва да правиш, как да се отнасяш. Този човек не е в съгласие с общественото мнение, има особено мнение; той казва какво е писал еди-кой си моралист, какво поддържа тази или онази религия.

Един морал, една религия съществуват в света. Ако две реки се вливат една в друга и образуват една, има ли нещо неморално в това? Реката е нечиста, но ще се пречисти; въздухът може да е нечист, но лесно се пречиства – няма нечисти неща в света. Казано е в Писанието: „Ние живеем и се движим в Бога“. Следователно, който живее и се движи в Бога, не може да бъде нечист; като работи, той може да се изцапа, но тази нечистота е временна. С мисълта си човек се петни, с мисълта си се чисти. Мислиш, че ако бръкнеш в джоба на някого и вземеш кесията му, ще забогатееш; няма да забогатееш, но ще опетниш мисълта си. После започваш да мислиш, че няма кражба в света, че всичко принадлежи на Бога и постепенно се изчистваш. Ако отидеш на извора и си налееш еднадве стомни вода, кражба ли е това? Кражба е, ако вземеш

водата от шишето на своя приятел. Значи докато водата тече, кражба не съществува, но щом намалее или престане, кражбата се явява. Докато джобът ми е пълен и постоянно се пълни, никаква кражба не става. Ако бръкнеш в джоба ми и вземеш нещо, къде ще го занесеш – ще го оставиш на Земята, където съм и аз; това не е кражба, но игра между хората. Ти мислиш, че си обрал някого, и той мисли, че са го обрали; всъщност никой никого не може да обере. Ще дойде ден, когато богатият ще благодари на онзи, който бръкне в джоба му и извади няколко монети; той ще каже: „Доволен съм, че взе част от парите ми – олекна ми малко“.

В бъдеще хората ще гледат по особен начин на кражбата, на отношенията помежду си. Срещате млад, красив момък, който се пази от хората, не иска да го оберат, но ако се приближи до него красива мома и бръкне в джоба му, той ще се направи, че нищо не вижда, ще се усмихне, ще започне да разговаря с нея – той желае и втори път тя да го срещне и да бръкне в джоба му. Ако някой стар, грозен човек бръкне в джоба му, ще бъде недоволен, ще се възмущава от безморалието на хората. Това се дължи на личното разположение към хората – като обичаш някого, търпиш всичко и каквото и да прави, не го обвиняваш; ако не го обичаш, ще бъдеш недоволен от постъпката му и ще го критикуваш.

Помни: там, където е Бог, никакви престъпления не стават; където Бог отсъства, там се вършат престъпления. В момента, в който помислиш, че някъде се вършат престъпления, Бог моментално се оттегля. Докато мислиш право, Бог е с теб и светлина те озарява; щом изкривиш мисълта си, светлината те напуска и изпадаш в мрак. Всички кражби и престъпления се вършат в мрак и тъмнина. Докато мислиш, че майка ти и баща ти са умрели, че и ти ще умреш, ти си в илюзиите на живота. Човек не умира, само се изменя. Апостол Павел казва: „Ние няма да умрем, но ще се изменим“. Кое се изменя – възгледите на човека. Пита ме някой: „В онзи свят ще се познаем ли?“. Ако се обичате, ще се познаете, но ако не се обичате, нито тук се

познавате, нито на онзи свят ще се познавате. На Земята хората познават маските си, не и своите души. Реалността е в душата на човека. Както светлината определя лампата, така и мислите, чувствата и постъпките определят човека – те го правят красив.

Като се говори за кражбата, имам предвид само слепците. Как ще оберат ясновидеца? Той вижда намерението на апаша още отдалеч и му казва: „Ти имаш нужда от пари. Колко искаш?“. Ако някой иска да го убие, той вижда отдалеч ножа в ръката му и го превръща в книжен – ако поиска да замахне с ножа, сам ще се учуди, че вместо метален, държи книжен. Какъв герой ще излезе от него? С книжен нож не можеш да убиеш никого. Някой се страхува даже от дървения нож и казва, че ще го убият. Мислиш ли, че могат да те убият? Светията гори в огъня и си пее. Мислите ли, че се мъчи? Не, не се мъчи, пее си човекът. Какво стана с трите момци в огнената пещ – изгоряха ли? Вяра е нужна на хората; ако нямат Вяра, те живеят в илюзии. Две моми се карат за един момък или двама момци – за една мома. Всеки мисли, че има повече право над момата от другия, но и това е илюзия – никой няма право на собственост върху човека. Двама души се карат за една къща; ако се обичат, и двамата могат да живеят заедно – къщата може да се разшири и за двамата ще има място. Когато човек има Любов, и в една стая да живее, ще му бъде широко.

Някои религиозни казват, че познават Христа – как Го познават? Кое показва, че познавате Христа? Ако наистина Го познаваш и боледуваш, това не е истинско познаване. Когато си болен и се свържеш с Христа, болестта ти веднага изчезва; ако си сиромах и се свържеш с Христа, джобът ти всякога ще е пълен с пари. Ако болестта ти не минава, не си свързан с Христа. Болестта те учи как да познаеш Христа; тя казва: „Докато не познаеш Христа, няма да си отида“. Ти казваш, че ще оздравееш, но се колебаеш, не вярваш на думите си; кажеш ли, че ще оздравееш, ще вярваш на думите си.

Отивам при един болен приятел да го видя. Той ми казва: „Моята работа е свършена, но поне ми отвори път. Ръцете и краката ми не държат, няма да оздравея“. Аз се усмихвам и казвам: стани от леглото! Той става. – Опитай се да ходиш! Той започва да ходи из стаята. Като направи това няколко дни наред, оздравя напълно. Пита го лекарят как е оздравял, той казва: „Не зная как оздравях, но каза ми се да стана и аз станах; каза ми се да ходя и аз започнах да ходя; каза ми се, че ще оздравея, и аз оздравях“. – „Какви лекарства ти дадоха?“ – „Никакви, без лекарства оздравях.“ Ще вярваш, Вярата лекува, тя не търпи никакво колебание. За да се лекуваш, нужна е Абсолютна вяра.

Как лекуват днес треската? Лекарите препоръчват хинин, а народът я лекува по особен начин. Един познат ми разказа следната опитност. Той боледувал от треска цели три години. Негов приятел го накарал един ден да излязат на разходка край близката река, за да го види малко Слънцето. Както разговаряли, приятелят му го бутнал в реката. „Свърши се моят живот!“ – помислил си болният. Много се уплашил, но направил последно усилие да излезе от реката – едва се измъкнал. Приятелят му носел дрехи, помогнал му да се преоблече. От този момент треската го напуснала – стресът, който преживял болният, изпъдил треската навън. Значи, за да се измени състоянието на човека, нужно е някакво стряскане, което да го раздвижи. Това виждаме и в живота – понякога едно страдание освобождава човека от друго страдание; важно е да стане смяна в състоянието. Казано е в Писанието: „Всичко, което се случва на онези, които любят Бога, ще се превърне на добро“.

Казваш: „Моят приятел измени отношенията си към мен – не ме обича вече, не мисли добре за мен“; това са заблуждения, наслоявани от миналото, които внасят противоречия в човешкия живот. Казваш, че ще умреш; не мисли за това. Единственото нещо, върху което трябва да мислиш, е познаването на Бога, а не смъртта; щом Го познаеш, ще възстановиш хармонията на своя живот. Казано е: „Това е живот вечен – да позная Тебе, Единаго, Истин-

наго Бога и Христа, Когото Си изпратил“. Не е достатъчно да кажеш, че мъжът ти е груб, но трябва да се запиташ обичаш ли го. Ако го обичаш, това не значи, че трябва да му казваш, че го обичаш, но да премахнеш в себе си причината, която го кара да бъде груб. Щом ти се измениш, и той ще се измени. Молиш се на Бога да ти помогне – Той казва: „Възлюби ближния си и Аз ще ти се изявя“. Щом приемеш, че Бог живее в теб, ще знаеш, че Той живее и в твоя ближен.

Разбрахте ли всичко, което ви говорих? Понеже сте разбрали, изпейте песента *Сила, живот и здраве*. Това, което ви говорих, има отношение към свободното мислене. Трябва да освободите мисълта си от старите, втвърдени възгледи на миналото. Вие мислите по стар начин, а старото внася нещастията в живота. Мисълта ви трябва да се обнови, а затова е нужно Знание. Има с какво да се занимавате, има какво да учите. Някои седят, чакат всичко наготово; те очакват да дойде Христос да ги учи, да им даде светлина. В това отношение вие приличате на младата мома, която очаква да дойде някой момък, за да се омъжи за него; не е въпросът в това да се омъжи, но работа я очаква. Като дойде Христос, веднага ще ви изпрати на работа.

Вие ще познаете Бога в най-големите страдания и противоречия. Всеки сам ще дойде до това познаване, нищо не се дава наготово. Който не разбира живота, казва, че това не струва, онова не струва – защо не струва? Защото си напълнил торбата си със сух, мухлясал хляб. Аз отварям торбата ти и хвърлям мухлясалия хляб навън. Питаш ме защо го хвърлям; ти не разбираш великите закони на живота – ще изпразня торбата ти и ще сложа в нея от моя пресен пшеничен хляб, от моите ябълки и круши, току-що откъснати от дървото. Изхвърли мухлясалия хляб и гнилите плодове от торбата на човека и му дай пресен, топъл хляб и пресни плодове, да яде и да благодари на Бога.

Новото трябва да проникне във вашия живот; ако не проникне, ще бъдете нещастни. Новото трябва да обедини всички хора, да се почувстват братя помежду си; това

значи да бъдат хората свързани, да си помагат взаимно. Всеки човек дава нещо от себе си на своя ближен, но същевременно приема нещо от него. Предавайте и приемайте Доброто – този е начинът за разрешаване на въпросите. Ще кажете, че искате да ви се говори, да разберете нещата. Какво ще ви се говори? Болен си, казвам ти: „Стани и ходи!“. Отговаряш: „Лесно се говори, но не мога да стана, не мога да ходя“. Трябва ли с количка да те возят? Не, ще станеш и ще ходиш; ще паднеш, пак ще станеш и ще повтаряш думата *обичам*. Ако си скръбен, кажи си: „Няма скръб в света. Ще се радвам на всичко, което става в света“. Счупи ли се кракът ти, пак ще кажеш: „Благодаря, че ме сполетя това нещастие, за да се усили вярата ми“. Болят те очите, страхуваш се да не ослепееш – не се безпокой, ще се усилят очите ти. – „Как ще стане това? Стара съм вече.“

От теб зависи да се подмладиш – ако не допускаш нито една отрицателна мисъл в ума си, за три месеца можеш да се подмладиш. Когато се влива в организма нова енергия, той се обновява; тялото постепенно се изправя, засилва се и човек се чувства млад. Обновяването на организма не е механичен процес, то има отношение към духовното естество на човека. Ако си беден, не се обезсърчавай, но си кажи: „Парите са в джоба ми, в кръвта ми, в моите мисли и чувства“. Така е – който няма злато в кръвта си, в мислите и в чувствата си, той не може да бъде богат.

Помни: вътрешното всякога отговаря на външното. Следователно можеш да имаш отвън само това, което имаш вътре в себе си и обратно – не можеш да имаш отвън това, което нямаш в себе си. Не можеш да бъдеш външно богат, ако нямаш вътрешно богатство; трябва да имаш злато в кръвта си, за да бъдеш външно богат. Срещате бедна, но красива мома; където отиде, тя получава блага: пари, дрехи, скъпоценности. Ще кажете, че тя продава красотата си. Красотата не се продава – защо? Защото ще се изгуби. Красотата има сила да заповядва. Ако умът ти е светъл, сърцето – топло и волята ти – силна, те заповядват на условията, сила се крие в тях. За да дойдеш до това

положение, ти трябва да не допускаш за никого нито една лоша мисъл, нито едно лошо чувство.

Вие трябва да си помагате взаимно, да работите за Бога, да работите заедно с Него. Бог изисква от вас да правите това, което и Той прави. Не очаквайте наследство от баща си и майка си, не уповавайте на ближния си и не очаквайте само на Бога. Първо разчитайте и уповавайте на себе си, а после на другите. Христос идва на Земята да опита хората – какво могат да направят за Него. Той казва: „Гладен бях – не Ме нахранихте; болен бях – не Ми помогнахте; в тъмница бях – не Ме посетихте“.

Мнозина казват, че са окултисти, че са хора на Новото учение. В какво се заключава Новото учение? Хората на Новото учение освобождават затворниците. Ако някой от Новото учение влезе в затвора, ще отвори вратите на затворническите килии, ще пусне затворниците на свобода и ще им каже: „Отсега нататък не грешете. Идете на работа и поправете грешките си“. Ще кажете, че така се нарушава общият ред на нещата. Важно е да се спазва Божественият ред на нещата. Досега хората са служили на човешкия ред, а са потъпквали Божествения; досега те са изпълнявали човешката воля, а не Божията.

На всички казвам: изпълнете Божията Воля и не мислете за последствията. Един проповедник говорил на слушателите си в църквата за отварянето на очите на слепия. Той се вдъхновил от проповедта си и решил, като излезе от църквата, да направи опит с един от просяците, сляп от рождение, и да му каже: „В името на Господа Исуса Христа ще прогледнеш“. Като се приближил до слепеца, веднага се разколебал и си казал: „Какво ще стане с мен, ако изговоря името на Бога, а слепецът не прогледне? Ще се изложа пред хората, ще изгубя авторитета си“. Спрял се за момент, замислил се и продължил пътя си, а слепият и до днес стои пред църквата. Казвам: бъди готов да изпълниш Божията Воля, макар и да изгубиш авторитета си. Кажи на слепия: „В името на Господа Исуса Христа, в Когото вярвам, да се отворят очите ти и да прогледнеш“.

Идва Христос на Земята да изпита вярата и любовта

на хората. Ще кажеш на слепия: „В името на Господа Исуса Христа да прогледнеш!“; ще кажеш на болния: „В името на Господа Исуса Христа, вдигни одъра си и ходи!“. – „Ако кажа и не стане както мислех?“ Кажи и не се страхувай. Ако кажеш и стане, вярата ти ще се усили; ако кажеш и не стане, ще направиш опита втори, трети път, докато думите ти се сбъднат. Ще кажеш и каквото кажеш, ще стане.

Да отвориш очите на слепия, това значи да усилиш вярата си. Не постъпвайте и вие като пророк Йон[14], на когото Бог заповядал да отиде в Ниневия и да проповядва, а той се качил на един кораб и избягал в Испания; не изпълнил Божията воля, но щял да плати с живота си за своето непослушание.

Оставям ви мисълта: да просите, докато ви се даде; да хлопате, докато ви се отвори; и да търсите Истината, докато я намерите.

Тайна молитва.

13. лекция, 30 декември 1931 г., София, Изгрев

ГРАНИЦИ В ЖИВОТА

Размишление.

Човек е обезсмислил живота си по единствената причина, че иска да постигне несъществени неща. Например малкото дете иска да израсне, да стане голямо като баща си. Какво ще прави след това? По-нагоре не може да върви. Някой иска да стане учен, но и ученето има граници – като дойдеш до известен предел, спираш. Какво искаш след това? Ако искаш богатство, и то има граници. Каквото пожелаеш, всичко има граници. Това е материалното, външното схващане на нещата. Казват: „Човек се ражда и умира"; така разсъждават материалистите. Представете си такъв живот, където човек нито се ражда, нито умира; или – ражда се, а не умира; или – умира, без да се ражда. Съществува ли такъв живот? Смъртта е сянка. Дървото ли прави сянката, или сянката прави дървото? Дървото прави сянката, следователно реалността произвежда сянката. Често хората се занимават със сенките на живота.

Къде е богатството – в сянката или в реалността? Богатството е в реалността, то е заровено в човека. Затова човек трябва да изучава неизчерпаемото богатство в себе си, за което сам няма ясна представа. Понякога той поглежда тялото си и мисли за него, без да подозира какво богатство е вложено в него. Човек не знае как е устроен неговият организъм; по три пъти на ден слага храна в стомаха си, без да знае какво нещо е стомах. Едно нещо иска – лицето му да бъде червено, свежо, бодро; че това зависи от доброто състояние на дихателната и кръвоносната системи – не го интересува, няма понятие за тези системи. Той иска да бъде учен, без да разбира апарата, с който си служи. Който има радио, може да манипулира с неговите ключове, да ги върти на една и друга страна, да хваща различни станции на къси и дълги вълни, но дойде ли до своя апарат – мозъка, нищо не знае.

Казват: „Господ ще нареди всички работи“. Ние сме против този възглед, стар е той. Ако това се отнася до Господа, Който е в нас, вярно е, че Той ще нареди всичко, но ние трябва да Го слушаме. Що се отнася до Господа вън от нас, Той е наредил света толкова добре, че на нас остава само да го изучаваме. Като направил света, Господ се оттеглил. Той му се радва такъв, какъвто го е направил, радва се и на хората; наблюдава как живее всеки човек, как използва богатството, което му е дал.

Животът в своите прояви е троичен: физически – който се изразява в движение, хранене и дишане; духовен – който се изразява в чувстване, мислене и воля; най-после идва Божественият – изразява се в Любов, Мъдрост, Истина, или Живот, Светлина и Свобода. Различавайте Божественото от човешкото. Това, което не умира, е Любовта; значи Любовта в човека никога не умира. Това, което не умира, но се променя, са човешката мисъл, човешките чувства и човешките постъпки. Волята не престава, но се мени. Не можеш да се радваш на нормален физически живот, ако не знаеш как да дишаш, ако не знаеш как да ядеш и ако не знаеш как да се движиш. Можеш да дишаш добре, но ако не се движиш, ще умреш. Искаш да бъдеш красив, строен, но това зависи от дишането. Човек трябва да знае как да диша, да има ритъм в дишането.

Казвате, че в музиката трябва да има такт, отмереност, ритъм. Който свири, трябва да има ритъм. И в мислите, и в чувствата се иска ритъм. Сменя ли се бързо една мисъл с друга, едно чувство – с друго, човек е лишен от ритъм, поради което е недоволен от всичко; за него се казва, че мисли бързо. В какво се заключава бързината на мисълта? Какво придобива касиерът на една банка, който само прехвърля парите през ръцете си и ги брои? Бързо брои, бързо смята, но забогатял ли е? Брои двеста хиляди, триста хиляди, милион, два милиона, но нищо не придобива.

Ако и вие постоянно бъркате във вашата каса и вадите ту една, ту друга мисъл, ту едно или друго чувство, нищо не придобивате. Само пишете двеста, триста хиляди, милион, но не сте доволни; най-после казвате: „Не си стру-

ва човек да живее“. Казваш, че не искаш да живееш, но разбираш ли значението на тези думи? *Не искам да живея* – това значи, че не искаш вече този живот, който сега живееш. Много естествено – ходиш по кръчмите, ядеш, пиеш, този кръчмар те бие, онзи те бие и най-после казваш: „Дотегна ми този живот, не искам повече да живея, станах за посмешище“.

Какво е положението на затворника? Погледне към тавана на своята килия – небе няма; погледне към изток – никакво Слънце не вижда; погледне към запад – също никакво Слънце. Потърси с поглед някой от своите близки – баща, майка, брат, сестра, но никого не вижда; само стъпките на стражаря чува отвън – стои с пушка и го пази. Ако вашето небе е помрачено, Слънцето ви не изгрява и не залязва и не можете да се ориентирате, къде сте тогава? Казвам: в затвор сте. Това са състояния, през които често минавате; тежки състояния са, но трябва да ги разбирате – те са инжекции в малка доза, за да усилят вашата дейност. Всяка мъчнотия е пясък под колелото на вашия живот, което се е спряло някъде и не върви. Бог слага пясък на пътя ви, да подеме колелото и да продължи пътя си. Лошата мисъл е остен. Ти си спрял някъде в пътя си, стоиш, потриваш се, не тръгваш; опасно е да спираш на железопътна линия, където треновете минават един след друг, опасно е да спираш на път, където минават множество коли.

Станете всички! Питате: „Защо трябва да станем?“. За да направим едно упражнение за дишане според ритъма на сърцето. Ще броите мислено до шест, според пулса на сърцето, и ще поемете въздух; след това ще броите до три и ще задържате въздуха в дробовете си; после ще издишате въздуха, като броите пак до шест. Значи 6 вдишвания, 6 издишвания и при задържане на въздуха 3 – всичко 15. Числото 15 означава разклащане на дявола; не да изхвърлиш дявола, но да разклатиш основите, на които се крепи. Когато поемете въздуха и броите до 6, лявата ръка излиза напред и малко нагоре, под ъгъл 45 градуса, а дясната ръка отива назад. Като броите до 3 и задържате въздуха, свивате

пръстите на ръцете, без да ги движите. Като броите до 6 и издишате, изнасяте ръцете встрани от тялото, с отпуснати пръсти. При второто поемане на въздух става смяна на ръцете: дясната ръка излиза напред и малко нагоре, а лявата – назад. Като броите, тялото не трябва да се движи, само ръцете се движат. Свиването на пръстите при задържането на въздуха показва, че си взел нещо, задържаш го в себе си, за да го използваш; при издишване отваряш ръцете си настрани – даваш това, което си получил (упражнението се прави три пъти). Когато лявата ръка се изнася напред и поемаме въздух, дишаме за сърцето; когато дясната ръка излиза напред, дишаме за ума – така ръцете се сменят.

Това упражнение за дишане е свързано с естествени, нормални движения. Като правите упражнението, няма да мислите за нищо, освен за дишането – ще мислите само за богатството, което приемате от въздуха. Въздухът е склад на Божествени енергии, Животът е складирал там своите енергии, въздухът е най-големият му склад. Ако не дишаш правилно, и храносмилането ти не става правилно; ако храносмилането не е правилно, и кръвообращението не е правилно; ако кръвообращението не е правилно, и мисълта не е правилна; ако мисълта не е правилна, и чувството не е правилно.

След такива процеси човек казва: „Ще се мре вече“. Да, ще се мре, но за анормалния живот – ще умреш, т.е. ще излезеш от него. Правете упражнението за дишането пет пъти с лявата ръка и пет пъти с дясната. Ако страдате от ревматизъм, това упражнение ще го изпъди навън; ако имате сърцебиене, и него ще изпъди навън; ако имате главоболие, и с него ще се справите. Това няма да стане изведнъж, а постепенно. Всеки ще брои според пулса на своето сърце. Проверете пулса, ритъма на своето сърце – това е космически ритъм. Ако ритъмът на сърцето не е правилен, може да го регулирате с правата мисъл. Мислете правилно, за да регулирате неправилния ритъм на сърцето.

Помнете: в едно отношение Бог прилича на нас, а в друго не прилича. Когато сме милостиви, Бог е като нас и

ние сме като Него; когато не сме милостиви, Бог не е като нас и ние не сме като Него. Когато мислим право, Бог е като нас; когато не мислим право, не е като нас. Отрицателното в нас не е Бог, положителното е Бог. Следователно, щом имаш хубави мисли, Бог е като теб и ти си като Него. Измениш ли отношението си към Бога, влизаш в област на страдание.

– „Защо идват страданията?“ Защото си се отдалечил от Бога. Наистина, като се отдалечиш от това, което обичаш, ти страдаш. Щом си далеч от светлината, изпитваш страдание; щом си далеч от въздуха, изпитваш страдание; щом си далеч от водата и от хляба, изпитваш страдание. – „Защо идват страданията?“ Защото си далеч от красотата на своите мисли, чувства и постъпки; щом се приближиш до тази красота, страданията се прекратяват. Има страдания, които се дължат на факта, че си далеч от Бога; някои се дължат на факта, че си далеч от себе си. – „Какво трябва да се прави, за да не страдам?“ Да бъдеш близък с Бога, близък със своите ближни и близък със себе си. Тази е основата на здравето и на щастливия живот, друга философия няма. Каквато и друга философия да изучавате, тя не може да ви направи щастливи. Ако някоя философия ви донесе щастие, и аз ще я изучавам – и аз търся знанието; тогава ще се откажа от своето знание и ще приема вашето.

Изпейте новата песен *Сила, живот и здраве*. Напишете си я всички, да я научите по ноти, за да я пеете правилно. Тази песен е едно живо, новородено дете, което расте и се развива. *Сила, живот и здраве, те са едно; служители на Духа, носители на радостта, крепители на мъдростта* – силни са думите на тази песен. Сега тя е петгодишно дете, което ще расте, ще стигне до 33 години и ще спре, дотам ще я оставим. Думите *сила, живот и здраве* представляват идейната страна на песента, останалите думи са в разговорна форма. Пейте песента, но вярно – това е най-важното. Като пеете *служители на Духа, носители на радостта, крепители на мъдростта*, да чувствате, че сте млади, че носите мъдростта в себе

си – младостта и мъдростта да бъдат в теб, а не вън от теб. Пейте така, че да се храните с пеенето; пеенето, музиката трябва да бъдат храна за човека. Ще пеете и свирите по малко, цял ден няма да се храните само с музика. Колкото години сте пели досега! Ако сте пели с любов, щяхте да станете първокласни певци. Музиката се проявява в три направления: музика в движенията, музика в дишането, музика в яденето.

Често се говори за опростяване на работата. Това е невежество. Да приспиш всички свои способности – това е криво разбиране. Ще кажете, че това или онова не ви трябва. Има неща, които не ви трябват, защото са ви направили нещастни – от тях може да се откажете, но да се откажете от благата, които Бог ви е дал, това е престъпление. Ще кажеш, че не искаш да бъдеш богат; това е друг въпрос. Да бъдеш богат, но в сиромашията. Ние не говорим за сиромашията, която прави хората нещастни, не говорим и за богатството, което носи страдания; ние имаме предвид онова богатство и онази сиромашия, които крият в себе си доволството на душата.

Какво иска човек за себе си? Живот – едно от ценните богатства; второ, сила – друго богатство; здраве – трето богатство. Не можеш да се откажеш от живота, не можеш да се откажеш от силата, не можеш да се откажеш от здравето. Животът е за душата, силата – за ума, а здравето – за тялото. Да бъдеш силен не значи да властваш над другите хора, нито сам да се ползваш от богатството, което ти е дадено. Като се върнеш при Бога, трябва да дадеш отчет какво си правил на Земята. Ще прекараш на Земята известно време и ще те повикат горе, да си починеш. На едни хора често дават отпуск, през всеки 10, 15 или 20 години; прекарат на Земята 20-30 години и ги викат горе. На други не дават отпуск, оставят ги на Земята да работят 80-100 години и след това ги викат горе, като свършат всичката си работа.

Мнозина се оплакват от живота си, искат големи ваканции – и това е добре, но големите ваканции са остатъци от стария живот, от старата философия. Новото учение

изисква от хората нов начин на работа – да работят, както Бог работи, да изучават добре предметите и да правят правилни преводи. Например какво нещо е омразата? Какво е ревността? Като запушиш извора си, ти ставаш ревнив. Когато дойдеш до ограничения живот, ставаш ревнив – пълниш шишето си с вода и го държиш само за себе си.

В Необятния живот никаква ревност не съществува. Докато си при Великия извор на живота, никаква ревност не те мъчи – колкото и хора да пият от този извор, не могат да го изпият. Друг е въпросът, ако имаш едно шише с вода и внимаваш капка от него да не се излее навън. Не е лошо да бъдеш ревнив, но да отправиш това чувство към Бога, да пазиш ревниво Божиите заповеди. Да бъдеш ревнив към хората – това е безсмислено и опасно. Човешката ревност е смешна – пазиш някого, ревнуваш да не го вземе някой. Майката пази дъщеря си, бащата пази сина си, за да не изгубят чистотата си, но как ще ги опазят? Може ли рибката, родена от майка си и оставена да живее в чистата вода, да се изкаля? Това е невъзможно, но ако рибката, син или дъщеря на голямата риба, напусне чистата вода и влезе в някоя мътна, нечиста, все ще се изкаля малко. Така правят и хората – напускат чистата среда и влизат в нечиста, мътна вода. Как ще ги възпитавате? Няма защо да ги възпитавате, но ще им кажете да влязат в чистата вода, да се измият.

Казваш: „Грешен съм, не зная вече какво да правя“. Казвам: излез от мътната вода и влез в чистото езеро, там гърбът ти лесно ще се изчисти – живей при Бога и ще бъдеш чист. Ще се възрази, че Бог е огън всепояждащ. Наистина Бог е огън, но същевременно Той е и светлина, и въздух, и вода. Бог се проявява като огън, когато престъпиш Неговия закон; ако изпълняваш закона Му, Той е най-чистата вода, най-свежият въздух, най-леката и приятна светлина. По-красив език от езика на Бога никъде не можеш да чуеш.

Правете верни преводи, замествайте нещата едно с друго. Казват за някого, че е сприхав. Какво подразбира думата *сприхав*? Сприхавият е енергичен човек, живо го-

вори. Аз му се радвам, че е поне жив, а не умрял. Какво допринася умрелият? Гледаш един умрял – не се движи, не се гневи, не греши, не чува нищо, като светия. Защо ви е този умрял светия? Той не поглежда към чуждите жени. Какво лошо има в гледането на чуждите жени? Да гледаш една чужда жена, за да вземеш нещо от нея, да я обереш, това гледане не е намясто, но ако я гледаш като болна, на която влизаш в положението и желаеш да ѝ помогнеш, това гледане е намясто. Ако гледаш една разпусната жена и търсиш начин да ѝ покажеш пътя, без да я изобличиш, без да ѝ кажеш, че е в лош път, това гледане носи благословение. Лошият живот крие богатство в себе си – ако можеш да го впрегнеш на работа, ти ще станеш богат човек, но ако не знаеш как да го впрегнеш на работа, ще плащаш големи данъци и ще обеднееш.

Не е достатъчно само да кажете, че някой е грешен, но да мислите върху греха. Има нещо лошо в греха, но за онзи, който върши грехове и не може да ги изправя. За мъдреца грехът е богатство. Казва се, че Христос слезе на Земята и понесе греховете на човечеството; значи през две или три хиляди години Бог слиза на Земята и взима греховете на хората – така Той внася хармония в живота. Питате: „Къде носи Бог греховете? Къде ги хвърля?“. Не ги хвърля, но ги преработва: от въглени Той ги превръща в диаманти. Греховете и престъпленията на хората Той превръща в добродетели. Човешките престъпления са Божии добродетели, а Божиите добродетели са човешки престъпления – кога? Когато не се разбират.

Казваш: „Не мога да живея като Бога“. А можеш да грешиш! Говориш за Любов, казваш, че я разбираш, а въпреки това грешиш – защо? Защото си спрял вниманието си само върху една от формите на Любовта. Тя има хиляди и милиони форми на изявление, а ти се спираш само върху една – спираш вниманието си само върху момата или момъка, от тях искаш Любов; това е неразбиране. Момата и момъкът, сестрата и братът са полюси. В сестрата действа Любовта, а в брата – Мъдростта; в майката действа Любовта, в бащата – Мъдростта. Майката е акумулатор,

който събира енергията на Любовта от Божествения свят; бащата е акумулатор, който събира енергията на Мъдростта от Божествения свят. Ако не можеш да живееш с баща си и майка си, ти ще бъдеш в тъмнина. Сестрата е акумулатор, както майката; братът е акумулатор, както бащата. Гледай на обкръжаващите с уважение и знай, че във всеки момент могат да ти бъдат полезни.

Учете се чрез сърцето си да събирате енергиите на Любовта – акумулатори да станете; чрез ума си да събирате енергиите на Мъдростта – акумулатори да станете. Ако не знаете как да складирате в сърцето си енергиите на Живота и на Любовта, а в мозъка си – енергиите на Светлината и на Мъдростта, вие всякога ще живеете в противоречие, ще бъдете бедни и нещастни.

Богати трябва да станете – с какво? С енергията на Любовта и Мъдростта. Казвате: „Защо ми е сърцето?“. То е машина, която възприема енергия от Възвишения свят и я обработва; главата на това сърце е подчинена на Великото начало на живота. Затова се казва, че първо се е образувало сърцето, а после главата. Когато първият учител на човечеството – Адам, умря, хората изгубиха знанието си за Небето. Тяхното знание достигаше само до Сатурн, затова го поставиха за глава на човека; човешкият мозък символизира Сатурн – философът, критикът в човека. Когато вдигнеш ръцете си нагоре, ти представляваш човек, готов вече за работа. И като се молиш, пак вдигаш ръцете си нагоре – работиш; като спуснеш ръцете си надолу, идваш до Сатурн, до противоречията на живота. Някой вдига ръцете си нагоре и казва, че се задоволява с малко – една малка колибка, един стол, една маса и едно легло, но той не говори истината. Самото вдигане на ръце има отношение към крайния предел на Вселената, затова вдигни ръцете си нагоре и кажи: „Господи, Творец на Вселената, искам да Ти служа с всичкото си сърце, с всичкия си ум, с всичката си душа и с всичката си сила“ – това значи да бъдеш Син Божи и да говориш, както Бог ти е заповядал.

Сегашните възпитатели на човечеството учат хората по друг начин, а именно: малко да работят, малко да учат,

малко да мислят, да избягват страданията и мъчнотиите. Ако обичаш много, сърцето си ще разстроиш; ако учиш много, умът ще пострада; ако работиш много, тялото ще отслабне. Какво трябва да правиш – да съзерцаваш. Това е криво разбиране, то не може да бъде идеал на човека; това са ученици, които са изгубили смисъла на живота. Много мъже и жени следват пътя на факирите – не работят, но само съзерцават. Има работни жени и мъже в света – те са истински работници, творци за общото благо на човечеството. Жена, която не разбира работата си, вдига много прах – взима метлата, вдига прах и така създава условия за образуване на дъжда; мъжът, като се върне вкъщи, веднага отваря прозорците, проветрява къщата и я освобождава от праха. Жената мете, вдига прах и образува дъжда; мъжът отваря прозорците, пречиства въздуха и образува вятъра. Жената чувства, т.е. работи със сърцето; мъжът мисли, т.е. работи с ума. Като се съединят сърцето и умът, тогава започва истинската работа.

Някой казва, че не обича да се моли – защо? Дотегнала му молитвата. Ако се гледа на молитвата като на механичен процес, наистина ще дотегне.

Един евангелист завел детето си, деветгодишно момче, на молитвено събрание. Проповедникът обичал дългите молитви и проповеди – започвал с Битие и свършвал с Откровението. Детето стояло на колене половин час, заболели го краката и най-после запитало баща си:

– Татко, скоро ли ще се свърши молитвата?

– Няма да свърши скоро, ние сме едва в пустинята. Много време ще мине, докато излезем оттам и стигнем до Откровението.

– Втори път не ме води на това място, където проповедникът ходи. Води ме на събрания, където молитвата е къса.

Със своите разбирания хората сами правят живота си несносен. Никой няма право да затруднява живота си, да го прави непоносим. Някой иска да убеди хората, че животът е пълен с мъчнотии и страдания. Вярно е, че има мъчнотии и страдания в живота, но че целият живот е

само страдания – това не е право. Адът, който минава за място на страдания, пак не е само страдания – и там има радост, музика и песен. Адът представлява корените на живота, но животът не се състои само от корени. Ако дървото има само корени, то е безпредметно; значи от корените животът трябва да мине в стъблото, а оттам – в клоните, листата и цветовете. Корените на живота, т.е. адът, са вътре в човека. Казваме, че човек се мъчи вътрешно, но не постоянно. Да мислиш, че мъчението и страданието са постоянни, това значи да се заблуждаваш; те са временни неща – считайте ги за привилегия, дадена на човека, за да се изяви Бог.

Ако много си страдал и намериш човек, пред когото изказваш скръбта си и ти олеква, не ти ли се е изявил Бог? Между тебе и този човек се създават добри, приятелски отношения. Ти казваш: „Страданието ми има смисъл, защото намерих един приятел в живота си“. Здравият може да вземе половината от страданието на болния и да облекчи положението му. Като отиде при здравия, болният оздравява; като отиде при щастливия, нещастният става щастлив; като отиде при умния, глупавият поумнява – това са полюси, които се привличат и си взаимодействат.

Правило в живота е: ако искаш да станеш щастлив, не ходи при нещастен. Ако искаш да се обмениш с някого, чети за живота на великите хора – светии, гении, Учители на човечеството; те са гледали оптимистично на живота и с това са оказали влияние на хората. Едно се иска от човека: добро желание да изправи грешките си и да придобие нещо ценно в живота си.

Един виден писател направил много дългове, които не могъл да изплати навреме. Когато кредиторите дошли да искат дължимото, той им казал: „Имам всичкото добро желание да платя дълговете си, но ще ви моля да ми дадете малко време, докато се справя с тях“. Те задоволили желанието му и той започнал постепенно да плаща. Сега и от вас се иска добро желание да плащате дълговете си, а от Господа – да ви даде време. Има една опасност за човека – като му се даде време, той е недоволен от живота

си и не иска да работи. Тогава Бог казва: „Доведете го тук, да се помъчи малко“. Виждате, че този човек започва да пожълтява, да слабее, докато отиде в другия свят. – „Какво стана с него?“ Извикаха го горе, откъдето отново ще го върнат на Земята при по-добри условия. И това е добре, но за предпочитане е да използваме условията на Земята, тук да сме доволни от живота и да работим.

Какво ще стане, ако подпушите изворите на Любовта, Мъдростта и Истината? Или какво ще стане с вас, ако подпушите изворите на вашата мисъл, на вашето чувство, на дишането, на яденето и на движението ви? Някои казват, че чувствата развалят човека; не е така, подпушването на чувствата разстройва човека, а не самите чувства. Ето защо оставете чувствата и мислите свободно да се проявяват. Като давате свобода на себе си, дайте свобода и на обкръжаващите. Ако мъжът на вашата съседка не се отнася добре с нея, не я настройвате против него, но кажете на съседката си: „Твоят мъж е отличен човек, не обръщай внимание на думите му. Той е добър, няма намерение да те обижда“. Не говорете лошо нито за мъжа, нито за жената – така те ще се примирят по-лесно, отколкото като говорите лошо за тях.

Като ученици, стремете се да виждате доброто в човека, а грешките му слагайте настрани – те са остатъци от миналото, от стария живот. Старото е дълг, който постепенно ще изплащате, време е нужно. Какво представляват 100-200 лева дълг пред милионите наследство, които ви очакват? Че имате малък недостатък – това е нищо пред милионите, които носите в себе си; ще платите малкия си дълг. Гледайте оптимистично на живота. Някой 50-60-годишен човек, като не разбира живота, казва: „То се вижда, че ще се мре“. Така е, ще се мре, но и като умираш, да дойдат сватове при теб. Какво е положението на момата, когато идват сватове в дома ѝ? Тя се радва, мечтае, че нов живот я чака; ако не дойдат сватове за нея, тя напуска къщата, т.е. умира. Сватове трябва да дойдат за момата – да я изпратят от дома ѝ тържествено. Трябва ли момата да забегне сама, без сватове, да не могат да я намерят? Някои

моми избягват от домовете си, особено когато майката е мащеха. За да се изнесе тежкото им положение, служат си с израза: *Мечка ставам, но в дома си не се връщам*; така казва момата, която живее при мащеха. Всеки човек, който е недоволен от живота, от благата, които са му дадени, прилича на мома, напуснала дома си и забягнала в гората. Какво ще спечелиш в гората? Бягаш от живота, не искаш никого да видиш, не вярваш в Доброто. Богат си, но и на богатството не се радваш. Радвай се на онова богатство, което не се губи и никой не може да отнеме.

Има нещо в човека, което никога и от никого не може да се задоволи – то е тъй наречената *плът*, или змията в човека. Това е голямата змия в света, която е умна, будна и никога не спи; тя живее във всеки човек още от раждането му, но е в спящо състояние и постепенно се пробужда, а с пробуждането ѝ между духа и нея започва борба. Който не знае как да подчини змията на себе си, натъква се на големи бедствия; който може да я подчини, за да му служи, той придобива голямо богатство.

Някой казва: „Да унищожим плътта!“. Ти не знаеш, че като унищожиш плътта, ще умреш. Докато змията действа в тебе, и ти ще живееш; щом престане да действа и започне да умира, заедно с нея и ти умираш. В живота на змията е животът на човека. Казваш: „Защо Господ не премахне злото?“. Ако се премахне злото, и вие ще се махнете. Бог предпочита съществуването на един свят със змии, но с живот в него, отколкото един мъртъв, пуст свят без змии, но и без живот. Змията е за предпочитане пред смъртта. Първите хора, Адам и Ева, бяха поставени пред Дървото за познаване на Доброто и злото, да научат правилата и законите, чрез които да се справят със змията, да използват нейната енергия и нейното богатство – това знание се крие в Дървото за познаване на Доброто и злото. Когато змията дойде до него, Ева не можа да се справи с нея – тя взе плода, който змията ѝ даде, яде от него и даде на Адам – и той да опита.

Нито жената можа да разреши въпроса за плътта, нито мъжът го разреши. В това положение се намират и сегаш-

ните хора. Всички трябва да се върнат назад, да разрешат този въпрос – без това разрешение не могат да вървят напред. Този път е неизбежен, Бог няма да го мине заради нас. Той слиза на Земята между нас, учи ни да разберем законите на живота, но няма да ни избави от страданията, от змията. Всички трябва да се учите от нея, тя крие в себе си великите тайни на живота. Духът се намира в непрестанна борба с нея, докато най-после я подчини да му служи. Змията, като реши да служи на духа, захапва опашката си; ако не захапе опашката си и не умре, заедно с нея и вие ще умрете.

Казваш: „Не ми се живее вече сред тия страсти, които бушуват в мен“. Радвай се – змията се е събудила в теб, а със събуждането ѝ животът се е проявил в теб. Ще служиш на Бога, а с теб и змията ще служи на Бога – тя има велико предназначение. Христос, Синът Божи, дойде на Земята заедно със змията, с плътта. Той беше Дух, но се облече в плът, прие робски образ и се смири. Понеже разбираше законите, Той подчини змията на Духа и я накара да Му служи.

Бъдете свободни и следвайте правия път. Вие ще разрешите този велик въпрос чрез Любовта, Мъдростта и Истината – така ще приложите Любовта в сърцето си, Мъдростта в ума си и Истината във волята си. Не мислете, че умът ще намери пътя на Истината. Умът е прост слуга, който учи елементарни работи; той сега събира факти, които го интересуват. Какво знае умът, какво разбира той – знае нещо за желязото, за златото, знае нещо за въздуха, за водата, за Слънцето, но ни най-малко не е посветен в дълбоките тайни на живота. Има неща, които човек възприема вътрешно, не с ума си. Човек предчувства неща, които ще станат в бъдеще, след 10-15 години – значи има нещо по-високо от човешкия ум. Бог оставя главата, ума, настрани и казва: „Сине Мой, дай ми сърцето си!“. Онова, скритото в човека, то е Божествено.

Казва се за сърцето: *грешното сърце*. Бог не иска от човека грешното сърце, но онова, в което живее заспалата змия. Богата е тя – докато живее в човека, крие в себе си

половината богатство на Космоса; всички скъпоценности, които съществуват в света, са на нейно разположение. Ако можеш да ѝ станеш господар, всички нейни богатства и скъпоценности минават в твоите ръце, но не можеш ли да ѝ станеш господар, ще си останеш последен бедняк. От това зависи твоето богатство – господар да ѝ станеш; среден път няма.

Някой мисли, че ще пуснат колесница от Небето и с нея ще възлезе нагоре като Илия. Знаеш ли какъв беше животът на Илия? Той мина през голяма дисциплина. За да го вземат с колесница, животът му не беше обикновен. Приятно е човек да има такава колесница, да говорят за него, както говорят за Илия. Той мислеше, че е силен човек, но като видя жената, уплаши се и избяга в пустинята; не разбираше жената, но Бог му даде добър урок. От ревност към Бога той изкла 400 пророци. Господ му каза: „Ти изкла Моите пророци, но не е този пътят, по който трябва да Ми служиш. Сега и твоята глава ще снемат“. Като видя какво го чака, той избяга в пустинята и каза: „Господи, опасна е тази жена“. Той чу първо гласа на Бога чрез бурята, чрез огъня и се скри, после чу тихия глас на Бога и се засрами. Така той позна жената, разбра какво представлява тя, но плати с живота си. Като напускаше пустинята, Илия намери своя заместник – Елисей[15], земеделец. Като мина край него и го повика, Елисей напусна нивата си, принесе жертва на Бога и тръгна след Илия. Казаха на бащата на Елисей, че синът му напусна нивата и принесе в жертва воловете, но бащата не можа да го спре. Елисей последва Илия и стана един от великите пророци.

Всички имате опитността на Илия, но трябва да чуете тихия глас на Бога и да се засрамите – не само да се зачерви лицето ви, но да се пробуди съзнанието ви. Това няма да стане в един момент, но след като запалите огъня; и огънят няма да се запали изведнъж, да избухне – постепенно ще се разгорява. Вие искате изведнъж да станете радостни, а това е невъзможно. Голямата радост още не показва, че сте на правия път. Радостта, която идва и изчезва, не показва, че сте на правия път – тази радост не е

естествена, не води към естествено развитие. Радостта ви трябва постепенно да се усилва. Ще има междини, ще има сенки, но тя не трябва никога да се прекъсва. Ще дойдат и страдания, но те не трябва да прекъсват радостта; ще дойдат скърби, беднотия, но и те не трябва да ви лишават от радостта.

Някой казва, че е християнин. Какво от това? Какво особено си постигнал? Аз се учех преди епохата на християнството, още преди Адам бях християнин. Какво от това? Ако носех вашия ум, нищо нямаше да направя. Не се водех по чужди умове, както и сега не се водя. Пита ме някой какво намирам в тия будали, че им проповядвам. Аз намирам в тях това, което той никога не би намерил. – „Какво особено има в тях?“ Те са най-богатите хора на света, големи банкери са; всеки от тях, като подпише един чек, чудеса прави. Те не са прости хора, както изглеждат. – „Ти се шегуваш с мен.“ Питам: какво трябва да кажа на този човек? Така гледам на човека – Бог го е създал и аз виждам в неговото лице Божията Мъдрост. Той, като гледа на хората като на будали, какво търси между тях? Аз предпочитам да живея с будали, отколкото без тях. Аз се интересувам и от мушицата като Божие създание.

Един човек се отчаял от живота, почувствал се самотен – никой не го обичал, никой не мислел за него. Това било през една мрачна зимна нощ. По едно време една мушица влязла отнякъде и започнала да се върти около него, обиколила няколко пъти главата му и се скрила. Той почувствал, че нещо топло, приятно го обхванало; разбрал, че не е сам, че има някой да го обича.

Давайте цена и на малките неща. Не казвайте, че хората са будали, смахнати, извеяни. Всички хора, с които се срещате, са еднакво важни и ценни. Ще срещнеш някой човек и ще поговориш с него само пет минути, с друг – десет минути; за колкото и време да се срещнете, всичко е ценно, смислено. А за тези, с които постоянно се срещате, можете само да благодарите. Много говорел някой, дотягал. Ако чешмата нямаше кран, откъдето да изтича водата, как щеше да се прояви? На какво се дължи вели-

чието на големите философи, музиканти, поети, учители? На любовта на хората – все има някой да ги обича и те да обичат някого. Поетът пише, излива сърцето си, но някой го обича и той обича някого. Кой е този, който го обича и когото той обича? Някои го наричат Бог, други – майка, баща, брат, сестра, приятел. Именно този, който ви обича, е подтик за вас да се проявите; откъде ще дойде тази сила, този подтик – не знаете. Някой има само един приятел, който го обича, но зад него се крият още хиляди приятели, за които той никога не е помислял; хилядите приятели влизат в единия, когото виждате и който ви подтиква. Ще видите, че зад един ваш приятел стоят хиляди негови приятели, негови деди и прадеди; ако се върнете до Адам, ще видите тази нескончаема редица от ваши приятели.

Всички души са свързани в едно неразривно цяло. Да остане в ума ви мисълта не да напуснете вашите приятели, вашите братя и сестри, но да съзнаете връзката, която съществува между вас като души. Вие сте минали през различни положения, всичко сте опитали: женили сте се и сте се разженвали, яли сте и сте пили, били сте поети, учени, философи, музиканти – какви ли не сте били; минали сте през дълъг път на опити. Казвате, че животът ви е дотегнал. Какъв искаш да станеш, поет ли? Колко пъти си бил поет, колко пъти си бит за своята поезия! Пишеш нещо за отечеството си, минаваш за добър патриот. Патриотите одобряват стихотворението ти, хвалят те, но онези, които не са патриоти, те ругаят, бият те, защото си поощрявал хората към война. Някой добър проповедник поучава хората, учи ги на добро и те са доволни от него, но други не са доволни от проповедите му – много размеквал сърцата им, а трябвали по-корави сърца за суровите условия на живота. Колко проповедници са се връщали в домовете си с пукнати глави!

В един малък американски град изпращали всяка година нов проповедник. В града имало един човек, който бил голям безверник и на края на годината набивал проповедника, за да го накара да мисли какво говори; той му казвал: „Няма защо да заблуждаваш хората“. Проповедни-

кът бивал принуден да се върне там, откъдето е дошъл, или с пукната глава, или със счупена ръка. Никой не се съгласявал да отиде в този град да проповядва. Един ден епископът събрал всички проповедници от енорията си, да види кой е готов да отиде в този град, но никой не се решавал; епископът отправял молбата си към този, към онзи – всички отказвали. Най-после един млад, снажен и здрав човек се съгласил да отиде в определения град. Какво направил той? Още с пристигането си разбрал от гражданите кой е героят, който биел проповедниците, и си казал: „Вместо да чакам той да ме бие, аз ще го набия пръв“. Причакал го един неделен ден на пътя, хванал го, вързал му ръцете и краката и го набил добре; след това го закарал на събранието, сложил го близо до амвона и свободно си проповядвал. Героят слушал проповедта, харесала му и се обърнал към Бога.

Да обърнеш човека към Бога – това значи да подчиниш змията на Духа в себе си. И вие, като младия проповедник, ще хванете безверника в себе си, ще го набиете, ще го вържете, ще го занесете пред амвона, да слуша Божието Слово, а когато се обърне към Бога, ще го пуснете – той ще ви стане брат. Това изисква Новото учение: неприятелите ви да станат ваши приятели; тогава вашите противоречиви мисли, чувства и постъпки ще ви станат приятели и ще вземат участие във вашия живот. Нищо старо не хвърляйте, но го превърнете в слуга, заедно с вас да служи на Бога.

Тази беседа е за новата година, която ви поздравява по особен начин; ако ви поздравява по стар начин, тя е стара година. Сега аз не искам да бъдете много меки, но не искам да бъдете и много корави; не искам да бъдете много бедни, но не искам да бъдете и много богати. Искам да бъдете богати в пълния смисъл на думата, да носите товара си, без да се уморявате; искам да бъдете учени, без да се възгордявате; искам сърцата ви да бъдат пълни с Любов, без да се разкашквате – искам сърцата ви да бъдат чисти, пълни с бистра вода, да поливате градините си, да превърнете Земята в Рай.

Бог е Любов, няма защо да се страхувате. Бог ще бъде на единия край на вашия живот, а вие – на другия. Бог е Създател на всичко. Ние да бъдем ценители на това, което Той е създал, да бъдем ценители на Любовта и тогава който иска да стане поет, нека пише поезия, да постигне желанието си. Не съм против вашето желание, но стани такъв поет, до когото никой да не смее да се докосне, да чупи главата му. Бъдете и богати, но богатството да не ви причинява нещастия. Бъдете любещи, но да радвате хората с любовта си. Като любите, отворете всички врати на затворите, за да пуснете затворниците на свобода. Всички въглени на миналото трябва да се превърнат в диаманти.

Лесно се говори, мъчно се изпълнява. Така е, и аз съм правил опити, зная, че мъчно се превръщат недостатъците в добродетели. Лесно е да изцапаш нещо, но мъчно се чисти изцапаното, да го облагородиш и сложиш на работа. Ако си сприхав, и християнин да бъдеш, пак сприхав ще си останеш. Понеже си умен, като дойде някой, няма да му казваш, че си сприхав, но ще му кажеш:

– Реката ми е доста дълбока, не влизай вътре, да не се удавиш. Ако знаеш да плуваш, влез вътре; ако не знаеш, стой настрани.

– Защо не направи реката си по-плитка?

– Такава е реката ми, дълбока, не мога да я изменя. Едно време беше по-плитка, имаше много тиня, но след като я изчистих, стана по-дълбока – сега е чиста и дълбока. Канализирах я, направих я плавателна и дълбока. Корабите свободно плават, няма опасност за тях, но хората могат да се удавят.

Животът на някои хора е дълбока вода и ако не знаеш да плуваш, ще се удавиш в техния живот. Те не са виновни за това, но като минаваш край тях, ще бъдеш внимателен, да не паднеш във водата им. Дръжте в ума си мисълта, че рибките, децата на големите риби, не могат да се изцапат във водата, следователно и ние, като деца на Бога, не можем да се изцапаме. Ако случайно попаднем в някоя мътна вода, може да се изцапаме, но това не е голяма грешка. Ако си се изкалял, ще влезеш отново в чистата вода и ще се измиеш.

Като знаете това, не казвайте, че животът не е чист. Щом живееш и се движиш в Бога, не можеш да се изкаляш. Ако умът ти временно не работи, не мисли, че е загаснал – някъде е станало малко нарушаване в инсталацията, но лесно ще се поправи. Някой път не можеш да обичаш – защо? Защото живееш в областта на егоизма, живееш само за себе си; трябва да влезеш в идейната любов, която има предвид благото на всички. Докато живееш в тесния кръг на егоизма, „светия“ си; излезеш ли от този кръг, напускаш „светийството“. Когато влезеш в общение с много хора, ще се натъкнеш на техните мисли и ще видиш, че те не мислят като теб. Приятно ми е да изучавам вашата мисъл, макар че не мислите като мен – нищо лошо няма в това. Някой мислил едно време по един начин, а сега – по друг; нищо от това. Колко певци има, които едно време са пеели много добре, а сега не пеят така; много естествено – простудило се е гърлото им и гласът им се е изгубил.

Помнете: никой не може да живее сам. Щом не можеш да живееш сам, пази правилото: живей близо до Бога, близо до ближния си и близо до себе си. Изучавайте тази близост и се ползвайте разумно от нея. Щом си близо до Бога, имаш отношение към Него. Той не ти казва какво да правиш, но наблюдава доколко си досетлив, за да направиш това, което Му е приятно. Няма да слезе ангел от Небето, за да ти каже какво да правиш, ти сам трябва да се сетиш. Като видиш, че едно сираче плаче на пътя, да разбереш от какво има нужда и да му помогнеш. Детето се радва и ти се радваш, а Бог, Който те наблюдава, е доволен, че се е намерил човек да изпълни Неговата воля. Детето е плакало, молило се е да му помогне някой; ти влезе в положението му и му помогна. Това се иска от човека – да е досетлив, да изпълнява Божията Воля. Може и ангел да слезе от Небето, за да я изпълни, но друга работа има той. Хората трябва да изпълняват Божията Воля на Земята, а ангелите ще вършат онази работа, която хората не могат – това е новото разбиране за живота и за отношенията на хората към Бога, към себе си и към своя ближен.

Как се разбира Божията Воля? Ако си светия, лесно можеш да я разбереш. Първо се запитай светия ли си, свещ ли си – могат ли хората да четат на твоята светлина, могат ли с твоята топлина да запалят огнището си, да опекат хляба си и да сварят яденето си? Ако палиш огъня на хората, светия си; ако само дим правиш, никакъв светия не си. Под *светия* вие разбирате образите на светиите в църквата. Къде са самите светии? Според мен светии са онези, които осветяват и отопляват стаята ми. Често седя около печката и си мисля нещо, а някой ме наблюдава и си казва: „Какво ли мисли Учителят?“. Нищо не мисля, разговарям с топлината на печката – тя е светия, който е влязъл в печката. – „Как да разберем това – буквално или преносно?“ Право е и в буквален, и в преносен смисъл. Аз седя около печката и мисля за всички, които взеха участие в доставянето ѝ – някои я правиха, други я купиха, трети я донесоха, настаниха, запалиха, а аз се топля на нея; това е любовта на тия хора, те донесоха топлината и печката топли. Аз мисля и изпращам своята благодарност към Бога, както и към всички онези, които са работили и работят за общото благо. В благодарността се заключава философията на живота.

Да благодарим на Бога, за да просветне умът ни и да се облагороди сърцето ни! Да влезем в Бога и да бъдем носители на Неговата мисъл! Това носи новата година. Христос казва: „Ще потече като жива вода“. Мислете право и разбирайте право, за да потече Животът във вас като Светлина и Топлина. Един ден, когато станете светии, и вие ще влезете в някоя печка, засега обаче сте свободни. И този светия от време на време е свободен – тогава ние казваме, че печката не гори; като истине стаята, светията пак влиза в печката. Топля се, ям хляб, дишам въздух и благодаря на всички Разумни същества, които са работили за доставяне на необходимите неща за цялото човечество.

Някой ме пита какво мисля. Мисля за Божията Любов и за живота, който изтича от нея; мисля за Божията Мъдрост и за Светлината, която изтича от нея; мисля за

Божията Истина и за Свободата, която изтича от нея. Мислете и вие така, това е правият път за размишление – да отправяте мисълта си към ония същества, които работят. Не е позволено при великите блага и жертви, които ни се дават, да бъдем недоволни. Един ден ще влезеш като слуга в печката – това е образ, който може да разберете и по буква, и преносно. Ще влезеш в живота и ще те накарат да свършиш една неприятна работа. Ако имаш Любов, ще я свършиш добре и ще научиш от нея това, което по друг начин не можеш да научиш.

За да познаеш душата на някой човек, ти трябва да влезеш в особени отношения с него – както Христос влезе в света и го позна; само така Христос можа да разбере и познае човешката душа. Той разбра света, позна човека и научи великия урок на послушанието. През големи изкушения и изпитания мина, но издържа. Сатаната Го изкушаваше, хората Го преследваха и най-после дойде до кръста. Той се моли да го отмине горчивата чаша, но не можа – трябваше да я изпие. Лекуваше болни, възкресяваше мъртви, но на Себе Си не можа да помогне – трябваше да мине през големи противоречия. Когато беше на кръста, дойде при Него змията и Го изкушаваше: „Мъдрецо, спасителю на света, не виждаш ли, че Бог Те е изоставил и не се интересува от Тебе?“. Христос се обърна към Бога с думите: „Господи, Господи, защо Си Ме оставил?“. Като мина и това противоречие, Той каза: „В Твоите ръце, Господи, предавам душата Си. Да бъде Твоята воля!“. През големия изпит мина Христос. Лесно се говори за страданията, но мъчно се понасят. Христос мина през такива страдания, сякаш Вселената се рушеше.

Всички хора минават през страдания, но са едва в началото на големите страдания. Вие няма да бъдете заковани на кръста, но все ще ви сложат едно малко кръстче на главата, ще ви затворят в сандък и ще ви кажат: „Опитай се да излезеш!“. Онези, които ви обичат, ви правят добро: слагат дъски отгоре, за да не вземат богатството ви. Змията знае, че богатството ви е заровено, и започва да чопли, докато вземе всичко; след време, като разкопаят, нищо не

намират, освен мертеците – богатството е ограбено. Душата не е в Земята. Тя излиза от тялото с духовната си дреха, която е еластична, пъргава – приятно е да се движиш с нея; с тази дреха ти се чувстваш млад, подвижен. Опитай се да вкараш душата във физическото тяло, след като го е напуснала!

Накарали един светия да влезе в тялото си, но той се отказал:

– Мирише това тяло, не искам да вляза в него.

– То е твоето тяло – отговорили му близките.

– Не искам да вляза в него.

Физическото тяло е временно жилище на човека. Павел казва: „Ако физическото тяло се разруши, има друго тяло – неръкотворно, за което сега се приготвяме“.

Трябва да се готвим за Новото, което идва в света. Ще дойде ден, когато душата ще бъде независима от тялото. Душата е безсмъртна, тялото е смъртно. Докато душата се научи свободно да излиза и влиза в тялото, човек минава през мъчения и страдания. И сега излизате от тялото си и влизате, но несъзнателно – малцина могат да правят това съзнателно и по желание. Някой иска да излезе от тялото си, но не знае къде е вратата за излизане. Ако не знаеш къде е вратата на автомобила, как ще излезеш от него?

Следете какво става с вас при заспиване. Понякога, като заспиваш, чуваш някакво фучене, изгубваш съзнание и правиш опит да излезеш вън – това фучене, или скърцане, е подобно на отваряне на някаква ръждясала врата. След това сънуваш, че си свободен, ходиш някъде, разхождаш се; после виждаш, че някой те гони, и влизаш в една, във втора къща, качваш се по покривите, докато успееш да влезеш в една стая – твоето тяло. Тялото представлява стая или цяла къща и като влизаш в него, знаеш откъде влизаш, а като излизаш, не знаеш откъде си излязъл; трябва да се научиш откъде се излиза.

Всички хора посрещат гостите си любезно, но скоро им се насищат; в това отношение знаят само една врата – да посрещат любезно. Те приличат на онзи проповедник, на когото дошъл гост. Проповедникът го запитал:

– Скоро ли ще си отиваш?

– Не мисля да си отивам скоро. Имам желание да остана повече време при вас, не бързам.

– Ако те чакат вкъщи? Побързай да си отидеш, да не се безпокоят за теб.

Не му казал направо да си отиде, а със заобикалки – че жена му ще го чака, че децата му ще се тревожат за него. Същият закон се отнася и до страданието. Някой път ви нападне едно страдание и ви мъчи. Зад страданието се крие някое същество, някой ваш познат от миналото, който ви се оплаква, че е изгубил нещо ценно, че е нещастен; ти слушаш как ти се оплаква и казваш, че страдаш. Значи страданието не е твое, но на съществото, което се крие в теб.

Както скръбта не е твоя, така и радостта – някой път и радостта ти се крие в някой твой познат от миналото, който скача, радва се. Значи скръбта ви и радостта ви са чужди и ви остава само едно – да различавате своите радости и скърби от чуждите. Чуждите радости и скърби лесно изчезват, а вашите са дълготрайни. Като не познаваш закона, ако изгубиш радостта си, казваш: „Отиде ми радостта, взеха ми я“. Никой не я е взел, тази радост е твой гост, на чиито разноски си ял и пил; той си отива, когато пожелае, като ти оставя само част от своето ухание, и ти страдаш. Ще знаеш, че никой на никого не може да отнеме радостта, освен онзи, на когото тя принадлежи. Той се счита нещастен, че си му отнел радостта, а ти мислиш, че някой е откраднал твоята радост; и двете положения са неверни. Ако ти можеш да обърнеш една душа към Бога, тя ще ти бъде крайно благодарна. Не е достатъчно само да обърнеш човека към Бога, но трябва да знаеш как да му помогнеш, за да се освободи от страданията си, иначе той ще те безпокои постоянно.

Защо идват страданията и докога човек страда? Докато приеме страданията като метод за възпитание и започне да ги носи с радост. Какъв смисъл има да разказваш на всички, че страдаш? Някой страда, отива при приятеля си, за да му разказва страданията си, а приятелят му за-

почва да говори за своите страдания; след това двамата отиват при трети приятел, да му кажат какви страдания имат, но и третият говори за своите страдания; после се събират четирима, петима – всички говорят за страданията си. Аз стоя и слушам тия оплаквания и предлагам да купя страданията им; щом ги купя, всички стават радостни и доволни. Това, от което се нуждае човек, трябва да му го даде някой – или хората, или Бог. Другояче казано: всяко желание на душата трябва да се задоволи – това е закон, това е новото разбиране, това е истинско служене. Ако един човек сам не може да помогне, да извика втори, трети. Казват: „Ако имаме пари, ще помогнем, но какво да правим като нямаме пари?“. Всички сте богати. Що се отнася до парите, това е последна работа. Като говоря така, и аз плащам данък на своето Учение.

Дойде някоя сестра, оплаква се, че страда от стомах, от слабост, едва се държи на краката си. Аз ѝ говоря, но тя не иска да слуша, казва ми: „Сега стомахът ме боли, не мога да слушам какво ми говориш. Първо ми помогни да оздравея, после ще ми проповядваш“. Права е тя. Тогава ѝ давам един съвет и казвам: „Иди в дома си, ще оздравееш. След това вземи мотиката и иди на нивата да копаеш“. След десетина дни тя идва пак при мене и ми благодари – оздравяла е вече, но сега има нужда от пари. Аз виждам, че някой богат човек ще ѝ помогне, затова ѝ казвам: „Върни се вкъщи, ще получиш това, от което се нуждаеш“. Както казвам, така става. Тя е доволна, вярва вече на думите ми.

Всички вие сте призвани да вършите Божията Воля. Богати сте, имате възможност да я вършите тайно, в душата си, поне в малък размер. Всеки сам трябва да прояви инициатива, да не очаква да дойдат хора отвън и да го подканят. Докато момата не се облече хубаво, не сложи китка на главата си и не отиде на хорото да потропа, сватовете няма да дойдат; докато носи черни дрехи и седи само у дома си, сватове няма да дойдат. Тя трябва да хвърли черната дреха и да напусне манастира – всеки дом е храм, църква или манастир; като напусне манастира, сватовете

ще дойдат. Въртенето на хорото е живот. Животът има смисъл, а не смъртта; сватовете осмислят живота. Следователно, докато има светлина в ума, топлина в сърцето и сила във волята, сватове има. Когато има Светлина в ума, Любов в сърцето и Свобода в душата, сватовете са дошли вече. Има смисъл в тропането на хорото – момата потропа, потропа и погледне наоколо.

Правете преводи на всичко, което става около вас. Ако тълкувате нещата правилно, вие ще се радвате на красив живот – по-красив живот от този, който имате, никъде не можете да намерите; тогава ще разберете, че и дрехата си даже не бихте сменили за царския живот. За нищо на света не сменяйте положението си с това и на най-щастливия човек. Вие сте и богати, и щастливи; вашето положение е повече от това на пръв министър. Ако е въпрос за свобода, и свобода имате. Какво повече искате?

От тази свобода, която днес имате, по-голяма не може да ви се даде. Цялото човечество трябва да се повдигне поне една степен по-високо от това, с което днес разполага, за да придобиете и вие по-голяма свобода. От ден на ден свободата ви се увеличава. Не само свободата ви се увеличава, но и всичко, което имате: любовта ви се увеличава, светлината ви се увеличава, всичко се увеличава. Какво повече искате? Едно се иска от вас: да работите, да бъдете близо до Господа, близо до своя ближен и близо до себе си. Това изисква Новият живот, който идва сега в света.

Довечера ще се съберем да прекараме една вечер между своите близки – ще сварим ориз, ще приготвим малки хлебчета, ще попеем, ще посвирим малко и ще си поговорим.

14. лекция, 6 януари 1932 г., София, Изгрев

ЗАКОНЪТ И ЛЮБОВТА

Размишление.

Упражнение за дишане с движения.

Съвременните хора говорят за чист и добър живот, като имат предвид главно външната чистота и доброта – това е все едно детето да ходи на училище и да пази тетрадките си чисти, да не пише в тях, да не решава задачите си. Ще бъдат ли доволни майката и бащата от чистотата на тези тетрадки – не; детето отива на училище, връща се, но нищо не учи. За предпочитане е тетрадките му да бъдат нацапани, т.е. изписани, но то да учи, да пише и да смята – това радва учителите. Кое е по-добре – да се запазите чисти, като тетрадките на мързеливото дете, или да изцапате живота си, но да учите, да пишете и смятате върху неговите листи? Пазете вътрешната чистота на душата си. Не се страхувайте, ако външният ви живот е малко изцапан – тая нечистота лесно се премахва. Не може майсторът да работи и да бъде чист, дрехата му все ще се нацапа малко, но лесно ще се изчисти. След всичко това хората се запитват защо остаряват. Това е все едно да се запитва детето защо се цапат тетрадките. Отговорът е прост: детето е писало, смятало, учило, за което и учителите, и родителите се радват. Не е въпрос, че тетрадките се изписват, важно е да се учи. Много тетрадки ще се изпишат и сложат настрани като непотребни, но важно е да се пише и да се смята, да се решават задачи и да се придобива знание.

Едно се иска от човека – да придобие знание. Какво знание? Което може да го крепи. Всяко знание, което не крепи човека, не е истинско. Всяко нещо, което не внася радост в човека, не е намясто. Разумността прави човека радостен. Ето, взимате пергел и чертаете с него окръжност – вие се радвате, че окръжността е правилна, но раз-

умността е във вас, а не в пергела; следователно колкото и да е правилна окръжността, никой не би желал да бъде пергел. Пергелът даже не подозира, че може да чертае окръжности, и щом го затворите, той изгубва способността си да чертае нещо, губи вяра в себе си; щом го отворите и започнете да чертаете с него, отново се насърчава.

Начертайте си по един триъгълник и по една окръжност. Ако на половината кръг сложите сенки, чертежът ще бъде по-красив от предишния; всяко нещо, което има сенки, е по-красиво от това, което няма сенки. Какъв ще бъде животът без сенки? Ще кажете, че сенките внасят противоречия в живота, но противоречията се осмислят, когато са разумни. Следователно всяка сянка, поставена намясто, носи благословение за човека; всяка сянка, сложена не където трябва, носи нещастие. Благословение е за човека да го завиеш зимно време с дебел вълнен юрган; нещастие е, ако лятно време, при температура 30-40 градуса, го завиеш с тоя дебел юрган. Това са обикновени положения, които всеки човек може да научи. Така и децата лесно научават стихотворения и ги декламират. Като слушат някое дете да декламира, казват: „Учено е това дете, много знае“. Не е учено, чужди работи възпроизвежда. Ако няколко деца декламират едно и също стихотворение, те ще се отличават едно от друго по гласа и по начина на предаването. Когато детето декламира добре, авторът на стихотворението е доволен, той седи между публиката и се усмихва на детето; ако декламацията не излезе добре, той се крие между хората, не смее да погледне никого. Същото състояние преживява и майката, когато милват или стискат ръката на детето ѝ – в първия случай тя се усмихва доволно, а във втория е недоволна и страда.

И тъй, колкото по-тясно са свързани хората, толкова по-големи са страданията им – те възприемат страданията си един от друг. Разправяха ми един случай за предаване на страданието. Това се случило в село Николаевка. Една ханъмка от висок произход страдала от зъб и мъжът ѝ, който я обичал много, я завел при един българин да ѝ извади зъба. Къщата на българина била на два етажа; ха-

нъмката се качила на втория етаж, а мъжът ѝ останал на първия, докато извадят зъба. Като вадели зъба ѝ, тя викала от болки, но и мъжът започнал да вика. Нейната болка се предала на него – защо? Понеже били тясно свързани.

Не може да обичаш някого и да не вземеш участие в неговото страдание.

Същият закон се отнася и до неодушевените предмети. Един цигулар дал цигулката си на поправка при един виден италиански майстор. Той решил да почака в работилницата, докато се поправи цигулката му, седнал на един стол и наблюдавал как работи майсторът. Последният взел ножа си и умело го прекарал по дължината на цигулката, за да отлепи едната част от другата. Като видял това, цигуларят припаднал. Майсторът му помогнал да се съвземе и казал: „Не се безпокой, цигулката ти ще бъде така добре поправена, че няма да я познаеш“. Защо изгубил съзнание цигуларят? Защото двойникът му бил свързан с цигулката.

Казано е в Писанието да не се свързвате със света. Това значи: не се свързвайте с преходни неща; с други думи казано: не се влюбвайте във временни неща. Имаш къща; кажат ти, че къщата ти е изгоряла, ти се уплашиш и припаднеш. Имаш пари, пазиш ги в кесия, радваш им се; някой открадне кесията и ти страдаш, пропадаш заедно с парите – те се изгубват и ти изгубваш живота си. – „Тогава да не обичаме никого и нищо.“ Обичайте неща, които никой не може да ви отнеме; щом ви ги отнемат, те са временни, преходни. Когато всички хора обичат едно и също нещо, ти дръж сърцето си далеч от тоя предмет. Всички обичат златото, ето защо, за да не си причиняваш излишни страдания, стой далеч от него. Колкото по-малко влагаш сърцето си във временните неща, толкова по-добре за тебе.

В Любовта има степени – ще започнеш с единица Любов и ще вървиш нагоре. С единица Любов ще обичаш временните неща, които днес съществуват, а на другия ден изчезват. Като минава от временните към вечните неща, човек постепенно увеличава Любовта си от единица в две, три, четири и повече единици. Коя е степента на Разумна-

та любов – не се знае; и тя постоянно расте и се увеличава. Докато човек обича с чуждите сърца, дотогава любовта му се насочва към временните и преходни неща, т.е. към мъртвите работи; щом вложи своето сърце, любовта му се отправя към Вечното и Безгранично начало на живота. Когато човек дойде до Любовта на своето разумно сърце, до високата степен на Любовта, нещата се осмислят и оживяват. Любовта е непреривна, но хората мислят, че със смъртта става прекъсване в нея; не е така, единствената непреривна сила е Любовта.

Представете си, че ви давам около двадесет различни предмета от по един килограм: гипс, желязо, мед, калай, олово, сребро, злато и други. На всички предмети давам форма на хлебна питка; вие взимате тия питки, разглеждате ги и забелязвате, че се отличават по своето относително тегло и по свойствата си. Коя от тези питки ще задоволи глада ви и ще внесе сила в организма ви – никоя. Но ако имате една питка от чисто пшеничено брашно, тя ще ви задоволи, ще я изядете и ще се ободрите и усилите. Пшеничената пита представлява истинската Любов, тя струва по-евтино от златния със, но силата ѝ е по-голяма. Каквато е разликата между различните прояви на Любовта, такава е разликата и между видовете знание: има знание, което прилича на гипса, друго – на желязото, трето – на среброто, на златото и т.н. Истинско знание е онова, което освобождава човека от ограниченията на живота; стремете се към това знание. Придобивайте знание, което може да ви освободи от всички мъчнотии, тревоги, смущения и страдания.

Стремете се към изучаване на ония закони, които разрешават противоречията. Представете си, че вървите по един път. Настига ви един човек, застава от лявата ви страна и започва да ви укорява, да говори обидни думи по ваш адрес и в същото време от дясната ви страна застава друг, който ви говори добри думи. Колкото първият ви хули и обижда, толкова вторият ви хвали и говори за вас най-добри думи. Какво трябва да правите? Вие сте тръгнали на далечен път, очакват ви някъде, за да получите

голямо наследство от няколко милиона лева; трябва да се явите в определен час и ако закъснеете, ще объркате работата си. Вървите по пътя и си казвате: „Ако спра само за момент да се обяснявам с тоя, който ме хули, или да благодаря на тоя, който говори добре за мене, ще объркам работата, за която съм тръгнал“.

Как трябва да постъпиш? Ако си ученик, ще бъдеш глух за укорите и за похвалите. Ученикът знае, че който говори добре за хората, повдига себе си, а който говори лошо, сам се понижава. Прилагайте тоя закон, без да се смущавате; ако го прилагате, всичките ви мъчнотии и страдания ще изчезнат. Това е един от великите закони на живота. Ученикът се отличава по това, че прилага законите на Разумната природа – те са закони и на Великия, Целокупния живот.

Често се говори за мъжа и за жената, за майката и за бащата, за учителя и за ученика, без да се знае тяхната същина, т.е. техните отличителни черти. Майката например има отношение към раждането; майка е само оная жена, която ражда. Извор е това, от което изтича вода. И от кладенеца се вади вода, но той не е извор. Вода черпят и от извор, и от кладенец, и от чешма, но те се различават. Както числата се различават едно от друго по значение и смисъл, така и понятията за нещата са различни. Изговаряте числата 45 и 72 и започвате да треперите. Когато жената стане на 45 години, започва да се страхува; когато мъжът стане на 72 години, и той започва да се страхува. Какво страшно има в числото 45? Това е възраст, при която жената постепенно започва да губи външния си кредит, банките престават да я кредитират и тя разчита на собствения си капитал. Мъжът, като стане на 72 години, започва да се безпокои, че губи кредита си; той казва: „Затвориха се вече банките за мен, отсега нататък трябва да живея със свой собствен капитал, а такъв нямам“. Числата 45 и 72 са добри, но вложени в човешкия живот, те стават опасни. Като дойдат до тия числа, мъжът и жената се стряскат и казват: „Свърши се нашата работа. На младини всичко бе възможно, сега нищо не може да се направи“.

И тъй, истинско знание е онова, което освобождава човека от страха и ограниченията. Изкуство е да преобразуваш числата 45 и 72 така, че да използваш всичките им свойства; ще гледаш на тях като на живи величини. Какво се крие в числото 45? То е книга от 45 страници, в които е написано движението, през което са минали твоят ум, твоето сърце и твоята воля. Земята е обиколила около Слънцето 45 пъти, а вие се страхувате от това число. Отворете книгата и прочетете какво сте написали в нея, така ще осмислите числата 45 и 72 като книга на вашия живот – много знания се крият в тези числа.

И тъй, когато вървите в правия път на живота, не се спирайте да отговаряте на ония, които ви хвалят или корят – бъдете глухи и за едните, и за другите. Каквото става вън от човека, същото става и вътре в него. Като се научи да се справя с външните мъчнотии, той ще може да се справя и с вътрешните. Ще кажете, че откакто сте тръгнали в правия път, имате по-големи мъчнотии. Така казваше един християнин: че откакто приел Христовото учение, имал по-големи изпитания и изкушения. Радвайте се, когато ви изпитват, но бъдете будни да издържите изпитите си. С лош човек не се разправяй, той само чака да го бутнеш, да го предизвикаш; и с човек, който те хвали, не говори. И двамата имат някаква користолюбива цел – да вземат нещо от теб. Това е все едно да говориш лошо за хлебаря и да му искаш хляб или да го хвалиш и да очакваш доброволно да получиш хляб от него. И в единия, и в другия случай хлебарят не може да даде хляб – защо? Хлябът не е негов. При това и двамата не са избрали добър метод: първият мисли, че с укори и лоши думи ще успее да получи хляб; вторият мисли, че с похвали и добри думи ще успее. Нещата се придобиват само с Любов – тя изключва и укорите, и похвалите.

В живота действат две сили: законът и Любовта. Едно малко момиче, добро и умно, отива на училище и минава край хубава плодна градина, пълна със зрели плодове. Влиза в градината, навежда се и взима една паднала ябълка. Изведнъж излиза градинарят и запитва момичето кой

му е позволил да събира ябълки. Бедното момиче се извинява, че е пожелало да си вземе една от падналите ябълки, но градинарят не иска да чуе и му удря една плесница. След време детето пак минава край градината и пожелава да си вземе един от падналите плодове – забравило е плесницата. Озърта се да не го види някой и остава изненадано, че пак срещу него излиза човек, но не с намерение да го наказва – той спира детето, напълва джобовете му с хубави плодове, откъснати от дървото, и му казва да се отбива в градината когато пожелае и да си откъсва по няколко плода. Защо първият човек постъпва по един начин, а вторият – по друг? Първият човек е слугата на градинаря, градината не е негова – той прилага закона. Вторият човек е господарят – той прилага Любовта.

Следователно, когато ви бият и наказват, ще знаете, че сте се натъкнали на слугата, а когато получавате блага изобилно, сте се натъкнали на господаря. Където е Бог, там е изобилието; където Той отсъства, там има наказание и бой. Ако придобиваш знание от слугите, ще бъдеш бит – там действа законът. Ако искаш да не те бият, ще вървиш край плета на градината, без да поглеждаш зрелите плодове. Позволиш ли си да откъснеш един плод, веднага ще те питат: „Кой ти позволи да влизаш в градината?“.

Добре е човек да не влиза без позволение в чужда градина, но някои хора не издържат пред желанието да си откъснат един плод. Те знаят, че после ще има бой, ритане, но въпреки това не могат да се противопоставят на желанието си. Колко пияници са бити от кръчмарите, но пак ги посещават. Като мине полунощ, кръчмарите ги бият, блъскат ги, за да напуснат кръчмата, но те не искат. Следователно, когато се оплаквате, че сте бити, ще знаете, че или сте в положението на детето, което влиза в чуждата градина без позволение, за да си вземе един плод, или сте в положението на пияницата, когото кръчмарят бие, за да излезе от кръчмата. Всеки извинява детето – казва, че е малко, не познава закона. Какво ще кажете за възрастния, който познава закона и въпреки това отива в кръчмата да пие и не мисли, че трябва да се върне вкъщи?

Учете се от всичко, което става в живота. Има примери, които включват в себе си житейска мъдрост – те са символи, от които хората трябва да се поучават. Един турски бей посетил български чорбаджия, с когото разговаряли по разни въпроси. Беят видял на стената три икони – на Св. Богородица, Св. Георги на кон и Св. Никола с дълга бяла брада, като старец. Пред иконите висели три кандила, които постоянно горели. Беят запитал чорбаджията:

– Защо горят тия кандила? Защо са ти тия икони?

Чорбаджията отговорил:

– Откакто имам тия икони, никакво нещастие не се е случило в дома ми.

– Щом е така, и аз ще си купя такива икони; ще запаля по едно кандило пред тях, за да се пазя от кражби – слугите ми постоянно ме крадат.

Като се върнал вкъщи, първата работа на бея била да си купи трите икони и кандила, а след това изпъдил слугите си. Съседите, като научили, че беят няма слуги, влезли една вечер в дома му и го обрали. Беят останал крайно изненадан от кражбата, влязъл в стаята, където били иконите, и започнал да разговаря с тях. Погледнал към иконата на Св. Богородица и казал: „Теб те оправдавам – ти си майка, имаш малко дете, не можеш да се занимаваш с моите работи“. После се спрял пред Св. Георги и му казал: „И теб оправдавам – ти си млад, имаш кон, трябва да го яздиш, не можеш да пазиш къщата ми“. Най-после се спрял пред Св. Никола и строго му казал: „Ти нямаш дете, нямаш кон, не си млад, трябваше да ме пазиш от крадци“ – и за наказание обърнал иконата с главата надолу. Случило се така, че съседите се разкаяли за постъпката си и върнали крадените вещи.

Какво представляват тия икони? Първата икона, на Св. Богородица, представлява човешкото сърце, което не може да се държи отговорно за постъпките си. Втората икона, на Св. Георги, представлява човешкия ум, който също не е отговорен за постъпките си. Иконата на Св. Никола, белобрадият старец, е човешката воля, която отгова-

ря за всичко, което правят ума и сърцето – тя е длъжна да пази всичкото богатство, което човек е събирал от векове; това се иска от разумната воля, която учи човека на въздържание.

Който не се въздържа, ходи по пътя на своята неразумна воля. Днес повечето хора – млади и стари, не се въздържат. Какво ще кажете за тях? Те са баби и дядовци, безволни същества. Не е герой оня, който не може да се владее. Самообладание е нужно на човека, без самообладание нищо не се постига. Ти не си дошъл на Земята да оправяш света. Като живееш, ще прилагаш разумната си воля и самообладание. Реката трябва да се движи в определени граници – между двата си бряга. Понякога излиза от своето корито, но това е неестествено – тя е излязла от пътя, който Природата ѝ е определила. С какво ще се похвали неканализираната река? Ще каже, че може да излиза вън от бреговете си, но това не е за похвала. Каква ще бъде водата на река, която постоянно излиза от бреговете си – нечиста. Тя събира нечистотиите по пътя си и ги разнася където не трябва. Човек, който не може да се владее, поема нечистотии по пътя си и ги разнася навсякъде.

Закон е: ако искаш да запазиш състоянието си, трябва да прилагаш самообладание. Понякога е достатъчно да мръднеш с една десетохилядна част от милиметъра, за да изгубиш самообладанието си; затова е казано: „Малкото камъче обръща колата“. Разумният върви по пътя си и не дава ухо нито на оня, който го ругае, нито на оня, който го хвали – той знае, че и двамата грешат. И ако понечи да спре и да се обяснява с тях, и той греши – така губи наймного. Поискаш ли да се обясняваш с оня, който те кори, ще знаеш, че ако му кажеш една лоша дума, той ще ти каже две. Какво ще спечелите от това?

Помнете: неуспехът в живота ви се дължи на това, че се занимавате с обикновени работи. Откажете се от обикновеното в живота, то е причина да останете назад в развитието си. Много работи ви предстоят да учите – не сте изпълнили програмата, която ви е дадена. Учене е нужно. Вие мислите, че и с малко знание ще минете; не е така –

комисията, която ви изпитва, е крайно взискателна, ще провери знанието ви и ще ви пипне там, където най-малко знаете. Ще ви подложат на такъв изпит, какъвто не сте предполагали. Като видят, че знаете, ще ви пуснат в по-горен клас; ако не знаете, ще ви оставят да повтаряте. Това се отнася до всички. Строга, но крайно справедлива е тази комисия. Като ви изпитат, сами ще видите, че не сте толкова добри, колкото трябва да бъдете, не сте толкова справедливи, милостиви, търпеливи, колкото трябва да бъдете – още много ви липсва, докато станете истински ученици. Ще кажете, че правите усилие. Разумни усилия са нужни. За да придобиете търпение, милосърдие, трябва да спазвате известни закони. Само разумният може да бъде търпелив; ако е разумен, и слабият може да бъде търпелив.

Търпението е качество на разумния, на вътрешно богатия, на оня, който е придобил самообладание. Старият, немощният, бедният, който постоянно се оплаква от положението си, не може да бъде търпелив. Някой казва, че търпи по неволя, и мисли, че е търпелив. Неволята не е търпение. Казваш: „Не мога да търпя повече“ – беден си. „Това не мога да направя“ – слаб си. „Не е време за работа, условията са лоши“ – ленив си. „Това е задача, която не може да се реши сега“ – това показва, че обичаш охолния живот. Трудолюбивият веднага решава задачата си, всички го обичат и му помагат, безразлично дали е млад, или е стар, дали е мома, или е момък.

Кое е отличителното качество на младия и кое – на стария? Ако в дома си имаш стар, немощен човек и отидеш на нивата да работиш, той ще те чака да се върнеш, да му помогнеш. Ако имаш млада дъщеря, като се върнеш от нивата, ще завариш всичко готово: къщата изчистена и наредена, дрехите изпрани, хлябът опечен, яденето готово. Ти ще се измиеш, ще благодариш на Бога за всичко, което ти е дал; ще благодариш, че имаш млада работна дъщеря и ще седнеш пред трапезата с благодарност и доволство. Младият е готов да помага на всички, старият очаква помощ от другите.

Какво е отличителното качество на ученика? Ученикът е всякога млад и готов да помага на по-слабите. Каже ли някой, че е ученик, а очаква да му помагат, той е на крив път. Каже ли, че учителят ще му помага, той е прав дотолкова, доколкото разчита на светлината на учителя си. Ако и вие очаквате аз да ви уча наготово, лъжете се; аз ще ви светя, а вие ще учите – и аз съм учил така. Очаквате ли всичко наготово, ще оставя други да ви учат – слугите на градинаря. Те учат с плесници – ще ви ударят една-две плесници и насила ще ви заставят да учите. Понякога и учениците се бият помежду си.

Казвам: бият се и се карат слугите, господарите никога не се бият. Който иска да не го бият, трябва да изпълнява закона на послушанието – като мине край чужда градина, да не влиза вътре без позволение. Каже ли някой, че е прекарал добър живот, това показва, че е бил послушен. Той е минал край някоя чужда градина, господарят на градината го е извикал и сам е напълнил джобовете му със сладки плодове.

Добрият и лошият живот са временни положения. Ти се оплакваш от лошия си живот и казваш, че хората те мразят; не те мразят, но ти си влязъл в чужда градина без позволение и слугата ти е ударил плесница. Влез в градината, когато е там господарят, и той ще напълни джобовете ти със сладки зрели плодове – това са благоприятните условия на живота.

Някои слушат какво говоря, но не ме разбират и казват: „Не вижда ли Учителят доброто, което носим в себе си?“. Това не е важно за мен; доброто във вас е вашето минало, вие сте го изработили вече. Важно е днес да вървите стъпка по стъпка след мен, да увеличите капитала на сегашния си живот. Не следвате ли тоя път, аз ще си вървя сам, а вие ще останете на мястото си да се оплаквате, че ви укоряват, или да се радвате, че ви хвалят. Мен не ме интересуват нито укорите, нито похвалите, които се сипят върху вас. Не се интересувам от лошото и от доброто, което се говори за мен. Който говори добро или лошо за мен си остава за негова сметка; в края на краищата и

в двата случая придобивам нещо ценно – и от двамата се уча. Аз влизам в положението и на двамата и ги разбирам; зная защо единият кори, а другият хвали. Ще кажете, че е добре човек да бъде учител, да знае всичко; добре е за оня, който не знае каква отговорност носи учителят. Добре е да бъдеш и майка, но тя знае как е станала майка.

Един свещеник разказваше своя опитност. В една от стаите на неговата къща живеела една жена. Дошъл денят тя да ражда. Случило се, че свещеникът бил у дома си и трябвало да преживее мъките и страданията на раждането. Жената се мъчила цели три дни и през това време свещеникът не могъл спокойно да си върши работата – излизал от стаята си, връщал се, но все не бил спокоен. На третия ден, когато жената родила, и той се освободил. Отишъл на църква и отправил към Бога дълбока благодарствена молитва, че се е освободил от мъките и страданията, които преживял заедно с родилката.

И тъй, докато човек ражда, непременно ще мине през мъчнотии и страдания. Когато някой пита защо идат страданията, казвам: страданията идат, за да роди човек нещо. Казано е: „Жена, докато ражда, на мъки е“. Кое се мъчи в човека – Висшето, благородното. Щом роди нещо, животът на човека се осмисля. Мнозина гледат на страданията като на нещо ненужно; не е така, страданието е необходим процес. Ще страдаш, докато се пробуди в теб Висшето съзнание, т.е. Божественото начало. Цялата Природа минава през страдания, тъй щото не питайте защо са страданията, но работете съзнателно върху себе си, за да се осмислят. Веднъж осмислени страданията, въпросите на живота лесно се разрешават – само така човек ще се подмлади и обнови, а след това ще възкръсне.

Религиозните очакват възкресението след смъртта. Кой възкръсва – добрите, способните ученици, които са завършили успешно училището; те са издържали изпитите си и са получили диплом за завършено образование. Ала ония, които не учат, пропадат на изпитите. Божествената школа е снизходителна към тях, дава им възможност да се явяват по няколко пъти на изпит, но без знание не

ги допуска; тя не прави никакви отстъпки. В тоя смисъл възкресението е естествен процес за придобиване на знания и освобождаване от ограниченията. Щом завърши с успех програмата на земното училище, човек възкръсва и влиза в новия живот. Който познава Божествените закони и ги прилага, той минава през възкресението, но ако не познава тия закони, далеч е от възкресението. Каквито и обидни думи да кажете на възкръсналия, той не се смущава, а казва: „Едно време бях и кон, и магаре, и лош човек, но минах и заминах през това. Сега съм свободен, възкръснал човек“.

Сегашните хора лесно се обиждат – достатъчно е да кажеш на някого, че е магаре, за да се разсърди. Магарето е умно животно, то пие само чиста, бистра вода – ще мине през много изворчета, но ще избере най-чистото и оттам ще пие. Ще кажете, че магарето реве. Кой не реве днес? Разсъждавайте философски и ще видите, че всяко животно крие в себе си нещо добро. Казвате, че змията е ехидна, хапе и внася отрова в човека. От ваше гледище змията е опасна, но от нейно гледище не е така – отровата е нейна защита. Тя хапе само оня, който я настъпва, без причина никого не напада. Като знаете това, ще се пазите от змията. В Индия има змии, които ядат мишки. Ако такава змия влезе в един дом, тя изяжда всички мишки и напуска дома – тая змия е на мястото си.

Казвам: не е страшна змията, страшно е да не се върне човек към стария живот – животът на първия черен адепт, който се яви пред Ева във вид на змия; това е старият човек без крака, който много обещава, а нищо не изпълнява. Ако накарате тоя човек да ви услужи нещо, той ще каже: „Не е време сега за тая работа“. Той има само една задача – да изпитва хората, да види колко са послушни и верни на Господа. Тоя адепт им обещава големи придобивки: знание, слава, богатство; описва им такъв свят, какъвто никой не може да им даде, и само едно нещо иска от тях – да ядат от Забранения плод. И Ева излезе много лековерна – повярва на обещанията му, яде от тоя плод, даде и на Адам; в края на краищата и двамата видяха, че са

излъгани. Много гадатели има в света, но малцина казват истината. Трябва да се каже истината на човека, но може да я каже само онзи, който е свързан с Бога.

Преди 20 години при мен дойде един познат, помоли ме да му кажа може ли да стане музикант – той обичал музиката, искал да я изучава, да стане музикант. Понеже искаше да му кажа истината, трябваше да му говоря открито. Казах му: „От теб може да стане всичко, каквото пожелаеш, но в никакъв случай музикант. Ти можеш да станеш търговец, учител, свещеник, но не и музикант. Ако ме послушаш, ще живееш добре, иначе ще прахосаш парите си и ще загубиш времето си“. Той ме послуша и се нареди добре в живота. Попитах го от колко време е влязла в ума му идеята да изучава музика; каза, че преди три години е слушал един оркестър и оттогава се е явило в него това желание. Музикантът се ражда музикант; той трябва да е роден с желанието да бъде музикант, да е роден от музикални родители, да живее в музикална среда. Тоя човек нямаше музикален такт в себе си, музикалното чувство в него не бе развито. За да стане музикант, той трябва да работи поне два живота усилено в областта на музиката.

Като работи върху себе си, човек трябва да знае какво може да придобие в даден момент. Първото нещо, което се иска от него, е да учи; в този смисъл всеки може да стане ученик. Като учи, той ще се ползва от средствата, които Природата му предлага. Ще се ползваш от музиката като средство за твоето развитие. Големи богатства се крият в Природата и човек може да се ползва от тях дотолкова, доколкото са неговите способности. Например някой не знае как да посрещне един гост – изкуство е да умееш да посрещнеш човека, да знаеш какво да го запиташ и какво да му кажеш.

Един българин, чорбаджия, разказваше как майка му, която била гъркиня, посрещнала един виден гост българин. Баща му казал на жена си как трябва да посрещне госта, с какви думи да го приветства; той ѝ казал да посрещне госта с думите: „Приятно ни е, че ви виждаме между нас“.

Понеже не знаела български език, тя повторила тия думи няколко пъти, за да ги научи добре. Дошъл гостът и вместо да каже, че ѝ е приятно, тя казала обратно: „Неприятно ни е, че ви виждаме между нас“. Така постъпват много хора – вместо да кажат една добра дума или да отправят добро чувство към своя ближен, те го приемат със свито, стегнато сърце.

Например не си разположен. Дойде някой в дома ти и ти се стегнеш; той чувства, че не е дошъл навреме, и започва да се притеснява. Външно го посрещаш с „Добре дошъл!“, но вътрешно си казваш: „Сега ли намери да дойдеш?“. Казвате: „Добра обхода е нужна между хората“. Истинска обхода е тази да посрещнеш човека добре и когато не си разположен. Виновен ли е той, че е дошъл не навреме, когато не си разположен? Дали си разположен, или неразположен, ти трябва да имаш самообладание, да се владееш.

Представете си, че Господ ви повика на работа. Трябва ли да се съобразявате с разположението си? Ще кажете, че не е време за работа, не сте разположени. Помнете: Бог говори един път; Той ще ви нашепне отвън или отвътре и вие трябва веднага да се отзовете. Каже ли ви веднъж нещо, Той повече не повтаря. Чуваш, че отвътре ти се казва да напуснеш мъжа си. Ти чуваш гласа, но започваш да разсъждаваш: „Възможно ли е да напусна мъжа си? Имам деца, имам задължения към дома си, не мога да послушам тоя глас“. Но гласът не се обажда повече и ти си доволна, че не си го послушала. Трябва да знаете, че Бог изисква от човека неща, които са възможни. Да иска от жената да напусне мъжа си – това е задача, която тя трябва да реши правилно. В напускането се крие нещо, което жената не разбира, и се противопоставя, но като дойде смъртта, иска или не иска, жената напуска мъжа си. Тя плаче, прощава се с него; и той плаче, иска да я задържи, но не може. Какво ще правят? Най-после тя ще го убеди, че трябва да го напусне; казва му: „Остани ти да живееш както намериш за добре. Бъди свободен, радвай се на живота. Аз, като се наредя горе, ще ти пиша“.

Казвам: не всички хора се разделят така. Някоя жена затваря устата си, млъква, не проговаря дума и така си заминава. Когато обича жена си, мъжът ѝ ѝ остава верен; той продължава да живее за нея и каквото прави, всичко става в нейно име – жената живее в мъжа си. Това означават думите *Напусни мъжа си*. Мъжът остава на Земята, за да работи за човечеството. Ако жената напусне мъжа си, отиде на другия свят и оттам роптае и изказва недоволството си от него, тя не го е напуснала както трябва. Ако и мъжът напусне така жена си, и той не е решил задачата си правилно. Това е търкане, което води към изтриване, то не носи нищо добро.

Като е дошъл на Земята, човек трябва да разбере добре смисъла на живота и да не се оплаква от страданията си. Да се оплакваш, да изказваш недоволството си от Господа, това е търкане, което изхабява човешката душа. През каквито и изпити, мъчнотии и страдания да минаваш, трябва да запазиш в душата си едно свещено чувство към Бога и да си кажеш: „Хиляди промени могат да станат в мен и около мен, но в отношенията на Бога към моята душа не може да има никаква промяна. Бог е неизменен“. Така трябва да мисли всеки човек, който има Вяра, упование и Любов към Бога. Ще дойде ден, когато смъртта ще похлопа на твоята врата и ще каже: „Напусни света на илюзиите, на страданията“; тогава ще чуеш тихия глас на Христа: „Ела в Реалния свят между същества, които те обичат и разбират“.

– „Има ли прераждане?“ Има, но то се осмисля само когато дойдеш при по-добри условия, между хора, с които се разбираш. Ако в този живот не изработиш по-добри условия за бъдещия, прераждането няма смисъл. При всяко прераждане условията трябва да се подобряват.

Един познат ми разказа как се е отказал от пиянството. Цели 20 години той пиел, другарите му също били пияници – всяка вечер се събирали заедно и пиели. Един ден той отворил Евангелието, за да види какво се крие в него, и се увлякъл, започнал редовно да чете. Под влияние на Евангелието се изменил и се отказал от пиянството. Един ден срещнал другарите си и се сбогувал с тях.

– Къде отиваш? – запитали го те.

– Отсега нататък няма вече да пия.

– Защо?

– Не мога да ви кажа нищо. Досега пиех, но реших вече да не пия.

Другарите му съжалявали, че губят такъв добър приятел, но той бил доволен. Казвам: тоя човек се е преродил, т.е. влязъл е в нови, по-добри условия на живота.

Как ще покаже човек Любовта си към Бога, ако не е готов да се откаже от една своя слабост? Бог не се нуждае от нашата Любов, но като Го любим, ние се повдигаме. Достатъчно е да мислим за Бога, за да се повдигнем – в това се крие силата на нашата душа. Да любиш Бога, това значи да придобиеш истинското Знание, към което душата ти се стреми.

Богатият, който дойде при Христа да иска вечен живот, знаеше какво означава тоя живот. Да придобиеш вечен живот подразбира да носиш благословение във всеки дом. Ако влезеш в един дом, в който има умрял, да го възкресиш; ако влезеш в дома на търговец, който е пред фалит, да се справиш с кредиторите му и отново да го кредитираш – това значи да носиш радост и веселие във всеки дом. Велико изкуство е това, всеки може да го придобие.

– „Как ще го придобием?“ Чрез своя ум, чрез своето сърце и чрез своята воля. Животът, през който сега минавате, е резултат на вашите мисли от миналото. Каквото сте мислили в миналото, днес се реализира; каквото мислите днес, ще се реализира в бъдеще. Като знаете това, дръжте в ума си светли мисли, в сърцето си – възвишени чувства и във волята си – благородни постъпки; само така ще се оправи светът. Ще кажете, че това не се постига в един живот. Всичко, което човек желае, може да го постигне – зависи от интензивността, с която се движат неговите мисли и чувства. Това, което малкият чук не може да направи, големият ще направи; това, което слабата воля, слабото сърце и слабият ум не могат да постигнат, силната воля, силното сърце и силният ум ще постигнат. Човек трябва да има силна воля в доброто, силен ум в доброто

и силно сърце в доброто. Умният върви по закона на Любовта, а глупавият се натъква на плесниците на слугата. Умният влиза в градината, когато там е господарят, който му казва: „Откъсни си плодове колкото искаш, всичко е на твое разположение“.

Сега, като ви говоря така, аз имам желание да ви заведа в Божествения свят, при Господаря, а не при слугите. Вашите мъчнотии и страдания се дължат на факта, че срещате слугите, а не Господаря. За да влезете в Божествения свят, трябва да бъдете готови да обичате всички хора. За някого казвате: „Не обичам тоя човек“, за друг казвате: „Обичам го“. Във всеки човек има една добра черта, т.е. скрито богатство, което трябва да намерите; отворете затворената каса и ще намерите това богатство. Ако можете да направите това, Невидимият свят ще ви похвали и самият човек ще ви обикне, ще гледа на вас като на светия. Да проникнеш в душата на човека – това значи да влезеш в широкия Божествен свят, да се преобразиш.

Сегашните хора си служат повече с тояга. Време е вече тоягата да се превърне в рало, да изоре земята; след това житото ще се посее, а най-после и Бог ще вземе участие с влагата, светлината и топлината. Каквото става с житото, същото става и с човека. За да расте правилно и да се развиват в него възвишени и благородни чувства, не е нужна тояга, нито ритане и роптание. Отрицателните чувства – роптание, съмнение, завист, омраза, са тояга в човешката ръка. Те са на мястото си, докато житото е на класа; събереш ли го в хамбара, тоягата, т.е. законът, остава настрани. Посадиш ли житото в земята, ще приложиш Любовта; с други думи казано: започне ли Доброто да расте в теб, ще приложиш Любовта. Помнете: тоягата само очуква житото, тя не може да го посади и възрасти. Тоягата е насилието в живота, чрез насилие човек не се повдига. Само Любовта е в сила да повдигне човешката душа – тя е сила, която работи в човека отвътре навън и възраства ума и сърцето му. Следователно, ако сте овършали житото, сложете тоягата си настрани, посейте го в земята и приложете Любовта, за да може то свободно да

расте, цъфти и връзва. Без Любов никаква хармония не съществува; хармонията не се постига по механичен начин – тя има отношение към Любовта.

В заключение мнозина ще ме запитат: „По кой метод да живеем – по метода на укоряването или по метода на хваленето?“. Нито по единия, нито по другия; живейте по метода на Любовта, която води към върха. – „Можем ли да стигнем върха?“ Вървете нагоре и не се съмнявайте, не се обезсърчавайте; вървете нагоре към Любовта, която още не сте опитали и познали. Любов, в която човек не може да забрави себе си, не е Любов. Да забравиш себе си означава да се свържеш с Бога, с всички хора, с всички живи същества – тогава радостите и страданията на хората са твои радости и страдания; да забравиш себе си означава да заемеш последно място в живота.

Тая сутрин ви говорих повече, за да ви оставя на светло; навън е вече светло, но и салонът е осветен. Добре е да бъде светло отвън и отвътре, за да разбирате по-добре. Това е все едно женениятмъж да срещне жена, по-красива от неговата – трябва ли да се съблазни от нея? Той не трябва да се съблазнява, но да благодари на Бога, че е внесъл красота в света, за да повдига хората. Ако срещне грозна жена, пак трябва да благодари – тя го навежда на мисълта за противоречията в живота, които съществуват, защото човек живее и в тъмнина, и в светлина; щом излезе от тъмнината, противоречията изчезват.

Следователно срещнеш ли човек в тъмнина, той ще изглежда грозен; видиш ли същия човек на светло, той ще бъде красив. Една жена или един мъж са грозни, защото ги срещаш на тъмно; срещнеш ли ги на светло, и двамата са красиви. Казвате за някое дете, че е палаво – вечер сте го срещнали, затова е палаво, през деня то е кротко, добро.

Гледайте на живота и на хората по нов начин, за да станете зидари на Новото. – „Какво мога да направя аз?“ Не питай какво можеш да направиш, а питай какво може да направи Божественото в теб. „Защо съм дошъл на Земята?“ – и за това не питай. Живей, работи, мисли право

и ще разбереш каква е твоята мисия на Земята. Докато прилагаш закона, ще бъдеш далеч от мисията си; щом приложиш Любовта, ще разбереш смисъла на живота и ще изпълниш мисията си.

И тъй, сложи тоягата в ъгъла на стаята си и напиши върху нея: *От днес те пенсионирам. Досега съм те слушал, но минах големи мъчнотии. Отварям нов лист на моята книга и започвам с Любовта. Благодаря на ръцете, които Бог ми е дал, и ги прилагам в действие. Ще работя без тояга. Благословени са ръцете, които не се нуждаят от тояга.*

Само Божията Любов носи пълния Живот.

15. лекция, 13 януари 1932 г., София, Изгрев

РАЖДАНЕ И РАСТЕНЕ

Размишление.

Човек минава през две състояния в живота: пасивност – когато седи и очаква нещата да станат сами по себе си, и активност – когато работи, движи се и разчита на себе си, на своя труд и на своята дейност. Като свърши работата си, човек очаква да му платят, но случва се и нищо да не получи. С кое от двете състояния започва живота си? Детето е малко, разчита на майка си – тя го носи, къпе, храни, то е пасивно, всичко очаква наготово. Детското разбиране е едно, а разбирането на големия човек е друго. За възрастния се казва, че е израснал. С какво се отличава растенето – с движение.

Седите на един стол и размишлявате спокойно, привидно във вас не се забелязва никакво движение. Дойде някой и ви бодне с игла по ръката – вие веднага трепвате, вдигате ръката си. Дойде втори път, пак ви бодне; дойде трети, четвърти път, бодне ви с иглата по ръката, по крака – вие скачате, започвате да се движите, изгубвате разположение. Защо губите разположението си – боднали са ви по кожата няколко пъти; причината е външна, материална. Но вие може да изгубите разположението си и без да ви боднат с игла. Например срещате ваш познат, който не ви поздравява; срещате го втори, трети път, пак не ви поздравява и вие губите разположението си, обиждате се. И в първия, и във втория случай вие се раздвижвате; това движение създава условия за растене. Външно тия неща са прости, но стават причина човек да изгуби настроението си. Вие гледате на тях като на нереални неща.

В какво се състои реалността на живота? В познаването на Бога? Познаването на Бога внася мир в човешката душа. Как ще дойде тоя мир? Ще кажете, че познаването на Бога прави хората здрави, любещи, внася в тях стремеж към учене. Като свършиш училището, търсиш място

да приложиш знанието си; ако не намериш такова място, ставаш недоволен, неспокоен. Молиш се на Бога и очакваш отговор; ако не получиш, пак си недоволен. И светия да си, пак можеш да бъдеш недоволен: светиш известно време, но никой не те търси, никой не се ползва от светлината ти – ставаш недоволен. Очакваш да ти се разкрие някаква тайна, но не ти се открива – недоволен си. Млад си, мечтаеш за големи постижения, но не успяваш – недоволен си. Остаряваш, губиш силите си – недоволен си. Питаш се как стана остаряването, но сам не можеш да си отговориш. Старостта иде незабелязано, както колата, която се употребява дълго време: в първо време колата е нова, здрава, но като се употребява известно време, тя остарява, започва да хлопа и за да ти служи по-нататък, трябва да я поправиш.

Като ученици, вие трябва да правите преводи, да съпоставяте нещата, да правите аналогии – така ще разширите разбиранията си. Какъв превод ще направите на Любовта към Бога? За да проявиш Любов към Бога, нужно е да се разширят чувствата ти. Как ще се разширят – като се натъкнеш на нещо, което може да те засегне. Например ти си банкер, стар, 80-годишен човек, с голяма опитност и идва при теб един познат, за да иска 20 000 лева назаем. При какви условия ще му дадеш тия пари? С други думи казано: при какви условия ще се прояви в теб Любовта към Бога? Ако банкерът е религиозен човек, просителят трябва да си каже истината – може или не може да върне исканата сума. Ако не може, ще поговори с банкера за другия свят, като каже, че там ще му върнат сумата – това значи, че там ще получи благословението си. Ако не е религиозен и не вярва в другия свят, банкерът ще остане твърд към молбата на своя познат и няма да му услужи; това показва, че просителят не е могъл да събуди в него Любов към Бога – и да заложи нещо, той пак няма да се съгласи да му даде пари. Не е лесно да събудиш в човека Любов към Бога.

Какъв превод ще направите на гнева, на какво ще го уподобите? Гневът е огън, който постепенно се разпалва. Ако дървата са сухи и течението на въздуха – силно, огъ-

нят ще гори добре; ако дървата са мокри и течението на въздуха – слабо, огънят ще бъде слаб. Някой запалва огъня, затваря печката и излиза навън, но като се върне вкъщи, вижда, че огънят е изгаснал; той е затворил печката преждевременно, трябвало е огънят да се разгори повече и тогава да се затваря. Като знаете условията за горенето, прилагайте ги навреме, за да не се разпали огънят неочаквано и да причини нещастия. Добре ще бъде, ако има някой при вас, който може да намали силата на вашия огън; ако няма такъв човек, нещастието е неизбежно.

Едно дете си откъсва плод от чужда градина. Градинарят хваща детето и или ще го набие, или ще му се скара и ще го изгони. Той ще го набие, защото няма човек около него, който да намали силата на гнева му; ако само му се скара, при него е оня човек, който е в сила да го укроти. Казвам: където съм аз, там гневът на хората изчезва и се превръща в енергия; където ме няма, там хората проявяват гнева си и си пакостят едни на други. Главният въпрос, върху който исках да говоря, е Любовта към Бога, но се отклоних. Това е все едно да дойде гладен човек в дома ти, а ти да го питаш за майка му и за баща му, къде е пътувал баща му, какви впечатления е донесъл от пътешествието. Гладният се интересува от хляба и яденето, а аз – от странични въпроси. Казвам: дай на гладния да се нахрани, а после разговаряй с него.

Мнозина се запитват защо трябва да любим Бога. Да любиш Бога означава да се родиш. Само който се е родил, той живее; следователно ще любиш Бога, за да живееш. Да възлюбиш Господа – това е първата заповед. Втората заповед е да възлюбиш ближния си. Защо трябва да любиш ближния си? За да растеш. Значи първо ще се родиш и ще живееш, след това ще растеш. Тези две заповеди показват връзката, която съществува между раждането и растенето. Да възлюбиш Господа – това значи да се родиш. Нероденият се намира в неблагоприятни условия, като затворник. Раждането е велик акт, през който минава човешката душа, то носи благоприятни условия за човека.

Всеки човек очаква да се новороди. Христос казва: „Роденият от Бога грях не прави“; казано е още: „Ако не се

родите изново, не можете да влезете в Царството Божие“. Някои религиозни твърдят, че човек е роден от Бога. Възможно е, но той още не е съзнал своя произход. Значи човек е роден от Бога, но още не е пробуден, поради което не може да расте и да се развива правилно. Ако се родиш, а не растеш, какъв смисъл има раждането? То е все едно да ти дадат ядене, но да не можеш да вкусиш от него – гледаш яденето, намираш, че е хубаво на вид, но нямаш понятие за неговия вкус. Следователно роденият от Бога трябва да расте и да се развива правилно. Растенето е непреривен процес, който има отношение към Любовта. Към коя Любов? Към ближния. Ако Любовта на човека към ближния е правилна, и растенето му ще бъде правилно.

Дисхармонията в човешкия живот е резултат на неправилната любов на хората към техните ближни. Неправилната любов може да се уподоби на неправилното пеене на някой певец – той пее, но гласът му не е издържан: взима ту чисти, ту нечисти тонове. Публиката го слуша и дава мнението си за него – някои го харесват, други не го харесват, едни го извиняват, други не го извиняват. Природата не извинява певеца, тя не допуска никаква погрешка в пеенето. Всяка погрешка образува пропуск, междина, която води към лоши последствия. Ако шивачът пропусне няколко бода на дрехата, след време ще се образува дупка и дрехата ще започне да се къса. Не са много два-три бода, но те говорят за небрежността на шивача. Той не трябва да се извинява с това, че машината била стара и прескачала бодовете. Шивачът е отговорен за погрешките, а не машината – тя е слуга, който се управлява от шивача. Когато шивачът греши, Природата го наказва, тя не се интересува от машината. Така и майката наказва своето любимо дете.

Как се обяснява фактът, че майката наказва любимото си дете с пръчицата? Кое ѝ е дало повод да приложи пръчицата като средство за наказание? Кога е приложила пръчицата за пръв път, коя е била причината за това? Тя обича детето си, не може без него и въпреки това от време навреме го бие с пръчицата. Несъзнателно майката е почувствала, че в детето ѝ се крие голямо богатство, което може да се

изкара навън само чрез пръчица. Това е все едно да развъртиш крана на някоя чешма. Питам те защо развърташ този кран; много естествено – развърташ, за да може чешмата да пусне вода. За чешмата водата е голямо богатство, което трябва да се извади навън. Ако не си жаден, тя ще бъде затворена; щом ожаднееш, отваряш крана, водата започва да тече и освен теб, и други се ползват от нейната вода.

Следователно както жадният взима нещо от чешмата, така и майката взима нещо от детето, когато го удари няколко пъти с пръчицата. Когато брулят орехи, пак взимат нещо. Можеш ли от сухо дърво да получиш нещо? Плод не можеш да получиш, но ако вземеш брадвата и го насечеш, все ще получиш – ще си приготвиш дърва за горене. Ето защо, каквото и да прави човек, все има някакъв скрит импулс, който го подтиква да се проявява. Той трябва да познава своите импулси и стремежи, които го подтикват към нещо.

Тема за следния път: *Главният стремеж на човека.*

И тъй, помнете: чрез Любовта си към Бога човек се ражда, а чрез Любовта си към ближния той расте – това са два главни фактора за развитието на човешката душа. Ако не се родиш и не растеш, не можеш да се проявиш – това е все едно да ходиш гол. Ще кажете, че човек може да ходи гол. Лятно време може, но какво ще прави зимно време, при големите студове, когато дърво и камък се пукат от мраз? Преди грехопадението първият човек е бил гол; след грехопадението той се облече и с това се създаде модата. Така той напусна Рая и отиде в странство да се учи. Първата дреха на човека е била от кожа, тя е дрехата на греха; после, като отишъл в странство, той създал модата. Както има дреха на грешния човек, така има и дреха на светията; каква е неговата дреха вие сами ще отговорите.

Всички неща, всички прояви на хората се различават. Ако ти говори човек, който те обича, ще ти говори по един начин; ако не те обича, ще ти говори по друг начин. Лесно се говори, когато хората не се обичат. Казват: „Да бъдем хладнокръвни“. Щом сте изстинали, щом краката и ръцете ви са измръзнали, разбира се, че ще бъдете хладнокръвни. Някой казва:

– Гладен съм.

Друг отговаря:

– Няма нищо, все ще се намери отнякъде малко хляб.

– Оголях, цял съм окъсан.

– Няма нищо.

– Страдам, боли ме стомахът.

– Няма нищо.

– Баща ми умря.

– Няма нищо.

Казвам: хладнокръвието тук не е намясто. Това е незаинтересованост, така не се разрешават въпросите. Ти трябва да вземеш участие в положението на своя брат или сестра, да им помогнеш. И тъй, с хладнокръвие не се живее. Ще кажете, че англичаните са хладнокръвни – „Да бъдем и ние като англичаните“. И без това повечето от сегашните хора са англичани, не влизат в положението на своите ближни. Да бъдеш хладнокръвен, безучастен към положението на своя ближен – това не е истинска философия на живота. Друг е въпросът, ако можеш да се въздържаш или да приложиш самообладание – това се отнася до тебе, до твоя личен живот. Но каже ли някой, че е гладен, ще потърсиш начин как да му помогнеш. Ако в дома ти дойде пътник, ще помислиш как да го приемеш.

Добра обхода се иска от хората, и то не е само за момент. Да имаш добра обхода към хората значи да знаеш как да постъпваш при всички условия на живота. Представете си, че сте голям държавник и отивате на работа, имате някакво важно заседание, но в това време на вратата ви хлопа беден пътник. Вие махвате с ръка и казвате, че сте зает, имате бърза, неотложна работа. Как ще постъпите, ако на вратата ви хлопа не тоя беден пътник, а царят? Веднага ще му отворите, ще го поканите вежливо и ще напишете една бележка до Министерския съвет, че по особена, важна причина няма да присъствате на съвета. Защо в първия случай не можете да отделите поне пет минути от времето си, а във втория се отказахте даже да отидете на работа? Какви са съображенията ви? Ще кажете, че някои неща са невъзможни. Прави сте, има неща

възможни, има и неща невъзможни. Понякога обаче и невъзможното, грехът, става за човека възможно. Аз се питам как е възможно човек, роден от Бога, създаден по Негов образ и подобие, да пристъпва Божия закон? Как се създаде тоя дисонанс? Това е въпрос, на който мъчно може да се отговори.

Като ученици, вие трябва да се стремите към истинското знание, което не изчезва, иначе каквото и знание да придобиете, ще го изгубите; докато сте млади, ще се ползвате от него, но щом остареете, ще го изгубите, а като заминете за другия свят, съвсем ще го изгубите. Какво е смъртта – разваляне на едно съдружие. Няколко души се сдружават да работят заедно; като работят няколко години и спечелят нещо, разделят печалбата помежду си и ликвидират. Казват, че съдружието се е разтурило, а ние казваме, че председателят на сдружението е заминал за оня свят. Това показва, че съдружниците са свършили работата си, всеки е взел своята част от печалбата и се е отделил. Има случаи, когато сдружението се разваля и съдружниците се отделят, без да получат нещо – това показва, че то е фалирало, няма никакви печалби.

Мнозина се запитват как да се подмладят. Да се подмладиш означава да излезеш от едно сдружение с печалба и да вложиш капитала си в друго, за да спечелиш повече. За един момент не можеш да се подмладиш. Подмладяването зависи от твоята интензивна мисъл – колкото по-интензивна е мисълта ти, толкова по-скоро можеш да се подмладиш. Да се родиш отново и да растеш правилно – това значи подмладяване, това значи да имаш правилна връзка с Възвишените същества, които постоянно те държат в мисълта си и ти помагат. Ако се отклониш от правия път, ще те изоставят и ти започваш да остаряваш. Следователно не питай защо остаряваш, но си кажи: „Аз се отклоних от правия път и Разумните същества ме изоставиха“. Коя майка не остарява, когато синовете и дъщерите ѝ я напуснат и престанат да се интересуват от нея? Докато я поддържат и влизат в положението ѝ, тя по-мъчно остарява.

Сегашните хора искат да се подмладят, но не знаят как. Те очакват на другите – да умре някое съдружие, да получат неговите печалби, за да се подмладят; не тоя е пътят на подмладяването. Ако искате да се подмладите, разчитайте на себе си, на своите съдружници. Правили ли сте опит да размишлявате поне по половин час на ден върху подмладяването? Това значи да изчистите чувствата и мислите си от всички отрицателни прояви, от всичко нечисто. Освободете се от сенките на живота, само така ще се подмладите и обновите. Защо ще мислите, че никой не ви обича? Това е сянка на живота. Дръжте положителни мисли и чувства в умовете и сърцата си, за да се подмладите по естествен начин.

Казано е: „Да възлюбиш Господа, да възлюбиш и своя ближен“ – само така ще разбереш закона на новораждането и закона на растенето. Може да люби само оня, който познава законите на Кабалата[16]. Любовта към Бога е сила, която действа в цялата Природа. Буквите *Л, К, Б,* с които започват думите *Любов към Бога*, имат различно значение, понеже чрез тях се проявяват различни сили. Любовта подразбира сили във възходящо състояние. Буквата *К* крие сили, които са неуравновесени и затова трябва да се преобразят; буквата *К* трябва да се превърне в живот, в буквата *Ж* – в уравновесени сили. Животът трябва да расте, да се развива правилно – това се постига чрез прилагане на Любовта към Бога и към ближния.

Някои ме питат как могат да бъдат щастливи. Щастието не се постига лесно. Истинско щастие е това, което не се нарушава от нищо. Момък се влюбва в една красива мома, но щастието му не е пълно. Той ѝ се радва, трепти за нея, но като влезе в дома ѝ, не може да остане дълго време – защо? В дома ѝ има нещо неприятно, което го смущава. Момата е месоядка, а той – вегетарианец, не може да понася миризмата на кокошката. Момъкът се чуди какво да прави: не може да ѝ направи някаква забележка – красивите моми не търпят съвети; ако напусне стаята и излезе навън, без да ѝ обясни защо си отива, ще развали работата си. Как ще се разреши въпросът?

Представете си друго положение: момата е влюбена в момъка, а той обича да пие; отива на гости в дома му, но той не ѝ обръща внимание – сложил е шише с вино на масата и пие чаша след чаша. Тя седи, поглежда към него и не знае какво да прави. Според мен и двата въпроса лесно се разрешават: момата да се откаже да яде кокошка и вместо да я коли и да я държи вързана с главата надолу, да я остави да си живее на свобода; и момъкът да се откаже от ферментиралото вино – нека вземе сладка гроздова шира и да покани своята възлюбена, заедно да пият. Няма по-лесна работа от това да възкресиш една кокошка и да превърнеш гроздето в сладък сок. – „Възможно ли е това?“ Всичко е възможно, нужно е само добро желание да направиш нещо.

Мнозина не успяват в живота си поради подозрението и съмнението, на които са дали ход. Те се съмняват един в друг, съмняват се и в Бога, а после се чудят откъде идват противоречията; много просто – сложили са на масата миризливата кокошка и шишето с ферментирало вино. – „Какво мисли Бог за нас?“ Това не е ваша работа. Освободете се от противоречието в себе си и дайте възможност на кокошката да оживее. Противоречието е причина за лошата миризма в дома ви и за опиването ви. Не питайте защо идват противоречията, но направете всичко възможно да се освободите от тях.

Един селянин пътувал с колата си, но изведнъж движението спряло – оста на едното колело се счупила. Минавали пътници край него и всеки го запитвал какво е станало, защо колата е спряла. Той отговарял на всички, че оста се е счупила, колата не мръдва. Най-после минал един пътник, спрял, погледнал колата, навел се към колелата, видял, че оста на едното е счупена, и извадил от торбата си едно дърво; поставил го на мястото на счупеното, зачукал го оттук-оттам и колата тръгнала. Той не попитал коя е причината за противоречието, но помогнал за неговото премахване.

Казвам: животът иска работа, а не философстване. Седиш и очакваш всичко наготово; и това може, но като

получиш нещо наготово, трябва да го задържиш. Искаш да отидеш на Небето, да те посрещнат с венци, с музика и песен; и това е възможно, но ако не си готов за тоя живот, ще те върнат на Земята. Могат да ти подарят хубава цигулка и ноти, но трябва да учиш; ако не се упражняваш, цигулката ще остане за други, които искат да свирят. Могат да ви подарят нива, лозе, но вие трябва да ги обработвате. Както никой не може да яде вместо вас, така и никой не може да учи и да работи вместо вас. Близките ви могат да помагат, но не могат да свършат това, което се иска от вас. Никой не може да мисли и чувства за вас. Мисленето, чувстването са свещени процеси. Човек се свързва с живота само чрез мислите и чувствата, затова се казва, че е привилегия за човека да мисли и да чувства. Даже кривата мисъл и кривото чувство са за предпочитане пред невъзможността да мислиш и да чувстваш. Кривата и нечиста мисъл може да се изправи и изчисти, но какво ще правиш, ако нямаш никаква мисъл?

Ще кажеш, че някоя мома се е влюбила в лош момък; нищо, че се е влюбила в тоя момък – така ще научи един урок и ще върви напред. Еди-кой си мъж напуснал жена си – и това ще се оправи; той ще се отдалечи за две-три години от нея и като види, че не може да намери по-добра, пак ще се върне – така ще я цени повече. Ще кажете, че той не ѝ е написал нито едно писмо и тя не го е дочакала, оженила се е за друг. Питам: само писмата ли поддържат връзките? Остане ли писмата да ви крепят, вашата работа е свършена. Ако мъжът напусне жената, тя трябва да го чака три години; не се ли върне през това време, тя е свободна и може да мисли за него каквото иска.

И тъй, когато мъжът напуска жената или жената – мъжа, казвам, че те не са умни. Разумният мъж, разумната жена не се напускат; ако се налага да направят това, те пак се връщат. Тези, които са пили чиста вода от чешмата, никога не пият нечиста. Който е пил от Божията чешма, той се е родил; който е пил от водата на своя ближен, той има условия да расте. Някои запитват: „Трябва ли женените хора да се напускат?“. Ако съчетанието между тях е от Бога, никой не може да ги разлъчи. Казано е в Писа-

нието: „Това, което Бог е съчетал, никой не може да го разлъчва“. Следователно не правете опити да разкъсвате връзката между души, които Бог е съчетал.

Ако искате да разберете правилните отношения между човешките души и Бога, трябва да изучавате живота на пророците, на Христа, на светиите, на апостолите и на добрите хора; само така ще имате ясна представа как трябва да живеете, само така ще разберете, че сегашните морални правила не са в състояние да издържат напора на живота – те не разрешават въпросите на Целокупния живот. Много естествено – ако водата на извора още в началото си е нечиста, нищо не може да я изчисти.

Един американски професор от Ню Йорк държал научна сказка върху методите за пречистване на водата. Той подкрепил сказката си с опити, като пречистил по различни начини водата от най-нечисти локви и канали. За да убеди слушателите си, сам пил от пречистената вода, поканил и публиката да пие от нея, за да се убедят в методите му.

Както и да се пречиства водата, все ще останат микроскопични частици от нечистотиите. Американският професор се примирява с методите за пречистване, но сам той не е убеден в тяхната абсолютност. По необходимост и сегашните хора се примиряват, както американския професор – като няма абсолютно чиста вода, ще пият каквато намерят. Днес пият вода от много реки – някои пият вода от Дунав, като я пречистват по механичен начин и казват, че така пречистена, тя е добра за пиене. По същия начин искат да се убедят, че животът, който сега прекарват, е добър; добър е колкото е чиста дунавската вода. Казвам: аз не желая да пия вода от Дунав, не желая и живот като дунавската вода. Ние трябва да се стремим към съвършен живот, с абсолютна чистота, без никакви микроби, без условия за смърт. Единственото нещо, от което хората се страхуват, е смъртта.

И тъй, сложете на първо място Любовта към Бога. – „Как ще намеря Бога?“ Като се родиш; ако не се родиш, не можеш да Го намериш. Една птичка кълве череши и семките им падат на земята. Можем ли да кажем, че птичка-

та е баща на семката? Семката пада на земята и след време пониква. Почвата ли е майка на семката? Нито птичката е баща на семката, нито почвата е нейна майка. Баща и майка са ония, от които произлиза животът. Това, което е вложено в семето, считаме за главен фактор за неговото раждане и растене. Вложеното в семето се крие в Първата Причина на нещата – там трябва да търсим условията за раждането и растенето.

Често хората казват, че правят усилия да се повдигнат, но нищо не помага. Много просто, те се греят на свещ – служат си с мисли, светлината на които е равна на тая на свещта. Излезте навън, да се греете на слънчевата светлина – тя носи живот в себе си. Възприемайте мисли, които светят като Слънцето. Казваш, че имаш Любов към Бога, но нищо не постигаш – защо? Малка е светлината на свещта ти; излез вън на Слънце и тогава прояви Любовта си към Бога. Слабата светлина не оправя работите. Молиш се, но нищо не постигаш – защо? Молитвата ти е слаба. Млад си, живееш като млад – недоволен си; живееш като стар – пак си недоволен. Старият съжалява, че е живял чист живот, но не е познал Бога – защо не Го е познал? Защото не е могъл да Го възлюби. Не можеш да познаеш Бога, докато не Го възлюбиш.

Сегашните хора говорят за Любовта, без да я разбират. Те наричат Любов това, което не е Любов, и после се отвръщат от нея. Любовта е сила, която повдига човека – ако е болен, оздравява, ако е заробен, освобождава го. Който възприеме Любовта, не я задържа за себе си, но я оставя да минава и през другите. Не може само една чешма да тече, а другите да пресъхват. Смешно е да видиш някого да стои пред пресъхнала чешма и да чака да капне нещо от нея. Ще кажеш, че обичаш тая чешма; това е невъзможно, не можеш да обичаш чешма, която нищо не дава. Не можеш да обичаш човек, в когото Бог не се проявява; щом Бог се проявява в човека, веднага ще го обикнеш.

Помнете: Любовта прави човека добър, красив, силен. Без Любов той е окъсан, беден, слаб; където отиде, всички го отбягват – и между светии да влезе, никой няма да му

обърне внимание. Такова е положението на човека, който живее с отрицателни мисли и чувства. Сега, като говоря за Любовта, имам предвид три неща: първо, да ви кажа как да се възлюбите; второ, да ви кажа как да поддържате Любовта си; и трето, на какво разстояние да бъдете един от друг. Това значи да живеете в чистота, да придобиете безсмъртие. Към тоя живот се стреми всяка душа. Това значи да се новородиш, да растеш и да се развиваш правилно.

Като ученици, вие трябва да правите опити, да видите силата на вашите мисли и чувства, както и силата на вашата Любов. За да имате успех в опитите си, трябва да се освободите от страха и съмнението. Направете следния опит: един от вас да легне на земята на гърба си, а шест души да се опитат да го вдигнат високо във въздуха; трима ще поставят показалеца и средния пръст на двете си ръце под врата му, другите трима ще поставят същите пръсти под краката му, близо до стъпалата, и едновременно ще започнат да го вдигат. Ако не се съмнявате, може да махнете пръстите си и без да го поддържате, той може да остане известно време във въздуха; усъмните ли се, ще падне на земята. Където няма съмнение, опитите излизат сполучливи.

Някой очаква резултати, без да прави усилия – това е невъзможно. Друг иска да стане добър певец, но се съмнява в успеха си. – „Искам да стана поет, учен, философ, но се съмнявам в постиженията си.“ Пази се от съмнението, то е червей, който изяжда нежните клончета на дървото. Каквото пожелаеш, можеш да постигнеш, но постепенно.

И тъй, изчистете ума си от съмнението; докато го държите в ума си, нищо не можете да постигнете. Теории може да имате колкото искате, но ще бъдете лишени от опитности. Истинско, положително знание се придобива чрез опити, които изключват съмнението.

16. лекция, 20 януари 1932 г., София, Изгрев

ДВЕТЕ ОТВЕРСТИЯ

Размишление.

Чете се резюме на миналата лекция *Смисълът на живота.*

Какво представлява животът? Какво означава единицата? Казваш: един самун хляб, едно дърво, но не можеш да направиш нито хляба, нито дървото. Знание е онова, с което сам можеш да боравиш. Говориш за дървото, но не знаеш какво представлява то всъщност; говориш за рибата, за птицата, но какво са те всъщност – не знаеш. Говориш за човека, за човешката личност, без да ги познаваш. Какво представлява човекът вън от своето тяло? Какво е човекът вън от своите очи и уши, вън от своите мисли, чувства и действия? Какво е Азът? Какво е Бог? За да разберете и познаете Бога, вие трябва да изучите всичко, което Той е създал. Не можете да Го обичате, докато не разберете защо сте дошли на Земята. Ти не можеш да обичаш нещо, което не познаваш, не можеш да обичаш нещо, от което нямаш нужда. Защо обичаш водата? Защо обичаш въздуха? Защо обичаш светлината? Защото имаш нужда от тях. Защо обичаш хляба? Защото имаш нужда от него. Щом е така, не можеш да обичаш неща, от които нямаш насъщна нужда.

Като ви задавам тия въпроси, казвате, че всичко сте разбрали. Някои неща сте разбрали, но някои още не сте. Например някой може да мели брашно, но не знае как да го меси; друг знае да меси хляб, но не знае как да го пече; трети знае да пече хляб, да го яде, но след това не знае как да си почива. Някой обича близките си, но не знае как да обича другите хора, затова един обича, друг мрази – това е човешка, преходна любов, любов на Земята. Земният живот е съчетание на любов и омраза. Мъжът обича жена си, а мрази всеки мъж, който се приближава към нея; жената

обича мъжа си, а мрази всяка жена, която се приближава към него. Не питайте защо е така, а изучавайте омразата, за да разберете как любовта се е превърнала в омраза. Защо мъжът трябва да се страхува от оня, който се приближава към жена му? Тоя мъж, от когото се страхува, е баща на неговата жена, той се е дегизирал. Достатъчно е да се вгледа внимателно в неговите черти, за да познае бащата на своята жена, който се е преобразил в млад, красив момък. Като неин баща, той я е държал на ръце, целувал я е, прегръщал я е, радвал ѝ се е, преди нейният мъж да я срещне.

Мислете върху вътрешните прояви на живота, за да не изпадате в противоречия. Ще кажете, че разбирате своя живот, но не разбирате обществения. Питам: какво представлява общественият живот? Какво е религията? Личен, семеен, обществен живот – това са понятия, които съществуват в човешкия ум. Животът е подобен на океан, а океанът е съставен от безброй капчици, които си приличат помежду си. Каквото представляват капчиците на океана, такова нещо представлява животът в своите прояви; всъщност един е животът. Ако океанът се пръсне в цялата Слънчева система, от него ще останат малки, микроскопични капчици; съберат ли се на едно място, океанът отново ще се възстанови. Много е водата в океана, но е лишена от свобода. И Земята е тяло, което е изгубило свободата си. Какво нещо е Слънцето? Слуга, който постоянно свети.

Казвате, че без Любов не може; вярно е, но и без омраза не може. Вие обичате един, а мразите друг. При сегашното развитие на живота хората не могат без омраза. Например те обичат овцата, а мразят вълка; ако едновременно обичат и вълка, и овцата, последната ще стане жертва на вълка. Ето защо, който обича вълка, мрази овцата, а който мрази вълка, обича овцата. Щом обичаш овцата, ще прогониш вълка далеч от себе си, да отиде в гората. Щом обичаш вълка, ще опечеш една овца и ще го поканиш на обяд – като се нахрани добре, той ще ти благодари за вкусно приготвената овца. Ако някой те пита защо колиш

овцата, ще кажеш: „Понеже обичам вълка, гощавам го с овца“. – „Защо гониш вълка в гората?“ – „Защото обичам овцата, искам да я запазя от зъбите на вълка.“

Коя е причината за съществуването на омразата? Неразбирането на нещата и невежеството. Когато създаде първите човеци, Бог имаше предвид да им даде истинското знание, да придобият безсмъртието. Той ги остави голи, но чисти и те не съзнаваха, че са голи, не обръщаха внимание на външността си, но черният адепт ги събуди преждевременно – тогава те видяха, че са голи, и се засрамиха. Адам беше толкова вглъбен в себе си, във вътрешния смисъл на живота, че не виждаше своята голота. Той размишляваше върху важни въпроси, не спираше вниманието си върху тялото си. Заедно с Ева изучаваше райските дървета, но се пазеха от Дървото за познаване на Доброто и на злото – така им бе заповядано от Бога. Това Дърво бе създадено заедно с Адам; колкото порасна Адам, толкова голямо стана и то. Колко голям е бил Адам? Ще кажете, че той е бил като вас; лъжете се, за първия Адам е казано, че е създаден по образ и подобие на Бога. Работите на Бога са величествени, а не като човешките. Вие сте деца на втория Адам, който фалира, а не на първия Адам, Син на Бога.

Да дойдем до истинското знание. Вие сте изучавали геометрия и знаете, че сборът от вътрешните ъгли на триъгълника е равен на два прави ъгъла. Доказвате тая теорема и се убеждавате в истинността ѝ. Така идвате до мисълта, че триъгълникът е част от друга фигура, от четириъгълника, сборът от вътрешните ъгли на който е равен на четири прави. Защо трябва да отделяме триъгълника от четириъгълника? За да намерим посоката на нашето движение. Докато е в четириъгълника, човек не може да намери посоката на своето движение – той обикаля, движи се в него като в затворен свят. Четириъгълникът е омагьосан кръг, в който човек вечно ще се движи, без да намери изход; триъгълникът е вратата, през която може да излезе навън. Някои рисуват адептите с триъгълник на главата. Това показва, че те знаят откъде могат да изля-

зат; щом се видят в затруднение, веднага намират път за излизане навън – тяхната наука се крие във вратата, през която излизат. Истински учен е оня, който и при най-голямата мъчнотия намира изход. Той лесно намира вратата и излиза вън, на свобода – това значи да решиш правилно задачите на своя живот. Невежият стои затворен в кръга, обикаля, мъчи се, не може да намери вратата, за да излезе навън.

Сега ще ви приведа един пример от миналото, но така ще го предам, сякаш се е случил с мен. Идва при мен един човек, добре облечен, учен, но се представя за беден – оплаква се, че има жена, четири деца, които не са яли три дни. Аз го съжалявам, давам му сто лева, да купи хляб за семейството си и за себе си, за да се нахранят. Той взима парите и отива в кръчмата; още същата вечер изпива парите с приятелите си и се връща вкъщи пиян. Като ясновидец, аз виждам това и изпращам на жената и децата четири хляба, за да се нахранят добре. Те изяждат всичко и за него не оставят хляб. На сутринта той се събужда изтрезнял, опомня се и съжалява, че е изпил парите и е оставил децата си гладни. Какво да прави? Спомня си за мен, пак идва да проси; и тоя път му давам сто лева, но се повтаря същата история. На третия ден пак ме посещава, но аз решавам да му дам един добър урок. Иска пари – аз му казвам, че нямам, джобът ми е празен. Той си отива недоволен, но пак се отправя към кръчмата. Сега вече е свит, прегърбен, не смее да влезе – пари няма. Поглежда през прозорците, дано някой го покани вътре, но никой не мисли за него. Той си казва: „Да имам пари, ще вляза, ще бъда изправен към кръчмаря“. Казвате: „Горкият човек, свил се е от мъка“.

Кое от двете положения е по-добро: да бъдеш свит като крива линия или изпъчен, прав? Според вас е по-добре да бъдеш изпъчен; според мен и двете положения не са добри. Ти ходиш изпъчен, без да знаеш защо, после се свиваш и пак не знаеш защо. Вдигнеш глава нагоре, после наведеш главата си надолу, но сам не знаеш защо правиш това. С незнание въпросите не се разрешават. Временно

можеш да разрешиш един въпрос, но това не е истинско разрешаване – утре ще се натъкнеш на същия въпрос. Днес си радостен, разположен си; на другия ден си скръбен, свиеш се, наведеш глава. Казваш: „Не съм разположен“. Защо не си разположен? Нямаш сто лева, за да отидеш в кръчмата. Ако имаш сто лева, ще се зарадваш и ще отидеш там, ще кажеш: „Дай едно кило вино, да пием и да се повеселим“. В тоя случай за предпочитане е скръбта пред радостта. Тая радост е лична, тя е на мястото си, но когато нуждите на обкръжаващите са задоволени – тогава, като няма какво да правиш, можеш да се радваш. Но докато хората около тебе страдат, твоята лична радост носи страдание за всички.

Като ученици, вие трябва да имате една свещена идея, чрез която правилно да разрешавате мъчнотиите си; само така ще намерите вратата, през която ще излезете на свобода. Бъдете искрени, говорете истината, за да ви кредитират, иначе, колкото и да се молите на Бога, молитвата ви няма да бъде чута. Докато човек не се научи да говори истината, никакъв отговор не може да очаква на молитвата си. Той е в положението на човек, който отива да си купи стока от някой бакалин, но нищо не получава. Защо бакалинът не му дава нищо? Защото парите му са фалшиви. Той дава стока само срещу истински, звонкови монети, всяка фалшива монета връща назад. Казваш: „Молих се на Бога, но не получих отговор“. Много естествено – молитвата ти не е била чиста. Право ли постъпва бакалинът? Право, според законите на държавата. Парите трябва да бъдат такива, каквито държавата е пуснала в действие.

Следователно не питай защо молитвата ти не се приема. Молиш се, питаш Господа защо страдаш. Откъде знаеш, че страдаш? Кога влезе страданието в света – след непослушанието на първите човеци. След грехопадението Адам обърна погледа си навън и разбра, че е гол; обърна погледа си навън и позна страданието, немощта и невежеството. Каквато и работа да започне, той казва: „Не мога да я свърша, не е по силите ми“. Гол си, затова не можеш да работиш. „Не мога да уча“ – гол си. „Не мога да се моля“ –

гол си. „Не мога да любя“ – гол си. Кажеш ли, че можеш да любиш, да работиш, да учиш, ти си облечен в дрехата на чистотата. Първичният живот е живот на чистотата. Кажеш ли, че не можеш да любиш, да учиш, да работиш, това показва, че си в областта на четириъгълника, т.е. в затвора.

Мнозина очакват да получат знанието наготово, както момъкът очаква своята възлюбена или момата – своя възлюбен. Който очаква, той е в затвора; облечен в халат, разхожда се насам-натам, поглежда през прозореца – да дойде някой да го освободи. Който отива да освобождава, също е затворник, но минава за герой; ако е момък, отива да освободи момата, да се ожени за нея. Под *женитба* разбирам освобождаване на човека от робство. Какво става след женитбата? Вместо единият да се освободи, и двамата се намират в затвор; като се родят деца, и те са в затвора – малки затворничета.

Сега аз говоря това само на вас, а не на външния свят, защото намирам, че вие сте изтрезнели, напуснали сте вече кръчмата. Говоря ви, защото имам отношение към вас. Моето отношение към вас се определя от отношението ми към Бога. Щом имам отношение към Бога, имам отношение и към вас. Някой ме пита:

– Ти не ме ли обичаш?

– Защо ще те обичам? Имаш ли нужда от моята любов? Думите *не ме ли обичаш* означават *не си ли готов да ми дадеш сто лева*. Ще ти дам сто лева, за да отидеш в кръчмата да пиеш.

– Гори ми сърцето.

– Гори ти сърцето, но не за мен – за винцето.

– Знаеш ли какво мога да направя за теб?

– Зная, но зная и какво не можеш да направиш.

Това е любовта на сегашните хора, това е драмата на живота. Кой създаде драмата – жената; комедията – мъжът; а трагедията – дяволът.

Като казвам, че мъжът е създал комедията, вие се смеете. Смешно е наистина затворникът, слабият, инвалидът да освобождава. Той е инвалид, едва пристъпва с патери-

ци, а отива в затвора да освобождава жената. Кой може да повярва, че тоя инвалид ще освободи жената? Жалко е, драматично е положението на жената, попаднала в клопката на черния адепт – той я е излъгал, а тя е повярвала на думите му; той обещал, че ще ѝ даде истинското знание, но нищо не ѝ е дал. И до днес черният адепт – дяволът, обещава на хората, че ще им даде знание, богатство, сила, но освен че нищо не им даде, отне им най-същественото – истинския живот.

Опасността тук е във вътрешната самоизмама, а не в измамата, която иде отвън. Никой не може да те измами отвън, ти сам ще се излъжеш. На кого трябваше да се сърди жената – първо на себе си, а после на змията. Тя ѝ повярва, помисли, че змията говори истината. За свое оправдание жената казваше: „Аз повярвах в думите на змията, защото знаех, че тя е създадена от Господа“. Бог запита жената: „Защо не дойде при Мен, да ме питаш дали змията говори истината, или не?“. Бог каза на първите човеци да не ядат от Забраненото дърво, а змията им каза да ядат и те ѝ повярваха. Трябваше да отидат при Господа, за да разберат истината. Змията им каза, че ако ядат от Забранения плод, ще станат като Бога, а те не се запитаха като кой бог ще станат. Повярвали на думите на черния адепт, ядоха от Забранения плод и познаха Доброто и злото. За да не ядат от Дървото на живота, те трябваше да напуснат Рая, иначе злото щеше да бъде по-голямо за тях; при това положение злото щеше да бъде непоправимо. То е все едно млада красива мома да се ожени за момък, заразен от венерическа болест – положението на тая мома ще бъде непоправимо. Баща ѝ трябва да каже на момъка: „Аз не давам дъщеря си на човек, който е заразен от такава страшна болест“.

Дървото на живота се дава само на оня, който е влязъл в Божествения свят. Болният няма право да се ползва от плодовете на живота, няма право да се жени за истинския живот – Бог поставя преграда между него и Дървото. Затова на първия човек бе забранено да яде от това Дърво. Понеже не послуша, той бе изпъден от Рая. Задачата на

сегашния човек е да се освободи от вътрешното непослушание; само така ще се избегне връзката между красивата мома и болния момък, които ще родят болни и недъгави деца. Такава връзка ще създаде големи страдания, нещастия и катастрофи.

Едно се иска от вас: да разрешите правилно живота, да намерите вратата за излизане от мъчнотиите. Дали по вътрешен, или по външен път ще я намерите – не е важно. Тя не се намира нито само по пътя на ума, нито само по пътя на сърцето, нито само по пътя на волята – трите заедно представляват път за намиране на вратата. Тя е врата на Любовта и не може всякога да се отваря. Когато човешката мисъл е неясна, човешките желания – неопределени и човешката воля – непостоянна, вратата на Любовта не се отваря. Христос отвори тая врата с едно повдигане на очите Си нагоре и можа с пет хляба и две риби да нахрани неколкохиляден народ. Как постигна това? Със Своята права мисъл, чисти чувства и разумна воля.

Това, което ви говоря днес, не е за обезсърчаване, но не мога да ви залъгвам. Само кръчмарят залъгва клиентите си и те сами се залъгват. С какво се залъгват – с пълните чаши и оканици. Никога пълната чаша или оканица с вино не може да разреши въпросите на живота; по-скоро празната чаша може да разреши нещо, отколкото пълната. Друг е въпросът, ако е пълна с бистра, чиста вода. Христос пита: „Чашата, която Отец Ми даде, да я не пия ли?“. Съдържанието на тая чаша беше горчиво, но Христос я изпи. Какво направи Той с нея? До Негово време чашата имаше само едно отверстие – отгоре, но след изпиването ѝ Христос отвори още едно отверстие – отдолу. Тая е причината, поради която днес пияниците не пият както едно време – наливат виното в чашата, но то се излива, отдолу изтича. Някой казва, че не му се пие вино; не му се пие, защото неговата чаша има две отверстия – отгоре и отдолу, и каквото налее, всичко изтича.

И тъй, не е достатъчно само да намериш вратата, трябва да знаеш коя врата си намерил. Две врати съществуват: през едната се влиза, през другата се излиза. Някои знаят

само едната врата – през която са влезли, а не знаят вратата, през която трябва да излязат. Разумният знае и двете – той знае откъде да влезе и откъде да излезе. В същата си човек може да влиза и да излиза през една и съща врата, но в Природата не е така – там се влиза през една врата, а се излиза през друга. Като дойде до Природата, по атавистичен начин човек влиза през една врата и се мъчи да излезе през същата, но там това не се позволява и той се натъква на противоречия. Речеш ли да излезеш от вратата, през която си влязъл, ти си служиш с насилие.

Когато правиш нещо, което не е в съгласие с Божия закон, ти вършиш престъпление. Водата и светлината идват по един път, а се връщат по друг. Невъзможно е за светлината да се върне по пътя, по който е дошла; същото се отнася и за водата. И вие, ако искате да се върнете при Бога, ще отидете по съвсем различен от тоя път, по който сте дошли. Това е пътят на правилното разбиране. Ако влезеш в една стая и не можеш да излезеш, ти се намираш в положението на отровния газ, който не може да излезе през кюнците; щом се намери в трудно положение, той ще излезе през вратата на печката и ще причини нещастие на хората, които са в стаята. Така са пострадали много хора. Ето защо, за да не се самоотровите, като влезете през една врата, потърсете друга, за да излезете вън, на свобода.

Преди години попаднахме с един приятел в един хотел в Горна Оряховица. Беше студена зимна нощ, хотелджията запали печката и стопли добре стаята. За да се задържи по-дълго време топлината, той затвори капаците на печката, без да обърне внимание, че имаше неизгорели дърва. По едно време усещаме нещо особено във въздуха. Събудих приятеля си, който беше вече заспал, и му казах, че трябва да отворим прозореца, защото във въздуха има нещо чуждо, някакъв отровен газ. Той се събуди и се оплака от слабо главоболие. Отворихме прозореца и го посъветвах да постои на чист въздух. Така прекарахме нощта на студено, но на чист въздух и вън от опасност от отравяне. Страшно е, когато и човек, като отровния газ, се заблуди и не може да намери вратата, през която да излезе.

Казвам: в живота на сегашните хора има нещо затворено, поради което те не са в състояние да трансформират своите скърби и мъчнотии по естествен начин. Те се питат: „Какво ще се прави с тия мъчнотии? Как ще се живее?“. Искат да се молят, но не могат; чудят се защо едно време са могли, а сега не могат. Много просто – нещо чуждо е влязло в техния живот, което създава лоши състояния и те трябва да отстранят тия състояния. Трябва да търсят причината за тях в себе си и в обкръжаващите. Бог е неизменен, ангелите и светиите също са неизменни. Човек обаче се мени и сам създава мъчнотиите си. Това, което се мени в него, е резултат на влиянието, идващо отвън – външното оказва влияние върху неустойчивото човешко естество. Но има нещо устойчиво в човека, на което той всякога може да разчита; има една добра, неизменна черта в него, която го определя като разумно същество, като човек.

Питате: „Къде е човекът?“. В онова, което никога не се мени. Наблюдавайте се от детство до стара възраст, да видите коя черта е останала неизменна. Всички сте били деца, станали сте възрастни и най-после сте остарели. Питате се какво става с вас, защо се изменяте. Както и да се изменяте, колкото и да остарявате, има нещо във вас, което не се променя, не остарява – то е Човекът, то е Божественото начало, с което човек идва на тоя свят и с което си заминава. Преходното в него е като стара дреха, която той съблича, за да облече нова, чиста дреха. Някой се оплаква, че е остарял, за нищо не го бива; остарял значи *обеднял* – дайте на стария пари, да видите как ще се подмлади.

– „Нищо не ми се иска, нямам никакви желания.“ Нямаш желания, защото джобът ти е празен, но желанията не характеризират човека. Друг е въпросът ако говориш за своя стремеж – млад или стар, стремежът на човека е неизменен. Желанията на човека са любовни работи, които днес съществуват, а на другия ден изчезват: днес любиш една мома, на другия ден я разлюбваш. Желанията напускат човека така, както неговите възлюбени. Желанията се раждат, растат и умират, както и човекът. Имаш дъщеря

или син, отглеждаш ги, очакваш да се грижат за теб, да те гледат на старини. Дъщерята или синът пораснат, започват да мислят само за себе си, намират си другар или другарка и не искат да знаят за теб. Ще дойде ден, когато техните деца ще израснат и няма да се интересуват от родителите си.

Като изнасям човешките отношения, вие се смеете; смехът не разрешава въпроса. Това не са истинските отношения между хората. Когато момъкът люби момата, трябва да ѝ каже: „Аз съм готов да се оженя за тебе, ако ти обичаш майка си и баща си с оная неизменна, безкористна Любов“. Същевременно и той трябва да обича нейните родители, и момата трябва да обича неговите родители – иначе те ще се лъжат един друг и сами ще се чудят защо не могат да живеят добре. Ден след ден човек преживява разочарования и противоречия. Кой ще му помогне да се справи с противоречията? Никой друг, освен той сам.

Момата не трябва да се лъже, че ще стане царица в дома на своя възлюбен; и момъкът не трябва да се лъже, че ще стане цар. Те са още роби, които сами трябва да се освободят. Човек може да бъде цар сам на себе си, не и на другите. Първо трябва да се освободите от робството, после да станете царе. Стани цар, но никой да не може да те снеме от трона. Стани цар, както Слънцето е цар на Слънчевата система – кой може да го снеме от мястото му? – „Как трябва да живеем?“ Като Слънцето, като Луната и като звездите. – „Какво трябва да правим?“ Каквото те правят. Бъди свободен като въздуха и светлината. Ще кажеш, че силното движение на въздуха е буря, която плаши хората; няма защо да ги плаши, бурята носи благо за цялата Природа. Ще кажете, че и дъждът понякога е неприятен, размеква земята и ви каля; калта е благословение, от тая кал излиза хлябът.

Бъдете свободни като водата, като въздуха и като светлината: изливай се както искаш, духай когато искаш, свети колкото искаш. Ще кажете, че човек трябва да бъде мек, да не тъпче даже мравката. Това значи: човек не трябва да върви по чуждите пътища, да не се отбива от

своя път; мине ли някой по неговия път, без да иска, той ще го стъпче. Не ходи по пътя на престъпниците; остави ги те да си изминат своя път, да научат урока си. Следвай своя път неотклонно. „Кой е моят път?“ – оня, на който Бог те е поставил.

Мнозина ме питат защо съм дошъл на Земята. Едни казват, че съм дошъл да реформирам света; други казват, че съм дошъл да уча хората как да живеят. Аз пък казвам, че съм дошъл да пробия дъното на вашите чаши така, че колкото и вино да наливате, всичко да изтича. Освен това искам да зная какви са вашите чаши – стъклени или метални, сребърни или златни. Ще кажете, че сте въздържатели, не пиете, предали сте се на Бога. Сега сте набожни, но след десетина години ще кажете, че сте изгубили времето си, че нищо не сте постигнали. Всъщност животът, за който съжалявате, е живот на робство и ограничения – от него трябва да се освободите. Не е въпрос да се самоубиеш или самоунищожиш, но сам да намериш пътя си и да го оправиш, а това се постига само чрез Любовта.

Когато говоря за Любовта, аз имам предвид да излезете от мъчнотиите си по естествен начин. Не се страхувайте, нито се плашете пред страданията и мъчнотиите си, но си пробийте път през тях и излезте на свобода. Да намериш пътя си, това значи да си служиш с чаша, която има две отверстия. – „Как ще се справя с мъчнотиите, когато жена ми е сприхава, с лош характер?“ Там е изкуството; като вика и се сърди жена ти, кажи ѝ: „Колко хубаво пееш!“. Ако те удари, кажи: „Златни ръце имаш, доволен съм от теб“. Като кажеш така, тя ще се замисли и ще измени поведението си. Ще кажете, че лесно се дават съвети, но мъчно се прилагат. Представете си, че вашата жена е учителят ви. Трябва ли да се сърдите на учителя си? Той ви учи, следователно има право и да ви удари. Казвате: „Това не е живот“. Какво всъщност е животът – не е ли съчетание от уроци? Ще живееш и ще учиш, за да се освободиш от илюзиите на живота.

Сега вие искате да бъдете здрави, силни, щастливи. С тоя ум и с това сърце, които днес имате, никакво щастие

не се постига; с вашия ум и с вашето сърце нито здрави ще бъдете, нито силни. Старите, които са опитали живота, са разбрали това, но не са готови да кажат истината на младите, ето защо младите вървят по пътя на старите. Старите казват, че ще се мре, и младите казват същото. Защо трябва да умират? И едните, и другите трябва да знаят какво нещо е смъртта. Ако умреш и можеш да разрешиш въпросите, смъртта има смисъл; ако със смъртта нищо не можеш да разрешиш, по-добре остани още на Земята, за да направиш съзнателна, разумна връзка с Божествения свят – само така ще придобиеш оная Любов, която разрешава въпросите.

Казвате, че сте направили връзка с Бога. Тая връзка трябва да се поддържа. Мислите ли, че ако ученикът отговори през първия срок добре по някой предмет, оценката му ще важи и за другите срокове? Ученикът трябва да учи уроците си редовно, за да получава всеки срок добра оценка. Връзката с Бога трябва да се поддържа постоянно. Една добра постъпка през целия живот не спасява положението за вечни времена. Ако любиш само един ден през живота си, тая любов нищо не разрешава. Любовта трябва да бъде непреривна. Не можеш да се развиваш правилно, ако на всички изпити през живота си и при всички мъчнотии не прилагаш Любовта.

Вие как разрешавате мъчнотиите си – търсите помощ отвън. Не е лошо да търсите помощ от другите хора, но трябва да изучавате начина, по който те са решили задачите си. Ти си беден, ходиш окъсан, бос, търсиш начин да се освободиш от положението си. Как ще се освободиш? Трябва ли да се успокоиш с мисълта, че и другарят ти ходи бос и окъсан? Трябва ли да се успокоиш с мисълта, че другите хора са облечени и обути? Това не разрешава въпроса. Ще работиш, ще правиш усилия ти сам да бъдеш облечен и обут; ще работиш, както другите работят. Ако дрехите и обувките ти са скъсани и на тях има дупки, преди да прогледат те, ти пръв трябва да прогледаш. Някой утешава приятеля си да не плаче, а на другия ден сам плаче.

Преди години при мен дойде една млада мома, за да

ми каже, че е решила да се ожени за един добър момък, който бил сираче, от всички отритнат. Казах ѝ да не се жени, да не бърза, но тя настояваше на своето. Ожени се, а после дойде да се оплаква от него – че не бил такъв, какъвто си го представяла. Казах ѝ:

– По-рано те посъветвах да не се жениш, но ти не ме послуша. Сега ти казвам да търпиш.

– Не съм ли свободна да се откажа от него?

– Не си свободна.

– Защо?

Човек е свободен, докато не приеме едно желание в себе си и не го подхранва; щом го приеме и започне да го храни, губи свободата си.

Всяко желание вън от теб е проява на същество, което стои по-ниско или по-високо от теб и ти въздейства. Свържеш ли се с това желание, ти се свързваш и със съществото, от което излиза то, и дълго не можеш да се освободиш от него. Всяко желание в човека е връзка с друго същество, което живее извън него. Тая връзка не е само външна, тя крие корените си дълбоко в човешкото естество. Ти си женена, имаш мъж и казваш, че си свързана с него; връзката ти не е външна, а вътрешна. Мъжът или жената представляват магнетичен център или магнетичен възел, където желанията се събират. Щом се свържеш с него, ти се свързваш и с неговите желания. Като умре, ти постепенно се развързваш от него и скъсваш връзката си с неговите желания. – „Ще видим ли втори път тоя човек?“ Ще го видите, но не в същата форма. Тая форма изчезва от сцената, както актьорът, който изиграва ролята си в дадено представление – същото представление вече не може да се повтори. – „Ще се познаем ли на оня свят?“ Ще се познаете, но не както вие си мислите. Истинско познаване съществува там, където е Любовта.

Има една красива страна в Любовта, за която още не сте готови. Един ден, когато се повдигнете по-високо, ще ви кажа коя е тя. Когато хората се повдигнат и дойдат до тая страна на Любовта, между тях ще има пълно разбирателство. Тогава и който дава, и който взима, ще

бъдат доволни; и младият, и старият ще бъдат доволни – това означава щастие. Сега хората очакват щастието и доволството да дойдат отвън, наготово. Да бъдеш щастлив в пълния смисъл на думата означава да си готов да раздадеш всичкото си имане, да обичаш всички хора и да простиш на ония, които говорят лошо за теб, и при това положение да не допуснеш нито една отрицателна мисъл в ума си. – „Кой може да направи това?“ Само оня, който знае и разбира нещата – такъв човек наричаме *адепт на знанието*.

Каква е разликата между адепта и слабия човек? Адептът, като хване мечката за врата, тя сяда пред него и се подчинява на неговата воля. Ако слабият хване мечката за врата, тя веднага настръхва срещу него и се готви да го нападне. Страданието в живота е мечката. Ако си силен, хвани страданието за врата и то ще изгуби силата си. Дойде невежеството при тебе, иска да те нападне; хвани го силно за врата и то веднага ще отстъпи. Силен трябва да бъдеш, да не се страхуваш от нищо. За да видиш какво се крие в страданието, в невежеството, трябва да ги впрегнеш на работа. Затова и българите си служат с пословицата: „Впрегни дявола на работа, да те научи на ум“, или: „Впрегни мързеливия на работа, да те научи на ум“.

Като ученици, вие трябва да вложите всичките си дарби и способности в работа, да не очаквате наготово. Ония, които не обичат да работят, предават думите ми, какво съм казал, и очакват резултат. Някой казва, че е чул от мен да се говори за лек начин за забогатяване. В какво се заключава тоя начин? Да сложиш един наполеон в джоба си и като го употребиш, да очакваш отнякъде друг. Но в тоя опит се крие дълбок вътрешен смисъл: това значи да впрегнеш на работа своите скрити сили; като работиш съзнателно, наполеоните ще се увеличават един след друг.

Работа се иска от всички, не е достатъчна само вяра в думите ми. Вярата има отношение към работата – ще вярваш и ще работиш. Иначе ще слушаш какво говоря и ще искаш да ти обясня как стават нещата. Казвам: ще се нареди твоята работа. – „Как ще се нареди?“ Това не е

твоя работа. Иди работи, нямам време за обясняване; ако започна да ти обяснявам, ще изгубя много време и втори път няма да те приема. Ти искаш да провериш, да видиш как Господ ще нареди работата, но нямаш право да проверяваш как Господ ще оправи объркане работи на хората. Аз говоря кратко: ще се оправи работата; как ще стане това – не е твоя работа. Някога може да се оправи, някога може да не се оправи – това нищо не значи. Важно е, като си отидеш у дома, да държиш будна мисълта си, че всичко ще се оправи.

И на вас казвам: работата ви ще се оправи. – „Как ще се оправи?“ Ако искате да ви обясня, ще се лишите от по-важното – втори път няма да ви приема. Не искате ли обяснение, ще ви приемам, когато искате, и работите ви ще се оправят. Времето ми е скъпо и не мога да давам обяснения. Вие ще учите, ще наблюдавате и сами ще дойдете до обясненията. Което е за оправяне, ще се оправи; което не е за оправяне, няма да се оправи. Много естествено – хлябът, който е определен за днес, ще се изяде; днешните работи ще се оправят днес, а утрешните – утре.

Следователно кажа ли на някого, че работите му ще се наредят, той трябва да знае, че това се отнася до днешните работи. – „Не се наредиха работите ми.“ Значи те са били определени за другия ден. Каквото Бог е казал да стане днес, само то става. Днес Бог е казал на десет души да дойдат при мен да искат пари. Същевременно е казал на други десет да дойдат и да ме кредитират – от тях ще взема и ще дам на първите десет. В първия момент, като видя двадесет души около себе си, ще се уплаша, но спасението е в последните десет души. Първите ще искат да им платя сумите, които дължа, а вторите ще ме кредитират. Това става днес, на другия ден същото не се повтаря.

Направете един опит, да видите можете ли в продължение на десет дни да не допуснете в ума си нито една отрицателна мисъл или отрицателно чувство. Благодарете за всичко, което ви се случи през това време. Имаш някоя неприятност – благодари. Някой ти е казал нещо обидно – благодари. Имаш да даваш – благодари. Изгу-

биш службата си – благодари. Времето е лошо – пак благодари. – „Мога ли да благодаря за всичко това?“ Можеш – кажи: „Господи, благодаря ти, задето ме водиш в тоя път“. Като богат ще научиш едно, като беден ще научиш друго – за Бога и богатството, и беднотията са еднакво важни. Същото се отнася и до радостите, и до скърбите. Човек се учи от всичко.

Питам: колцина от вас сте готови за тоя опит? Който не се наема да изпълни задачата, нищо няма да придобие. Който не е готов, да не се наема, но и да не се страхува. Всъщност задачата не е мъчна. Много ли са десет дни за една задача? Ако ви се виждат много, можем да намалим дните. На колко се съкращава числото десет – на две и на пет. Значи едни ще приложат задачата за два дни, други за пет дни, а трети за десет – не е в многото дни, всичко е в резултата. Ония, които изпълняват задачата два дни, ще имат един резултат; ако я изпълняват пет дни, ще имат друг резултат; десетте дни ще дадат различен от първите два резултат.

Числото 2 показва, че ще имате любовни, добри отношения с хората; числото 5 показва, че ще се свързвате с хората външно, без големи задължения; числото 10 показва, че животът се развива напълно. Значи при двойката ще правите любовни връзки, при петицата ще се научите да служите, както жената служи на мъжа и мъжът – на жената, а при десетката ще използвате всички условия на живота. Направете сега задачата само за два дни. Ако някой иска за пет, свободен е. Ще знаете, че ще я повторите три пъти. Ако решите да я изпълните за десет дни, тогава няма да се повтаря. Да се установим на числото две. Нека всички приемем това число и да изпълним задачата само за два дни.

Като изпълнявате задачата, ще бъдете будни, за да не допуснете в ума си нито една отрицателна мисъл и в сърцето си нито едно отрицателно чувство. Ще бъдете като светии. Много отрицателни мисли ще минат през ума ви, но няма да им дадете възможност да се проявят – ще им кажете: *Добре дошли*, ще ги нагостите и ще ги изпрати-

те да си вървят. Каквото и да ви се случи, ще си кажете: „Всичко ще ми съдейства за добро“. Каквито и мисли да минават през ума ви, ще ги отбелязвате в едно тефтерче.

Дните, през които правите опита, ще бъдат дни на печалба. Останалите пет дни ще изследвате причините, които са ви спънали, дали сте имали успех, или не. С други думи казано: през останалите пет дни до следната сряда ще проверявате колко сте спечелили и колко сте изгубили. От днес ще започнете задачата. Ще бъдете внимателни, смели, ще извадите всичките си оръжия, ще бъдете готови за война. Ако спечелите, добре; ако загубите, все ще научите нещо. Ще се стегнете, да победите докрай. Изрежете си един триъгълник от картон и го сложете на главата си, когато сте сами в стаята си; може да го носите и мислено. Вие се притеснявате да носите триъгълник на главата си, а не се притеснявате да допускате отрицателни мисли в ума си. Триъгълникът е символ, който съдържа разумни сили в себе си; ползвайте се от тия сили, за да разберете техния смисъл.

И тъй, напишете на трите страни на триъгълника следните думи: *Тайната, с която се разрешават всички мъчни въпроси в живота*. На втория ред, на дясната страна на триъгълника, напишете думата *Ум*, на лявата – *Сърце*, а на основата – *Воля*. На третия ред напишете: *Любов, Мъдрост, Истина*, и на четвъртия ред – *Сила, Живот* и *Здраве*. Когато изпаднете в някакво затруднение, хванете триъгълника за долните два ъгъла и прочетете написаното. – „Не може ли без триъгълник?“ Не може. Всяка мисъл, за да се проектира, трябва да има някакъв обект. Приложете задачата за два дни, служете си с триъгълника, без да говорите за него на хората. Ако имате резултат, тогава може да споделите опита си, и то със свой приятел, който ще ви разбере. Споделяте ли с хора, чужди на вашето разбиране, ще съжалявате. Те ще изопачат думите ви и вместо да се ползват, и на вас ще пречат.

Като правите опита, ще се пазите от всичко отрицателно. За два дни ще забравите всичко около себе си – ще забравите, че сте майки и бащи, ученици и учители. Ще се

чувствате като човек, който се е новородил, който живее в Царството Божие и върши Божията воля. Какви бащи и майки сте вие? Един Баща има в света, един Господар – ние сме само носители на Неговите идеи. Доколкото носим и прилагаме Неговата воля, дотолкова се ползваме от Неговата сила.

За два дни ще бъдете Синове Божии, изпълнители на Неговата воля. След това може да си облечете старите дрехи на обикновения ден, но за два дни искам да бъдете като светии. Ако ви срещне някой и ви запита за обикновени работи, няма да отговаряте. Ще се извините, че сте заети и нямате време за разговор. Ще бъдете заети само със себе си, със своя вътрешен живот, със задачата, която ви дадох. Ако жената е наготвила, добре ще бъде; ако не е наготвила, мъжът ще счита, че всичко е наред, нищо няма да изисква от нея. И жената няма да изисква нищо от мъжа. Всеки от вас ще мисли само за задачата си – да я изпълни добре и да придобие нещо от нея.

Тайна молитва.

17. лекция, 27 януари 1932 г., София, Изгрев

ЛИЦА НА РЕАЛНОСТТА

Размишление.

Ще прочета няколко стиха на глава 32 от *Книгата на Исая*, от стих 7 нататък. В тая глава виждаме какво е говорил един поет на израилския народ. Има нещо в тая глава, което всички знаете и в което вярвате – в това отношение вие сте добри познавачи на човека.

Мнозина се запитват защо идват мъчнотиите в живота. Ако бяха само мъчнотиите, те лесно ще се разрешат, но Земята е място на големи противоречия. Няма нещо, което човек само да си е помислил и да не е станало или да не стане. Какво може да очаквате от такъв свят, в който всичко може да стане? В такъв свят стават и добри неща, но за тях нищо не казвате, считате, че те са в реда на нещата. Натъкнете ли се на злото, веднага питате защо съществува то. Защо съществува злото нямам време да отговарям.

Питам: защо богатият си подрязва брадата; защо бабата ходи с патерица; защо децата ходят с кокили; защо косата на хората побелява? Ще кажете, че е естествено косата на стария да бъде бяла. Всъщност не е така, старостта не е причина за побеляване на косата. Ако питате старостта защо е направила косата на човека бяла, тя нищо не може да отговори. Тя има съвсем друга цел, а не да изменя черния цвят в бял. Колкото младостта е виновна за тъмния цвят на косата, толкова и старостта – за белия. Щастието на човека не е в неговите черни, кестеняви или руси коси и нещастието му не е в неговите бели коси. Кой цвят е по-хубав – белият или черният? Ако черният е по-хубав, тогава ще кажем, че по-ценно нещо от въглищата няма – те служат за гориво, от тях се получават множество ценни продукти. Щом е така, слагайте черното в печките си, а бялото – на тялото си. Ако бялата коса е нещастие, защо носите бяла риза? Бялата коса е мода – трябва ли да се

плашите от нея? Когато искат да представят умен, мъдър човек, слагат му бяла коса и бяла брада, но не всякога белият цвят е признак на мъдрост.

Като ученици на Велика школа, вие трябва да изучавате езика на Природата, с който си служат всички истински учени, адепти и светии. Тоя език осмисля нещата. И най-големите мъдреци виждат в него проява на Божията Мъдрост. Велика е Божията Мъдрост, но не е за обикновените хора – за да я придобият, те трябва скъпо да платят.

Начертавам триъгълника *ACB*. За простия човек това е една обикновена картина; за учения това е фигура, за която се знае, че сборът от вътрешните ѝ ъгли е равен на два прави ъгъла. Казах, че триъгълникът е половината от четириъгълника. В живота тоя четириъгълник може да представлява спокойна водна повърхност. Ако поставим

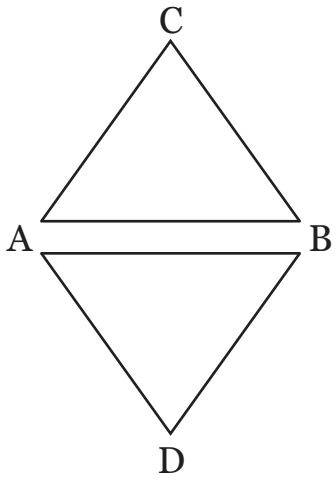

триъгълника над тая повърхност, той ще се отрази във водата. Триъгълникът е в по-рядка среда – във въздуха; отражението му ще бъде във водата – в по-гъста среда. Горният триъгълник включва благоприятни условия за развитие, а долният – неблагоприятни. Всекидневният живот има отношение и към благоприятните, и към неблагоприятните условия. Кой носи едните условия и кой – другите?

Светлината носи благоприятните условия, а тъмнината – неблагоприятните. Изобщо първите условия носят здраве за човека, а вторите – болест. Благоприятните условия са свързани с разумния човек, а неблагоприятните – с глупавия и неразумния. Благоприятните условия водят към Доброто и Любовта, а неблагоприятните – към злото и омразата. Благоприятните условия усилват човека, а неблагоприятните го обезсилват.

Какво представлява квадратът? Място на противоречия, място на всички възможности и невъзможности; в квадрата всичко е възможно и невъзможно. Като разделим квадрата на два триъгълника, горният представлява едната страна на живота – рая, а долният – другата страна на живота, адът. Защо рая и адът съществуват едновременно – не може да се отговори. Това е все едно да питаш защо съществуват едновременно мъже и жени. Не може ли да има само мъже или само жени? Ако това беше възможно, Бог щеше да създаде света по друг начин. Никъде не съществува свят само с мъже или само с жени. Да се мисли иначе – това е въображение. Днес не може нито без мъже, нито без жени.

Не се занимавайте с въпроси, които не съществуват. Вие разрешавате мъчнотиите си – това е в реда на нещата. Казвам: не разрешавайте мъчнотиите, които имат отношение към суетата на живота. Аз казвам това първо на себе си. Като остана свободен, пея си една песен със следното съдържание: „Не разрешавай суетата на живота. Не избягвай благите страдания, които са дял в човешкия живот – в тях се крие Любовта. Стреми се към вечността, където е Великата Божия слава“. Като размишлявам върху тия думи, запитвам се: мислиш ли, че можеш да разрешиш въпроса защо едни хора са богати, а други – бедни? – „Защо ме боли главата?“ Не се занимавай с тоя въпрос. – „Защо ме боли стомахът?“ И с тоя въпрос не се занимавай. Лекувай се и не мисли за причините; като се излекуваш, ще научиш причината за болестта. – „Защо са скъсани дрехите ми? Какво ще ям утре?“ И за това не мисли, не се занимавай с утрешния ден. Според някои философи човек

трябва да търси причината на всички явления и прояви в живота; така е, но не можеш да намериш причината, преди да си изучил явлението.

Във Варненско, в село Чатма, се случило нещо, от което кметът пръв се поучил. Това било в турско време. По онова време, когато събирали данъци от населението, който не можел да плати данъка си, набивали го добре и после го затваряли. Един беден българин, добър човек, не могъл да плати и се помолил на кмета да му дадат срок, та дано някак да се улесни и да изплати данъка. Кметът, строг човек, не се съгласил да отсрочи плащането и заповядал да го набият и затворят. Не минало много време, турският началник отишъл при кмета да прегледа работите му и понеже намерил нередовни неща, издал заповед да го набият, та да се научи да бъде изправен. Тогава кметът разбрал какво значи да се вдига и слага тояга върху гърба ти; той си казал: „Лошо нещо било боят!“.

Следователно, докато другите хора страдат, ние казваме, че страданията са намясто; щом дойдат до нас, казваме, че това е жестоко, и започваме да търсим причината за тях. Казвам: докато ти не се включиш в страданието, не можеш да се включиш и в радостта – закон е това. Ако можеш да се изключиш от страданието, ще се изключиш и от радостта. Както и да философствате върху пътя, по който вървите, вашата философия нищо не разрешава. Казвате, че еди-кой си е щастлив, наредил е добре работите си. Покажете ми един човек, който е наредил всичките си работи поне за хиляда години. Няма човек на Земята, който да е наредил работите си даже за пет години, затова се казва, че човек не е сигурен и за утрешния ден. Какво може да се очаква при противоречията на живота? Какво може да очаквате от една преходна, фалшива мисъл? Това да не ви обезсърчава, но да ви насърчи да работите повече.

Аз искам да ви покажа на какви закони почива сегашния ви живот. Изучавайте скръбта и радостта като две лица на реалността. Знайте, че вашата скръб е основа за радостта на вашия ближен. – „Защо трябва да страдам?“ За да се радва твоят ближен. Ако ти не страдаш, ближ-

ният ти няма да се радва; ако ближният ти не страда, ти няма да се радваш. – „Защо се радвам?“ Защото ближният ти скърби. – „Не искам да страдам.“ Тогава няма да се радваш. Където е смъртта, там е и животът; където е животът, там е и смъртта. – „Какво трябва да се прави?“ Да осмислим и живота, и смъртта. – „Дотегна ми да живея.“ Това, което дотяга, е смърт, а не живот; човек всеки ден умира, затова му е дотегнало. Истинският живот никога не дотяга, понеже няма абсолютно никакво тегло – животът не е нещо материално. Следователно страданията дотягат, смъртта дотяга, но животът – никога.

Какво разбираме под *смърт*? Смърт е това, което смърди, само то дотяга на човека. Като умре, човек започва да мирише, да смърди – така той разбира, че е живял в затвор. На Земята човек е затворник. Защо умира той – за да го познаят хората. Всички казват: „Сега ще разберем какъв беше тоя човек“. Наистина, човек се проявява след смъртта си. Умрелият става щедър, всичко раздава, даже и тялото си: дава на близките си по нещо, на църквата, на бедните. Докато е жив, нищо не дава; щом започне да умира, става щедър и дава всичко, каквото има. Най-добрият човек е умрелият. Като ме питат защо човек умира, отговарям: човек умира, за да прояви доброто, което е вложено в него.

И тъй, хората живеят, но не разбират живота. Казваш: „Аз трябва да живея!“. За да живееш ти, други трябва да умират за теб: кокошката, агнето, ябълката, житото. Наймъчното нещо е да се поддържа животът – условия и средства са нужни за това. Като не знаете това, вие искате само да живеете и да имате блага, макар и временни, но не подозирате, че временните блага създават големи нещастия. Ти си богат, сядаш пред трапезата и се наяждаш с баница. Наглед тя е добре опечена, мазна, но като се нахраниш, усещаш разстройство в стомаха – защо? Маслото и брашното са стари. Ти искаш да бъдеш щастлив, да се наядеш с баница – щастието не е в баницата. Не мисли, че всяка баница е направена с прясно масло и брашно. Баничарят е имал интерес и е сложил развалено масло и старо брашно.

Не се спирай пред всеки банкер да искаш пари назаем. Не се спирай пред всяка витрина да си избираш дрехи – не всяка дреха е за теб. И не всяка баница е за теб, не всички пари са за теб, не всяка книга е за теб – не всичко, което срещаш на пътя си, е за теб. Много неща са ти нужни, но и много не са. Непотребните работи ще объркат ума и сърцето ти. Вие пълните живота си с хиляди работи, но не и със същественото – кое е то? Онова, което не гние, което от нищо не се разваля. Имаш един цирей – това е несъществено. Остави цирея да узрее, за да можеш да го пробиеш и изчистиш – това е най-разумното, което можеш да направиш.

Ако си тъжен, изпей една от любимите си песни, но не „Цвете мило, цвете красно“[17], нито „Стоян мами си думаше“[18] – вие нямате нищо общо със Стоян и неговата майка. Какво казва Стоян на майка си – „Мале ле, мале, като си ме родила, защо ми таз болка прати, та девет години болен да лежа?“. Стоян е виновен за своята болест, а не майка му. Остави Стоян да се занимава с болестта си, а ти си изпей една ободрителна песен, за да разсееш тъгата си.

Някой дойде при мене и ми се оплаква, че му е тъжно на сърцето. – „Радвам се, че страдаш. Това показва, че имаш сърце.“ Най-хубавото нещо на Земята е страданието. Където е Бог, там е страданието; където не е Бог, никакво страдание не съществува. Благата на живота идват чрез страданието. Ако можеше без страдания, пръв Христос щеше да спаси човечеството от тях. Не можеха ли да слязат ангели от Небето, да завържат всички, които се гавреха с Христа, а трябваше да Го разпнат? Питате: „Защо Бог не оправи света, защо изведнъж не го подобри?“. Преди всичко аз не вярвам, че светът е лош. Докажете, че светът не е добър. Единственият, който не е оправен, е човекът – щом той се оправи, целият свят ще се оправи. Достатъчно е човек искрено да пожелае идването на Царството Божие на Земята, за да се оправи и неговият вътрешен свят.

Следователно кажеш ли, че светът е лош, ще знаеш, че този свят е отражение на твоя: твоят свят е лош и неизправен. Ти виждаш себе си в другите и казваш, че хората

са лоши. – „Толкова ли съм лош?“ Не си толкова лош, но не си и толкова добър, колкото си мислиш. – „Знаете ли колко обичам хората?“ Знаем, че обичаш, но знаем и че мразиш; на Земята не можеш да обичаш, ако не си мразил. Много естествено – обичаш дъщеря си, жертваш се за нея и изведнъж дойде един млад момък и започне да я гледа; ти си недоволен от него, намразваш го. Не е лошо, че гледа, видял е нещо хубаво – разбира се, че ще гледа; важно е как гледа, с какви намерения. Той гледа и чете какво е написано в книгата ѝ или гледа какви плодове има в нейната градина – като види някой хубав плод, иска да го откъсне. Можеш да откъснеш, но с позволение. Молитвата подразбира да искаш позволение. Откъснеш ли един плод, ще носиш последствията на твоята постъпка; после ще се сърдиш на Господа, че страдаш.

Мнозина искат да станат велики, знатни хора. Велик е оня, който носи съзнателно страданията; избягваш ли страданията, ти не си велик. Щом си дошъл на Земята, все ще се натъкнеш на противоречия. – „Кои са причините за противоречията?“ Много са, едни – видими, а други – невидими. – „Защо страдам?“ Не само ти страдаш, хиляди същества страдат заедно с теб. За да се освободиш от страданията, повдигни ума си по-високо, отколкото е обикновеното ти състояние – няма да мине много време и страданията ти ще престанат.

Срещаш един богат човек, разговаряш с него, но виждаш, че е неспокоен, озърта се насам-натам, да не го оберат. Как ще се успокои тоя човек? Като престане да мисли за парите си и за крадците. „Ако ме оберат?“ – ще страдаш; а ако не те оберат, ще се радваш. Лесно се говори, но мъчно се понасят страданията. Така говорят и ясновидците. Питаш един ясновидец какво ще стане с теб, той казва:

– Или ще живееш, или ще умреш; ще отидеш или в Рая, или в ада. Ако живееш, ще станеш или министър, или прост работник.

– Ще намеря ли оня, когото търся?

– Ще го намериш.

– Какъв ще бъде той?

– Млад човек, на около 25 години, с черни мустаци, крайно нервен, ще те бие по няколко пъти на ден.

В Бургас един грък се оженил за една красива гъркиня, която му донесла две хиляди турски лири. Понеже парите били нейни, тя заповядвала на мъжа си какво да купува. Днес купувал, утре купувал, докато парите свършили. След това той ѝ казал: „Ако искаш да ти слугувам, иди при баща си да вземеш още пари“; това значи: „Докато умът ти е здрав и сърцето – добро, ще ти слугувам и ще те гледам добре. Изгубиш ли ума и сърцето си и започнеш ли да миришеш, ще оставя да те заровят в гроба, не те искам повече“. Аз се чудя на ония мъже и жени, които плачат на гробовете. Той не е живял добре с жена си, докато е била жива, а на гроба ѝ плаче; същото е и с жената. Плачи за човека, докато е жив! Като умре, няма защо да плачеш. Плачи за живите, а не за умрелите.

Радвай се на страданията си. Ако се радваш на страданията си, никой не може да ти отнеме радостта. Не се ли радваш на страданията си, всеки може да отнеме твоята радост и ще се чудиш после защо те е напуснала. Като ви говоря така, аз не засягам семейните ви отношения, те не ме интересуват. Аз засягам онова, което е болно във вашия живот. Има нещо болно във вас, което трябва да се излекува. Събрали са се двама приятели, но приятелство между тях не съществува; събрали са се двама учени, но никаква наука не ги свързва – това не са отношения, но търговски сделки, които всеки момент могат да се развалят.

Днес аз ви говоря, вие ме слушате, но това е преходно, временно. Вие може да си живеете и без да ви говоря. Моята беседа може да ви допринесе нещо, а може и нищо да не ви даде; това е банкет, без който може да минете. Важно е, че ако не съм аз, друг ще дойде на моето място; ако вторият отстъпи, ще дойде трети, четвърти. Следователно аз съм най-малкото зло за вас. Човек не може да бъде свободен, все ще дойде някой да му говори – искаш, не искаш, ще ти говорят.

Седя в стаята си сам, но отнякъде ще дойде една муха да иска нещо – и тя казва *дай*. Изляза от стаята, отида в гората – и там ще ме намерят хиляди проповедници. Мухата казва: „Знаеш ли коя съм и какво правя? Аз хапя всеки глупав човек, защото не ме разбира. Като ме разбере, ще престана да го хапя“. Ти казваш: „Муха е това, нищо не допринася“. Ти какво донесе днес? Седнеш да ядеш и виждаш, че си изял всичко, което е сложено на трапезата. Не си ли по-голяма муха от тая, която гониш в стаята си? Мухата не е разумна като човека, но какво допринесе той със своята голяма разумност?

Сегашните хора са недоволни от живота и мислят, че като отидат на оня свят, там ще ги посрещнат добре; това е криво разбиране. Казал ли ви е някой от вашите покойници как са го посрещнали на оня свят? Кажете ми поне един от вашите спомени за оня свят. Вие живеете на Земята и си въобразявате как ще отидете на оня свят. Ако отидете неподготвени, и там ще внесете същото противоречие, което съществува на Земята. Ще кажете: „Колко добре живеят съществата на оня свят! Колко лошо живеем ние на Земята“. Помислиш ли така, веднага трябва да напуснеш оня свят. Дали си в Рая, или в ада, не се позволява да правиш сравнение между живота на едно и на друго място – и от ада ще те изпъдят, както и от Рая. Как ще живееш? Където и да си, ще приложиш великата философия на живота. Вие сте едва в началото на тая философия. – „Не я разбираме.“ Не я разбирате, защото като я разберете, трябва да платите скъпо за нея.

Един американец, милионер, чул, че в Ню Йорк ще се даде концерт – ще свири някой виден виртуоз. Той се качил на влака и тръгнал за Ню Йорк, но закъснял. Когато стигнал до театъра, концертът бил свършил. Понеже имал силно желание да чуе тоя виртуоз, той научил къде се е установил и отишъл при него с молба да му посвири малко. Виртуозът се обадил от стаята, че вече си е легнал и е уморен.

– Давам хиляда долара.

– Уморен съм, не мога да свиря.

– Давам две хиляди долара.

Виртуозът отворил прозореца на стаята и посвирил малко. Милионерът останал много доволен от свиренето. После казал: „Дай цигулката си и аз да посвиря“. Какво представлява музиката? Страданията в живота. Колкото по-големи са страданията, толкова по-скъпо ще платиш. За обикновените концерти се плаща малко, но за страданията се плаща много – защо? Защото от тях се получават ценни уроци. Като страдаш, ти говориш, оплакваш се, а хората те слушат.

Казвате: „Да бъдем богати, да разполагаме с пари“. Готови ли сте, като богати, да приемате хората и да слушате с часове техните оплаквания? Това е богат човек. – „Защо Бог е създал така света?“ Светът е добре създаден, той върви по своя път, но как трябва да вървим ние – това е важно. Мухата бръмчи – това е нейна работа; важно е аз да не бръмча като мухата. Волът боде – това е негова работа; аз не трябва да бода като вола. Конят рита, така е създаден – брани се с копитата, те са средство за защита, но аз не съм кон и не трябва да ритам. Съдията съди, понеже е съдия, но аз нямам право да съдя, не съм съдия.

– Какво трябва да правя тогава?

– Друга работа има за теб.

– От кого страда слугата?

– От господаря си.

– От кого страда господарят?

– От слугата си.

Значи причината за страданията е в самите нас. Когато роптаеш, това показва, че не разбираш смисъла на живота, който Бог е създал, и така сам създаваш нещастието си. С неразбирането си първите човеци сами си причиниха страдания. И ние със своите неразбирания също си причинихме страдания – и най-малката нечиста мисъл е в сила да наруши хармонията на твоя живот, и най-малкото нечисто чувство или желание нарушава чистотата на твоя живот. Защо понякога човек краде? Гладен е, а никой не влиза в положението му. Ти си богат, минаваш край бедния и казваш: „Бог ще оправи работата“. Защо ти

не я оправиш? Защо ти е дадено това богатство? Спри се в пътя си и помогни на бедния. Не му ли помогнеш, ставаш причина той да краде.

Следователно не питай защо идат страданията в живота, но се вгледай в себе си – изпълнил ли си добре своите задължения. Страдаш; не страдаш ти, а някой друг страда в теб. Ако младият скърби, друг скърби в него; ако старият скърби, пак друг скърби. – „Дотегна ми животът!“ Не говориш истината. Минали ли сте един ден без страдание? Какво ще бъде положението на младия момък или на младата мома, ако не плачат и не страдат? Какво ще бъде положението на майката и на бащата, ако не се грижат за децата си и не страдат? Радвайте се, че в света има майки и бащи, моми и момци, слуги и господари, които страдат. Радвайте се, че хората умират и се раждат; радвайте се, че те грешат и изправят погрешките си. Радвайте се, че съществува Добро и зло. Ползвайте се от живота, без да ви дотяга – той съдържа велики уроци, за които се плаща скъпо.

В заключение на всичко това казвам: не разрешавайте суетата на живота, тя е неразрешима. Докато Слънцето грее, все ще хвърля сенки и триъгълникът ще се отразява. Когато престане да грее, сенките сами по себе си ще изчезнат. Като се махне Доброто, и злото ще се махне. Тогава къде ще отиде човекът? Вие искате да дадете ум на Господа как да пресъздаде света. Бог е мислил цяла вечност, докато го създаде, а вие с един замах искате да го измените. Дайте своя проект на Господа, да видим какъв свят ще създадете. Който се опитва да коригира Бога и Неговите прояви, ще се намери в положението на Йон, който лежа три дена в утробата на кита.

Истинската философия на живота изисква от човека да бъде доволен от всичко, което Бог му е дал в момента. Считай, че всичко, създадено от Бога, е разумно – само така ще познаеш Разумността. Не мисли, че си роден само да страдаш, но и не мисли, че си роден само да се радваш. Не си роден само за омраза, но не си роден и само за любов. Моментът се мени, а с него заедно и състояни-

ята. Не казвай, че не си видял бял ден в живота си – ти не говориш истината; светлината и тъмнината се сменят непрекъснато.

Казваш: „Войната не трябва да съществува“. Ти не можеш да спреш войната, тя си има своето предназначение; не можеш да спреш бурята, не можеш да спреш революцията. Ти не можеш да спреш въртенето на Земята около нейната ос и около Слънцето, образуването на ден и нощ, създаването на четирите годишни времена, не можеш да спреш изгряването и залязването на Слънцето. – „Какво мога да направя тогава?“ Ти можеш да заемеш известно положение и да се ползваш от благата на живота. Някой казва, че откакто е влязъл в новия път, главата му е побеляла от страдания.

Една гарга решила да пренесе гарджетата си в друго, чисто гнездо. Те се радвали, били доволни, че ще отидат на чисто място. Майка им ги запитала:

– Ще вземете ли и задничетата си със себе си?

– Ще ги вземем.

– Тогава и чистото гнездо ще изцапате.

Днес всеки се пита защо е дошъл на Земята. Задачата на човека е да превърне материята на злото от по-гъста, каквато е сега, в по-рядка. Така той ще подобри живота си и ще се освободи от противоречието в своя ум, че светът е лошо създаден. Светът не е нито лош, нито добър. Хората се произнасят за него – всеки според разбирането си. Като четете Библията, виждате, че за едно и също нещо един пророк пише по един начин, а друг – по друг начин. Христос казва: „Горко вам, книжници и фарисеи!“. Защо казва така? Защото те задържат благото само за себе си. Ще дойде ден, когато *горко-то* на бедните ще се излее върху главите им. *Блажени сиромасите* – един ден това блаженство ще се изсипе върху главите на богатите. Колелото на живота се върти. Всеки трябва да си изработи такава философия, която да го приближава до Истината.

Защо съществува злото – за наторяване. Богатата почва не се нуждае от тор, бедната се нуждае – значи злото е потребно само за някои, не за всички. Днес злото е нуж-

но, но ще дойде ден, когато няма да има нужда от зло, от омраза, от завист. Кажат ти една лоша дума и ти веднага протестираш, намираш, че уронват твоето достойнство. Какво са ти казали? Че си невежа, че си лош човек. Лошавината понякога принася добро. Защо си лош? Защото си свалил част от товара на някого. Ако не го бе свалил, той щеше да падне от тежестта на собствения си товар. Някой е изял твоята кокошка и казваш, че е лош човек. Какво лошо има в това? Ти и той сте едно. От човешко гледище той не е постъпил добре, но от Божествено гледище няма нищо лошо в постъпката му. От гледището на овцата поведението на вълка към нея е лошо, от гледището на вълка поведението му е добро. Ти се запитваш: „Овца ли да бъда, или вълк?“. За предпочитане е овца да бъдеш. Тревопасните носят огън в себе си и овцата, като тревопасно животно, носи огън и топлина, затова е потребна на хората. Вълкът носи страданието в света. Стани овца, за да принесеш в живота огън и топлина; който те изяде, ще стане огън.

Много истини има в живота, които трябва да се изучават. Изучавайте Евангелието като справочна книга, да знаете какво да вземате от различните автори. Евангелие не е само написаната книга. Всеки жив човек, който благовества, е Евангелие. Ако благовестваш, ти си Евангелие, което хората трябва да четат. Като зная това, аз не се възмущавам от никого. Че някое дете обичало да хапе – нищо от това, ще му дам една-две ябълки. То се е учило да хапе и сега си има готов занаят. Ако не ме беше ухапало, нямаше да му дам ябълки. То ще се откаже някога от тоя занаят. Гледайте на света като на калейдоскоп, през който се виждат различни картини, цветно обагрени.

Сега ще ви кажа да се проявите такива, каквито сте, без да се подценявате или надценявате. Добре е да бъдете смели, но не по-смели, отколкото трябва, нито по-страхливи, отколкото трябва. Вие се представяте за по-учени, отколкото трябва, и по-невежи, отколкото трябва. Вие сте по-добри, отколкото трябва, и по-лоши, отколкото тряб-

ва. Лошото във вас се дължи на това, че сте по-богати и по-бедни, отколкото трябва. Добре е да бъдете и богати, и бедни, но не повече, отколкото трябва.

Едно се иска от всички – да следват пътя на Новото учение. То не съди никого, но определя точно колко богат и колко беден трябва да бъде човек; то ще даде на всекиго толкова, колкото му трябва. – „Пари искам." Не е лошо да имаш пари, но трябва да знаеш как да си служиш с тях. Парите са средство, както знанието, и ти трябва да се ползваш от тях разумно. И добродетелите са богатство, от което трябва да се ползваш разумно. – „Не искам да бъда богат." Богатството не е само в парите, бъди богат с добродетели, със знание, със сила и живот. Истински богат е оня, който може сам да се товари и сам да се разтоварва. Не можеш ли едновременно да бъдеш и богат, и беден, сам да се товариш и разтоварваш, не си разбрал живота. Ти си станал богат благодарение на труда на бедните. Ето защо един ден Бог ще каже: „Бедни и богати, елате всички при Мен, да ядете и пиете заедно". – „Кога ще ни повика Бог?" Още утре. Трябва да бъдете готови да се явите при Него.

Благодарете на Бога за всичко, което ви е дал: за ума, за сърцето, за волята. Благодарете на Бога, че срещате и добри, и лоши хора. Благодарете на Бога, че срещате учени и прости, бедни и богати. Благодарете на Бога за всичко. *Благодарност* е една дума от езика на древните мъдреци, който и досега е останал неразбран; една от думите на тоя език е *благодарност*. Така я превеждам аз на български език, но тя все още остава неразбрана.

Тайна молитва.

18. лекция, 3 февруари 1932 г., София, Изгрев

ЛЮБОВТА НА БЕЗСМЪРТИЕТО

Размишление.

Ще прочета част от Псалом 61. Тоя псалом трябва да се преведе на език, с който си служи Природата.

За да разбере известен въпрос, човек трябва да има разположение към него; без вътрешно разположение към нещата той не би могъл да възприеме Истината. Не можеш да разбереш въпроса за вегетарианството например, докато обичаш да си хапваш месце. Виждаш на трапезата сложена печена кокошка или печено агне, а някой ти говори за вегетарианство; ти слушаш какво ти се говори, но не разбираш – защо? Представяш си как ще си хапнеш печена кокошчица и след това ще пийнеш чашка винце. Хората виждат как колят кокошки и агнета, виждат страданията им, но не се трогват – те имат облаги от тях. Друго нещо е, ако говориш на вегетарианци за страданията на кокошката и на агнето – те слушат и сърцата им се свиват от мъка за животните.

Следователно хората могат да се разбират само когато ги свързва нещо, когато имат разположение едни към други; при това те влизат в положението си, влизат и в положението на обкръжаващите. Ако хората се събират без вътрешно разположение помежду си, колкото и да си говорят, нищо няма да разберат. Те ще бъдат в положението на месоядците, на които се говори за страданията на животните – ще слушат какво се говори, но ще си казват: „Вкусно е месцето на агнето и на кокошката“. В разбирането на тия хора има нещо объркано, изопачено, както са изопачени някои думи. Например думата *стар* е приела различно от това значение, което някога е имала. Тя произлиза от корена *сат*, който означава *проява*, *повишение* – стар е оня, който иска да се прояви. При сегашното разбиране *стар* означава немощен човек, негоден за работа. Всъщност старият се е калил, работи повече от младия;

той е орал, сял, жънал, а младият не издържа колкото стария. Вижте колко добре тегли плуга старият вол; сложите ли даначето на работа, нищо не може да направи.

Работа, учене се иска от човека. Ако изучавате старите езици, ще приложите един метод; ако изучавате новите езици, ще приложите друг. При това всеки нов език има специфичен метод за изучаване – това се дължи на особеностите му. Казвате, че изучаването на езиците трябва да се опрости. И това може, но колкото повече се опростява езикът, толкова повече губи своята красота – за предпочитане е нещата да бъдат красиви, макар и усложнени. Който иска да бъде красив, трябва да бъде вътрешно богат или вътрешно сложен. Красивото лице е сложно, по него може да се чете много. Красивият има особени линии на лицето, каквито в обикновения човек не можеш да намериш. И на лицето на мъдреца има сложни, красиви линии. В мъдреца всичко е особено, неговият ход се отличава коренно от хода на обикновения човек.

Как се моли мъдрецът? Като забравя себе си. Истинска молитва е оная, в която човек забравя себе си и обкръжаващите. Истински певец е оня, който забравя себе си, забравя, че хора го слушат. Сега и вие мислите, че сте събрани заедно, и се стеснявате едни от други; не е така, събранието става някъде далеч. Вие сте отражение на онова, което става в Невидимия свят, и каквото става там, става и тук. Вие сте представители на ония, които присъстват горе. Ако мислите, че работите се нареждат тук, лъжете се; всички работи стават далеч, а тук се проявяват техните отражения – това ще разберете, когато се освободите от непотребните мисли и желания. Само свободният може да учи. Освободете съзнанието си от всичко, което се е наслоило в него от далечното минало; само така ще избегнете стълкновението между миналия, сегашния и бъдещия ви живот.

Преди няколко дни при мен дойде един земеделец, който ми каза: „Аз съм работлив човек. Изорах нивите си, посях ги, разработих градините си, посадих плодни дръвчета, отглеждам ги. И днес, благодарение на моя труд,

земята има вид, различен от тоя, който някога е имала“. Казвам му: „Ти мислиш така, но питай земята какво ще ти каже. Земята казва, че ти наистина си я изорал, посял, но тя е отхранила семената. Ти се ползваш от нейните плодове, а на нея оставяш само сухи листа и клончета“.

Питам: ако работиш по същия начин върху един човек, развиваш доброто в него и в края на краищата обереш плодовете му, какво си направил за него? Ти взимаш плодовете му, а на него оставяш сухите листа. След всичко това ще му кажеш, че си работил върху него; работил си наистина, но си взел най-хубавите му плодове за себе си. Ако така работите и разбирате нещата, нищо не можете да постигнете. Работете с Любов, освободете се от егоизма си. Вложите ли и най-малкото егоистично чувство в работата си, то ще разяде основите ѝ, както червеят изяжда младите коренчета. Всяка работа трябва да се започва и завършва със свещен трепет и пълно безкористие. Един ден, като преглеждах дърветата в градината, видях на едно дръвче доста голяма дупка. Взрях се да видя какво има там и забелязах, че нещо пада от дупката. Разбрах, че е влязъл червей, който руши дървото; взех една тънка тел, пъхнах я внимателно вътре и извадих червея. Пазете се от червеи, които рушат и прояждат вътрешността на вашия живот.

Сега вие се учите да пеете. Някои от вас са добри певци. Добре е да пеете, да свирите, да се занимавате с музика, поезия, наука. Обръщайте внимание на всичко, да не останете едностранчиви, еднообразни – ако работите само в едно направление, ще развиете само един център. Главата трябва да бъде добре развита, всички центрове да се подхранват. Ако развивате главно личните си чувства, главата ви ще стане дълга като краставица; ако работите върху миролюбието, главата ви горе се стеснява. Някой е толкова миролюбив, че и на мравката прави път – главата на тоя човек се стеснява горе като дъска. Кажеш ли, че човек не трябва да фантазира, нито да живее с въображение, ти не даваш възможност на челото си да се разширява. Докато живееш на Земята, ще си въобразяваш, че си богат, че си силен, че си велик поет, учен, философ – така поне ще оформиш челото си.

Един турски бей отишъл в дома на един български чорбаджия; последният го почерпил с ново вино, което още не било прекипяло. Беят изпил една-две чаши и се развеселил. Той казал на чорбаджията: „Чорбаджи, пее ми се“. – „Пей!“ После казал: „Играе ми се“. – „Играй!“ Понеже беят никога не бил пил такова вино, почудил се защо му се пее и играе. „Хубаво нещо е новото вино, то развеселява човека“ – казал беят.

Казвам: има реални състояния в човека, но има и нереални, преходни, като това, причинено от новото вино. Човек трябва да разбира живота като проява на Реалността. Казвате, че животът е сериозен, тежък. Ако нямаш пари, ако си болен, ако жена ти и децата ти са гладни, животът е сериозен. Ако имаш възможност да посрещаш всичките си нужди, животът не е сериозен. Според вас животът е сериозен, когато нямате пари; щом имате, той е приятен, лек. Някой има много пари, но не знае как да ги употреби. Някой има дарба да пише, но се стеснява, не иска да се прояви. Едно време на цигуларите не гледаха с добро око. Ако някой се предадеше на музика, казваха: „Горкият, взел цигулката и засвирил като циганин“; други казваха: „Цигулар къща не храни“. За да свири, човек трябва много да обича музиката, да обича и хората, за да издържи на подигравките им. И до днес още се подиграват на религиозните, особено ако са млади.

Човек трябва да дойде до вътрешно разбиране на живота, да се освободи от всички предразсъдъци на времето. Освободи ума си от ненужни мисли. Защо трябва да мислиш и да се безпокоиш, че ще се разболееш, ще остареш или ще обеднееш? Ако обеднееш, ти ще научиш това, което при богатството никога няма да научиш. В каквото и положение да се намериш, или каквато и работа да вършиш, все ще научиш нещо. Като художник ти ще придобиеш нещо ценно, като учен или философ също ще придобиеш нещо. Не е художник оня, който само топи четката в боята, не е писател оня, който само драска върху хартията. Работи така, че да придобиваш нещо ценно. От любовта към работата и към хората зависи твоят успех.

Един виден майстор шивач бил поканен в дома на един богат турчин да му ушие бирбючуклии гащи. Майсторът взел със себе си своя чирак Стоян. Турчинът заповядал да сготвят на шивача кокошка. Понеже майсторът обичал кокошка, казал на домакина: „Моят слуга не яде кокошка, сгответе за него боб“; той искал цялата кокошка да остане за него. Стоян слушал какво говори господарят му и само въздишал. Като се нахранили, слугата казал на домакините: „От време навреме моят господар го хващат нервите и започва да се озърта като че търси нещо. Вържете го с едно въже и като се успокои, освободете го“. В това време той скрил напръстника на господаря си. Започнали да шият и майсторът затърсил напръстника си, озъртал се насам-натам, но не могъл да го намери. Като забелязали това, домакините хванали майстора и го вързали, докато се успокои. Майсторът се почудил защо го връзват, но се подчинил. В това време слугата погледнал към него самодоволно и казал: „Стоян не яде кокошка, боб яде!“.

Закон е: каквото правиш на другите, ще ти се върне – в Природата съществува ехо, отзвук, или повторение на нещата. Тя не е отмъстителна, но спазва своите закони. Ако бащата е музикален, и синът ще бъде музикален; ако майката е художничка, и дъщерята ще бъде художничка – това наричаме закон за предаване на дарбите и способностите. Понякога има изключения от закона. Следователно, ако бащата не може да свърши започнатата си работа, синът ще я свърши. Не е лошо повтарянето, българската пословица казва: „Повтарянето е майка на знанието“.

Помнете: всяко нещо, което започваш, трябва да се изучи добре, защото след време ще се повтори – само така то може да принесе своя плод. Не всяко знание принася плод – например говоря на богатия за Любовта, казвам му, че трябва да се обичаме, но той се усмихва и мълчи. Той знае това, но знанието му не принася плод, то не е в състояние да отвори сърцето му, даже се страхува да не му искат пари назаем. Да знаеш нещо значи да прилагаш знанието си. Знаеш, че Любовта дава и взима, а ти само взимаш, без да даваш – твоето знание не принася плод.

Ако детето не взима от майка си, не може да расте. Щом стане на две години, майката го отбива и го учи само да яде. Не може само да даваш или само да взимаш, такъв закон не съществува. Даже и Бог, Създателят на света, сменя нещата. След като ти е давал, Той казва: „Сега ти ще даваш“. Пръв Бог те е възлюбил, след това ти ще Го възлюбиш. Всичко, което ни е дадено, се дължи на Божията Любов към нас. Всичко добро и хубаво в нас ни е дадено не само за един живот, но за вечността. Бог е предвидил всичко, което е нужно за човешката душа; като знаете това, трябва само да се радвате.

Вие нямате представа какво нещо е Небето; не мислете, че Небето е подобно на Земята. Казвате: „Животът е тук, на Земята“. Родиш се, живееш известно време и умираш, всичко се свършва с теб; млад си, остаряваш и умираш; любиш и после разлюбваш. Не е така. След човешката любов иде безлюбието, а след него – Божията Любов, след тая Любов иде Светлината, след Светлината иде Свободата. Ако живееш по човешки, Светлината ще се смени с тъмнина, а Свободата – с робство.

Често казвате, че човек трябва да олекне; понякога трябва да олекне, а понякога – да стане тежък. Ако в голяма буря корабът олекне, той непременно ще потъне. Ето защо, когато минаваш през големи изпитания, трябва да бъдеш тежък, пълен кораб, за да има на какво да разчиташ. Трябва да имаш знания, тъй че като страдаш, да знаеш защо страдаш. Вие знаете много неща, но не сте приложили всичко. Някои сте приложили, а някои оставяте да за в бъдеще. Аз съм ви говорил върху много въпроси, които и без моето говорене щяхте да научите. Какво сте придобили, като ги знаете – време сте спечелили. Казвам на някого, че на еди-кое си място има един чист, хубав извор; и без да му кажа, ще го намери, но ще се лута повече време. Като знае къде е изворът, направо ще отиде да се напие. Все има разлика между оня, който сам е придобил знанието си, и оня, който е имал учител.

Ще кажете, че е по-добре човек сам да придобие знанието, сам да си изработи свое убеждение или верую. Не,

в реда на нещата е пръв Бог да вложи знанието в човека. Бог е първият Учител на човека, следователно никой не се учи сам. Човек трябва да се учи от някого. Първият човек беше поставен в Рая, за да се учи от Бога. Ще кажете, че той сгреши, яде от плода на Забраненото дърво; той беше още дете, което направи първата погрешка. Както детето пали фитила на бомбата и чака да види какво ще стане, така и първият човек яде от Забраненото дърво с желание да види какво ще стане. Ако детето стои и чака бомбата да избухне, заедно с нея и то ще отиде; казват му обаче да бяга и то бяга. И на първите човеци казаха да бягат, те послушаха тоя съвет и избягаха; ако не бяха избягали, нищо нямаше да остане от тях. Първите човеци бяха деца. Бог им каза да не пипат голямата бомба в Рая, но Ева първа запали фитила на тая бомба – те искаха да видят какво ще стане след това. Каза им Бог да бягат; щом избухна бомбата, уплашиха се и избягаха. Защо сгрешиха? Защото не знаеха как се работи с бомбата. Грехът е бомба, която лесно експлодира, и след експлодирането не остава нищо друго, освен да бягат.

Един познат ми разказваше за ужаса, който изживял при експлодирането на една бомба; това станало пред него. Като експлодирала, бомбата го вдигнала във въздуха и го изхвърлила на разстояние 40-45 м от мястото, където станала експлозията. Като разбрал, че е жив, благодарил за щастливото и чудно спасяване. Той усетил, че е слабо контузен, но лесно се поправил, само страхът останал в него. Разбрал силата на бомбата и заговорело ли се нещо за бомба, все казвал: „Пазете се, бомба е това!“.

Закон е: и най-малката погрешка на човека може да причини голям взрив в него. Експлозии стават в човека всеки момент в неговите мисли, чувства и постъпки; те са в състояние да нарушат правилното му развитие. Четеш някоя книга, дойдеш до една мисъл, която веднага изменя правилния ход на твоите мисли – тя е бомба, която всеки момент може да експлодира. Не чакай да избухне, не я пипай, но бягай навън – заличи я от ума си, за да не те смущава. Например ти се молиш, имаш хубаво молитвено

разположение, дойде някой и ти казва: „Какво си се изправил като дърво? Така не се моли човек“. Той смущава духа ти, но сам не знае как трябва да се моли човек. Друг път си добре облечен, разположен си, имаш хубаво, добро отношение към хората; срещне те някой и ти казва: „Какво си се докарал като княз? Не те ли е срам да ходиш така облечен между хората?“. Ти се смутиш, върнеш се вкъщи по-скоро да свалиш новите дрехи. Напишеш едно хубаво стихотворение, но близките ти не го харесват, намират, че не е време за писане на стихове. Свириш с разположение – и за свирене не било време. Чудиш се какво да правиш, как да задоволиш хората.

Казвам: грехът се крие в разбирането, а не в постъпките. Че си добре облечен, с лачени обувки – това не е грях. Че свириш или пееш, когато някой е умрял – това не е грях, ти свириш и пееш за него, че е отишъл при Баща си; той е жив, заминал е за отечеството си, а ти му свириш и пращаш много здраве на близките си. Който не разбира какво нещо е смъртта, казва, че умрелият отива в черната земя.

Преди години бях в едно шуменско село. Дойдоха при мен и ми казаха, че една жена се мъчи цели три дни да роди и не може да се освободи, ще умре. Казах им, че няма да умре, нужни са ѝ само пет минути и ще се освободи, след това ще се радва, че човек е дошъл на света. – „Ти откъде знаеш?“ Зная, виждам нейното състояние, както и състоянието на детето. Тя се нуждае от помощта на Невидимия свят, който ще ѝ помогне. Детето е объркало пътя си, не може да излезе; то е забравило откъде е влязло и сега се мъчи. Мислено го упътих, казах му да се върне десетина сантиметра назад и отново да поеме правия път.

Да се върнеш назад и оттам да поемеш правия път – това значи да се обърнеш към Бога. Объркаш се и не знаеш какво да правиш – обърни се към Бога, Той ще ти даде съвет. Раждането, в широк смисъл, е дълбок вътрешен процес, всеки може да се натъкне на него. Щом се намериш в затруднение, ще се върнеш десет сантиметра назад, ще се обърнеш към Бога и ще излезеш на свобода.

Сега вие сте дошли до положението да възприемете Любовта. Какво се иска за това? Чистота. Вие трябва да се изчистите, както чистите съдовете, в които слагате найхубавото съдържание. Вие се готвите за идване на Царството Божие във вас, очаквате Бог да влезе във вас, затова трябва да Му приготвите жилище. Щом Бог влезе във вас, животът ви коренно ще се измени: болести, беднотия, страдания няма да има. Вие само ще учите, ще пеете и ще свирите. – „Колко време ще продължава това?“ Колкото искате, от вас зависи. Сегашният ви живот трябва коренно да се измени, иначе и науката, и музиката, и изкуството ще бъдат безпредметни.

Казвате: „Докато сме млади, ще живеем като млади, а щом остареем, ще живеем като стари. Все ще прекараме един живот на Земята“. Не е така, животът не е нито в младостта, нито в старостта, но в правилното разбиране. Човек трябва да разбира силата на Божията мисъл, която се проявява чрез неговата душа; младият ще разбира като млад, старият – като стар. В това се заключава истинското знание. Ти трябва да знаеш, че мисълта, която се изявява чрез теб, е Божествена – кажеш ли си така, да не се колебаеш, но всякога да проявяваш Божественото. Но ако Божествената мисъл минава през твоя човешки ум, тя се изопачава; не поддържай тая мисъл в себе си, Божественото се изявява само чрез Божественото. Божествената мисъл носи в себе си магическа сила, с нея всичко се постига. Бог казва: „Опитайте Ме и ще видите, че Съм благ“. Как се изявява Божията благост? В щедрост, в даване. Бог отваря път на всички, които Го търсят, които работят и уповават на Него.

Един млад брат разказваше една своя опитност, която потвърждава горната мисъл. По едно време той съвсем объркал материалните си работи: оттук-оттам взимал пари назаем, но не можел да ги върне. Приятелите му започнали да странят от него, той се видял в чудо, не знаел какво да прави. Решил в себе си от никого да не взима пари назаем, но да работи, да разчита на Бога. Започнал да работи, сам да се поддържа. Като престанал да очаква на

другите, работите му започнали да се оправят и в кратко време той изплатил дълговете си.

Пазете правилото: назаем пари не взимай. Защо? Защото започваш да уповаваш на другите. Имаш да решаваш една задача и започваш да се допитваш до хората, те да ти помогнат – взимаш пари назаем. Имаш една мъчнотия, не можеш сам да я решиш, търсиш чужда помощ – взимаш пари назаем. – „Какво да правя, как да си помогна?“ Свържи се с Бога. Като душа, ти представляваш част от Божествения организъм; носиш ли тая мисъл в ума си, твоите работи ще се наредят по естествен начин. Само така човек ще разбере какви способности и дарби се крият в него, само така ще види с какви възможности разполага.

Разправя се, че един англичанин знаел 15 езика, той разполагал с много думи. Колко езика знаете вие и с колко думи разполагате в обикновения си живот? Средно човек употребява около 500-600 думи, рядко до 1000. Някои талантливи поети и писатели си служат с около четирипет хиляди думи от езика си; Милтън[19] в своите произведения си е служил с 11 000 думи, Шекспир[20] – с 15 000 думи. Като четете Шекспир, натъквате се на думи, които може да намерите само в речник. За Омир[21] се казва, че си е служил с 40 000 думи. С колко думи си служи Природата? Неизброимо е числото на нейните думи, чуден е езикът ѝ. За оня, който го разбира, тоя език е смислен; за оня, който не го разбира, е безсмислен.

Помнете: пред вас се разкрива велико бъдеще. Това, което досега сте придобили, е нищо пред онова, което предстои да придобиете; вие сте още в предисловието. Животът, който сега минавате, е живот на смъртта. В бъдеще ще влезете в живота на безсмъртието – това значи да си роден от Бога и свободно да излизаш и влизаш в тялото си. Когато пожелаеш, ще напуснеш тялото си, ще отидеш на разходка и когато пожелаеш, ще се върнеш – това е велика наука, велико изкуство. Това се отнася до оня, който сам може да излиза и влиза в тялото си; остане ли хората да ви учат на това изкуство, скъпо ще платите. Може да излезете от тялото си и да не се върнете назад, може и да

се върнете, но в това време в тялото ви са влезли крадци и разбойници, които са ви обрали – това е друга опасност.

В този смисъл смъртта не е нищо друго, освен разбойничество – дойдат в дома ви крадци, счупят вратата, оберат ви и ви изхвърлят навън. Но ако вие владеете изкуството сами да влизате и излизате от тялото си, ще излезете като какавида и ще се върнете преобразени като пеперуда, нашарена с най-красиви цветове.

Някой проявява любопитство, иска да разбере как става излизането и влизането в тялото. За да не задоволи човешкото любопитство, Природата е скрила някои неща от хората. Например никой не може да проникне в сърцето, да види как става кръвообращението; никой не може да проникне в дробовете, да види как става дишането. Умствено човек може да проникне и в сърцето, и в дробовете, но по физически начин не може.

Казвам: красиви са тайните неща в Природата. Великото работи в тайна. Като свърши работата си в тайна, Природата изнася делото си навън, на изложба, но тя представлява малка част от това, което се работи вътре. Когато извадя цигулката си пред вас, вие виждате малка част от това, което искам и мога да проявя. Понякога свиря пред вас, но това свирене представлява малка част от онова, което мога да изразя. Според мен това свирене е залъгване. Скрита е моята музика; когато трябва, аз вадя няколко тона от нея само за себе си, тя е важна за мен, не за другите. Тая музика има отношение към Вярата. Вярвам, че мога да свиря, че мога да лекувам с тая музика, че мога и да подобря живота си с нея – това значи да свириш и да пееш с Любов.

Помнете: Вярата и Любовта ви трябва да бъдат прогресивни. Като такива, те ще срещат на пътя си големи препятствия, но това да не ви плаши – без препятствия те не биха могли да се проявят. Без противоречия и противодействия никоя сила не може да се прояви. Какво прави часовникарят? Когато му дадат да поправи един часовник, първо го разглобява на части, после изчиства отделните части, оправя изкривените и отново го сглобява. Любовта

е велико изкуство, което разглобява и сглобява нещата, за да отдели годното от негодното, чистото от нечистото – по това се познава истинската Любов.

Представете си, че трябва да напишете едно любовно писмо – коя ще бъде първата дума, с която ще започнете? *Драги* – не, *любезни* – не, *възлюбени* – не; изкуство е да знаете как да започнете писмото. Казваш: „Като обичам, лесно ще напиша писмото“, но може да се лъжеш, че обичаш. Четете за живота на светиите, на великите хора, на адептите. Ще видите, че когато са били най-повдигнати, пълни с Любов, тогава не са могли нищо да направят и обратно: когато са били крайно обезсърчени, недоволни от себе си, тогава са свършвали най-добрата работа. Има състояния в живота им, когато те не могат да се проявят, но се радват на успеха на хората, които стоят по-долу от тях; казват: „Дано тия хора свършат това, което ние не можем“ и с доброто си желание им помагат. Това значи да се радваш на успеха на своя ближен и да му помагаш в доброто.

На човека е нужно смирение. Божиите пътища са неизповедими, никой не знае кога Бог ще се прояви чрез него. Ти си поет, искаш да напишеш нещо, вдъхновиш се и започваш да пишеш. Казваш: „Написах едно хубаво стихотворение“. Ти си го написал, но Бог ти е диктувал. Ясновидците виждат това. Ти си учен, наблюдаваш някое явление, но от двете ти страни стоят Възвишени същества, които ти диктуват, насочват вниманието ти към важни неща и ги обясняват. Ти казваш: „Дойде ми едно просветление“. Ако други не бяха ти помогнали, ти сам нищо нямаше да направиш. Казваш: „Отвътре ми се подсказа нещо“. И това е вярно – Бог от хиляди години говори на човека.

Как говори Бог? Всяка права мисъл е глас Божи. Тя иде от три места: отдалеч, отвътре и през главата. Чуеш ли глас близо до ушите, това е глас на изкушение. Божият глас иде отдалеч. Чуеш ли глас от долу, около пъпа, това е някакво отражение – не се вслушвай в него. Чакай да чуеш гласа отвътре, отдалеч някъде и от главата. Ми-

съл, която иде само от едно място, е от физическия свят; ако иде от две места, тя е от Духовния свят; и най-после, ако иде едновременно от три места, тя е Божествена, иде от Божествения свят. Този закон е верен и в науката, и в музиката, и в поезията. Вслушвайте се в Божия глас, за да разберете какво значи вдъхновение. Казвате: „Виждам изгряването на Слънцето, виждам чисто, лазурно небе. Чувам как изворът блика и напоява растенията, слушам лекия зефир около себе си“; това е присъствието на Светлите същества, които те вдъхновяват и повдигат.

И тъй, с прости думи казано, вдъхновението се проявява чрез правата мисъл, правото чувство и разумната воля. Ще кажете, че това е лесна работа; лесна работа е, но са нужни големи усилия и труд. Има случаи, когато един светия употребява цели 20 години, за да придобие необходимата чистота; той прекарва 20 години в духовната баня, за да се изчисти. Колко години след това трябва да работи, за да облече дрехата на светийството, и колко още работа му предстои, за да стане Божи работник! Не се придобиват лесно духовните дарби. Вие четете за живота на светиите и намирате, че лесно се постига светийство. Не е така, преди всичко животът на светиите не е предаден правилно. В житията на светиите са описани най-слабите моменти от живота им, а силните моменти, които представят тяхното подвизаване, минават незабелязано. През големи изкушения минават те и който издържи докрай, спасява се.

Един римски патриций изпратил на един светия големи подаръци в знак на благодарност, че излекувал дъщеря му. Щом получил подаръците, веднага дошло изкушението. Понеже бил гладен, светията се приготвил да си хапне от хубавото ядене, което получил. В тоя момент при него дошъл един беден, изнемощял, гладен пътник; светията погледнал, съжалил го и му дал всичкото си ядене, да се нахрани добре. После решил да облече новия си костюм, да му се порадва, но друга изненада му се представила – окъсан, измръзнал старец се приближил при него и му показал вкочанелите си ръце; без да мисли много, светията

му дал новите си дрехи и го изпратил да си върви. Гладен и уморен от работа, светията намерил една коричка хляб в стаята си и решил да си хапне, да подкрепи силите си. В тоя момент отнякъде излязла една мишка и започнала да обикаля стаята, да намери нещо за ядене. Той ѝ дал последната си хапка и дълбоко се замислил: „Господи, разреши ми това противоречие, помогни ми да си отговоря защо трябваше в един момент да се лиша от благото, което Ти сам ми даде?“. Христос се явил при него и му казал: „Ти издържа изпита си. Свободен си вече“. Доволен от отговора и от придобивката си, светията напуснал старото си жилище и продължил своя път.

Питам: кой художник би могъл да нарисува лицето на тоя светия? Кой би могъл да си представи как тоя светия напуска жилището си и тръгва по нов път, очертан от Светлината и Любовта? Всеки ще го нарисува и опише по свой начин. Но човекът, който се е проникнал от истинска Любов и Светлина, който се е отдал на пълно служене на Бога, има строго определени черти, специфичен израз на лицето – всичко в него е положително. Където мине такъв човек, всеки тръгва след него – той събужда мисъл в човека, води го в нов път. Достатъчно е да чуеш как стъпва той, за да се замислиш върху себе си и да си кажеш: „И аз съм човек, и аз мога да направя нещо, достойно за подражание“. Всеки поглед, всяко движение, всяка негова стъпка е говор – който разбира тоя говор, само той може да се ползва. Сила излиза от него.

Един ден Христос проповядвал на учениците Си и около Него се стекъл много народ. Там имало и една жена, която страдала от кръвотечение цели 12 години. Тя си казала: „Ще се приближа да тоя свят човек, за да оздравея“; приближила се и веднага оздравяла. В тоя момент Христос се обърнал към учениците Си и ги запитал: „Кой се допря до Мене?“. – „Никой, Учителю. Народ много се е стекъл и Те притиска.“ „Сила излезе от Мене“ – отговорил Христос, обърнал се и видял една жена, която се допряла до Него. Тя се изповядала, че е болна 12 години и почерпила от Него сила. Христос ѝ казал: „Жено, Вярата ти те

спаси“. Вътрешно обаче Той я посъветвал втори път да не постъпва по тоя начин, за да не заболее отново; добре е, че е имала Вяра, но е трябвало да иска позволение, когато взима нещо. Всяко нещо, извършено без позволение, е кражба. Тя откраднала сила от един велик човек, който я благословил; ако беше откраднала нещо от обикновен човек, щеше да плати скъпо за тая кражба.

Сега аз изнасям тоя случай, за да ви покажа какво може да направи Любовта. Тя е сила, която лекува, повдига, възкресява човека; тя е Любов на безсмъртието. И вие имате Любов, но сте още смъртни – вашата Любов не може да лекува, а още повече не може да възкресява; от вас не излиза сила, която може да лекува неизличими болести. Работете съзнателно върху себе си, всеки ден прибавяйте нещо към Любовта си.

Слушали ли сте музика, която да ви изкара от равновесие, да ви накара да забравите себе си и да заиграете като дете? Един българин, цигулар, дал концерт и свирил само български песни и хора. Публиката се вдъхновила толкова много, че всички напуснали салона и излезли навън да пеят и играят. Две са причините за това: той свирил с Любов и те го слушали с Любов. Не можеш да възприемеш музиката, ако нямаш Любов в себе си.

Вашата любов губи силата си, защото постоянно се натъква на смъртта и трябва да я укротява. Понеже Новата любов е свободна от смъртта, тя дава силата си на вас; тая Любов наричам Любов на безсмъртието. Кога ще дойде Новата любов? Когато и да е, но ще дойде. Пригответе се за тоя ден, да посрещнете Любовта и да заживеете в нея.

И тъй, стремете се да придобиете Новата любов, да станете едно с нея. Тя води към Новия живот – Живот на безсмъртието. Стремете се към Любовта на безсмъртието.

Тайна молитва.

19. лекция, 10 февруари 1932 г., София, Изгрев

ДОБРОТО РАЗПОЛОЖЕНИЕ

Размишление.

Какво се иска от сегашния човек? Да бъде мирен. Кога трябва да бъде мирен? Когато духат ветровете. Въпреки това няма мирни хора в света.

Тема за следния път: *Кога се е родило невежеството*.

Кой е баща на невежеството? Знайте, че не може да стане нещо в света, ако няма условия за това. Никой не може да придобие нещо, ако няма условия за това. Нещо може да съществува само ако има друго, което да му отговаря – това е закон, опитан и доказан.

Какво ще пишете върху дадената тема? Като чуете темата, веднага ще напишете няколко реда и ще се задоволите. Някой ще напише, че невежеството се явява там, където отсъства науката. Невежеството съществува вън от науката и вън от добродетелите. Как ще си обясните тогава защо учени и добри турци заставят жените си, красиви и грозни, да закриват лицата си? Ако само красивите закриват лицата си, ще кажем, че това се препоръчва, за да не се съблазняват хората – възможно е, красотата може да съблазни човека. Защо и грозните жени закриват лицата си? Те поне няма да съблазнят никого. Какво заключение ще извадите за този турски обичай – не е важно; причината може да е външна, може и да е вътрешна, все има някакъв повод, който вие не подозирате. Защо съществуват страхът и срамът в човека? Както и да си ги обяснявате, те имат свой дълбок вътрешен произход, който не знаете.

Казвате, че човек живее, значи съществува[22]. Щом съществува, той е създаден от някого – не може да съществува нещо, ако няма причина за това. Първата Причина е създала всичко, следователно в нея се крие произходът на всичко живо. Но каже ли някой, че човек е произлязъл от един малък бръмбар, никой няма да повярва; естествено е

да не вярвате, но защо вярвате, че малкият микроб може да умъртви човека? Ако е възможно това, защо да не е възможно човек да произлезе от бръмбар? Всъщност човек не умира от микроба, но и не се ражда от бръмбара.

Това са разсъждения, които нямат нищо общо със сегашния ви живот. Друг е въпросът, ако искате да бъдете здрави, красиви, добри. Защо искате да бъдете красиви, защо искате да бъдете добри? Кои са подбудителните причини за това? Защо искате да бъдете силни, коя е причината за това? Сега и вас питам: като сте се събрали тук, какво искате? Защо влизат хората в гостилницата? Една обща причина ги заставя – желанието да се хранят. Но не всички имат един и същи вкус: един обича едно ядене, друг – друго; голямо разнообразие има във вкусовете. Ако гостилничарят е сготвил такова ядене, каквото клиентите обичат, те казват, че е добър готвач. Щом те са доволни, и гостилничарят е доволен. Кога е недоволен той? Когато клиентите му ядат малко и не обичат да плащат.

Днес и вие сте дошли тук като на гостилница, но ядене няма. Съжалявам, че нямам такива тенджери и ядене, каквито вие искате. Понеже нямам приготвено ядене за вас, ще взема назаем от съседите и пак ще ви дам нещо. Бях решил да ви посвиря, т.е. да ви приготвя хубаво ядене, но цигулката ми е малко неразположена, не иска да свири. Днес моята цигулка е на особено мнение и казва: „Не искам да свиря на хора, които не разбират и не ценят музиката“; в такъв случай аз не искам да я заставя насила да свири.

Тая сутрин ще говоря върху науката за разположението. Правилното развитие на човека зависи от неговото добро разположение – то е съчетано от много тонове с известно съотношение помежду си, а не само от един тон. Да бъдеш добре разположен е велика наука. Ако си всякога весел, това не е наука; ако си всякога скръбен, и това не е наука. В какво се заключава доброто разположение? Да вземаш навреме и да даваш навреме. Ако не знаете кога да давате и кога да вземате, вие можете в един момент да развалите доброто разположение на вашия приятел. Представете си, че приятелят ви е дошъл на гости и вие

го посрещате мрачен, неразположен; вашето неразположение ще развали доброто разположение на приятеля ви. Вие може да се извините, да приведете ред оправдателни причини за неразположението си, но сте развалили вече едно добро разположение.

Трябва да бъдете внимателни, да знаете как да постъпвате. Какво ще кажете за себе си – всякога ли сте в добро разположение? Като ви наблюдавам, виждам, че към някои хора сте добре разположени, а към други не сте. На какво се дължи доброто и лошото разположение – това е друг въпрос, важен е фактът. Когато имате интерес към нещо или към някого, вие сте добре разположени. Някое дете например обича орехи. Като се върне баща му от работа, то отива при него, започва да му се усмихва, да го гали и прегръща, да пипа джобовете му. Щом бащата извади от джобовете си няколко ореха, детето ги взима и веднага излиза навън да играе със своите другарчета. Доброто разположение в живота на хората е пропуск, без него нищо не се постига. От вашето добро разположение зависи как ще ви посрещнат и изпратят. Ако сте работник, от доброто разположение към работата зависи колко ще ви платят.

И тъй, силата на ученика зависи от доброто му разположение. Когато ученикът влиза в Окултната школа, първите уроци, които му се преподават, са по самообладание, т.е. запазване на доброто разположение; то не трябва да се влияе от времето – дали е снежно, дъждовно, или ветровито. Когато слугата отива на нивата да работи и вижда, че навън вали сняг, той си казва: „Добре, че заваля сняг“, а господарят си казва: „Откъде се взе тоя сняг сега?“ – едно и също условие произвежда две различни разположения. Важно е какво е мислила Природата в тоя момент. Тя прилича на майка, която, като види малките си деца гладни и боси, изпраща им по един бял юрган и казва: „Завийте се добре!“. Никой няма право да събужда тия деца преждевременно. Като се наспят, тогава ще ги събудите и ще ги изпратите на училище, след това ще влезете в стаята им да чистите. Така постъпват слугите в

хотелите – когато клиентите им излизат из града, те чистят и подреждат стаите.

Сега на вас, като на ученици, казвам: каквато и работа да започнете, влагайте в нея добро разположение. Още със ставането си от сън започнете да мислите нещо възвишено, за да придобиете добро разположение. Не се моли без разположение, не работи без разположение, не говори без разположение, не яж без разположение. Ако ставаш от сън без разположение, мисли, че някой говори добре за теб или е написал нещо хубаво за теб – така ще изпратиш тая мисъл към своите приятели и някой от тях ще напише нещо добро за теб. Ще кажеш, че когато не си разположен, всичко забравяш, не можеш да приложиш никакъв метод.

Един ловец вървял през една гора и си казвал: „Ако срещна разбойник или мечка, лесно ще се справя с тях, имам в джобовете си два револвера“. Както вървял, срещу него се задала една голяма мечка. Той се уплашил толкова много, че забравил да извади револверите и да стреля. Случило се, че мечката се отбила от пътя си, влязла някъде в гората и той се спасил. Като се успокоил, сам се запитал: „Защо носех двата револвера, щом не можах да си послужа поне с единия? Нали разчитах на тях?“. Понякога и вашето неразположение е толкова голямо, че забравяте да употребите някой метод да си помогнете. Вие трябва да правите опити, да прилагате самообладанието, да не се поддавате на страха.

Казвам: ако днес някой от вас е неразположен, нека каже какво е неразположението му, за да го излекуваме. Неразположението играе важна роля в човешкия живот, то се отразява на съзнанието. Колкото по-високо се издига човек по стълбата на живота, толкова по-големи са страданията и изпитанията му. Ние говорим за неразположението, но мнозина не разбират неговите прояви. Да бъдеш сериозен, замислен – това не е неразположение; да си скръбен – и това не е неразположение. Може да бъде разположен само онзи, който е изработил нещо постоянно, устойчиво в себе си. Важно е да знаеш причината за твоята

скръб или за твоето неразположение. Понякога знаеш, т.е. съзнаваш защо скърбиш, а понякога скръбта ти е извън съзнанието, няма никакъв външен обект. Времето е студено, ветровито и ти си неразположен – причината за неразположението ти е вън от теб, вън от твоето съзнание.

Можеш ли да накараш Слънцето да грее и вятърът да престане да духа? Не можеш, но можеш да накараш вятърът в стаята ти да престане да духа, а можеш и да го накараш да духа. Ти не можеш да накараш хората вън от теб да се карат или обичат, но можеш да накараш хората в твоята къща да се обичат или да се карат. Достатъчно е да кажеш на слугите си, че който от тях удари по една плесница на другите, ще получи голямо възнаграждение, и те веднага ще се сбият. Понякога човек върши добри работи, а понякога върши лоши. Докато няма власт, той критикува управниците и казва: „Да имам власт, ще направя църкви, училища, болници, ще помагам на хората, с една дума – ще оправя света“. Много неща ще направиш, но още на другия ден не си разположен. Къде отиде разположението ти? Ти се готвиш да оправиш света, а твоят дом не е оправен. Не можеш да оправиш външния свят, докато не оправиш своя малък вътрешен свят.

Следователно да мислиш, че ще оправиш външния свят, това е неразбиране на нещата. Тоя свят не се нуждае от оправяне. Има един неоправен външен свят, но има и един неоправен вътрешен свят, който е в самите нас. Външният свят е отзвук на вътрешния. Щом вътрешният свят не е оправен, и външният ще бъде неоправен. Природата хроникира и клишира всичко, което става във вътрешния свят, и човек минава през онова, което сам е създал. Като знаете това, бъдете внимателни, да не нарушавате хармонията на външния свят. Например с вашето неразположение, с вашите необмислени думи и постъпки вие можете да развалите доброто разположение на приятеля си. Без да иска, несъзнателно, и той ще ви отговори по същия начин, както и вие постъпвате с него. Силата на човека е в неговото добро разположение, затова той всякога трябва да бъде разположен.

Под *добро разположение* разбирам такова, което с нищо не пречи на твоите възвишени прояви и стремежи. Твоето неразположение не трябва да спира благата, които идат от Невидимия свят или от Бога. На това се дължи нещастието на човека. Ако детето ѝ е непослушно и няма добро разположение, майката и да иска, не може да му даде това благо, което желае; благото, което му принадлежи, се отлага поради неговото неразположение.

Коя е причината за болестите? Неразположението в човека. Всяко неразположение внася утайки, излишъци, инертна материя в организма и човек заболява. Инертните сили, утайките и наслояванията трябва да се асимилират по някакъв начин. Ето защо Природата е допуснала болестите като метод за лекуване. Болестта не е наказание, но подтик, подбудителна причина, която кара човека да изхвърли всичко нечисто вън от себе си. Първоначално човек е имал добро разположение на духа, но постепенно го е изгубил. Как се губи доброто разположение? Днес не ядеш и не пиеш както трябва, утре не спиш, не мислиш, не чувстваш и не желаеш, както трябва и след няколко години забелязваш, че с теб става нещо особено, сякаш естеството ти се изменя. Ти губиш разположението си и казваш: „Става нещо с мен, но не зная причината за това. Едно време бях весел, разположен, но изгубих всичко; не ми се живее, не искам да гледам хората“.

Казвам: човек има възможност да прояви всички добродетели, да бъде весел и разположен, да се радва на живота. Като се изучава, той вижда, че в него има място за всичко добро, но сам е затворил пътя си за него, поради което днес не може да се прояви. Първата задача на човека е да отвори пътя на Доброто в себе си. Как ще стане това? Чрез неразположението. То е първият слуга, който иде да събуди господаря си за всички възможности, които се крият в него; като им отвори път, господарят започва постепенно да организира своя вътрешен свят и така той ще се върне към онова вътрешно състояние, когато е живял в радост и веселие, в добро разположение на духа. Много мога да ви говоря по този въпрос, но намирам, че

още не сте готови. То е все едно да накарам сега някой от вас да изпее песента *Аин фаси*, но хубаво, с добро разположение на духа. Ако някой се наеме да я изпее така хубаво, ще му се даде премия от 20 000 лева.

Мнозина пеете хубаво, но нямате това разположение, което е нужно за пеене. Днес пътят за пеене у вас е затворен, не можете да пеете както трябва. В бъдеще пътят за доброто пеене ще се отвори и някои от вас ще станат гениални певци – като пеят, лампите ще се запалват и изгасват; това значи: вибрациите на гласа ще бъдат толкова силни, че ще действат върху вибрациите на светлината. Колко такива певци има днес в света? Досега не се е явил нито един певец, чийто глас може да въздейства на светлината. Колко певци могат днес да палят и гасят лампите?

Под *палене и гасене на лампите* се разбира минаване на енергията от едно състояние в друго. Понякога енергията минава от по-ниско в по-високо състояние, а понякога – от по-високо в по-ниско. Ако към буквата *А* напишете буквата *З*, ще образувате личното местоимение *аз*, с което българите означават своята личност. Това местоимение важи само за българите, другите народи не го разбират. Англичаните означават своята личност с местоимението *ай*. Ако турчинът чуе тая дума, ще разбере, че се говори за Луната. Значи явява се едно съвпадение – с една и съща дума се изразяват две различни понятия. Това показва, че Природата си служи със съзвучия – възходящи и низходящи. От тях ние образуваме думи, с които изясняваме някои наши идеи, понятия и състояния. Българинът казва *аз* – той разполага с повече време. Англичанинът е практичен, казва *ай* – той цени времето, казва: „Времето е пари“. Ако човек може да си служи правилно със съзвучията на Природата, да ги съчетава и прилага намясто, той би завладял великата наука на Природата и би дошъл до истинското разположение на духа.

Изучавайте разположението и неразположението като сили в Природата, които минават през различни области, докато дойдат при вас. Разположението е добър

вестител, който не иде случайно – през много области е минало, докато ви посети; същото се отнася и до неразположението. И едното, и другото оставят известен подтик във вас, който трябва да се използва. Като не знаете това, вие искате да задържите разположението за себе си, а неразположението да отстраните. Нищо не може да задържите – и едното, и другото минават и заминават край вас, като оставят известен отпечатък. Разположението е Божествена мисъл – как ще я задържиш? Радвай се на онова, което ти е оставила, без да я задържаш. Един добър приятел идва в дома ви за два-три дена. Не се мъчи да го задържиш завинаги при себе си, но използвай неговото присъствие и това, което ще ти остави; задръж в себе си доброто и благодари, че те е посетило.

Какво представлява добрата мисъл? Ангел, който иде отдалеч, за да ви посети и да ви остави нещо хубаво. Значи добрата мисъл е тяло на някое Възвишено същество, което иде при вас за кратко време; то иде с някаква мисия – да ви остави нещо и да се върне назад. Вие не разбирате това и считате, че добрата мисъл е ваша, искате да я задържите за себе си като ваша, а понякога не я оценявате, искате нещо повече. Какво повече може да желаете, ако при вас дойде ангел и ви каже, че ще станете добър човек? Това не ви задоволява, искате веднага да станете добър. Ако не можете веднага да станете добър, казвате, че това не се отнася до вас. Може да ви посети един ангел и да ви каже, че трябва да учите. Казвате: „Аз не мога да уча, минало ми е вече времето“. Който противодейства на Божествените мисли, всичко ще изгуби. Казано е в Писанието: „Търсете Ме, докато Съм близо до вас. Слушайте Ме, докато Съм с вас“; Бог минава край човека, оставя му нещо хубаво и си заминава.

Сегашните хора обичат да философстват и казват: „Бог е навсякъде“. Ние не можем да спорим върху тая мисъл, защото тя е свещена, но казвам: Бог е навсякъде само в Абсолютно разумния свят. В неразумния свят Той присъства само със силата Си. Неговото съзнание е вън от неразумния свят. Следователно, ако си разумен, Бог работи

в твоето съзнание; ако си неразумен, Той е вън от теб и се проявява само като сила. – „Защо идват болестите?“ Защото си неразумен. Дойде една болест, сложи те на легло; дойде друга болест, пак те сложи на легло – десет години може да боледуваш, но докато не научиш урока си, болестите няма да те напуснат.

Някой желае нещо и скоро го постига, друг желае и не може да го постигне – защо? Първият е работил съзнателно за постигане на желанието си, а вторият е работил несъзнателно или съвсем не е работил. При доброто желание човек приготвя почва, условия за своето развитие. Той работи съзнателно само при добро разположение на духа; без добро разположение Божественото съзнание не работи в човека, а щом то не работи, той не може да постигне нищо.

Как иде неразположението в човека? Представи си, че си купуваш хубав, доброкачествен плат и си ушиваш от него дреха. Обличаш дрехата и излизаш да се разходиш, но минаваш покрай една ограда, дрехата ти се закача на една тел и се скъсва – разположението ти веднага изчезва. Ти съжаляваш за дрехата си, но не можеш да я поправиш; да се ушие нова дреха – невъзможно е, скъпо струва. Какво трябва да се прави? Да се внесе някаква мода и така да се закърпи скъсаното. Модата не е нищо друго, освен маскиране на някаква погрешка. Ако роклята ви е скъсана, може да сложите на скъсаното място друго парче, от друг цвят, но да се зашие толкова майсторски, че да не изглежда като кръпка, а да представлява някаква мода. При това, ако ви питат защо е сложено парче на дрехата, ще кажете, че такава е модата. Както се закърпва скъсаното място, така може да се смени неразположението с разположение. Все ще намерите някаква мода, било парижка или виенска, важно е да се смени състоянието.

Да допуснем, че някой дойде при вас и ви казва, че еди-кой си говорил лоши работи за вас – че сте прост човек, неграмотен, не знаете да поставяте намясто препинателните знаци. Щом чуете това, вие веднага изгубвате доброто си разположение. Казваш: „Как може да се говори

лошо за мен, как е възможно да съм прост и неграмотен човек?“. Питам: „Ти провери ли, че точно така е казано за теб? Защо допусна толкова лесно тая отрицателна мисъл в ума си?“. Каква мода трябва да създадеш за твоето неразположение, за да го превърнеш в разположение? Напиши нещо, за да покажеш, че не си прост. Ще кажат, че не знаеш нищо от Омир и от Кант[23]. Затвори се в стаята си и започни да цитираш нещо от тях. Щом напишеш нещо, състоянието ти ще се смени – така ще докажеш, че знаеш нещо повече и от Омир, и от Кант.

Трябва ли само от думите на тоя-оня да губите разположението си? Преди всичко ти си главният виновник, ти знаеш всичко. Трябва ли да вярваш на тоя, на оня, че нищо не знаеш? Пръв ти разбираш какво знаеш и какво не знаеш. Друг ще каже за теб, че си слаб човек, едва вдигаш 50 килограма. Как ще вдигнеш 200 килограма? Кажи: „Наистина, 50 килограма вдигам свободно, но и 200 килограма ще вдигна, само че с помощта на машина. С тая машина мога да вдигам и 500, и 1000 килограма“. Закон е това. И на вас казвам: ако знаете законите, мога да ви говоря за неща, които иначе ще ви се сторят невероятни. Например мога да ви кажа, че ако отидете при някоя скала и я пипнете, тя ще тръгне след вас или пред вас, ще бъде послушна като овца – като вървите, и тя ще върви с вас, щом седнете, и тя ще спре. – „Как става това?“ Там е изкуството. Лесно е да хапнете едно парче баница, но мъчно се прави баницата. На думи лесно се разказва как се прави баница, но ако взема да я правя, нужен е най-малко един час – като я направя, ще ви поканя да я опитате.

Сега вие искате да бъдете добри. За да постигнете това, трябва да прилагате закона за доброто разположение и да имате Абсолютна вяра, че сте създадени добри. Ако не сте добри, това показва, че не сте работили достатъчно върху себе си, за да проявите Доброто, вложено във вас. Това не показва, че не сте способни, но съзнанието ви още не е пробудено. Съзнанието ви трябва да се разцъфти, да приеме Божествената светлина. Засега съзнанието на мнозина е пъпка, която трябва да цъфне и после да даде плод; то-

гава човек се отваря за всички хора, за всички живи същества, както зрелите плодове се усмихват. Когато види някой човек, зрелият плод казва: „Вземи ме, помилвай ме, порадвай ми се“ – така плодовете правят връзка с хората. Плодовете обичат хората да ги късат, но цветята не обичат, те искат от хората само нежен поглед, милувка, радост. Цветята можем да миришем, но ако ги късаме, те плачат, страдат, разочароват се. И човек има желания, подобни на цветята – те искат само да ги миришат, да им се радват, но да не ги късат. Има човешки желания, подобни на плодовете, които позволяват на хората да ги късат и да ги ядат, да им дават прием в себе си; ако ги приемат добре, те казват: „Благородни са тия хора, добре ни приеха“.

Какво носи още доброто разположение – знание. Който не е добре разположен или не може да запази разположението си, няма характер, няма устойчива, постоянна мисъл. Който има добро разположение, трябва да поддържа в себе си мисълта: „Аз съм създаден да бъда добър, да бъда красив, да бъда силен, да бъда разумен“. – „Не мога да постигна това изведнъж.“ И след хиляда години да го постигнеш, върви напред. Всичко зависи от вашето усилие – колкото по-добре и усърдно работите, толкова по-бърз ще бъде резултатът. Не работите ли с Любов, и след хиляда години едва ли ще постигнете нещо. Силите и способностите са в човека, но от усилието му зависи кога ще постигне желанието, посято в душата му. Всичко посято в човешката душа може да израсте, ако човек работи съзнателно и с Любов.

Мнозина се основават на съвременната наука и намират, че няма защо да се стремят да бъдат добри, силни, красиви, разумни. Те казват, че е минало времето за това, остарели са вече – „Какво ще постигнем на тая възраст?“. Едно време бяхте млади, защото майка ви и баща ви се влюбиха един в друг и пожелаха вие да дойдете на Земята; преди това бяхте стари, не искахте да работите и заминахте на оня свят. Когато вашите родители ви влияеха, бяхте млади; днес ги забравихте и те престанаха да ви влияят. И родителите ви, докато са били далеч един от друг, повече са се обичали.

Изобщо, когато хората дойдат близо един до друг, любовта им постепенно намалява. Много естествено – когато сложиш един предмет близо до очите си, той губи своята красота. Всеки предмет или човек, за да ви бъде приятен или обичен, трябва да стои на известно разстояние от вас; нарушите ли това разстояние, нарушават се и чувствата. Този закон е верен и за физическия свят, и за Духовния. Следователно и в съзнанието си човек може да държи предметите и хората по-далеч или по-близо. В даден случай вие можете да държите един човек по-близо до себе си, отколкото трябва, а в друг – по-далеч, отколкото трябва. И в двата случая хармонията е нарушена. Какво трябва да се прави, за да не се нарушава хармонията? Всяко нещо да се поставя на мястото, което му е дадено от Бога. Всеки трябва да знае какво отношение има към даден човек и според това да си определи на какво разстояние да стои от него. Всеки човек е форма, чрез която Бог се проявява. Изучавайте тия форми, за да разберете тяхната стойност. Казвате за някого, че е добър, но след време намирате, че сте се излъгали, че тоя човек не е толкова добър, колкото сте мислили. Защо не е добър? Защото интересите ви са засегнати.

Един млад момък, наш брат, отишъл в дома на едно братско семейство да прекара известно време като гост. Домакините го приели добре, но той не могъл да се постави на определеното от Бога разстояние. Една сутрин домакинът му казал: „Братко, добре си дошъл в нашия дом, но не забравяй, че сме във военно положение. Като ставаш сутрин от сън, ще си четеш Библията и Евангелието, ще четеш беседите и лекциите, но няма да водиш излишни разговори с жена ми и дъщеря ми. Нарушиш ли това правило, ще те подведем под законите на военното положение“. Младият брат си казал: „Излъгах се, тоя човек не е много добър, разочаровах се от него“. Лъжеш се, братко, твоят интерес е нарушен. Домакинът е добър и почтен човек. Той те прие в дома си като истински брат, посрещна те като брат и те изпрати като брат, но ти даде добър съвет как да спазваш разстоянието, на което Бог те

е поставил. Питате: „Кой е тоя брат?“. Всеки от вас е тоя брат. По отношение на Божествения свят и вие не постъпвате както трябва. Кой от вас, като влезе в дома на своя брат, е постъпил като брат? Всеки се препоръчва за брат, а после не излиза такъв.

Кой от вас е оценил Слънцето, звездите, цветята, хората? Никой не ги е оценил както трябва, затова Бог се е принудил да наложи военно положение и да каже: „Нямаш право да гледаш дъщеря ми и жена ми и да разговаряш с тях“. Това може да е временно положение, но то се дължи на неспазване на доброто разположение.

Неразположението на духа се дължи на неестествените желания на хората. Всеки иска да постигне нещо, но не знае по какъв начин става това. Да харесваш красивата и млада мома – това е естествено, но трябва да знаеш как да постъпваш. Ти започваш да се усмихваш, да декламираш стихове на видни поети, да свириш, та дано и тя те хареса. Това поведение не е естествено, няма защо да си служиш с чужди работи – това са кръпки на дрехата ти, чуждото си е всякога чуждо.

Казвам: естествено е да обичаш млада, красива мома, но трябва да се запиташ защо я харесваш и обичаш. – „Обичам еди-коя си мома.“ Няма по-хубаво нещо от обичта. Важно е сами да си отговорите искрено ли обичате, или сте под влиянието на едно преходно чувство. Обич, която се усилва и отслабва, не е истинска. Обичта е проява на Божественото в човека. Който обича, той постоянно расте и се развива. Обич, която ви задържа в едно и също положение, носи големи нещастия. Любов, която спира човешкото развитие, не е истинска. Любов, която пречи на доброто разположение на духа, не е Божествена. Истинската Любов укрепва духа на човека. Да любиш някого – това значи всеки ден да откриваш по една добра черта в него и да съдействаш за неговото развитие. Любовта вижда само доброто, което Бог е вложил в човека, тя поощрява доброто и помага за развиване на човешките дарби. Ако някой е музикант, тя го насърчава в музиката; ако е поет, насърчава го в поезията; ако е учен – в науката.

Как се изразява разположението ви към известен човек? В даване на някакво материално благо. Ако си разположен към някого, ще му подариш нещо: книга, чанта, цвете или някаква дреха за обличане. Когато разположението ви дойде до своя най-висок връх, вие се намирате в състоянието на ученик, който е завършил образованието си. Когато давате на някого диплома за завършено образование, това изразява разположението ви към него. Ти си директор на училището и чрез дипломата, която даваш на ученика, изразяваш доброто си мнение за него. Който обича, той е директорът на училището, а когото обичат – ученикът. Като директор, ти ще дадеш диплома с отличен успех – така изразяваш разположението си към добрия ученик. На някой ученик ще дадеш диплома със среден или добър успех и ще му кажеш: „Иди в света и работи според дипломата, която ти е дадена“.

Какво се иска от човека? Да знае какво обича в своя ближен и да го цени. Като срещнеш някого, не казвай, че тоя човек не ти е приятен, но отвори архива на неговия живот и разбери защо го срещаш; виж какво можеш да научиш от него и какво можеш да му дадеш. Не казвай, че тоя или оня човек е странен, само неразбраните неща са странни. Колкото и да разбирате нещата, все ще остане нещо неразбрано. Колкото и да имате достъп до архива на човешкия живот, можете да проникнете най-много до последния живот на миналото му. Човек е минал през хиляди животи, той се е раждал и прераждал хиляди пъти. Казваш: „Познавам тоя човек, зная неговото минало“. Какво знаеш? Знаеш само един от неговите животи, а това нищо не значи.

Може да каже, че познава човека, само оня, който е проникнал във всички животи на миналото му – само тогава той може да каже, че знае цялата история на неговия живот. В този смисъл човек е едно голямо, велико произведение на Бога, Който работи в него – затова и аз не бързам да се произнасям за Божието дело. Не смея да кажа, че тоя или оня човек нищо не струва. Една негова постъпка може да не е права, но като човек, той е творение на

Бога; в него, както във всички хора, е вложено нещо хубаво. Божиите работи никога не пропадат. Във всяка човешка форма е скрита душата, чрез която Бог иска да прекара Своята мисъл. Всичко може да стане в света, но Божията мисъл никога няма да се прекъсне – тя ще се предава от една форма в друга, докато се изяви в своята пълнота.

Сега вие ще се натъкнете на следния важен въпрос: „Защо Бог не направи от нас нещо повече от това, което сме днес?“. Бог желае да направи от вас много неща, но за това се иска и вашето участие – вие трябва да работите заедно с Него; ако не работите заедно с Бога, нищо няма да постигнете. Ако не работите така, както Бог изисква, ще минавате през по-големи страдания, докато започнете да мислите право и сами да решите въпроса.

Представете си, че ходите на училище, а не искате да учите. Какво ще стане с вас? Другарите ви ще учат и ще вървят напред, а вие ще останете назад; те ще свършат училище и ще заемат някаква служба, а вие ще останете без никаква работа. Като видите, че сте останали назад, че сте изгубили добрите условия на живота, ще изгубите желание за работа. Казвам: вие изгубихте първите добри условия, не съжалявайте за тях; идат вече новите условия, които трябва разумно да използвате. Като изгубите първите условия, ще дойдат втори, трети, четвърти, но знайте, че колкото повече условия пропускате, толкова повече се увеличават страданията.

И тъй, като станете сутрин от сън, кажете си: „Днес съм добре разположен“. После, ако сте момък, представете си, че сте царски син; ако сте мома, представете си, че сте царска дъщеря; най-после, представете си, че сте силни, здрави, красиви. Ще кажете, че това са празни работи. Природата крие своите тайни в привидно празните работи – само чрез тях ще се домогнете до тия тайни. Това не става само с вас, но даже и със същества, които стоят по-ниско от вас – понякога и те се пробуждат, тяхното по-високо съзнание разбира тия неща. Съзнанието на животните е ниско поради външната форма, с която временно са облечени.

Като наблюдавате как волът и конят махат опашките си, изглежда, че те нищо не разбират, нямат никакво съзнание за живота. Всъщност не е така, конят и волът имат умен поглед. Като те погледнат, те искат да кажат: „Не обръщайте внимание на нашата външна форма. Днес ние сме маскирани, временно играем тая роля. Като свършим работата си на Земята, ще хвърлим рогата и копитата, ще съблечем тия дрехи и ще се представим в своя истински вид“. Казвате: „Вол е това, кон е това“. Не, това е синът на някой Архангел, който е дошъл на Земята да се учи на смирение. Един ден, когато се върне при баща си, волът ще разправя, че цели десет години е орал земята на Стоян, после ще разказва за отношенията на жената и на децата на Стоян към него. Всичко, което разказва волът за Стоян и за неговия дом, се пише.

Сега ме слушате, но някои от вас си казват: „Действителност ли е това, или забава?“. Питам: вие, които се съмнявате в моите думи, знаете ли докъде се простира вашето съзнание? Някои казват, че са остарели, че са вече на 50-60 години. Като мислите, че сте стари, знаете ли откъде сте дошли, къде сте живели по-рано, какъв е вашият произход? Нищо не знаете. Ще кажете, че сте родени от едикоя си майка и от еди-кой си баща, но откъде са дошли вашите родители – не знаете. Ако знаете всичко това, ще кажем, че съзнанието ви е пробудено, ала малцина са дошли до това съзнание. Сега идват в света учени, музиканти и певци, които работят за пробуждане на човешкото съзнание; с това те искат да насочат мисълта на човека към Единия Бог, Създател на Вселената.

Днес повечето хора отричат съществуването на друг свят и казват: „Ще живеем известно време на Земята и ще умрем“. После? – „Може да отидем при Бога, а може и да не съществуваме повече.“ Някои говорят за Бога, без да имат представа за Него. Те не се запитват как ще ги посрещне Бог. Казвам: ако не ви посрещне Бог, ще ви посрещне баща ви. Той ще ви прегърне и целуне и ще заповяда на слугите си да заколят най-угоеното теле за вас и да ви нагостят. След това ще дойде брат ви от нивата и ще

се разсърди, че баща ви е устроил такова богато посрещане; той ще каже: „Чудно нещо, такова голямо посрещане за тоя нехранимайко! Аз работя цял живот на баща си, а той никога не ми е устройвал такова угощение“. След това бащата трябва да примирява двамата синове. Вие очаквате ли такова посрещане?

Някои искат да бъдат грабнати с огнена колесница на Небето като пророк Илия. Как ще си обясните факта, че пророк Илия се възнесе с огнена колесница на Небето, а след това дойде отново на Земята като Йоан Кръстител, на когото отрязаха главата? Ето един необяснен факт, върху който и аз няма да се спирам. За да го обясня, трябва да си послужа с факти, които и най-способният ученик не би могъл да разбере. И той ще се намери пред изкушение – защо? Обяснението на този въпрос е красива мома, пред която момците не могат да издържат. Ако поставя и най-способния ученик в клас, където има една много красива мома, и той няма да издържи – красивата мома ще влезе в неговия ум и той ще престане да учи. Ако и на вас разкрия истината по тоя въпрос, и вие ще се влюбите в красивата мома и ще престанете да учите. Където ходите, все за момата ще мислите; ще искате да я срещнете, да ѝ кажете няколко сладки думи, да ѝ напишете поне едно любовно писмо.

Питам: кое е онова, което момъкът изобщо вижда във всяка красива мома? В красивата мома влиза един ангел, за да свърши една работа, и след това напуска момата – значи момъкът се влюбва в ангела. Щом ангелът си отиде, момъкът се чуди какво е станало с момата, защо не е както по-рано. Тя е изгубила оная красота, която е привличала душата на момъка. Докато ангелът е в нея, тя е учтива, любезна, мека; щом я напусне, изгубва тия качества и става груба с момъка, започва да го нарича будала, нехранимайко и той постепенно се отдалечава от нея.

Всеки ангел е образ на Любовта – където мине, навсякъде прави любовни връзки. Такъв е животът в Ангелския свят. Докато ангелът е в красивата мома, тя гледа благосклонно на всички хора: на бедни и богати, на учени и

прости; щом я напусне, тя казва на момъка: „Как смееш да ме любиш! Не знаеш ли, че ти си голям простак? Аз обичам учените, знатните хора, на такива като теб не обръщам внимание“. Като знаете това, пазете се от красива мома, в която ангелът не присъства.

– „Не трябва ли човек да се влюбва?“ Може да се влюбвате, но да не се захласвате. Вие се захласвате, а казвате, че сте се влюбили. Като не правите разлика между влюбване и захласване, казвате: „Кой не се е влюбвал?“. Аз превеждам това на ваш език и казвам: кой не се е захласвал? И вашите майки и бащи са били захласнати, но като са се оженили, захласването е минало; после децата им се захласват. Понякога и бащата се захласва – кога? Когато синът му е решил да се жени – бащата започва да се интересува от снахата. И майката се захласва, когато дъщерята се жени – тя се интересува от бъдещия си зет. Дойде зетят в дома на момата, а хората казват, че им е дошъл приведен зет. Думите *приведен зет* има особено значение. Като кажат, че някой се намира в това положението, разбират, че не е добре. Когато питат турчина как вървят работите му, той казва: „Положението ми е по-добро от това на приведен зет“.

Казвам: понякога и в духовно отношение хората се намират в положението на приведен зет или на снаха, която е влязла в дома на своя мъж. Не е лесно да бъдеш в положението на приведен зет или на снаха, която всеки момент трябва да се нагажда към условията в чуждия дом – това значи след като си имал едни възгледи за живота, да приемеш нови, в които още не си се убедил. Все пак положението на снахата е по-добро от това на приведения зет.

Не е лесно да приемеш нови възгледи, които не си опитал, не си проверил – те се налагат отвън и ти си длъжен веднага да ги приемеш. Всеки ден слушаш да ти се казва: „Не забравяй, че ти дойде в нашия дом гол и бос. Ние те облякохме и обухме и ти си длъжен да се подчиняваш на това, което ти се заповядва“. Той, горкият, се свива, огъва се и иска или не иска, приема новите условия, какво ще прави! Обича жена си и заради нея ще търпи и майка ѝ, и

баща ѝ. Тежко е положението на приведения зет, но ще търпи, няма какво да се прави. Снахата е по-свободна. Още с влизането си в чуждия дом, тя подчертава произхода си: „Аз съм от знатен род. Моят възлюбен ми обеща да ме гледа като царска дъщеря и вие ще ме гледате така, както са ме гледали моите родители“. С тия думи тя обявява война на новия дом и те приемат условията. Положението на снахата е за предпочитане пред това на приведения зет. Желая ви да бъдете снаха, а не приведен зет.

Сега аз изнасям тия факти само за диверсия. Когато нещата станат много сладки, така че не може да се издържи сладостта им, прибавя се малко вода, да се разредят. В бъдеще вие трябва да имате ясна представа за понятията *снаха*, *приведен зет*, *майка*, *баща*, *брат*, *сестра*, както и за тяхното истинско положение в дома; също така трябва да имате ясна представа за приятел, за господар и слуга, за учител и ученик. Какъвто и да си, трябва да заемеш мястото си достойно.

Какво представя например кравата? Казвате, че кравата е животно и нищо повече; не е така. Аз често ходя при кравите, изучавам живота им и се поучавам от тях. От кравата взимам урок по търпение и безкористие. Господарите ѝ я доят по три пъти на ден и тя спокойно и доверчиво се оставя да я доят, кротко си преживя храната и си казва: „Не може без страдания“. Опитай се да издоиш човека само един път и наблюдавай какво ще направи: той ще наддаде вик и олелия, всички да го чуят. Има ли нещо лошо в това, че са те издоили един път? Кое се дои – Божественото. Всеки трябва да даде част от Божественото в себе си и да благодари, че е могъл да даде нещо. Колко струва един килограм мляко? Всеки може да даде поне един килограм мляко от себе си, без да вика и вдига шум. Говориш на някого, но той не иска да те слуша; ти не се обиждай – той не иска да те слуша, защото не харесва нещо в теб, виж какво не ти харесва. Ти говориш или нещо непроверено, или нещо, в което сам не си убеден. Не говори за неща, които сам не знаеш; не говори за неща, които никога не си опитал.

Да се върнем към основната мисъл на лекцията – към доброто разположение. Пази правилото: като ставаш сутрин от сън, не си представяй, че си царски или княжески син, но си помисли, че си дошъл на Земята като ангел, да благовестваш Доброто между хората; помисли си, че имаш всички възможности да прилагаш Доброто в света. Казваш: „Ангел ли съм всъщност?“. Ако съзнаваш, че си дошъл да служиш на Бога, ангел си. Под *ангел* разбираме вестител на Доброто и служител на Бога.

Една опасност застрашава човека, особено религиозния – ако престане да се подвизава, т.е. да следва пътя, който Бог му е начертал; това значи да забрави своята задача – да служи на Бога. Причината за отклоняването му от правия път се крие в преплитането на чувствата му. Стане ли това, човек губи нещо от себе си и се подпушва. Искаш да говориш пред едно общество върху молитвата, но се увлечеш, говориш повече, отколкото трябва. Слушателите започват да негодуват, не искат да те слушат, а ти се обиждаш и излизаш недоволен. Не се подпушвай, но сам си кажи: „Наистина увлякох се, за молитвата не се говори много. Щом мога да свиря, ще посвиря на хората, но само пет минути, за да останат доволни. Ако мога да говоря, ще поговоря само пет минути, но ще кажа такова нещо, което никога не са слушали. Ново нещо трябва да им кажа“.

Казвам: не говори на хората това, което те знаят – стар качамак не им давай; ако искаш да ги задоволиш, дай им пресен качамак, с прясно мляко и прясно масло. Не се сравнявай с хората, да се представиш по-добър от тях. Ако е въпрос за сравняване, сравнявай се с някой ангел или с някое Възвишено същество. Търсите ли сила, знание и светлина, при тях ще ги намерите. Има и хора с необикновени дарби и способности, но те се срещат рядко. В един от ежедневните вестници пишеха за човек с необикновено силна памет: той помнел 250 000 изречения, можел да повтори числата от логаритмичните таблици от десет страници. Ако в продължение на две минути му прочетете числа, големи и малки, в разбъркан ред, той може да ги

повтори безпогрешно. Това показва, че в човека се крият големи дарби и способности, които той може да развие. Някой казва, че знае много стихове от Библията наизуст, друг казва, че знае много закони от физиката и химията; това още не е знание. Истинското знание е да знаеш цялата Библия, цялата физика и химия и когато пожелаеш, да възпроизведеш това знание. Кой от вас има такова знание? Ще кажете, че не ви е нужно. Всяко знание е потребно на човека.

И тъй, като ставаш сутрин от сън, не мисли, че си мъж, жена или дете, но си кажи: „Аз съм ангел, вестител, служител на Бога. Това е моята работа, за която съм дошъл на Земята“. Ангелът носи в себе си знанията на всички земни училища: забавачница, първоначално училище, гимназия и университет. Като погледне назад, той си казва: „Това знание ми беше необходимо, минах през него и получих нещо съществено. Сега ми предстои да придобия по-високо знание – знанието на Любовта, знанието на вековете. Знанието на Земята е допринесло много за моето развитие, от детската ми възраст до сегашната“.

Ако ангелът казва това, колко повече човек може да каже същото за себе си. И днес човек е малко дете, което има много да учи. И в най-високото си положение той има още да учи. Значи и в най-ниското, и в най-високото положение човек има какво да учи и да прилага наученото. – „Невежи сме още.“ Благодарете за невежеството, защото е начало на живота, а знанието – негов край. Някой се оплаква, че го считат за невежа. Ако си невежа, радвай се, защото си в началото на живота. – „Считат ме за учен човек.“ Радвай се, защото си накрая на живота, т.е. на излизане от училището. Щом свършиш едно училище, ще влезеш в друго, по-високо от първото. Като свършиш университет, дават ти право да влезеш в училището на живота, там да прилагаш наученото. Като получиш диплома, ти можеш да станеш професор; ако не постигнеш това, пускат те в живота, там да приложиш знанието си. Тъй щото, докато си невежа, пращат те на Земята да учиш; като станеш учен, напускаш Земята и заемаш по-високо положение.

Какво е невежеството? Условие за придобиване на знание. Какво е учеността? Условие за невежество. Когато станеш учен на Земята, ставаш невежа на Небето. На ваш език казано: на учения дават невежи хора, за да ги учи. Невежият е царски син, върху когото работят видни учители и професори. Ученият е силен в знанието, затова разполага с него; невежият разполага с парите. Затова казвам, че невежеството е начало на живота и на знанието, а учеността – край на живота и на знанието.

Следователно кажат ли ти, че си невежа, радвай се, защото ще имаш учители и професори да те учат; кажат ли ти, че си учен, радвай се, защото ще получиш диплома за завършване на училището. – „Така ли е всичко това?“ Мислете както искате, но аз повтарям: невежият е приспан, за да не помни, че някога е бил учен, и да се стреми днес към нови знания. Като приспят учения, той изпада в положението на невежия и вижда, че нищо не знае. Като минат през магнетичен сън, невежият се убеждава, че някога е бил учен, а ученият се убеждава, че някога е бил невежа. Това показва, че нещата не са статични: ученият може да стане невежа, а невежият – учен. Невежият живее в неблагоприятни условия; щом се променят условията, той веднага се проявява. Ученият е пъпка, която може да се разпукне и да цъфне.

И тъй, нека всеки си каже: „Голям невежа съм, но и голям учен мога да стана“. Ще кажете, че невежеството е създало злото. Аз не съм съгласен с това твърдение. Поскоро учените хора, скрити зад невежеството, са създали злото. Погрешките на учените се крият зад невежеството. Който иска да се прояви, да направи нещо, минава за учен. Лисицата учена ли е, или е невежа? Голяма ученост се крие в лисицата – вижте как дебне кокошките в курника и ги души.

В заключение на всичко казано за невежеството и учеността повтарям: ако сте невежи, станете учени.

Тайна молитва.

20. лекция, 17 февруари 1932 г., София, Изгрев

ТРИТЕ НАЧАЛА

Размишление.

Вие писахте върху темата *Кога се е родило невежеството*, но въпросът остава пак неразрешен.

Какво ще отговорите на въпросите: може ли бедността да се яви преди богатството; може ли човек да бъде беден, ако никога не е бил богат; може ли да бъде богат, ако никога не е бил беден? Когато човек дойде до едно място, започва да мисли, че знае много – това е общо казано. Вярно е, че нещо знае, но има неща, които не знае. Той казва: „Аз зная какво представлява живота“. Ти знаеш какво представлява обикновения живот, но дойдеш ли до необикновения, нищо не знаеш. За своя живот знаеш нещо, но за живота на ангелите нищо не знаеш. – „Предполагам как живеят ангелите.“ Предположението не е знание. Ти не си живял между тях, не си посещавал техните училища. Говориш и за микробите, но не познаваш техния живот. Казваш, че микробите са малки същества, но това знание не е достатъчно. Ще кажеш, че техният живот е прост. И в простите процеси се крият истини, които не знаеш – например прости процеси са: 2+2=4, 2-2=0, 2.2=4, 2:2=1. Какви истини се крият в тези процеси?

Представете си една крива линия. Вие знаете какво представлява тя в геометрията, но от друго гледище тая линия представлява човешки гръб. Защо е крива? Трябва ли гърбът да бъде крив? Колко голяма трябва да бъде тая кривина? Ако кривината е голяма, или човекът е слаб, или носи голям товар; тогава задницата излиза навън. Понякога коремът е много изпъкнал, а гърдите – сплескани; това са аномалии в човешкия организъм. В някои хора гърдите са много тесни, в други – много широки. Ще кажете, че това са случайности; не са случайности, всяка права и крива линия в човешкия организъм имат своето научно обяснение.

Представете си, че някой ви каже три изречения, които трябва да преведете. Първото изречение: *Имам една красива форма, направена от злато*. Второто изречение: *Съдържанието ѝ е отровно*. Третото изречение: *Мисълта е отрицателна*. Дава ви се задачата от трите изречения да съставите нещо цяло. Златната форма показва външната красота на нещата; те могат да бъдат и отвътре златни, т.е. благородни, но могат да имат и отровно съдържание. Златото има отношение към разумността, която освобождава човека. Отрицателната мисъл означава човешката сила, която ограничава. Наистина, когато човек започне да мисли например за война – отрицателна мисъл, силата му се ограничава; мисълта му работи само в едно направление – войната. Ако войната излезе сполучлива, той получава контрибуция, но ако го бият, всичко изгубва.

Какво представлява човек в миниатюра? Една малка държава с цар и царица, с министри, с определен бюджет и т.н. В тая държава се разрешават всички социални въпроси. Като изучавате човешкото лице, виждате, че всяка клетка означава нещо специфично: едни клетки са минали през материални области, други са минали през областта на силата, а трети – през разумността. Ако клетките на кожата са груби, това показва физическа сила. Тъкачите, които са работили в неговия организъм, не са свършили работата си както трябва; господарят, който ги е управлявал, не е разбирал от тъкачество, пък и самите тъкачи не са разбирали много от работата си, та са направили дрехата както им падне. Дебелата кожа работи, но не дава добри приходи, поради което струва скъпо на господаря. Господарят е искал да му направят по-хубава къща, но слугите не са могли да изпълнят желанието му – били са невежи. Те не поставили прозорците му, очите, където трябва; ушите му, слушалките, не направили както трябва; главата и челото му – оттук-оттам сбутани. Господарят се е принудил да влезе в тая къща, но седи вътре като затворник, не може да се съобщава с Невидимия свят.

Господарят пита: „Защо Господ ми даде такава къща?“. Бог не е виновен, твоите работници ти взеха парите и не можаха да ти направят къщата както трябва. – „Защо ми направиха такова тяло?“ Направено е вече, няма какво да говориш. Платил си колкото трябва, но не можеш вече да излезеш вън. В къщата ти е лошо, но отвън е още по-лошо. Не остава нищо друго, освен сам да поправиш къщата си, сам да станеш майстор. Щом слугите не могат да свършат работата както трябва, господарят се заема да я свърши и да изправи погрешките им. Ти ще поправиш прозорците, вратите, тавана, пода и като свършиш всичко, ще си кажеш: „Направих това, което слугите трябваше да направят, но поне се научих да правя къщи“. Като станеш майстор, втори път няма да оставяш цялата работа на слугите; ти ще знаеш как се прави къща и през цялото време, докато строят къщата, ще наблюдаваш как работят майсторите и ще ги упътваш.

Мнозина се оплакват, че не разбират някои неща. Така е, има сериозни въпроси, които мъчно се разбират. Например разбирате ли произхода на вашите желания, знаете ли откъде идат те? Затова е казано: „Не давай ход на всяко желание“. Казваш: „Искам да ям“. Желанието ти да ядеш е естествено. В реда на нещата е да ядеш три пъти на ден, но трябва да знаеш кога да ядеш и какво да ядеш. Не яж остатъците от яденето. Отиваш в една гостилница и понеже си закъснял, гостилничарят ще ти даде каквото е останало; не яж такова ядене, по-добре остани гладен, отколкото да ядеш каквото и да е. Ядеш ли остатъците от яденето, скъпо ще платиш. Казваш: „Макар и остатъци, но това ядене ми хареса“. Пита ли стомаха си да ядеш ли от това ядене? Ако не го питаш и му се наложиш, ще носиш последствията на насилието.

Слушаш някой да говори и казваш: „Хареса ми мисълта на тоя човек“. Пита ли ума си как му се отрази тая мисъл? Проникна ли в дълбочината на тая мисъл, да разбереш какво се крие в нея? Всяка мисъл, всяко чувство и всяко желание, които раздвояват съзнанието на човека, не са добри, има нещо неестествено в тях. Какво трябва

да се прави, за да дойде човек до естествения живот? Той трябва да избягва механичното в живота. Права мисъл му е нужна. Трябва ли да питаш защо Бог е създал света така, а не иначе? Това е механичен въпрос. Мисли върху създаването на света, а не питай защо е така създаден. Ти не мислиш по тоя въпрос, а искаш да го разбереш – това е невъзможно. И да разбираш нещо, пак трябва да мислиш върху него.

Дойдеш до една пропаст и виждаш, че не можеш да я минеш – разбираш, че си пред една мъчнотия и там спираш. Не, ще мислиш как да минеш мъчнотията. Такива положения се срещат и в математиката – дойдеш до някой неразрешим въпрос и спираш. Трябва да мислиш, дано намериш някакво разрешение. Казваш: „Мисля, но не мога да го разреша“. Пак ще мислиш и все ще дойде ден, когато ще проникнеш в тоя въпрос. Например ти мислиш какво нещо е смъртта. Като не можеш да си отговориш, казваш, че зад смъртта е вечният живот. Каква е разликата между временния и вечния живот? Временният живот съдържа смеси – утайки, от които трябва да се чисти, да остане само животът. Вечният живот е чист, не съдържа никакви утайки, никакви примеси. Следователно, когато изчистиш временния живот от утайките, остава животът, който е идентичен с вечния – тогава хората ще разберат вечния живот. Един е животът, вечен и неделим.

Казвате: „Трябва да се живее“. Това не е достатъчно. Трябва да се живее добре. Добрият живот е за теб, не за другите. Ако не живееш добре, ти ще носиш последствията на лошия живот. Добрият живот подразбира участието на съзнанието в живота. Той не е механичен процес. Да даваш нещо от себе си механично не е добро; и да вземаш нещо механично, пак не е добро. Доброто има отношение към вечния живот, то запазва условията за тоя живот в човека – без Доброто ти губиш тези условия. Изгубиш ли Доброто в себе си, ти губиш условията за вечния живот, а чрез него ти пазиш живота си и подкрепяш организма си. Да бъдеш добър е в твой интерес, в интерес на твоята душа. Колкото си по-добър, повече ще живееш. Значи ако

си бил добър само десет години, на тази възраст ще заминеш за оня свят. Някой заминава на оня свят на 20, на 30, на 40 години, според степента на доброто в себе си.

Не е важно колко години си живял на Земята, важно е да си използвал доброто в себе си като капитал, от който си придобил нещо. Ако нищо не печелиш, животът е безсмислен и тогава ще кажеш като Соломон: „Суета на суетите, всичко е суета“. И след Соломон мнозина поддържат мисълта, че всичко в живота е суета. Ако е така, защо живеем? Прав е Соломон да твърди, че животът е суета, но това се отнася до неговия живот; всички, които живеят като Соломон, имат право да казват, че животът е суета. Порочният живот е суета на суетите, но добрият и чист живот не е суета. – „Какво има зад суетата?“ Нищо. – „Какво има зад безверието?“ Ще кажете, че след безверието иде Вярата, но не е така. Ти си безверник, значи минаваш през едно препятствие; като минеш препятствието, това не означава, че ставаш вярващ. Безверието представлява трън в петата на човека, той причинява болка в крака. Изваждаш тръна, изгаряш го, той се превръща на пепел и болката минава, но това още не показва, че си станал вярващ. Между Вярата и безверието има ред процеси, през които неизбежно трябва да минеш.

Ако и вие с вашето съзнание влезете като трън в петата на един ангел или на едно Възвишено същество, знаете ли какво ви очаква – огън. С всяко престъпление, което правиш, ти влизаш в петата на някое Напреднало същество. То ще вземе щипци, ще те извади и ще те сложи направо в пещта си, без да мисли ще страдаш ли, или не. То ще каже: „Понеже ти ми причини страдание, аз те слагам в огъня да се пречистиш. Мястото ти не е в моята пета, а в огъня“.

– „Защо идат страданията? Докога ще страдаме?“ Докато дойдете до крайния предел на страданията. Всяко нещо има свой краен предел. Мислиш върху даден въпрос, но дойдеш до едно място и казваш: „Вече нищо не разбирам“; щом нищо не разбираш, ще се върнеш назад, за да излезеш от мястото, където си затънал. – „Искам да изуча

тоя въпрос.“ Има въпроси, които не можеш да изучиш. Например искаш да изучиш съдържанието на едно златно шише, но тая работа не е за тебе – защо? Съдържанието на шишето е отровно. – „Шишето е златно“ Това е външната страна, но вътрешната е опасна. Само разумният може да опита съдържанието на златното шише, той разполага с такива методи, до които вие не сте дошли.

Вън от разумните методи на Природата ти непременно ще страдаш. Това значи да опитваш свойствата на азотната или сярната киселина с езика си – достатъчно е да близнеш една от двете киселини, за да не повториш опита. В Природата има много златни шишета с отровно съдържание. И в Астралния свят има такива шишета; тяхното съдържание е хиляди пъти по-вредно от това на шишетата във физическия свят – близнеш ли малко от тяхното съдържание, дълго време ще носиш последствията. Когато Мойсей казва: *Не пожелавай*, той има предвид да не пожелаваш отровното съдържание на златните шишета. Разумните същества намират смисъл в това съдържание, но за обикновените хора то е отрова, която коства живота им. Ако искаш непременно да опиташ съдържанието на едно от шишетата, трябва да намериш човека, който го е сложил – той ще ти опише свойствата му, както и начина на употребата. Без него нямаш право да отваряш шишето – съдържанието му е бомба, която може да експлодира в ръцете ти и да пострадаш.

Питате: „Не сме ли свободни да правим каквото искаме?“. Не сте свободни, вие живеете в света на робството и ограничението; говорите за свобода, но прилагате ограничението. Кой от вас е свободен? Онзи, който има да дава на банкера, свободен ли е? Той е чиновник, получава петшест хиляди лева месечно, а дължи на банкера сто хиляди лева, взети с лихва 25%. Свещеникът свободен ли е? И той не е свободен. За да облече дреха, каквато желае, той трябва да иска позволение от владиката. Никой човек не е свободен. Двама приятели разговарят; идва насреща им един познат и те веднага прекъсват разговора си – не са свободни. Познатият пита: „Защо престанахте да говори-

те?“. Той мисли, че за него говорят – също не е свободен. Движиш се между хората – не си свободен. Молиш се на Господа, страх те е, че няма да приеме молитвата ти – пак не си свободен. Дойде лятото с големите горещини – не си свободен, дойде студът – не си свободен. Живееш при баща си – не си свободен, отиваш при брат си и сестра си – не си свободен. Къде е свободата?

Аз не изнасям противоречията в живота, но изнасям фактите така, както са в действителност. Трябва да знаем къде е Свободата. Казано е в Писанието: „Където е Духът, там е Свободата“. Където е силата, там е ограничението. Където е Разумността, какво има? Между Разумността и Духа има тясна връзка. Разумността има отношение и към мисълта – само разумният мисли. Обикновеният човек мисли, когато види резултата от нещо. Виждаш, че шишето с розово масло пада на земята и се счупва, маслото се разлива. Казваш: „Отиде маслото!“ и след това започваш да мислиш как се счупи шишето и защо се счупи. Какво допринасят тия разсъждения? – „Ще имам една опитност.“ Каква опитност е тая? Как ще се успокои онзи, който е счупил шишето и е разлял маслото? Ако розовото масло се разлее в гората, където минават крадци и разбойници, добре е станало, защото миризмата на маслото оказва добро влияние върху тях и те започват да мислят за доброто. От двете злини ще предпочетеш по-малката – по-добре, че си разлял маслото, отколкото да станеш свидетел на някакво престъпление в гората. Маслото се разля, но разбойниците решиха да изменят живота си.

Питате: „Как е възможно счупването на шишето да носи благословение?“. Какво представлява разпъването на Христа на кръста? Това не означава ли счупване на Неговото шише? Разпнаха Христа, т.е. счупиха шишето Му; животът Му отиде – разля се Неговото шише. Богатството Му изтече на Земята и хората се възползваха от това богатство – така те се спасиха. И до днес още крепят живота си върху богатството на Христа. Със своята смърт Той изкупи греховете на хората, или, с други думи – освободи ги от ръцете на разбойниците.

– „Не можа ли светът да се освободи със сила?“ Ако силата може да спаси човека, Христос щеше да дойде на Земята с Небесна войска. Той дойде да пострада за човечеството и така да го спаси. – „Защо трябваше Христос да спаси човечеството чрез страдания?“ Как трябваше да го спаси, със сила ли? Да се задава такъв въпрос, това е все едно да извадиш падналия в кладенеца с пушка. Той е паднал в кладенец, дълбок 25 метра, а ти стоиш отгоре с пушка в ръка и го заплашваш да излезе от кладенеца. Ако е вън, на широко и равно място, още като те види, ще хукне да бяга, но какво да прави в кладенеца? Той чака, моли се, дано мине някой състрадателен човек, да влезе в положението му, да му подаде въже и да го извади навън – никаква друга философия не помага.

Сега, като се спирам върху научните доказателства, в някои от тях намирам известна несъстоятелност. Например някои учени дават неправилно обяснение за високия ръст на човека. Аз обяснявам високия ръст на хората с отсъствие на пространство около тях: като нямат условия да растат на ширина, те растат на височина. Какви къщи правят американците? Високи, от 20 етажа нагоре, наречени небостъргачи. Там мястото е много скъпо, един квадратен метър струва хиляди; при това мястото, според броя на населението, е оскъдно. Ако разполагаха с повече пространство, американците никога не биха строили такива небостъргачи. Значи както има високи и ниски хора, така има високи и ниски къщи. Турците казват, че ниските хора са беля на Господа. Има една височина, под която човек не се чувства добре. Най-ниският човек в света е от дяволски произход. Като говоря за ниските и високите хора, обръщам вниманието ви върху числата, с които Природата работи. Гледате пръстите на ръцете си и казвате, че пръстите ви са къси или дълги. Дължината на пръстите има значение за характера на човека; това е наука, която трябва да изучавате. Очите на някого са хлътнали, а на друг – изпъкнали. Космите на някого са тънки и меки, а на друг – дебели и твърди. Ръцете на някого са топли, а на друг – студени. Краката на някого са винаги много топли,

а на друг – много студени. Трябва да изучавате тия процеси и да знаете кои от тях са естествени и кои – неестествени; трябва да изучавате и причината за тия процеси.

Причината за всички процеси в човешкия организъм се дължи на правилното или неправилно съчетание между мислите и чувствата на човека. Има известно съчетание между мислите и чувствата, което трови човека; има известно съчетание между мисли и чувства, което го лекува. Значи той не е свободен да подхранва каквито и да е мисли и чувства. Ако има свобода да мисли както иска, той не е свободен в чувствата; ако е свободен да чувства както иска, не е свободен в мисълта си; ако е свободен да мисли и чувства както разбира, не е свободен в действията си.

Казваш: „Свободен съм даже да убия човека“. Опитай се да убиеш не човек, а едно животно, да видиш какъв смут, каква тревога ще настане в твоите мисли и чувства. Вън от Абсолютния свят, от света на Абсолютната чистота и Любов живеят грешните и паднали хора, към които Бог се отнася благосклонно – Той има грижата да ги повдигне и преобрази. Където са престъпленията, там Бог не съществува, но работи върху тия, които вършат престъпления. – „Какво трябва да правя, за да живея в Божествената хармония?“ Не ставай трън в Божествения организъм нито с мислите си, нито с чувствата си, нито с постъпките си. Пази се от злото, защото ще се върне към теб с всичката си мощ и сила. Поддържай доброто в себе си, за да се увеличи стократно. Всяко нещо, добро или зло, отправено към Бога, се увеличава и се връща към оня, който го е изпратил. Посей добро жито на нивата си и ще бъдеш благословен. Какво ще ти даде нивата, ако я посееш с магарешки трън?

Сегашните хора се нуждаят от правилно разбиране. Ако нямат такова, те дохождат до положението на изтощената почва – колкото и да сееш на нея, тя нищо не дава. Някой се моли дълго време на Господа и като не получи отговор, казва: „Не ме слуша Господ“. Не си се молил както трябва. Дългите молитви не разрешават въпросите. Един богомолец отишъл на църква да се помоли. Поне-

же вътрешното му състояние било тежко, той започнал да се моли на глас и така високо, че заглушавал службата на свещеника. Последният се принудил да излезе навън, един след друг богомолците също започнали да излизат и останали само няколко души. Един от тях приближил към молещия се на висок глас и го запитал:

– Каква е болката ти? Какво те заставя да викаш толкова много към Господа?

– Имам дългове, за които ще ме затворят.

– Колко имаш да даваш? Ето, вземи тия пари и млъкни.

– Послуша ме Господ!

Един от присъстващите му казал:

– Благодари на тоя добър човек, който предпочете да ти плати дълга, отколкото да слуша твоя крясък. Неговото музикално ухо не може да издържи на твоя вик.

И агнето се моли на Господа да не го колят, но молитвата му не се чува. Причината за това е в човека, той се е затворил за Божественото, което говори в него. Ще кажете, че и вие имате свое убеждение, свой възглед по въпроса за клането на животните. Вашите възгледи са отживели, трябва да се заместят с нови. Съблечете старите си дрехи като нехигиенични и ги бракувайте, след това идете на баня да се изкъпете и облечете нови, чисти дрехи. В какво се изразява нехигиеничността на вашата стара дреха? В убеждението, че Бог не ви обича, а също и че хората не ви обичат. Десетина души може да не ви обичат, но не и хиляда души. Да казвате, че всички хора не ви обичат, това е преувеличаване на фактите. Ако двама души ви мразят, те представляват счупеното шише с розово масло. В края на краищата омразата им ще се превърне в любов, както розовото масло преобрази живота на разбойниците. Ако омразата на двамата души не внесе във вас разположение към молитва, вие ще се мъчите и страдате.

Някой казва: „Не ми вървят работите, съдбата ме преследва“. Никаква съдба не те преследва, ти си съдба на себе си. Лошият живот създава лоша съдба; добрият и разумен живот създава добра съдба. Когато слизаш на Земята, съд-

бата отваря вратата си. Ако си разумен и внимателен, тя отваря и затваря вратата си, без да ти причини нещастие; ако си неразумен и невнимателен, така ще поставиш ръката си, че при затварянето на вратата съдбата ще я притисне. Кой е виновен за това? Когато се отваря или затваря вратата, дръж ръката си настрани, да не се притисне. – „Еди-кой си е лош човек.“ Това не е достатъчно, трябва да знаеш каква е лошавината му. Лошият човек е бомба; не бутай бомбата, не се интересувай от нея. – „Искам да я изследвам.“ Това не е твоя работа; мини край бомбата, погледни я и продължи пътя си. Ония, които са я поставили на пътя, трябва да я махнат оттам, ти не си длъжен да я местиш. Не се занимавай с отрицателните мисли, които се изпращат в пространството или които минават през твоя ум, не се занимавай и с отрицателните чувства и постъпки. – „Кой е оставил тая бомба на пътя?“ Не питай кой я е оставил, вземи жена си и децата си и бягай. Колкото по-скоро се отдалечите от нея, толкова по-добре – тя може да експлодира всеки момент; пипнете ли я, и вие, и всичко около вас ще отиде във въздуха.

Казано е в Писанието: „Фитилът на бомбата е запален, голяма експлозия ще стане в света“. От хиляди години се говори за тая бомба, иде това време. Бъдете готови да бягате и да се криете. Каквото можете да вземете със себе си, вземете, другото оставете настрани. Който не разбере тоя език, ще каже: „Ще се мре, грешниците нека мислят за това“. Няма защо да мислите за смъртта. Вие мислите за неща, за които аз не съм говорил. Мнозина ще минат през смъртта; праведният ще мине и замине, а грешникът ще мине и там ще остане. Ако сложиш дърво в огъня, то ще изгори и ще се превърне в дим и пепел, но желязото, поставено в огъня, се нагорещява, зачервява се и не изгаря; изложиш ли го на въздуха, то ръждясва. Изложиш ли златото на въздуха, чисто си остава. Значи дървото изгаря в огъня, желязото се нагорещява и започва да свети, а златото се изчиства и запазва цвета си. Желая ви да минете през огъня и да се изчистите като златото; след това кажете: „Разбрах смисъла на страданията“.

Някой казва, че не се страхува от студа; не трябва да се страхуваш от студа, а да станеш приятел с него. Една наша сестра отишла на баня. След като се измила добре с гореща вода, влязла в студения басейн и започнала да плува. По едно време усетила, че започва да замръзва и да я побиват тръпки по тялото; едва успяла да си отиде вкъщи и легнала болна, а от ушите ѝ започнала да тече кръв. След известно време оздравяла, но платила скъпо за неразумността си. Мнозина от вас постъпват като тая сестра – те не пострадват от банята, но от крайностите в живота. От голяма любов някой минава в голяма омраза, от голяма вяра в голямо безверие – тези крайности водят към катастрофа.

Казваш: „Аз вървя по крив път“. Ако вървиш в пътя на Мъдростта, на Любовта и на Истината, ти не си в крив път. Който не знае как да върви, сам изкривява пътя си. И в най-светлия път да си, щом не знаеш как да вървиш, изкривяваш пътя си и се натъкваш на мъчнотии и страдания. Във всеки момент трябва да проверяваш изкривил ли си пътя, или не. – „По какво се познава това?“ Ако имаш мир в душата си, твоите мисли, чувства и постъпки са прави и ти си в правия път. – „Искам да вляза в Новия живот.“ Лесно можеш да влезеш, но не трябва да допускаш нищо отрицателно в себе си. Сложете отрицателното в херметически затворени шишенца.

Защо Бог допусна Христа и дявола да живеят на едно и също място? Само така Бог може да накара дявола да работи. Следователно дойде ли дяволът в дома ви, накарайте го да работи. – „После?“ После ще го заставите да се моли и да изправи погрешките си. – „Искаме да го изпъдим от света.“ Това е невъзможно, нито е ваша работа; ваша задача е да изпъдите дявола от ума си, после от сърцето си. Като дойдете до постъпките си, т.е. до областта на физическия свят, оттам не можете да го изпъдите. Ако изпъдите злото от физическия свят, то ще влезе в Сърдечния, а оттам – в Умствения. Значи не може да изпъдите злото от физическия свят, но може да го впрегнете на работа и да се учите от него.

Казвате: „По кой път да вървим?“. Вие още не сте тръгнали по главния път. Сегашните хора вървят по разни пътища, още се блъскат, търсят истинския път. Христос казва: „Аз Съм Пътят, Истината и Животът“. Като влезете в тоя път, ще намерите Истината и Живота, той е правият път. Българинът има обичай, като намери правия път, да се отбива на една и на друга страна, да криволичи. Той не обича да върви направо; пак държи правата посока, но върви по нея с отклоняване.

Прав път е онзи, който внася хармония в мислите. Истината е това, което разширява и освобождава чувствата. Където е Истината, там са Светлината и Знанието, които освобождават човека от робство и ограничение. „Аз Съм Пътят“ – пътят на Знанието; „Аз Съм Истината“ – пътят на Свободата и Светлината; „Аз Съм Животът“ – пътят на Любовта. Тоя път трябва да следвате всички, това са трите начала на живота.

И тъй, пътят на Любовта е път на Новото учение. Какво представлява Новото учение? За да го разберете, трябва да влезете в Христовото учение. Както Христовото учение има своя християнска етика, така и Новото учение има своя етика, различна от тая на християнството. Аз се проявявам между вас според духа на християнската етика. Ще дойде ден, когато ще се проявявам според духа на новата етика.

Като живее, човек си служи с различни средства: хармония, музика, поезия, изкуство. В този смисъл музиката е стенография на живота – всеки тон е сбор от думи, които трябва да се разчитат и превеждат. Ако направите правилен превод на музикалните тонове, ще придобиете нещо. Какво свирене е това, от което никой не се ползва? Ако си уморен и си посвириш, умората ти трябва да изчезне. И аз махам умората със свирене; не свиря големи парчета като тия на Бетовен[24], но малки. Големите музикални парчета са големи, скъпи яденета – не е лесно да приготвиш един голям, скъп обяд. Добре е всеки от вас да има някакъв инструмент, на който да свири, да си помага в мъчнотиите. Ако някой не може да свири, да си вземе едно дайре или

тъпанче и да бие на него. Ще кажете, че ви е срам да биете дайре или тъпанче. И без външно свирене всеки човек бие тъпан, важно е да знаеш как да го биеш.

Коя е основната мисъл на лекцията? Трите начала: да се движите в Христовия път, в пътя на Истината и в пътя на Живота. Друга основна мисъл е тази, която определя кривината на гърба и на гърдите. Кривината на гърба не трябва да бъде голяма; гърдите да са добре развити, а линията на задницата да не е много изпъкнала, също така и коремът да не изпъква много напред. Не е правилно коремът да бъде капитан на тялото, главата е капитанът. Като теглите права линия отпред на главата до краката, челото трябва да излиза поне един милиметър навън от гърдите, гърдите да излизат поне два милиметра навън от корема. Който може да сложи ред и порядък в мислите, чувствата и постъпките си, може да бъде господар на главата, на гърдите и на корема си.

Упражнение: поемате въздух и поставяте ръцете на раменете със свити в юмрук пръсти. Издишате въздуха – ръцете напред, с отворени пръсти; бавно сваляте ръцете надолу. Вдишването и издишването на въздуха трае от поставяне ръцете на раменете до свалянето им.

Тайна молитва.

21. лекция, 24 февруари 1932 г., София, Изгрев

ФИЗИЧЕСКИЯТ И БОЖЕСТВЕНИЯТ ЖИВОТ

Размишление.

Тема за следния път: *Всеки от вас да направи опит да се нарисува сам.* Гледайте се в огледалото и се рисувайте. Интересно е да видите какво може да постигнете в това отношение.

Всеки човек се нуждае от знанието на света. Не е достатъчно само да знаете, но да прилагате това знание. Знание без прилагане прави човека горд – значи гордостта е резултат на неизползвано, натрупано знание. Гордостта е обратен процес на смирението. Кога се смирява човек? Когато прилага знанието, което е придобил – така той вижда какво може да направи и какво не може и постепенно се смирява. Който живее само за себе си, не може да използва знанието си и го трупа като излишен баласт. Като живее за Бога, за ближния си и за себе си, човек идва до истинския живот и до възможностите, които са му дадени.

На фиг. 1 имаме кръга *ACDB*, който представлява истинския живот и възможностите, които са скрити в него. Възможностите показват какво може да направи човек. Центърът на кръга е точка, или нула. Откъде идва нулата? От Индия. За нулата се казва, че е нищо и е по-малка от единицата, но въпреки това нулата съдържа сила, която увеличава и намалява числата. Ако пред единицата сложите нула, числото намалява; ако след единицата сложите нула, числото се увеличава десет пъти – тая сила показва възможностите за човешкото развитие. Числата 700, 800 и 500 показват силата на нулата: двете нули след седмицата, осмицата и петицата показват, че тия числа имат възможност да растат.

Когато се говори за числата като количества, ние имаме предвид простата материя. Но когато се говори за числата като форми, които съдържат живи сили, ние имаме

друго разбиране за тях: това са живи форми, носители на енергии. Например ако измерите дължината и ширината на човешката глава, ще видите, че тези числа са живи, имат възможност да растат. Обикновено дължината на главата е по-голяма от ширината ѝ – това показва, че формата на човешката глава не е кръгла, а продълговата, т.е. елипсовидна. Дължината на човешкото тяло има отношение към интелигентността на човека и неговата сила.

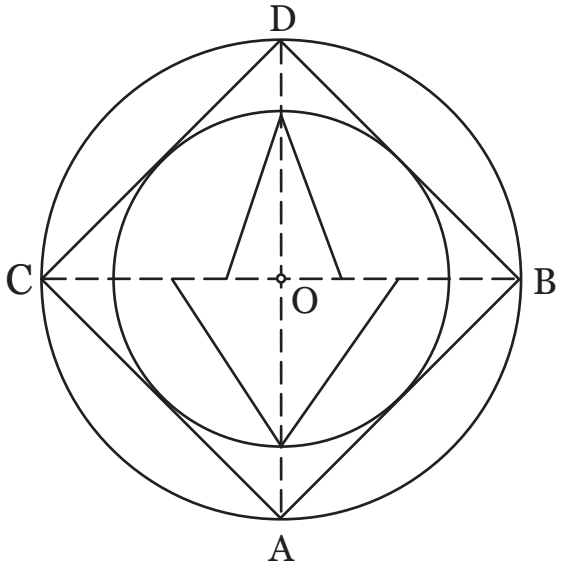

Фиг. 1

Високият човек, дългият нос, дългото ухо, дългите вежди показват, че човек е интелигентен. Дебелите вежди говорят повече за чувствеността му, отколкото за неговата интелигентност. Като се изучават веждите, трябва да се обръща внимание още и на дължината на космите, тяхното направление, както и на формата им. Дългите и тънки вежди, дългият и правилен нос също говорят за интелигентността на човека, която се определя още от широчината на ноздрите и тяхната форма. Отстрани на носа има две-три линии, които определят качеството на човешкия

ум. В нисшите животни носът е сраснат с горната челюст, а в човека той е отделен, свободен – това показва, че умът в човека работи самостоятелно.

Кръгът, като геометрична форма, крие в себе си зародиш на сили, които имат условия да растат и да се развиват. Някои математици твърдят, че в кръга се намират известни знаци, представени във вид на ъгли с противоположни посоки. Силите, които се отправят към върха на ъглите, постепенно изчезват, следователно тия сили са всякога по-малки от тези, които действат в края на ъглите. Човешкият нос има форма на ъгъл, горе тесен, долу широк, затова интелигентността и силата на човека зависи от долната част на носа. Горната, тясната страна на носа показва стремежа на човека, тя е свързана с веждите. От голямо значение за човека е долната част на носа, неговите крилца – те трябва да бъдат добре развити. Правилното развитие на носа се определя от човешките мисли и чувства – колкото по-правилни и фини са те, толкова по-красиви са линиите на носа. Понякога тия линии се извиват като запетая, а понякога имат форма на еврейската буква *йот*, която съдържа творчески сили в себе си. Според еврейската Кабала човек е създаден само от *йотове*, тясно свързани помежду си.

Сега аз искам да ви обърна внимание върху живота като нещо невидимо, но реално. Той се изявява чрез движения, а интелигентността – чрез светлина. Колкото по-голяма е светлината, толкова по-голяма е интелигентността. Където чувствата са по-развити, там материята има по-голяма гъстота. Силата на чувствата има отношение към страстите, затова казват: „Силни чувства, силни страсти“. Ако претеглите един човек със силни страсти, ще видите, че той тежи повече от интелигентния – значи духовните хора са по-леки от материалистите. В бъдеще, когато искат да определят дали даден човек е духовен и до каква степен е духовен, ще го сложат на везни, да го претеглят и от теглото му ще определят неговата духовност.

И тъй, съществуват два вида хора: обикновени, т.е. материалисти, които боравят само с физическия свят, и

духовни. Първите се интересуват само от външния живот, но не и от неговото вътрешно съдържание. Те гледат на животните и растенията като на глупави, прости същества, защото не проникват в тяхната същина и не се запитват защо някои животни и растения са дълговечни. Има животни, които по отношение на дългия живот надминават човека – това показва, че те знаят нещо повече от него за продължителността на живота. Сегашният човек едва достига до 120 години. За оправдание на своя кратък живот на Земята хората казват, че това се дължи на интензивността на му – значи интензивният живот отнема силите на човешкия организъм. От една страна, човек изразходва повече сили, отколкото трябва, а от друга страна, няма достатъчно храна, с която да уравновеси тия сили; щом е така, не му остава друго, освен да напусне Земята преждевременно. Ще кажете, че така е определено – да си замине по-рано. Според мен определените неща са разумни. Ако намирате, че нещо е неразумно, а въпреки това става, това показва, че то не е определено да стане.

Сега да се върнем към кръга, описан около квадрата *ACDB*. Този кръг е съставен от безброй малки величини, които излизат от центъра *O* – най-голямата величина, и отиват към окръжността. Центърът *O* е душата на разумната сила, която се изявява навън или във вид на клончета, или във вид на силови линии. На същото основание човешката душа се намира в центъра на Битието – от душата, във вид на силови линии, излизат всички органи на човешкото тяло. Според едни душата се намира някъде под лъжичката, според други тя е в средата на слънчевия възел, наречен стомашен мозък. В стомашния мозък се намират ред ганглии, които образуват първичния мозък. Последният играе роля при храносмилането и кръвообращението; там е мястото на симпатичната нервна система. Мозъчната нервна система, със седалище главата, регулира човешката мисъл.

Значи в човека има две нервни системи: симпатична нервна система, чрез която се проявява душата, и мозъчна нервна система, чрез която се проявява духът, или умът

на човека. Корените на човека се намират в симпатичната нервна система, а клоните са пръснати по цялото тяло. Когато човек страда, обича или се радва, това се отразява на симпатичната нервна система; когато мисли, това се отразява на мозъка, а оттам – на лицето. Лицето е акумулатор, който събира енергията от външния свят и я предава вътре в мозъка и вън от мозъка – затова трябва да се обръща внимание на лицето, като възприемател и предавател на енергии. По лицето се познава състоянието на човека – достатъчно е да погледнеш очите, носа, устата, за да познаеш какво преживява. Човешкото лице представлява две пирамиди: едната е с върха надолу – брадата на човека, над тая пирамида е поставен мозъкът, а основа на пирамидата са човешките скули, които дават ширина на лицето; втората пирамида е с върха нагоре – човешкият нос. В мозъка на човека, т.е. в двете хемисфери, се крият неговите възможности, чрез които се проявява.

Казваме: проявен и непроявен човек или проявен и непроявен живот, т.е. добър и лош живот. Това се изразява с двата ъгъла на чертежа: единият ъгъл е обърнат с върха надолу, а другият – с върха нагоре. Първият ъгъл представлява грешният, падналият човек, или човекът на чувствата; вторият ъгъл – с върха нагоре, представлява добрият човек, т.е. доброто естество на човека. Двата ъгъла, с върха нагоре и с върха надолу, представляват доброто и лошото естество на човека. Когато се проявява лошото естество, той се обръща с главата надолу и тогава неговите стремежи се отправят към Земята, към света. Вън от света за него не съществува нищо реално, той казва: „Реално е само онова, което съществува на Земята. Какво има на Небето – това не ме интересува“. Обърне ли се ъгълът с върха нагоре, ние имаме пред себе си човек със стремеж към Слънцето; той е представител на мисълта, на светлината, на благородното и възвишеното в човека.

Първият човек е старият, големият, с върха надолу. Праведният, с върха нагоре, е малкото дете, което сега се проявява. Понякога големият човек е недоволен от малкия и постоянно го кара да работи, да регулира дихателна-

та система. Неправилното дишане внася утайки, наслоявания в човешкия организъм. Кога човек диша неправилно? Когато мисли и чувства неправилно. В този смисъл туберкулозата не е само външна, органична болест, но тя има отношение към мислите и чувствата на човека – изопачените мисли и чувства са условия за туберкулозата, те произвеждат отслабване на дробовете. Следователно, ако внесете в ума си прави и светли мисли, а в сърцето си – прави и благородни чувства, туберкулозата сама по себе си ще изчезне. – „Аз ще умра." Това е отрицателна мисъл. – „Не мога да търпя тоя човек". И това е отрицателна мисъл. Казвам: ще живееш и ще търпиш. – „Ще търпя, по неволя ще търпя." Това не е търпение. Силният те бие и ти търпиш – това е търпение по необходимост, но вътрешно скърцаш със зъби и се заканваш: „И аз ще дойда на власт, ще ти покажа как се бие".

Няма да се заканвате на хората, но ще търпите, както търпяха мъчениците за Христа. Те понасяха страданията с Любов и който вдигна ръка над тях, стана последовател на Христа. Ония, които ги гонеха, приеха от тяхната Любов и светлина и станаха християни. Не можеш да вдигнеш ръка върху един истински християнин или светия и да не приемеш неговите идеи – достатъчно е само с пръст да го бутнеш, за да тръгнеш в неговия път. Достатъчно е да кажеш една лоша дума за праведния или за светията, за да попаднеш под неговата светлина; докоснеш ли се до неговото хоро, не можеш вече да се освободиш, ще играеш, както той играе.

Сега аз искам да насоча ума ви към новата мисъл, да ви освободя от старите разбирания на миналото, които са разбирания на млекопитаещите, на рибите. Въпреки това човек си мисли, че стои много по-високо от животните; в едно отношение е по-високо, но в друго те са разрешили някои въпроси по-добре от него. Например птицата е разрешила семейните отношения по-добре от човека – там и мъжката, и женската птица са равноправни; никъде жената не е така свободна, както женската птица. Като изучавате живота на млекопитаещите, там жената е робиня –

тя носи целия товар на семейството, отглежда малките, а мъжът го няма никъде; той се явява като гост и оставя жената да носи всички последствия – децата познават само майка си, бащата не се явява никакъв.

Едва сега между млекопитаещите, специално между хората, бащата започва да се грижи за децата си и да поема тежестта на семейството. Като се намери пред големи мъчнотии, той казва: „Не е лесно да станеш баща“. Като живее на Земята, човек ще стане и баща, и майка. Да станеш баща – това значи да сложиш край на своя егоизъм и да започнеш да се очовечаваш; ако не станеш баща и майка, не можеш да се очовечиш. Младата мома и младият момък мислят само за себе си, но щом се оженят и станат баща и майка, те започват да мислят и за децата си. Като неженени, те мислят по един начин, но щом се оженят, напускат своя егоизъм.

Човек трябва да работи върху себе си, за да стане красив, да подобри чертите на лицето си. Малко хора имат красива уста – красотата ѝ се заключава в една особена извивка, която определя човешката интелигентност. Всъщност интелигентността на човека се очертава на неговия нос, затова той трябва да работи главно върху носа си – той е магът на човешкото лице. Ако носът ви е правилен и добре развит, вие ще бъдете господари на себе си. – „Как може човек да работи върху носа си?“ Има ред методи за това, които трябва да се изучават.

Ще работите, без да употребявате насилие върху себе си. Всяко насилие носи лоши последствия. Адам и Ева насилиха себе си, т.е. Божественото начало в себе си. Бог им заповяда да не ядат от Забраненото дърво, но те не Го послушаха – първо яде Ева и даде на Адам. Когато Бог запита Адам защо наруши заповедта Му, Адам не обвини Ева, но каза, че тя е обмислила добре въпроса и след това предложила и на него. При въпроса защо яде от Забранения плод, Ева побърза да обвини змията като виновница за станалото; тогава Бог каза на жената: „Понеже излъга, ще поставя вражда между твоето семе и змията“. Следователно днес не се борят мъжът и жената, но жената се бори със злото.

Какво представлява жената? Тя е последното творение на Господа. Всяко последно творение е по-високо от предишните. Бог направи растенията и животните преди човека – значи човекът стои по-високо от тях. На същото основание Ева стои по-високо от Адам, т.е. жената стои по-високо от мъжа. Бог вдъхна на Адам жива душа, а на Ева – интелигентност; значи жената представлява интелигентността. Когато се казва, че жената е само женствена, но не е интелигентна, това не е право. Жената е по-интелигентна от мъжа – той е нагоден повече да воюва, да се бори, силен е, но в него няма голяма философия. Казват, че мъжът е гениален, учен, философ. Помнете: гений, велик човек не може да се роди от проста и глупава майка. Само интелигентната и умна майка може да роди гениален син или гениална дъщеря. Бащата може да е посредствен човек, но майката трябва да бъде умна и интелигентна. Това показва, че бащата по-мъчно от майката предава своята интелигентност на децата. Той може да я предаде само ако и майката е интелигентна – като се събере интелигентността и на двамата, ще се създаде нещо по-добро.

И тъй, знанието, интелигентността произлизат от Любовта. Мъдростта може да се прояви в човека дотолкова, доколкото неговата Любов има за основа знанието и интелигентността – тази Любов наричаме просветена. Ако любовта ви не е просветена, нищо не можете да родите. Някои птици имат такива отношения помежду си, каквито хората още не познават. Например когато мъжката и женската изпълнят задължението си към своите малки, те са вече свободни, между тях няма никаква ревност, нито разпуснат живот. Някои птици, като орела, са еднобрачни, а други живеят задружно няколко години и после се напускат; орелът обаче се жени само един път. Това са вметнати мисли, които имат значение само за изясняване на някои въпроси. В това отношение женитбата, бракът, е възпитателно средство, което освобождава хората от крайния егоизъм – той втвърдява човека. Ако не се освободи от това втвърдяване, човек рискува да за-

губи живота си. Семейството налага на човека известни жертви, чрез които той изучава закона *Любов към Бога*. Тази Любов е център на всички възможности, на всеки живот – това всеки може да опита.

Като изучава себе си, човек вижда двете си естества: едното е тихо и спокойно, а другото е постоянно недоволно и за всичко се гневи. Първото естество наричаме *Разумно начало в човека*, а второто – *неразумно начало*. Между двете има тясна връзка. Когато видите, че човек бърза, гневи се, иска по-скоро да постигне нещо, ще знаете, че в него действа неразумното начало. Разумното, или Божественото начало в него, тихо му нашепва: „Не бързай толкова, не се сърди, почакай, има време за тая работа“. – „Не, искам по-скоро да я свърша.“ Най-после неразумното естество в човека вижда, че е на крив път, но тогава разумното естество мълчи. „Защо боледувам?“ – пита неразумното естество. Разумното мълчи, нищо не му казва. „Защо страдам?“ – и на този въпрос не получава отговор. Разумното не отговаря на този въпрос, но тихо му нашепва: „Ако ме слушаш, няма да страдаш. Ти искаш да станеш велик, учен човек, но няма да успееш“. – „Защо?“ – „Това са чужди желания, които са преплетени с твоите.“

Ти трябва да се научиш да отделяш твоето от чуждото и да даваш ход само на твоите мисли и желания. Искаш да бъдеш богат, велик човек – това е чуждо желание. Ти виждаш духовното богатство на някой човек и пожелаваш да станеш като него – и това е възможно, но методът е крив. Духовното богатство се постига по вътрешен, духовен път, а ти искаш да го постигнеш по външен – това е невъзможно.

И тъй, ако вървиш по стремежите на неразумното начало в себе си, сам се осъждаш на падение, на израждане и най-после на смърт. Изгубиш ли духовното в себе си, ти умираш; много естествено – щом изгубиш условията за своето развитие, ти умираш. Казват, че човек има две души – животинска и Божествена. Докато страда, докато се бори, Божествената душа присъства в него и той има условия да се развива, но напусне ли го тя, с него всич-

ко е свършено. Затова казваме, че човек има бъдеще, докато се стреми към Божественото. Народът има бъдеще, докато всички хора се стремят към Божественото. Ако всички проявят любовта си към Бога, тяхното бъдеще е осигурено. Стремят ли се към величие, към надмощие над Божественото, те влизат в аномалиите на живота, които водят към греха. Прочетете пета глава от Посланието на апостол Павел към Галатяните, където са изброени 17 качества на греха и 9 плода на Духа.

Какво допринасят лошите качества и грехът за човека? Те развалят кръвообращението му, вследствие на което цветът на лицето се изгубва, очите потъмняват, носът се деформира. Ако човек върви ред поколения в лошия път, брадата му постепенно ляга надолу, както в животните. Добрият и благороден човек се познава по това, че на брадата си има една вдлъбнатина. Стане ли брадата равна и придобие ли форма на чуканче, тя се е деформирала вече. Живейте така, че всеки ден да придобивате нещо добро към линиите на лицето си, а не да се деформирате. Като наблюдавате устните на човека, виждате, че горната е по-развита от долната. Това е правилното положение, такъв човек е повече активен, отколкото пасивен. Добре развита горна устна прави човека активен, добре развита долна устна го прави пасивен. Активният човек лесно се сърди, но лесно му минава; пасивният изглежда кротък, но отвътре бушува.

Стремете се към хармонията в живота, да изработите правилни, хармонични черти на лицето. Всяко трептение на хармоничното лице е като трептенията на светлината; това лице е подобно на утринната зора. Както се увеличава утринната светлина, така се увеличава сиянието на лицето в хармоничния човек. Светлината на добрия и хармоничен човек постепенно се усилва, докато един ден и в него изгрее Слънцето на Живота. Всеки от вас трябва да знае дали в него взима надмощие Божественото, или човешкото. Ако Божественото взима надмощие, и бедни да сте, няма да се безпокоите; ако човешкото взима надмощие, и богати да сте, постоянно ще се безпокоите – да не се разболеете, да не изгубите богатството си.

Нова философия е нужна на човека, която да измени неговата мисъл. Каква трябва да бъде мисълта на човека? Права, положителна, светла. Трябва ли да се вмъкваш в Божественото съзнание и да критикуваш Бога? Казваш: „Защо Бог ме е създал такъв?“. Бог не те е създал такъв. Ако ти обичаш да пиеш, Бог ли е виновен за това? Ако си ял и пил, когато не трябва, ти си виновен за това. Имаш лоши навици, обичаш да критикуваш хората, виждаш погрешките им – ти си виновен за това. Какво са погрешките на хората – извержения. Не се занимавай с тях, мини и замини, без да им обръщаш внимание.

Да изследваш една добродетел – това е в реда на нещата; всяка добродетел е скъпоценен камък, който ползва човека. Закон е: докато се занимаваш с погрешките на хората, ти всякога ще страдаш; те са зараза, от която не можеш да се освободиш. Христос казва: „Не съдете, за да не бъдете съдени!“; това значи: не търсете погрешките на хората, за да не се заразите от тях. Несъзнателно човек възприема погрешките на хората, защото те са скачени съдове: спреш ли вниманието си върху погрешката на своя ближен, тя непременно ще влезе в тебе. В това отношение и влюбването е опасно нещо – когато двама души се влюбят един в друг, те започват да си приличат, защото между тях става обмяна. Затова е казано в Писанието: „Лошите общества развалят добрите нрави“. Влезеш ли в едно общество, добро или лошо, ти ще възприемеш нещо от него и ще измениш характера си.

И тъй, не може да има Любов между хората, ако умът им не поеме ръководството на всяка работа. Ако умът не поеме работите на Любовта, човек ще се обърка и не ще може да прояви Любовта си правилно. Оня, който се е влюбил привидно във вас, не може да ръководи работите на Любовта; той има предвид вашето богатство, вашето обществено положение. Така и вълкът обича. Вълкът има дълга муцуна, което показва, че е интелигентен, но той не е разумен. Още отдалеч той познава коя овца е болна и коя – здрава; от болната бяга, а здравата напада. В края на краищата той плаща с живота си – това се дължи на неговата неразумност.

Как постъпват добрият и лошият човек? Лошият, като те види, отдалеч познава може ли да те излъже, или не. Ако си религиозен, той започва да обещава, че лесно ще уреди работите ти, и ако успее да вземе нещо от теб, повече не те търси; че е обещал да ти услужи, да свърши работата ти – не иска и да знае. Добрият човек в отношенията си с хората спазва следното правило: пари назаем нито дава, нито взима. Ако имаш някаква нужда, ще ти помогне, ако си гладен, ще те нахрани, ако си беден пътник, ще ти плати пътя, но пари назаем на никого не дава. Той казва: „Ако искаш да ти е мирна главата, пари назаем на никого не давай“.

Сега аз ви говоря за живота какъвто е в действителност, а не с неговите украшения и панделки. Ако харесвате панделките на живота, дръжте се за тях, но бъдете готови да се разочаровате. – „Не трябва ли да взимаме пари назаем?“ Може да взимате пари назаем, но ако разчитате на нещо. Честният човек предпочита да страда, отколкото да вземе пари назаем и да не може да ги върне. Ако може да ги върне, свободен е да взема, така ще се благослови и заемодателят. Благословение е да имаш отношение с добър и честен човек.

Аз изнасям въпроса за заема между другото, за да не се създават недоразумения между хората. – „Може да ме излъжат хората.“ Ако си излъган, ти печелиш. Страшно е за оня, който лъже – той внася отрова в своя организъм, тази отрова се предава в кръвта на бъдещите поколения и те постепенно се израждат. Лошата мисъл е по-силна от материалната отрова. За да не трови организма си, човек трябва да държи в ума си Божествени мисли – чрез тях може да изпълнява Божията воля и така да осигури доброто бъдеще. Ти няма да живееш само един път на Земята – много животи те очакват. Като знаете това, не затваряйте очите си за своите погрешки, но ги изправяйте. Сегашните ви погрешки са неизбежни, те се предават по наследство, но работете върху себе си, за да ги изправите. Правете опити, без да говорите за тях. Защо ще говориш на хората за онова, което сам не си опитал? – „Така каза

Учителят.“ Това още не е знание. Приложи знанието, опитай го и като получиш плод, тогава говори за него.

Представете си, че някой от вас има лошо разположение – как ще си помогне? Сложете лявата си ръка на очите, да се допре до носа, после бавно, леко да мине край устата и да се свали долу; така ще направите три пъти. След това прекарайте втория пръст на дясната ръка над носа, пак три пъти. Като направите упражнението съзнателно, неразположението ще изчезне. И без това упражнение може, но ще преживееш голямо напрежение.

Някой път човек е много напрегнат, до пръсване, не знае как да си помогне. Голямото напрежение се предизвиква от същества, които със своите отрицателни мисли нападат човека и го тормозят. Той прилича на бомба, която очаква най-малкото докосване, за да избухне. Голямо е напрежението на човека, когато го сполети някаква скръб; тогава той стиска главата си, чупи ръцете си, движи се, но не може да си помогне. Добре е да стиска главата си, особено отзад, където е мястото на вълка – с това той иска да му каже: „Ти ме доведе до това положение“.

Не стискай главата си, но сложи пръста си на носа, твоят добър съветник, и от него искай помощ. Илия, като чу гласа на Господа, закри лицето си, сложи пръста на носа си и започна да мисли. Господ говори вътрешно на ума на човека и му помага. Казва се за Илия, че вдигнал дрехата си и започнал да разговаря с Господа. Забелязано е, че когато мисли, човек слага леко ръката си на очите, без да ги натиска – така той се вглъбява в себе си и мисли право.

Когато имате големи мъчнотии, правете упражнението, за да си помогнете. – „Може ли да си помогнем и без упражнението?“ Знайте, че капиталът на физическия човек се определя от Духовния свят. Всеки човек черпи енергия от Духовния свят – ако не е така, той не би могъл да живее на физическия, където постоянно го смучат. Ако човек не се кредитира от Духовния свят, в скоро време той ще бъде изсмукан и отровен.

Казвам: не преливайте водата от едно шише в друго. Колкото и внимателно да я преливате, все ще излеете

част от нея навън. Човек трябва да бъде извор. – „Има ли условия за това?“ Има условия. Изворът в човека е неговият ум; докато той работи, чувствата постепенно се облагородяват. Умът е изворът, сърцето е почвата, в която се посяват семената. Щом изворът блика и пои семената, Бог ще ги възрасти. Нека умът ви работи и възприема правата Божия мисъл, за да могат семената да растат и да се развиват правилно. – „Аз съм религиозен човек.“ Това нищо не значи. – „Аз мисля самостоятелно.“ И това нищо не значи. – „Аз имам право разбиране за нещата.“ И това нищо не значи.

Кое е истинско знание? Представи си, че имаш много знания, но не знаеш как да ги приложиш, не можеш да си помогнеш. Приближавам се към теб и ти прошепвам само три думи, ти веднага ставаш от мястото си и свършваш започнатата работа; това е истинско знание. Как можа толкова лесно да оправиш объркани си сметки?

Една комисия от десет души отишла при един американски банкер да иска някаква сума назаем. Банкерът ги погледнал, замислил се и казал: „Нямам свободни суми, не мога да ви услужа. Друг път елате“. След малко една млада красива мома отишла при същия банкер да иска пари. С влизането си още тя се усмихнала, поздравила вежливо и се отправила към банкера, навела се до ухото му и тихо прошепнала само три думи. Веднага банкерът станал, отворил касата си и дал на момата сто хиляди долара. Ще кажете, че момата е завъртяла ума на банкера. Не, тя била умна, знаела как да говори на хората, разполагала с вътрешна сила, която повдига духа на човека. Момата взела парите, поклонила се на банкера и си отишла; след шест месеца се явила при него да върне взетата сума. Тя постъпила честно, нямала никакво намерение да използва добротата на банкера. Едно от качествата на тая мома е, че има Любов към Бога и правилно отношение към Него.

Понякога вие се съмнявате в Господа и казвате: „Дали съществува Бог, или не?“. Отговарям: ако носът ви е на мястото си, Бог съществува, а ако не е на мястото си, не съществува. Носът е свидетелство за съществуването на

Бога – щом имате нос, Бог съществува. Един ден ще ви съдят защо, след като имате нос, отричате Господа. За оправдание ще кажете: „Ние не знаехме, че нашият нос доказва съществуването на Бога“. Тогава носът и всички същества, свързани с него, ще отидат при Господа и ще кажат: „Ние говорихме на човека, доказвахме му, че Бог съществува, но той не искаше да слуша“.

Какво се иска от човека? Вяра, която да не се колебае от никакви външни и вътрешни бури. Бъдете голям здрав параход, който да издържа и най-големите бури и вълнения, без да пострада. Вълните ще ви бият от всички страни, но щом имате Вяра, ще излезете благополучно на спасителния бряг. При това положение няма сила в света, която може да ви погуби. Нищо не може да устои пред Божественото начало в човека. Където е Божественото, там е Бог; където Божественото отсъства, Бог не е там. Човешкото трябва да се подчини на Божественото.

Коя е основната мисъл на лекцията? Ние говорихме за физическия и за Божествения живот. Следователно ще се спрем и върху физическия, или проявения човек, и върху духовния, или непроявения. Геометрично физическият човек представлява квадрат, а духовният – кръг. Ако се опише или впише квадрат в кръга, той ще има само четири допирни точки с окръжността – тези допирни точки имат отношение към мислите, чувствата, постъпките и волевите действия на човека. Значи физическият човек има само четири допирни точки с духовния; щом се движи физическият човек, с него заедно се движат и допирните точки. Понеже физическият човек – квадратът, се движи около духовния – кръга, той възприема неговата разумност. Един ден квадратът ще се отдели от кръга и ще остане само духовното в човека. Квадратът представлява два триъгълника, свързани помежду си с общ диагонал; горният триъгълник означава човешкия ум. Квадратът има отношение и към физическия, и към Духовния свят, затова хората строят къщите си на квадратни основи. Човек трябва да знае коя част от къщата му е духовна и коя – физическа. Квадратът, на който хората строят къщите си, трябва да има точно определени размери.

Например числото 13 е нещастно, особено за някои хора и народи. На едно голямо угощение били поканени 13 души; това се случило в Англия. Поканените не се решавали да присъстват на угощението, но трима от тях поели всичката отговорност върху себе си – те казали: „Ние сме готови да се борим с числото 13 и каквото и нещастие да стане, да дойде върху нашите глави“. След няколко години и тримата свършили живота си с големи нещастия. Ако трима души се хвърлят от голяма височина в една пропаст, ще останат ли живи? Числото 13 е високо място, откъдето човек пада върху камъни; той непременно ще пострада, затова трябва да вземе мерки да се спаси – ако не с друго, поне с парашут трябва да се спусне.

Сега аз не искам да бъдете суеверни, да мислите, че и без знание може да се живее; не е така, незнанието е причина за големите нещастия в живота. Следователно ще знаеш значението на числата, на дните и месеците през годината, за да се ползваш от знанието си. Разумният използва само тия часове, дни и месеци, които са полезни за него, а ония, които носят нещастие за човека, той прекарва в пост и молитва. И на вас казвам: като се натъкнете на някакво нещастие, молете се; само Бог може да ви избави от нещастията. Ако те нападне един неприятел, моли се на Бога да смекчи сърцето му, за да се освободиш от него.

Някъде в горите на България върлувала една разбойническа банда, която нападала пътниците и ги обирала. Един ден през гората минавал един добър, благочестив човек. Като знаел, че може да срещне разбойниците, той започнал да се моли: „Господи, на Теб уповавам. Готов съм каквото имам, да го дам на разбойниците“. Едва изказал тия думи, насреща му излязъл главатарят на бандата, който го спрял с намерение да го обере. Пътникът му казал: „Приятелю, имам в джоба си десетина лева. Вземи ги и си върви със здраве“. Главатарят се замислил и му казал: „Човече, бъди свободен, такива като теб не обираме“. Какво значи това? Ето една Божествена постъпка. Когато изпълняваш Божията воля, ти ще минеш през най-голе-

ми разбойници, без да те пипнат. И разбойниците слушат Господа – те знаят, че животът им е в ръцете Му. Той казва на главатаря: „Ще пуснеш тоя човек да си върви, няма да го обираш“. Трябва ли богатите да се обират? Разбойниците имат ум, имат сърце и воля, трябва да мислят какво правят. Ако не изпълняват Божията воля, ще носят отговорност за делата си.

Казвам: който има Вяра и упование в Господа, той страда по-малко и страданията му са осмислени. Прилагайте Вярата в живота си, за да имате опитности, чрез които да измените характера си, да преустроите своя организъм. Ако не можете да направите това, никакво знание нямате. Една от задачите ви е да подобрите външните условия на вашия живот.

Вие очаквате животът ви да се подобри сам по себе си. Помнете: оправянето на света зависи от Бога и от вас. Това е една от трудните задачи, тя не може да се реши изведнъж. От осем хиляди години Бог работи усилено върху душите на хората, но те още упорстват. Има нещо упорито, твърдо в човека, което не се поддава лесно на влияние, но пробуди ли се Божественото в него, той лесно се изправя.

Има една сила, която може лесно да въздейства на човека – Любовта. Затова се казва, че Любовта ще спаси човечеството. Няма ли Любов между хората, безпредметно е да им се говори, че не живеят добре. Видиш ли, че някой е неразположен, не го питай защо е неразположен, но му помогни. Как? Потърси причината за неразположението му и ако е гладен, нахрани го, ако е бос, купи му обувки, ако е окъсан, купи му дрехи, ако е обезсърчен, кажи му няколко благи думи, да го насърчиш.

Ако искаш да помогнеш на човека, трябва да му дадеш нещо материално. Духовният свят се грижи и за материалните нужди на хората. И Бог има предвид техните материални нужди. Той дава благата на хората и Той ги взима. Ако някой иска да има дете, Бог му дава; престане ли да изпълнява Божията воля, Бог му взима детето. Човек трябва да разбере, че всички блага идват от Бога,

затова е казано: „Бог дава, Бог взима“. Докато е на Земята, човек се нуждае от материални блага. Ако слуша Бога, той ще има всичко необходимо; ако не Го слуша, ще му се отнеме всичко, което му е дадено – той ще остане сам като кукувица. Не е лошо да бъдеш кукувица. Тя има вяра не само в себе си, но и в другите птици – снася яйцата си в чуждите гнезда и вярва, че ще излюпят яйцата ѝ. Ако кукувицата вярва в другите птици, колко повече вие трябва да вярвате в себе си, че като снесете яйцата си в своите гнезда, ще ги излюпите. Обаче начинът, по който кукувицата живее, е стар. Вие не трябва да вървите по стария път, да очаквате на другите да мътят вашите яйца. Днес, ако някой види кукувиче яйце в гнездото си, веднага го изхвърля навън; с други думи казано: щом разбере лошото намерение на някого, той го счита за кукувиче яйце и го слага настрани.

Ето защо започнете ли една работа, сами трябва да я свършите, да не я оставяте на други да я свършат. – „Време е нужно за тая работа.“ И с това ще се съобразите. Какво трябва да прави оня, който идва от топлите страни? Щом отиде на север, ще хвърли тънките дрехи и ще облече дебели, топли дрехи. Ако отиде от север на юг, трябва да хвърли дебелите и да облече тънки, леки дрехи. Всеки трябва да знае от коя посока идва, накъде отива и да се съобрази със съответните условия. Някой казва: „Аз ида от Бога“. Щом идеш от Бога, ти слизаш на Земята, където са нужни топли дрехи и здрава къща; при това няма да проповядваш, че живееш за Бога. Щом напуснеш Земята и тръгнеш за Небето, при Бога, ще облечеш тънки дрехи и ще разказваш какво си работил на Земята.

Сега вие се събирате около мен, слушате ме с цел да изработите нови, правилни отношения помежду си. Като работите върху себе си, пазете се да не изпаднете в положението на старите хора, които виждат погрешките на своите ближни, без да са в състояние да им помогнат. Изучавайте себе си и изправяйте своите погрешки, не виждайте погрешките на другите хора. – „Защо?“ Задачата ви е да изправите себе си. Ако се занимавате с чуждите

погрешки, сами ще се спънете. – „Не сме светии още.“ Не сте светии, но сте кандидати за светии; не сте ангели, но сте кандидати за ангели; не сте гении, но сте кандидати за гении. Един ден ще постигнете всичко това, но сега сте само кандидати. – „Как ще постигнем това?“ По пътя на Любовта. Така са работили пророците и светиите, така е работил и Христос. Всички са минали през известни опитности и вие трябва да минете през техните опитности, за да придобиете известно знание.

Днес ядете същия хляб, който и Христос е ял и с който е нахранил хиляден народ, но вие не можете да увеличите тоя хляб – защо? Не знаете законите, с които Христос е работил. Пророк Даниил[25] се помоли и Господ затвори устата на лъвовете. Ако някой от вас влезе в ров с лъвове, ще излезе ли жив? Тримата момци влязоха с молитва в огнената пещ, ангел Господен слезе между тях и те излязоха живи от нея. Ако някой влезе в огнената пещ, ще излезе ли жив оттам? – „Бог ще ни избави.“ И това е възможно, но трябва да знаете как да се молите.

Трябва да гледате реално на нещата. Днес повечето хора живеят в относителната реалност и мислят, че всичко знаят. Като говорят за Господа, мислят, че и Него познават. Те гледат на Господа като на човек и лесно се разколебават във вярата си. Ако Бог не отговори на молитвата им, те започват да Му се сърдят. Не се сърдете на Господа, Той не е като вас. Бог нищо не ни дължи, дал ни е всичко даром. От нас се иска работа, да благодарим за всичко, което ни е дадено, и да го обработим. Казано е в Писанието: „Верният в малкото е верен и в многото“.

Време е вече да насочите ума си към истинското положително знание, а не към това, което възгордява. Истинското знание повдига, облагородява и спасява човека. Бъдете готови за жертвата, която се иска от вас. Ще учите, ще придобивате знания и ще прилагате закона на жертвата. От вас се иска да живеете добре. Каквото правите, всичко да бъде по свобода, а не чрез насилие. Дишаш, защото е необходимо, отваряш очите си, за да приемеш светлина – това са естествени процеси. Така трябва да работите върху

себе си – естествено и по свобода; това изисква новият живот, който няма нищо общо със стария. Какво си бил в миналото не е важно; какво си днес и какво ще си в бъдеще – това е важно. Старото е отживяло времето си, ново трябва да градим, с нова, чиста материя. Едва сега започва новият градеж с нов материал. – „Откъде ще дойдат новите работници?“ Когато всеки се прояви такъв, за какъвто е роден, той е нов работник.

Аз зная следното: всички сте добри, но не знаете как да проявите добротата си; всички сте умни, но не знаете как да проявите своята разумност; всички сте силни, но не знаете как да проявите силата си. Това е най-лесното – достатъчно е да завъртите ключа, за да дойде светлината. Каква мъчнотия има в затварянето на очите? Каква мъчнотия има в отварянето им? Каква мъчнотия има в затварянето и отварянето на устата? Каква мъчнотия има в правото мислене? Хвани леко носа си, повдигни погледа си нагоре и ще възприемеш една светла мисъл. Дойде ли ти една хубава мисъл, сподели я с Господа. Не си я изказал както трябва – не се безпокой, друг път ще се изкажеш по-добре. Кажи си в себе си: „Аз съм прогресивен човек. Днес мога да свърша само една работа, утре ще свърша две работи. Днес имам десет лева, готов съм да ги дам. Утре ще имам двадесет лева, и тях ще дам. Когато спечеля сто лева, и тях ще дам. Готов съм на всякакви жертви“.

Тайна молитва.

22. лекция, 2 март 1932 г., София, Изгрев

МИ БЕМОЛ И ФА ДИЕЗ

Размишление.

Като гледам рисунките – вашите портрети, аз си правя заключение. Всеки портрет представя характера на човека. Като описвате характера на някого, все едно му пишете писмо, в тоя смисъл всяка ваша рисунка е едно писмо. Вашите сърца трептят, искате да знаете какво сте написали в това писмо – добро или лошо. В случая вашият интерес не е научен, но е любопитство. Вие приличате на оная сестра, която слушаше как свиря не от научен интерес, а от любопитство. Тя дойде при мен строга, сериозна – преживява нещо. В това време аз свирех, правех едно научно изследване върху музиката; поканих я да седне и продължих да свиря. Тя седи сериозна, слуша какво свиря. По едно време лицето ѝ се развесели, тя се засмя и забрави скръбта си – музиката ѝ подейства.

Казвам: музиката не е само съчетание на тонове. И в музиката, и в рисуването има една научна страна, която трябва да се изучава. Като наука, музиката е едно нещо, като изкуство, тя е друго нещо; същото се отнася и до рисуването. Природата е построена върху тоновете на музиката. Като изучавам психологията на българина, дохождам до неговия музикален ритъм и намирам, че нещо му липсва. Сегашната музика се занимава с хармонията в Природата, но тя още не може да изрази всички нейни прояви, тя не може да изрази ония дълбоки прояви на човешката душа. Има нещо скрито за нея, затова казвам, че на съвременната музика ѝ липсва много нещо.

Представете си, че една българска песен започва от тона *до*; тоя тон има червен цвят – цветът на живота, значи тонът *до* е основният тон на живота. От него можем да съставим гама с един бемол – *ми бемол*, и с един диез – *фа*. Тази гама е минорна, но в нея има едно несъответствие – присъствието на *фа диез*. *Ми бемол* е импулс на

човешката мисъл, с който трябва да преодолееш нещо – ти се мъчиш да се справиш с едно препятствие, което нарушава хода на твоето развитие. В българската музика *ми бемол* е препятствие за интелигентността на българина. Като почувствал едно нарушение на равновесието между ума и сърцето си, той внесъл в музиката *фа диез* – едно повишаване. Тонът *фа* има зелен цвят – цветът на растенето, на храненето във физическия свят. Като се натъкнал на противоречие, българинът се върнал на тона *ре* – човешката индивидуалност, оранжев цвят.

Обикновено българинът започва смело, с тона *до*. Като се натъкне на препятствие, той започва тъжно, влиза в минорната гама и си казва: „Тая работа няма да върви добре“. Сърцето му се свива от болка, той започва да търси изходен път и си казва: „Трябва да обърна повече внимание на материалното, да спечеля малко пари, човек да стана. Иначе не ми дохожда наум какво да правя“. В тъгата си той се издига малко, дохожда до тона *сол* – ясносин цвят, който означава духовен стремеж в човека. Българинът поглежда нагоре към Господа, запява тъжно и си казва: „Господ е високо, моята работа не може да се нареди“. Той не разбира законите, Бог помага и от високо. Така съчетани, тоновете правят песента тъжна. Като питаш някого защо плаче, той сам не знае и казва: „Тъжно ми е“. Казвам: тоя човек плаче от неразбиране на нещата.

Какво трябва да направи българинът? Да премахне бемола в своята музика. Първо трябва да го махне от мисълта си. Като не разбира закона, той е внесъл диеза, но това е користолюбие. Не пей тъжна песен, но потърси начин как да разрешиш противоречието в живота и да махнеш препятствието от пътя си. Българинът си пее тъжната песен, не иска да разреши противоречието. Българските музиканти, като свирят тъжни български песни, казват: „Гениална е българската музика, има нещо класическо в нея“. Кое е гениалното, кой е класическият елемент в нея? Има нещо хубаво в българската музика, но тя още не е разбрана; сложна е, в нея има духовен елемент, който засега е доста изопачен.

Който излива тъгата си в музика, той е музикант. Песента му постепенно се изменя, според тъгата. За да изрази тия промени, той поставя различни знаци. Пее тъжната песен и слага *ми бемол*; това значи: нищо няма да излезе от моята работа, но какво да се прави, трябва да се живее. Българинът сее малко, а иска да му се роди много плод, но от малкото не може да излезе много. Като не успява, той става смел, хвърля се в борба, в движение – взима тона *ре*. Щом не може да реши въпросите с главата си, щом нивата ражда малко, той става пехливанин. В тъжната песен на българина се виждат три неразрешени проблема: учен не е станал, богат не е станал и силен не е станал, но прилага силата си. И американецът, като не успява в живота си, най-после става боксьор.

Сега изпейте гамата: до, ре, ми бемол, фа диез, сол. Това е човешка гама; в Природата не съществуват тъжни гами. Има някои гами, наредени от хората по естествен път, а други вървят неестествено; в първите са спазени правилата на Природата. Тия хора имат възможност да се проявят като творци, те могат да мислят право. – „Аз не съм музикант.“ Не си музикант, но трябва да дадеш правилен ход на живота си – това значи: махни всички спънки от пътя на своите мисли и чувства. – „Много вода тече, трябва да направя бент, да спре буйното течение.“ За предпочитане е повече вода да тече, отколкото да поставяш бент на пътя ѝ – това е разумно. – „Защо?“ Защото е естествено, Природата никъде не поставя бентове.

И тъй, изучавайте музиката съзнателно, за да проникнете в нейния дълбок смисъл. Слушате една българска народна песен. Оня, който възприема тоновете като цветове, по тях ще познае какви са били условията, при които българинът е живял, как е мислил, как е разрешавал противоречията и т.н. Коя е причината за противоречията на българина? Причината се крие в неговата мисъл, в неговите чувства и в неговата сила. Като си е служил с мислите и чувствата си и не могъл да разреши противоречията си, най-после той казал: „Ще приложа силата си, ще стана пехливанин“. Той започва от *до*, взима два пъти *ре*, отива

до *ми бемол*, качва се на *фа диез* и спира на *сол*; после пак започва от *до* до *сол*. Това е неговата песен.

Сега, не е въпрос за критика. Ако критикуваш, можеш да критикуваш своя вътрешен живот. – „Тъжен съм, не мога да мисля.“ Трябва да знаеш защо си тъжен. Тъгата ти е резултат на гамата, в която си попаднал. В коя гама влизат *ми бемол* и *фа диез* – в *сол минор*. Изучавайте музиката като наука и изкуство – необходими условия за изграждане на човешкия характер. При изграждането на характера човек се ползва от своите мисли, чувства и постъпки – това са материали за строеж. Като казваме, че човек гради, имаме предвид Разумната природа; всъщност Природата гради, а човек доставя материал за строежа. Колкото по-здрав и доброкачествен е материалът, толкова по-здрави тела се изработват. В тоя строеж музиката взима активно участие като способност на човешкия ум. Мястото на музикалното чувство е в предната част на главата, от двете страни на челото.

Кои са качествата на музикалния човек? Едно от тях е тактът, музикална мярка за времето. Като пее или свири, музикантът знае колко време трае всяка нота. При цялата нота времето е по-дълго, при половината и четвъртината времето се съкращава. Имаме 1/8, 1/16, 1/32 и 1/64 ноти, при тях времето се съкращава още повече. От съчетанието на тоновете в тактове и тактовете в музикални изречения се образуват песните. Същото става и в речта: за да се произведе цяла реч или слово, първо си служим с отделни звукове, които се съчетават в срички, сричките в думи, думите в изречения, а изреченията – в непрекъснато слово. Разумно е словото.

Като съм дошъл на Земята, между българите, и аз си служа с българския език. С всички български думи се примирих, само с една още не съм примирен. Коя е тая дума – не казвам. И досега не мога да намеря дума, с която да я заместя. Трептенията на тая дума не са лоши, но има нещо неприятно в нея. Тя е неприятна и в английския език, и там не съм намерил дума, с която да я заместя. Като дойда до нея, работите се объркват, обръщат се с главата надолу;

където и да се сложи, все куца нещо – това показва, че в строежа на българския език липсва нещо.

Мисълта на българина трябва да се измени, тогава ще се измени и езикът му, с това ще се измени и българската народна песен. Ще кажете, че има нещо гениално в тъжната песен на българина, но оня, който я е съставил, сам не знае защо е сложил бемол в нея. Казвате: „Трябва да има малко тъга в песента“. Това е все едно да кажете, че макар и малко, трябва да се скарате на човека. Това са неестествени неща. Ако трябва да се караш на човека, да му кажеш няколко строги думи, речта ти ще бъде неестествена – тя не върви по закона на Любовта и свободата, но по закона на ограничението.

Какво ще кажете, ако накарам някой от вас да изпее една песен? И добре да пее, той ще се откаже, страхува се да не се изложи. Кога се излага човек? Ако светският човек попадне в едно религиозно общество и изпее българска народна песен, ще каже, че се е изложил; ако духовният попадне в светско общество и изпее една духовна песен, и той ще каже, че се е изложил. Защо в светско събрание да не изпееш духовна песен и защо в духовно събрание да не изпееш светска песен? Светската и духовната песен не излязоха ли от душата на българина, не минаха ли през неговото сърце? Колко пъти се събират млади и стари заедно да си попеят! Старите искат да им се изпее някоя тъжна песен, а младите искат да си попеят и поиграят, да се повеселят. Младите запяват една тъжна българска песен, а старите слушат и плачат, спомнят си миналото; после младите се хващат на хоро да си поиграят.

Българинът започва с тъжна, религиозна песен, а свършва с весела и игрива светска песен. Да изпееш един път *ми бемол* има смисъл, но да го пееш по няколко пъти на ден, това значи да изпаднеш в хипохондрия. Да сложиш малко пипер в яденето, разбирам, но да сложиш няколко пъти, това значи да развалиш вкуса си. Кажеш ли една дума, не я повтаряй – ако я употребиш няколко пъти, ще минеш през гамата *сол минор*. Като минаваш през всички тонове на минорната гама, ти се свързваш с техните цве-

тове. Има смисъл да повтаряш тоновете, ако можеш да разредиш тия цветове – да станат по-разредени, по-чисти и светли. Ако цветовете на тоновете се сгъстяват, ти не разбираш смисъла нито на тоновете, нито на думите, започваш да се обърквaш, взимаш противоположна посока и казваш: „Не си заслужава да живее човек“.

Казвам: не е добре да се движиш само между бемоли, но и между диези само не е добре. Ти постоянно ще повишаваш, ще развиваш личните си чувства и ще влезеш в стълкновение с хората; значи не можеш да живееш нито само с бемоли, нито само с диези. И тъй, когато дойдем до духовните и до светските песни, важната е чистотата на тоновете. Във всички песни, които съм дал досега, отличителна за тях е чистотата на тоновете. Те освобождават човека от всички преплитания, както и от лошите наследствени черти. Казвате: „Можем да пеем както и да е, безразлично дали ще поставим бемол, или диез“. Не е така, ще повишаваш и понижаваш според случая. Ако мъчнотиите и препятствията в живота ти са големи, ще сложиш пред себе си диез, да повишиш тона; ако не сложиш диез, поне ще махнеш бемола – мястото му не е там. С други думи казано: влезе ли в ума ти една тъжна мисъл, а в сърцето ти – тъжно чувство, помъчи се да ги махнеш, мястото им не е там.

Първата песен, тъжната, която започва от *до* и свършва до *сол*, съм я свирил и на вас ще я свиря някога, но втората песен, за младите, няма да я свиря – и в нея има тъга, но по-малко. Някой момък се е влюбил в млада мома, която си играе с него, за да го помъчи малко; и момата го обича, но иска да си поиграе с него. Старият слуша с внимание тъжната песен, пренася се в миналото и казва: „Велики времена бяха ония!“. Велики времена бяха, но с два неестествени знака – един бемол и един диез. Това не е най-добрата песен. Сега аз говоря за тоновете с техните цветове и знаци – бемол и диез. Без цветовете и без знаците тоновете нямат никакъв смисъл. Защо на нотата *ми* да няма бемол, а на *фа* да няма диез? Чрез бемолите и диезите се нарушава естественият ход на нещата. Песента

с *ми бемол* и *фа диез* представлява една несрета, която се дължи на факта, че първоначално българинът не е разбирал живота.

Като ви наблюдавам, виждам, че и вие имате много *ми бемоли* и *фа диези*. Оставете бемолите и диезите настрани, не ви трябват бемоли и диези. Вие се нуждаете от чисто *ми* и чисто *фа*; вие се нуждаете от чисти мисли и чисти чувства – нищо повече! Казвате: „Бог ще оправи работите". Как ще ги оправи? Като дойде вашият добър учител по музика, как ще ви оправи? Като премахне всички бемоли и диези.

Като ученици, вие трябва да прилагате новите правила в живота. Досега сте живели с много правила, но днес те вече не работят. Срещате човек, който прави движения с ръцете, с раменете, с главата; друг движи мускулите на лицето си, мърда устата си; трети говори високо, грубо. Като разглеждате тия хора, казвате, че не ви се харесват, неприятно ви е да ги срещате. Това са навици, които са придобити още в миналото; как са ги придобили – и те не знаят. Коя е причината за тия движения – също не знаят. Те са резултат на излишна енергия, която днес се проявява по един или по друг начин. Някой човек е крайно енергичен, обича да говори. Не е достатъчно само да говориш, но трябва да знаеш какъв резултат ще има твоето говорене.

Важно е движенията на човека да бъдат правилни и разумни. Това се постига, когато той има връзка с Божественото начало в себе си, с разумността в Природата, както и с цялата Природа – тогава, каквото и да кажете, всичко ще бъде намясто, каквото и да направите, всичко ще се хареса. Това е по отношение на хората. В тоя свят нещата не са намясто, но по отношение на Природата, или на Божествения свят, каквото и да направите, ще се използва: дали ще направите добро, или зло, Природата ще му намери място и ще го използва. Вашата мисъл, вашите действия, колкото и да са дисхармонични, не могат да нарушат хармонията в Божествения свят, там всичко се използва – каквото дойде отвън, веднага се преработва и поставя на своето място.

Помнете: всяка мисъл, добра или лоша, се връща при своя източник, като носи със себе си придобивките от своето пътуване. Не може да отправиш някъде една добра или лоша мисъл, без да понесеш последствията ѝ – това е закон. Ето защо Великите учители сочат на хората правия път. Те казват, че никой не може да избегне последствията на своите мисли, чувства и постъпки. Днес или утре, след десетки години или векове, ти ще се натъкнеш на тая реалност. Може да си забравил какво си правил някога, но ще се натъкнеш на последствията на твоите дела и ще се чудиш откъде ти дойде нещастието. Казваш: „Едно мислех, друго стана“. Кой е причината за това? Ти сам. – „Аз не исках да стане това, а то стана.“ По-рано трябваше да мислиш за това; станало е вече, няма какво да правиш. Сега ще благодариш на Бога за всичко, което е станало, и ще приемеш новата мисъл – по силата на закона един ден тя ще се върне при теб с големи придобивки и ти ще ликвидираш със старото.

– „Какво да правим с погрешките си?“ Ще ги изправите. – „Искам да не правя погрешки.“ И това може, но трябва да бъдеш разумен, добър, справедлив. Според мен силният човек прави погрешки, но той е силен и ги изправя. Слабият не прави погрешки; оня, който греши и не иска да изправи погрешката си, е слаб човек. Питам: защо, като е правил погрешки, е бил силен, а сега, като дойде до изправянето им, става слаб? Щом не иска да изправи погрешките си, законът го хваща и го заставя да ги изправи. Бъди силен сам да изправиш погрешките си, не чакай законът да те заставя. Ако не искаш да ги изправяш, бъди силен да не ги правиш; не слагай в ума си мисълта, че си слаб и не можеш да ги изправиш.

Казваш: „Аз живея добре, правя добрини“. Така е, но знай, че животът е прогресивен и всеки ден трябва да правиш по едно добро. – „Аз си научих уроците.“ Ти научи уроците си за днес, но не си научил уроците за другия ден. Всеки ден носи нови уроци, които трябва да изучаваш. Казваш: „Кажи ми какво е писано на главата ми, на лицето и на ръката ми“. Няма защо да ти се казват тия неща,

написани са ред патологични знаци, които не трябва да се знаят. Ако Бог е заличил престъпленията на вашето минало, трябва ли аз да ги откривам наново?

Бог е наредил живота така: човек да мисли, че идва за пръв път на Земята. Бог му казва: „Работи и не мисли за миналото“. – „Искам да зная какъв съм бил в миналото.“ Аз зная какъв е бил, но няма смисъл да му казвам. Защо ще му кажа, че е бил някакъв харамия? Той мисли, че е бил добър човек – нека си мисли. Бог е вложил нещо хубаво в него, то е вложено не само в миналото, но и днес. Бог го е кредитирал, дал му е добри условия, роден е от добри майка и баща, при добри братя и сестри. – „Има нещо, което не ми харесва.“ Остави настрани това, което не ти харесва, и работи върху това, което Бог ти е дал. Използвай добрите условия, при които си роден.

Сега и на вас казвам: използвайте настоящето, което ви е дадено, използвайте условията, при които днес живеете. В бъдеще, когато станете силни, ще се върнете назад да изправите онова, което не ви харесва. Тогава българинът ще поправи своята тъжна песен с бемол и диез. И вие, като обърка работите си, слагате бемоли и диези. Ти не знаеш, че така се отклоняваш от правия път. – „Как ще се върнем в правия път?“ Като се освобождавате от отрицателните мисли и чувства. Като станете сутрин от сън, отправете мисълта си към Бога с молба да ви освободи от чуждите, натрапени мисли. Това не се постига изведнъж. Достатъчно е да съедините мисълта си с Божията, за да оправите пътя си, и тогава ще работите заедно с Бога, за да изправите погрешките си. От вас се иска търпение, да дойде вашето време, което Бог е определил, за да ви помогне. Само една милионна част от секундата е нужна на Господа, за да помогне на всеки човек, но трябва да чакате реда си. Нямате ли търпение да го дочакате, ще се сърдите на тоя, на оня, на Провидението, най-после и на Бога. Бъдете благодарни и на малкото. Каквото и да ви се случи в живота, благодарете и за него. Колкото и малка помощ да ви е дадена, благодарете и за нея.

Сегашните хора са се спрели на такова място, където всички неща могат да се поправят. Не използваш ли

това място, всичко ще загубиш и ще кажеш: „Всичко е свършено с мен“. Питам: можеш ли да мислиш? – „Мога.“ Можеш ли да чувстваш? – „Мога.“ Искаш ли да живееш? – „Искам.“ Тогава ще знаеш, че работата ти ще се оправи. Достатъчно е един човек да те обича, за да се оправят работите ти и да живееш. Когато пожелае, Бог може да ти върне живота, а от теб се иска само едно – да изправиш погрешките си, иначе ще попаднеш в закона на ограничението. Като правиш погрешки, радвай се; като ги изправяш, пак се радвай.

Представете си, че някой човек отива в дома на една бедна вдовица, да си поговори с нея; от разговора разбира, че тя има спестени 200-300 лева. Той намисля да я обере и на другия ден пак я посещава, взима парите и си отива. Вечерта започва да се моли, но съвестта му не го оставя спокоен. Той си казва: „Какво направих днес? Обрах една бедна вдовица. Защо направих тая погрешка? Как ще я поправя?“. Изведнъж му дохожда една светла мисъл – да отиде при вдовицата и без да ѝ каже, че я е обрал, да изправи погрешката си. Той взима два чувала брашно и вместо взетите 200 лева, взима 1200 лева и отива при вдовицата. Тя започва да се оплаква, че някой я е обрал, взел е последните ѝ 200 лева, спестени с труд, но той и казва: „Не се безпокой, аз идвам да изправя погрешката на крадеца. Ето, вземи тия 1200 лева, вземи двата чувала брашно и благодари на Бога за станалото“. Така и вдовицата е радостна, и тоя, който я е обрал.

Питате: „Защо трябваше да оберат бедната вдовица?“. За да се отвори и нейното сърце, да познае Бога; тя е бедна, защото сърцето ѝ е затворено. А на онзи, който я обра, се даде възможност да прояви силата си – да направи погрешка и да изправи погрешката си. Сега и на вас казвам: отворете широко сърцата си, за да не ви обират. Ако пък сте обрали някого, бъдете готови да изправите погрешката си, да върнете взетото десетократно.

23. лекция, 9 март 1932 г., София, Изгрев

НАЧАЛО НА МЪДРОСТТА

Размишление.

Човек минава през две състояния – здравословно и болезнено. Когато се смее, когато е весел, той е здрав; когато плаче и скърби, той се натъква на нещо болезнено в себе си. Изобщо целият живот на човека се движи между две противоположности: или много яде, или малко; или много учи, или малко – и едното, и другото са опасни. Значи ще ядеш толкова, колкото трябва, и ще учиш толкова, колкото трябва. Това подразбира разумен, правилен живот – това изисква Разумната природа от човека. На български език може да се каже *Разумна природа*, но на английски или на други езици не се казва така. Всеки език си служи със специфични думи за определяне на известни понятия.

Всяко понятие има отношение към вътрешните процеси в човека. Например казваме, че + 5 и – 5 взаимно се унищожават. Кое всъщност се унищожава: знаците или числата? Нито знаците, нито числата, но в нашия ум нещо се премахва или изчезва. Когато привеждаме дроби към еднакъв знаменател, натъкваме се на същото – по големина дробите не се изменят, но външно числата стават по-големи. Злото и доброто, на които се натъкваме, също са два противоположни знака, с които постоянно работим, докато се унищожат взаимно. Имаш да вземаш пари от някого и казваш на длъжника с добро да си плати дълга; ако не те послуша, прилагаш злото и тогава той вади пари и плаща дълга си. Но понякога доброто дава резултат, а злото не помага.

Един българин отишъл в странство да се лекува. Лекарите се произнесли, че болестта му е много сериозна и не може да се излекува. Като чул това, болният си казал: „И така ще се мре, поне да се наям с боб, да задоволя желанието си“ – той много обичал боб. За учудване на лекарите

оздравял. Те си казали: „Какъв е тоя боб, който лекува? Трябва да е някакъв специалитет“. Случило се да лекуват друг българин и решили да му дадат варен боб. Дали му да яде, но болният не издържал на образуваните от боба газове и умрял. Значи дадена храна при известни случаи лекува, а при други случаи – не.

Изобщо, когато човек се разболее и стомахът започне да страда, тогава му се препоръчва лека, лесно смилаема храна. Не се ли храни така, в организма му настава известна дисхармония. Самата болест е дисхармония, но и храната внася известна дисхармония в организма: започва картечен огън между белите кръвни телца, стражарите в организма, и микробите, които влизат отвън. Ако организмът надвие над микробите, човек оздравява; ако не надвие, микробите го хващат в плен, заробват го и след това го занасят на другия свят. Човек трябва да има ясна представа за болестта, при това той трябва да знае как да се лекува. Например стомахът се лекува с Истината, гърдите се лекуват с Мъдростта, а главата – с Любовта. Заболи ли ви стомахът, ще вземете 15 милиграма от Истината, ще ги сложите в един литър вода и ще употребите по 60 чаени лъжички на час от тоя разтвор. – „Как да разбираме това – в преносен или в буквален смисъл?“ Както искате – и в буквален, и в преносен.

Сегашните хора се нуждаят от Вяра, която носи безсмъртие, от Вяра, която не прекъсва мислите и желанията. Може да става преместване на мислите и на желанията, но не и прекъсване – всяко прекъсване и скъсване на нещата води към нещастия и загуби. Казано е някъде: „Убий всяко желание“. Това е крив превод. Някои от източните народи поддържат същата мисъл, но те разбират друго: „Постави всяко желание на мястото му“. Другояче казано: желанието не трябва да господства над мисълта. Дойдеш ли до реализиране на едно желание, ще се обърнеш към мисълта си, за да му услужи. Всяко желание, което се налага на мисълта, внася дисхармония, която създава условия за болести. Ако в теб се яви желание да откраднеш нещо, не бързай да го реализираш; вслушай се в гласа, който ти

казва да не взимаш чуждата вещ. Човек трябва да разбира вътрешните процеси, които стават в него. Някой му нашепва да се ожени; друго нещо в него му нашепва да не се жени. Докато тия два гласа не престанат да говорят, докато и той не утихне, въпросът за женитбата трябва да стои открит.

Често аз говоря за музиката, но малцина ме разбират – защо? Защото не сте музикални. Ще кажете, че не сте гениални музиканти, не сте много даровити. Ако не сте даровити, трябва да се учите да пеете и да свирите. Ако не знаете да свирите на някакъв инструмент, трябва да свирите поне на арфата на Живота – това значи да живееш съзнателно и разумно. От всеки се иска първо да свири, т.е. да знае да живее, после да се учи да свири на някакъв инструмент: цигулка, пиано, орган и др. Днес една хубава цигулка или пиано струват хиляди. Преди години видях една цигулка *Страдивариус*, която струваше 25 000 долара. Кой може да купи такава скъпа цигулка? Може да се намери някой голям богаташ, но такива хора рядко се срещат.

Човек носи инструмента в себе си, без да подозира това. Центърът на музикалното чувство в човека представлява инструмент с 35 000 клавиша. В някои този инструмент е доста обработен, в други едва сега започва да се обработва. Велик музикант е оня, който може да си служи с този инструмент – да свириш на 35 000 клавиша е голямо изкуство. Колко октави правят 35 000 клавиша? Колко милиона трептения ще произведат тия 35 000 тона? Днес и най-музикалното ухо не е в състояние да възприеме трептенията на тоновете, които се произвеждат от тоя съвършен инструмент.

Ще кажете, че изчисляването на броя на трептенията е задача на математиците. Прави сте, но и математиците не могат всякога да дойдат до абсолютни изчисления. Например едни математици казват, че разстоянието от Земята до Слънцето е около 92 милиона мили; други твърдят, че това разстояние е около 93 милиона мили. И едните, и другите са прави – зависи от издуването и свиването на

Слънцето. Ние живеем в относителен свят, поради което мъчно се правят абсолютни изчисления.

Когато строят железен път, инженерите имат предвид разширяването на релсите през лятото и свиването им зимно време, затова оставят малка междина. Ученият казва: „Във всички неща трябва да има малка празнина“. Така е. Слушате един учен да твърди едно нещо, друг учен твърди друго, но в края на краищата и в едното, и в другото твърдение съществува известна празнина. Има нещо, което не зависи от човека – това е в реда на нещата. Между едни хора има симпатия, между други – антипатия; това е междината, която съществува в живота. Когато хората не се обичат, това показва, че е дошла зимата, те се свиват и между тях се явява празнина; щом се обикнат, лятото е дошло, те се разширяват и празнината се запълва.

Казвате: „За да бъдем щастливи, трябва да живеем добре“. Така е, щастието на човека зависи от добрия живот. Едни хора живеят добре, а други не живеят добре. Човек е пратен на Земята да живее добре, да реализира Доброто. Който може да направи това, още сега се ползва от плодовете на Доброто и осигурява своя бъдещ живот. Който не може да живее добре, разчита в бъдеще да прояви Доброто – той не е щастлив нито на Земята, нито в другия свят. Това показва, че трябва да прояви Доброто още на Земята, в сегашния живот, иначе ще влезе в ада, между нисшите същества. Каквато е разликата между Небето и Земята, такава е между онези, които живеят в Рая, и тези, които живеят в ада. Първите се хранят с чисти и светли мисли, а вторите – с нечисти; първите приемат чиста, доброкачествена храна, а вторите – нечиста, нездравословна.

Как се познава коя храна е доброкачествена и коя – недоброкачествена? Добрата храна се познава по своята хранителност, по елементите, които съдържа. Като опитате храната, веднага ще разберете добра ли е, или лоша. Същото се отнася и до мислите и чувствата. Ако ги разглеждате само отвън, нищо не можете да разберете, но приемете ли ги вътрешно, веднага ще се произнесете коя мисъл е добра и коя – лоша. Всяка мисъл и всяко чувство

предават на човека своите качества. Всеки човек, както и всеки народ, също проявява своите качества и разбирания във всяка своя постъпка, в говора си, в своя език.

Например българинът не цени времето, както англичанинът, който казва: „Времето е пари“. Но в езика на англичанина, в сравнение с тоя на българина, се явява известно противоречие. Англичанинът цени времето, но въпреки това пише думите по един начин, а ги изговаря по друг. За изказване на една дума той употребява повече букви, отколкото трябва. Например думата *mom* се пише с много букви: *thought*. На български би се написала само с три букви, най-много с четири – с ъ накрая[26]. В това отношение българинът, който не цени времето, съкращава думите, а англичанинът – обратно: той разширява думите, търси начин да ги съкрати, но не се решава да измени традициите си. И във вътрешния си живот човек има особен правопис, като английския. Той вижда, че някои неща не са хубави, но не смее да ги измени – правописът му не позволява. Ако ги напише по друг начин, без да спазва правописа, минава за невежа; ако спази правописа, минава за учен.

Като ученици, вие трябва да изучавате езика на Природата, която си служи със същите препинателни знаци, с които си служи и писмената реч. Всъщност тия знаци са взети от Природата. Изучавайте значението на точката, на запетаята, на правата и кривата линия в Природата, да знаете в каква посока да се движите и какъв път да изминавате. Каквото е разбирането на човека за правата и кривата линия, такива са и неговите движения и постъпки. Никой не може да върви по права линия, а криволичи, клатушка се на една и на друга страна. Той минава за пиян, за човек, който не може да пази равновесие, но той живее във воден, неорганизиран свят. В него стават големи бури, които разклащат неговите мисли – върви, мисли, спира се, после пак тръгва, пак се спира. Като знаете това, изучавайте хода на хората, да се домогнете до техния вътрешен живот. Някой прави ситни, бързи крачки – защо? Той се занимава с дребни, но мъчноразрешими идеи. Друг върви

бавно, с големи, едри крачки – той се занимава с големи, велики идеи. Светията има особен ход, ученият и добрият – също. И престъпникът има особен, специфичен ход.

Достатъчно е да погледнеш човека в гърба, да видиш как ходи, за да познаеш какъв е: дали е светия, учен, цар, владика, баща, майка. Това е наука, която трябва да се изучава. В Англия и Америка изучават човека по вървежа. Човек се изучава и по ръката, и по лицето, и по черепа, но трябва да дойдеш близо до него. Ако го изучаваш по ръката, трябва да хванеш ръката му, да я обръщаш на една и друга страна; ако го изучаваш по лицето, трябва да се вглеждаш в него; ако го изучаваш по черепа, трябва да го пипаш, да видиш какви празнини и издутини има по главата. Изучаваш ли го по хода, можеш и отдалеч да го наблюдаваш – достатъчно е да видиш как върви, за да имаш представа за него.

Казвате: „Мъчно се изучават тия науки“. Мъчнотиите се преодоляват с труд и работа – ще се трудиш и ще работиш. Казано е в Писанието: „Начало на Мъдростта е страх от Господа“ – значи страхът води към Мъдрост. Страх те е например от учителя ти. Какво трябва да правиш, за да преодолееш тоя страх? Ще седиш вкъщи и ще учиш. Щом се явиш с научен урок, страхът ще те напусне. Страх те е от мечка – какво ще правиш тогава? Няма да ходиш в гората, да не те среща мечка. Ако се страхуваш от учителя си, човек ще станеш; ако се страхуваш от мечка, няма да станеш човек. В първия случай ще ти сложат оценка 10, а във втория – нула.

Следователно, ако се страхуваш от мечка, т.е. от света, нищо няма да получиш, ще имаш резултат нула; ако се страхуваш от Господа, т.е. от Учителя си, ще станеш силен, ще придобиеш нещо, ще получиш висока оценка – 10. Десетката е щастливо число, при нея човек придобива известна дарба. И в страха от мечката има нещо положително – като се страхуваш от нея, няма да те сполети никакво нещастие.

В света действат два вида сили: положителни и отрицателни. Когато мъжът е положителен, дава от себе си;

когато жената е положителна, тя дава. Ала те не могат едновременно да бъдат положителни: ако и двамата едновременно дават, няма кой да взима. Ако жената е плюс, т.е. положителна, мъжът трябва да бъде минус, да получава; след това мъжът ще бъде плюс, а жената – минус. Само така става обмяна между мъжа и жената. Същото се отнася и за приятелите – ако единият е положителен, другият трябва да бъде отрицателен. В следния момент енергиите между тях се сменят: който е бил положителен, става отрицателен, а който е бил отрицателен, става положителен.

Като живее, човек трябва да разбира знаците, във всеки момент да знае как да постъпва. Мисленето е отрицателен процес, а чувстването – положителен. Ще мислиш и ще чувстваш последователно. Ако само мислиш, не си на прав път и ако само чувстваш, пак не си на прав път. Ако нищо не мислиш и отиваш на работа, нищо няма да направиш. Вън е облачно, ще вали, но ти не мислиш, впрягаш колата и отиваш на нивата. Едва започваш да ореш и дъждът завалява; спираш орането и се връщаш назад.

В Божествения свят процесите стават по друг начин. Каквото и да е времето вън, ти вярваш и се надяваш, че ще свършиш работата си – и така става. Дойдеш ли до Божествените процеси, казваш: „Земята да се обърне с главата надолу, аз пак ще постигна своите желания“. В човешките работи не е така, там казваш: „Вярвам отчасти и отчасти не вярвам“. Както казваш, така става – работата не върви добре.

Сега, като гледам рисунките ви, виждам, че сте направили едно усилие да изкарате нещо, но едно усилие плод не дава – много усилия, много опити трябва да правите, за да имате някакъв резултат. Един ден, като отидете в Разумния свят, трябва да занесете нещо от себе си по рисуване, по музика или нещо от езика на Природата. Знаете ли какъв е небесният език? Той е езикът на Природата. Вие мислите, че на Небето ще говорите български; англичаните мислят, че ще говорят английски. Ако отидете на Небето, ще разберете истината – там не се чува нито бъл-

гарски, нито английски, нито френски, друг е небесният език. В различните езици има общи знаци, но това не показва, че тия знаци влизат в небесния език. Знакът *И*, с който бележим звукът *И*, съществува в много езици. На турски звукът *И* означава хубаво. Един гръцки свещеник опявал един покойник и припявал: „И-и-и“. Чул го един турчин и му казал: „На теб ти е добре като си пееш, но питаш ли се какво е положението на умрелия?“.

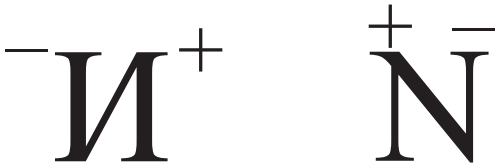

Звукът *И* е мястото, откъдето започват нещата. Дясната страна на тоя знак е положителна, а лявата – отрицателна. В звука *N* е точно обратно: лявата страна е положителна, а дясната – отрицателна. Където е плюсът, там започват нещата. Следователно Истината е там, където нещата стават ясни. Светът е резултат на Истината. В думата *истина* е характерна буквата *Т* – тя е сила, която побеждава всички мъчнотии; в Истината се крие сила, която побеждава всичко. Буквата *Н* е методът за побеждаване на мъчнотиите. Буквата *А* представлява един от египетските йероглифи, с които изразяват човека в движение и мисъл. Човек се движи в определена посока.

Истината съдържа началото и края на нещата. Докато си в Истината, не можеш да започнеш по един начин и да свършваш по друг; както започнеш, така ще свършиш. Кривата линия на буквата *С* показва, че се движиш в реално време и пространство. Буквата *Т* е съставена от две прави: хоризонтална – препятствие на духа, и отвесна – духът, който преодолява над мъчнотиите.

Истинолюбив човек е оня, който не се колебае и не се обезсърчава; като трябва да направи нещо, той не го отлага и за последствията не мисли, а знае, че всичко, което става в името на Истината, е добро. Мнозина ме пи-

тат: „Защо говориш на тия хора, защо им обясняваш тия неща?“. Това е моя работа. – „Ако ги заблудиш?“ И без това те са заблудени. В света, в който живеят, щом се яви един музикант, непременно ще дойде и един слушател.

Щом се явят майката и бащата, и детето ще дойде. При бащата ще дойде момичето, а при майката – момчето; такъв е законът. Когато бащата е по-силен, момичета се раждат; когато майката е по-силна, момчета се раждат. Момичето обича повече баща си, а момчето – майка си. Бащата предава любовта, силата и импулса си на дъщерята, а майката предава своята интелигентност. Ако бащата е телесно слаб, ще предаде тая слабост на дъщеря си; тя ще бъде физически слаба по бащина линия, а интелигентна – по майчина линия. Когато бащата е здрав, дъщерята ще има здраво тяло. Случи ли се майката да е слабо интелигентна, и дъщерята ще бъде такава. Добре е при здраво тяло да има отличен, добре развит ум. Когато се създава семейство, трябва да се спазват законите на Разумната природа.

Какви животни впряга българинът, когато оре? Или две крави, или две биволици, или два вола. Той никога не впряга един вол и едно магаре. Да впрегнеш вол и магаре да орат заедно значи да учиш горделивия на търпение. Волът е символ на търпението, а магарето – на гордостта, няма по-горделиво същество от него. Ако върви с камили, магарето непременно ще излезе напред, то никога не остава назад. Магарето казва: „Каквото искате може да сложите на гърба ми, но аз ще водя. Където искам, там ще вървя“. Следователно вол и магаре не могат да вървят заедно – това е несъвместимо.

Впрегнеш ли гордостта и търпението заедно, работата непременно ще се осакати. Да учиш гордостта на търпение, това значи, без да искаш, да предизвикаш някаква катастрофа. На горделивия можеш да дадеш власт да управлява, но не и да го учиш на търпение. Започне ли горделивият да управлява света, ще се натъкне на толкова много работа, че без време ще се изтощи. Той се пита защо Бог не върже дявола, че да не става нужда от толкова

много работа. Бог е оставил дявола сам да се върже. Горделивият прилича на дете, което само се връзва и започва да се върти около един кол, докато не може повече да се мръдне – това са последствията на гордостта. Тя е отрицателно качество, от което човек сам може да се освободи, подобна е на отрицателните мисли.

Дойде ти мисълта, че от теб нищо не може да излезе. Ти мислиш дълго време в това направление, докато се вържеш в тая мисъл и не можеш да мръднеш. Какво ще направиш, за да излезеш от това положение? Започни да се въртиш в обратна посока и си кажи: „От мен човек ще стане“. Боли те крак. Не казвай, че няма да оздравееш, но кажи в себе си: „Ще оздравея“. Като повтаряш често, че ще оздравееш, наистина ще оздравееш. Ти казваш, че ще оздравееш, но мислиш за лекар. Ако имаш средства, лекарят ще дойде, но какво ще правиш без пари? Лекарят помага, но не толкова с лекарства, колкото с магнетизма, който изтича от него. Между лекаря и болния трябва да има хармонични отношения. Истинският лекар сам си прави лекарствата, не ги купува от аптеките. Той има вяра в своите лекарства и в мисълта си – намаже ли болното място с лекарството и каже ли на болния, че ще оздравее, той пръв вярва на думите си.

И тъй, страхувайте се от Господа, за да придобиете Мъдростта; само така ще разберете, че страхът от Господа е начало на Мъдростта. Ако се страхувате от мечката, т.е. от света, ще останете невежи. Като живееш, знай защо живееш и когато умираш, знай защо умираш.

24. лекция, 16 март 1932 г., София, Изгрев

ВЪЗПИТАНИЕ НА ВОЛЯТА

Размишление.

Като ученици, добре е да се упражнявате в рисуване на картини, на портрети, да станете художници. Това не значи, че ще оправите работите си. Не само че няма да ги оправите, но и ще се натъкнете на строгата критика на художниците. Да рисуваш е голямо изкуство, то има отношение към очите. Затова казвам: каквито са очите на човека, такова е и рисуването му. За музиката казвам: каквито са ушите на човека, такава е музиката му. Както слухът и зрението са две важни сетива, така рисуването и музиката са две големи, важни изкуства. Като знаете това, учете се да наблюдавате образите и да се вслушвате във всички звуци. Вие трябва да знаете как да наблюдавате и какво да наблюдавате, какво да слушате и какво да възприемате.

Човек трябва да наблюдава и изучава същественото в живота. Срещаш един човек – ще наблюдаваш лицето му, същественото в него. Съществени черти на лицето са тия, които не се изменят. Да наблюдаваш тия черти – това е естествено наблюдение. Ако наблюдаваш болезнените черти на лицето му, които във всеки момент се менят, това е неестествено, неправилно наблюдение. Болезнените черти на лицето определят хода на болестта, но не и характера на човека. Спирайте погледа си на здравословните черти, които определят човешкия характер.

Казвате например, че някой е добродетелен. Как познавате това? Коя черта на лицето определя добродетелта? Ще кажете, че това се чете в очите му. На кое място в очите се вижда доброто в човека? Вие градите знанието си върху нещо, но не знаете точно мястото на това нещо. Всички сте изучавали геометрия, познавате различните фигури – ромб, ромбоид, правоъгълник, знаете разликата между тях. В правоъгълника срещуположните страни са

успоредни и равни, а в ромба всичките страни са равни; в правоъгълника съседните страни са взаимно перпендикулярни, а в ромба не са, защото са в движение. Причината за образуване на ромб в Природата се дължи на движението на силовите линии. Това показва, че Природата си служи с всички форми – фигури и тела. Учените са взели тия форми от самата Природа. Така те са се домогнали и до Соломоновия знак – два преплетени триъгълника; триъгълникът *ABC* – с върха нагоре, и триъгълникът *DEF* – с върха надолу. Триъгълникът *ABC* означава възлизане на човешкия дух нагоре, т.е. стремежът му към Бога. Когато се моли, човек вдига ръцете си нагоре с допрени пръсти – така се образува първият триъгълник *ABC*.

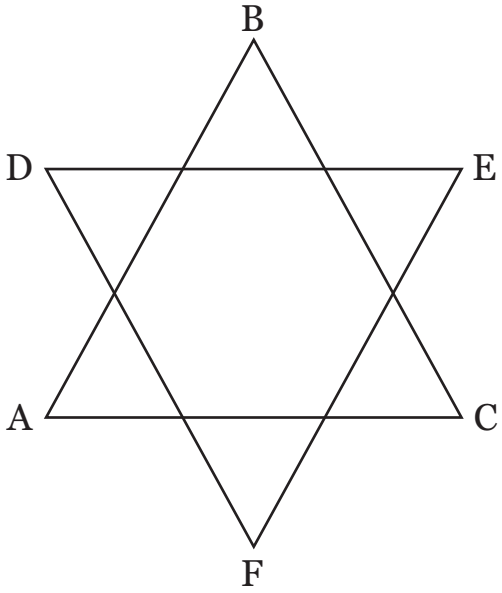

Когато се молите искрено, вашите мисли и желания са чисти и насочени нагоре. Щом се откажете от Бога, отричате молитвата и спускате ръцете си надолу – тогава започвате да се молите на хората, от тях искате помощ. Отивате при някой богат човек, искате пари назаем. Слагате ръцете си на гърдите и казвате: „Честен човек съм, ще

върна парите, когато спечеля повече“ – така образувате втория триъгълник, с върха надолу. При това положение не очаквайте парите си. Следователно, като давате пари на някого, гледайте дали тоя човек държи ръцете си нагоре, или надолу: ако ги държи нагоре, ще върне парите, ако ги държи надолу, няма намерение да ги връща.

В това отношение българинът е доста практичен: като дава пари или продава нещо, той всякога се вглежда в хората, да разбере какво носят. Той дели хората на щастливи, с добър полез. Ако в дюкяна ви влезе такъв човек, след него ще дойдат много купувачи; през тоя ден ще дойдат много клиенти и търговията ще върви добре. Влезе ли някой нещастен човек, през тоя ден търговията няма да върви добре. Това е наука, която ще се изучава в бъдеще. Кампер[27], знаменит френолог, се е занимавал и с тоя въпрос. В линиите и чертите на човешкото лице той търсел причината за съществуването на щастливи и нещастни хора. Така се е създал Камперовият ъгъл, който е различен по големина: при животните е малък, а при хората е 80-82 градуса, като само в някои гръцки типове тоя ъгъл достига до 90 градуса.

Като се говори за ромба, спираме вниманието си върху страните му като граници на разумни сили. Като се говори за триъгълника, спираме вниманието си върху основата му, от която зависи неговата височина. Ако основата на една пирамида е голяма, и пирамидата ще бъде висока. Ако основата на къщата е здрава, и къщата ще бъде здрава. На слаба основа нищо не можеш да съградиш. Човешкото тяло е също основа, върху която се гради. Като започваш една работа, първо погледни челото си, да видиш какви способности се крият в него. Можеш ли да станеш музикант или художник, ако основата на челото ти е слаба или способностите – посредствени? Обикновен музикант можеш да станеш, но не и велик музикант и виртуоз. Музиката е способност, а не чувство – музикалното чувство е проекция на тая способност. Вярата, Любовта в човека са чувства, а не способности, но можеш ли да разглеждаш явленията от техните причини към последствията и от последствията към причините – това е способност.

Френолозите и психолозите изучават чувствата и способностите на човека, търсят техните места и дохождат до ред заключения. Твърденията на френолозите са поверни и точни от тия на психолозите. Съвременните психолози изучават чувствата на човека, но не знаят къде да ги поставят; френолозите обаче знаят мястото на всяко чувство и способност, те ги изучават като центрове в човешкия мозък. Психолозите не знаят мястото на волята в човека, а френолозите го знаят. Психолозите отчасти знаят мястото на интелигентността в човека, френолозите точно определят това място. Психолозите живеят повече в идеен свят, а френолозите – в реален свят. Някои психолози казват, че от картината на художника ще съдиш за самия художник; френолозите казват, че от художника, от чертите на лицето му ще съдиш за неговата картина. Чувствата и способностите на човека се проектират върху лицето, черепа и тялото му.

Като разглеждате човешкото тяло отвън, ще видите в него три триъгълника: от главата до раменете е първият – с върха нагоре; от раменете до пъпа е вторият – с върха надолу; от пъпа до краката е третият – пак с върха нагоре. Човешкото тяло е резултат, проява на разумни сили; от резултата съдим за разумността на човека. Като гледате лицето на някой човек, виждате, че в него се крият големи възможности, които в тоя живот не може да развие, но в бъдеще ще му се дадат условия за това. Днес неговите възможности са само в проекция – и при най-благоприятни условия да го поставят, той ще направи малък прогрес. Той може да мечтае за много неща: да стане учен, богат, силен, но нищо няма да постигне. Срещате някой, който живее при неблагоприятни условия, но каквото мисли, всичко постига – той има вътрешни условия и работи усилено за развиване на ума, сърцето и волята си, в него лесно стават преврати.

Какво се иска от сегашния човек? Да преобрази главата, гърдите и стомаха си. В религиозния човек и стомахът е съзнателен, и той дава мнението си по различни въпроси. Когато види как хората разглеждат социалните въпро-

си, стомахът казва: „Хляб трябва за гладните. Тия хора ще умрат от глад, трябва да се погрижите за тях“. После дробовете казват мнението си: „Повече въздух е нужен на тия хора. Ако ги лишите от въздух, ще умрат“. И стомахът е прав, но какво ще стане с хляба, който е влязъл вече в стомаха, ако няма въздух в дробовете? Най-после и главата дава мнението си: „Прави са моите колеги – стомахът и дробовете, но какво ще стане с човека, ако няма глава, т.е. динамо, което произвежда светлина и я изпраща по цялото тяло?“.

Днес един професор говори за хляба, друг – въздуха, а трети – за светлината. И тримата са прави, и тримата имат основание да говорят върху тия въпроси. Хората, като слушат техните разсъждения, казват, че това са отвлечени въпроси, които не разбират. Защо не ги разбират? Защото се отнасят до висок, умствен свят. Когато човек се натъкне на високи умствени въпроси, казва, че не ги разбира.

Какво казват ония, които изучават планетите? Като изучават Венера, те казват, че не я разбират, понеже е забулена, обвита в мъгла и не знаят какво се крие в нея. Луната е открила своя образ, тя позира. Венера е скрила образа си, всичко държи в тайна, не дава възможност да проникнат в нея – тя дава светлина, но крие лицето си. Защо Венера крие лицето си от хората? Според мене тя е така открита, както и Луната, но в ума на сегашните астрономи има нещо, което им пречи да проникнат във Венера, да видят нейния образ. Мъгла има в човешките чувства и понеже Венера е представителка на чувствата, нейната атмосфера се кристализира и става недостъпна за наблюдателите. За обикновените човешки умове и сърца и Слънцето е скрито, забулено, но за адептите, за посветените хора то е открито като Луната.

Това са твърдения, които трябва да се докажат. Казвате: „Защо са нужни доказателства? Ние виждаме планетите с телескоп и както виждаме, така правим своите заключения“. Питам: какво ще кажете за връзките, които се образуват между вас? Срещате един човек на улицата, сърцето ви трепва, харесвате го. Разглеждате го, не вижда-

те нещо особено в него – прилича на всички обикновени хора. Чудите се защо ви трепва сърцето, защо искате да го спрете и да си поговорите. Вие чувствате известно разположение към него, някаква връзка. Като обикнете тоя човек, ще видите в него нещо особено, такова, каквото в другите хора няма.

Един познат ме срещна един ден на улицата и ми каза: „Моля те, ела с мен вкъщи, да видиш нещо особено". Отидох в дома му и започнахме да говорим по различни въпроси. След малко той доведе детето си, малко момченце, и ми каза: „Виж, нали моето дете е гениално? Кажи мнението си". Погледнах детето, погледнах бащата и си помислих: „Какво да кажа? В детето има добри заложби, големи възможности, но те ще се проявят в бъдеще, не сега. И след 20 години то няма да бъде гениално". Казах на бащата, че в бъдеще детето ще бъде гений, но трябва да работи, да се развива. Със своята любов към детето бащата вижда тая гениалност още днес, аз я виждам в далечно бъдеще.

И на вас казвам, че днес не можете да станете учени. Колкото и да ви говоря, това ще остане теория. Все едно, че сега ви давам по едно бонбонче или по един чай, временно да се залъжете. Засега теорията е толкова важна за вас, колкото бонбонът за детето – поне се прави връзка между вас и мен. Като отидеш на гости, където те приемат добре, казваш: „Нахраниха ме тия хора, сладко ядох" – така се създават отношения между теб и това семейство, вие ставате приятели и започвате взаимно да се посещавате.

Като ученици, изучавайте линиите на лицето си, на челото, на носа, на брадата, за да се познавате. Ако тези линии са повече отвесни, отколкото легнали, имате човек с установен характер – каквото намисли да прави, постига го. Той не се лакоми за много неща изведнъж – едно нещо намисли и пристъпва към реализирането му, след това започва друго; той не се колебае в мислите и чувствата си.

Всеки трябва да изучава брадата си, да види как се проявява волята му. Колкото по-дълга е линията на бра-

дата, толкова по-силна е волята на човека, но от значение за силата на волята са и челюстите: ако двете челюсти в човека са издадени навън, както в животните, чувствата в него имат надмощие над мисълта. Такъв човек трябва да работи усилено върху себе си, за да се приберат челюстите назад. Работете върху брадата си, за да се усъвършенства. Иначе вие може да имате добри желания, добри мисли, но нищо няма да постигнете. За постигане на добрите мисли и желания е нужна силна и разумна воля – това се изразява в добре оформената брада.

Мнозина се питат: „Защо не мога да реализирам желанията си?“. Защото волята ти е слаба, защото брадата ти не е добре оформена. Това не трябва да ви обезсърчава. Човешкият дух е работил хиляди години и още много има да работи. Това, което предстои на човешкия дух и на човешката душа да изработят, е дело на не един живот, а на много. Следователно не се обезсърчавайте, че не можете да свършите всичката си работа за един живот. Днес не можете да свършите всичката работа на деня, но една част може. Всеки ден може да направите нещо и за тялото си, и за ума, и за сърцето си. Всеки ден работете и върху волята си, да я усилвате. Ако волята ви е слаба, кажете си: „Утре, като стана от сън, веднага ще отида за вода“. Щом се събудиш, не се обленявай: стани, вземи стомната и иди за вода.

Какво ще кажат хората за вас? В дадения случай мнението на хората не е важно. Ако се съобразявате с тяхното мнение, ще поставите едно препятствие пред волята си и брадата ви, вместо да се оформя, започва да се деформира. Работете върху волята си, за да оформите брадата си. Яви ли се една трапчинка на брадата ви, това показва, че волята ви се усилва. Не е достатъчно само един път да донесете вода – много пъти ще носите. Не само вода ще носите, и други неща ще правите: станеш ли сутрин от сън, проветри леглото си и го оправи, не очаквай на други да го оправят – сам ще оправиш леглото си, сам ще си услужваш във всичко.

Друг метод за усилване на волята и оформяне на брадата е молитвата. – „Не зная как да се моля.“ Знаеш – не

знаеш, ще се молиш. – „Какво да искам от Господа?“ Ще се молиш и без да искаш нещо. Като се молиш десетина години наред, ще се оформят и челото, и брадата, и устните. Това ще се отрази не само върху волята, но и върху ума ти, умственият и сърдечният ти живот ще се подобрят. – „За кого да се моля?“ За себе си – молитвата не е за Господа, но за самия теб. Като се молиш, ти придобиваш нещо, а не Господ. Ще се молиш тайно, никой да не те вижда. Защо учи детето? За да оформи брадата си. Днес изучава едни предмети, утре изучава други и по тоя начин въздейства върху ума и волята си. Достатъчно е да видите брадата на някой човек, за да разберете учил ли е добре като дете, какви оценки е получавал и как е завършил училището.

Всичко е написано на човешката брада. Който знае да чете, може да каже какъв е бил човек, как е живял и какво е постигнал. Често идват при мен външни хора, да ме питат ще бъдат ли щастливи, ако се оженят. Казвам: ако жената или мъжът, за които ще се жените, имат добре оформена брада, ще бъдете щастливи. За добрия живот е от значение добре оформената брада. Казвате, че вашият възлюбен има отличен ум и отлично сърце. Добре е, че има отличен ум и сърце, но ако брадата му не е оформена, животът ви няма да бъде добър – тоя мъж или жена са обикновени хора, с такива не може да се живее добре. Попаднете ли между хора, брадите на които не са добре оформени, ще почувствате известно неразположение; без да искате, вие се влияете от силите, които действат в тях. Сега ви казвам: работете върху брадата си. Ако не можете да направите нещо за нейното оформяване, да изработите една малка трапчинка, нищо не сте постигнали. Ако напишете цели томове върху брадата и лицето, а не измените нито една линия на тях, вашите томове и теории нищо не струват – другите хора могат да се ползват от тях, но вие нищо няма да постигнете.

Сега, като говоря за работата, която ви предстои, вие се обезсърчавате. Не се обезсърчавайте, но работете върху своето чело, своя нос, своята уста и брада, за да ги оформите. Някои от вас имат възможност да развият носа и

челото си, да придобият по-голяма интелигентност. Днес носът и челото им са в проекция – работа се иска от тях. Трябва да дойде някой отвън, да ги бутне малко, за да започнат своята работа; тръгнат ли веднъж в пътя, никой не може да ги спре.

Същото се отнася и до вас. Вие сте волеви натури, можете да работите; големи възможности се крият във вас, но работа е нужна. Ако сте сприхави, ще приложите волята си, да въздържате гнева си. Връщате се вкъщи, искате веднага да обядвате, но жена ви не е сготвила още; вие се разгневите и започвате да викате. Философски трябва да гледаш на нещата – усмихни се и кажи: „Днес ми е писано да чакам, да приложа търпението си. Ще ям, когато обядът бъде готов, така ще възпитам волята си“. Проявиш ли гнева си, ти слагаш петно на брадата си и вместо да я оформиш, съдействаш за деформирането ѝ; после трябва да работиш усилено върху себе си, за да дойдеш до първото положение. – „Може ли при мъчнотиите, в които живеем, да подобрим брадата си?“ Именно мъчнотиите са условия за работа. Онзи, на когото брадата е добре оформена, има постоянство, той е човек с широко сърце, с широки идеи. Самата брада обаче не трябва да бъде много широка. Широката брада показва, че човек е попаднал в гъстата материя.

Между брадата, носа и челото има известно отношение. Ако лицето е правоъгълно, човек е голям материалист – той може да бъде интелигентен, но е материалист; интересува се от реалния свят, който се поддава на опит, но дойде ли до някой отвлечен въпрос, не се интересува. Лицето на интелигентния е конусообразно, но не много заострено. Ако лицето е много тесен конус, човек придобива някои лоши черти в характера си. Брадата придава красота на лицето.

Природата е работила хиляди години върху човека и след като е създала челото, очите, веждите, ушите, носа, най-после е завършила своето творение с брадата. Без брада лицето е незавършена картина. Като знаете това, хващайте от време навреме брадата си и казвайте: „Господи,

помогни ми да оформя брадата си!“. – „Нямам ли брада?“ Имаш, но брадата ти е в проекция, не е дошла още до онова Божествено състояние, в което трябва да бъде. Брадата представлява материалния свят. Тя е антена, която свързва човека с Божествения свят. Без брада, т.е. без антена, човек не може да се свърже с Божествения свят – той прилича на някой, който няма кредит: отиде при един, при втори банкер да иска пари, но никой не му дава. Когато брадата е оформена, където и да отиде, всички му дават пари назаем колкото иска – вратата на всички банкери е отворена за него. Следователно, когато искате пари назаем, погледнете брадата си, да видите какво е писано на нея; на брадата на всеки човек е писано да му се дадат или да не му се дадат пари. Има Разумни същества, които са свързани с вашата брада, те следят дали плащате дълговете си, или не. Ако заминете на другия свят, без да сте платили дълговете си, те плащат за вас, но след това ви заставят да платите всичко, каквото им дължите.

Питам: опитвали ли сте какво значи задължение към Разумните същества? Ако не платите доброволно, насила ще ви заставят и пак ще платите. Те не дохождат сами, а пращат слугите си – на тях да платите. Тъкмо сте заспали дълбок, спокоен сън, те започват да се изреждат един след друг, да ви заставят да платите дълга си; докато не се изплатите, няма да ви оставят спокоен – това наричат хората *съвест*. Когато вътрешният глас те мъчи и заставя да изправиш погрешките си и да платиш задълженията си, това е твоята будна съвест, която никога не спи.

Като наблюдавам брадите ви, виждам, че някои от вас сте работили в миналото, оформили сте брадите си; други едва сега започват да работят върху тях. Ще работите върху челото, носа, брадата си, да има какво да занесете в Невидимия свят като връзка с Разумните същества. Най-добрият слуга на разумността е окото, на интелигентността е носът, а на волята – вкусът. Който няма вкус и не може да усеща нещата, той няма воля. Първо зрението и обонянието дават мнението си за нещата, после идва вкусът, а най-после слухът – той е старецът, който последен

дава мнението си, и каквото каже, всички му се подчиняват. Капиталът на човека е под негов контрол. Дойдеш ли до основния капитал на човека, ще се допиташ до слуха. Зрението има предвид капитала в обращение; обонянието работи с прихода на този капитал; вкусът изчислява колко и какви приходи има човек. Зрението, обонянието и вкусът определят вътрешните процеси в човешкия живот. Като знаете това, работете с ума, със сърцето и с волята си, за да развиете основния капитал, който Бог е вложил във вас, да го увеличите и да придобиете големи приходи.

Това, което ви говоря сега, е отвлечена материя. Като ме слушате, казвате: „Не знаем какво да правим сега. Как да се справим с мъчнотиите си?“. Незнанието не разрешава въпросите на сегашния ви живот. Ако само говорите за мъчнотиите си, без да работите, бедността си остава бедност, неволята си остава неволя, болестта си остава болест, невежеството си остава невежество. И като ви давам ново обяснение на нещата, ако не разбирате, ще си останете такива, каквито сте се родили. Ако си сприхав и не работиш върху себе си, пак сприхав ще си останеш. Нещата не се дават даром – ще учиш и ще работиш; даром се дават само условията, а ти ще работиш и ще учиш, за да постигнеш нещо. Ако искаш от Бога да ти даде всичко даром, ти ще нарушиш закона на свободата.

Човек трябва да бъде свободен. Ако носиш страданието си съзнателно, ти си свободен. Волята взима участие и при страданието, и при радостта. Който няма воля, не може да се освободи от страданието; колкото и да мисли, мисълта не може да го освободи. – „Аз обичам Господа.“ Колкото и да Го обичаш, страданието няма да те напусне. Бог може да те освободи, но ако го махне преди да си разбрал смисъла му, с това се нарушава законът на свободата. Никой не може да застави Господа да лиши човека от неговата свобода. Щом имаш воля, и в дъното на ада да влезеш, сам можеш да се освободиш.

– „Не съм свободен.“ Не говори така! Всеки човек е свободен, но условията му могат да бъдат благоприятни

или неблагоприятни. Ако не работите върху себе си, да подобрите условията, и Бог няма да ви помага. Като работи и прави упражнения, човек може да подобри условията си. Ето, аз ви давам различни упражнения, но някой казва: „До мене ли дойде ред да правя упражнения, да клякам, да ставам, да скачам. Голям, възрастен човек съм, не мога да правя упражнения“. Ако не можеш да скачаш и да се навеждаш, ще ти дам други упражнения, но ще знаеш, че не може без тях. Чрез упражнения всичко се постига; като се упражняваш, ти можеш да станеш и философ, и светия – голяма сила се крие в тях. Има упражнения, без които не можеш да успееш: например ако не побутнеш брадата си няколко пъти на ден, нищо не можеш да постигнеш. Чрез упражненията човек развива търпението си. Изкуство е да ги правиш, без да се отегчиш – можеш ли да дойдеш до това положение, в тебе става преврат, придобиваш нещо ново.

Сега вие правите гимнастическите упражнения, но бързате, нямате търпение. Какво ще правите, ако страдате от ревматизъм? Ако нямате търпение, не може да се лекувате; ще кажете на ревматизма да си отиде, защото вие сте господар на положението, но колкото и да му заповядвате да ви напусне, той не слуша – подчинява се само на търпеливия и свободния човек. Казваш: „Детинщина е да правя упражнения“. Не е детска работа това, но ти трябва да знаеш как да се упражняваш. Ще се упражняваш по различни начини: като бъркаш в яденето, ще гребнеш и ще поднесеш лъжицата до устата – това е упражнение; чупиш хляба с ръцете си, слагаш една хапка след друга в устата си – и това е упражнение. Много упражнения ще направиш през деня, но и вечер, като си легнеш, ще се обръщаш на една и на друга страна в леглото – пак се упражняваш.

Каквито и да са упражненията, всички имат обща крайна цел: да се развива Божествената воля в човека. Като отиваш на работа, не бързай – тръгни бавно, полека и постепенно ускорявай хода си; така по-добре ще свършиш работата си, отколкото ако тръгнеш бързо. Знае се, че ви-

дните педагози, художници и музиканти са били хора на търпението. Какво прави майката? Едва заплаче детето и тя отива при люлката му, да види защо плаче. Колко пъти през нощта майката отива до леглото на детето си, да го приспи и нахрани! Така тя калява и възпитава волята си. Не е лесно да станеш майка и баща. Не е лесна работата на майката, която е родила три-четири деца. Като става по няколко пъти през нощта, тя работи, оформя брадата си. Детето е професор, майката – ученичка: то я буди от сън, учи я как да формира брадата си; колкото и пъти да я събужда, тя става, целува го по лицето и му благодари, че покрай него ще развие волята си.

От една страна, детето възпитава майка си, а от друга – майката възпитава детето. Това не е произволно. Това е новото, идейно схващане, което осмисля нещата. Случва се, че майката е богата, може да вземе слугиня да гледа детето ѝ, но брадата ѝ ще остане неоформена. Значи слугинята ще работи за оформяне на брадата си, а майката ще остане с неоформена брада. Това е наука, но не е за прости хора. Това е истина, която сами трябва да проверите. Ако тая истина не разберете, другите никога няма да разберете.

Христос казва: „Много неща още има да ви кажа, но сега не можете да носите“. Питате: „Какви са тия неща?“. Представи си, че искаш да обичаш някого. Как ще го обичаш, ако нямаш воля? Как ще го обичаш, ако чувствата ти са непостоянни? Да обичаш някого е наука. Така трябва да го обичаш, че той да е доволен от теб. Трябва да го погледнеш така, че да разбере твоята готовност постоянно да му служиш; види ли твоята искреност към себе си, и той да е готов да ти отговори със същото. Не е достатъчно само да покажеш на човека, че го обичаш, но и той да оцени и разбере твоята обич; ако не може да оцени любовта ти, никаква любов не си проявил към него.

Онзи, който искрено обича, само в пет минути може да премахне скръбта на този, когото обича: ще хване ръката му, ще я подържи пет минути и скръбта му ще изчезне. Видиш ли, че някой е скръбен, не му говори, но хвани ръ-

ката му, погледни го в очите и кажи: „Не се смущавай, ще се оправи работата ти, защото си проекция на Бога“. Каквото кажеш с Любов, ще стане, защото в дадения случай ти си авторитет, проява на Божията воля. Хвани ръката на страдащия с благоговение и кажи: „Господи, Ти Си силен и всемогъщ. Ако искаш, можеш да освободиш тоя човек от страданието му“.

Някой казва: „Аз искам да служа на Бога“. Преди да бъдеш служител, ти трябва да се научиш да виждаш нещата. Как ще служиш на Бога, ако не виждаш най-малкото, което Той прави за теб? Влизаш в клас с противоречие в себе си; аз говоря, работя върху умовете и сърцата ви, но ти не виждаш това. По едно време противоречието ти изчезва, а ти не се запитваш как е станало така, че нямаш никакво противоречие. Причината за това се крие в правата мисъл, на която съм ви навел. Правата мисъл разрешава всички противоречия – тя е бутнала кривата мисъл в теб и ти започваш да растеш. Докато разглеждаш въпросите по механичен начин, всякога ще се натъкваш на противоречия.

Мнозина казват: „Учителю, ти можеш да направиш всичко“. Мога и не мога. Не мога да работя против свободата на хората, за мен това е невъзможно. Не мога да ви науча на това, което вие не желаете; за да ви предам известно знание, трябва да вземете участие в това. Има общи работи, има и специфични. Вие трябва да се интересувате от всичко, да бъдете акумулатори, за да събирате Божествената енергия. – „Ние сме нервни хора, не можем да възприемем много енергия“. Че сте нервни, това не е лошо; трябва обаче да пазите нервната си система от пропукване – това е опасно за вас. При здрава нервна система можете да възприемате Божествена енергия колкото искате. Ето защо, когато казваш на човека истината, кажи му Божествената истина. Излез от авторитета на Бога, а не от своя авторитет – само тогава ще бъдеш силен. Православен казва една обидна дума на един евангелист; последният му отговаря: „Благодари, че съм евангелист. Ако не живеех с Евангелието, за тая обидна дума щях да те

търколя на земята“. Силен е тоя човек, защото се държи за Евангелието. Сега и на вас казвам: дръжте се за Новото учение и бъдете силни да издържите на всичко.

Един ден, когато бяхме на Рила, край нас минаха двама туристи. Те се спряха, погледнаха към нас и се засмяха. Единият каза нещо отрицателно по наш адрес; едва направил няколко крачки, той се спъна в един камък, падна и контузи крака си. Аз си помислих: „Не е добре, като вървиш по планината, да допускаш отрицателни мисли в ума си“.

Сега на вас казвам: цяла седмица работете съзнателно върху оформяне на брадата си и усилване на своята воля. – „Как ще работим?“ Ще се молите на Господа, Той да ви помогне. Тя е една от силите на човешката душа – волята е външна проява на душата, която има вътрешно отношение към Бога. Чрез какво се проявява душата? Чрез съзнанието. Много мога да говоря за душата, но вие сте заети – някои от вас са чиновници, бързат за работа; други са домакини, имат деца, грижи за дома си. Радвам се, че сте чиновници, че сте женени, че имате деца, къщи; това са условия за развиване на волята. Ще кажете, че това е главоболие, грижа, мъчение. Така е за онзи, който не разбира законите; за онзи, който ги разбира, това е букварът на живота. И аз съм минал през тоя буквар, но вече не се връщам към него.

Мислите ли, че Учителят, като слезе на Земята и се облече в плът, не учи? И Той учи нещо, което не е знаел. И Христос, като дойде на Земята, научи нещо ново за страданието, което по-рано не знаеше. Казвате: „Учителят знае всичко“. Не е така. Аз се радвам, че човек всякога има какво да учи; радвам се, когато се ограничавам и слизам долу; радвам се, когато съм свободен и се качвам горе. И вие ще слизате долу и ще се качвате горе. Като слизам и се качвам, аз изучавам хората, разбирам нуждите им и всякога мога да помагам. Дойде някой при мен и виждам, че е гладен – веднага го нахранвам и той си отива доволен. Дойде друг – със скъсани обувки, но крайно честолюбив. Как да му помогна, без да засегна честолюбието му? Той

събува обувките си, влиза по чорапи в стаята ми; тогава скривам скъсаните му обувки и му давам нови, а той ги приема и благодари, без да пита къде са скъсаните.

Добре е понякога човек да скрива нуждите си, да не знаят хората; добре е понякога и да знаят нуждите му. Изкуство е, като знаеш нуждите на човека и искаш да му помогнеш, да не нарушаваш свободата му. Пазете правилото: помагай, без да нарушаваш свободата на човека.

Тайна молитва.

25. лекция, 30 март 1932 г., София, Изгрев

ВХОДНИ ВРАТИ

Размишление.

Ще прочета глава 12 от Еклисиаст.

В какво се крие силата на знанието? Ако жената знае да пере вълната, да я влачи, а не знае да я преде, каква сила има нейното знание? Значи силата на знанието е в преденето и тъкането на вълната, т.е. в преденето и тъкането на мислите. Докато мисълта не се изпреде и изтъче на плат, човешкият организъм не може да бъде здрав и силен – това се отнася както до материалната, така и до духовната мисъл на човека. Всяка мисъл, духовна или материална, съдържа известно количество материя в себе си. Желанията и чувствата също са материални, но по-плътни от мисълта.

Материята на мислите, чувствата и желанията се различава от физическата материя по това, че не се разлага – тя прониква всичко. Тогава, ако разбирате Любовта като принцип, вие бихте разполагали с нея като мощна сила навсякъде в живота си. Който носи Любовта в себе си, той ще разполага с всички блага: златото само ще дойде при него; кравата сама ще дойде при него да я издои; крушата сама ще му дава плодовете си, и то през цялата година; знанието само ще му се открие. Всеки човек е написана книга, която може да се чете – и от Небето се интересуват от тая книга, всеки иска да я прочете, да види какво е написано в нея. Само онзи, който ви обича, може да чете вашата книга – за него тя е отворена; ако не ви обича, нищо не може да прочете – вие сте затворена книга.

Какво е написал Бог в книгата на човека? Велики работи, които трябва да се изучават. Там е написано духовното знание, което отваря пътя на човека за всички духовни светове. Като изучава Духовния свят, той се свързва и с Божествения. Казвате, че знанието може да се предава; така е, знанието на миналото и настоящето може да се

предава, но знанието на бъдещето трябва да се изучава. С други думи казано: знанието под вас – на миналото и настоящето, сте го прочели вече в книгите, но сте го забравили, но знанието над вас, т.е. знанието на бъдещето, сега трябва да се изучава. Вие сте чели книгата на рибата, но сте забравили какво нещо е рибата; чели сте книгата на птицата, но сте забравили какво нещо е птицата – от това знание са останали само понятията *риба*, *птица*. Казвате: „Рибата плува във водата и е покрита с люспи, птицата хвърчи във въздуха, има крила, а тялото ѝ е покрито с пера“, но какво са всъщност рибата и птицата – не знаете. И човек лети във въздуха, но не е птица; той има ум, който го улеснява в живота.

Какво ще пишете върху темата *Отличителните черти на птицата*? Върху тая тема лесно се пише, защото това е знанието на Земята. То служи като помагало, като предметно учение. Понеже всички сте минали през знанието на Земята, кажете ми какво представят числата от 1 до 10. Единицата, от гледището на геометрията, представлява точка, отношение; тя е сила, която се проявява. Точката е границата на правата линия. Двойката представлява права линия – отношение между две разумни същества; тя е граница на плоскостта. Тройката е начало на плоскостта в движение: като се движи, плоскостта образува тялото. Като дойдем до четворката, имаме отворения квадрат.

Числата от 1 до 4 са питагоровите числа, понеже Питагор е работил най-много с тях. Първо трябва да разбирате законите на точката, т.е. на единицата, за да разбирате и останалите числа. Когато искаш да ограничиш правата линия, или един принцип, който работи по правите линии, трябва да разбираш свойствата на точката. Тогава ще дойдеш до тройката – начало на плоскостта, и до четворката – край на плоскостта. Петицата е посоката, в която се образува кубът. При петицата и шестицата дохождаме до нашия свят – образуването на телата. Като говорим за значението на числата, имаме предвид висшето знание, за което се изискват специални дарби и способности. Вся-

ка умствена способност започва от един център – начало на нейната дейност, и всяка мисъл се проектира по права линия. Ако не следвате правата линия, вие не разбирате нейните свойства; тя е свят на известни мисли и идеи, на известни постъпки. Ще кажете, че това знание е отвлечено. Кои работи не са отвлечени? Всички са отвлечени – например понятието *красота* е отвлечено. В какво се заключава красотата на човека, кое е красивото в него? Казвате, че на някого очите са красиви, на друг носът е красив, на трети устата е красива. Кое прави очите красиви, кое прави носа или устата красиви?

Да се върнем към точката. За да се прояви, тя трябва да мине през Духовния свят, да се движи, да има особени трептения. В какво направление се движи точката? На тоя въпрос не може да се отговори. Тя има обективен и субективен свят, т.е. външно и вътрешно движение. Обикновено се движи по права линия, което показва, че при движението си образува правата линия; при това точката се движи в две посоки: в посоката на плюса и в посоката на минуса – така тя се поляризира. За да се поляризира, тя трябва да бъде разумна; значи само разумните същества могат да се поляризират. Поляризирането не подразбира раздвояване, то означава два полюса, които съществуват и в съзнанието – плюс и минус. Точката не заема никакво пространство, но същевременно владее пространството – извън пространството тя не може да се проектира. И въздухът привидно не заема пространство, но той се проектира в него. Следователно точката е условие, чрез което се проявяват и правата линия, и плоскостта, и тялото; точката се проявява и в едноизмерния, и в двуизмерния, и в триизмерния свят, в който ние живеем.

Човечеството едва сега започва да живее съзнателно в триизмерния свят. Това се вижда от желанието на хората да летят високо, да правят различни хвърчила, самолети и аероплани. Сегашните хора говорят за слизане на голяма дълбочина и изкачване на голяма височина, но какво всъщност представляват дълбочината и височината те не знаят, а без това знание дълбочината и височината

са несъществени неща. Казват за някого, че има дълбока, висока и широка мисъл. Как се изявява тая мисъл, какво предава тя на човека? Следователно, като говорим за дълбочина и височина в пространството, имаме предвид дълбоките и високи човешки мисли и чувства, чрез които като форми се изявява съзнанието.

И Божият Дух е недостъпен за нас без понятията *време* и *пространство*. Казват, че време и пространство не съществуват. Как щяхме да мислим, ако нямаше време и пространство? Щом има време и пространство, ние мислим. Мислете право, за да се домогнете до реалността на нещата.

Какво е *реалност*? Всяко нещо, което се отрича, е реалност. Всяко нещо, което се твърди, е реалност. Нещата, които се отричат, са минуси в живота; тези, които се твърдят, са плюсове – тая е разликата между едните и другите. Като отричаш и твърдиш нещо, това е процес на унищожаване; с други думи: плюс и минус взаимно се унищожават. Закон е: ако два пъти твърдиш нещо, а един път го отричаш, имаш плюс; ако два пъти отричаш нещо, пак имаш плюс. Така е в алгебрата: като умножаваш две отрицателни числа, получаваш плюс. Ако един път отричаш и един път потвърждаваш нещо, имаш минус. Значи плюс на минус или минус на плюс при умножаването дават минус. Това прилича на оня петел, който ровил в бунището и намерил вместо зрънца скъпоценен камък. Като видял, че лъснало нещо, той си казал: „Откъде се намери тоя камък, да беше поне едно житно зрънце“; ритнал го и напуснал бунището. Ако петелът знаеше как да употреби скъпоценния камък, с него щеше да изхрани не само себе си, но и цялото свое племе.

Казвам: всяка идея представлява един скъпоценен камък. Ако не знаете качествата и цената на тоя камък, вашата идея нищо не струва. Казвате: „Бог е Любов“ и въпреки това не се ползвате от тая Любов – защо? Не знаете как да постъпвате с Бога, да Го заставите да прояви Любовта Си към вас. С постъпките си човек може да застави Бога да го обикне, може и да Го застави да се отдалечи от него.

Сам на себе си човек може да си причини добро, може и да си напакости – от него зависи. В това отношение човек е майстор, могъщ е той. Като правиш добро, Бог те обича и те приближава към Себе Си. Като правиш зло, Той те отдалечава от Себе Си.

Питате: „Кога ни обича Бог?“. Когато правите добро. – „Как да правим добро?“ Това е все едно да питате как се преде. Намерете една жена, която знае да преде, и тя ще ви научи как да правите нишката. Не е голямо изкуство да предеш, но и за това се иска знание.

Сега, целта на моята беседа е да ви науча да мислите по нов начин. Начинът, по който досега сте мислили, води към смъртта. По стария начин на мислене хората умират, бият се и се карат. Този начин оплита хората и произвежда смрад; където минеш, навсякъде се усеща лошата миризма на обърканите човешки мисли. Днес всички разискват върху правото; няма защо да се разсъждава по тоя въпрос – ти трябва да живееш в правото, без да мислиш и разискваш за него. Можеш да мислиш за правото толкова, колкото умрелият – за живота. Ако умрелият мисли за живота си, той ще усети миризмата на гниещото си тяло; това показва, че той е извън физическия живот. И ако търсиш правото по тоя начин, приличаш на умрелия човек. Следователно извън живота правото не съществува. Приемеш ли, че то съществува извън живота, ти си в процеса на разлагането.

В живота правото е пръчицата на капелмайстора: като я вдига и слага, той управлява всички музиканти. Значи правото се изявява във всички процеси на живота: като ходиш, като мислиш, като спиш и ставаш от сън, като ядеш. Имаш право да се движиш, имаш право да мислиш, да чувстваш и да действаш; имаш право да отваряш и затваряш очите си, имаш право да ядеш, да спиш, да говориш. Нарушиш ли правото, слагат букаи на краката ти, поставят те в затвор и страданията идват едно след друго. Като дойдат страданията, не се питайте защо идват, но знайте, че те идват поради нарушаване на закона на правото.

Основа на правото е правата линия. Всеки процес, който става по закона на правото, има отношение към измътването на яйцето. Докато е в черупката, животът не е изявен, следователно и правото не е изявено. Хиляди и милиони яйца има в Природата, които чакат времето на своето излюпване. Питате: „От какво е произлязъл човек?“. От яйце. – „Кой е снесъл това яйце?“ Една голяма кокошка. Бог взел това яйце, сложил го под тази кокошка и след време от него излязъл човек. Ще кажете, че това не е съгласно с теорията за създаването на човека от пръст, нито с научните теории. Това се отнася до разбирането на човека. Важно е да има субстанция, вещество. Бог взел отнякъде субстанция, събрал я на едно място и създал човека; мястото, където сложил тая субстанция, било яйцето. Бог взел това яйце, държал го няколко часа в ръцете Си и от него излязъл човекът. Харесва ли ви тая теория? Ще кажете, че тя не е проверена и научно доказана. Като дойдат до научните теории, хората цепят косъма на две и казват: „Тая теория е еретична, не е съгласна с официалните научни факти“. Чудно нещо! Да греши човек не е еретично; да приемеш, че си произлязъл от яйце, това било еретично, но това е по-приемливо, отколкото фактът, че Бог е направил човека от пръст и вдъхнал в него живо дихание.

Сега аз не искам да ви заставям да вярвате, че сте произлезли от яйце – това сами трябва да проверите и приемете. Яйцето, от което е излязъл човек, има седем черупки и затова, като се постави на измътване, то минава през седем квачки. Това е за мислене; мислете по нов начин, без да сравнявате новата мисъл със старата. Старата мисъл не е авторитетна, нито е меродавна. Детските рисунки не могат да бъдат авторитетни и меродавни за разбирането на големия художник. Днес той е авторитет, а някога, в детството си, е бил ученик. Мислите ли, че вашите детски идеи са били безпогрешни? Мислите ли, че идеите на възрастния и на стария са безпогрешни? Една сестра казва на друга, че е грозна. Тя се обижда и я пита защо казва така. Трябва ли детето да се обижда, че рисунките му са грозни?

Естествено е рисунките на детето да не задоволяват големия художник; те ще станат красиви, когато то придобие възможностите на видния художник.

Кои хора са красиви? Светиите, праведните и добрите хора. Всички останали са грозни, те са в процес на развитие. Добре, че хората са поставени далеч едни от други, да не изглеждат толкова грозни, колкото са в действителност – благодарение на това те се търпят. Ако бяха наблизо, не биха се търпели – несъвършен е засега човекът. Грозотата е подобна на слабия и силния огън: тоя огън разтопява, изгаря и разлага всичко. Грозотата е причина за дисхармонията. Видите ли нещо дисхармонично на човешкото лице, ще знаете, че това се дължи на някаква грозна черта.

Като ви говоря за грозотата, аз не искам да отправям ума ви към резултати на физическия свят. Грозотата е резултат на кривите човешки мисли и чувства, както и на погрешките и престъпленията на хората. Какво мисли сегашният човек? Българинът казва: „Да спи зло под камък!“. Това не е за упрек, но такива са фактите. Някой път искаш да направиш едно добро, но дойде дяволът около теб, хлопа на една, на друга врата, докато му отвориш; най-после се отказваш от доброто и направиш това, което никога не си мислил. Не ти е приятно, че дяволът те разиграва, но не си господар на себе си. Като дойде, дяволът се качва на гърба ти, слага ти гем и цял ден те възсяда; вечер те освобождава и ти се чудиш как си се оставил да те възсяда.

И тъй, приемете новата мисъл, която може да оправи живота ви. Затова е казано в Евангелието: „Това е живот вечен – да познаем Тебе, Единаго, Истиннаго Бога и Христа, Когото Си изпратил“. Кое трябва да познаем – вечното, възвишеното, идеалното, трябва да познаем Бога. Неговата мисъл да бъде обект на нашия живот, Бог да ни бъде образец и от Него да се учим как да мислим, да чувстваме и да постъпваме. На Земята друг образец, освен Бога, не съществува. Колкото и да обичате един човек, той не може да ви бъде образец, все ще се натъкнете на нещо

неразбрано в неговите постъпки и движения – то ще ви засегне. За да стане образец, човек трябва да е съвършен.

Като ученици на Новото учение, вие ще станете съвършени, когато се научите да мислите като Бога. – „Кога ще мислим като Бога?“ Когато Го възлюбите. Новото учение носи нови методи на мислене, на чувстване и на постъпване. Първо ще възприемете Божиите мисли и ще ги опитате, а после ще обикнете Господа и своя ближен. Знаете ли колко е мъчно да обикнеш ближния си, който е толкова грозен? Всеки обича красивия, но как ще обикнеш грозния? Питате: „Как ще обичаме Господа, Когото не сме видели?“. Да обичаме Господа значи да обичаме всичко, което Той е създал. Вие държите в ума си скритата мисъл: „Как ще обичаме Господа, Който е допуснал злото и греха в света?“.

Питам: защо допускате злото и нечистото в себе си? Защо красивата жена се съмнява в мъжа си, когато той говори с друга жена? Има ли нещо лошо в това – нищо лошо няма, но въпреки това жената допуска някъде дълбоко в ума си нещо лошо и нечисто. Аз изнасям тоя факт за оглеждане. Човешката мисъл се е деформирала, изопачила. Всеки трябва да се вгледа в себе си и да си даде отчет права ли е неговата мисъл, или крива. Няма зло или добро в света, което може да се скрие; и най-малката мисъл дава резултат. Като изучавате резултата на своите мисли, може да им сложите различни знаци: плюс, минус; минус, плюс; плюс, плюс; минус, минус. Кой резултат е правилен и кой е неправилен? Знаем, че еднаквите знаци се отблъскват, а различните се привличат. Затова, когато се срещнат двама светии, те не могат да останат на едно място – единият от тях казва: „Аз ще отида на север, а ти – на юг“ или: „Аз ще отида в еди-кое си село, а ти ще отидеш в друго някое, не можем двамата да работим на едно и също място“. Защо не могат да работят на едно място? Защото и двамата са станали положителни. Докато нямаха знания, те живееха заедно, молеха се, изучаваха Природата. На друго място се срещат двама грешници и заживяват заедно; те си казват: „Хайде да отидем заедно в близкото село, да откраднем

нещо, да подобрим живота си“. Щом откраднат няколко овце, те ги разделят помежду си и всеки си отива там, откъдето е дошъл – и те се отблъскват.

Казвам: положителните знаци се отблъскват, но създават Доброто. И отрицателните знаци се отблъскват, но създават злото. Благодарение на минусите в живота се създава правото, благодарение на минусите се явяват проповедниците. Адвокатите защитават престъпниците, а проповедниците поучават грешниците. Минусът има свойството да привлича чуждите овце и да обира парите от чуждите каси. Плюсът има точно обратни свойства: където мине, всичко бяга от него, овцете се прибират в кошарите, касите се затварят. Затова се казва, че добрият човек е вътрешно богат – той е натоварен с възвишени идеи и където мине, дава нещо от себе си. Значи минусът всякога взима, а плюсът всякога дава. Минусът е семето, което взима от почвата; плюсът е почвата, която дава. Плюсът и минусът, събрани заедно, представляват сбор от сили, които създават плода. Вие трябва да знаете силата на минуса и силата на плюса.

И тъй, изучавайте минуса и плюса на всяка мисъл, да знаете какви са благоприятните и неблагоприятните условия, при които тя се развива. Понякога човек се чувства силен, а понякога – слаб. Силен е, защото мисълта му е силна. Силна мисъл е тая, на която Любовта е тил – тая мисъл никога не отпада. Влезе ли едно отрицателно чувство в сърцето ви, например завист, мисълта ви отслабва, а с нея заедно губите и силата си. Слушаш някой красноречив оратор и в теб се явява завист, започваш да се сравняваш с него. За да видиш неестественото положение, в което си изпаднал, погледни се в огледало – така ще разбереш причината за твоето неразположение. Всяка отрицателна мисъл и чувство внасят неразположение в човека. Когато човек не изпълни това, което трябва, започва да стиска устните си; с това иска да каже, че още много мисли го вълнуват, но не може да ги реализира; той живее в голямо изобилие, има много задължения, които не може да изпълни.

Основната мисъл на лекцията е излюпването на яйцето. Това е Божествен процес, който се извършва във всеки човек. Ако тоя процес става правилно, човек е добре разположен и се развива добре. Същото се отнася и до някои духовни процеси в човека: ако не стават правилно, те причиняват известна депресия в него. Депресии стават и в ежедневния живот на човека: например когато детето боледува, майката е в депресия; когато губи, търговецът минава през депресия; през депресия минават ученикът, художникът, музикантът и др. За да се освободите от депресията, трябва да знаете законите, по които тя може да се трансформира.

Започнете с малки опити. Не мислете, че може да измените мисълта на човека изведнъж. Как ще се освободиш от депресията, причинена от въшките, бълхите и дървениците? Ще чистиш къщата си, но това не става изведнъж. Простудил си се и това причинява депресия. За да се освободиш от нея, ще изпиеш четири-пет чаши гореща вода, докато се изпотиш; после ще направиш една топла баня, ще се преоблечеш и като се освободиш от нечистотиите в кръвта, ще ти олекне. Стомахът ти е разстроен – ще вземеш рициново масло. За всяка депресия има специален метод, чрез който можеш да се освободиш.

Някой държи реч, удря на масата – това е депресия. Той набива думите в главите на хората като гвоздеи – защо ги набива? Те не са говеда, разбират какво им се говори. Ти изнасяш една истина; ако слушателите я приемат – добре, а ако не я приемат, няма защо да я набиваш в главите им. Кой не е готов да приеме една чиста, възвишена идея? И аз съм готов да приема тази идея, готов съм скъпо да платя за нея, но никога не бих се съгласил да приема една битпазарска идея. Ако идеята е нова, и при това собствено произведение, готов съм да я купя. Ваша идея е тази, която сами сте опитали. Ще кажете, че във вас живее идеята на Любовта. Ако наистина във вас живее идеята на Любовта, вие ще можете да лекувате – Любовта е сила, която лекува. Ако искаш да лекуваш някого, но се усъмниш дали ще го излекуваш, любовта ти е слаба. Майка,

която обича децата си, може да се справи и със смъртта: тя я хваща за косата и я разтърсва. Само който има Любов, той може да се справи със смъртта. Досега само веднъж е разтърсена смъртта.

Като говоря за Любовта, не казвам, че нямате Любов, но Любовта ви не е толкова силна, че да разтопява елементите, да ги съединява и да образува от тях съединения. Докато Любовта действа, човек мисли свободно; щом изгуби Любовта си, той престава да мисли. Силната Любов дава големи възможности за човека, а слабата – малки. Едно от качествата на Любовта е, че може да примирява хората. Когато двама мъже се карат за една жена, това показва, че те нямат понятие за жената. Единият мъж казва: „Тая жена е моя“ и другият казва същото. Оня, който има законно право върху жената, пита другия мъж на какво основание си позволява да гледа жена му; всеки мъж пита своя приятел кой му позволи да гледа жена му. Това е старата философия на живота. Въпреки това днес всеки мъж счита, че само той има право да гледа жена си – това е ревност. Вие още не знаете какво представлява ревността. Тя е сила, която води човека по възходящ и низходящ път. Когато слезе в низходящия път, ревността става жена. За Бога е казано, че е ревнив – така казва само оня, който не разбира истинските прояви на живота. Бог е ревнив в Доброто, а ние сме ревниви в разбиранията си.

Кое произвежда ревността? Спирането на човешкото развитие; там е злото. Имаш един хляб; понеже обичаш хляба, ти ревниво го пазиш, да не дойде някой отвън да го вземе. Ако дойде куче и се приближи до хляба, ти взимаш камък и го прогонваш. Ревнивият мъж пази жена си, както пази хляба. Аз лесно разрешавам въпроса за хляба: ще приспя оня, който го пази, ще му го взема и вместо един, ще му оставя десет хляба; като се събуди, той започва да се озърта и да се чуди кой му е оставил десет хляба, а е взел единия. При това положение не може да съществува ревност. Друг е въпросът, ако аз бих отрязал половината – тогава ще се сърдите и ще бъдете недоволни. Не е достатъчно само да имате ревност за хляба, но трябва да знаете как да се запази тоя хляб и дали е доброкачествен.

Реалността произтича от разбиране на вътрешния живот. Онова, което ревнувате и за което мислите, никога не се опетнява. Кой може да докосне душата и да я опетни? Материалните неща се опетняват, но душата – никога, тя е неуловима; никой не я е зърнал, нито я е докоснал. Човешката душа и човешкият дух са чисти, девствени. Никой не може да открадне човешката душа. Донякъде сърцето се поддава на открадване, но душата – никога. Душата и духът са съществените неща – те представят човека. Казват: „Вашата душа“. – „Имам ли душа, или нямам?“ Ти сам си душа, а това, което съзнаваш, е външната проява на душата. Значи външните прояви на човека са самият човек, а вътрешните прояви са неговата душа.

Това е новото разбиране на нещата, новата мисъл. Ако разбирате така, вие сте в новата мисъл; ако не разбирате по този начин, очаквате да остареете, да умрете и да отидете на другия свят, откъдето отново ще се върнете на Земята. Щом разсъждавате така, донякъде сте прави, защото изправянето на тялото става само в другия свят. Като не можете да изправите тялото си на Земята, ще отидете в другия свят, там да го оправят. По-добре е човек да изправи тялото си още докато е на Земята, защото в другия свят изправянето е мъчно. Като го изправят там, ще го върнат отново на Земята и ще му кажат: „Повече не греши. Води чист и свят живот“.

Какво се изисква сега от вас? Да създадете вътрешна хармония помежду си. Само така ще се познавате, ще знаете кой е плюс и кой – минус; така ще разберете защо един човек ви е приятен, а друг – неприятен. Онзи, който ви е приятен, е плюс; който ви е неприятен, е минус. Правете опити в класа, да видите как може да сменяте знаците. Има ли някои между вас, които не се обичат? Ако двама не се обичат, нека поставят помежду си един, когото обичат; ако един не е достатъчен, сложете повече, до десет души. Така ще се изменят знаците и ония, които не се обичат, ще започнат да се обичат. Това правило има практическо приложение в живота.

Например ти си момък. Не обичаш един човек, но случайно узнаваш, че той има две красиви дъщери. Как ще

ти стане приятен тоя човек? Като поставиш дъщерите му между себе си и него. Ти започваш да го гледаш през очите на неговите дъщери и незабелязано изменяш чувствата си към него. Имаш един колега, когото не обичаш; чуваш, че той е много богат, разполага с милиони и веднага ставаш внимателен към него, защото имаш нужда от пари. Ако някой няма нито красиви дъщери, нито пари, а ти не го обичаш, намери в него една добра черта – така ще измениш чувствата си. Във всеки има нещо добро, за което можеш да го обичаш. Понякога не можеш да търпиш и себе си и казваш: „От мене човек няма да стане“. Намери една добра черта в себе си и кажи: „Богата е моята душа, тя е излязла от Бога. Като работя, и от мене ще излезе нещо добро“. Кажеш ли си така, в теб ще се яви един вътрешен импулс за работа и ти ще измениш състоянието си.

Аз гледам на Доброто и на злото по особен начин, не както обикновените хора. Докато гледаш на тия сили като обикновен човек, ти ще се обиждаш от неща, от които не трябва да се обиждаш, ще се обезсърчаваш от неща, от които не трябва да се обезсърчаваш. Човек може да се обезсърчи, но не от обикновени неща. Вие не познавате истинското обезсърчение. Някой е изгубил хиляда лева и се е обезсърчил; това е смешна работа. Ще се обезсърчи ли магарето, ако от гърба му снемат част от товара, който носи? Не само че няма да се обезсърчи, но даже ще се насърчи. Магарето губи – насърчава се. Човек губи – обезсърчава се. Значи когато хората губят, обезсърчават се; когато животните губят, насърчават се. С други думи казано: това, което насърчава хората, обезсърчава животните; това, което насърчава животните, обезсърчава хората. Това е неразбиране на истината. Като ви дойде някоя болест, оплаквате се. Боли ви крак – защо ви боли? За вашата грубост. Докато кракът ви е бил здрав, вие никога не сте били внимателни към него, никога не сте го милвали; считали сте, че той е длъжен непрекъснато да работи. Щом те заболи, спри се на едно място, дай му почивка. Докато си почива, милвай го, разговаряй се с него, кажи му: „Извини ме за моята невнимателност. Сгреших към

теб, но ще изправя погрешката си“. Само така ще се примириш с него и той ще оздравее.

Казваш: „Нямам ли право да се отнасям с тялото си и с отделните си органи както искам?“. Имаш право, свободен си, но и те имат право да се оплакват. След това ти ще носиш последствията – ще те теглят под отговорност. Няма да те викат в Окръжния съд, нито в Апелативния, но направо в Касационния, при Бога – там е последната инстанция, там ще отговаряш. Понякога от очите ти излиза особена светлина, като на котка. Ти си изгубил оная мекота, която е присъща на човешките очи. Потърси причината за това анормално състояние на очите си; ще видиш, че тя се крие в някое чуждо желание, на което ти си дал място в себе си. Допуснеш ли едно чуждо, нечисто желание в себе си, ще допуснеш още много. Тези желания ще предадат оня неестествен блясък на очите, който ще се отрази болезнено на целия организъм. Всичко чуждо, неестествено в човека, произвежда реакция в организма, от която той заболява – това е едно от обясненията на болестите.

Много начини има, чрез които човек може да сменя състоянията си, както и да се освобождава от болести. Ако си неразположен, не търси някой слаб, сух като теб, но намери някой пълничък като месечина твой приятел и го хвани за двете ръце. Понеже той те обича, ще ти предаде част от енергията си, от своето добро разположение; така ще стане обмяна между вас. – „Кой ще търси специален човек да се обменя с него?“ Ако не търсиш, беден и гладен ще ходиш. Енергиите, които идат от Бога, се предават чрез хората – те са центрове, през които енергиите на Разумната природа протичат по права линия. Следователно, като заболееш или си неразположен, потърси човек, който те обича; хвани го за двете ръце, погледни го в очите и му благодари за енергията, която си получил от него. Понякога можеш да хванеш двете ръце на човека, а понякога само лявата или само дясната. Хората се ръкуват с дясната ръка и това е добре. Има нещо, което харесвам в българските хора: на хората се хващат обикновено здрави

моми и момци, при това всеки гледа да се хване при онзи или онази, които обича. Затова казвам: „До болен човек не се хващай“. Здравият предава енергия, а болният взима. Има хора, в които играчите кръстосват ръцете си – и това е добро.

Едно време в окултните школи учениците са играли. И вие, за да не се карате, трябва да играете. Видите ли, че понякога атмосферата се сгъстява, хванете се на хоро, за да смените енергиите си. Обменяйте се, но без користолюбиви желания. Бъдете чисти в желанията си, ако искате да си помагате. Има и друг начин на обмяна: ако си неразположен, иди в гората и започни да обикаляш дърветата; обиколи едно дърво и подскочи; обиколи второ, трето и подскачай около тях. Като обиколиш 20-30 дървета, състоянието ти ще се измени.

Ако не искаш да правиш това, иди в планината, където има изворчета. Наведи се, изчисти тия изворчета и продължи пътя си; като минаваш от едно изворче на друго, състоянието ти ще се смени. Болезненото състояние, което се е създало в теб, ще изчезне; отрицателните сили в теб ще се превърнат в положителни, ти ще се почувстваш ободрен и ще се върнеш у дома си готов за работа.

Сега се нуждаете от нова мисъл, която ще ви обогати. Вие се събирате заедно, но всички сте обеднели. Говорите за чистота, за чист живот като нещо вън от вас; говорите и за Любовта, и за светостта, но пак като за неща вън от вас. Ако чистотата, Любовта и светостта са вътре във вас, вие щяхте да се чувствате богати. Днес всеки се стреми към Любовта: тук погледне, там погледне, навсякъде я търси. Всеки свива рамене – защо? Не намира тоя, когото търси. Някой кърши ръце, огъва се насам-натам – защо? Пари няма. Сегашните хора са крайно обеднели. Състоянията, през които сега минават, не струват нищо – те са подобни на старите, овехтели дрехи. Съберете старите си дрехи и ги занесете на битпазар, там да се продават.

Аз едва ли бих дал и един грош за състоянията на сегашните хора – толкова малко струват те. Говоря за обикновените състояния, при които всичките им стремежи

към Божественото, към Великото, ще ги доведат до разочарование. В Божествения свят няма разочарования. Там на всеки ще дадеш това, което трябва, и от всеки ще вземеш онова, което трябва. Ако искаш само да вземаш, без да даваш, ти си на крив път. Оня, който живее в Божествения закон, дава и си заминава. Влезеш ли в Божествения свят, ще вадиш пари от джоба си и ще даваш. Ако даваш, без да очакваш нещо, веднага ще ти извадят от най-хубавия плат и ще те оставят сам да си избереш.

И тъй, откажете се от вашите стари идеи. Че си учил цели десет години – това нищо не значи. Че нищо не си научил – това е твоя работа, няма защо да даваш сметка на другите. Че си се молил няколко години наред – това е пак твоя работа. Молитвата е непреривен процес; ако се прекъсва, тя не е истинска. Ще се молиш и като спиш, и като ставаш от сън; ще се молиш и като работиш, и като почиваш. Целият ти живот трябва да бъде молитва, тя е закон на Любовта.

Какво правиш ти? Дойде ти една отрицателна мисъл, казваш: „Добър е Господ, ще ме освободи“; дойде ти една мъчнотия, казваш: „Добър е Господ“. Прави сте, добър е Господ, но и вие трябва да работите. Това не е Новото учение. Новото учение изисква от човека труд, работа. Ще работиш първо ти, за да дадеш пример и на обкръжаващите. Сега аз говоря и на млади, и на стари. Младостта и старостта са две минали състояния, но вие трябва да станете като малките деца, за които Христос казва: „Ако не станете като малките деца, не можете да влезете в Царството Божие“. Следователно, ако не влезете в Царството Божие като малки, разумни деца, вие не можете да придобиете истинско знание.

Да се върнем пак към квадрата. Всеки знае да дели квадрата – той се дели с помощта на диагоналите. Колко триъгълника се образуват – четири; значи всяка страна на квадрата е основа на триъгълник. Квадратът представлява една реалност. Ако вървите по хипотенузата на триъгълниците, т.е. по диагоналите в квадрата, ще дойдете до едно отрицателно число; ако вървите по страните на квадрата,

ще дойдете до положително число – значи страните на квадрата са положителни числа. Излезете ли вън от квадрата, вие попадате в неблагоприятни условия. Духовните сили, затворени в квадрата, са отрицателни. Външният живот на човека не е нищо друго, освен живот в квадрата – тази е причината, поради която всички хора се намират във военно положение.

Казват за някого, че е кротък човек; отвън няма кротки хора. Опитайте се само да боднете едно малко същество – мравка, пчела, и тя веднага ще ви ужили. Материята в човека е положителна. Ето защо, когато се докосвате до човека или до някое живо същество, трябва да знаете как да разтворите неговата форма, за да използвате правилно неговите положителни и отрицателни енергии. Това знаят и химиците: когато работят с елементите, те ги пипат внимателно, иначе могат да се натъкнат на такива експлозии, които да костват живота им. Химикът търси начин да разложи квадрата, т.е. да намери вътрешните сили на елементите и да ги използва разумно; не постигне ли това, той ще се натъкне на експлозия, която ще му отнеме живота.

Същият закон се отнася и до хората: когато те са невнимателни помежду си, когато отношенията им в материалния свят са неправилни, Царството Божие не може да дойде на Земята. Искате да живеете братски, но при тези условия братският и сестринският живот е немислим. Истинският живот е възможен само когато се намери изходния път от квадрата. Точката е вратата, през която може да влезете в друг свят. Правата линия е вратата, през която може да влезете в друг свят. Квадратът, т.е. плоскостта, е вратата, през която може да влезете в друг свят. Кубът е врата, през която се влиза в друг свят. Следователно, ако не можеш да минеш през вратата на точката, ще минеш през вратата на правата линия; ако не можеш да минеш през тая врата, ще минеш през вратата на квадрата; ако не можеш да минеш през вратата на плоскостта, ще минеш през вратата на куба.

И тъй, точката, правата линия, плоскостта и тялото са входни врати за друг свят. Те са отворени врати, през които можеш да влезеш. Не можеш да разбереш нито тоя свят, нито оня, ако не минеш през тия врати – те са граници между двата свята. Тъй щото, когато се говори в геометрията за точката, за правата линия, за плоскостта и за тялото, ние ги разглеждаме като врати за влизане в Реалността. Силите, които се съдържат в тях, трябва да се разкрият и използват разумно. Ако не можете да влезете през тия врати, вие ще се карате, ще се биете, няма да се разбирате. Намерите ли начин за влизане през вратите на точката, на правата линия, на плоскостта и на тялото, ще живеете в братство помежду си. Това значи идване на Царството Божие на Земята.

Само Божията Любов носи пълния Живот.

26. лекция, 6 април 1932 г., София, Изгрев

ЗАКОН НА ВЯРАТА И ЛЮБОВТА

Размишление.

Тема за следния път: *Отличителните черти на омразата и Любовта.*

Често се говори за значението на числата. Под *число* разбираме отношение и връзка – отношение и връзка между какво? Казваме: отношение между души, връзка между души. В човешката душа и в човешкия дух има скрити прояви, които трябва да се изявят, проявят, или материализират – за това са нужни простор и форма. Отношение, или връзка, съществува най-малко между две същества, сам човек не може да има отношение. Следователно, като говорим за единицата, имаме предвид Битието. Като говорим за единицата, разбираме един камък, едно дърво, един кристал, една птица, един човек, един ангел, един Бог. Всички останали числа са части от единицата, т.е. единицата, разделена на по-малки части във възходящ и низходящ ред. Дойдете ли до нулата, не е важно да знаете какво представлява единицата. Въпреки това вие искате да знаете какво нещо е единицата, т.е. Бог, искате да знаете каква форма има Той. Това не е важно. Знайте, че Бог се проявява във всяка форма: в камъка, в дървото, в Слънцето, в звездите, в човека, в ангела – в малките и в големите форми. Да видите Бога – това зависи от вашето съзнание.

Съзнанието на сегашните хора е будно за обикновените работи, но не и за необикновените. За какво мисли мравката – за обикновени работи; колкото и да е учена, тя не може да мисли за нищо по-високо от това, което се отнася до нейния живот. Не може да мисли за човека – няма представа за него. Даже пчелата, която има по-висока култура от тази на мравката, никога не мисли за човека. Културата на пчелите е затворена в един кошер, където се поддържа абсолютна чистота. Тяхната култура

не допуска никакви болници: ако една пчела се разболее, веднага я изнасят навън, там да умре и след време отново да се прероди. Пчелите живеят в колективно съзнание.

Какво може да се каже за съзнанието на сегашните хора? Те живеят с криви, погрешни възгледи за нещата, даже и за себе си – например понякога те се подценяват, а понякога се надценяват. Трябва да изправите мнението си за себе си. Знайте, че колкото и да сте повдигнати или долностоящи, ако Бог не ви обърне внимание, нищо не сте, нито щяхте да съществувате. Една от погрешките ви е тази, че нямате отношение към Бога. Колко пъти Той ви е помагал и помага! Той мине покрай вас, потупа ви по гърба, погали ви по главата, но вие сте заети, ядете, не Му обръщате внимание – и вие, като паяка, сте хванали една муха и смучете кръвта ѝ. Добре е това, което правиш – храниш се, но помни, че както ти смучеш кръвта на мухата, така ще смучат и твоята кръв. Каквото правиш на другите, същото ще правят и на тебе. Ти се оплакваш, че те ядат. Не е лошо това, привилегия е да те ядат, но трябва да знаеш кой те яде – ако те яде някой, който стои по-високо от теб, добре, но да не те яде такъв, който стои по-долу от теб!

И тъй, не питайте какъв е Бог. Не се влияйте от възгледите на другите хора, нека всеки си мисли за Бога както иска. Техните възгледи да ви служат само като допълнение, но вие сами трябва да имате ясно, определено, вътрешно разбиране за Бога. Всеки да си каже: „Понеже живея, моят живот иде от Бога. Понеже мисля, чувствам и действам, моята мисъл, моите чувства и действия идат от Бога. Понеже се движа, и движението ми иде от Бога“. В Божествения свят няма начало и край на нещата. Ако виждаме някакво начало и край, това са привидни положения. Да допуснем, че имаме един съзнателен център, който иска да се прояви. Ако тоя център е семе, първо ще поникне, ще пусне листа и клончета и най-после ще цъфне. Така то изпраща своя аромат на няколко километра в пространството, с което кани гости на угощение. Пчелите, бръмбарите, пеперудите получават покана, обличат

парадните си дрехи и тръгват на угощение. Те се събират от различни краища и от различни направления във вид на лъчи и пристигат към дадения център. Енергиите, които излизат от центъра, са положителни. Ако срещнат някакво противодействие, те се пречупват, изменят своята посока.

Когато човек възприема известни енергии, трябва да стане отрицателен. Ако е вярващ, пак трябва да е отрицателен, защото Вярата е възприемателна сила. Който иска да възприеме нещо от Бога, трябва да има Вяра в Него, т.е. да бъде отрицателен. Докато не станеш отрицателен, ти нищо не можеш да възприемеш. Вярата отваря човешката душа. Казвам: искаш ли да възприемеш нещо, ти трябва да се отвориш като цвят, да дадеш на светлината да проникне в теб – само така ще дойде Божието благословение при теб. – „Молих се, затова дойде.“ Ще се молиш, защото молитвата е необходима, но няма да мислиш, че с молитвата си призовал Божието благословение. Ти си длъжен да се молиш; ако не се молиш, ще умреш. Можеш ли да кажеш, че като си направил 20 вдишвания, трябва да ти се плати? Ти си длъжен да дишаш. Някой казва: „Толкова години минаха, откакто се моля на Бога, и Той нищо не ми е дал“. Не говориш истината. Не се позволява на окултния ученик да говори така. Ти имаш лице, очи, нос, уста; имаш мозък и сърце, т.е. главна нервна система и симпатична нервна система; можеш да мислиш, да чувстваш и да действаш. Трябва ли след всичко това да кажеш, че Бог не ти е дал нищо? Мнозина, напреднали и обикновени, мислят, че Бог нищо не им е дал, но всички са на крив път. Това са изкушения, които минават през ума на всички хора. Ще кажете, че дяволът ви изкушава – какво всъщност е дяволът?

Един млад момък е отчаян от живота, не иска да живее; седи и мисли защо Бог го е създал – това е изкушение. Друг беден момък няма дрехи да се облече; върви по улиците, среща добре облечени хора и се чуди защо той няма дрехи – това е изкушение. Някой момък следва в университета, но като види една красива мома, напуска

университета и тръгва след нея – следи я, да види с кого се среща; и това е изкушение. Дяволът е хванал здраво тия момци и не ги пуска. Момата не знае нищо за тоя момък, а той не може да учи, все за нея мисли: професорът преподава, а той мисли за момата. Като дойде време да държи изпит, пропада. Той е недоволен от себе си и си казва: „Откъде се намери тая мома, че обърка ума ми? Ако не беше тя, нямаше да пропадна на изпита“. Момата не е виновна; тя е добра, благочестива, отива да прави благодеяния, а той върви след нея. Това е съчетание на факти, на които момъкът се е натъкнал, без да иска. Момъкът трябваше да си каже: „Красива е тая мома, понеже е учена, била е добра и послушна, обичала е майка си и баща си. Аз не съм учен като нея, затова трябва да уча и да не се отклонявам от своя път“. Наистина, красивите хора са учени – принципно е така; дали и вие сте съгласни с мен – това е друг въпрос.

Какво представлява красотата? Тя дава живот, осмисля нещата и никога не се губи. Красота, която се явява и губи, не е истинска, тя е рефлексия, сянка на нещо. Красотата е качество на човешката душа. Когато душата се проявява, човек става красив. Красивият има особени черти на лицето, особен израз на очите. Като погледне някого, той прониква до дълбочината на душата му, без да го смущава; знае, че в него живее Духът. В неговия поглед се крие Любов, затова се казва, че можеш да познаеш човека само ако го обичаш. Външно, колкото и да го гледаш, не можеш да го познаеш. Да мислиш, че външно ще го познаеш, това значи да го познаваш по резултатите, по миналото му; всъщност невъзможно е да познаеш човека по резултатите.

Някой казва: „Аз не съм добър“. Не говори така. Доброто живее във всеки човек като сила, която подкрепя неговата свобода. Злото е сила, която ограничава свободата. В този смисъл човек трябва постоянно да проявява Доброто като основа на своя живот. Той е добър дотолкова, доколкото проявява и възприема Доброто в себе си. Ако Доброто участва във всичко, което говориш и правиш, ти

постоянно се освобождаваш. Това, което ограничава ума, сърцето и волята на човека, е зло. Що се отнася до душата, злото не може да я ограничи, но може да ѝ причини страдания. Като знае своята разрушителна сила, злото само се пази да не прояви всичката си сила.

Някой казва, че злото е всаден грях в човека; по-право грехът е резултат на злото. Някои смесват греха със злото – те са две различни неща. Грехът е резултат на злото, а злото е разумна сила, която разрушава и ограничава – и то има свое предназначение. Някога злото е било сила на ограничение, но днес, според работата, която извършва, минава за отрицателна сила. Като знаете това, не се занимавайте със злото, не мислете за него.

Казвате за някого, че е лош, зъл човек – това е резултат. Злото е разумна сила. Ако попаднеш под негово влияние, ще изгубиш свободата си и няма да се проявиш правилно. Ако попаднеш под влияние на Доброто, ще запазиш свободата и здравето си. Бъди добър и външно, и вътрешно, за да разбереш сам, че вървиш по пътя на Доброто. Бог привлича добрите хора към Себе Си. Който проявява Доброто, лесно изпълнява своите задължения; ако прояви злото, той се отказва от задълженията си. Когато греши, човек предизвиква Любовта на Бога към себе си; когато прави Добро, той предизвиква Свободата. Любовта иде да ни спаси: тя е майката, която иде да спаси сина си, който не върви в правия път. Тоя син причинява страдания на майката, но въпреки това тя го спасява.

Мнозина се питат, като следват толкова години тоя път, какво особено са научили. Ако не бяхте учили, нищо нямаше да знаете. – „Какво съм придобил, като съм се подвизавал цели 20 години?“ Ако през това време беше търгувал и печелил пари, какво особено щеше да придобиеш? Ако знаеш на какво разстояние се намират Венера и Сатурн от Земята, какво ще придобиеш? Сегашното знание е относително. След хиляда години това разстояние ще се измени. Какво си знаел тогава? Колко ще струва твоето знание? В Природата всичко се изменя. Сегашните хора правят изчисленията си по един начин, в бъдеще ще

ги правят по друг. Днес някой учен работи върху известна задача две-три години, в бъдеще тя ще се реши за пет минути. Как ще стане това? Ще зависи от бързината на мисълта. Ако отидеш на Слънцето с бърз трен, ще стигнеш за 250 години; ако се движиш с бързината на светлината, ще стигнеш за 8 минути. Сегашният начин на пътуване е бавен. Където минеш, ще имаш възможност да се спираш, да разглеждаш нещата и да ги изучаваш.

ОС Има две сили (виж фигурата), които действат в противоположна посока. Те образуват хипербола, в която силата, действаща отвътре, е по-голяма от външните сили и препятствия – затова движението им е възходящо. Такова е положението на младия. Вие сте дете, растете нагоре; силата ви е по-голяма от външното противодействие. Ставате 20-годишен, още растете; като станете на 30-40 години, растенето спира. Дойдете ли до 50-60 години, силата ви намалява вече, гръбнакът ви не издържа на външните препятствия и постепенно започва да се прегъва. Ако вътрешната ви сила не намаляваше, вие трябваше да бъдете прав, без никакво огъване на гръбнака.

Същият закон се отнася и до мисълта: до едно време тя расте, държи възходяща посока, докато най-после започва да се прегърбва. Казвате: „Вечните закони не могат да се разрешат“. Не е нужно да ги разрешите, вие трябва да мислите правилно. Никъде не е казано, че трябва да разрешите тайните на Слънцето, но душата ви трябва да има отношение към светлината и да я изучавате. Бог има отношение към нас и ни изучава. – „Какво е Бог?“ Това е една от великите тайни, която не може да се разреши. Когато я разрешиш, ти ще станеш едно с Бога. – „Искам да зная всичко.“ Когато научиш всичко, ти ще изчезнеш – изчезването не е наука. Сега трябва да имаш Вяра. – „Какво е Вярата?“ Тя е отрицателна сила, чрез която възприемаш благото, което ти се дава. Затова трябва да отвориш ума, сърцето и душата си, за да възприемаш.

Без Вяра в Бога Любовта не се проявява. Казано е: „Бог е Любов“, следователно, когато Бог проявява Любовта Си

към нас, ние ще проявяваме Вярата си към Него. Когато ние проявяваме Любовта си към Бога, Той проявява Вярата Си към нас. Иначе казано: когато ние проявяваме Любов към Бога, Той проявява Мъдростта Си към нас и ни изучава. Той е тих и спокоен, наблюдава какво правим и всяко нещо преценява правилно според законите на Мъдростта: което е право, одобрява, кривото слага настрани; най-после казва: „Спри вече!“.

Христос казва: „Не дойдох да изпълня Своята воля, но волята на Оня, Който Ме е изпратил“. Как познавате дали вършите волята на Бога? Това се познава в малките работи. Ако искате нещо малко от Бога и Той ви послуша, вие вършите Неговата воля. – „Не ме слуша Бог.“ Как ще те слуша, като Му говориш на неразбран език? Говори на разбран език, за да те слуша.

Казвате: „Голямо е злото в света“. Отговарят: „И Доброто е голямо“. Злото и Доброто са две сестри: едната е грозна, а другата – красива. Няма по-грозно същество от злото; няма по-красиво същество от Доброто. Видиш ли някога злото, повече няма да желаеш да го срещнеш; видиш ли Доброто, всякога ще искаш да го виждаш. Злото е грозотата в човека. Една млада, но грозна туркиня се оженила за един богат турчин. Според турския обичай тя можела да вдига булото от лицето си само пред мъжа си и пред родните му и го запитала: „Пред кого мога да се откривам?“. – „Пред когото искаш, само не пред мен.“

Като ученици на Окултна школа, вие трябва да изучавате окултните науки. Някой се оплаква, че нямал знания, не можел да чете по ръката. Това е лесна работа – ще прочетеш няколко съчинения по хиромантия и ще научиш нещо; важно е да имаш интуиция, тя помага при окултните науки. Виждаш една река – знаеш колко е широка, но не знаеш дълбочината ѝ; взимаш един камък, хвърляш го и определяш дълбочината. Интуицията е камъчето, което хвърляш, тя помага при разрешаване на трудните задачи. Човешкото сърце е река, на която трябва първо да знаеш дълбочината, а после ширината. Линията на сърцето в човека има дълбочина и ширина, които трябва да се изу-

чават. Тая линия върви в посока, обратна на умствената. Линията на живота определя границата на Любовта, върху която е построен Божественият свят.

Казваш, че Бог не съществува; докато имаш палец, Бог съществува за теб; отрежат ли ти палеца, Той престава да съществува. Значи палецът е Божественото в човека, той трябва постоянно да се движи. Заболееш ли, движи палеца си.

Ще ви дам едно упражнение за палеца. Докато не получите резултат от упражнението, не говорете на външните хора за него. – „Защо?“ Понеже между вашето и тяхното съзнание няма хармония, ще се натъкнете на мочурлива почва, от която мъчно се излиза. Търговец си, работите ти не вървят; седни на един стол и започни упражнението. Изнеси дясната си ръка напред с дланта надолу и допирай последователно палеца си до всички пръсти на ръката: до малкия, до безименния, до средния, до показалеца; след това обърни същата ръка с дланта нагоре и направи същото упражнение. После направи двете упражнения с лявата ръка, първо с дланта надолу, а после – с дланта нагоре. Като свършиш упражнението, ще почувстваш едно просветление в ума си и ще намериш начин как да оправиш работите си. Ако не си разположен, направи същото упражнение. Скръбен си – направи упражнението. Палецът, като представител на Любовта, ще предаде нещо от себе си на другите пръсти – това ще помогне на мозъка и на слънчевия възел и те ще започнат да работят.

Някой стои прав, свива раменете си и мълчи – закъсал е нещо, работите му не вървят добре. Друг е скръстил ръцете си отпред – защо? Обеднял е, не знае какво да прави. Някой слага ръцете си отзад – загазил е някъде; турците държат ръцете си в това положение. Друг върви, маха ръце напред-назад, наляво-надясно – и това не е правилно. Като ходите, дръжте ръцете и краката си успоредно. Не спазвате ли това положение, няма да имате резултат и работите ви няма да се нареждат добре. Ръцете и краката трябва да знаят, че имат господар, който ги управлява. Правилното движение на ръцете и краката регулира мозъчната нервна система.

Мнозина седят на едно място и мислят за чудеса, за велики работи. Благодарете, че не сте готови още за чудеса. Ще дойде ден, когато ще правите чудеса, но още не е време. Не се заблуждавайте в желанията си. Ако е за чудеса, съвременната техника не е далеч от тях. Трябва да имате правилно, философско разбиране за нещата. Прави чудеса със себе си. Обезверил си се нещо; намери причината за това и си помогни – ето едно чудо. Искаш да станеш в четири часа сутринта, да свършиш някаква работа, но се успиваш. Какво трябва да направиш? Щом искаш да станеш рано, хвани палеца на лявата ръка с палеца и показалеца на дясната си ръка и кажи: „Искам да стана утре в четири часа сутринта“. Направи същото и с дясната ръка: хвани палеца на дясната ръка с палеца и показалеца на лявата и кажи същите думи. По тоя начин ти се свързваш със силите на Разумния свят и ги викаш за свидетели. Зад палеца стоят същества от Разумния свят, с които ти се свързваш. Палецът е антена, ти отваряш телефона и започваш да говориш; пръстите са антени, чрез които човек комуникира с Духовния свят.

– „Ще успея ли?“ Ако не се съмняваш, ще успееш. – „Защо се съмнявам?“ Защото имаш тъмнина в ума. Тъмнината показва, че нямаш отношение към нещата: или Вярата ти е отслабнала, или Любовта ти не се проявява. Където има тъмнина, там става вкисване. Ако Вярата ти е пасивна, а духът – активен, работите се нареждат добре. Ако всичко в теб се неутрализира, както се получават солите в химията, всяко растене престава; тогава казваш: „Нищо не ме интересува вече“. Ако си цигулар, захвърляш цигулката настрани; не я захвърляй, вземи я и започни да свириш, да изучаваш всеки тон, всяко движение на лъка. Аз правя това всеки ден поне по 5-10 минути. – „Какво особено си постигнал?“ Много нещо постигнах. Аз не се стремя да стана философ, светия или ангел – отдавна съм такъв.

Някой иска сега да стане светия; той е светия, но не вярва в това. Пръв ти трябва да съзнаеш, че Бог те е създал добър и си такъв. Ако очакваш хората да те признаят за добър, твоята работа е пропаднала. Сам ще намериш

Доброто в ума си и в сърцето си и ще го проявиш. Ако е останало нещо отрицателно в теб, ще го филтрираш. – „Не разбирам някои работи.“ Какво искаш да разбереш? В дадения случай ще разбереш само закона на Вярата и закона на Любовта – нищо друго не ти трябва. Вярата ще те кредитира. Доколкото имаш вяра в даден човек, дотолкова той ще те кредитира. Доколкото можеш да направиш нещо за него, дотолкова ще те обича той; доколкото ти си проявил любовта си към него, дотолкова и той ще прояви своята любов към теб. Любовта носи придобивките. Както работата определя придобивките, така и Любовта. Според мен работата и Любовта са едно и също нещо. Вярата е очаквателно състояние: имаш Вяра и очакваш да дойде Божието благословение. Щом дойде благословението, ти взимаш мотиката, четката или перото и отиваш на работа – това са все почетни длъжности.

Един ден виждам един брат – носи буре с вода. Като ме видя, спря и ми каза: „Закъсах, Учителю“. Някога си закъсвал, но сега, като носиш вода, оправяш работите си; мисли, че бурето е пълно със злато. Да занесеш тая вода на жадни хора струва милиарди – всички ще ти благодарят и така ще създадеш правилна връзка с тях. Човек трябва да носи вода, сам да си купува хляб, да не се стеснява. Водата представлява животът, а хлябът – Словото Божие. Цял ден ти разнасяш Словото между хората: едни го приемат, други – не. Ти се връщаш обезсърчен, недоволен, че не приемат хляба ти – казват, че не струвал; щом не струва, направи по-хубав, да ги задоволиш.

Един евангелист разказваше, че след като проповядвал с години на хората, малцина приели Словото, повечето се отнасяли с недоверие към него. Много естествено – не се интересуват хората от неговите проповеди. Друг е въпросът, ако им говори за забогатяване. Нека опита да им каже къде има заровено злато, да види колко души ще го последват. От златото всеки се интересува, а от Словото Божие – малцина.

Питам: какво по-голямо богатство търсите от това да подобрите живота си? Всеки може да стане малджия –

достатъчно е да вземе пръчицата и да тръгне с нея. Щом човек има любов към златото, ще познае къде е заровено, както кучето намира заека по следите му. Щом намериш следите на златото, ще го вземеш и ще скриеш пръчицата си. Казвате: „Да копаеш златото от земята – това не е Божествено“. Да даваш пари под лихва Божествено ли е? Да вземаш повече, а да даваш по-малко, Божествено ли е? Божествено е да даваш повече, а да вземаш по-малко. Същият закон се отнася и до знанието: ще даваш повече, ще взимаш по-малко. – „Защо?“ Като взимаш по-малко, ще го обработваш добре; взимаш ли много знания, ще ги трупаш, без да ги асимилираш. Чрез знанието ти запазваш светлите си и красиви мисли и чувства.

Една млада сестра разказваше как се справяла с изкушенията. Като срещала някой лош човек, тя си казвала: „И в тоя човек живее Бог. Добър е той“. Права е сестрата: по естество човек е добър, по прояви може да бъде лош. Кога проявява лошото – когато му се отнеме нещо ценно: вземи любимото дете на майката и тя ще озверее; вземи парите на търговеца и той ще озверее; кажи обидна дума на някого и той ще озверее. Върни детето на майката, за да се отвори сърцето ѝ; върни парите на търговеца, за да го успокоиш; кажи една добра дума на обидения, за да го разположиш.

Сега вие искате да знаете обича ли ви Бог, или не. Ако досега не сте разбрали това, сте за съжаление. Бог ви обича и е доказал, че ви обича, сега вие трябва да Го обичате и да докажете това. Мислите, че обичате Бога, и очаквате Той да ви възнагради за вашата Любов – това е криво разбиране. Ваша задача е – и на млади, и на стари, да служите на Бога; Той ви е дал Свобода, която трябва да проявите в служене на Бога. Как ще служиш на Бога – с Любов. Кажи: „Господи, благослови всички, които вършат Твоята воля, изпълни сърцата им с Любовта Си“. Някой иска да убеди ближния си, че Бог съществува. Той отдавна знае това, няма защо да го убеждаваш. Оня, на когото проповядваш, е пробуден вече, той отдавна те очаква. Ученикът трябва да очаква Учителя си; той има вътрешен стремеж за разумна работа.

Сега вие се оплаквате, че сте остарели и побелели. Аз мога в една нощ да почерня косата ви, но при условие, че посветите целия си живот в служене на Бога – каквото ви каже Той, да го изпълните. Мога бедните да направя богати, но при същото условие – цял живот да служат на Бога. Да служиш на Господа – това е най-великото в живота. Като не разбирате това, вие мислите само за себе си, мислите, че ви липсва нещо. Нищо не ви липсва, даже страдате от изобилие. Не е лошо изобилието, но трябва да се използва разумно. Не са лоши и философските разбирания на миналото, но днес има нещо ново, което трябва да се приложи. Животът на миналото е бил добър, но сегашното време носи нови разбирания, нови методи.

Станете ли сутрин от сън, благодарете на Бога; дали сте разположени, или не – не е важно, всякога благодарете на Бога – така ще се яви светлина в ума ви и ще започнете да мислите и да чувствате право, така ще се насърчите да следвате правия път. Насърченията и обезсърченията си имат своята добра страна: трябва да се обезсърчиш, за да получиш нещо от Господа; трябва да се насърчиш, за да се прояви Любовта чрез теб.

В живота има стари неща, отживели времето си, и нови, за които човешките умове още не са готови. Когато Давид[28] се би с Голиат, Саул[29] му даде всички нови, модерни оръжия, за да се сражава с тях, но Давид хвърли копието и меча настрани и взе прашката си. Той каза на Саул: „Тия неща не са за мен“ и с прашката си победи Голиат. Ти може да си богат, да имаш къща и имоти – това е модерно съоръжение. Хвърляш настрани богатството, отказваш се от къщата и като последен бедняк излизаш с прашката си и убиваш Голиат. Ако си беден и силен, като видиш, че разбойник напада богат човек, ще го повалиш на земята. Ако си само беден, ще му кажеш: „Обери тоя богаташ, вземи богатството му, но бедния не обирай. И аз съм беден, от теб очаквам да ме нахраниш. Доволен съм, че срещнах такъв човек на пътя си“. Казвате: „Ако разбойникът нападне и нас?“. Не се безпокойте, той знае кого да напада и обира. Ако си слаб и беден, ще потупаш разбойника по

гърба и ще му кажеш: „Такъв човек търся – да обира богатите и да дава на бедните“.

Казвам: стреми се към вътрешно богатство, което или сам си придобил, или си го получил в наследство. За да бъдеш вътрешно богат, трябва да имаш известен капитал – без тоя капитал не може да се говори за богатство. Външното богатство се определя от количеството злато, което човек има в кръвта си. Ако не е така, всички хора щяха да бъдат богати. Много американски милионери станаха просяци – защо? Нямаха това количество злато в кръвта си, което да отговаря на външното им богатство. Онзи, който има злато в кръвта си, никога не може да изгуби богатството си и да обеднее.

Какво представлява златото в човешката кръв? Как се изразява то вън от човека? Като доброта и благородство; значи Доброто и благородството са вложени в човека като капитал, който трябва да се обработва. Следователно, ако Доброто не е вложено в него, той никога не може да стане добър, затова казвам: прояви Доброто! – „Като стана добър, ще го проявя.“ Така не се говори. Доброто е в теб и ти трябва да го обработиш и проявиш.

Изявявайте Доброто, изявявайте и Любовта. Коя е причината към някои хора да проявявате Любов, а към други – не? Тяхната отрицателна сила. Когато тая сила в човека е голяма, Любовта ви не може да се прояви към него. За да прояви доброто в себе си в пълнота, човек трябва да стои над обикновените хора, за да не му влияят. Има лоши хора, по-силни от вас, и като попаднете в средата им, започвате да се влияете от тях. Мисълта им е по-силна от вашата, вие започвате да се съмнявате и колебаете и вярата ви отслабва. Дойде ли такъв човек при вас, започва да говори против Бога, да отрича съществуването Му. Той отрича Господа, защото в миналото е бил философ и се е опълчвал против идолите, а сега е забравил, че идолите са съществували някога, и като е дошъл на Земята, проповядва на хората, че Бог не съществува. Идолите са изчезнали от няколко хиляди години, но идолопоклонничеството няма нищо общо с идеята за Бога.

Старите египтяни са обожавали Апис[30] – това е остатък от миналите времена, когато хората са обожавали всички същества. Те са вярвали, че Бог живее във всяко живо същество. Впоследствие, когато са изгубили идеята за Бога, в тях е останало само обожаването на животните – главно на ония, на които гледали като на свещени. Старите египтяни са обожавали и крокодила.

Следователно хората, които отричат Бога, искат да кажат, че не признават тоя Бог, в когото старите египтяни са вярвали. Днес трябва да си създадете правилно разбиране за Бога – да знаете, че Той се проявява чрез човешките мисли, чувства и постъпки. Когато повярва в истинския Бог, човек е готов да се откаже от всичко временно на Земята – от богатството си, от положението си; и цар да е, той е готов да заеме най-ниското положение. Ако искате да станете силни, услужвайте си един на друг. Силният да служи на слабия, както майката служи на своето дете.

Като ученици, работете за усилване на волята си. Движете пръстите си, особено палеца. Като дойде една добра мисъл в ума ви, не я отлагайте. Ако искате да усилите волята си, веднага приложете мисълта. С усилването на волята ще усилите и тялото си, всички органи ще започнат да работят добре. Палецът е Божественото начало в човека. Като го движиш, ще си казваш: „Има Бог!“. – „Загазих много.“ – „Не съм загазил.“ Дойде ли една отрицателна мисъл в ума ти, свий ръката си на юмрук, постави палеца отгоре и кажи: „Има Бог!“.

Ще правите различни упражнения за усилване на волята, без да говорите на хората за това, което вършите. Намислил си да дадеш хиляда лева на някого в името на Господа – дай и нищо не говори. Като дадеш, можеш да говориш, но преди да си направил доброто, не говори за него. Не дръж палците си скрити между другите пръсти. Ако ги криеш, волята ти ще отслабне, а отслабването на волята е условие за заболяване. Болестите са необходими за каляване на волята, следователно, каквато и болест да имаш, хвани болното място и кажи: „Ще служа на Господа“. Радвай се, че кракът ти се свива и отпуска. Определе-

но е какъв трябва да бъде ъгълът на огъването на ръцете и на краката.

Ще кажете, че това са дребни работи, с които не трябва да се занимавате. Ако не се занимавате с дребните работи, с великите никога няма да се занимавате.

Тайна молитва.

27. лекция, 13 април 1932 г., София, Изгрев

ДИНАМИКА НА ЖИВОТА

Размишление.

Ще ви дам за размишление през цялата седмица 19-и стих на глава 1 от Евангелието на Лука: „А отговори ангелът и рече му: „Аз съм Гавраил, който предстоя пред Бога; и проводен съм да ти говоря и да ти благовестя това“.

Благовестването става по различни начини. Докато се занимават с външната страна на живота, хората имат частично разбиране за него. Например мнозина се занимават с външната страна на яденето: как е сготвено, има ли достатъчно масло, има ли черен или червен пипер, магданоз и други подправки. Като го опитат, казват: „Вкусно, хубаво е това ядене“ – значи всичко е до вкуса на храната. Ако ядете само за удоволствие, за да опитате вкуса, вие не сте разбрали вътрешния смисъл на храненето.

Животът във всички свои прояви има динамична страна. Днес хората се занимават главно с външната страна на живота. Като се говори, те спират вниманието си до изразната, външната страна на словото – всеки иска да говори хубаво, да бъде красноречив; това се отнася до външната страна на говора, т.е. до вкуса. Едно ядене може да няма много подправки, да няма много масло и пипер, но като ядеш от него, да се чувстваш по-здрав. Според мен това е динамичната страна на яденето. Значи всяко нещо има своя външна, осезаема страна и своя скрита, невидима, динамична страна.

И музиката има външна и вътрешна, т.е. динамична страна – например всички пеете и свирите, но повече външно: пеете и мислите какво ще кажат хората за вас; това е външна страна на пеенето, вкусът на пеенето. Като пеете или свирите, вие трябва да произвеждате динамични сили. Добър музикант или певец е онзи, който произвежда динамични сили в себе си или в обкръжаващите. Всеки тон трябва да съдържа динамична сила. Много хора

са се посветили на музиката като средство за прехрана и това не е лошо, но желая всички хора да станат истински музиканти, да дойдат до вътрешната страна на живота, до динамиката му.

Готвачът може да задоволи вкуса на своите клиенти, но ако чрез яденето не събуди в тях динамични сили, не е истински готвач. Слушате един виртуоз, възхищавате се от техниката му, от изпълнението му, но душата ви не се затрогва; това е външната страна на музиката – той не събужда динамичните сили в слушателя, това не е динамична музика. Истински музикант е онзи, който преобразява хората, прави ги добри. Музиката може да настройва външно хората, а може и да ги преобразява вътрешно, да проявят доброто в себе си. Следователно като слушате някой музикант, не се спирайте само на външната страна на неговото свирене, но вижте какво събужда той във вас. От всеки пръст на музиканта трябва да излиза енергия, която да се предава на слушателите; не се ли предава енергия, колкото и да са меки или силни тоновете, които излизат от пръстите, това свирене е външно, лишено от динамика. Същото се отнася и до говора: има мек и силен, слаб и енергичен говор – в последния действат динамични сили.

Сега аз искам да обърна вниманието ви върху динамичната страна на живота. Всичко, което виждате отвън, е външната му страна. Срещам един добре облечен човек: с нови дрехи, с нови обувки, добре пригладен, с хубава вратовръзка, със златен часовник. Поглеждам към него и се питам: „Какво му придават новите дрехи?“. Нищо особено – и с нови, и със стари дрехи той си е все същият. Един ден дрехите ще овехтеят, обувките ще се скъсат и той ще си остане същият Иван или Драган. Същото може да се каже за богатството и за знанието: днес си богат, но след време изгубваш богатството си; какво си придобил от богатството – нищо особено. Днес си учен, но един ден ще изгубиш учеността си; какво си придобил – нищо особено. Богатство и знание, които се придобиват и губят, са външни, не са истински, не са динамични.

Ти разговаряш с хората, разсъждаваш, имаш добра обхода и всички те хвалят, възхищават се от теб – това е дипломация, външна страна на живота, това не е динамика. Какво си придобил от тая дипломация – нищо. Външната страна на живота е живот на формите, от които постепенно отиваме към съдържанието. Каква е формата, видът и качеството на шишето – това не е важно за вас; важно е съдържанието в него. Ако шишето е кристално, прозрачно, водата нищо не придобива – в каквото и шише да се налее, тя си остава една и съща. Важно е шишето да бъде чисто, за да бъде и водата чиста. Ако сложите няколко бучки захар в един литър вода, казвате, че е станала сладка; не е сладка, но е подсладена. Да мислиш, че водата става сладка от захарта, това е външно разбиране. Казваме, че Слънцето изгрява и залязва, но всъщност то нито изгрява, нито залязва; само външно изглежда, че изгрява и залязва.

Някой се е обезсърчил, изгубил е смисъла на живота. Защо се обезсърчаваш? Защото нямаш динамика в себе си. Дойдеш ли до положение да се спъваш и от най-малките работи, ти си изгубил динамиката в своя живот. Обличаш се с нови, хубави дрехи и мислиш, че ще те посрещнат добре. Не са дрехите, които препоръчват човека; след време те овехтяват. Какво ще кажеш тогава? Мислиш ли, че заради тях ще те изпъдят от Небето? Нито за новите дрехи ще те посрещнат на Небето, нито за старите ще те изпъдят. Цената на човека не е в дрехите. Който отива при Бога, отива без дрехи, гол, както е дошъл на Земята. Когато и вие отивате при Господа, трябва да се явите с дрехата си, която Той ви е направил. Казвате, че ви е срам да се явите гол. Защо се срамувате? Защото дрехата на вашата голота не е оная, която Бог ви е дал първоначално. Срамът, който днес имате, е дрехата на греха, с която сте облечени сега. Тая дреха е затворнически халат, затова хората се срамуват от нея. Ако трябва да излезеш с тоя халат, ти ще търсиш друга дреха, за да не те познаят хората.

Мнозина мислят, че са дошли до края на знанието, че са постигнали всичко. Нищо не са постигнали, те отсега

нататък трябва да учат. Например виждате какво внимание обръщат на оня, който изучава цигулка. Добрите учители музиканти съзнават значението на музиката в живота и обръщат внимание на учениците си върху държането на лъка, върху държането на цигулката при позициите – има специален начин за това държане. Има музиканти виртуози, които при всяка позиция произвеждат тонове със специфична сила: седем позиции – седем различни динамични сили. Една и съща песен, изсвирена в различни позиции, съдържа различни динамични сили. Простият човек, който не разбира и недовижда нещата, ще каже, че се свири една и съща песен; онзи, който схваща тънкостите на нещата, ще каже, че песента е същата, но силите, които се крият в нея, са различни при различните позиции. От един до друг бял цвят има разлика, макар че цветът е бял. Същото се отнася и до знанието – едно е то, но се предава и възприема по различен начин; това зависи от степента на човешкото съзнание. Тъй щото, когато се говори за наука, ние имаме предвид степента на човешкото съзнание.

Сега мога да ви напиша една динамична песен без думи, без ноти, която ще се изсвири само от оня, който е завършил с обикновената музика, т.е. с музиката на техниката. Динамичната песен представлява сложна начупена линия – по нея може да се свири като по ноти. Който не разбира обикновената музика, динамичната съвсем няма да разбере. В обикновената са сложени такива линии, които я опростяват – така тя става леснодостъпна за разбиране и изучаване.

Какъв трябва да бъде музикантът, кое е отличителното му качество – музикалността. Срещна ли един истински музикант, без да говори, ще позная, че е музикант – музика изтича от него: от неговите мисли, чувства, действия, ум, сърце и воля; той мълчи, а музиката изтича от него, както водата от крана. Същото се отнася до истинския художник и до добрия човек. Срещаш един художник, нищо не ти говори за художество, но познаваш, че е художник – той постоянно рисува в себе си; и от добрия човек постоянно изтичат енергии на Доброто. Това наричам динами-

ка на живота. От съзнанието на тези хора изтичат такива енергии, каквито и те самите не подозират.

Като говоря за динамичния живот, подразбирам вътрешния живот в човека, който наричам Божествен живот. Той тече във всички хора и се стреми да изправи техния външен живот. Сегашните хора се чувстват нещастни, недоволни от живота – това е външната, т.е. човешката, страна на живота. Страхът, съмнението, подозрението – това е също човешката страна на живота; болестите, скъперничеството, гордостта и тщеславието са също човешката страна на живота. Гневиш се – и това не е лошо, но гневи се музикално, както музикантът се гневи и удря с лъка си. Ще кажете, че удрянето с лъка има за цел да изрази динамичните знаци; това е израз на музиката, но не и динамика. Някой говори пред слушатели, подчертава известни думи, слага по-силно ударение на сричките и казват, че това е динамика на речта. Това е забиване на гвоздеи в умовете на хората, но не и динамика.

Някой казва: „Ако съм талантлив, чудеса ще направя“. Той още не знае какво представлява талантливият. Едва сега хората изучават какво представляват обикновеният, талантливият, гениалният човек и светията; като изучите това, животът ви ще придобие друг смисъл. Питате: „Какво можем да направим ние?“. Много можете да направите.

Бог, Който е създал света, се нуждае от хора, които могат да изнесат динамично това, което Той е направил. Вие искате да създадете нещо ново. Казано е в Писанието: „Няма нищо ново под Слънцето“ – това значи, че всичко, към което се стремите, е създадено вече, то съществува; от вас се иска да изнесете създаденото по нов, динамичен начин. Например музиката е създадена вече, няма защо хората да я създават. Идете в Невидимия свят, да видите какво нещо е музика. Истинският музикант ще разбере и приложи тая музика, но обикновеният ще слуша и ще се върне на Земята такъв, какъвто е отишъл. – „Какво трябва да правим сега?“ Да живеете без обезсърчаване, без подозрение и съмнение, да изразите динамиката на живота.

Казвам: отрицателните неща спъват проявите на Великия живот, те спъват развитието на дарбите и способностите. – „Как да се справим с греха и с отрицателните сили в себе си?“ Като се повдигнете над тях. Щом се натъкнете на някакъв грях в себе си, кажете си: „Толкова време съм го търпял, още малко ще го търпя. Познавам го вече и лесно ще се справя с него“. – „Измъчи ме тоя грях.“ Много естествено, живо същество е той. Може ли мъртвото да мъчи живото? Само живите неща могат да мъчат човека. – „Искам да ме обича някой.“ И това е възможно, но знай, че има същества, които първо проявяват любовта си, а после започват да измъчват. Искате ли доказателство за това?

Питайте мъжа и жената, те ще ви кажат какво е положението им като женени. Докато са били свободни, те са се чувствали князе на света, от никого неограничавани. Един ден и двамата започват да мечтаят за близка душа, която да ги обича и с която да се разбират. Момата намира един момък, момъкът намира една мома, обикнат се и се оженят. Те са доволни от живота си, разбират се, помагат си взаимно. След време между тях дойде трето същество – малко детенце. Те го обичат, радват му се, но с идването му животът им се изменя. То започва да плаче, да им се налага; майката не спи по цели нощи – става, ляга, мъчи се да му угоди. Детето не прави това от зла воля, то обича майка си, но мисли, че тя е божество, което не се уморява – така то изпитва майка си, изпитва нейната любов. Какъв по-силен пример искате от този? Детето обича майка си, но я измъчва, то е числото 3 в семейството. Бащата е единицата, майката е двойката, а детето е тройката и шестицата.

Сега и вие искате да имате една идея, но не знаете, че като дойде, тя ще ви изпита и измъчи. – „Не може ли да стане по друг начин?“ Не може. Ако това бе лесно, всеки би раждал. Не са лоши децата, не е лошо да имаш една идея, но те идват и си отиват по силата на известен закон. Детето слиза от Божествения свят, носи динамични сили в себе си и мисли, че каквото каже, трябва да стане. То

оглежда околната обстановка и казва: „Знаете ли откъде идвам? Знаете ли кой съм аз? Благодарете, че се съгласих да дойда между вас“. Майката и бащата го приемат с Любов и започват да му служат. Като стане на четири-пет години, майката взима пръчицата и му казва: „Сега аз ще ти покажа Божествения закон, ще видя каква любов носиш“. Тя удря с пръчицата, а то пее – смешно е това, но то е външната страна на живота.

Коя сила кара детето да дойде на Земята? Детето е числото 3 и числото 6. Като се роди то, домът се съгражда; тогава бащата започва да носи това-онова, да храни семейството си – всеки ден той носи хляб, захар, масло, месо, да задоволи нуждите на своя дом. Един ден детето израства, става момък и започва сам да се грижи за себе си. Момъкът напуска бащиния си дом и отива в Америка, там да търси прехраната си, но намира една млада мома – млада майка, и тръгва с нея. Родителите се чудят защо синът нищо не пише. Как ще пише – той се занимава с младата майка, забравил е старата майка и стария баща.

Казвате: „Няма ли морал в тоя свят?“. Има морал, но преходен. Има и динамичен морал, който никога не умира. Ако старата майка беше адепт, нямаше да остарява. Тя щеше да отиде в Америка при сина си и щеше да влезе в младата майка, да живее заедно с нея. Когато две майки се събират на едно място, те трябва да знаят как да постъпват; не знаят ли как да се отнасят към сина, започват да го делят. Младата майка казва: „Той е мой син“ и старата казва същото. Синът стои настрани и наблюдава. За да има мир, в повечето случаи отстъпва старата майка; младата не отстъпва. Това е психологическата страна на живота.

Старата майка е Божественото начало в човека, което всякога отстъпва. Ти имаш едно желание, но старата майка в теб казва: „Откажи се от това желание, не ти трябва“. – „Искам да го постигна.“ Старата майка отстъпва, ти постигаш желанието си, но после съжаляваш, че не си послушал съвета ѝ. Въпреки това се стремиш към други желания, за които старата майка пак не е съгласна. Изоб-

що хората вървят по пътя на ония свои желания, които мислят само за себе си – егоистичните желания. Те нямат динамика в себе си и са преходни.

Шишето, което очаква само да го напълниш, е лишено от динамика. То носи живота на минуса, т.е. обикновения човешки живот, в който човек се ражда и умира. Какво допринася тоя живот? Нищо особено – минус. В минуса същата първо се пълни, после се изпразва; касата първо се пълни, после се изпразва. И това не е лошо, но човек трябва да се стреми към плюса на живота, към положителното, което при всички условия остава в него – то е втората линия, т.е. перпендикулярът; като се сложи тая линия на минуса, получава се плюс, тя е лъчът на живота. Минусът е почвата, а плюсът е лъчът, който иде от Божествения свят. Плюсът е светлина, която прониква във всичко и се изявява като вътрешна сила. Тогава плюсът и минусът стават едно и също. Всяко нещо, с което ставаш едно цяло, води към вечния живот; всяко нещо, с което не можеш да станеш едно цяло, води към временния живот.

Едно се иска от вас: да живеете в съзнанието си, за да разберете вътрешната философия на живота. Често цитирате стиха от Евангелието: „Аз Съм Пътят, Истината и Животът“. Кой е разбрал вътрешния смисъл на тоя стих? Какво нещо е Пътят? Пътят е тялото, с което се облича човешката душа. Докато е в тялото си, човек криволичи на една и друга страна, за да извърви определения път. Мъчно се извървява той, това е минусът на живота. „Аз съм Истината“ – Истината е Светлината в пътя. „Аз съм Животът“ – Животът е придобитото, резултат на Пътя и Светлината.

Буквата *Ж*, с която започва думата *живот* представлява една хипербола, между която е знакът плюс. Хиперболата означава движение, на което силата е голяма. Изобщо движенията, които стават в хиперболата, се съединяват на Небето, а не на Земята – значи ще вървиш по пътя на хиперболата, на отворения кръг, и така ще влезеш в Небето. Божественият път е отворен кръг, а не затворен. Семето се движи по затворения кръг. Затвореният кръг е

за Земята, за физическия свят, а отвореният – за Небето. Буквата *Ж* в българския език означава една хипербола, тя представлява ония неща, които сега трябва да се изучават; понякога тия неща се кръстосват както линиите в геометрията.

Какво става с две прави линии, които се движат едновременно? Те могат да се кръстосват, да вървят в успоредна посока или да се слеят. Следователно, ако не можеш да слееш две мъчнотии или две противоречия в едно и да ги поставиш в една и съща посока, ти нищо не си придобил. Това значи да превърнеш перпендикулярните прави на кръста в две успоредни или да ги слееш. Това знание е извън обикновеното, то събужда висшето съзнание в човека, което го отдалечава от земния живот. – „Защо ни е нужен земният живот?“ Нужен е той. Ако не можете да разберете малкия и ограничен живот на Земята, никога няма да разберете Великия Божествен живот.

Закон е: ако доброволно приемаш малкото зло, голямото зло няма да дойде. И обратно: ако доброволно приемеш малкото добро, и голямото добро ще дойде. Следователно откажеш ли се от малкото страдание, голямото непременно ще дойде. Никой не може да избегне страданието. Приеми малкото страдание като привилегия, която ще те избави от голямото. Ако се натъкнеш на малка болест, приеми я с благодарност. – „Защо дойде тая болест?“ За да те освободи от смъртта, която ще те задигне. Ако изгубиш богатството си, пак благодари. – „Защо го загубих?“ За да не изгубиш ума си. Докато беше богат, нямаше време за нищо – нито за молитва, нито за четене и учене. Като изгуби богатството си, имаш време да помислиш и за Бога, и за себе си, да прочетеш нещо, да придобиеш някакво знание. Малкото зло дойде, за да те избави от голямото. Щом приемеш малкото зло с благодарност, голямото няма да дойде. При Доброто е точно обратно – където е малкото добро, там е и голямото; където малкото добро не се приема, там и голямото не стъпва.

– „Как да се справим с това противоречие?“ Като престанете да се колебаете в доброто. Дойде в ума ви една мал-

ка Божествена мисъл – казвате: „Срам ме е да се занимавам с такива малки неща“. Вие се колебаете дали да приемете тая мисъл. Щом се колебаете в Божественото, съдбата ви, вместо да се подобри, ще се влоши. Ти си виден професор, занимаваш се с велики работи, но дойде една малка мисъл да направиш едно малко добро; казваш: „Не е време сега да се отклонявам, да правя малки добрини“. Щом се откажеш от тая малка мисъл, ще платиш скъпо – няма да мине много време и твоите студенти ще ти устроят някакъв капан; докато излезеш от тоя капан, ще изгубиш много време и после ще съжаляваш, че не си направил малкото добро.

Оплакваш се, че някой не постъпва добре с теб. Възможно е, но запита ли се как постъпваш ти с другите хора. Дръж следната мярка в себе си: искаш ли хората да постъпват добре с теб, и ти постъпвай добре с тях; не прилагаш ли тая мярка, разбиранията ти ще бъдат криви. Искаш ли да знаеш дали някой човек говори истината, виж как живее – ако живее добре, говори истината; ако не живее добре, не говори истината. Ако не живееш добре, колкото и да говориш за светийство, не можеш да станеш светия. Като не съзнава положението си и не работи за развитието си, някой казва: „Иде време вече да се явя при Господа. Ще гледам да стана добър, за да ме приеме“. На крив път си, приятелю, ти си създаден добър, няма защо отсега нататък да ставаш такъв. Прояви доброто в себе си, живей добре и повече не мисли; използвай условията да развиваш доброто, което е вложено в теб. Мислиш ли, че отсега нататък трябва да проявиш доброто, разсъждаваш по човешки. Казвате: „Да бъдем свети, да бъдем любещи“ – това значи: „Да използваме Светлината и Любовта, които Бог ни е дал“.

Мнозина се запитват обича ли ги Бог, или не. Не се занимавайте с тоя въпрос, не се съмнявайте в разположението на Бога към вас. Може ли Бог да мени разположението Си към вас – един ден да е добре разположен, а на другия да не е? Ще кажете, че Бог се сърди за греховете ви. Това не е ваша работа, вие не трябва да тълкувате отношенията

на Бога към вас. Че някой ви обичал, а после престанал да ви обича – и това не е ваша работа. Тоя човек проявява любовта си към вас, понеже сте болен, кракът ви боли; той дойде, погали го, превърже го и вие сте доволен от него, считате, че ви обича. Като оздравеете, той ви среща и строго ви запитва: „Оздравя ли?“. Щом разбере, че сте здрав, продължава пътя си, без да ви обръща внимание. Вие мислите, че той не ви обича. По стар навик искате хората да ви галят и мислите, че галенето е Любов; не, то е обхода към болния, не към здравия.

Трябва да работите върху себе си, да се освободите от старите навици, от старите си разбирания. Ако Бог те е помилвал, дал ти е нещо; вземи това нещо и работи върху него. Не очаквай всякога да те милват. – „Искам всеки ден Бог да ме милва.“ Искаш ли всеки ден да страдаш от крак или от друго нещо? Ти искаш да не страдаш и пак да се ползваш от Божията Любов – това е невъзможно. Вие проверявате тоя закон всеки ден: когато детето е здраво, не му обръщат голямо внимание; щом се разболее, първо майката и бащата го милват, после братята, сестрите, роднините му идват да го видят, галят го, носят му играчки и то става по-мекичко, по-добро. Като оздравее, не го галят вече и то си казва: „Добре беше, като боледувах“.

Един наш познат казваше на жена си: „Дано ми прати Бог някаква болест, че да ми обърнеш внимание. Като съм здрав, само на работа ме караш. Ако легна болен, ще ти стана по-мил“. Да те помилва някой, това значи да приемеш динамичната сила от неговата ръка. Не от всяка ръка тече динамична сила, има ръце, които приличат на мъртви – никакъв живот не изтича от тях. Ръкували ли сте се с динамичен човек, да знаете какво представлява динамичната сила? Да се ръкуваш с такъв човек значи да приемеш динамична енергия, която да те ползва цял живот. Затова са ни дадени ръцете – да предаваме чрез тях динамичната енергия, която Бог е вложил в нас.

Казвате: „Това е неясна, неразбрана работа“. Радвайте се на неясните неща, защото те се нуждаят от обяснение. Ясните малко се обясняват. За това, което най-добре раз-

бираш, най-малко говориш; дойдеш ли до неразбраните неща, за тях най-много говориш. Когато математикът дойде до една мъчна задача, не се отчайва; той решава други, развива способностите си, за да се приготви за решаването на мъчната. При решаването на всяка задача придобива нещо. Повечето математици са слаби, сухи хора. Ако някой от вас затлъстее много, ще го посъветвам да се занимава с висша математика – коремът му ще спадне. – „Имам голямо смущение, не мога да се успокоя.“ Започни да се занимаваш с геометрия – така ще мине смущението, но и коремът ти ще спадне. Не е лесно да станеш математик – ще влезеш в един свят, от който мъчно се излиза. Когато влезе в тоя свят, математикът започва да трепери от страх, животът му виси на косъм; за да не се плаши, той трябва да обича математиката, да се откаже от всякакво користолюбие, което убива човека.

Някой иска да стане маг, да си служи с магическа пръчица – каквото пожелае, да махне с пръчицата и да го придобие. И това може да стане, но ако се освободите от користолюбието, от съмнението, от подозрението и от тщеславието. Друг е въпросът, ако искате да проверите един Божествен закон само за себе си; в такъв случай, когато искам да направя нещо за себе си, постъпвам така, че никой да не ме види и разбере. Ако нямам хляб, ще седна спокойно пред масата, ще тропна лекичко с пръчицата и ще чакам. Веднага виждам на масата хляб и ядене – усмихна се, благодаря на Бога и започвам да ям. Как става това – никой не вижда; то се отнася само до оня, който има Любов в себе си. Докато съзнанието ви не мине в по-висока степен, т.е. до Божественото, и да имате магическата пръчица, нищо не можете да направите. Докато живеете само на физическия свят, ще си служите с физически закони; и в тоя свят действа магическата пръчица, но според физическите закони. И тук има много хора, които работят с тая пръчица – например всеки фурнаджия е маг, всеки бакалин е маг, всеки банкер е маг. Дойдете ли до Божествения свят, там законите са други.

Казвам: за да се ползваш от законите на Божествения свят, трябва да имаш нова мисъл, нови разбирания. Вървиш по улиците, нямаш пет пари в джоба си. Веднага отправяш мисълта си към някой банкер, да ти помогне с нещо. Банкерът възприема мисълта ти, взима една златна монета от касата си и излиза вън; щом те види, слага монетата в джоба ти и веднага се връща в кантората си. – „Колко е хубаво това! Защо не става всякога?“ Защото сте поставили преграда пред Божественото. Вие сте затворили вратата на Божествения свят и очаквате да дойде благото – това е невъзможно. Вие очаквате от Бога всичко, а забравяте задълженията си към Него. Учителят не може да даде знания на ученика си, ако последният сам не учи. И ученикът не може да придобие знания, ако няма кой да го учи. Светлината е професор, който учи хората – може ли да ви предаде знанието си, ако не сте готови да я възприемете? – „Нищо не придобих от светлината.“ Не си разбрал законите, не си я възприел както трябва. Същото се отнася и до топлината. Ако не разбереш законите ѝ, казваш: „Стоплих се малко, но нищо не научих“. Да възприемеш правилно топлината, това значи да я превърнеш в друга енергия. Кой може да направи това? Магът в човека, т.е. неговият *Аз*, или Божественото начало – така го наричам аз; други го наричат Божествения Дух. За него апостол Павел казва: „Не живея аз, но Христос живее в мене“.

Това е Божественото, което никога не се ограничава. Понякога то се отдалечава от човека, а понякога се приближава. Дойде ли се до Божественото, нужна е Абсолютна вяра. То, както и светлината, не се контролира, а прониква навсякъде, както светлината: ако я преследвате, тя се изгубва; ако я оставите свободна, постоянно ще ви посещава. Щом имате светлина, и животът ще ви посети. Докато имате Вяра и Любов към Бога, и животът ще ви следва. Вярата ви трябва постоянно да се усилва. Каквото и нещастие да ви сполети, Вярата не трябва да ви напуска. – „Защо ми дойде това нещастие?“ Не питай и не критикувай, критичният ум нищо не допринася. Да критикуваш Божественото значи да остареш преждевременно.

Ново разбиране, ново съзнание е нужно на човека. Под *ново съзнание* разбираме това, в което се развиват динамични сили. Който не се домогне до новото разбиране, ще се разочарова и в Бога, и ще каже: „Няма хармония в света“. За да има хармония, трябва да се спазват законите и правилата на Живота. Такива закони и правила съществуват и в музиката, и между числата. Как ще събереш или извадиш две числа, ако не знаеш правилата за събиране и изваждане? Как ще живеете добре, ако не спазвате законите на добрия живот? Двама души могат да се разбират, ако единият дава, а другият взима, или и двамата дават, и двамата взимат. Ако отношенията между хората не са добри, ако те не се обичат, не може да се говори за правилна обхода. Искате някой да ви обича – какво трябва да дадете срещу това? Майката обича детето си, но то вярва в нея. За да бъде вярата му абсолютна, майката трябва да има Божествена любов към него. И обратно: ако детето няма Абсолютна вяра в майка си, тя не може да прояви към него Божествена любов.

Често вие искате да предадете на нещата особен израз, но очаквате Духът да ви посети, да ви помогне. Питате се защо Духът ви е забравил. Той иде всеки ден при вас, хлопа на вратата, но вие спите, не Го чувате. Вие се събуждате от сън и Го очаквате, но Той е отишъл на друго място. – „Кога ще дойде?“ След като минеш през голямото страдание, като Йов. Ти ще изгубиш всичкото си богатство, ще изгубиш синовете и дъщерите си, ще заболееш и след като престанеш да роптаеш и се примириш, Духът отново ще те посети. Тогава ще изгрее Слънцето на твоя живот, ще се яви зората на новия светъл ден. Ти ще разцъфтиш като цвят на Божествената светлина и ще кажеш: „Благодаря, че минах през големи страдания, за да разбера Великата истина на Живота“. Питам: докога ще помните всичко, което ви казах днес?

Сега, кой от вас може да изпее песента *Духът Божи* динамично? Вие я пеете провлечено, по обикновен начин – така не се пее, нито се мисли. И в мисълта има динамика. Казвате: „Да бъдем добри, да се обичаме, да сме богати,

да имаме Вяра, да сме облечени добре“. Не са лоши тия неща, но те ще ви задържат на Земята, те са пелените на живота. И пелените са намясто, но само за детето; щом порасне, то излиза от тях и се облича в дрехи. Щом излезе от пелените, детето очаква своето велико бъдеще. Сегашните вярвания и разбирания на хората, сегашните им молитви и страдания са пелени, които водят към светло бъдеще. Без пелени животът остава неразбран. Ще дойде ден, когато Великата майка на живота ще развие пояса на пелените и ще пусне детето на свобода. Всички сте били майки, знаете какво представляват пелените, каква работа имате около тях. Каквото са пелените за детето на физическия свят, такова нещо са и в Духовния свят. Каквато е радостта на майката, когато детето облече първата дреха след пелените, такава е радостта на душата, когато се освободи от пелените си и облече новата дреха на живота.

Като ви наблюдавам, виждам, че много от вас сте още в пелени, возят ви в колички. Дошло е време да съблечете старите си религиозни форми, да се освободите от своите пелени. Някои могат да си ги носят още десетина години и да ги возят в колички, но за някои е дошъл вече часът на освобождението. Хвърлете повоите и пелените си, хвърлете короните от главите си, хвърлете всички стари превръзки, за да останете чисти и свободни от всичко, което ви ограничава. Като се освободите от всичко старо, ще погледнете на ръката си и ще видите на нея нови линии, по които ще четете новото; тогава ще видите, че от линията на сърцето тече река от жива вода, а от линията на ума излиза светлина. На лицето ще се изразява цялата Вселена – израз на Божествения живот.

Сега, като говоря така, вие ме разбирате напълно. Ако има нещо, което не разбирате, то е желанието ви да придобиете всичко изведнъж. Това може да стане при две условия: при Абсолютна вяра и Абсолютна любов; само при тия условия ще се създаде истинска Вяра между душите. При обикновената вяра и обикновената любов имате обикновено разбиране за света.

Има едно вътрешно разбиране на нещата, при което страхът абсолютно изчезва. Страхът в човека е остатък от далечното минало, когато хората са били в животинско състояние, в нисша култура. Сегашните животни представляват архива на миналия човешки живот. Тяхното богатство е вложено в животните и растенията. За вас това е отвлечена мисъл.

За да разберете връзката, която съществува между хората, животните и растенията, трябва да имате голямо прозрение, сами да проникнете в тая истина. Как ще ви описвам Небето? Като идете на Небето, сами ще видите какво представлява то. Докато сте на Земята, четете какво са писали Данте[31] и Милтън[32] за Небето, да имате някаква представа. Обаче това е описание на Небето от човешко гледище. За да опише Изгубения рай, Милтън трябваше временно да ослепее, да се сложи преграда пред очите му, за да може да се съсредоточи, да се вглъби в съзнанието си – само така той можа да проникне в Духовния свят. Някога и вие трябва да ослепеете и оглушеете, да станете чужди за своите лични желания.

Да се върнем към основната мисъл на лекцията: динамика на живота. Динамиката има отношение към динамото, което произвежда енергия. Кое е динамото в сегашния човешки живот? Ще кажете, че първото динамо е стомахът; той е динамо, но не е първото. Като динамо, стомахът трябва да работи най-много шест часа. Човек се храни три пъти на ден по два часа. Преди и след ядене стомахът трябва да се пречиства; след чистенето той приема нова храна – горивен материал, и така започва да работи. Следователно стомахът е динамо за физическия живот. Дробовете са динамо за Духовния живот – това динамо работи повече от стомаха. Третото динамо е мозъкът, който работи непрекъснато.

Като ученици, вие трябва да изучавате свойствата на тия динама в себе си, да знаете как да ги пазите. – „Как ще ги изучаваме?“ Това е именно целта, смисълът на вашия живот. Ако не научите пътя, по който животът се проявява, нищо няма да постигнете. Ще отворите вратата

на вашето динамо – стомахът, и ще сложите най-хубавото гориво, което гори без дим, без остатък. Колкото по-правилно става горенето в него, толкова по-добре е за вас. В никое динамо – нито в мозъка, нито в дробовете, нито в стомаха – не трябва да остават утайки. Горенето в тях трябва да бъде пълно, без дим, без утайки.

И тъй, като се храните, помолете се на Бога да ви научи да се храните правилно; като дишате, молете се да ви научи да дишате правилно; като мислите, молете се да ви научи да мислите правилно. Едно се иска от човека: да се храни правилно, да диша правилно и да мисли правилно. Като ви наблюдавам, виждам, че вие сте много богати, но искате още повече да забогатеете; и това може, но трябва да сте готови да давате – правилна обмяна трябва да става. Днес повечето хора взимат много, дават малко и за даденото получават големи лихви.

Някой казва: „Толкова много обичам тая мома, но тя нищо не ми дава“. Много скоро искаш лихвите; обичай, без да правиш въпрос за лихвите. Аз досега още не съм си задал въпросите обичам ли някого или обича ли ме някой. Ако не съм си задал тоя въпрос, още повече не мога да се запитвам колко ми дължи тоя или оня за любовта ми към него. Всъщност Бог люби. Ние живеем и се движим в Бога, Той е дал живот на всички същества – на малки и големи. Всички викат към Него, всички отправят ума си към Него. Едни се раждат, други умират, но Той задоволява нуждите на всички, Той ги утешава.

Казвате: „Да се обичаме!“. Това са празни думи, аз не обичам празните думи. Друга философия зная, която ще ви напиша още днес и тя се състои от три думи. Който я разбере и приложи, ще се ползва от нея; който не разбере, ще остане без нея. Ето тази философия: аз, ти, той; това са три думи, три лица. Всеки трябва да се сложи на мястото си. Ако и вие можете да намерите своето място, хлябът ще дойде навреме, и то оттам, откъдето не го очаквате. Аз не искам да ви обезсърчавам, но тъй както разбирате нещата, хлябът пак ще дойде от фурната, оризът ще дойде, но от бакалницата.

Мислете върху философията на трите думи *аз, ти, той*, за да проникнете в тяхното вътрешно съдържание. Само чрез размишление ще се домогнете до тяхното съдържание. Велико нещо е да разбере човек *Аз-ът* в себе си – той е лъчът, който иде от Бога. Човек отива при Бога със своя *Аз*, наречен Новият, малкият човек.

За следния път няколко братя и сестри да се опитат да изпеят една песен динамично. Тогава ще ви дам песен за скръбта, с приблизително следното съдържание: „Скръбта си ти дълбоко скрий, зарови. В тоя свят има скръб и страдание повече не притуряй ти!“.

Тайна молитва.

28. лекция, 20 април 1932 г., София, Изгрев

ТРИТЕ ПРИНЦИПА

Прочетете глава 21 от *Откровението на Йоан* и Псалом 129; размишлявайте върху тях.

Ще прочета няколко стиха от 10-а глава от Евангелието на Марк, от стих 7 до стих 28.

Учителю благи, що да сторя, за да наследя живот вечен? Тоя въпрос бил зададен на Христа от един младеж. Питате: „Какво е искал да Му каже тоя младеж?". Намерете тоя младеж и го питайте. Този въпрос е частен, не се отнася до вас, вие не сте били в училището, което той е следвал. Ако зададете тоя въпрос сега, това значи да подражавате.

Какво му е отговорил Христос? *Едно ти не достига – иди, продай все, що имаш, и раздай го на сиромасите, и ще имаш съкровище на Небето; и вдигни кръста, и ела, та Ме последвай.* (21 ст.) Христос видял нещо хубаво в тоя младеж и го възлюбил. С отговора на Христа младежът се намерил пред изпит, който не можал да издържи. И до днес още той се намира пред една неразрешена задача.

Важен е въпросът как да се наследи вечният живот. И сегашните хора още мислят върху него, но не могат да го разрешат. Маловажните въпроси лесно разрешават, но дойдат ли до важния въпрос, и да получат отговор, пак не могат да го разрешат. Казвате: „Друг е въпросът, ако бяхме живели във времето на Христа". Ако бяхте живели във времето на Христа, щяхте да имате невежеството на това време, щяхте да имате мъчнотиите на това време. Не е въпрос да живеете в миналото; ще живеете в настоящето и ще решавате задачите на новото време. И днес тоя важен въпрос се решава и трябва да го решите правилно, по нов начин.

Какво да сторя, за да придобия вечен живот? Този въпрос не е разрешен и след две хиляди години. Христос отговаря: „Раздай имането си и Ме последвай". Ето една трудна задача – и до днес хората мислят как да я разре-

шат. Момата казва на своя възлюбен: „Готова съм да направя всичко за теб, готова съм да пожертвам всичко“, но не определя какво именно е готова да пожертва за него. За да я изпита, момъкът казва: „Ако ме обичаш, хвърли се от тая канара“. Тя отговаря: „Не мога да издържа тоя изпит“. И сегашните хора, като се натъкнат на някоя мъчна задача, казват: „Дано не ми се даде тоя изпит!“. Животът не се заключава в изпитите, знанието е важно. Ще учиш, за да придобиеш знание, а изпитите идват сами по себе си. Като учи, човек постига всичко; дойде ли до изпитите, тогава много неща стават невъзможни.

Сегашният човек минава през много изпитания. Защо идват те? Казвате: „Божията Воля е такава“. Ако банкерът, на когото дължите, вземе къщата ви и ви изхвърли навън, това изпитание от Бога ли е? Вие не сте доволни на малкото, което имате; искате да спечелите много, но изгубвате всичко. Искате да станете министър и работите само за това да постигнете желанието си; най-после ставате министър, но изгубвате всичко – обвиняват ви в някакво престъпление и ви затварят, като ви взимат къщата. Бог ли ви създаде тези изпитания? Вашето желание ви доведе до тях.

Има два вида изпити: едните идват от човека, а другите – от Бога. Изпитанията, които идват от Бога, внасят нещо ново в човешкия ум и не го смущават. Казано е в Писанието: „Когато Бог обича, наказва го“. Който не разбира смисъла на тоя стих, пита: „Трябва ли Любовта да се изкупва с толкова страдания? Ако Бог ме обича и ми праща страдания, аз се отказвам от Неговата Любов“. Това е неразбиране на Любовта. Наистина, когато Бог обича, поставя го на изпитания, за да го освободи от погрешките му, които носи в подсъзнанието си.

Сегашният човек живее, без да има ясна представа за живота, без да знае какво може да направи и какво не може – например вижда чуждите погрешки и мисли, че може да ги изправи. Докато мисли така, той е на крив път; лесно се виждат чуждите погрешки, но мъчно се намира метод за тяхното изправяне. Какво печелим, ако вижда-

ме чуждите погрешки, без да ги изправяме? Трябва ли да се интересуваме от тях? Трябва ли да се интересуваме, че някой е забогатял, станал е милионер? Казвате, че и вие желаете да забогатеете, но ако чуете, че някой милионер е обеднял, загубил е всичко, ще кажете: „Дано да не ни сполети това нещастие“. Защо желаете богатството, а не желаете бедността? Ако богатството и бедността идват от Бога, защо желаете едното, а отбягвате другото? Защо не приемете бедността като изпитание от Бога и не благодарите за нея?

Съществуват естествени и неестествени желания. Пазете се от неестествените – например неестествено е желанието на човека да се хареса на хората; това желание може да спъне развитието му. Всяко неестествено желание спъва правилния ход на човешкото развитие, то води към изкушения. Друг е въпросът, ако се намираш между разумни хора, но попаднеш ли между неразумни, те ще съдействат за усилване на твоето желание, което ще те доведе до падение. Законните, естествените неща благоприятстват успеха на човека. Те носят светлина на човешкия ум, блага за неговото сърце и усилване на волята. Естествените неща идат от Божествения свят, който трябва да се изучава, както музикантът изучава нота по нота музикалните произведения на великите автори. Работа се иска от човека, не само молитва.

Религиозните хора казват, че човек трябва да се моли. Вярно е, човек трябва първо да се помоли на Бога и после да започне да работи. Ако си цигулар, първо ще се помолиш на Бога, след това ще настроиш цигулката си и ще започнеш да свириш. Ако искаш да станеш виден цигулар, ще свириш най-малко по четири-пет часа на ден. – „Аз съм гениален, мога и без труд да постигна голям успех.“ Да бъдеш гений по наследство – това не значи, че не трябва да работиш. Има неща, които се предават по наследство, но има и неща, които не се предават.

Например ти се раждаш и веднага започваш да се храниш, но храната не се смила изведнъж – време е нужно за това. И обикновеният човек, и светията се хранят, но и

за двамата е нужно време за смилане на храната. За всяка работа е нужно време. Казват, че в бъдеще човек ще се храни през порите – и през порите да се храни, пак е нужно време за абсорбиране на храната. Като приемаш храна в организма си, ще я дъвчеш дълго време, за да се смели добре. Сегашните хора страдат по причина на това, че не дъвчат храната си както трябва.

Повтарям: работа се иска от човека. Има неща, които трябва да се придобият чрез работа и труд. Например по естество ти си роден с благороден характер, но трябва да работиш върху себе си, за да проявиш благородството си. Центърът на речта може да е развит в тебе, но ти трябва да се упражняваш, да развиваш тоя център; без упражнения не можеш да станеш красноречив оратор. Ако нещата се предаваха само по наследство, човек не би могъл да придобие нещо ново. Греховете и пороците се предават по наследство, но дарбите и способностите, като Божествени прояви, се предават по пътя на Любовта. Обичаш една работа, обичаш един предмет, обичаш музика – ще учиш, ще правиш усилия и ще постигнеш желанието си.

Човешките работи се постигат по закона на наследствеността, а Божествените – по закона на Любовта. Не мислете, че Любовта ще озари човека изведнъж; много време ще работиш, докато я придобиеш. Казвам, че хората трябва да се молят. Много естествено, ако Христос, Син Божи, се молеше, колко повече трябва да се моли обикновеният човек! Сила имаше Христос, но пак се молеше. Ангели Го подкрепяха, но Той се молеше дано се отмени чашата на страданието. Голямо беше Неговото страдание, кръв излизаше от порите Му. Като разбра, че трябва да мине и през това страдание, Той се обърна към Господа с думите: „Господи, в Твоите ръце предавам духа Си. Да бъде Волята Ти!“.

Някои искат да бъдат като Христа, но те трябва да минат през голямо напрежение, кръв да излезе от порите им. Който иска да се повдигне, трябва да е готов кръв да излезе от порите му. Ако не работиш, ако не правиш усилия, не можеш да постигнеш нещо велико. – „Какво ще

кажат хората, като виждат големите ми усилия?“ Каквото и да кажат, не се стеснявай. Ако критиката им е права, благодари за това; ако не е права, остави ги свободни, нека се проявяват както намират за добре.

Следователно намясто е само оная критика, която почива на истината – такива критици се ползват с доверието и уважението на хората; но ако критиката е пристрастна, те губят доверието на хората. Ако не можеш да кажеш истината на хората, по-добре не говори. Не бързай да дадеш мнението си. Хората имат слабост да дават мнението си. Трябва ли да дадеш мнението си за една незавършена картина? Животът, като процес, не е завършен още. Виждаш, че един човек се храни, дъвче храната си, и казваш: „Тоя човек не дъвче добре, не е културен“. Дете е той, има още много да учи. Лесно ли прохожда детето? Докато се научи да ходи, пада, става, плаче. Един ден се изправя свободно на краката си и тръгва само, без никаква помощ. Докато се научи да ходи, главата му ще пати. И вие, докато се научите да ходите, минахте през големи страдания.

Мнозина очакват всичко наготово и в това отношение приличат на оня, който очаква на лотарията, за да спечели няколко милиона. Изучавали ли са те закона, на който се подчинява лотарията? За да получиш първа премия от сто хиляди билета, трябва да купуваш десетки и стотици години наред билети. Още първата година може да спечелиш, но може и след десет хиляди години – зависи от твоето щастие. Всеки човек представлява математична формула, съставена от щастливи и нещастни числа. Нека някой от вас да взема десет години наред лотарийни билети, да опита щастието си. Предварително ви казвам, че няма да спечели. Ще питате откъде зная това. То е моя работа. Аз зная плана на Разумния свят, той е решил да не дава възможност на учениците да печелят на лотария. Ако печелят, те ще се провалят, ще потънат в дълбините на морето, откъдето никой не може да ги извади.

Затова и на вас казвам: не съжалявайте, че не печелите. Невидимият свят е дал на всеки толкова, колкото му трябва. Що се отнася до материалното, това е последна ра-

бота. Ето защо човек може да се стреми към материални блага само когато завърши развитието си. Като дойде за последен път на Земята, той става маг: каквото пожелае, има – и пари, и имоти, и слава. Христос дойде на Земята, но това не беше последният Му живот, определено е още един път да дойде; тогава Той ще има на разположение всичко, каквото пожелае. Христос напусна Земята насилствено, не по добра воля. Той се роди при крайно неблагоприятно съчетание на планетите; в това отношение Неговият хороскоп беше нещастен. Защо е било така не може да се говори, така е трябвало да бъде.

Защо трябваше Христос да бъде разпнат? За да възкръсне в третия ден. Защо трябваше да страда? За да научи хората на търпение, да им покаже как да понасят страданията. Сегашните хора се страхуват от страданието, от лошите хора, от злото, от дявола; те трябва да работят върху себе си, да станат безстрашни. Трябва да работите върху безстрашието, да не ви е страх даже и от смъртта. Какво може да направи смъртта? Може да задигне тялото ви, но не и душата. Невидима е душата, тя може да се смалява толкова много, че да избегне ръцете на ония, които я гонят. Има души, които се придружават от ангели, има и души, които са оставени сами на себе си – като се намерят пред лицето на своите неприятели, те бягат от тях. Има нещо страшно в тяхното положение – като се смалят, не могат да се върнат в първоначалния си вид; те започват да страдат и да се мъчат, докато Бог изпрати ангели да им помогнат. Не е лесен пътят за минаване от този за онзи свят. За пробудената душа е лесно, но не и за непробудената – дълго време тя трябва да страда, докато се пробуди.

Казано е: „Бъдете съвършени, както е съвършен Отец ваш небесни“. Някой мисли, че като замине за другия свят, ще го посрещнат ангели. Ако е съвършен, ще го посрещнат, но ако е обикновен, несъвършен, сам ще си отиде. Любовта приближава човека до Бога. Ако нямаш никаква представа за Бога, не можеш да отидеш направо при Него. Помни: където и да си, ти живееш в Бога, но трябва да измениш своя вътрешен живот, да признаеш Бога в себе

си. Като не съзнаваш това, бягаш от мъчнотиите и страданията; не бягай от тях, за да не бягат добродетелите от теб. Видиш ли, че някой страда, не се обленявай да му кажеш една добра дума; кажи му: „Добър е Господ, ще оправи обърканите ти работи“.

Преди няколко дни при мен дойде една млада, стройна жена, с добре оформена брада. Тя ми каза:

– Не ви познавам, за пръв път идвам при вас. Срещнах се с една сестра от вашето общество, която ми даде от вашите книги и ме покани да дойда тук.

Жената започна да се оплаква от свекървата – че била лош, неразбран човек; често се карала с нея и казвала на сина си: „Синко, ще знаеш, че много жени има, но майката е една“.

– Един ден мъжът ми ме изпъди и аз бях принудена да напусна тоя дом, да оставя даже и децата си.

Казвам:

– Ти трябва да се върнеш у дома, при децата си.

– Мъжът ми не ме иска.

– Иди си у дома и не се безпокой, твоята работа ще се оправи. И децата ти ще разберат, че баби има много, но майката е една. Благодари на свекърва си, че стана причина да влезеш в правия път – така ти потърси помощта на Бога. Ще се върнеш у дома си при децата. Както ти не можеш да вземеш сина на твоята свекърва, така никой не може да вземе твоите деца. Ще им кажеш: „Деца, има много баби, но само една майка“.

Казах на тая жена да не плаче, не е голяма мъчнотията, всичко ще се оправи. Тя се успокои и си отиде. Като я наблюдавах, казах си: тя прилича на оня младеж, който отиде при Христа да Го пита как да наследи вечния живот. Христос му отговори: „Едно ти недостига“. И тая жена е изпълнила всичко, но едно не ѝ достига – тя иска да вземе мъжа си и децата си, а да остави свекървата сама. Но свекървата е хитра, тя казва на сина си: „Жени има много, но една е майката“. Казвам: снахата трябва да отстъпва. Който не отстъпва, изпада в противоречие; той очаква едно нещо, а се случва друго.

Това, което се случва, да не ви плаши. Страхът се дължи на факта, че гледате нещата през увеличително стъкло. Досега никой не е предал един факт както е в действителност – все ще го преувеличи. Младата жена, която дойде при мен, казва, че свекървата била много опак човек. Питам: как е възможно от тоя опак човек да се роди такъв син, когото тя да обича? Значи свекървата не е толкова лоша, колкото снахата я описва. Казвам на снахата: „Щом свекърва ти е родила такъв син, не е лоша жена. Има нещо добро в нея, което ти не виждаш. И двете делите сина, всяка го тегли към себе си“. Когато дойдат истинският баща и истинската майка, ще напуснеш тия, които не са истински, а временно изпълняват ролята на майка и баща. Ще напуснеш оня баща и оная майка, оня брат и оная сестра, които не са истински, и ще се върнеш у дома си.

Сегашните хора нямат ясна представа за Бога и Го търсят там, където не е. Като срещнеш един добър човек, знай, че Бог е в него; срещнеш един учен, който просвещава хората – Бог е в него; срещнеш един инженер, който помага на хората – Бог е в него; срещнеш една красива мома, която носи Любовта в сърцето си – Бог е в нея. Където е великото, красивото, възвишеното, там е Бог. Където има Любов, Истина, Правда, Доброта, там е Бог. Срещнеш ли човек, който лъже и краде, който не е благодарен за нищо, там Бог не се проявява. Всичко криво, всичко лошо в живота е остатък от миналото, а всичко добро, което можете да направите, е Божественото, което иде сега в живота. Следователно, когато човек се проявява лошо, това показва, че живее в миналото си – тоя живот създава големи нещастия и мъчнотии за него. Лошото, злото в света има край, не е вечно. – „Няма да се свърши злото.“ Не се заблуждавай от своето минало, но се повдигни и погледни към настоящето, в което Бог те е поставил.

„Едно ти недостига“ – кое е то? Да те разбира Господ, да те разбират добрите хора, да те разбират учителите ти, да те разбират учените; където и да отидеш, да те посрещат с доверие и Любов. Някои хора за пръв път влизат в къщата ти и веднага ти внушават доверие; други също

влизат за пръв път, но ти ги следиш, страхуваш се да не откраднат нещо. Ще кажете, че открадването се дължи на кармата ви с тоя човек; и това е възможно, но за умния кармата се разрешава по друг начин: влезе ли в дома му човек, който обича да краде, той се стреми да не го съблазни с нещо; влезе ли в дома му някой нуждаещ се, той гледа да задоволи нуждите му.

Като ученици, вие трябва да се изучавате, да знаете кои нужди и желания във вас са съществени и кои – несъществени; първите ще задоволите, а вторите ще сложите настрани. Например желанието на човека да яде е съществено и той трябва да го задоволява. Казваш: „Днес няма да ям“. Не, ще ядеш, за да задоволиш глада си; тогава и тялото ще бъде доволно от теб и ще те признае за умен човек. Може ли тялото да се произнася за своя господар? Може, то е съставено от разумни, интелигентни клетки, които дават мнението си за нещата. Човек е здрав, докато клетките на тялото имат доверие в него; щом изгубят доверието си, той започва да боледува. Силата на адепта се заключава в доверието, което клетките му имат към него. Всички сили в неговия организъм му се подчиняват – както мисли той, така мислят и те. Той не се налага и те го уважават и обичат като добър и умен господар.

Кога човек губи разположението си? Когато равновесието между силите на неговия организъм се нарушава. Причините за това са все материални. Например започваш да мислиш какво ще стане с теб като остареещ. Какво ще стане с теб, ако жена ти и децата ти умрат? Кой ще те гледа на стари години? Какво ще стане с теб, ако ослепееш или оглушееш? Достатъчно е да ти дойде една такава мисъл в главата, за да изгубиш разположението си. Друг е неразположен, защото е получил едно писмо, в което препинателните знаци не са поставени на местата си и са изопачили мисълта. Четеш писмото и вместо едно, разбираш друго. Който е писал писмото, мисли, че го е написал добре, но всъщност не е излязло така.

Всички сте били ученици и знаете колко пъти учителите ви са оставали недоволни от вашите задачи. Вие ми-

слите, че сте ги решили добре, а учителят ги преглежда и задрасква с червено мастило. Като види тетрадката си, ученикът се чуди откъде дойде тоя гръм; скъсва тетрадката си и казва: „Нищо не разбирам“. Учителят е прав, той се води от известни правила; щом ученикът не е приложил тия правила, задачата му не е вярна. Някои хора пишат без Ъ – тая буква не е важна, когато е накрая на думите; важно е да пишеш правилно, да не изпускаш друга буква.

Работете съзнателно върху себе си, за да се повдигнете. Станете ли сутрин от сън с някакво тежко материално желание, отправете ума си нагоре, да олекнете. Ако погледнете на живота с окото на ясновидеца, ще забележите цели реки от мисли, чувства и желания, които увличат човека. Има умствени реки, чувствени реки и реки на желанията – пазете се от тия реки. Видите ли, че една от тия реки ще ви завлече, спрете се на пътя си и помислете за Бога.

Някой казва, че не мисли за себе си. Добре е да не мислиш за себе си, но трябва да знаеш за какво да мислиш. Да мислиш за себе си значи да разрешиш една важна задача. Ти можеш да решиш тая задача правилно, ако знаеш как да ставаш сутрин. Както си станал от сън, така ще се нареждат работите ти. Щом станеш, вдигни главата си нагоре и помисли за Бога, за Слънцето на живота; стъпи на земята и помисли за Земята, на която живееш; от значение е още на коя ръка ще се опреш и на кой крак ще стъпиш. Човек трябва да знае как да легне и как да стане от сън. Ще изпразниш ума си от всички странични и отрицателни мисли и ще отидеш на другия свят съвършено свободен от грижи и безпокойства; че си Иван, Стоян – това са псевдоними, с които нямаш нищо общо. Какво правел един американски милионер? Понеже искал да опита положението на просяка, той излизал от дома си преоблечен като просяк и ходел от къща на къща да проси. Навсякъде го хокали, пъдели, но той всичко понасял, казвал си: „Не съм просяк. Просията е псевдоним, под който се крия, за да не ме познават хората. Така ще науча нещо ново“.

Казвам: и вие сте големи милионери, дошли на Зе-

мята да се учите. Съблекли сте богатите и скъпи дрехи и облечени в различни дрехи, изучавате живота. Цял ден ходите на работа и като се приберете вкъщи, започвате да пишете своите бележки върху това, което сте научили. Някои от вас минават за светии, признати от Църквата – мога да кажа имената ви. Дали твоят псевдоним е на някой светия или милионер – не е важно. Какво си научил в живота, това е важно.

Помнете: вие се нуждаете от нови възгледи за живота. Ще кажете, че хората не ви обичат, че близките не ви разбират, че сте нещастни. Благодарете, че хората не ви разбират и познават; добре, че сте се скрили под псевдонима си и не ви познават. Това, че сте нещастни, не е вярно. Докато просите, гладни няма да умрете; докато вярвате в Бога, глад няма да дойде, не се страхувайте! Казвам, че ще дойдат земетресения – и от това не се плашете. Това са относителни неща. Страданията, нещастията също са относителни неща; те могат да дойдат, могат и да не дойдат – от човека зависи. Някой може да ги избегне, а някой ще се натъкне право на тях. Едно ще знаете: животът е непреривен; това е Божественият живот. За онзи, който живее в Божественото съзнание, животът е красив; той живее в Мир и Любов с всички същества на Земята. Божественото в човека всякога му нашепва: „Бъди спокоен, всичко ще се нареди добре“.

Един ден дойде при мен една сестра да се оплаква, че работите ѝ не вървят добре. Казвам: „Сестра, твоите работи не се нареждат добре, защото ти се занимаваш с хорските работи. Престани да се занимаваш с хората и започни да работиш. Вземи мотика на рамо и иди на Божията нива да копаеш. Щом видят, че работиш, веднага ще ти изпратят помощ. Ти ядеш по три пъти на ден и не мислиш, че други хора нямат парче хляб. Бог помага на всички, които работят за Неговото дело“.

Казвам: не се оплаквайте, но работете; вървете в правия път без смущение. Че работите ви не вървят добре – не се безпокойте; ако вървят много добре, няма да потърсите Бога. – „Нещастен съм.“ Търси щастливи хора и се

свързвай с тях. – „Болен съм.“ Когато ставаш сутрин от сън, пий по една чаша гореща вода на глътки – прави това 40 дни наред и ще оздравееш. Ако Вярата ти е силна, и без гореща вода ще оздравееш. Ако си беден, не се занимавай с бедните хора, потърси някой банкер, свържи се с неговата мисъл и работите постепенно ще се нареждат. Ако си студент и не успяваш в уроците, свържи се с мисълта на професора си. Ако в продължение на една година държите в ума си някой щастлив човек, някой банкер или някой професор, силите, които работят в тях, ще потекат и към вас. Вие може да черпите сили от подсъзнанието на хората, където се крие истинското богатство.

Свързвайте се със съзнанието на светиите, на великите хора в миналото – те са живели някога, но и сега живеят. Христос е живял преди две хиляди години, но и сега живее. Той казва: „Ако думите Ми пребъдват във вас, и вие пребъдвате в Мене, Аз и Отец Ми ще дойдем и ще направим жилище във вас“ – значи Христос ще дойде във вас такъв, какъвто е сега, а не какъвто е бил в миналото. Тогава Той е имал една задача, сега има съвсем друга. Сега Христос може да помага на всички, а в миналото не е могъл; тогава Той е бил обременен с други задачи. – „Как можем да заинтересуваме Христа със себе си, да ни помага?“ Слънцето помага на ония, които го търсят. Следователно първо вие трябва да се интересувате от Христа, а не Той от вас; първо вие мислете за Христа, за да мисли и Той за вас. Това подразбира свободни отношения. Ако Той пръв мисли за вас, това значи насила да ви кара да мислите за Него – Той не иска да наруши свободата ви. Ако се свържеш с Христа, трябва да минеш през Неговите страдания. Това да не ви плаши, мнозина са минали вече по тоя път; същите страдания не се повтарят. Който не е минал през тия страдания, когато и да е, ще мине, не може да ги избегне.

Едно се иска от вас: да имате Вяра в Бога, както разумното дете вярва в майка си и в баща си. Не казвам да имате вярата на мъжа, нито вярата на жената, но вярата на детето. Значи три принципа има в живота: принципът

на мъжа, на жената и на детето. Много художници са рисували Христа, но не са могли да Го нарисуват сполучливо – защо? Защото Той не е нито мъж, нито жена, нито дете. Христос казва някъде в Писанието: „Отец Ми“; на друго място казва: „Ако не станете като децата“.

Значи който иска да се развива правилно, не трябва да бъде нито мъж, нито жена, но дете. Свободни сте да бъдете мъже или жени, но ако искате да влезете в Царството Божие, трябва да станете като децата. На един познат казах, че не прилича нито на мъж, нито на жена, но в него най-силно се проявява детинското. Той се чуди на това, пита ме по какво се различава детето от мъжа и от жената. Казах му, че в мъжа преобладават правите линии, в жената – кривите, а в детето линиите са особени. Детето няма поривите на мъжа и на жената: жената, като погледне някого, казва: „И тоя ще ме излъже“ – тя не вярва на хората; мъжът е готов да се хвърли върху човека като петел. Детето обаче се приближава към всички със своята детинска вяра. Затова е казано: „Ако не станете като децата, не може да влезете в Царството Божие“.

Време е вече да се работи за проява на детския принцип в човека. Първо се е проявил мъжкият, после – женският, сега иде детският принцип; след като се прояви и той, трите принципа трябва да се съединят в едно и тогава ще имаме истинския човек. Всичко се включва в детето; силата не е нито в мъжа, нито в жената, но в детето. Достатъчно е то да заплаче, за да му се притекат веднага на помощ; каквото пожелае, веднага се изпълнява. Мъжът представлява ума, жената представлява сърцето, а детето – волята. Ако искате да ви обичат хората, дайте ход на детския принцип в себе си, т.е. на детето.

Казваш: „Дотегна ми да ме лъжат хората“. За мен това е интересно. Когато някой ме лъже, аз му вярвам. Той разправя, че е нещастен, че майка му и баща му умрели, че няма средства да живее – крайната му цел е да иска пари. Давам му един лев и казвам, че парите, които са в мен, са чужди; аз не разполагам с нищо, но мога да го науча как да копае пари от земята. Давам му една пръчица и му

казвам как да работи с нея. Ако може да си изкопае, добре; ако не може, да търси друг начин – от него зависи да забогатее или да остане сиромах.

Изкуство е да копаеш пари от земята. Преди години дойде при мен една стара жена да ми каже, че някъде в селото били заровени три тенекии, пълни със злато, и ме моли да изпратя някой наш човек да ги извади. Казах, че ние нямаме нужда от пари, а ако тя се нуждае от пари, да ги търси както знае. Задачата на всеки човек е да се свърже с Бога, да протече Божията Любов през него; постигне ли това, парите сами ще дойдат при него, но не го ли постигне, колкото пари има, ще ги изгуби.

Работете за създаване на отношения с Разумния свят, с всички добри и разумни същества, които живеят на Земята – те са представители на Божествения свят. Има хора на Земята, които се интересуват от живота на Божествената Школа. Те се интересуват от лекциите, които ви държа, интересуват се от вас и всякога ви помагат. Тяхната помощ е невидима, никой не знае как помагат; намират посредници и чрез тях действат. – „Как да ги познаем, къде живеят те?“ В непристъпни места. Където живеят, човешки крак не е стъпвал. Те се движат и между хората, но дегизирани, никой да не ги познае. Явяват се като стар дядо или като млад, красив момък, като дете, като млада жена или като стара баба, като прост слуга или като виден професор. За да ги познаете, изучавайте човешкото лице.

Добрите и свети хора имат особен белег на лицето, адептите също имат особен белег. И на Каин Бог постави белег на лицето, тъй че който го види, да го познае и да не го убие. Прозорливи трябва да бъдете, иначе ще гледате и нищо няма да виждате. Двама от учениците на Христа срещнаха своя Учител, разговаряха с Него и като Го познаха, Той се изгуби. Христос ставаше видим и невидим, Той живееше в област, където това беше възможно. Христос и сега се явява – Той е и в България, и във Франция, и в Америка, и в Русия, и в Индия – навсякъде.

Една стара жена от Сливен ми разправяше как видяла Христа. Тя описваше лицето Му, целия Му вид. Той ѝ

казал: „Като минеш през гроба, Аз ще те поема, но трябва да се приготвиш за тоя час. Ще промениш начина си на хранене, ще ядеш само чиста храна и плодове“. Казал ѝ даже какви плодове да яде, това било необходимо за пречистване на организма. Както виждате, Христос се явява и между българите. Много естествено – светлината, която обхваща човешките умове, доброто, което прониква в сърцата им, е резултат на Божественото Начало, което работи навсякъде в света.

И тъй, ще знаете, че Христос не е далеч от хората. Той съчувства на страдащите и им помага, работи върху съзнанието им, за да се пробудят. Работете върху себе си, за да се освободите от алчността и егоизма. Ако е за богатство, стремете се към вътрешното богатство, за което Христос казва: „Събирайте си съкровище, което нито ръжда разяжда, нито молец разваля“. Не казвайте, че не искате да бъдете богати. Бъдете богати, но в Любовта и добродетелите. Щом носите Любовта в себе си, ще бъдете и външно, и вътрешно богати. Не се отказвайте и от сиромашията. Под *сиромах* аз разбирам човек, лишен от пороци, от грехове и престъпления – такъв човек наричаме *добродетелен*.

Много неща сте придобили, но още много има да придобивате. Нещо ново иде в света, което трябва да се придобие. Имайте пълна Вяра в Господа. През каквито и мъчнотии и страдания да минавате, бъдете тихи и спокойни; мислете за Господа и не се страхувайте; мислете за светиите, за адептите и не се страхувайте. Всички работят в името на Господа – те се грижат за хората, интересуват се от тях, както ние от плодните дръвчета. Те се интересуват най-много от ония, които работят съзнателно върху себе си, върху своите добродетели. Бог работи добре, но вие не работите както трябва – изоставили сте работите си на други, те да ги свършат.

Хората се страхуват, безпокоят се как ще се оправи светът. Който го е създал, Той ще го оправи, затова е казано: „Невъзможното за човека е възможно за Господа“. Бог е предвидил всичко, няма защо да се безпокоите. Вашата работа е да използвате условията, които са ви дадени. Ще

работите, за да се повдигнете – вашето повдигане е благо за всички. Христос казва: „Който се е отрекъл от майка и баща, от брат и сестра, както и от своя живот, той е получил десетократно“. Сега и на вас казвам: каквото ви е нужно, ще го постигнете, но работа се иска от вас.

Размишлявайте върху глава 21 от Откровението.

29. лекция, 27 април 1932 г., София, Изгрев

КРЪГ, ЕЛИПСА И ХИПЕРБОЛА

Размишление.

Има известни положения в човешкия живот, които не могат да се разберат, докато умът на хората е раздвоен – така много неща остават неразбрани, незнайни. Не можеш да разбереш една истина, докато се запитваш откъде иде тя; откъдето и да иде, приеми я без съмнение и колебание. – „Трябва да зная откъде иде и къде отива." Щом мислиш така, ти се движиш в затворен кръг. Много хора са затворени в кръгове, затворени са тяхната енергия, техният капитал и те правят усилия, за да се освободят. Значи ако човек е затворен в кръг, например в кръга *A* (виж фигурата), усилието му да се освободи е голямо;

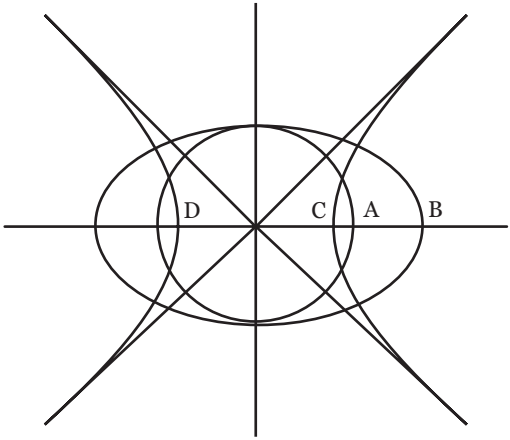

ако е затворен в елипса, например в елипсата *B*, усилието му да се освободи е по-малко. Дойде ли до хиперболата *C*, т.е. до Божественото, той се освобождава. Хиперболата е пътят, по който човек трябва да върви. Според хората тоя път е нескончаем – тръгнеш ли в него, никъде не можеш да спреш. Той не свършва никога, затова е идеал на

човешката душа. Всяко нещо, което свършва, не може да бъде идеал на човека.

Като знаете това, не се стремете да свършвате нещата докрай: като ядеш, не свършвай яденето си докрай; като влизаш и излизаш от дома си, не се стреми да свършиш работата си докрай – нека остане нещо незавършено; като се подвизаваш в духовния път, не се стреми изведнъж да станеш светия. Щом станеш съвършен, не можеш вече да останеш на Земята; докато си невежа, можеш да останеш повече време тук. Станеш ли съвършен, Земята вече не може да те търпи – тя казва: „Няма какво да ти проповядвам и да те уча. Ето, вземи свидетелството си и върви“. Щом получиш дипломата си, тя се ръкува с теб, отписва те от училището и искаш или не искаш, ти го напускаш. Щом напуснеш, мястото ти веднага се заема от друг, който с години те е чакал да завършиш.

Съвършеният на Земята е минал през знанието на кръга и на елипсата и се счита за учен, но като влезе в хиперболата, той се загубва, чуди се къде ще му излезе краят. Казва: „Началото на тая работа ми е познато, определено е всичко, но какъв ще бъде краят – не зная. Никой не се е върнал оттам, никакви сведения нямаме“. Казваме, че мнозина отиват там, но никой не се е върнал назад. Запитали един учен:

– За колко време може да се обиколи Земята?

– За 24 часа.

– За колко време може да се стигне до Слънцето?

– За една година.

– Колко далеч е Земята от Небето?

– Много далеч, не мога да го измеря. Ето, 60 години вече, откакто баща ми напусна Земята, но още не сме получили писмо от него.

Хората се страхуват от оня свят – защо? Защото не знаят къде отиват. Някои си представят оня свят далеч от тях, а други си го представят близо. Оня свят може да е физически близо, а психически далеч; може да е психически близо и физически далеч. Духовният свят има две страни: физическа, т.е. видима, която се обхваща от съз-

нанието, и психическа, невидима, която не се обхваща от съзнанието. От негово гледище съществува една духовна наука, например духовна геометрия, която малцина разбират. Онзи, който е духовно пробуден, изучава тази геометрия и си служи с нея при построяването на сложни машини. В нея има различни плоскости, сечения, кръгове и др. Който не разбира тази геометрия, може да си служи само с физическата, но каквато и машина да построи, непременно ще бъде с някакъв дефект.

Сега, като говоря за Духовния свят, вие мислите, че лесно се прониква там. Не се влиза лесно в Духовния свят. Не мислете, че лесно се минава от временното към вечното, от разбраното към неразбраното. Да наблюдаваш микроб под микроскоп и да го изучаваш – това е лесна работа, но как ще сложиш Слънцето под микроскоп, за да го изучаваш? Слънцето има свои външни и вътрешни движения, които са недостъпни за нас. Движенията на микроба може да наблюдава всеки – от движенията се съди за начина на живот, за размножаването и т.н. За Слънцето се правят повече догадки и заключения. Въпреки това всички хора искат да разберат как стават нещата. Засега има разбрани и неразбрани неща, но в бъдеще, когато съзнанието на човека се разшири, всички неща ще бъдат разбрани.

Какво представлява кръгът? Път на завършените процеси и движения. Щом се говори за завършени процеси, ще знаете, че тоя път е човешки, а не Божествен. В хиперболата линиите се пресичат във вечността. Да оставим въпроса за хиперболата настрани, той е неразбрана система. Когато преувеличаваме нещата, казваме, че си служим с езиковата форма *хипербола*. Тя подразбира такова преувеличаване на нещата, при което съзнанието не може да ги обхване. Ти искаш в един живот да станеш светия – това е хипербола; друг иска да стане гениален – и това е хипербола. Обикновеният човек е затворен в кръга, талантливият е затворен в елипсата. В кръга е вписан квадрат – най-ниската форма. Ние можем да наредим тия фигури по възходяща линия по следния начин: квадрат,

кръг, елипса и хипербола. По хиперболата вървят гениите и светиите, но в две различни посоки: C и C_1. Като се срещнат, те свършват една полезна работа. Светията стои по-високо от гения. Под *светия* аз не разбирам онзи, който е гладувал с години и е придобил жълт цвят на лицето. Не е светия и онзи човек, който е живял добре и е направил няколко добрини. Геният и светията са носители на велики Божествени идеи, те идват на Земята да помагат на човечеството, да му посочат правия път на живота.

Сегашните хора се нуждаят от ново разбиране, от нова светлина, която изключва страха и безпокойството. Защо ще се безпокоиш за утрешния ден? Защо ще се страхуваш от смъртта? Да се страхуваш от живота и от смъртта е неразбиране. – „Остарях вече.“ Има ли нещо лошо в старостта? Ако губиш свободата си и се ограничаваш, ти не разбираш старостта. Има една старост, която освобождава човека; щом се страхуваш от старостта, ти си попаднал в оная старост, която ограничава. – „Ще умра.“ Ти се страхуваш от смъртта, защото тя отнема всичко, което си имал на Земята; това е неразбиране на смъртта. Който я разбира, той гледа на нея като на благодетел – тя отваря вратата на затвора, хваща човека за ръката и му казва: „Хайде, излез вън на свобода. Друг път да не влизаш в затвора“.

Сега искам да ви предам една музикална лекция, без да ви уча да свирите. Всеки свири по свой начин: цигуларят взима цигулката, заема особено положение и свири по свой начин; пианистът свири по свой начин; флейтистът, арфистът също свирят по свой специфичен начин. И аз свиря по свой начин. Музиката не е нещо установено, всеки я предава по своему.

Но в живота има обикновени, установени процеси: да те затворят – това е обикновен процес; да се ожениш – това е обикновен процес. Между затвора и женитбата има нещо общо: това са два еднакви процеса с различни имена. Като те затворят, ставаш известен на хората; като се ожениш, ставаш също известен, виден човек. Докато си малко дете, хората не те познават; щом пораснеш, ставаш красив момък или мома, всички се вглеждат в теб

– ставаш известен, виден човек. Момата започва да търси красив момък, а момъкът търси красива мома. Тя иска да живее добре, да заема високо място в обществото, да я познават всички; иска момъкът да бъде богат, да заема високо обществено положение. И момъкът търси богата мома, да се издигне чрез нея. Той дълго време се колебае да вземе ли момата, която обича, или да вземе някоя богата. Най-после се решава да вземе възлюбената си. Понеже няма средства да задоволи изискванията ѝ, той започва да поглежда към отворената каса. След голяма борба бръква в касата, но накрая идват последствията: слагат го в затвора за няколко години и го лишават от свободата му. Докато е свободен, мъжът ревнува жена си; щом влезе в затвора, стражарят започва него да ревнува – не му позволява да гледа през прозореца.

Следователно щом направиш едно престъпление, веднага те слагат в затвора – пристъпил си една човешка заповед. Като грешиш на Земята, други те съдят; като грешиш на Небето, сам се съдиш, сам се наказваш. Откраднал си там една торба пари. Който и да те срещне с торбата, няма нищо да ти каже. Ти считаш, че това е в реда на нещата. Носиш торбата до едно място, но тежи, сам не можеш, търсиш помощ – готов си да дадеш пари на някого, само да ти помогне. Всички минават и заминават край теб, но никой не те поглежда. Казваш: „Моля ви се, помогнете ми, не мога сам да нося торбата“. – „Щом не можеш, остави я, откъдето си я взел.“

Закон е: всеки сам носи последствията на своите мисли, чувства и действия. – „Не съм ли свободен да постъпвам както искам?“ Свободен си, но ще носиш последствията на своята свобода. Защо греши човек? Защото не разбира Божиите пътища. Той иска да ги коригира, всичко да става по негово желание. Който се е опитал да коригира Божественото, всякога е грешил. Щом си дошъл на Земята, ще живееш в ограничените условия на живота – физически, или материален живот; ще живееш в живота на чувствата – в Духовния свят; най-после ще живееш в областта на мислите – в Божествения свят. Как познаваме в

кой свят живее човек? Ако си недоволен и лицето ти придобива тъмночервен цвят, ти си в материалния свят. От какво си недоволен? От яденето, от облеклото, от службата, която извършваш и др. Щом влезеш в Духовния свят, в областта на чувствата, и тук можеш да бъдеш доволен и недоволен, както и в материалния свят. Ако си доволен, цветът на лицето ти се изменя, става розов, разширяваш се; ако си недоволен, свиваш се. Влезеш ли в Божествения свят, в областта на чистата мисъл, всякакво недоволство изчезва.

Едно ще знаете: щом живеете добре, първо вие се ползвате от доброто, а после обкръжаващите. Казано е в Писанието, че никой не живее за себе си. Какво означава тоя стих? Човек наистина не живее за себе си, първо трябва да живее за своята душа, т.е. за своя идеал. Душата в човека е Божественото начало, значи човек живее първо за Бога, а после за себе си и за своя ближен. Къде е идеалът на човека – в главата, в гърдите или в стомаха? Мястото на човешкия идеал не е определено; той не е близо до него, но ехото на неговия идеал е близо. Идеалът на човешката душа е вън от човека. Ти разговаряш със своя идеал като по телефон: вземеш слушалката и слушаш какво ти говори той. Идеалът не живее на Земята. Той нито се ограничава, нито се освобождава. Който се е опитал да ограничи своя идеал, платил е с живота си. Непостижимо, неуловимо нещо е идеалът – може да бъдете в съприкосновение с него, но никога не може да го постигнете. В деня, в който постигнете идеала си, животът ви се обезсмисля.

Какво означават думите *постигане на идеала*? Това значи да забогатееш, да станеш милионер. Няма по-голямо нещастие от това да станеш богат на Земята: всички твои познати, приятели и роднини ще започнат да те посещават, да ти искат пари. Ако си готов да даваш, минаваш за добър човек; ако нищо не даваш, започват да те корят, да те критикуват, докато преждевременно те отнесат в гроба. Много хора умират преждевременно – причината за това са техните роднини; те отправят към човека своите отрицателни мисли и казват: „Кога ще умре тоя човек,

да вземем богатството му, че и ние да си поживеем“. Днес една отрицателна мисъл, утре една отрицателна мисъл, докато един ден се чуе, че еди-кой си имал сърдечен удар и умрял. Защо човек страда от сърце? Защото някога е бил богат и не е задоволил желанието на своите роднини. Те са искали от него да сподели богатството си с тях; не задоволи ли желанието им, смърт го очаква.

Това е отвлечен въпрос, който не може да се провери. Вие гледате на отвлечените въпроси като на нереални. Кой живот е реален? Животът на детето е реален, но само за него – за възрастния не е. Животът на младия е реален само за младия, но не и за стария. Младият казва: „Трябва да остарея, за да поумнея“. Като остарее, животът му реален ли е? Щом детето се убеди, че животът му не е реален, иска да стане голям, възрастен. И възрастният, като види, че животът му не е реален, иска да стане стар. Какво ще каже старият? И той, като види, че животът му не е реален, казва: „Нищо друго не ми остава, освен да умра“. Нереалният живот е външната страна на живота, която не засяга вашия душевен живот.

Казвате: „Човек трябва да бъде добър“. Това е израз на речта. Какво се разбира под израза *добър човек*? В даден случай добрият може да бъде лош, а лошият – добър. Ако удариш с камък главата на един, който отива да убие десет добри хора, лош човек ли си? Привидно минаваш за лош, защото пукна главата на един човек, но всъщност ти спаси живота на десет добри хора. Ако занесеш на болния си приятел няколко сладкиша, ти минаваш за добър човек, но оказва се, че сладкишите са направени от лошо масло и стомахът на болния се разстройва – лош човек ли е неговият приятел? Много от възгледите на сегашния човек за Добро и зло са относителни; и моралът на сегашния човек е относителен. Обаче има един установен, абсолютен морал, наречен Божествен. Следователно, ако проповядваш на хората, че трябва да се обичат, да живеят добре, това още не е морал, това са празни думи.

Не можеш да учиш човека как трябва да обича, всеки сам трябва да си изработи начин как да прояви любовта

си – тя сама учи човека. Ако обичаш хората, както те искат, това не е любов. Ако си в затвор, ти се чувстваш унижен и си недоволен; отидеш ли в хотел, където плащаш за леглото, доволен си. И в затвора, и в хотела си затворен, но в първия случай други разполагат със свободата ти, а във втория случай ти сам разполагаш със свободата си. Баща си, имаш син, доброволно го поддържаш и храниш – доволен си; ако синът ти насила иска да го поддържаш, ти си недоволен. В тоя случай и бащата, и синът са затворници. Същото се отнася и до религиозния живот на човека: дойде ли някой при него и насила му налага своите религиозни възгледи, това не е морал.

Често слушате да се говори, че човек е свободен, има свободна воля; според мен никой не е свободен. Каква свобода е тази да лежиш в леглото цяла сутрин, защото лекарят е дал такъв съвет? Каква свобода е тази да ставаш сутрин в три или четири часа, защото някой те е посъветвал да правиш това? И късното ставане, и ранното ставане не показват, че си свободен. Друго е, ако ставаш рано или спиш до късно по свое собствено разбиране и желание. Друг е въпросът, ако между твоето разбиране и съвета отвън има известно съвпадение. Свободата е вътрешен процес. Ще спиш ли до късно, ако някой обещае да ти даде сто хиляди лева преди изгряването на Слънцето? Ти имаш нужда от пари и щом чуеш такова обещание, не само че няма да се успиш, но ще станеш един час преди изгрев от страх да не закъснееш – само една минута да закъснееш, парите пропадат. Ранното ставане е подобно на тая парична придобивка.

Вие сте дошли на Земята да плащате полици; ако не ставате рано, ако не дишате ранния чист и свеж въздух, вие няма да изплатите полиците си навреме, нито ще получите парите от своите длъжници. Това е за самите вас, а не за другите. Благото, което ранното ставане носи, е първо за вас. Освен това всяко нещо, което вършите, трябва да е проникнато от Любов. Не правете нищо без Любов – това е морал. И всеки, който поддържа морала на Любовта, е наш приятел. Това не значи изведнъж да се

отречете от стария морал; дръжте го, както Земята държи в себе си всички растения, но дойдете ли до храната, ще ядете плодовете на растенията, а не техните корени. Моралният живот на растенията е също извън Земята – в техните плодове.

Сега и вие, като растенията, сте ограничени и затворени в тялото си. От тялото ви, т.е. от ограничения живот, трябва да излезе друг живот, както излизат плодовете на растенията. Ние обичаме именно плодовете на нашия живот. Радвайте се на плодовете на своя живот, без да се спирате върху неговите корени и да казвате, че сте грешни. Важно е, че съзнавате това. Радвай се, че си грешил – значи си приготвил материал за обработване. Има ли нещо лошо в това, че разполагаш с десет килограма вълна за обработване? Лошо е, ако не я обработваш, но щом я обработиш, ще се ползвате от нея и ти, и твоите близки. Ако откраднеш вълната и не я обработваш, ще те държат отговорен; ако ти я подарят и не я обработваш, пак ще те държат отговорен. Всяко нещо, което минава през ума ти и през сърцето ти, трябва да се обработва. Следователно дойде ли една Божествена идея в ума ви, не я отблъсквайте, приемете я и работете върху нея; ако я отблъснете, ще ви държат отговорен.

И тъй, разсъждавайте правилно, за да се освободите от ограниченията на живота. Не е достатъчно да кажеш, че си учен, но трябва да се освободиш. Наука, знание е това, което освобождава човека. Ти си вързан с дебело въже – какво трябва да правиш? Имаш игла; вземи иглата и всеки ден чопли въжето, нишка по нишка ще го късаш, докато един ден съвършено се освободиш. В тоя случай иглата е намясто. Ако държиш иглата си в кутийка и нищо не правиш, тя не е намясто. И мисълта на човека е намясто, ако може да го освободи от всички ограничения и заблуждения. Ти искаш да станеш богат, учен, силен, да се ожениш и по тоя начин да се освободиш от ограниченията си – на крив път си. Богатството, ученето, силата, женитбата не освобождават човека.

Докато е малко, теленцето е свободно, играе си, никой не го търси за работа. Щом порасне, веднага слагат

хомот на врата му и го впрягат на работа. Същото се отнася и до човека: докато е дете и живее в Божествения свят, никой не го търси за работа; щом порасне и влезе в света, веднага го слагат на работа. Няма човек в света, на когото вратът да не е надебелял от хомота на живота. Един американски проповедник ми казваше: „Женен съм, жена ми е добра, но се е посветила на женското движение. Всеки ден излиза от къщи и отива някъде, за да държи сказки за освобождаването на жената. Тя говори против мъжете и работи за повдигането на жената. Аз оставам вкъщи да гледам децата. Тая работа не е за мен. Тъкмо започна да чета Библията, едно от децата заплаче; едва утихне то, друго се развика“.

Казвам: всеки човек има в себе си по една възлюбена, която напуска дома и отива да държи сказки за повдигането на жената. А проповедникът в човека си мисли, че е роден да проповядва на хората и да ги насочва в правия път. Той се лъже, не е роден за проповедник, неговата задача е да гледа децата. И да проповядва, и да не проповядва, хората ще се раждат и ще умират и светът ще следва своя път. Той мисли, че като си каже проповедта, хората ще се оправят; и това е възможно. Мнозина мислят, че това, което работят, е нещо съществено. Има нещо съществено, но повечето им работи са забави. Ти се раждаш, живееш, страдаш, мъчиш се, но като остареш, виждаш, че всичко е било излишно и казваш: „Човек не трябва да се тревожи много“.

Повтарям: вършете всичко с Любов. Страдаш – кажи си: „Забава е това“. Ожениш се – кажи си: „Забава е това“. Учен човек си – забава е това. Отиваш на театър, на разходка – и това е забава. Ставаш сутрин рано – и това е забава. Сега вие вървите по един установен ред на нещата и считате, че тоя ред не може да се измени. Кой е наредил тоя начин на живеене? Вашите предци. Те са измислили хомота, метнали са го на врата на хората и днес всички казват: „Не може без хомот“. Писанието казва: „Трябва да се освободите от стария ред на нещата, от хомота на живота“. Добър е старият живот, но има нещо неестествено в него. Естествено е да спиш навреме и да ставаш навреме;

естествено е да се учиш навреме, но има неща, които не трябва да изучаваш. Защо трябва например да изучаваш криминална психология? Защо трябва да изучаваш патологичните признаци при заболяването на стомаха, на гърдите или на мозъка? Защо трябва да изучаваш престъпленията на хората в миналото?

Време е вече да изучаваме нормалните прояви на живота, а ненормалните да оставим настрани. Време е да изучаваме Вярата и Любовта, които са еднакво необходими за всички хора. Време е да приложим Свободата към себе и към всички живи същества. Щом аз съм свободен, всички трябва да бъдат свободни. Вие ограничавате себе си, ограничавате и близките си и се чудите защо животът ви не върви добре. Много естествено – вие се поддавате на всяка мисъл, която минава през ума ви, без да се запитвате откъде иде и какъв е характерът ѝ. Тази е причината и за разваляне на семейния живот.

Истинско семейство е това, в което Бог живее. Той се изявява като Любов, Мъдрост, Истина, Правда, Добродетел, Свобода – това прави хората щастливи. Под *семейство* не разбирам няколко члена – майка, баща и деца. Вселената е едно голямо семейство, по тоя образец е създадено и малкото човешко семейство. Изучавайте великото семейство – Вселената, за да създадете и малкото семейство по тоя план. Законите на Вселената трябва да бъдат закони и на малкото семейство. Всеки член от семейството трябва да си зададе въпроса: „Живее ли Бог в моето семейство?“. По какво се познава присъствието на Бога? По свободните отношения между членовете. И ние сме едно голямо семейство. Ако в класа, между учениците, се проявяват Любовта, Мъдростта, Истината и Свободата, вашият клас справедливо носи името си *Клас на Любовта*. Няма ли ги между вас тия прояви, това не е истински клас, не е *Клас на Любовта*.

Тайна молитва.

30. лекция, 4 май 1932 г., София, Изгрев

СЛАБИ И СИЛНИ ПОЛОЖЕНИЯ

Размишление.

Две неща се налагат в човешкия живот: да се подкрепя слабия и да се въздържа силния. Значи слабият трябва да се насърчава, а силният – да се въздържа. В едно отношение човек е слаб, а в друго е силен. Той сам трябва да знае къде е силен и къде е слаб, за да може да си въздейства. Там, където е слаб, да го насърчават; където е силен, да го въздържат.

Казва се, че иде Новото в света, идат новите идеи. За това време се изискват хора с установен характер, да се знае какво могат да направят, какво дават и какво взимат. И те трябва да знаят какво очакват от Новото време – в това отношение приличат на малкото дете, което с нетърпение очаква Великден, за да получи нови дрехи и обувки, да се премени. Както детето се радва на новите дрехи, така всеки човек трябва да се радва на Новото време, което иде. Радостта на детето е кратковременна, но силна, тя не може да продължи цяла година; до следващия Великден дрехите му ще бъдат скъсани и то ще очаква нови дрехи, нова радост. Човек има за какво да се радва. Да спечелиш един приятел – това е нов костюм; да спечелиш още един приятел – това е втори костюм. Всеки ден трябва да печелиш по нещичко, всякога да те виждат хората с нещо ново.

Казваш: „Да бъда милосърден значи всякога да съм облечен в един и същ костюм“. Не е така, костюмите на милосърдието са много и разнообразни. Ти можеш да бъдеш милосърден като музикант, като поет, като философ или като съдия. Как ще проявиш милосърдието си като поет? Ще отидеш при някой болен и ще му прочетеш едно от твоите произведения – то ще внесе живот в него. Ако си музикант, ще му изсвириш нещо; ако си философ, ще му обясниш причините и последствията на болестите и стра-

данията. Ако си съдия и при тебе дойде някой нещастен човек, когото законът осъжда, ще хванеш закона и ще кажеш: „Законът не трябва да бъде толкова строг!“. Съдията знае, че не може да се излива голяма сила върху слабия. Трябва ли слабият да бъде смачкан от закона?

Като ученици, вие трябва да разбирате положението и на слабия, и на силния, да знаете как да постъпвате. Очаквате да получите нещо, да ви се каже нещо, без да държите сметка колко сте силни, можете ли да издържите на това, което очаквате. Може ли да изядете изведнъж един грам захарин? По сладост един грам захарин е равен на 700-800 грама захар. Може ли да изядете толкова захар наведнъж – не може. Ако изядете 700 грама захар наведнъж, устата ви ще се напълни със слюнка, това е неестествено положение. Силните преживявания, силните реакции са опасни. Те са само за силните, за богатите хора, които разбират законите. За слабите и бедни хора са слабите преживявания. Казвате, че животът е еднообразен. Това се отнася за онзи, който не разбира живота, който е сляп и не вижда; за онзи, който познава законите и вижда, животът е разнообразен.

Следователно, за да разберете своя живот, както и живота на обкръжаващите, трябва да излезете от положението, в което се намирате в дадения случай, и да влезете в положението на другите. Срещнеш един поет и казваш: „Блажен е тоя човек!“. Това е ваше разбиране, вие не знаете какво нещо е поетът, през какви изпитания е минал, докато стане такъв. Не е лесно да станеш поет, т.е. приятел на хората; през големи страдания е минал и минава той. Ще кажете, че големите страдания правят човека недоволен; не е така, в истинското страдание няма недоволство, няма никакво мъчение – има ли недоволство и мъчение, то не е страдание. Кое е отличителното качество на доволния и на недоволния? Как познавате, че някой е недоволен? Когато детето е недоволно, лесно се познава: майка му сипва ядене, но то е недоволно – слиза от стола и се обръща с гръб към масата; сипват му още една лъжица, то се усмихва, отново сяда на стола и започва да яде.

Майката знае закона, че като сипе три лъжици, детето забравя недоволството си. Числото 3 уравновесява силите в човека. Какво представлява лъжицата? Човешката ръка. Значи ти ще гребнеш с ръката някъде и ще дадеш нещо – ръката е лъжицата на човешкото тяло. Коя е лъжицата на сърцето? Обичта.

Казваш: „Да се обичаме!“. Защо трябва да се обичаме? Да се задава такъв въпрос, това е все едно да питаш защо трябва да работиш с ръцете си. Ако не работиш с ръцете си и не ги упражняваш, те губят силата си, след време ще станеш инвалид. Днес работиш, утре работиш – упражняваш ръцете си и те стават силни. Така можеш лесно да се справяш с мъчнотиите си. На същото основание ти трябва да любиш, за да упражняваш ръката на твоето сърце. Понякога Любовта се изявява чрез лявата ръка, друг път – чрез дясната. И в двата случая Любовта трябва да остане скрита. За тая Любов Христос казва: „Каквото прави дясната ръка, лявата да не знае“. Защо трябва да бъде така? Опасно е лявата ръка да знае какво прави дясната, да не би и тя да направи същото. Знаем, че Природата не обича две същества да правят едно и също нещо. Дайте възможност на двама души в един и същ момент да направят едно и също нещо, да видите какъв ще бъде резултатът. Или представете си, че от двете ви страни има две течения: от дясната страна течението е сладко, а от лявата – горчиво. Дясната ръка посяга и ви дава от сладкото течение; в тоя момент и лявата ръка посяга и ви дава от горчивото. Какво става накрая? Лявата ръка разваля това, което дясната ръка прави.

Значи това, което умът върши, сърцето да не знае; намеси ли се сърцето в работата на ума, всичко пропада и обратно – намеси ли се умът в това, което сърцето прави, пак всичко пропада. Христос е казал лявата ръка да не се меси в това, което дясната прави. За дясната не е казал нищо. Защо само лявата ръка да не се меси в работата на дясната? Това е един кабалистичен закон, който трябва да се разбира. Не трябва ли да се опитват нещата, както чрез вкуса опитваме сладостта и горчивината им? За сладко

и горчиво се говори на физическия свят; в Божествения обаче нещата са само сладки. Да кажеш, че нещо не е толкова сладко, това показва, че ти не си задоволен.

Как се познава кога човек живее на физическия свят и кога – в Божествения? Когато си и доволен, и недоволен, ти живееш на Земята; когато си само доволен, живееш на Небето, в Божествения свят. Ако започваш една работа с разположение, а я свършваш с неразположение, ти живееш на Земята, в света на противоположностите; ако я започваш с разположение и я свършваш с разположение, ти си в Божествения свят. Докато си на Земята, идеалът ти е временен. Ти искаш да станеш като дядо си, току поглеждаш портрета му и се възхищаваш; казваш: „Голям благородник е моят дядо“. В какво се проявява неговото благородство? То е както в математиката: каквото са знаците плюс и минус в математиката, такова нещо е благородството в човешкия характер. Знаците плюс и минус показват освен посока на движение, още и работата, която трябва да свършиш: например минусът показва, че трябва да извадиш нещо от джоба си и да го дадеш, където е нужно; плюсът показва, че имаш да вземаш. Значи благородният човек дава и взима: където има да дава, той дава; където има да взема, той взема. Натъкнеш ли се на някакъв грях в себе си, няма да го скриваш, но ще го вземеш с щипците и ще го хвърлиш на нивата си като тор.

И тъй, изучавайте себе си, своя характер, да дойдете до истинското знание. – „Защо трябва да учим?“ За да се развивате умствено, да пълните своя хамбар, умът, със знание. Знанието е храна за човешкия ум. Как се познава кога човек се храни умствено и кога – сърдечно? Когато мисли право и добре разрешава задачите си, той храни ума си; когато чувства правилно, той храни сърцето си. Когато се мъчи и страда, умът не се храни добре; когато скърби и е недоволен, сърцето не се храни добре. Значи мъчението и страданието са резултат на действията на ума; скръбта и недоволството са резултат на действията на сърцето.

Като сте дошли на Земята, трябва да знаете защо сте дошли, да разбирате законите на живота. Където няма

разбиране, там всякога се раждат противоречия. Същият закон се отнася и до музиката: ако не знаеш законите на музиката, ако не спазваш такта и ритъма, и най-хубавото музикално творение произвежда дисонанс. Изкуство е да спазиш ритъма на песента, която свириш. Понякога той се променя, не е еднообразен както цъкането на часовника.

В движението на Земята, в човешката мисъл също има ритъм. Учените са забелязали, че в движението на Земята от време навреме се явява едно малко, микроскопично ускоряване или забавяне, което се отразява върху човека. Това се понася; опасно е, ако тия ускорявания и забавяния са чести и големи. За да не се явяват изключения и аномалии във външната природа, човек трябва да изправи мисълта си и да хармонизира своя живот. Не можеш да мислиш право, ако не си в хармония с всички Напреднали същества; дали съзнаваш това, или не, то е друг въпрос. Когато слушаш някой виден музикант, ти вече го познаваш, не е нужно преди това да си го познавал; може и по-рано да си го познавал, но като свири, ти вече се запознаваш с него. Ако го спреш, за да се запознаеш с него, ти спираш музиката.

Не се поставяйте на пътя на добродетелите или на човешките дарби и способности. Срещнеш ли добродетелен човек, не го спирай да разговаряш с него; срещнеш ли добър човек, и него не спирай. Остави добродетелите да си текат непреривно. Ти си музикант, предаваш уроци; ученикът не те задоволява, кажи му: „Даровит си, но дарбата ти още не е проявена“. Често учителите по музика едва издържат учениците си, но търпят. Като се върнат вкъщи, започват да свирят, за да се тонират. Ако не търпят, ще кажат някоя обидна дума на ученика си и после ще съжаляват.

Кой човек е даровит? Който сменя една гама с друга. Ако си неразположен, смени гамата. Неразположението е минорна гама, която трябва да се смени с мажорна, да се превърне в разположение. Има мажорни гами, войнствени, които наричаме още *марсови гами*. Ако се настроиш на такава гама, ти си готов да се биеш с всеки, който ти

се противопоставя. Има приятни минорни гами, но има и неприятни.

Например някой изпадне в минорна гама, която го изтощава. Той се отпуска, плаче, хленчи и казва: „Животът няма смисъл, всичко свърши вече. Баща ми умря и аз не трябва да живея“. Тоя плач не е намясто, то е все едно да плачеш на гроба на баща си и да мислиш, че свириш – плачът не е музика. Музикално плаче само онзи, който е разбрал смисъла на страданията. Един баща често казвал на сина си: „Синко, от теб нищо няма да излезе, не учиш“. Синът решил да изучава музика, но и там не работил както трябва. Един ден бащата се престорил на умрял и синът започнал да плаче. Бащата слушал как плаче и не останал доволен от плача му, станал от леглото си и казал: „Спри, синко, да плачеш, не си се научил още да свириш“.

Музика има и в човешкия ход. Онзи, който живее хармонично, ходи музикално: всяко негово движение е музика, всяка стъпка е ритъм, в движенията му има пластичност, мекота; той стъпва леко, първо на пръстите, а после на петата си – така се образува една крива линия. Някой стъпва на цялото ходило и образува права линия – движенията му са груби, дисхармонични. Човек трябва да спазва ъгъла, който се образува при ходенето; ако е по-малък или по-голям, отколкото трябва, нарушава се ритъмът на движението. Ритмичната музика следва строго определени закони. Музиката регулира биенето на сърцето. Ако изпеете ритмично една песен, тя може да уравновеси пулса на сърцето.

Кое е важно за ученика? Малките прояви. Ще внесеш в живота си малко, слабо подобрение, но всеки ден ще придаваш по нещо. Слабото става силно, а силното – слабо. Всеки ден ще подобряваш живота си, за да се тониращ; в това направление работят върху нас Напреднали, Разумни същества. Ако не се тониращ, не можеш да живееш правилно. Внесеш ли повече влага или повече сухота в организма си, нервната система не действа добре: в първия случай става разширяване в нея, а във втория – свиване. Влагата трябва да бъде нито повече, нито по-малко. Тя има

отношение към сърцето, а сухотата – към ума. На влажна книга не можеш да пишеш, но на суха – можеш. Опасно е, когато сухотата мине в сърцето, а влагата – в ума; пазете се от смесването на тия течения; всяко течение трябва да отива на свое място, иначе ще се натъкватe на противоречия, с които мъчно ще се справите.

Човек се справя лесно с външните противоречия, но не и с вътрешните. Например вътрешно противоречие е да мислиш, че никой не те обича. Обичта е влагата на живота – как ще придобиеш тая влага? Друг мисли, че хората имат лошо мнение за него – това е противоречие на ума. Как ще накараш хората да мислят добре за теб? Не бъди взискателен към хората, не бързай да измениш мнението им. Посял си житно зърно – не бързай да видиш веднага плода му, дай му условия да израсте и повече не мисли. Времето ще даде своя резултат, време е нужно за растенето и узряването. И Любовта се нуждае от определено време за растене, за връзване и за узряване на нейния плод. Щом узрее плодът, може вече да се яде.

Какъв процес е яденето, на какви закони се подчинява? Човек се храни не само с хляб, но и с въздух. Храни се по три пъти на ден, но не знае по колко хапки да взема на едно ядене; той диша, без да знае колко вдишвания трябва да прави на минута. Ако не знаеш по колко хапки да ядеш и по колко вдишвания да правиш, ти нарушаваш законите на храненето. Ако не знаеш на какво разстояние да стоиш от всеки човек и от коя страна да застанеш, ти нарушаваш естествения закон на хармонията. Като вървиш с някого, ти заемаш или лявата, или дясната му страна, но не можеш да вървиш само от едната, ще променяш – ту отляво, ту отдясно. Като променяш страната, ще направиш една крива линия, няма да се обръщаш. Който не разбира закона, ще пита защо трябва да се образува крива линия. В кривата линия са скрити знаците, т.е. богатството, към което се стремите. Оня, който търси злато в земята, се ръководи от известни признаци; и оня, който търси вода в земята с помощта на пръчицата, пак се ръководи от известни признаци. Там, където е водата, пръчицата започва

да се огъва; огъването на пръчицата е най-силно, почти перпендикулярно, на мястото, където е водата.

Казвам: и в човешката мисъл става силно и слабо огъване. Без огъване умът не може да се развива. Някой иска да постигне нещо по механичен път – това е невъзможно. Умът трябва да работи, постоянно да се упражнява. Трябва ли мисълта да се колебае? Колебанието е неизбежен процес. Като се колебае на една и на друга страна, мисълта дохожда до скритото съкровище, което постоянно търси. Имате един приятел, когото много обичате. Вие го търсите постоянно – защо? В него е заровено съкровището, което търсите. Ако това съкровище е няколко килограма, трябва ли да вземете всичко? Според вашите разбирания ще вземете всичко, но Природата не обича това; тя оставя всеки да си вземе колкото му трябва, за да има за всички; на другия ден пак ще отидеш с пръчицата и ще си вземеш колкото трябва. В Природата богатството се мести – всеки ден ще го търсиш с пръчицата. Ако съкровището се премести наляво, ще изпиташ скръб, ако се премести надясно, ще изпиташ радост. Каквото става със съкровището, това става и с приятеля ви – ако днес е разположен, на другия ден ще бъде неразположен, преместил се е малко наляво; на третия ден ще бъде разположен – преместил се е надясно. Ако съкровището се премести наляво, ще изпитате скръб; ако се премести надясно, ще се зарадвате. Ако съкровището е наляво, ти се безпокоиш, мислиш, че някой ще го открадне; надясно ли е, спокоен си, никой не може да го открадне.

Посей нивата си и не се безпокой. Щом си я посял добре, след един месец ще израсте. Тя ще бъде доволна от теб, а житото ще бъде доволно от нивата. И човек понякога се намира в положението на житото – трябват му само шест месеца, за да завърши развитието си; ако някой му помогне и му даде условия да завърши развитието си, той ще благодари и ще остави своето изобилие, както житото, на нивата и на своя господар. Не можеш ли да завършиш развитието си, ти пропадаш на изпита. В заключение ти не даваш плод и нито нивата е благодарна, нито житото.

Коя е причината за радостите и скърбите? Много причини има за това – едни са знайни, други – незнайни. Понякога ти се радваш, без да знаеш защо, и скърбиш, без да знаеш защо; причината за твоите радост и скръб се крие в далечното минало. Ти си помагал на някого да свърши учението си и днес той ти благодари, дава ти банкет – неговата благодарност ти причинява радост. На друг си попречил в развитието му, днес той е недоволен от теб и казва: „Ще дойде ден, и ти ще пропаднеш като мен“ – неговото недоволство ти причинява скръб.

Да се върнем към основната мисъл. Силните чувства, големите дарби и способности трябва да се въздържат – защо? За да не погълнат силите на слабите и да попречат на развитието им. Слабите чувства, малките дарби и способности трябва да се подкрепят, за да се засилят. Значи чувствата и мислите, дарбите и способностите на човека трябва да се уравновесяват. Следователно прави услуга на оня, който има нужда от теб. Ако твоята услуга може да го повдигне и засили, тя е намясто. Напиши любовно писмо на един момък или на една мома само ако те се нуждаят от твоята подкрепа. От твоето писмо ще зависи успеха на момата или на момъка: ако писмото е добре написано, успехът е добър. Понякога едно писмо решава съдбата на човека. Ще кажете, че момата или момъкът са се влюбили. Не са влюбени те, но изявяват оная Любов, която повдига човека и го укрепва. Всеки, който е завършил добре развитието си, е получавал любовни писма, които е реализирал – в тия писма се крие динамична сила. – „Искам да постъпвам добре.“ Призови едно Разумно същество да вземе участие в твоята постъпка – сам нищо не можеш да направиш.

Един френски професор в Париж, като правел своите опити с електричество, казал на студентите си: „Както жицата е проводник на електричеството, така и аз съм проводник на енергиите и благата на Природата. За вас съм професор, но за Природата – проводник. Тя не ме признава за професор“. Ето, и електричеството минава през нас като през проводници. Учените, гениалните, велики-

те хора са проводници на Природата, чрез тях минават нейните енергии. Доколкото човек е проводник на Природата, дотолкова той се ползва от нейните блага.

Някой се оплаква, че е работил цели 20 години и нищо не е придобил. Не е придобил, защото ключът на неговата инсталация е затворен. Отвори ключа си, за да станеш проводник на Природата – само така нейните енергии ще потекат през теб и ти ще придобиеш това, което очакваш. Бъдете проводници на Великото в живота – мине ли през вас, то ще ви даде нещо. И тъй, слабият да се подкрепя, силният да се въздържа. Гневиш се – това е силна проява, ще се въздържаш; съмняваш се – това е силна проява, ще се въздържаш. Между силните и слабите прояви има известно отношение, затова силните ще се въздържат, а слабите ще се подкрепят. „Обезсърчих се“ – слаб си. „Насърчих се“ – силен си.

Какво трябва да прави човек като се обезсърчи? Да насочи показалеца си напред. Тоя пръст има отношение към личните чувства на човека. Той се оплаква, че никой не го уважава, че няма пари, изпаднал е, обезличил се е. Не свивай палеца си, но го изнеси навън. Някой не може да разрешава философски въпросите на живота – защо? Той свива средния си пръст, Сатурновия; опни добре пръста си и ще започнеш да разсъждаваш философски. Свиеш ли четвъртия си пръст – Слънчевия, т.е. пръста на живота, на слънчевите енергии, ти губиш смисъла на живота; изправи пръста си, да потекат слънчевите енергии през теб. Малкият пръст на човека е търговецът, който се занимава с дребни търговски сделки – и тоя пръст трябва да бъде изправен. Най-малко се обезсърчава големият пръст – палецът.

Изучавайте ръката си, както и всеки пръст поотделно, за да се свързвате с Разумните същества, които ги управляват. Някой хваща палеца си и казва: „Да обичаме Господа!“. Да обичаш Господа – това значи да обичаш делата Божии и света, които Той е създал. Делата Божии са всички живи същества на Земята. Като обичаш тия същества, животът ти ще се осмисли.

Слабият да се подкрепя, силният да се въздържа. Слабият ще стане силен, когато го обичат. Какво иска силният? Да го почитат. Значи слабият да се обича, а силният да се почита. Любов и почит са сили, с които трябва да работите.

Тайна молитва.

31. лекция, 11 май 1932 г., София, Изгрев

ЗАКОН ЗА ЧАСТИТЕ И ЦЯЛОТО

Размишление.

Ще прочета част от глава 24 от Евангелието на Матей.

Слънцето ще потъмнее и Луната няма да даде светенето си. (29 стих) Слънцето и Луната представят човешките възгледи – ако те не потъмнеят, вие не може да приемете Новото. Ако богатият не обеднее, не може да влезе в Царството Божие. Ако богатият съжалява, че порано не е обеднял, сам по себе си той е беден, но ако съжалява, че е обеднял, той не е беден. Не е беден онзи, който съжалява, че не е богат.

Като ученици, вие се нуждаете от няколко основни правила на живота. Не знаете ли тия правила, ще учите, ще се явявате на изпити, но няма да можете да ги издържите. Не само знание ви е нужно, но и прилагане на това знание. Например един от вас може да напише думата *любов* със златна боя, друг може да я напише с червено мастило, трети – със синьо, четвърти – с черно и т.н., но се ползва от Любовта само оня, който я прилага.

Къде се прилага Любовта? В малките работи. Например казвам ти да направиш нещо, но ти възразяваш, не слушаш. Щом имам Любов, аз трябва да претърпя, да не възразявам. Учителят дава известни наставления на ученика, но последният не иска да ги изпълни – защо? Подобре знаел от учителя си какво трябва да прави и какво не трябва. Според мен няма случаи ученикът да знае повече от учителя си. Ако наистина ученикът знае нещата по-добре от учителя си, тогава учителят е ученик, а ученикът – учител; учителят е самозванец, не заслужава да бъде учител. Учител е само онзи, който знае нещата, говори добре и каквото знае, прилага го; той знае какви трябва да бъдат отношенията му към учениците и към ближния му. Той никога не изменя отношенията си; същото виждаме и в Природата.

Често се говори за музиката в Природата. Кое е характерното в тая музика? Тоновете ѝ не се менят. Например дойдеш ли до основния тон *до* в Природата, той никога не се мени. Обаче в човешката музика имаме *виенско до* и *парижко до*, между които съществува малка разлика. Виенската и парижката музика се приближават една до друга, но на музикантите им липсва основният природен тон. Този тон освобождава човека от всички недъзи. Изпееш ли основния природен тон правилно, какъвто и недъг да имаш, той ще изчезне. В естествените тонове на Природата няма полутонове, там всички тонове са цели. Освен това в Природата няма минорни гами. Човек е създал минорните гами като резултат на своите болезнени и тъжни състояния – например музиката на Шопен[33] е болезнена. Има смисъл човек да пее тъжни, минорни песни, но когато е здрав. Болният да пее минорни песни – това не е музика, това е израз на болезнено състояние. В природната музика няма болезнени състояния – там съществува една основна, естествена гама, от която всеки човек се ползва.

Животът на всички хора се основава на природната гама. Който не възприема и не възпроизвежда природния основен тон *до*, не може да се развива музикално. Основен, естествен тон е тоя, при който Доброто не среща никакви препятствия, външни и вътрешни, и свободно се проявява. Някой иска да пее, но си казва: „За кого да пея? Вече съм на 45 години“. Питам: „Ти беше млад и пееше – за кого пееше тогава? Тоя, за когото пееше, разбра ли те? Пееше ли и той заедно с теб, оцени ли твоето пеене?“. Ако дадеш на бакалина една златна монета, ще я оцени ли той? Ако се усмихне само и вежливо те запита какво искаш да ти даде, това не е достатъчно – трябва да се свърже с теб, да ти стане приятел. Той не е разбрал и възприел основния тон *до*; не е разбрал правилно ли е взет тона, или неправилно. Как ще провери това? С някакъв инструмент. Има камертон, с който също може да проверите верен ли е тонът, който взимате, или не е верен, но понякога камертонът се разваля; за да не се развали, вие го пазите в кутия. Истински камертон е оня, който не се разваля при

никакви условия. Ако и морала си слагаме в кутия, за да не се разваля, той не е истински морал – на такъв морал не може да се разчита. Има един камертон, който не се влияе от никакви външни и вътрешни условия. Има един морал, който също не се влияе от никакви условия.

Като наблюдавам живота ви, виждам, че вие ще срещнете големи спънки и мъчнотии, от които косата ви ще побелее. Ще умирате и ще се прераждате, т.е. ще отивате на оня свят и пак ще се връщате, както кофата се издига и спуска на зъбчатото колело. Докато сте на това колело, кофата ще се издига и спуска, ще се пълни и празни, ще се радвате и скърбите, без да постигнете нещо съществено. Радостта и скръбта не са ваши. Влизате в една къща, където хората живеят добре, всички са радостни – и вие се радвате, но радостта ви е чужда; влизате в друга къща и виждате, че там има мъртвец, всички плачат – и вие плачете, но скръбта ви е чужда. Значи участвате в чуждите радости и скърби; и хората участват във вашата радост и скръб, но чуждото е всякога чуждо. Вие трябва да слезете от колелото и да тръгнете по своя път.

Докато е на Земята, човек участва в радостта на светиите, на праведните и на добрите хора; също така участва в радостите и скърбите на грешните и паднали хора. Това е мое твърдение, което може да проверите; дали ще го приемете – това е друг въпрос. Изучавал съм живота на светиите и го познавам до най-малки подробности. Има светии, които са живели цели 30 години в пустинята, където са прекарали чист и свят живот. Но влязат ли в живота, между хората, лицата им веднага потъмняват – защо? Натъкват се на изкушения, които не могат да издържат. Какво изкушение може да срещне един светия?

Една красива мома минава покрай светията, който държи последния си изпит. Тя се усмихва и мислено му казва: „Поздравявам те, желая ти добър успех“. Като не разбира значението на усмивката ѝ, той се начумерва и я поглежда недоволно – мисли, че тя го изкушава; но после съжалява, че не е могъл да отговори на усмивката ѝ. Цели 30 години се е подвизавал в пустинята, придобивал

е знания и опитности, а в един момент се обърква, не знае как да отговори на усмивката. Той пропада на изпита и Небето се затваря временно за него – значи между него и жителите на Небето е произлязла известна дисхармония. Той казва: „Да не бях срещал тая мома!“. Не, момата е минала точно навреме, но светията не е бил готов да ѝ отговори. Той се връща пак в пустинята, където работи още 30 години. След това пак среща същата мома; тя му се усмихва и той ѝ се усмихва. Има ли нещо лошо в усмивката? Ако мислиш, че в усмивката се крие нещо лошо, ти не си разбрал Божия закон, не си разбрал Любовта. Бог живее в човека, следователно ти трябва да различаваш човешката усмивка от Божията. Ако не познаваш Божията усмивка и се намръщиш, ще те изпратят отново в пустинята, да прекараш още 30 години там, да научиш урока си.

Сега аз изнасям тоя пример за изясняване на една истина. Красивата мома, която се е усмихнала на светията, не е грешница; тя е послужила за изпит на светията, който се е учил 30 години в пустинята, за да се приготви за Царството Божие и за служител на Бога. Трябвало е сам светията да се изпита, да види докъде е стигнал. Много хора ще се намерят пред тоя изпит и трябва да го издържат.

Един наш брат тръгна за Витоша с много тежка раница, но с него се случи голямо нещастие, не издържа изпита. Всички хора приличат на него. Всеки отива при Господа, но слага на гърба си тежка раница, 30 кг, и някъде сред пътя пада и умира – защо? Тежка е раницата на света, тежко е общественото мнение – с такава раница не се отива при Господа. Ще оставиш раницата у дома си и ще вземеш само парче хляб и стомничка за вода. Тоя брат е предметно учение за всички. Той каза: „Оставям раницата, оставям стомничката и напускам Земята, сбогом!“. Той имаше големи мъчнотии, на огън беше поставен, на нажежена скара. И вие ще минете през тоя огън. Когато мъжът те пържи, благодари на Господа; когато синът и дъщерята те пържат, пак благодари на Господа. Не търси причината, не питай защо те пържат.

Една сестра иде да ми се оплаче, че носът я боли; аз съм зает, не ѝ отговарям. Тя се мръщи, недоволна е от мене. Щом се мръщи, и аз ѝ отговарям по същия начин. Ако се усмихне, и аз ще ѝ се усмихна. Тя трябва да почака малко, за да свърша работата си. После ѝ казвам: „Сестра, ако отидеш при лекар, той ще ти даде някакво външно лекарство и ще обясни болката ти по външен начин. Аз ти казвам, че причината за болката на носа е духовна. Ти си направила някаква погрешка в мислите, в чувствата или в постъпките си. Като махнеш причината, болката ти ще изчезне“.

Някой казва: „Аз съм лош човек“. Не е въпрос лош ли си, или добър. Според мен лош е оня, който влиза в училището, а добър е оня, който излиза от училището. За нас са важни учениците, които вършат Божията воля. Едно правило: може да мислите, чувствате и постъпвате както искате, но всичко да става за слава Божия. Живейте за слава Божия, а не за ваша слава или за славата на Иван и Стоян. Вашите имена на Земята са псевдоними, с други имена сте записани на оня свят и като отидете там, ще ви питат как се казвате. Как ще изтеглите парите, които сте вложили в банката, ако не кажете името си? Същият закон е и на оня свят. Как ще получите вложената сума, ако не знаете името си? Работете за Божията слава, за да мисли и Бог за вас. Това значи да знаете името си, с което сте записани в Божествената книга, и да се ползвате от вложеното във вас.

Казваш: „Обичам те“. Не можеш да ме обичаш, ако първо не си обикнал Господа. – „Не познавам Господа.“ Щом не познаваш Господа, мен съвсем не познаваш. Ново разбиране е нужно на хората, само така те ще разберат Земята като временно училище. И гъсеницата се храни с листа, но временно; като се превърне в пеперуда, тя се отказва от листата и търси нектар по цветовете. Докато е на Земята, човек се храни с материална храна – с въздух, вода и хляб. Щом я напусне, той се храни с мислите и чувствата на своите близки. Ако мислиш добре за своя близък, заминал за другия свят, ти му даваш добра храна; ако

мислиш лошо за него, предлагаш му лоша, нечиста храна. И детето, като не разбира любовта на баща си, казва: „Лош е баща ми, често ме бие“. Не е лош, той благославя детето си: колкото пъти вдигне ръка върху него, за да го удари, толкова пъти го благославя. Когато майката и бащата бият децата си, те ги благославят и продължават живота им. Дете, което не е било от родителите си, по-малко живее; което е било, живее повече.

Следователно и страданията, през които човек минава, имат за цел да продължат човешкия живот, да го осмислят и да заставят човека да познае Божията Любов. Покажете ми един пример, в който човек без страдания е разбрал смисъла на живота. Всеки трябва да мине през страдания. Светиите са минали през такива страдания, каквито обикновените хора не могат да си представят. Като се освободите от своя личен живот, тогава ще разберете живота на светията. До това време ще мърморите, ще бълбукате, както бълбука шишето, на което гърлото е тясно. Като изливат водата от такова гърло, се чува особено бълбукане – в това шише се борят водата и въздухът, кой пръв да излезе. Ако гърлото на шишето е широко, въздухът и водата ще излязат свободно навън, без бълбукане. Кажеш ли, че не можеш да търпиш някого, това показва, че си шише с тясно гърло.

Какво представлява търпението? Велико нещо е да бъдеш търпелив. Между вас няма нито един, който може да се похвали с търпение. Сравнени един с друг, някой е по-търпелив, друг – по-малко, но търпелив в пълен смисъл на думата няма. Казвам нещо на някого, той веднага скача и казва: „Обиди ме Учителят“. Ако ви обиждам, не бих се занимавал с вас. Аз не се интересувам от вашите работи. Ако някой гледа съблазнително към чуждата каса, минавам край него и нищо не му казвам. Когато детето гледа лакомо към дървото с ябълки и се готви да посегне на една от тях, и на него нищо не казвам – защо? Според мен и възрастният, и детето са на изпит. Възрастният има право да си вземе една златна монета, но касата е чужда; и детето има право да си откъсне една ябълка, но гради-

ната е заградена с бодлива тел. Господарят дебне детето и казва: „Само да смееш да влезеш!“. Щом прескочи плета, то веднага влиза в ръцете на пазача. Това са временни отношения. Пазачът няма право да бие детето, но и детето няма право да прескача плета на градината.

Правило е: където плодните дървета са нискостеблени, хората са добри; където са високостеблени, хората са лоши. Те нарочно режат ниските клони на дърветата, да не ги нападат крадци. Как трябва да постъпват хората на новите идеи с малките деца? Те трябва да имат по една пълна кошница със зрели плодове и като мине някое дете край градината, пазачът да му се усмихне и да му даде един плод. Когато зреят плодовете, правилно е синовете и дъщерите на господаря да бъдат в това време в градината, а не слугите. Те трябва да следят кога минават деца край градината и веднага да им кажат: „Заповядайте по един плод от нашата градина“. Това изисква Божественият закон.

Често вие се отегчавате от живота на Земята и пожелавате да отидете на Небето. Какво представлява Небето? Живот на пълна хармония и Абсолютна любов. Там всички се надпреварват кой повече да услужва; там никой не мисли за себе си – каквото благо имаш, трябва да го споделиш с другите. Ако няма на кого да услужват, небесните жители слизат на Земята, за да помагат на хората. Затова Бог изпраща ангели на Земята – да услужват и да помагат. Благодарете, че има Същества на Земята, които не мислят за себе си и са готови да се жертват за другите. Някой е болен, пъшка, мъчи се. Веднага едно от тия Същества дохожда при него и му казва: „Не се безпокой, всичко ще мине. Търпение е нужно“. – „Защо са тия страдания?“ – „Ще разбереш. И аз съм минал през болести и страдания и разбрах техния смисъл. Един ден и ти ще ги разбереш.“

Пази следните правила: не яж много, прави избор на храната си, яж навреме – всяко нещо си има своето време. Всяка мисъл и всяко чувство идват на своето време и за изправянето им също има определено време. Само Любовта не се поддава на писани закони. Никой не може

да те учи как да обичаш. Любовта се проявява отвътре и когато дойде в човека, тя започва да го учи. Любовта учи всекиго, но нея никой не може да учи. Аз говоря за естествената Любов, а не за неестествената човешка любов. Неестествена е любовта, когато човек иска да спечели повече, отколкото му е необходимо. Например ти обичаш някого и го ограничаваш, искаш той да обича само теб. Любовта не се ограничава, тя обича еднакво всички хора. Когато някой иска да обичам само него, това показва, че той иска да ме постави в пътя на престъпленията. Остави човека свободен и когато го обичаш, и когато те обича. Всеки трябва да даде свобода на ближния си, за да бъде свободен и той. Това изисква Любовта.

Сегашните хора не живеят според закона на Любовта. Те си правят човешки договори и според тях се нагаждат. Например жената казва на мъжа си: „Ти трябва да ореш и да сееш, а аз ще жъна. Ти ще внасяш вкъщи, а аз ще готвя и ще се грижа за къщата“. Ала други са отношенията, които се основават на Любовта – там не се прави никакъв договор. Мъжът е доволен, че е срещнал жената, която обича, и благодари на Бога за това; и жената е доволна, че е срещнала мъжа, когото обича, и благодари на Бога. Какво ще работи мъжът и какво – жената, това се нарежда само по себе си.

Една среща, станала в името на Любовта, струва колкото всичкото богатство на света. Кой човек е устоял на закона на Любовта? Сложете двама приятели, които се обичат, на едно място, за да видите колко ще устоят на Любовта. Колко време продължи любовта между Давид и Натан, синът на Саул? В първо време любовта им беше идейна, но после се измени. Давид обичаше Натан повече от жената. Да обичаш жената повече от приятеля си – това води към престъпление. Ако и приятеля си обичаш повече от жената, пак вървиш в пътя на престъплението – защо? В Любовта няма предимство. Любовта не позволява да обичаш един повече от друг.

Помни: и като любиш, и като те любят, няма да четеш морал на Господа. – „Защо?“ Като любиш, ти си провод-

ник на Божията Любов; когато те любят, възприемаш Божията Любов. Кого ще морализираш тогава? Кажеш ли на някого, че го обичаш, ти не говориш истината – само Бог люби, а човек е проводник и възприемател на Неговата Любов. Следователно ще знаеш, че си или проводник на Любовта, или я възприемаш. Остави Бога свободно да се проявява чрез теб, без да Му се противиш – Той не обича реакцията. Щом някой се опълчи против Любовта, Бог веднага се оттегля настрани и тогава идва страданието, човек се опомня и разбира, че е сгрешил.

Докато Бог живее във вас, вие разрешавате задачите си правилно, животът ви е радостен и весел. Не казвам, че нямате Любов, но разбиранията ви за Любовта са ограничени. Ако някой се сърди лесно, любовта му е слаба. На Бога не се сърдя и морал не Му давам. Обичам всички хора, обичам ангелите, обичам всичко, което Бог е създал. Срещна една мома, усмихна се по един начин; срещна друга, усмихна се по друг начин. И едното, и другото са усмивки, които се различават, както костюмите на хората. Младият и старият не са нищо друго, освен различни костюми. Старият представлява благочестието. След като живее 30-40 години в пустинята като аскет, той започва да се отегчава от живота си, иска да се подмлади. Бог го превръща в млада, красива мома, след която тръгват много момци – значи красивата мома не е нищо друго, освен светия, който е живял 30 години в пустинята; Бог го изпраща на Земята като красива мома, да я обичат всички. Светията може да се яви на Земята като красива мома или красив момък. В каквато и форма да се яви, важно е да проявява Любовта.

Какво представлява Любовта? Тя е носителка на живота. Всяко нещо, което не носи живот, е чуждо за Любовта, за човешката душа. Например грехът е нещо странно, чуждо за душата. Той представлява груба, недиференцирана материя, която трябва да мине през Божественото съзнание. То ще работи хиляди години върху нея, за да я организира. Като материя тя не е лоша, но не е пригодена към човека. Лошо нещо ли е ледът? Не е лош, но ти не

пълни шишето или стомната си в студено време с вода. За предпочитане е стомната да бъде празна, отколкото да се напълни с вода и да се пукне от студа. Следователно не се пълнете с материята на греха и на злото, да не се пръснете. Дойде ли злото, т.е. лошите условия, бъдете празни. Отваряйте се само за Доброто. Гледайте на нещата така, както Бог гледа; както Той търпи, така и вие ще търпите. Той вижда погрешките на хората и мълчи. Защо и вие да не търпите? Защо майката търпи детето си? Тя казва: „Много съм дала за това дете, има нещо ценно в него, ще го търпя“. В това отношение майката е учен човек, който вижда доброто в детето си, както астрологът и физиогномистът виждат нещата и казват: „Ще излезе човек от това дете, има нещо хубаво в него“.

И тъй, не се спирайте на сегашните си разбирания – с тях сте дошли вече до едно място, по-нагоре не може да вървите. За да влезете в Царството Божие, нужни са нови разбирания. Отдавна Бог е внесъл Новото в света, отдавна хлопа Той на вашето съзнание. Някои са приели нещо от Новото, но това не е достатъчно – трябва да изпразните стомните си от ненужното съдържание и да оставите само същественото в тях. Вие сте изучили вече процеса на събирането. Какво трябва да направите? Да научите изваждането, умножението и делението. И тук няма да спрете, ще изучавате степенуването и коренуването.

Като ученици, вие трябва да имате предвид следното: Цялото никога не се дели, то е вечно и неделимо; делят се само частите. Цялото не се събира, не се вади, не се умножава, нито се дели; то е единствената реална величина, която нито се изменя, нито се променя. Дойдете ли до промените, вие сте в закона на частите: само частите се менят. Това, което се променя във вас, са частите, но има нещо неизменно в човека, което от младини до старини остава едно и също – то е Цялото, то е Божественото начало. Като Цяло, то разрешава всички противоречия между частите, то е в състояние да възстанови нарушеното равновесие между частите. Недоволството се дължи именно на нарушеното равновесие между частите: те се местят и

докато дойдат на местата си, човек е недоволен. Частите постоянно се местят – на това разместване се дължи вечното движение в Космоса. Само Цялото не се мести. И небесните тела се движат от едно място на друго, те никога не се връщат на старите си места.

И вие, като промените мястото си, никога няма да се върнете назад. При всяко разместване на частите става известно стълкновение, което води към грях и престъпление. Ако две тела дойдат близо едно до друго, те неизбежно ще се стълкновят. Какво трябва да се прави, за да се избегне това стълкновение? Да се използва пространството – много пространство съществува във Вселената. Човек трябва да бъде разумен, да не се стълкновява, за да не губи равновесието си.

Двама души се карат – те са дошли близо един до друг; единият иска да вземе по-голям дял от другия. Докато хората живеят само с даване и вземане, всякога ще се карат. Опитът ще ги научи как да живеят, как да използват пространството без кавги. Казваш: „Аз съм слушал тая песен, познавам я“. Ако можеш да я изпееш, слушал си я; ако не можеш – не си я слушал. От Божествено гледище човек знае само това, което може да направи. Не можеш ли да изпееш една песен, ти никога не си я слушал. Щом направиш нещо сам, ти никога не го забравяш – то е отразен лъч в очите ти, то е отпечатък в твоето съзнание. Лъчът се отразява в човешките очи, независимо от това дали човек го съзнава, или не. Всичко, което лъчът трябва да внесе в човека, внася го. Така и Любовта внася своето богатство в душата на човека и той трябва да бъде буден да го използва.

Бъдете доволни от живота си. Че страдате и боледувате – това да не ви плаши. Боли ви кракът – това е за добро, така ще изучавате добродетелите си. Боли ви носът – ще изучавате интелигентността си. Ще намерите начин сами да се лекувате. Ще прекарате няколко дена в пост и молитва. Ако сами не си помогнете, ще помолите някоя сестра или брат да ви помогнат. Има много методи за лекуване, но понеже не сте готови за тях, ще ги изопачите.

Например като ви боли носа, хванете го леко с палеца от двете страни и го масажирайте. Правете леки масажи на носа си с всички пръсти, да му предадете част от техния магнетизъм.

Питате: „Как трябва да се молим? Да правим ли поклони, както Църквата ни съветва?“. Поклоните, колениченето показват, че човек влиза в противоречие с Господа. – „Тогава да вдигаме ръцете си нагоре.“ Трябва да знаеш как да вдигаш ръцете си. Трябва да знаеш как да изправиш тялото си. Не е все едно дали събираш части, или цели единици. Казвате: 1+1=2, но какво събирате – не се питате. Ако събирате една част с друга, ще получите две части, но събирате ли едно цяло с друго цяло, не може да получите две части – Цялото не се събира. Как ще събереш една любовна мисъл с друга любовна мисъл? Това е невъзможно, няма правило за такова събиране. Дойдете ли до Любовта, там има друга математика и геометрия.

В обикновената геометрия се говори за квадрата, за кръга като части от пространството, като фигури. В живата геометрия се говори за фигурите като отношение – например квадратът е фигура, в която само четири точки имат еднакво отношение към една централна точка. Сегашните хора строят къщите си върху квадрат, затова се натъкват на противоречия. Кръгът е фигура, на която всички крайни точки имат еднакво отношение към централната точка. В живота на кръга няма противоречия. За да се избегнат противоречията в квадрата, необходимо е да се прекара един диагонал като равнодействаща сила – в тая линия се разрешават противоречията на ума, на сърцето и на волята.

Казвам: който е разрешил противоречията в живота си, той е готов да служи на Бога, да раздаде имането си. – „Няма ли да обеднее?“ Който върши Божията Воля, никога не обеднява, никога не греши, никога не боледува. Искате ли да бъдете здрави, да не грешите, всякога трябва да бъдете будни, да вършите Волята на Бога. Нито за момент не трябва да забравяте, че служите на Бога и прилагате Неговата Любов. Ако Любовта ви напусне само за един

момент, ще изпитате горчивината и противоречията на живота. Казвате: „Остаряхме вече“ – Любовта ви е напуснала; ако искате да се подмладите, дайте ѝ път в себе си. Където е Бог, там е младостта; където Бог отсъства, там е старостта. Когато напусне къщата ти, Бог казва: „Аз си отивам, ела и ти с Мен“. Ще отидеш на оня свят, където няма скръб и страдание. Ще те посрещнат в оня красив свят с радост и ще те поставят на някаква работа; ще работиш с Любов и свободно ще влизаш и излизаш от тоя свят.

Хората на Земята се бият, карат се, обиждат се. Щом някой се обиди, веднага казва: „Знаете ли кой съм аз?“. Кой си ти, кажи си името! Аз днес съм разположен, искам да оправя отношенията ви. Един брат се обидил, че не му позволили да държи сказка в салона. Чудно нещо, кой може да забрани на човека да говори? Ако не говори в салона, ще говори в някоя къща – човек може да говори навсякъде. Колко пъти са ми забранявали да говоря в тоя или в оня салон, но аз никога не съм се обиждал. Ако не говоря в специален салон, ще говоря на полето, в някоя къща или на планината.

Някой се оплаква, че не съм се интересувал от него, че Господ не го обичал. Как иска той да проявя интерес към него, или как Бог да му докаже, че го обича? Като го срещна и видя, че е скръбен, ще му кажа две-три насърчителни думи и ще си замина. Той се ободрява, става енергичен и свършва работата си. Ако е болен, ще му дам някакъв съвет и ще си замина. Той може веднага да оздравее, а може и след седмица, месец или цяла година – зависи от рецептите. Има рецепти, за приготвянето на които е нужна цяла година. Изпращам рецептата горе, там да я приготвят; той ще има търпение и ще чака. Понякога и вие се молите за болни, но цяр няма за тях. Какво ще правите тогава? Не е лека тая задача, трябва да дадете нещо от себе си, но торбата ви е празна. Ще чакате да дойде нещо отгоре, да напълните торбата си и тогава да дадете. Ще кажеш, че има много хляб на фурната, можеш да напълниш чувала си. Можеш да го напълниш, но не можеш да носиш пълен чувал на гърба си.

Не се спирайте на дребнавостите на живота. Не се спъвайте от изискванията и разбиранията на вашата личност – така вие пречите на Господа да работи във вас. Всяка крива мисъл и криво чувство произвеждат реакция в съзнанието на Бога. Някой сгрешил по отношение на теб; трябва ли да вдигаш шум, да нарушаваш мира на Божественото съзнание? – „Как трябва да постъпя?“ Кажи си: „Ще се уреди работата. Обиден съм, наистина, но и аз съм обиждал“. Кажи си така и забрави обидата. Кой каквото ви каже, да не ви смущава. Потопете се в Божественото съзнание и забравете всичко, което са ви казали.

Вие искате да работите за човечеството. Как ще работите? Ако не живеете в Любовта и не я прилагате, нищо не можете да направите. Без Любов не може да помагате на никого; живейте помежду си в Любов, за да си помагате взаимно. Ако се карате и сърдите, вие ще заминете на другия свят неочаквано, както стана с нашия брат на планината. Карането и сърденето са тежести, които увеличават теглото на вашите раници. Качвайте се на планината без раници, за да стигнете лесно върха.

Следователно не се обиждай, че не са ти позволили да говориш в салона. Говори на друго място, все ще дойде някой да те слуша. Бил си такъв-онакъв – кажи си: „Аз сам зная, че съм такъв, но това беше едно време. Сега изправих всичките си недъзи, превърнах лошото в добро“. Някой ме е очернил. Кой е виновен за това? От една страна, вината е в този, който ме е очернил; от друга страна, вината е в мене, че съм допуснал да ме чернят – слаб съм бил и съм допуснал това. Аз съм по-малко виновен, но трябва да стана силен, да не допускам никакви слабости в себе си. Защо допуснах оня с катранената четка толкова близо до себе си, да ме очерни?

В едно варненско село живял някой си поп Ганчо, който кръщавал селските деца. В същото село се явил един гръцки поп, който отново кръщавал същите деца, по гръцките закони. Като научил за това, поп Ганчо се ядосал много, взел катраницата и една четка и отишъл в дома на гръцкия поп, свалил гащите му и с четката си го

очернил добре. Като карали гръцкия поп отново да кръщава децата, той казвал: „Мазан ли си с катран, да знаеш какво нещо е катранът? Знаеш ли какво значи да те очернят?“. Това, което вие сте кръстили, не давайте на друг да го кръщава. Смели трябва да бъдете! Не съжалявайте за това, което веднъж сте направили. Ако е лошо направено, изправете го; така ще угодите на Бога. С това аз не упреквам никого, но казвам, че трябва да разрешите противоречията, които неизбежно ще дойдат; за това се иска смелост и решителност.

Питате: „Какво е положението на брата, който умря на Витоша?“. Сега той е по-добре, отколкото беше по-рано. Той свърши живота си на планината, на чист въздух, сутрин, а не вечер. Като лежеше на земята, той мислено казваше на минаващите братя и сестри: „Един ден и вие ще свършите като мен – ще хвърлите тежката си раница и ще си отидете“. Бъдете готови, като ви извикат, да напуснете тоя свят. Като те повикат, ти трябва да си готов веднага да отидеш. Когато Бог те повика, ще оставиш жена и деца и ще отидеш на оня свят. Жена ти трябва да каже: „Моят мъж не умря, но замина при Господа“. И нашият брат беше повикан от Господа, там да работи, да развие някои свои способности. Той имаше добър ум, добри заложби. След 10-15 години пак ще дойде на Земята като добър работник.

Днес ще размишлявате върху 15-и стих, 15-а глава от Евангелието на Йоан: „Не ви наричам вече роби, защото робът не знае що прави господарят му; а вас ви нарекох приятели, защото всичко, що чух от Отца Си, явих ви го“.

Отче наш.

32. лекция, 18 май 1932 г., София, Изгрев

ЛЮБОВ, ОБИЧ И ПОЧИТ

Размишление.

Като ученици на велика школа, вие се нуждаете от нова философия. В какво се заключава тая философия? Да мислиш в момента, т.е. никога да не отлагаш. Важно е това, което намислиш в момента. Че си мислил месеци по-рано, че си човъркал, както кърти́цата рови земята – това не те ползва. Какво е направила кърти́цата със своето ровене? Направила е много дупки, с което е попречила на земеделеца. Тя рови, за да си намери храна. Защо рови човек? Казвате, че работата на земеделеца е благородна; зависи как работи и защо – ако оре и обработва земята само за прехрана, това и кърти́цата прави. Ако ученикът учи само за добри оценки, да получи диплома, с която да се прехранва, това и кърти́цата прави, това не разрешава въпросите на живота.

Някой се учи да събира, да изважда, да умножава и дели, но не знае кое действие е най-добро. Ще кажете, че събирането е най-добро действие. Добро е, но само ако можеш да събереш на едно място двама светии или един момък и една мома, на които сърцата горят и светят от Любов. Изкуство е да събереш на едно място майка и дете – майката да трепти за детето си и детето да отговаря на нейната Любов. Като намерите добрата страна на събирането, намерете добрата страна и на останалите действия – това значи да бъдеш ученик, да изучаваш живата математика. Защо трябва да се изучава живата математика? За да развие ума, да го направи еластичен. В това отношение всяка наука е на мястото си. Днес се изучават едни науки, а преди стотици и хиляди години са се изучавали други – според условията. Но и днес, и в миналото хората са изучавали медицина с цел да лекуват болни.

Някой лекар работи десетки години, все болни лекува, главата му е пълна с различни болести и оплаквания на

хората. Какво е придобил от това? Има смисъл да бъдеш лекар, но да познаваш признаците на здравето, да знаеш кой човек е здрав. Да познаваш само болестите – това не е истинската медицина. Казвате, че болният не може да яде; това е един признак, но има болни, които ядат повече от здравите.

Повикали лекар да прегледа един умиращ, да види какво е положението му. Лекарят отишъл тичешком при болния, да не би да умре преди да се опита да му помогне. Какво видял? Болният лежал неподвижно, а на масата пред него имало чиния, пълна с кюфтета. Като видял лекаря, болният извикал: „Господин докторе, умирам! Помогни ми!“. Лекарят го погледнал, усмихнал се и казал: „Бъди спокоен, докато тая чиния стои пред теб и си хапваш, няма да умреш“ – такава била болестта му, че трябвало да яде. Същият лекар изнася интересни случаи от своята практика: имало един болен, който изяждал девет хляба на ден; една млада мома изяждала закуската на 70 деца в един приют. Това са болезнени случаи, невъзможно е здрав човек да яде толкова много. Съществуват болезнени състояния и на ума, и на сърцето. Човек трябва да изправи живота си, да се освободи от тия състояния.

Кои са нормални, естествени прояви на ума и на сърцето? По какво се познава абсолютно здравият? Той не трепва от нищо. Каквото и да срещне на пътя си – луд, пиян човек, мечка, минава спокойно, без да трепне сърцето му. Кажеш ли, че те е страх от нещо, в твоя ум или в сърцето ти има нещо ненормално, болезнено. Някои хора се страхуват от мишка, от пиявица. Имаше една стара жена във Варна, която минаваше за голям герой, с пищов убила един мъж. Тя беше добър плувец – влизаше в морето четири километра навътре, отиваше до Евксиноград и се връщаше с плуване. Беше известна на целия град със своите подвизи, но видеше ли пиявица, даже в шише, бягаше от нея като от пожар. От нищо не се страхуваше, но от пиявицата изпитваше панически страх; не се страхуваше от мечка, от вълк, а от пиявица. Това, което е неестествено за някого, е естествено за друг. Някой се страхува

от една мисъл, влязла ненавреме в главата му – той сам я преувеличава и се страхува от нея като от огън. Страхуваш се от пиявица например и казваш: „Нямаш представа какво нещо е пиявицата“. Отговарям: „Ти нямаш представа какво нещо е животът“.

Една жена, майка на четири малки деца, се оплаквала, че не може да се справи с тях. Като мома, изучавала различни педагогически методи за възпитание, но сега не можела да си помогне, чудела се какво да прави. Най-после дошла до един нов педагогически метод – да наплаши децата си. Излязла вън, сложила на главата си една бяла гугла, скрила лицето си, за да не я познаят децата, облякла други дрехи и така влязла при тях. Като я видели, те писнали и всяко се сгушило накъдето му видят очите; затихнал шумът, млъкнали, смирили се децата. Майката излязла вън, свалила гуглата и чуждите дрехи и отново влязла в стаята. Като я видели, децата се хвърлили върху нея, прегърнали я и започнали да разказват, че едно чудовище ги уплашило. Тя ги запитала: „Ще слушате ли?“. – „Ще слушаме, майчице, само не ни оставяй сами, да не дойде пак това чудовище.“

Казвам: такова чудовище, т.е. такова нещастие, може да ви сполети и вас. – „Защо?“ За да ви възпита, то е новият метод на педагогиката, който майката прилага върху децата си. С такива методи си служи и Природата. Някой заболее, оплаква се от стомах, от гърло, от ревматизъм и др.; не е страшна болестта, тя е педагогически метод за възпитание, страшно е преувеличаването на болестта. Като дойде страхът, човек започва да преувеличава нещата и сам усложнява положението си. Той казва: „Боли ме гърлото, какво ще стане, ако се запуши? Боли ме главата, какво ще стане, ако мозъкът ми се възпали?“.

Помнете: който обича Бога, има имунитет към болестите, той не се страхува от нищо. Срещнете ли човек, който има съзнателно отношение към живота и не се страхува от нищо, той има Любов към Бога. Бог не се нуждае от нашата Любов, Той има всичко – богатство, знание, сила; но Любовта ни към Бога е необходимост за нас, тя ни свързва

с Разумния свят, с всички Възвишени същества. Казвате на някого: „Дай имането си на Бога“. Защо Му е вашето имане? Някоя майка иска да посвети детето си в служене на Бога. Защо Му е нейното дете? Млад момък или млада мома са се покалугерили, облекли са се в черни дрехи в знак на служене на Бога. Бог не се нуждае от черните дрехи на калугерите и от тяхното служене. Някои са се посветили на науката – и това не е нужно на Бога.

Какво означават думите *посвещение* и *служене*? Може да се посвети на нещо и да му служи само онзи, който има Любов в душата си. Да се посветиш на науката без Любов – това не е никакво посвещение. Без Любов нищо не се постига – това е велик основен закон. Любовта организира нещата, без нея не може да се говори за организация. Всички светове са създадени от Любовта.

Всички предмети, които се изучават на Земята, са предметно учение за човека; само чрез тях той ще се домогне до въпроса за създаването на света. Който може да разреши правилно тоя въпрос, той е разумен човек – на какъвто и въпрос да се натъкне, веднага го разрешава. Ако заболее, той знае причината за заболяването. Ако стомахът му е разстроен, той знае, че причината за това се крие в бързото ядене и недостатъчното смилане на храната – стомахът се оплаква, че това, което устата и зъбите трябва да свършат, е легнало върху него, а задачата му не е да дъвче храната. Стомахът има строго определена работа, която трябва да свърши, а останалата работа ще свършат червата и черният дроб. При това всеки орган трябва да свърши работата си навреме: закъснее ли черният дроб да помогне на стомаха, последният ще страда. Често стомахът страда, защото върши чужда работа. Трябва ли той да дъвче храната? Това е работа на зъбите.

Казвам: не слагай в стомаха си несдъвкана храна, за да не го осакатиш. Не слагай в ума си несдъвкана мисъл, за да не го осакатиш. Една несдъвкана и несмляна мисъл може да произведе парализа в човека. Дойде някой в дома ти и каже, че мъжът ти лежи мъртъв на улицата. Без да провериш това, ти веднага се стряскаш и се парализираш.

Защо се стряскаш? – „Няма кой да ме гледа, няма кой да се грижи за мен.“ Казвам: преди да се стряскаш, провери дали тоя факт е истински. Човек трябва да има самообладание.

Като ученици, вие трябва да проверявате нещата, да не се поддавате на различни слухове. Някои от вас са крайно суеверни, на всичко вярват – достатъчно е да се пусне някакъв слух и те веднага ще повярват. Не само това, но казаното се разнася от човек на човек с известни прибавки.

В това отношение приличате на оня дървар, който се върнал от гората уплашен и казал на своите съселяни:

– Видях сто мечки в гората и избягах.

– Намали малко, не са били сто.

– Ако не са сто, поне осемдесет имаше.

– И това е много.

– Тогава шестдесет имаше.

Като не му вярвали, той намалявал, намалявал, докато най-после казал:

– Не зная мечка ли беше, но зашумя нещо в гората и избягах.

Казвам: преди да възприемете една мисъл, проверете я; след това разсъждавайте върху нея, да видите дали е права, или не – в това се изразява силата на вашия ум. Има неща, които не ви интересуват – не се пресилвайте да ги изучавате; всяко пресилване уморява и разстройва нервната система. Някои неща не са за вас, още не сте готови да ги приемете – например ако ви говоря нещо върху науката за ноктите, ще се изплашите, не сте готови за тая наука. Защо се страхуват хората? Защото досега са изучавали само патологичните признаци, отпечатани върху ноктите – по тях ще познаете кой ще заболее от туберкулоза, ревматизъм или сърдечен удар. Обаче има белези върху ноктите, които определят здравословното състояние на организма – тия признаци трябва да се изучават. Ако не се страхувате, изучавайте и болезнените признаци, но същевременно търсете начини да ги премахнете.

Има случаи, когато страхът лекува човека. Един наш познат от Варна боледувал цели седем години от треска.

Един ден излязъл да се разходи край морето. Като вървял по тротоара, една жена отворила прозореца на втория етаж на една къщата и изляла набързо леген с гореща вода, без да забележи, че отдолу минава човек. Силно изненадан, болният се стреснал от горещата вода и в организма му станала реакция, която го излекувала от седемгодишната треска. В случая страхът, изненадата произвели обратен резултат на болестта.

Едно младо момче, македонче, заболяло от страх – три години страдало от треска. То видяло баща си убит на воденицата, от което преживяло голям ужас. Майка му се чудела какво да прави – лекували го по един, по друг начин, но нищо не му помогнало. Най-после тя решила да го посвети в служене на Бога и го предала на Църквата. Един ден клисарят пожелал да се пошегува с момчето: както седели в църквата, той веднага изгасил всички свещи. Като останало на тъмно, момчето се разтреперило от страх и припаднало – в резултат на това то оздравяло напълно. Значи в едно отношение страхът произвежда заболяване, а в друго отношение причинява оздравяване. При известни състояния човек се чувства щастлив, добре разположен, а при други – нещастен, неразположен.

Кога трябва да се страхува човек? Когато греши. Добре е да се уплаши, когато е болен, но неочаквано. Ако очаква да го плашат, той не може да се лекува. Има много начини за лекуване – един от тях е Вярата. Христос казва на един болен: „Да бъде според вярата ти!“. Значи, ако вярваш, ще оздравееш. Важно е каква трябва да бъде тая вяра. Ако вярата на болния не е силна, с години ще носи треската си. Често вие вярвате на слухове, за които трябва да бъдете глухи, но кажат ли ви нещо, от което може да се ползвате, не вярвате. Например колцина от вас ще повярват, че кашлицата им ще мине най-късно до следната сряда? Който повярва, ще оздравее; с други думи казано: *който сее, ще жъне*. Ще кажете, че имате Вяра. Имате вяра, която не лекува – това не е вяра, но суеверие. Откажете се от суеверието и работете за усилване на Вярата.

Мнозина имат криви, изопачени разбирания за нещата, затова сами се спъват. Например те грешат, вършат

престъпления, а се страхуват и срамуват само от хората; говорят за Бога като понятие, а към хората имат реално отношение. Какво всъщност е Бог и какво – човек? Странно е да се срамувате от хората, а от Бога да не се срамувате. Адам обаче, като разбра, че е гол, засрами се от Господа и се скри от Неговия поглед. Добре е човек да се срамува. Адам се засрами, защото гледаше на голотата като на нещо неестествено. Сегашното понятие за голота е съвършено различно от това, което Адам е имал – под *голота* разбирал нещо вътрешно. Той се почувствал нищожен и се засрамил, не посмял да се яви пред Господа.

Докато е свързан с тялото си, човек преживява различни състояния, които го измъчват. Например някой казва: „Какво ще стане с мен, като умра? Ще ме заровят в земята и ще гледам как тялото ми гние и се разлага“. Дали ще бъде така зависи от връзката ти с тялото – колкото повече си свързан с тялото си, толкова по-голяма е вероятността да бъдеш в гроба след смъртта си; ако не си свързан с него, ще бъдеш вън от гроба, на свобода. Имали ли сте опитността да излезете от тялото си и да се върнете отново в него? Това е една от възможностите на човека, с която малцина разполагат.

В геометрията се говори за квадратурата на кръга. Какво означава това, защо се търси квадратурата на кръга? Да търсиш квадратурата на кръга значи да се домогнеш до ония възможности, които се съдържат в кръга. В квадрата, като четириъгълник, се крие Питагоровото учение, защото Питагор се е занимавал с числата от едно до четири. Като съберете тия числа, получавате десет: 1+2+3+4=10. Числото 10 представлява един цикъл, в който всеки зародиш постига развитието си. Това е отвлечена мисъл, която няма нищо общо със сегашния живот.

Каква представа има сегашният човек за Бога? Някой си Го представя като стар човек, с бяла брада и жезъл в ръка. Друг казва, че Бог е навсякъде; той няма образ на Бога, но Го приема широко в съзнанието си. Може да приеме Бога в съзнанието си само оня, който е всякога буден по отношение на себе си и на обкръжаващите. Той има ясна представа за всяка своя клетка, която се намира под

контрола на съзнанието му, и знае, че всяко нещо в него, за което може да мисли, никога не умира; всяко нещо, за което не може да мисли, умира.

Докато държиш нещо в съзнанието си, то живее; щом изчезне от съзнанието ти, то умира. На същото основание казвам: когато съзнанието се прекъсне, човек става част от друго съзнание. Значи ако някое същество е престанало да мисли за вас, тогава и вие преставате да мислите за него. Например двама млади се обичат; един ден момъкът се оплаква, че възлюбената го е забравила. Закон е: не може да те забрави оня, който те обича. Невъзможно е да обичаш някого и той да те забрави.

Казвам: Вселената може да се унищожи, светът може да изчезне, Слънцето може да потъмнее, но да забравиш човека, когото обичаш – това е невъзможно. Ако не беше така, животът щеше да се обезсмисли. И Слънцето може да закъснее в пътя си, защото е резултат на Разумната сила – Любовта. За силата на Любовта, изтичаща от Бога, се съди по светлината на Слънцето – по нея аз правя своите изчисления. Как се правят тия изчисления? Много просто: застана с лице срещу Слънцето, вдигна дясната си ръка срещу него, с дланта напред, в отвесно положение, след това поставям ръката си в джоба. Аз правя изчислението си по физически начин. Всички виждат какво правя и се чудят, не разбират как става изчислението. Повечето пъти го правя мислено, с умствената си ръка, тогава никой не ме вижда.

Когато искам да зная дали даден болен ще оздравее, правя следния опит: влизам в стаята при болния и отивам до прозореца, за да видя мога ли да хвана светлината и да я изчисля. Ако мога да направя това, болният ще оздравее; ако не мога да го направя, не може да оздравее. От човека зависи дали ще успее в опитите си, или не – важно е как гледа той на нещата. Като отида в някоя гора и срещна мечка на пътя си, не се страхувам – аз гледам на мечката като на адепт, който в миналото не е завършил успешно изпита си. Като срещна тоя адепт в гората, той ме пита: „Кога ще се освободя от тая опашка?“. – „Когато преста-

неш да плашиш хората. Ако продължаваш да ги плашиш, дълго време ще носиш мечите уши и опашка.“ Мечката не трябва да плаши нито сърните, нито птиците, а още по-малко човека. Вие как бихте разрешили тоя въпрос? Казвам на мечката: „Още един начин остава за теб: аз ще се кача на гърба ти, а ти ще ме носиш. Като правиш това три дни наред, опашката и ушите ти ще паднат“.

Аз разговарям с мечката, т.е. с адепта, за да му предам нещо от новото, което нося в себе си. После казват, че мечката е умряла; тя се е освободила, не е умряла – смъртта в тоя случай е освобождаване. Адептът се освобождава от формата, в която е живял на Земята. Във всяко животно има по една човешка душа, на която е определено да живее известно време там. Това е окултна теория, която е вярна. Много теории има по тоя въпрос. Питат ме качвал ли съм се на гърба на мечката; не съм се качвал, но съм срещал мечка в гората. Тя ме погледне съзнателно, човешката душа в нея ме пита кога ще се освободи, а аз ѝ казвам, че не е дошло още време за това.

Сега ние се отвлякохме от въпроса. Вие се питате какво трябва да правите при сегашните условия на живота. Какво мислите да правите? Както виждам, някои от вас се готвят за Небето, където очакват да ги посрещнат с венци и музика. Ще ви посрещнат наистина, но кой ще ви посрещне? Вие не знаете къде ще отидете, нито кой ще ви посрещне. Не искам да ви обезверявам, но вие казвате, че вярвате в Христа и очаквате Той да ви посрещне. Не е достатъчно само да вярвате в Христа, но трябва да Го любите. Може да ви посрещне само оня, който ви обича и когото вие обичате; който не ви обича, може само да ви вярва, но не е готов да ви посрещне. В това отношение може да направите опит още докато сте на Земята, не чакайте да отидете на Небето, че тогава да проверите кой е готов да ви посрещне. Когато имате някаква мъчнотия, вижте кой ще дойде да ви помогне. Който от оня свят е готов да ви помага, той ще бъде готов и да ви посрещне.

Ще кажете, че вярвате в мен. Вярвате само за това, че ще получите нещо хубаво. Всички религиозни хора каз-

ват, че вярват в Бога и в Христа, но ако подложат вярата им на изпит, няма да издържат. Някоя млада мома се е оженила за богат, красив момък и като религиозна, казва, че е готова да се жертва за Христа. Как ще постъпи тя, ако Христос ѝ каже да напусне мъжа си? Ще каже, че той я изпитва; едва една година, откакто се е оженила, и не може да се откаже от мъжа си. Къде е Вярата ѝ тогава? Ако не може да се откаже от един мъж, тя не е готова за Христа. Тоя мъж неразделен ли е от нея? Жената неразделна ли е от мъжа? Христос каза на самарянката: „Ти си имала петима мъже, но и тоя, когото сега имаш, не е твой мъж“.

Какво всъщност представляват мъжът и жената? Мъжът е десният крак на човека, а жената – левият. Кой човек е женен? Който ходи правилно. Следователно срещнете ли човек, който не куца, който има здрави крака и стъпва правилно, ще знаете, че е женен. Ако мъжът куца, той има работа с чужди жени; ако жената куца, и тя има работа с чужди мъже. Като ставаш сутрин, виж право ли ходиш: ако левият крак е куц, жената е виновна; ако десният крак е куц, мъжът е виновен; ако и двата крака не вървят добре, виновни са и мъжът, и жената. Кажи си: „Имам един мъж – десния крак, и една жена – левия; имам още един мъж – дясната ръка, и още една жена – лявата. Какво повече мога да искам? Природата ми е дала всичко необходимо“.

Един познат българин, който живееше в Америка, ми казваше какви въпроси му задавали американците – питали го дали е женен. Той отговарял:

– Сгоден съм, не съм още женен.

– Имаш ли портрет на годеницата си?

– Имам.

Дай да го видим.

Те очаквали да им покаже портрет, но той им показал цигулката си: „Ето моята годеница“. Това е негово разбиране. Някой мисли, че е женен, защото е минал през външната женитба. Знаете ли какво нещо е женитбата? Кой може да се жени? Всеки има право да се жени, но не и ученикът.

Омъжената жена не може да бъде ученик, женениият мъж не може да бъде ученик – защо? Защото женените хора са слуги и не могат да ходят на училище, господарите им не ги пускат. Жената трябва да шие, да готви вкъщи, да чака господаря си да дойде от работа и да се нахрани. Сегашната жена е идеална слугиня, тя работи без пари, не очаква никакво възнаграждение. Ако в класа влизат женени хора, ще се вдигне голям спор между учениците. Мъжът ще каже на жена си: „Защо погледна оня брат? Ти знаеш, че трябва да гледаш само мен“. Жената ще каже същото на мъжа си. В края на краищата те ще се принудят да напуснат училището. Ученикът и ученичката трябва да бъдат свободни, да не поглеждат към никого; започнат ли да се раздвояват, да поглеждат към тоя-оня, ще ги изпъдят от училището.

Каже ли ученикът, че не може да живее без своята възлюбена, веднага ще го изпъдят вън от Школата. Ще му кажат: „Иди при оная, без която не можеш да живееш. Мястото ти не е тук“. Някой ученик ме пита може ли да се ожени. Казвам му, че може да се ожени, но след като свърши училището и придобие повече знания. Като женен, той ще има голямо богатство, от което мъчно може да се освободи: ще има жена и деца – богатство, което ще го зароби. След това ще съжалява, че се е свързал. Ако си женен, ти трябва да изпълниш задължението към децата си, за да си свободен в бъдеще. И като женен, и като неженен, ти имаш задължения, които трябва да изпълниш. Първо ще изпълниш задълженията си към Бога, после към ближния си и най-после към себе си.

Христос казва: „Съвършеният нито се жени, нито за мъж отива“. Срещал съм възрастни моми, които съжаляват, че не са женени. Те казват: „Да бяхме женени, щяхме да имаме деца, да не сме толкова самотни“. Срещал съм омъжени жени, които са имали по няколко деца, но всички са измрели. Те казват: „Какъв смисъл имаше нашата женитба? Оженихме се, родихме деца, но нито едно не остана между нас. Пак сме самотни, както и по-рано. И мъжете, и децата ни умряха“. Както виждате, и неомъже-

ната мома съжалява, и омъжената съжалява. Къде е спасението тогава?

Питат ме женят ли се хората на оня свят. Там няма женитба, там никой не се жени, но раждат деца. – „Как става това?“ Понеже там живеят за другите, двама от тях, които се обичат, насочват мисълта си към някоя страдаща, грешна душа и ѝ помагат – по тоя начин те се свързват помежду си. Душата, на която помагат, е тяхното дете. Щом помагат на своя ближен, те считат, че са се оженили. Две души от оня свят трябва да се съединят, за да спасят една душа на Земята. Това е една свещена мисъл, която трябва да държите в ума си – само така ще се освободите от вашето еротично гледане на женитбата и на раждането. Начинът, по който хората сега се размножават, е последен, в бъдеще той ще се измени. Хората ще се размножават и ще раждат по нов начин, по-съвършен от сегашния. Както раждат днес, това е резултат на грешното състояние, в което се намира човечеството – сега то минава през долината на греха. Женитбата на сегашните хора е женитба на грешни хора; в бъдеще тоя начин ще се измени.

Смешно е положението на сегашните женени хора. Казват, че двама млади, които се обичали, се венчали. Какво ще кажете за тяхната любов, когато на другия ден след сватбата те започват да спорят кой от тях има по-големи права. Мъжът казва, че той печели, следователно той има по-големи права. Като отива на работа, той оставя на жената стотина лева за нуждите на къщата и заключва касата; след това ще говори за идеална любов между съпрузите. Тяхната любов е посмешище пред Бога. Това не е за осъждане, то характеризира състоянието, в което сега се намира цялото човечество. Бог търпи всичко и очаква пробуждането на човешките души.

Сега аз говоря за съзнанието, което трябва да се пробужда и разширява. Работете върху себе си, без да мислите, че ще оправите света. В големия театър – света, вие сте само служители. Защо е направен така театърът не е ваша работа; ако не е направен добре, вината не е ваша. В театъра се играе една велика драма. Как се играе тая драма, как-

ви са актьорите – това не е ваша работа. Вие сте слушатели и служители в театъра: като слушатели ще гледате как играят актьорите, а като служители ще си вършите добре работата. Ако актьорите играят ролите си добре, приятно ви е да гледате драмата, представена на сцената. Смешно е, когато гледате драма, в която мъжът изневерява на жена си и жената – на мъжа си.

Днес често представят трагедията *Отело*[34] от Шекспир. Всички се възмущават от ревността на Отело, а забравят, че те попадат в тая роля. В Турция, когато за пръв път била представена трагедията, един турчин гледал и се чудил как може Яго да изиграе такава подла роля. Като свършило представлението, той намерил актьора, който играл ролята на Яго, и заканително му казал: „Ти ли обърка така работата? Как не те е срам да вършиш такива подлости!“. Турчинът не могъл да си представи, че това е роля, която се играе на сцената. Всъщност такива роли се играят и в живота.

Казвам: вие трябва да гледате естествено на живота, а не както турчинът, който погледнал много сериозно на нещата и бил готов да бие Яго. Животът не е толкова трагичен и страшен, както някои си го представят, следователно ние трябва да знаем докъде се простира действителността и откъде се излиза вън от нея. Вие трябва да имате ясна представа за Доброто и злото. Доброто е нещо реално, което всеки може да опита. Добрият лесно трансформира състоянията си, лесно се справя с мъчнотиите си. Доброто е капитал, с който човек всякога може да разполага. Чрез Доброто той се свързва със Същества от Разумния свят – достатъчно е да помисли за тях, за да му се притекат на помощ. Не става ли същото и с детето? Достатъчно е да извика: *Мамо*, за да се притече веднага майка му на помощ. Доброто е духовна, а не материална сила. То е подобно на антената в радиото: каквото е антената за радиото, такова нещо е Доброто в слънчевия възел на човека. Щом възприемеш Доброто, не трябва вече да се страхуваш; ти разчиташ на него като сила, която може да ти помогне.

Много правила за живота мога да ви дам, но ако не ги спазвате, ще си причините големи нещастия. Давал съм ви правила, но сте ги нарушили. Давал съм ви различни упражнения, които не сте изпълнили както трябва. Правилата и упражненията не трябва да се изменят. При това те трябва да се изпълняват в даденото време – всяко нещо има свое определено време за изпълнение. Дадено упражнение може да се направи и вън от определеното за него време, но резултатът няма да бъде добър.

Например решиш да отидеш на Витоша, но казваш: „Студено е, ще вали сняг, опасно е това време“. Както си помислил, така става: вечерта започва да вали и на сутринта виждаш, че земята е покрита със сняг, не може да се върви. В каквото вярваш, това става. Ако беше помислил, че времето ще бъде хубаво, вярата ти щеше да даде добър резултат. Колкото по-силна е твоята вяра, толкова по-добре ще се нарежда животът ти – вяра на дела, а не вяра на думи. Да говориш за Вярата, това не е истинска вяра. Ако наистина вярата ти е силна, ти нищо няма да говориш за нея; ще работиш, ще правиш даже чудеса, без да кажеш нещо нея. Вярата повдига човека. С нея можеш да направиш такова нещо, каквото другите не могат. При това само веднъж можеш да проявиш своята силна Вяра; проявиш ли я втори път, резултатът ще бъде друг. Само веднъж можеш да излекуваш даден болен с Вярата си; и втори път можеш да лекуваш болен, но по друг начин.

Преди 20 години ме извикаха в Сливен, в едно богато семейство, да помогна на тъщата, която заболяла. Видях болната, след това извиках близките ѝ и казах: „Някой от вас трябва да даде нещо от себе си, за да ѝ се помогне“. – „Ти не можеш ли да дадеш?“ Мога, но вие трябва да направите една малка жертва за нея. Погледнах към зетя и дъщерята – и двамата здрави и силни. Зетят беше много магнетичен човек; казах му, че може да помогне на баба си, и той се съгласи. Казах му как да сложи ръцете си върху главата ѝ, за да мине част от неговия магнетизъм в нея. Той сложи ръцете си над главата ѝ, подържа ги няколко минути и се дръпна назад. На другия ден бабата

беше бодра и разположена, а зетят се чувстваше малко неразположен, краката и ръцете му отмаляха. Той взе състоянието на тъща си, а тя прие нещо от неговото здраве. Казах му да отиде на разходка, да се изпоти добре и след това да направи една топла баня. Той изпълни съвета ми и на другия ден беше пак бодър и весел. Така и бабата беше здрава, и зетят бе доволен, че е помогнал на тъща си – той имаше какво да даде от себе си.

Като наблюдавам хората, виждам с какво съмнение живеят. Достатъчно е да ги видя отвън, за да разбера истинското им положение. Това е наука. Без да се интересувам от техния вътрешен живот, зная какъв е даден човек, какво мисли и как чувства. Аз не се интересувам от това, което хората правят – кой каквото прави, за себе си го прави. Аз се интересувам от едно – какви са отношенията на човека към Бога, т.е. каква е връзката му с Първата Причина на нещата. Някой се оплаква, че срещнал приятеля си, който не го погледнал добре. Знаеш ли кой поглед е добър и кой – лош? Накъде беше насочен погледът му – надолу или настрани? Ще кажеш, че приятелят ти е безразличен към теб. Как позна това? Не е достатъчно само да чувстваш нещата, но трябва да разбираш дълбоките вътрешни и външни прояви на човека.

Ето, и пророк Йона, като му заповяда Господ да отиде в Ниневия да проповядва на хората, той се разсърди и с един кораб избяга в Испания. Който може да чете по човешкото лице, ще разбере защо Йона се разсърди и избяга в Испания. Бог го запита защо се сърди; последният отговори: „Ти каза да отида в Ниневия да проповядвам на жителите да се покаят, иначе след три дена ще пострадат. Минаха трите дни и Ниневия не пострада. Трябва ли да стана посмешище пред хората? Зная, че Си милостив и ще ги простиш“.

За да разбере Бог, Йона мина през една друга опитност. Той си беше посял тикви и в големите горещини лягаше на земята, като криеше главата си под листата на една голяма тиква, която му правеше сянка. Случило се, че червей прегризал листата на тиквата и тя изсъхнала.

Като видял това, Йона отново започнал да роптае против Господа. Той казал: „Една тиква имах, Господи, и нея ми отне“. Тогава Бог му отговорил: „Ти плачеш за една тиква, за която нищо не си дал. Да не жаля ли Аз за ония осемдесет хиляди невинни деца, които не носят никаква отговорност за делата си?“. И до днес се говори и разисква върху непослушанието на Йона. Това е неговото страдание, което ще се махне, когато изправи погрешката си – тогава хората ще престанат да говорят за него.

Мнозина от вас казват: „Ние сме окултни ученици, имаме право да мислим и да чувстваме както разбираме“. Нямате право да мислите както искате. Ще мислите, ще чувствате и ще постъпвате като мен – защо? Аз ви посочвам пътя, който води в Царството Божие. Ако искате да влезете в Царството Божие, ще следвате тоя път; ако не искате, свободни сте да мислите, да чувствате и да постъпвате както искате. Помнете: който не иска да изпълни Божията Воля, ще бъде вън от Царството Божие. Законът е строг и безпощаден. Той още не е приложен, но един ден ще се приложи, никой не може да се освободи от него. Какво ще направи младата булка, ако една муха остави следите си върху бялата ѝ рокля – ще я търпи ли? Или ще я изхвърли вън, или ще я убие.

Знаете ли какво напрежение изпитвам, когато нося вашите нечисти мисли и желания? Всякога ли трябва да ги нося? Докога ще търпя това? Всяко нещо си има край. Мислите ли, че всякога ще нося вашите нечистотии? Докато обичате Бога и вършите Волята Му, аз ще бъда между вас; откажете ли се от Бога, ще ви кажа сбогом! Според мен вие сте човеци, докато любите Бога и вършите Неговата Воля. Щом се откажете от Бога, законът ще дойде. Наближава това време. Страшен, тежък изпит иде за човечеството. Всичко ще се стопи, ще се превърне в прах и пепел. Кога ще стане това – не е важно; може да стане след година, след десет, сто или хиляда години, важно е, че законът ще се приложи. Ще бъдете свидетели на това време и ще проверите истинността на думите ми.

Една мисъл да легне в ума ви: да се изправите. Аз съм дошъл до едно място, откъдето повече не мога и не искам да нося вашите нечисти мисли и желания. Не искам да нося нечистите мисли и желания и на българския народ. Не искам да нося нечистотиите и на съвременната епоха. Всичко, което виждате днес, ще изчезне, ще се стопи – такава е Волята на Бога. Невидимият свят е решил да ликвидира със старото. Това не трябва да ви обезсърчава, но да се изправите. Няма защо да се нервирате, но трябва да работите върху себе си и да дойдете при мен с чисти умове и сърца, да ви дам каквото искате. Ако дохождате със своите стари и нечисти мисли и желания, освен че нищо няма да ви дам, но ще взема и това, което имате. Вие знаете притчата за талантите, където господарят казва: „Вземете единия талант от тоя слуга и го дайте на оня, който има пет таланта“. Това е великият закон, който ще се приложи.

Ще кажете, че се трудите. За кого, за кого работите? – „За себе си.“ Какво сте направили за Господа? Какво сте направили за мен? Аз не искам да ми правите паметник, не искам да правите Църква на мое име – нищо не искам от българите. Достатъчно е това, което се прави в името на Бога и на Христа. Бог не обича лъжата – веднъж завинаги трябва да ликвидирате с нея. Тогава, като дойдете при мен, кой каквото иска, ще му дам: болния ще излекувам, страдащия ще утеша, на бедния ще помогна. Тогава ще говоря само добри работи за вас. Сега изнасям лошото във вас, понеже е резултат на миналия ви живот.

Като изучавам сегашното човечество, виждам колко е изопачено. Всички хора са изгубили вяра в себе си. Мъжът се страхува някой да не вземе жена му. Срещам един млад мъж, върви със своята красива жена и поглежда на една и на друга страна, да не би някой чужд мъж да я погледне. Аз мислено му казвам: „Приятелю, не се страхувай. Жена ти е много честна, никой мъж не може да я излъже“. Той се усмихва, успокоява се само за момент и след това пак започва да се страхува. Не ставай стражар, да пазиш жената; не ставай стражар да пазиш и мъжа – ти не си поставен за стражар. Ако Бог, Всесилният и Всезнаещият, не опази

Адам и Ева в Рая, човек ли ще опази мъжа и жената? Дяволът влезе в Рая и изкуси първите човеци.

Никой мъж досега не е опазил жената и никоя жена не е опазила мъжа. Жената ще лъже мъжа и мъжът – жената, както излъгаха Адам и Ева. Както ги изпъдиха от Рая, така ще бъде изпъден всеки, който лъже и може да се излъже – това е Великата истина на живота. Чистият човек трябва да се пази сам. Жената трябва да се пази сама, да няма нужда от стражар. – „Лоши са хората." Какъвто си ти, такива са и хората. Не можеш да измениш никого, поне ти се учи от хората – така разрешавам въпроса. Виждам, че не мога да ви направя светии, но поне да науча един урок. Аз търся причината защо не можете да изпълнявате Божията Воля и виждам, че причината за това се крие в далечното минало.

Като говоря за мъжа и за жената, аз имам ясна представа за тях, зная каква трябва да бъде жената и какъв – мъжът. В едно отношение бих желал всички да сте женени, да не се изкушавате; в друго отношение бих желал всички да не сте женени. И в Писанието е казано: „Който се жени, добре прави; който не се жени, още по-добре прави". Бащата е пияница, синът – също. Съберат се роднини и приятели да женят сина – намерили една млада, здрава мома, искат да я оженят за тоя пияница, да го спасят; не го женете! Ако момъкът е светия, оженете го, той има сила да спаси всички паднали и грешни хора. Но светията сам по себе си е женен – той е свързан с всички хора, на които проповядва; той им е баща, а те – негови деца. Колко паднали моми и момци са отивали при светията да искат подкрепа! Щом започне да им помага, той се свързва, жени се за тях.

Женитбата е свързване с цел да слугуваш и да помагаш. Тежка служба е женитбата. Сегашните хора се женят според Мойсеевия закон – това е обвързване. Мъжът се свързва с жената, кара я да му готви, да пере и я ограничава да не гледа чуждите мъже. И жената казва на мъжа си: „Ти си длъжен да работиш, да поддържаш къщата, но нямаш право да гледаш чуждите жени". Христос казва:

„Не се свързвайте със света“; свържете ли се със света, вие изпадате в робство и ограничение – това е бракът на сегашните хора. В широк смисъл думата *женитба* подразбира свързване с нещо, което обичаш. Ти се свързваш, без да питаш Господа позволява ли да стане тая връзка; после се развързваш и пак не питаш Господа – значи една грешка води след себе си втора, а две грешки не правят едно добро.

Сега вие се числите към едно Братство, без да знаете законите, на които се основава то. Без да мисли много, някой казва: „Ще изляза от Братството“. По своя воля ти не можеш нито да влезеш, нито да излезеш. Братството е Божие дело. Как ще излезеш от Бога, къде ще отидеш? Само Любовта свързва и развързва душите, които се обичат; като знаете това, не се бъркайте в Божието дело. Не се месете в любовта на хората. Защо жената или мъжът обичат даден човек – това е Божия работа. Любовта не причинява зло на никого. Там, където се вършат престъпления, Любовта отсъства; друга е причината за злото и престъплението. Ако жената обикне един мъж и под влиянието на Любовта се измени коренно, стане по-добра, по-грижлива, по-любеща, не трябва ли да се радвате? Друг е въпросът, ако тя стане груба, невнимателна към близките си и престане да се грижи за дома си – в тоя случай има нещо изопачено, неестествено в нейната любов.

Сега, като говоря за Любовта, не искам да ви изповядвам като свещениците. Аз не искам много да говоря за Любовта, защото каквото кажа, става. Искам всеки да се развива естествено. Много неща съм казал и още много има да кажа, но ще чакам, когато бъдете готови. Не искам да хвърлям Словото напразно. Хвърля ли Го, то непременно трябва да даде плод. Нужна ви е повече светлина, за да разбирате това, което ви говоря. Като не разбирате Словото, и мен не разбирате. Затова някой казва: „Защо Учителят не помогна на нашия брат? Защо го остави да умре?“. Питайте Бога, това е Негова работа, Той е създал света. Защо мен държите отговорен? Питате ме защо грешат хората – и това е Божия работа. Бог създаде Адам и Ева, но

и те сгрешиха. Защо сгрешиха? Питайте Бога. Той каза на Адам и Ева да не ядат от плодовете на Забраненото дърво, но те не Го послушаха. Колкото първите човеци послушаха Бога, толкова и сегашните ще послушат и изпълнят моите думи. Мога да им се наложа, но това е насилие, а насилието не разрешава въпросите.

За да приеме Словото, човек трябва коренно да се измени. Защо Бог допусна греха? За да прекара човека през страдания, да отнеме каменното му сърце и да го замести с ново. Тогава всички, от малък до голям, ще познаят Бога, ще чуят Неговия глас. Питате: „Кога ще ни кажете неща, които никой досега не ни е казал?“. Когато Бог отнеме каменните ви сърца и ги замести с нови. До това време ще говоря за неща, които предстоят да станат. – „Какво ще стане?“ Топовете ще гърмят, чуковете ще удрят, хората ще обедняват и ще забогатяват, ще се раждат и умират.

Сега и аз ще ви кажа какво искам от вас: искам да почитате Бога в себе си и в своя ближен, искам да бъдете чисти. Ако се критикувате, внимавайте да не говорите неверни неща. Критиката ви трябва да почива на истината. Не говорете за неща, които не сте проверили. Докато не видите нещата с очите си, не говорете за тях. И като ги видите, питайте Господа как да ги изнесете. Всичко, което си видял и знаеш, не трябва да се казва. Не мисли, че като кажеш всичко, си казал истината – можеш да кажеш всичко и пак да си далеч от истината. Каквото и да видите, не бързайте да го изнасяте.

И тъй, не говорете неверни неща, правете добро на ближния си, почитайте себе си и своя ближен, бъдете свободни! Проявявайте се такива, каквито сте. Ако сте нервни, не се стеснявайте, важно е да сте естествени. Който говори бързо, нека си говори бързо, но разумно. Можеш да говориш и бавно, но пак разумно. Който говори бързо, той е щедър, всякога е готов да дава. Който говори бавно, той е разумен. За бързия работите стават скоро, а за бавния – след хиляди години. Сега е времето на бързореките.

Мнозина се оплакват, че са остарели. Аз още не съм остарял, че вие ли остаряхте? Вие сте още деца. Аз бих желал да видя един стар човек. Ако между вас има стари,

нека дойдат при мен да ги видя. Аз желая да видя и един млад човек. Искам да видя поне един стар, който да не умира, и един млад, който да не остарява. По-силен е оня, който не умира. Старият може да стане млад, но младият не може да се върне назад.

Желая всички да бъдете силни – не физически, но духовно. Като се натъкне на злото, духовно силният знае как да се бори с него – той го хваща за опашката, а не за главата. Много светии са тъпкани от злото – защо? Не знаят как да се борят с него. Ако не искате злото да ви тъпче, повикайте Господа да застане между него и вас, оставете Бог да се справя със злото. Защо съществува злото вие не можете да разберете, това е тайна, която ще ви се открие в края на вашия живот.

Сега, като виждам мъчнотиите ви, радвам се – така ще се пробуди съзнанието ви. За да ускоря тоя процес, от време навреме и аз ви разтърсвам. Такава е Божията Воля. Някоя жена се оплаква от мъжа си – че бил лош, понеже често я биел. Не е лош мъжът ѝ, но той я изпитва, за да види каква е нейната любов. Каква любов е тая, която не може да издържи боя на един мъж? Има силни жени, които отговарят на мъжа си по същия начин – мъжът бие и жената бие. Има силни мъже, има и силни жени, но най-силен е оня, който може да се въздържа. Ако биеш, ще имаш един резултат; ако се въздържаш, ще имаш друг; за предпочитане е да се въздържаш.

Вложете в ума си следната мисъл: *Почит към себе си, Обич към ближния и Любов към Бога* – това трябва да прилагате във всеки момент от живота си. От цялата беседа запомнете главно тая мисъл, всичко друго може да забравите. Не питайте защо сгрешиха Адам и Ева. Адам сгреши, за да излезе от Рая, да срещне Христа и да познае Любовта; тя ще го води по нови пътеки – по пътеките на Истинския живот, Знанието и Свободата.

Сега това ви е достатъчно. В бъдеще ще научите цялата история на живота.

33. лекция, 1 юни 1932 г., София, Изгрев

ЗНАНИЕ И ПРИЛАГАНЕ

Размишление.

Тема за следния път: *Храненето като природен процес.*

Съществуват няколко основни правила, които трябва да се знаят. Ако ги забравите, нещастията ще дойдат; ако ги помните, но не ги прилагате, нещастията пак ще дойдат. Това са общи правила, без никакви изключения. Например какво ще стане с рибата, ако не знае да плува; какво ще стане с птицата, ако не знае да лети; какво ще стане с човека, ако не знае да ходи? На пръв поглед тези неща ви се виждат прости. Вие искате да се занимавате с отвлечени въпроси. Не, първо ще изучавате простите работи и постепенно ще отивате към сложните. Лесно е да кажеш, че ходиш, ала ходенето е резултат на мисълта – не можеш да ходиш, ако не можеш да мислиш. Човек се познава по хода си, това не се нуждае от доказателства. Друг е въпросът кой ви е изпратил на Земята и защо сте дошли – всеки трябва да си отговори на тоя въпрос. Тогава сами ще се убедите, че синът не може да държи баща си отговорен за своите нещастия. Никой няма право да държи Бога отговорен за нещастията си; ако се опита да хвърли тая отговорност върху Него, нищо няма да постигне.

Човек става нещастен, когато наруши правилното си отношение към Природата. Например като физическо същество той трябва да яде. Нека всеки се запита как яде, каква храна яде и как я приготвя. И най-малките същества знаят изкуството да се хранят. Ако не можете да избирате храната си и не я дъвчете както трябва, ще се натъкнете на големи противоречия. По начина, по който човек яде, съдим за степента на неговото духовно развитие: ако яде лакомо и бързо, той не е достигнал онова развитие, което го поставя на стъпалото на истинския човек. Възможно ли е това? Възможно е.

Например имате точката *A*. Знаете, че точката не заема никакво пространство и няма никакво измерение; въпреки това, като се движи, тя образува правата линия – с едно измерение. Значи точката няма измерение, но образува права линия, с която се мерят нещата. Правата линия, като изминат път, показва развитието на човешкия ум. Ако линията е абсолютно права, и мисълта е строго определена; ако линията е зигзагообразна, това показва, че мисълта е срещнала големи препятствия на пътя си и за да ги избегне, тя е правила известни отклонения. Защо се огъва змията? Защото няма крайници, чрез които да премахне препятствията от пътя си. Следователно докато мисълта ви среща препятствия, вие не можете да вървите по права линия. Само разумният, светията може да върви по права линия, обикновеният човек всякога ще криволичи.

И тъй, като тръгнете от точка *A*, вие ще вървите към точка *B* или по права линия, или по крива. Точката *B* представлява другият свят, където всички ще отидат. Вие сте пътници, дошли на Земята, където ще ви посрещат и изпращат. Разумният слиза на Земята с малък багаж. Той познава силите си, знае колко може да носи – ако може да носи 20 кг, толкова ще сложи на гърба си; вземе ли 40, сам ще си причини нещастие. Той трябва да сложи в ума си най-много три основни мисли и с тях да пропътува целия си живот.

Повече от три основни мисли никой не може да носи. Те са следните: Любов към Бога, Обич към ближния и почит към себе си. Трите основни мисли са изходен път към изучаване на всички неща. От Любов към Бога ти ще изучаваш Природата – творенията на Бога. Понеже обичаш Бога, ти искаш да знаеш каква е била мисълта Му, за да създаде всичко, което виждаш в Природата. Като обичаш Бога, и Той те обича. Всеки ден Той ти пише по едно писмо – така ти изучаваш Неговия език. Когато двама души се обичат, и те си пишат писма. Ако българин и англичанка се обикнат, как ще се разберат? В първо време те ще се разбират с движения, после единият от двамата ще научи езика на другия; кой ще бъде първият – който повече оби-

ча. Ако любовта на българина е по-силна, той ще научи английски; ако любовта на англичанката е по-силна, тя ще научи български език. Понеже Бог пръв ни е обикнал, Любовта Му е по-силна от нашата и Той знае нашия език. Какво ще правим, като отидем на Небето – там говорят на небесен език. Ще бъде смешно и жалко за нас да отидем на Небето и да не знаем езика, който се говори там.

Сега вие се готвите за Небето, искате да живеете между ангелите. Какво ще правите там? Готови ли сте да живеете като тях? Като ви сравнявам с ангелите, казвам: да сте много красиви – не сте, да имате културата на ангелите – нямате. Ала те са снизходителни, няма да ви изпъдят, но ще ви изгледат и ще си заминат. Така постъпва професорът с малкото дете. То си мисли, че е нещо, но като го разгледа добре, професорът вижда, че не знае много; той разглежда лицето му, главата му и най-после казва: „Това дете има много да учи“. Той се заема да го учи, да изкара човек от него; така постъпват и ангелите с вас.

За да расте и да се развива правилно, младият трябва да държи в ума си следната мисъл: да бъде винаги млад и чист; ако не е млад и чист, преждевременно ще изгуби младостта си и ще остарее, а изгуби ли я, той не е способен да учи. Преждевременното остаряване е смърт за младия. Старият трябва да държи в ума си следната мисъл: да не губи старостта си, но да не губи и знанието си; изгуби ли го, той преждевременно умира. Значи младият да не губи чистотата си, а старият да не губи знанието си. Чистотата прави човека млад, а знанието го прави мъдър. Задачата на стария е да разреши закона на безсмъртието.

Сегашните хора се оплакват, че лесно остаряват, но това не са стари хора. В човешката еволюция са отбелязани само 24 старци. Сега се приготвя още един, с него ще станат 25. Той е още кандидат, не е готов да се причисли към другите. Хиляди и милиони години ще минат, докато се приготви – не е лесно да станеш стар. Освен тези 24 старци, всички хора са млади. Казвате: „Да умрем стари“. Ако умрете стари, вашата работа е загубена. Не мислете, че вашата старост може да се сравни със старостта на двадесет и четиримата старци. Можете ли да разрешите въпроса

за безсмъртието? Не можете, следователно не сте стари. Само тези 24 старци разрешават великия проблем за безсмъртието. Щом сте млади, трябва да пазите чистотата си; тогава вие имате право да се занимавате с Любовта – тя е за младите и чисти души. Старите не могат да се занимават с любовни работи, те се занимават със Знанието и с Мъдростта. Като слуша страданията на хората, като вижда как умират, старият прилага знанието си, за да помага на човечеството. Засега смъртта е най-голямото нещастие на Земята, ето защо старите учат, придобиват Знание и Мъдрост, за да се справят със смъртта.

Мнозина страдат, че няма кой да ги обича. Наистина, всеки иска да бъде обичан. За да бъдеш обичан, трябва да имаш нещо за обичане в себе си. За какво обичат учителя? За знанието му. За какво обичат младата мома? За сърцето ѝ; не говорим за сърцето като орган, но за неговите добродетели. За какво обичат работника? За работата, която върши – щом работиш, ще те обичат. За какво обичат здравия? За здравето, за силата, която носи в себе си. Здравето е израз на правилна проява на ума и сърцето. Не може да бъде здрав оня, между ума и сърцето на когото няма пълна хармония. При такова здраве човек лесно разрешава задачите си, лесно оправя отношенията си.

Сега, има неща, за които мога да говоря само на младите. Мисля, че всички сте млади. Има ли стари между вас? Ще кажете, че сте побелели, значи – стари сте. Според мен бялата коса, бялата брада и мустаци не са признак на старост. Че краката ви не държат, че не можете да работите, това не е старост, това е болезнено състояние. Дядото казва на внучето си: „Е, дядовото, станах вече на 120 години, не мога да се движа, дотягам на всички. Дано по-скоро ме прибере Господ“. Не е стар тоя дядо, болен е той. Не състарявайте човека без време. Ако някой е само побелял, но може да работи, да се движи, не му внушавайте, че е стар, не бързайте да го вдигате и слагате на леглото. Да мислите, че старият е немощен, това е неразбиране на живота; друг е въпросът за болния човек. Ние не се нуждаем от болни хора. Ако всички станат болни, кой ще работи и услужва?

Казвате: „Какво мислехме едно време като млади!“. Бих желал да мислите като младата мома и да вярвате като нея. Аз взимам младата мома като образец на беззаветна Вяра: каквото каже момъкът, нейният възлюбен, тя всичко вярва. Тя си мисли, че е постигнала щастието на Земята, че Небето се е отворило за нея и ангелите ѝ пеят песни. След една година казва: „Какво обещаваше той, а какво излезе!“. Къде е погрешката? Младата мома е изгубила първата си вяра, а младият момък – първата си любов. Ще направя един паралел: докато вярва, момата движи дръжката на кладенеца, спуска и тегли кофата, вади вода; щом се скъса въжето, кофата остава в кладенеца. Значи момата губи Вярата си, слиза долу и казва: „Няма я първата любов“. Ако младата мома беше запазила първата си вяра, и момъкът щеше да бъде такъв, какъвто тя си го представяше.

Следователно каквито са отношенията на младата мома към момъка, такива са отношенията на хората към Бога. Първият човек е вярвал в Бога като в същество, което никога не изменя Любовта Си. Наистина, няма случай в историята на човешкото развитие, при който Бог да не е устоял на думата Си и да е изменил на Своята Любов. Въпреки това има случаи в човешкия живот, когато някой очаква нещо от Господа, но не го получава. Той очаква да получи пари, имот, но Господ не му дава. Къде е погрешката? В човека – въжето му се е скъсало. Какво трябва да направите сега? Да завържете въжето; за да го завържете, нужно ви е знание. Ако въжето е тънко, ще го удебелите, ако има недостатъци, ще ги махнете, след това ще придобиете всичкото богатство на кладенеца. Под *богатството на кладенеца* разбирам всички условия, при които може да бъдете щастливи.

Човек има две естества: лошо и добро; вие трябва да изучавате и двете. Понякога се проявява лошото, а понякога – доброто. Едни отричат лошото естество и казват: „Човек е добър по естество“; други отричат доброто и казват, че човек е лош. Двама приятели се обичат, живеят си добре. След време между тях влиза една млада, красива

мома. Те продължават приятелството си, но между тях се забелязва едно охлаждане. Единият казва: „Тая мома не е за теб“ и другият казва: „И за теб не е“. Питам: стока ли е момата, че се карат за нея кой от двамата да я купи? Момата може да се ожени за един от двамата, а може и да не се ожени. Тя е царска дъщеря, а те са овчари. Може ли царската дъщеря да се ожени за овчар? В приказките това става, но не и в действителния живот. Не можаха ли двамата приятели да постъпят като благородни хора? Не може ли всеки от тях да каже: „Приятелю, радвам се, че младата мома може да стане твоя другарка“. Щом не могат да постъпят така, лошото естество се е проявило в тях.

Когато момъкът се влюби в младата мома, трябва да е готов да ѝ служи – не може ли да ѝ служи, той няма никаква Любов. Любов, която не може да служи, не е истинска. Не съм против любовта на младите, но който се влюби, трябва да бъде готов да служи, ученик да стане. Ще ставаш сутрин рано и ще отиваш при своята възлюбена, да я питаш какво заповядва. Тя ще каже: „Това ще направиш, онова ще направиш. Ще се отнасяш добре с майка си и баща си, с братята и сестрите си. Ще услужваш на малките същества, ще се грижиш за цветята и дръвчетата, няма да сечеш горите“. Той слуша заповедите и изпълнява, защото ще дава отчет за всичко. Това значи да се влюбиш в млада мома – всяка сутрин ще ти дава наставления какво да правиш.

Такова е положението на момата, докато се ожени; после момъкът казва: „Сега аз ще бъда господар, а ти – слуга“ – значи той я е лъгал, не ѝ е говорил истината. Това не е Любов, такова нещо в Природата не съществува – там има само един господар, а не двама. Вечността е създала само един господар. Има един кандидат за господар, но той носи нещастията на света. Засега е ученик, но иска да стане господар, да управлява света. Понеже не се е научил да слугува, не може да бъде добър господар. За да не попаднете в ръцете на тоя кандидат за господар, трябва да бъдете умни, да знаете как да постъпвате.

Преди години един българин бил назначен за учител по аритметика в едно американско училище. Той бил способен човек, но се чувствал най-слаб именно по аритметика; видял се в чудо, не знаел какво да прави. В това време му дошла една идея. Като влязъл в класа, извикал един от способните ученици да решава задачи. Той му казал:

– Помниш ли какви задачи решавахте при предишния си учител?

– Помня.

– Реши една от тях.

Ученикът решава, а учителят следи как решава задачата. От време на време той се обръща към учениците, като им казва: „Внимавайте, да не би другарят ви да направи някаква погрешка“. Всички следят и решават задачата. След това учителят извиква пред дъската друг способен ученик и го кара сам да решава задачата. Така правел учителят цяла година и накрая на годината той знаел много добре аритметиката. Казвам: и вие трябва да бъдете толкова умни, че да научите нещо, което не знаете.

Какво знание трябва да придобивате? Такова знание, което може да се прилага. Ако само знаеш как да се храниш, а не прилагаш това знание, нищо не придобиваш. Знаеш, че трябва да дъвчеш храната си добре, но не я дъвчеш; знаеш, че трябва да ядеш рано, преди залез слънце, но ядеш късно. Какво те ползва това знание? Вечеряш късно и цяла нощ не можеш да спиш, обръщаш се на една и на друга страна. Знаете много правила за живота, но като се намерите пред една мъчнотия, не можете да приложите правилата. Едно от правилата, които трябва да се спазват, е следното: никога не яж твърда, мъчносмилаема храна.

Един американски проповедник държал своите проповеди в голям салон. Понякога той канел свои другари проповедници също да държат по една проповед в неговия салон. Един от проповедниците държал проповед за дявола. Всички се чудели защо говори за него. Какво се оказало? Вечерта той ял салам, който разстроил стомаха му, и това болезнено състояние се отразило на мисълта му. Както саламът разстройва стомаха, така и някои ми-

сли са мъчносмилаеми за ума и причиняват дисхармония в мисълта.

Един ден излизам на разходка с един познат. Вървим и двамата наред, но по едно време той започна да остава назад, не може да върви бързо.

– Какво има? Защо вървиш така? – запитах го аз.

– Трън е влязъл в петата ми и ми причинява болка.

Спряхме се да видим какво може да се направи. Взех щипците си и внимателно извадих тръна, намазах мястото с дървено масло и вързах крака с бинт. Поседяхме около половин час на една скамейка и след това тръгнахме. Той вървеше бавно, не можеше да ме следва – аз намалих хода си и се изравнихме. Казах му да бъде внимателен като върви, да не се докосва до тръните, иначе отношенията помежду ни ще се изменят: или той трябва да ускори хода си, или аз да го намаля. Не допускай в ума си отрицателни мисли, които осакатяват ума, както трънът осакатява петата.

Сега аз ви говоря върху различни въпроси, но някой от вас казва, че не ме разбира. Аз нямам предвид да разбирате всичко. Говоря ви, т.е. показвам ви един или няколко скъпоценни камъка, за да ви заинтересувам. Който има пари, може да си избере един от тях и да го купи; който няма пари, само ще ги погледа и аз ще си ги прибера. Какво представлява скъпоценният камък? Той е малкото знание, което човек може да приложи. То струва повече от голямото знание, т.е. от големия товар. Например какво ще се ползваш, ако знаеш теглото на Слънцето? Засега няма учен, който знае точно колко тежи Слънцето; приблизително може да се знае, но не точно. По големина Слънцето е милион и триста хиляди пъти по-голямо от Земята. На цифри лесно се казва, но човек не може ясно да си представи колко голямо ще бъде тялото, което е милион и триста хиляди пъти по-голямо от Земята. Същевременно Слънцето, като живо, Разумно същество, може да се смали толкова, че да стане като просено зърно. То може да стане и толкова голямо, че да изпълни цялата Вселена.

Питате: „Може ли Слънцето да става като просено зърно и като Вселената?“. За Умствения свят това е възможно, но за материалния, т.е. за физическия, това е невъзможно. По-рано Слънцето е било толкова голямо, че е заемало цялото пространство до най-отдалечената планета – Плутон; после постепенно се е свивало и е останало каквото го виждаме днес. Значи освен че не се е увеличило, Слънцето е станало по-малко.

В една легенда се разказва за Слънцето, че някога се влюбило в една красива мома. То изпращало любовните си писма чрез куриери и написало само дванадесет любовни писма. Това са дванадесетте планети – куриерите, които носели любовните писма. Всеки куриер, като се връщал след занасянето на писмото, заемал съответното си място. Възлюбената на Слънцето му казала: „Създай световете, на които да живеят моите близки“. Така били създадени дванадесет свята – дванадесет планети. Ако питате откъде произлязоха хората, ще кажа: те произлязоха от красивата мома, възлюбената на Слънцето.

Значи Слънцето е създало световете, а красивата мома – хората. Вярна ли е тая приказка? Не зная, може да е приказка от „Хиляда и една нощи“[35]. Може да е вярна, но не казвам, че не е вярна – по принцип тя е вярна. Приказката е вярна, ако под *Слънцето* разбирате Разумното, мощното, което твори, а под *момата* разбирате Великия живот, който пулсира в Природата. Слънцето, като Божествено начало, е създало световете, а Животът е населил тия светове. Любовта иде като връзка между Разумното начало и Живота. Какво е човекът – лъч от Бога.

Като ученици, вие дойдохте на Земята да учите. Учението се заключава в търсене на Бога, но ако Го търсите както търговецът своята стока – за да забогатее, вие сте на крив път. Ако синът, който разполага с богатството на баща си, иска да забогатее още, той не е разбрал живота. Ако синът иска да осъди баща си и да зароби братята си, той не е разбрал закона на Любовта. Богатството е във вас – във вашите умове, сърца и души. Следователно не търсете богатството отвън. Какво ли не е създал човешкият ум! Подобрението на света се дължи на ума, той е проник-

нал в тайните на Природата, но за да изучава Природата, човек трябва да изучи първо себе си. Във всеки момент човек трябва да изучава своята мисъл, да знае доколко е чиста. Под *чиста мисъл* разбирам организирана мисъл, с която може да правите всичко. Нечистата мисъл е неорганизирана, тя не влиза в работа, тя създава само противоречия и разлагане.

Сега вие сте дошли до положението да живеете само за себе си – това е една трета от Истината; трябва да живеете за ближния си – това са две трети от Истината; найпосле трябва да живеете за Бога – това са три трети от Истината, т. е. Цялото. Докато не разбере себе си, ближния си и Бога, човек не може да бъде щастлив. Ние не сме пратени на Земята да доказваме кое учение е по-право; това не е наша задача, този въпрос е решен вече. Питате какво е вашето предназначение. За да си отговорите на този въпрос, трябва да разбирате какво сте във всеки даден случай, т.е. доколко сте проводници на Любовта. Учителят иска да бъде обичан от учениците си, а учениците искат той да ги учи добре и да се отнася добре с тях. Добрата обхода е проява на Любовта – не може да имате добра обхода, ако не обичате. За да обичате някого, трябва да разбирате неговото естество, а обходата ви трябва да се хареса на онзи, когото обичате.

Следователно, който много обича, малко говори за любовта си; който малко обича, много говори. Да говорите за Любовта на човек, който малко обича, е мъчна работа. На онзи, който много обича, може да не му говорите за Любовта. Майката, която много обича детето си, малко говори за това. Тя намира в детето си нещо гениално – защо? Защото го гледа чрез очите на Любовта. Ако си позволи да говори много на сина си, който е завършил вече училище, той ще ѝ каже: „Много си проста, така не се говори, не говориш правилно“. Това е възможно, но майката всякога говори по-добре от сина си. Когато никой не може да му помогне, майката му иде на помощ.

Една майка имала само един син. За да го изучи, тя работила тежка работа: перяла, тъкала, копала. Като завършил гимназия, той казал на майка си: „Ти си проста

жена“. Тя му отговорила : „Докато работих с мотиката и ти давах образование, бях добра, сега съм проста; но като дойдеш друг път на Земята, ще ти дам мотиката – и ти да копаеш“. В Природата съществува следният закон: който престъпва закона на Любовта, слагат му мотиката на рамо и го изпращат на работа. Това показва, че идват лошите условия на живота. Всяко недоволство, неразположение, гняв водят към мотиката на живота.

Внимавайте да не изгубите първата си Любов. Казано е в Писанието: „Ако изгубиш първата си Любов, ще те избълвам“. Под *избълване* разбираме влизане в крайно неблагоприятни условия. Сега аз искам да ви насърча в следното: преди да обичате, трябва да имате знания. Преди да носите скъпоценен камък, трябва да знаете колко струва и да го пазите добре. Ако не можете да опазите скъпоценностите на вашия ум, на вашето сърце и ако изгубите светлината на ума си и благородството на сърцето си, къде е вашето богатство? Умът и сърцето са двете стрелки на живота – като изгубите стрелките, изгубвате и смисъла на живота. Каквото са стрелките на часовника, това са умът и сърцето за човешкия живот. Както стрелките показват времето, така умът и сърцето показват времето и пространството. Любовта показва отношението, което съществува между хората; тя ги учи как да постъпват.

Пътувах пеш с един приятел до Бургас. Минавахме през Камчия и в това време заваля силен дъжд. Трябваше да се прегази реката, а водата беше до колене. Мислим какво да правим; казаха ни да се върнем назад – опасно е да се мине реката. В това време се зададе един каруцар със здрав, хубав кон. Казах на приятеля си: „Помоли каруцаря да вземе в колата си поне велосипеда. Ние ще запретнем крачолите си и ще вървим след колата, защото не знаем пътя. Ще си платим за велосипеда“. Като видяха, че се обръщаме за услуга към каруцаря, казаха ни, че той е лош човек, на никого не услужва. Но на молбата ни каруцарят се усмихна и отговори: „Как може да взема велосипеда, а вас да оставя? Качете се на колата!“. Той ни заведе в селото, в своята къща, където се нахранихме и си починахме,

там и нощувахме. На сутринта той ни изпрати четири километра вън от селото, разделихме се с него приятелски. Братът ме пита как стана така, че каруцарят ни услужи. Закон е: когато събудиш Божественото естество в човека, той всякога е готов на услуга. Ние се обърнахме към Божественото в него и казахме: „Ти си господар, можеш да направиш каквото пожелаеш“. Ако бяхме му казали, че е длъжен да ни услужи, той щеше да каже: „Намерете си друга каруца“.

И тъй, когато не успявате в живота си, ще знаете, че причината се крие в желанието ви да бъдете господари. Един Господар има в света, не се допускат кандидати за господари. Човек не може и стар да стане – има само двадесет и четирима старци. За да станеш стар, нужни са милиони години. Ако желаеш да станеш млад, има свободни места колкото искаш, но за господари и за старци няма свободни места.

Какво ви е нужно сега? Приложение на знанията. Например искаш да завършиш четири факултета; това значи да придобиеш знание без приложение – ти нямаш време да го обработиш. Искаш да се ожениш за милионерка – можеш ли да се справиш с нейните милиони? Знание е нужно за това, а после приложение на знанието. Мнозина идват при мен да ме молят за велики работи. В първо време отказвам да им услужа, после започвам да мисля и си казвам: „Няма ли начин, по който да помогна на тия хора?“. Много начини има, но те не разполагат със знание, не могат да реализират желанията си. Аз помагам на хората с цел да ги освободя, а не да ги заробя.

Човек трябва да бъде искрен в себе си, в отношенията си към хората, в любовта си към тях. Казвате, че Бог живее във всеки човек. Тогава къде е почитанието ви към човека? Някой говори лошо за приятеля си. Не го критикувай, но му кажи: „Братко, ти петниш Божественото в себе си. Нямаш право да го петниш, защото върху Него е съграден твоят живот, на Него се крепи твоето богатство“.

Като говоря по тоя начин, нямам предвид слабостите на хората, те са естествено нещо. Например аз зная колко

съм силен и колко съм слаб. Мога да нося на гърба си 50-60 кг тежест, най-много 100 кг, и то на малко разстояние. Ако ми дадат да нося един чувал от 100 кг до Витоша, ще откажа. За никакви милиони няма да изложа живота си. – „Значи слаб си.“ Слаб съм, не се заемам с тая работа, намерете друг някой, по-силен. Ако той занесе този товар до Витоша, там ще остане, не може да се върне назад. Да носиш голям товар на Витоша, това показва, че живееш с грандиозни идеи, които преждевременно ще те занесат в гроба.

Да задържиш любовта само за себе си – това е грандиозна идея. Любовта е сила, която не може да се събере само в едно сърце. Ако обичаш само един човек, ще бъдеш наказан. Ако учителят обича само един от учениците си, ще бъде наказан. Яков обичаше само Йосиф[36] и беше наказан; това е неестествената любов на хората. Любовта е сила, която разширява. Следователно онзи, когото обичаш, трябва да стане по-добър, по-благороден; и ти, който обичаш, трябва да станеш по-добър. Каква трябва да бъде любовта на хората? Христос ни показа това чрез стиха: „Както Ме е Отец възлюбил, така и Аз ви възлюбих“ – значи каквото Отец е дал на Христа, това и Христос даде на човечеството. Ето защо всички трябва да бъдем носители на Божията Любов. Любовта трябва да бъде абсолютно свободна, да се проявява без никакви външни и вътрешни препятствия. Както чистата вода прониква навсякъде и носи своето благословение, така и Любовта трябва да минава безпрепятствено през всички сърца и да носи своето благословение. Любовта не прави зло. Където е злото, там Любовта отсъства. Любов без жертви не е Любов.

Кой може да обича? Богатият може да обича, здравият може да обича, добрият може да обича, светията може да обича. Дойдете ли до слабия, болния, грешния, те не могат да обичат, а очакват да дойде някой отвън да ги обикне и повдигне. Ако слабият каже, че много те обича, това не е вярно. Празният чувал не може да обича – защо? Той няма какво да даде. Аз мога да му дам нещо. Например мога да го напълня с жито, мога да направя от него

дреха, кърпа, книга, но каквото направя, той все ще бъде недоволен. Той ще каже: „Това ли очаквах от теб?“.

И тъй, който иска да прояви своята Любов, трябва да се ръководи от следния стих: „В изпълнението на Божията Воля е силата на човешката душа“. Някой иска да ми угоди, да изпълни волята ми. Какво ще прави, чия воля ще изпълни, когато замина за онзи свят? Докато угаждаш на тоя, на оня, ти си далеч от Любовта. Ако дойде някой самозванец и се препоръчва за Божи служител, и на него ли ще угаждате? Вие трябва да угаждате на човека дотолкова, доколкото той изпълнява Волята на Бога и носи Неговата Любов. Проверявайте истинността на моите думи, както и на вашите. Истински Учител е само оня, чието Слово изразява Абсолютната истина. Той е пълен изразител на Божественото начало. Човечеството се нуждае от светлината на свещта, а не от нейната лой. Ако лойта може да се превърне на светлина и светлината ѝ да бъде в услуга, тя е на мястото си. Светлината на свещта трябва да влезе във вас и да се превърне на живот.

Днес ви говоря малко строго не защото нищо не знаете, но да ви обърна внимание да не каляте нещата. Всичко, което съм изнесъл пред хората, е окаляно – защо? Почвата е кална. Водата, като минава през кална почва, също става кална. За да пиете тая вода, трябва да я прецедите, иначе тя не е здравословна. Питате ме какво е искал да каже Христос със стиха „Да възлюбиш ближния си като себе си“. Как трябва да любим себе си? Питам: какво е казал Христос за Любовта към Бога? Казано е, че трябва да възлюбим Бога с всичкото си сърце, с всичкия си ум, с всичката си душа и с всичката си сила. Това са два стиха, които могат да се разберат по права или по крива линия. Само силните хора ходят по права линия, слабите ходят всякога по крива. Ако не можеш да разбереш известен въпрос, седни да мислиш.

Всеки човек трябва да има на разположение поне половин час на ден, за да размишлява върху връзката и отношенията си към Бога. Всеки трябва да знае, че Бог съществува, и да определи отношенията си към Него. Ста-

неш сутрин от сън – вглъби се в себе си, да възприемеш поне една Божествена мисъл, която ще внесе мир и спокойствие в душата ти; тя ще те направи смел и решителен, да не се страхуваш даже и от смъртта. И като умираш, ще бъдеш с усмивка на лице – Невидимият свят ще се отвори за теб и твоите братя ще дойдат да те посрещнат; земните братя и сестри ще те оставят, други ще дойдат от Небето да те посрещнат като душа.

Да оставим тоя въпрос настрани, да се спрем върху същественото. Има известни правила, които трябва да се спазват; не се ли спазват както трябва, ще се натъкнете на големи недоразумения и противоречия. Например никога не яж недоварен боб, той е символ на човешкия егоизъм. Бобът е хранителен, много дава, но и много взима. На същото основание казвам: много е дал егоизмът на човека, но и много е взел от него. Векове трябва да минат, докато човек придобие онова, което егоизмът е отнел от него. Време е вече егоизмът да заеме мястото си, да се върне там, откъдето е дошъл.

Любовта към себе си трябва да стане слуга на Любовта към ближния. Дясната ръка съм аз, лявата е моят ближен, главата е Бог. Дясната ръка трябва да служи на лявата, а двете заедно – на Бога. Като съзнава това, човек няма да залъгва жена си, да ѝ обещава това, което не може да направи, а ще ѝ каже: „Аз съм десният крак, а ти – левият. Веднъж аз ще стъпя напред, веднъж – ти. Аз напред, ти назад; после ти напред, аз назад“. Бащата е главата в семейството, а майката – сърцето; нито главата може без сърце, нито сърцето без глава.

Мнозина се запитват как живея аз. Ще ви кажа, ще бъда искрен. Гледам сериозно на живота, но никога не съм нито тъжен, нито радостен. Не нося отрицателни мисли в ума си; понякога се явяват сенки, но те не са реални. Виждам страдащи хора, но не плача за тях, плачът не е състрадание. Питам ги за колко продават скръбта си и я купувам. За мен е важно, като плачете, да изтрия сълзите ви; ако сте бедни, да ви покажа начин да се освободите от беднотията; ако сте болни, да ви излекувам. Аз възпри-

емам страданията, мъките на хората. Вечер, преди да си легна, получавам телеграми от целия свят: някъде потъва параход – оправям пътя му; някъде момък вдигнал револвер срещу възлюбената си, иска да я убие – казвам му, че тя го обича, и той се отказва от намерението си; студент се оплаква, че професорът му ще го скъса – казвам на професора да не го къса, той е добър ученик, ще подобри успеха си. Като отговоря на всички телеграми, тогава заспивам. Като видя, че хората, на които съм помагал, не вършат Божията Воля, слагам ги в едно гърне на огъня, да ги стопя. Те викат, плачат, молят се да ги извадя. Питам ги: готови ли сте да вършите Божията Воля? – „Готови сме.“ Щом са готови, изваждам ги от гърнето, но вече пречистени и обновени. Христос казва: „Няма да видиш изцеление, докато не дадеш последния кодрант“.

Този е пътят, по който са минали всички велики хора, всички светии, всички добри хора. По тоя път ще минете и вие. Ако се съгласите да вървите по него, ще ви дам моето съдействие. Един ден ще ви събера, за да уредим неуредените работи, да платим всички полици, които не могат вече да се отлагат. Мнозина се намират пред ликвидация, т.е. пред завършване на развитието си. Иде един сериозен изпит за всички. Трябва да издържите излита си, за да освободите мястото си на други, които чакат – друга работа ви очаква. Който не издържи изпита си, ще остане в същото положение.

Бубата преде толкова тънка нишка, каквато най-добрият предач не може да направи, но нещо по-велико я очаква – да се превърне на пеперуда. Тя не може да направи това, което пеперудата върши – нова работа я очаква. Днес вие тъчете тънки нишки, големи майстори сте, но какво може да направи пеперудата? Това ще знаете, когато влезете в нейното положение. Докато не станете пеперуди, каквото и да ви говоря, думите ми ще бъдат глас в пустиня.

34. лекция, 8 юни 1932 г., София, Изгрев

ФИЛОСОФИЯ И НАУКА

Размишление.

Сегашният човек се нуждае и от философия, и от наука. Философията има отношение към Мъдростта. Без философия не може да се говори нито за обхода, нито за морал. Без философия човек живее само за себе си, за своята личност. Велико нещо е да бъдеш личност – това е все едно да бъдеш цар, със своя държава и поданици, със свое управление, с право да създаваш закони. Казват, че управлението на дадена държава е лошо; лошо е, защото законите са лоши. Каквото представляват законите за държавата, такова са чувствата и мислите за човека. Ако мислите и чувствата му са неправилни, какво ще излезе от него? Където отиде, когото срещне, той постоянно ще се оплаква. Чувствата и мислите са капитал, с който човек работи. От тоя капитал зависи ще печели ли той, или ще губи, ще гради, или ще събаря.

Какъв е моралът на сегашните хора? Той изхожда от тяхната крива философия. Например те казват: „Лесните работи се постигат лесно, а мъчните – мъчно“. В истинската философия е точно обратно: лесните работи се постигат мъчно, а мъчните – лесно; малките работи се нареждат мъчно, а големите – лесно. Ако някой постави една игла на Витоша, може ли да я намерите? Това е мъчна работа. Но накарат ли ви да намерите Черни връх, лесно ще го намерите. Значи игла на Витоша мъчно се намира, но Черни връх лесно се намира. Точката, като иглата на Витоша, е малка величина, която не заема никакво пространство, но при движението си тя създава правата линия, величина с едно измерение. Тя се поляризира, както и мислите, чувствата и постъпките.

Когато говорим за чувства и чувстване, явява се въпрос какво представлява чувстването. Когато помислиш за нещо и пожелаеш да го притежаваш, в теб се зараж-

да чувството. Когато в ума ти се породи някаква идея, тя произвежда своите резултати, независимо от това дали те са видими, или не. Това, което за един е невидимо, за друг е видимо. Далечните предмети за някои са невидими, но за ония, които са близо до тях, са видими. Значи, когато виждаме ясно предметите, ние сме близо до тях, или съзнанието ни е толкова будно, че лесно си ги представяме; тази е причината, поради която някои идеи са ясни за нас, а други – не.

Например идеята за Любовта – някой има ясна представа за нея, а друг не я разбира. Като се говори за Любовта, той си представя същество, подобно на него, започва да си мечтае и му пише любовно писмо; на това писмо може да му се отговори. Тук мисълта му е вървяла по права линия – от него до съществото, за което мечтае. В тоя случай правата линия е път, по който се движи мисълта. Ако мисълта не може да се поляризира в чувства и постъпки, тя не може да се реализира.

Мисълта е реална, когато минава през всички светове: Причинния, Умствения, Астралния и физическия. Тогава мисълта, която е била невидима, става видима, т.е. реална. Четирите свята представят числата от едно до четири, с които Питагор е боравил. Единицата е роденият, проявеният човек, а числото две – жената. Значи Адам е единицата, а Ева е двойката. Как се е създала жената, кога се е явила тя? Когато Адам е пожелал да има другарка. Дълго време прекарал в Рая, където следвал една велика школа – това не е писано в Библията. Писано е, че Адам и Ева били голи. Според разбирането на съвременните хора на голия човек се гледа като на изостанал в развитието си. Какво ще кажете за хората, които се къпят в банята? И те са голи, но не са изостанали.

Под *голота* разбираме неправилно отношение. Когато мислите, чувствата и постъпките на човека не са правилни, той вътрешно е гол. Например мислиш за Бога, но се съмняваш в Неговото съществуване. Питаш: „Има ли Бог, или няма?“. Щом си задаваш такъв въпрос, ти поставяш Бога вън от себе си, гледаш на Него като на матери-

ален обект, нещо подобно на теб. Ако мислиш, че Бог е подобен на теб, ще се запиташ къде е Той. Кой може да отговори на тоя въпрос?

Четеш книга от някой автор; книгата е пред теб, но къде е авторът – той е в самата книга, в това, което е писал. Мисълта му е вложена в книгата, но къде е авторът? И сега, като разсъждаваш по тоя въпрос, трябва да се запиташ кой разсъждава в теб. Ще знаеш, че Бог разсъждава в теб; Той те пита: „Познаваш ли Ме кой Съм?“. Когато авторът на една книга каже, че той е написал книгата, ти познаваш ли го? Какво ще отговориш на тоя въпрос?

Често се запитваш как си създаден. За да разбереш как си създаден, Бог трябва да те разглоби; това значи да умреш. Следователно човек умира, защото Бог го вика да му покаже как е създаден. Като се върне отново на Земята, човек забравя това, което е научил в Невидимия свят, и пак задава същия въпрос. Кога човек забравя наученото? Когато не мисли право. Цигулар, който свири, за да се хареса на публиката, не е истински музикант. Всеки, който мисли как да се прояви, за да има доброто мнение на хората, няма права мисъл. Свири за себе си, ти да бъдеш доволен; мисли правилно за себе си, а не за хората. Вътре в човека има нещо, което му подсказва добре ли свири и право ли мисли – пръв той трябва да бъде доволен от себе си.

Има цигулари, които са недоволни от себе си и са готови да се откажат от музиката. Който се отказва толкова лесно от музиката или от науката, той търси лесния път в живота и прилича на оня българин, който търсел лека работа – мислел си: „Да стана съдия, да съдя хората – не е лесна работа; да стана началник, да следя как работят подведомствените ми – и това не е лесна работа“. Един ден, като се разхождал из града, видял как един капелмайстор дирижирал музикантите с пръчица и си казал: „Ето работа за мен – ще махам пръчицата, ще я въртя на една, на друга страна и работата лесно ще върви“. Много от човешките разбирания и постъпки са като на тоя българин – те седят и махат с пръчицата, за да разрешат въпроса как е създа-

ден светът, и най-после казват: „С помощта на Божия Дух всичко се постига“, махват с пръчицата и се успокояват.

Сега, като ви говоря, виждам, че в съзнанието ви се образува малко мъгла. Казвате: „Ако всичко, което сме постигнали, е неправилно, как ще стигнем до правилното?“. Засега вие не постъпвате правилно, не вървите в правия път. Насочете вниманието си към квадрата, в него се крият методи и правила за добър живот. Ако две същества се сблъскат, едното казва: „Какво търсиш по моя път?“. – „Такова е положението – преграда, граница срещам на пътя си.“ Казвам: за да не се сблъскваш, като дойдеш до това същество, ще спреш. Ти не можеш да се махнеш от тоя път. Първото същество казва: „Върни се назад!“ – „Не се връщам, ти трябва да ми отвориш път.“ – „Не мога.“

Какво трябва да се прави при това положение – единият не иска да се върне, а другият не иска да се отмести? Само едно остава: да се сдружат и да тръгнат по перпендикуляра на пътя. Ти тръгваш надолу, до дъното на кладенеца, по-надолу не можеш да вървиш. Тогава кой е изходният път? Нагоре. Изобщо човек никога не може да се върне в пътя, по който е дошъл. Никой не може да се върне назад. Ще вървиш в посока, която е точно перпендикулярна на първата.

С други думи казано: човек е излязъл от Бога и ще се върне при Него. По пътя си ще срещне много същества и с едни от тях ще живее в хармония, а с други няма да бъде в хармония; много естествено – едни служат само на себе си, други – на ближния си, а трети – на Бога. Това са три различни разбирания, три различни възгледа. Някой казва: „Аз съм Иван Драганов“. – „Къде живееш?“ – „В България.“ България е държава; в кой град и на коя улица живееш? Важно е още в коя къща живееш, на кой номер и на кой етаж. Отидеш на това място и виждаш, че няма номер на къщата; търсиш го и не можеш да го намериш на посочения номер – той е излязъл от къщи и вечерта ще се върне. Ще чакаш, докато се срещнеш с него.

Велико нещо е да познаеш една своя мисъл, едно свое чувство. Мисълта и чувствата могат да се проявят и в дру-

го същество. Колкото по-културно е то, толкова по-интензивно ще бъде чувството; колкото по-ниско от теб стои, толкова по-слабо развито е то.

Когато човек дойде до Реалността, мисълта му става толкова интензивна, че той сам се страхува от нея. Ако се намерите на повърхността на въртящо се колело, вие може да отскочите настрани от него; ако се намерите в центъра му, няма да отскочите. Вие искате да придобиете знания. Какво се иска за това – работа. За колко време един адепт може чрез мисълта си да спечели една английска лира? Цяла година той трябва да работи интензивно с мисълта си, като алхимик, за да спечели една английска лира. Ако работи десет години, ще спечели десет лири. Значи колкото повече работи, толкова повече ще се увеличава знанието му.

И вие трябва да работите по същия начин в лабораторията си, всеки ден по три-четири часа, за да придобиете нещо ценно. Ако работите триста дни по четири часа, стават всичко 1200 часа годишно – шестдесет дни ще ви остават за почивка. Ако опитът ви излезе несполучлив, отново ще го повторите, за вечността това нищо не значи. Ако постъпваш неправилно в живота си, ще знаеш, че опитът ти ще излезе несполучлив. – „Не зная как да постъпвам." Ще се научиш. Невежеството е причина за дисхармонията в живота. Хората на миналото, както и сегашните, говорят за управление, за държава, семейство, училище, но вместо да подобряват живота, те създават каша, в която сами се объркват – защо? Мисълта, чувствата и постъпките им не са прави. В миналото Мойсей е писал закони, но и в това време е имало нещо неясно за народа. В новите времена се създават закони, говори се за държавно право, за международно право, но работата пак не върви. Едно липсва на хората – права мисъл, прави чувства и прави действия. Управниците учат законите, заповядват какво да се прави, но в края на краищата нищо не излиза – един след друг хората заминават за оня свят, държавите се разлагат и животът остава неуреден.

Казвам: който не разбира законите на живота, ще умре; който ги разбира, пак ще умре, но в края на краищата ще възкръсне. Христос умря и възкръсна, за да покаже на хората как трябва да живеят, какви са основните закони на живота. Който може да контролира мислите, чувствата и постъпките си, той е пълен господар на себе си. Не можеш ли да контролираш мислите си, не си господар и на чувствата си; ако не можеш да контролираш чувствата си, не си господар и на своите постъпки. Майката казва на детето си: „Ти трябва да бъдеш добър“. Така не се възпитава, само с казване нищо не се постига – това е крив метод. Ти си скроил криво дрехата и мислиш, че с казване ще я оправиш; и да я ушиеш, крива ще излезе. Ще вземеш нов плат, добре ще поставиш мерките, отново ще я скроиш; след това можеш да очакваш добра дреха, т.е. добър човек.

Като се видите в затруднение, казвате: „Бог ще оправи работите“ – значи вие ще кроите криво, а Бог ще оправя кривите ви работи; вие ще грешите, а Бог ще изправя погрешките ви. Това е криво разбиране, така Бог не оправя работите. За да те оправи, Той ще те извика горе, на другия свят, да ти покаже как се живее. Първо ще изправи мисълта ти – не можеш да живееш добре на Земята, ако мисълта ти е крива. Няма по-красиво нещо от правата мисъл. Щом мисълта е красива, и чувството е красиво; щом чувството е красиво, и постъпката е красива. Само при това положение отношенията между мъжа и жената ще бъдат правилни – това означава стихът: „И двамата ще живеят в една плът“.

Когато хората се обичат, те не говорят за обичта си, не си пишат любовни писма, но вътрешно се разбират. Достатъчно е единият да пожелае, да помисли или да почувства нещо, за да го направи и другият. Остане ли да кажеш на човека, че той не е направил това, което трябва, отношенията между вас не са правилни – тогава или ти не си мислил правилно, или той не е възприел мисълта правилно. Така не се намира Истината. Бог е център на нещата; тоя Център е вътре в теб, от него ще излизаш и

ще вземаш каквато посока искаш – като радиус, после пак ще се връщаш в Центъра. Значи докато живееш в Бога и Бог – в теб, ще имаш възможност свободно да излизаш от Него, когато искаш, и да се връщаш, когато искаш.

Едно основно правило: никога не можеш да намислиш нещо вън от Божието съзнание. Каквото намислиш да правиш, пръв Бог ще го знае – тази е причината, поради която при всяка погрешка ти се мъчиш, страдаш и си недоволен от себе си. Божественото съзнание в теб, което знае всичко, ти нашепва тихо: „Не постъпи добре, изправи погрешката си!“. Ти отговаряш: „Вярвам в Тебе, Господи, обичам Те, готов съм всичко да направя за Тебе“. Ти искаш да залъжеш Господа, но Той пак ти нашепва: „Не постъпи добре“. Тоя глас ще ти говори, докато не изправиш погрешката си. Как ще се извини малкото момиченце, ако вземе ябълката на своето другарче и я изяде? Колкото и да се извинява, работата не се оправя лесно – с думи погрешките не се оправят. То трябва да купи по-хубава ябълка и да я даде на другарчето си. И цар да си, погрешките трябва да се изправят. И цар да си, ако не мислиш правилно, ще ти свалят короната, ще ти съблекат царските дрехи.

В заключение на всичко това казвам: Бог, Който е създал цялата Вселена, обича всички същества и желае те да живеят и мислят правилно. За да живеете добре, пазете се от криви, изопачени образи, не дръжте в ума си и в съзнанието си такива. Стремете се към правилни, красиви образи и движения. Правете такива движения, които да привличат вниманието на хората – красивото спира погледа на всеки човек. Природата не търпи нищо криво и изопачено; срещне ли такава форма, тя сама я разрушава, за да създаде нова, по-правилна и по-красива от първата. Дружете с хора, които имат прави мисли, чувства и постъпки, за да изработите нещо красиво в себе си. За да се развиват добре учениците в един клас, те трябва да имат правилни отношения помежду си. За да се повдигне едно общество на по-високо стъпало, хората, които го съставят, трябва да имат братски отношения помежду си; няма ли истински братски отношения между тях, никаква хармо-

ния не може да има помежду им. Където има братство, там може да се очаква истински хармоничен живот.

Едно се иска от човека: когато започва една работа, да знае кога да я започне. Не можеш да изучаваш Божественото знание, когато си болен, неразположен или смутен. Божественото знание се придобива при добро разположение на духа. Когато времето е лошо, когато навън е студено, вие затваряте прозорците; когато навън е горещо, отваряте. Така трябва да знаете как да работите с ума, сърцето и волята: ще мислиш с ума си, ще чувстваш със сърцето си и ще действаш с волята си. При това трябва да знаеш кога ще работиш с ума си, кога – със сърцето си и кога – с волята си. Къде е човекът? В ума, в сърцето и във волята. Вън от човека нищо не съществува. Значи човек е център на всичко; той е център на своя живот, но за да бъде център, трябва да се проявява разумно. За да бъдеш учител, трябва да събереш деца около себе си и да знаеш да ги учиш.

Сега вашата задача като ученици е да мислите върху това, което сами можете да направите. Мислете върху квадрата като жива геометрична форма. Ако разбирате отношенията, които се крият в квадрата, можете да определите какво ще стане между вас и вашия приятел след десет или сто години. Днес се обичате, но интересно е да знаете какви ще бъдат отношенията ви след години. Докато сте в една система, отношенията ви ще бъдат правилни; който от вас пръв излезе от системата, той пръв ще измени отношенията си. Много естествено – един жител на Марс ще мисли различно от един жител на Венера. Ето защо, когато се произнасяме върху разбиранията на даден човек, ние трябва да изхождаме от гледището на неговите възгледи. Човек си остава такъв, какъвто е роден, никой не може да го измени. За да стане преврат в него, той трябва да се върне към Източника, от Който е излязъл – не само веднъж трябва да стане това, но много пъти. Човек трябва постоянно да излиза и влиза в съзнанието си, това е вътрешен духовен процес; само така той може да възприеме нещо ново, да стане нов човек.

Да станеш нов човек значи да си приел Господа в себе си. – „Къде е Господ?“ Ако си беден и гладен, иди при оня, който вярва в Бога, и той ще ти покаже къде е Бог. Колкото пъти отидеш при него, той ще те приеме като брат: ще те нахрани, ще те облече, ще задоволи нуждите ти. Казваш: „Днес ме нахрани, но какво ще правя утре?“. Не се страхувай! Който те е нахранил днес, той има грижа и за утрешния ден – това е Бог в човека, който задоволява нуждите на бедния, докато един ден и той приеме Бога в себе си и тръгне в правия път.

Сега аз не искам да ви направя светии, но казвам, че трябва да мислите, да чувствате и да постъпвате правилно. Ще се проявявате така, както Бог ви е научил – нито като мен, нито като другите. Ако аз съм виден цигулар и като свиря, клатя главата си, трябва ли и вие да правите същото? Това е лош навик, от който трябва да се освободя. Тонът ви трябва да бъде чист, нищо повече. Някой път виждам, че вашите работи са объркани. Какво правя тогава? Взимам цигулката и започвам да свиря такива парчета, които оправят обърканите работи на хората. Щом се оправят и вашите работи, оставям цигулката настрани.

Понякога оправям обърканите ви работи с наглеждане на плодните дървета или с чукане на камъни. Плодното дръвче ми казва: „Бъди като мен – аз с години търпя това положение и се уча от всичко“. Камъкът ми казва: „Бъди като мен – аз понасям студа, горещината и не се оплаквам; понасям всичко с твърдост“. Като отида при водата, тя ми казва: „Бъди като мен – аз използвам всички условия: като видя и най-малкия наклон, веднага започвам да слизам надолу и да се движа; като видя най-малкия отвор, започвам да тека капка по капка. Не се стремя да постигна всичко изведнъж“.

Съвършенството не се постига изведнъж. Казвам: да бъдеш съвършен, това значи да излезеш от един ред на нещата и да влезеш в друг. Можеш ли да бъдеш съвършен между лоши хора? Не можеш. Ти ще напуснеш лошите и ще отидеш при добрите. Какво ще стане с лошите хора? Бог ще ги оправи, Той има грижа за всички. Той има оп-

ределен план, по който постъпва. Всеки трябва да си каже: „Бог е създал света, Той ще го оправи. Моята задача е да имам правилни отношения към Бога“. Отношенията ви към Бога трябва да бъдат любовни, т.е. синовни; ще държите в ума си светли и красиви мисли за Бога.

В заключение на всичко казано досега какво можете да приложите? Ще кажете, че трябва да се отречете от света и от себе си. Лесно се казва на думи, но знаете ли колко мъчно човек може да се отрече от света и от себе си? Това значи да намериш оставената игла на Витоша. Някой се отказва от света, а като минава покрай богатите къщи на хората и вижда колко хубаво са облечени, постоянно въздиша; това не е отричане от света. Друго нещо е да видиш всичко това и да се радваш на чуждото благо. Колкото и бедно да си облечен, радвай се на хубавото облекло на своя ближен – така ще сравняваш нещата и ще познаеш себе си. Когато издържиш тоя изпит, ти ще можеш да се облечеш както искаш.

Кога хората се обличат в скъсани дрехи? Когато грешат. Скъсаните, обикновените дрехи на човека са необходими за работните, делничните дни на неговия живот. Дойде ли празник, той облича новите, чистите. Не правят ли майките същото с децата си? Като дойде Великден, майката облича своето момиченце с бяла, хубава рокличка; вечерта тя съблича бялата рокличка и на другия ден му дава обикновената. Така човек се облича с нови дрехи и ги съблича, изправя погрешките си и прави нови, докато един ден придобие съвършенство и се облече с дрехата на новия живот – дрехата на Любовта.

Защо човек греши? Защото заспива често. Тогава съзнанието му не е будно и майката иде да съблече новите дрехи. Да имаш будно съзнание подразбира сам да се събличаш и обличаш. Майката има право да съблече новата дреха на детето, което е заспало, но възрастният сам трябва да се съблича и облича. Моралът на сегашните хора е обикновен, преходен – затова грешат; той се определя от техните мисли, чувства и постъпки. Ала има абсолютен морал, който се определя от светлите и чисти човешки

мисли. Казано е в Писанието: „Делата на човека вървят след него“. Както мислиш, така постъпваш. Ако имаш загуба, сам ще я носиш; ако имаш печалба, пак сам ще я носиш. Мислите, чувствата и постъпките ти могат да донесат загуба или печалба – от теб зависи.

Какво е нужно на ученика? Всеки ден да употребява по 10-20 минути, най-много половин час, за да съсредоточи мисълта си и да размишлява върху Великото и Съвършеното като идеал на своя живот. Мислете и вие за онзи идеален свят, в който живеят ангелите, светиите, Напредналите същества. Стремете се поне половин час да живеете в светлия Възвишен свят. Останалото време може да прекарате в обикновения всекидневен живот.

35. лекция, 15 юни 1932 г., София, Изгрев

МАЛКОТО ДОБРО. ЖИВИЯТ ПОРЯДЪК

Размишление.

Тази сутрин ще говоря върху живия, т.е. разумния порядък в Природата. Значи има разумен и механичен порядък. Първо трябва да се използва безпорядъка, така ще се разбере разумният порядък – иначе ще питате защо това става така, а онова – иначе. Като пишете числата от 1 до 10, пак се питате защо се пишат тия числа. Те са необходими, защото и Природата си служи с тях, тя постоянно пише числа и смята. – „Възможно ли е това?“ Това, което за вас е невъзможно, за други е възможно. Това, което не влиза във вашия ум, в другите умове влиза. Има неща, които вие нито сте виждали, нито сте съзнавали.

Три принципа съществуват в света. Първият принцип е силният, мощният елемент на Битието, чрез който се проявява личният живот; всички сте служили на тоя принцип. Вторият подразбира излизане на човека от личността, т.е. освобождаване от влиянието на личността; тоя принцип е точно противоположен на първия. Третият едва сега се проявява; той е наречен *Служене на Бога*, или *Вяра в Бога*. Как се изявява служенето на Бога? Да вършиш това, което ти е неприятно. Ще кажете, че ви е неприятно да грешите. Според мен, когато греши, човек изпитва голяма приятност. Има нещо приятно в греха, затова човек прави погрешки и престъпления – ако не беше така, никога нямаше да греши. Оня, който е решил да служи на Бога, казва: „Неприятно ми е да направя това нещо, но ще го направя“.

Като реши да служи на Бога, човек ще се натъкне на ред неприятни неща, но трябва да ги направи. Защо е така няма да обяснявам; тоя въпрос и без това е тъмен и неразбран и ако започна да го обяснявам, ще стане още по-тъмен. Като знаете това, не примирявайте противоречията, но ги използвайте. Не питайте защо преди един час двама

души разговаряха приятелски, а след един час се скараха и се разделиха. Единият отиде на една страна, другият – на друга и започнаха да съзерцават. Когато двама души се обърнат с гърбовете си един към друг, това показва, че възгледите им за живота са противоположни; ако лицата им са обърнати едно към друго, това показва, че възгледите им за живота са еднакви. Когато някой ви обича, обръща се с лице към вас; когато не ви обича, обръща се с гръб.

Някой се страхува, когато го гледат в лицето. Не се страхувайте от това, напротив – гледа ли ви някой в лицето, радвайте се. И мечка да ви гледа в лицето, пак се радвайте. Дебне ли ви мечката отзад, тя има намерение да се хвърли върху вас и да ви нападне – с това тя иска да каже: „Моите възгледи са различни от твоите“. Когато влезе в противоречие със себе си, човек изпада в безразличие, нищо не го интересува. Например някой иска да изпълни Божията Воля, но същевременно има желание да бъде силен, богат, учен, здрав, да изпъкне пред хората – това е постижимо, но е мъчно.

Ако искаш да изпълняваш Божията Воля, ще я изпълниш такъв, какъвто си в момента. Няма защо да чакаш да станеш учен, богат, силен, че тогава да я изпълниш. Това е все едно да се запознаеш с човека само когато разбереш какъв е той – казваш: „Ако е добър, честен, праведен, богат, ще се запозная с него; ако няма тия качества, няма да се запозная“. Не е така. Когато срещна един човек, аз искам да видя кое е най-малкото добро, което той носи в себе си, а дали е светия, учен, богат – това не ме интересува, това всеки може да види. Важно е да видиш в човека най-малкото добро, което никой не може да види.

Често ме запитват: „Какво виждаш в хората, които те заобикалят?“. В тях виждам най-малкото добро. Където е най-малкото добро, там е Бог. Когато и ние се запитваме защо Бог се интересува от нас, отговарям: „Бог се интересува от нас за най-малкото добро, което е скрито в нашата душа, в нашия дух, в нашия ум и в нашето сърце“. Ако не е така, не може да се обясни защо Бог се интересува и от грешника. Значи и в грешника Той вижда най-малко-

то добро, скрито от погледа на обикновените хора – това може само да ви насърчи.

Казвате: „Кой може да угоди на Бога?“. Не се старайте да угаждате на Бога, първо угодете на себе си и на своя ближен. Ако можете да угодите на себе си и на своя ближен, ще угодите и на Бога. Дойде ли до мен, аз първо угаждам на Бога. – „Как Му угаждаш?“ Като върша това, което ми е неприятно. Питат ме: „Защо търпиш тия хора около себе си?“. Защото искам да угодя на Бога. Аз търся в тях най-малкото добро и като го намеря, виждам, че в Божия закон няма никакво изключение. Така се създава вътрешна връзка между мен и хората. Тази връзка никога не се къса. Ако и вие постъпвате така, ще знаете, че човек не е това, което виждате отвън. Да намериш малкото добро в човека, това значи да поставиш отношенията си с хората на такава основа, която нищо не може да разклати; това значи да поставиш живота си на канара, която никакви бури и ветрове не могат да разклатят. На тая основа може да градите своето велико бъдеще. Поставите ли за основа на своя живот богатството, силата, знанието, нищо няма да постигнете.

Какво правят мнозина от съвременните хора? Понеже виждат лошото в човека, като се запознаят с един чужденец, те започват да го предупреждават с кого да дружи и кого да отбягва; така постъпват и някои от Новото учение – когато дойде чужденец между тях, те го запознават с тоя-оня, но му казват: „С тия хора не трябва да дружиш“. Така не се говори, така не се проповядва Новото учение. Виж малкото добро във всеки и не се страхувай от него. Като виждам Доброто в човека, аз забравям лошото – в това отношение съм невежа за лошото в човека. Щом дойда до малките работи, до малкото добро, там ставам учен. И ангелите са невежи за злото, а учени за Доброто. Ако един ангел дойде между вас и започнете да го съветвате с кого да дружи и с кого да не дружи, той ще се обърка. Неговата работа е да изявява Любовта. Понеже не е богат, не може да помага на хората с пари, той ще им пише любовни писма. – „Какъв смисъл имат тия писма?“ Питам:

„Какъв смисъл имат вашите любовни писма?“. Вие пишете: „О, моя възлюбена, идеал на моята душа! Без теб не мога да живея“. Това не е истина. Как сте живели без нея? А сега, като я видяхте, не можете вече без нея. Ангелите пишат любовни писма, но те се основават на Истината: те виждат малкото добро в човека и за него пишат.

Като ученици, вие трябва да превеждате нещата, да търсите техния дълбок смисъл. Какво означават думите *О, моя възлюбена, без теб не мога да живея*? Означават: *Не мога да живея без Тоя, Който е в теб; откакто те видях, намерих Тоя, Когото търсех.* Докато в мъжа и в жената не виждаш Бога, а гледаш на тях като на временно удоволствие, ти си в положението на малкото дете, което играе с куклите си и казва: „Без куклите си не мога да живея“. В това няма никаква философия, куклите са само забава за детето.

Казваш: „Обезсърчих се, не зная какво да правя“. Мисли за малкото добро и се научи да служиш на Бога, когато ти е най-неприятно. Защо си се обезсърчил? Защото някой те е наругал, казал ти е обидни думи. Той те ругае, защото не мислиш за него, че е божество, голям талант; започни да го хвалиш и да се възхищаваш от него и той ще престане да те ругае. Има смисъл да те наругае човек, но ако той служи на Бога. Като те ругае, иска да насочи вниманието ти към Господа, за да Го познаеш и да Му служиш. Следователно, докато имате високо съзнание за себе си и гледате на някого снизходително, последният ще почувства това и ще ви наругае. Никога не се мери с човека, не се поставяй пред него като големец. Силата на човека не е в неговата външна форма, но в дълбокото разбиране на живота, в неговата права мисъл, която при никакви условия не може да се изопачи. Силата на човека се крие в чистотата на неговите чувства. Чувствата могат да се менят, но винаги да запазват чистотата си; те могат да бъдат приятни и неприятни, радостни и скръбни, но в тях трябва да има чистота и устойчивост.

В живота съществуват три положения: да скърбиш, когато другите се радват; да се радваш, когато другите

скърбят; да си блажен, когато всички се радват. Ще кажете, че човек скърби, когато другите скърбят. Не е така; това значи всички да сте под един знаменател, да имате еднакво разбиране за нещата. Ония, които разбират законите, трябва да се радват, когато другите скърбят. Затова казвам: „Радвайте се с ония, които скърбят; скърбете с ония, които се радват; блажени сте, когато всички благуват“. Нима майката не е блажена, когато детето ѝ е здраво, когато учи добре и когато успява в живота? Тя е блажена, защото детето благува. Не можеш да се радваш, ако не си минал през страданието.

Защо идват страданията? За да се оформят вашите идеи. Който не е минал през огъня на страданието, не може да се оформи. Свещен е този огън. При всяка скръб се поставят по малко дърва на него. В първия момент, като попаднете на тоя огън, вие мислите, че ще изгорите. Няма да изгорите, има неща, които никога не изгарят. Във всяко растение, във всяка мушица, във всяко живо същество гори свещеният огън. В него животът започва и продължава да се развива. Оттегли ли се той, съществата умират. Ето защо скръбта е носителка на свещения огън. Той е Разумна сила, която чисти; като знаете това, благодарете за страданията. Казваш: „Страданието ме съсипа“. Не се заблуждавай, това е огънят на страданието, който чисти нещо в теб, без да изгаряш. Ако искаш да се очистиш и да светнеш, ще търпиш. Страданието не продължава повече от един ден – от изгрев до залез. Ако страдаш повече от един ден, това е ехото на страданието; то е кратък процес. Светлината издържа повече от един ден. Въпреки това, когото срещнеш, всеки се оплаква от страданията и казва: „Няма човек, който да е страдал като мен“.

Сега вие трябва да се разширите, да разберете правилно страданието – само така можете да градите, да създадете Новото. Срещате един човек и казвате, че е опасен –защо? Защото според вас не е на мястото си. Това е ваш възглед, не е мнение на Възвишения свят. Срещате един талантлив човек и казвате, че той е на мястото си – защо? Защото събужда у вас импулс да бъдете талантлив. Но вие

може и да съжалявате, че не сте талантлив като него. За да бъдеш талантлив, нужни са съответни условия. Как ще се отхрани детето без мляко? Може ли да отхраните детето по същия начин, както малкото птиченце? Не може, това са два различни метода на отхранване, които дават два различни резултата. Значи за отхранването на една благородна мисъл, за отхранването на едно възвишено желание се изискват специфични методи и специфични условия.

Пазете се от чужди влияния. Има лоши и добри влияния. Достатъчно е до теб да седне лош човек, за да ти остави своето лошо влияние. Как става това? Понякога в човека влизат нечистотии, както в чистия извор, и намаляват чистотата му. Но изворът е чист и сам може да се изчисти. Всички извори са изложени на малки промени в техните крайници – тоя закон е неизбежен. И вие сте изложени на тоя закон. Когато влезете в трамвая, между много хора, излагате се на тяхното влияние. Защо влизате в трамвая? Имате някаква цел. Вие сте готови да търпите всички несгоди, за да я постигнете. Ако чакате реда си отвън и се качите на трамвая, когато е свободен, няма да постигнете целта си.

И тъй, когато влезете в Божествения свят, трябва да имате Вяра в Онзи, Който живее във вас. Трябва да имате Вяра в малкото добро във вас, то е в сила да ви запази от злото в света. Разчитайте на малкото добро като на приятел, то ще ви спаси от най-голямото зло. Малкото добро и голямото зло произвеждат еднакви резултати. Това е закон, който може да проверите в живота.

Например когато престъпникът дойде до крайния предел на своите дела, в него се явява желание да направи поне едно малко добро. Никой не може да преобрази тоя човек, освен малкото добро. Той се е натоварил с голяма, тежка раница и пита: „Няма ли човек, който може да ми покаже начин да си помогна, да сваля част от товара си?“. Големият товар е горивото, което трябва да се запали. Трябва да се запали огънят в тоя престъпник. Кой е огънят? Малкото добро. Запали го в човека и го остави да гори. Той ще изгори голямото зло, което след време ще се

превърне във велика добродетел; така и престъпникът ще стане светия. Следователно докато човек не познае голямото зло, не може да познае малкото добро. Ще познаеш първо голямото зло, а после малкото добро; след това ти ще станеш човек в пълния смисъл на думата.

Най-голямото зло и най-малкото добро са граници на живота. Щом излезе от тия граници, човек отива при Бога. Това е толкова лесно, колкото и пияницата да седне пред масата и да извика: „Чаша вино!“. Погледне чашата, вдигне я нависоко и каже: „Да живее България!“.

Казвате: „Лесно се говори, мъчно се правят нещата“. Къде е мъчнотията да направиш едно малко добро? Мъчнотията се крие в това, че недовиждаш, не знаеш какви нужди има човек и как да го задоволиш. Срещаш един човек, гледаш го – гол, бос, окъсан, гладен, не знаеш как да му помогнеш, какво първо да му дадеш. Обаче тоя изпаднал човек не иска нито хляб, нито дрехи и обувки. Той очаква да срещне някой, който да му каже една сладка, насърчителна дума. Срещам тоя човек и го питам: „Братко, как си?“; той веднага ме погледне, лицето му светне и тръгне с мен. По пътя разговаряме, питам го как е дошъл до това положение. Той ми разказва как е изгубил всичко. Казвам му: „Не се смущавай, че си бос“.

Когато отиде на планината, Мойсей беше обут, но чу глас от горящата къпина, който му каза: „Мястото, на което стоиш, е свято. Събуй обущата си!“. Сега и вие влизате в църква, в домовете обути, но трябва да се събувате. Ще кажете, че обувките ви са нови, чисти, няма да каляте. Не са чисти обувките, те са свързани с живота на някое животно. Вие сте одрали кожата на животните и забравяте, че нямате право да отнемате живот. И аз нося кожени обувки, но скъпо ги плащам – с тия пари мога да живея още сто години. Не се страхувам от задължението, което поемам с обувките, защото така ще науча най-голямото зло. Най-малкото добро познавам вече, остава ми да науча най-голямото зло.

Сегашните хора се нуждаят от дълбоко, вътрешно разбиране на живота. Без това разбиране ще минавате през

добрините и злините, през радостите и скърбите и ще очаквате да дойде някой при вас да ви каже една блага дума. Вие очаквате някой да ви обича. Кой може да ви обича? Само оня, който върши своята работа при най-неблагоприятни условия. Само оня може да ви обича, който е намерил най-малкото добро. Какво ще дадете вие на тоя човек? За да получиш нещо, трябва и ти да дадеш нещо от себе си – такъв е законът. Правилна обмяна трябва да става: ще получиш, ако дадеш; като дадеш, ще получиш – само така се създава връзка между хората. Аз не говоря за оная връзка, която децата правят с буболечките. Някое дете хване един бръмбар и го върже за единия крак. Тая връзка коства или целия живот на бръмбара, или едното му краче. Друг е въпросът да вържеш падналия в кладенеца с въже и да го извадиш навън – тая връзка е естествена. Можеш ли да пуснеш в кладенеца оня, когото обичаш?

Какво ще каже майката, чието любимо дете заминава за оня свят? Въжето се е скъсало и детето отива нагоре, обаче майката е в сила да задържи детето си на Земята – как? С любовта си. Майчината любов е по-силна от смъртта. Като се противопостави на смъртта, детето ѝ не умира; търси ли помощ отвън, детето непременно ще умре. Казвам на майката: „Преди да търсиш цяр за детето си, моли се на Бога. Той няма да вземе това, което Сам ти е дал. Оня, който идва да вземе детето ти, е някакъв самозванец, дошъл в името на Господа. Той казва, че Бог го е изпратил, но не говори Истината. Бог не благоволи в нашата смърт, Той е Живот и на нас дава живот“. Казано е в Писанието: „Бог на Любовта не е Бог на мъртвите, но Бог на живите“. Следователно, ако вашето дете е заминало за оня свят, не мислете, че е умряло – то е отишло там да учи. Майката трябва да знае това и да не плаче за детето си, но да очаква писма от него.

Изучавайте основните положения на живота, сами да си помагате. Някои очакват да им се каже всичко наготово. Те търсят гадатели, да им кажат какво е писано в кафето им. Събират се няколко сестри заедно, пият кафе и една от тях гадае. Много неща са написани в кафето: меч-

ка, вълк, лисица, облаци, път и др. Който разбира, може да чете по тия образи като символи. Изкуство е обаче да гадаеш на себе си. Някой гадае на другите добре, но като дойде до себе си, нищо не може да каже. Много от вас сте били добри гадатели в Египет, в Индия – оттам носите тоя занаят, но сте го забравили. Казвате, че тоя занаят е цигански; не е цигански, но трябва да гадаете без кафе, без карти, без боб. Ясновидката Кортеза казваше верни неща, но без икона тя не можеше да се съсредоточи: ще сложи иконата пред себе си, ще прекади с тамян и след това започне да говори. Един ден Кортеза ми разказа своя интересна опитност. Дошъл при нея един човек, искал да му каже нещо. Тя сложила иконата пред себе си, прекадила с тамян, но нищо не видяла. Молила се, движила се насам-натам, дано чуе нещо – пак затворено. Тъкмо се готвела да каже, че нищо не се открива, изведнъж гледа към иконата – ръката на Света Богородица се движи. Тя разбрала какво искат да ѝ кажат. Обърнала се към дошлия с думите: „Ти имаш лош навик – обичаш да вдигаш ръка, да биеш. Така биеш и жена си, но трябва да се откажеш от тоя навик. Ти си волева натура, енергичен си, можеш да се въздържаш“. Много неща му казала тя, но след като видяла отражението върху иконата.

Учете се от малките работи. Каквото и да ви се случи в живота, в него се крие някаква наука. Аз не съм за външното гадание – да очаквате да ви кажат нещо отвън; сами трябва да си гадаете. Като ставаш сутрин от сън, погледни се в огледалото и виж какъв е изразът на лицето ти. Ако в първо време си сериозен и скоро след това се развеселиш, ще знаеш какво може да ти се случи през деня. На другата сутрин се поглеждаш пак и несъзнателно вдигаш едната си ръка, а другата спускаш долу, после изкривяваш устата си или намигваш с око. Защо правиш това движение? В движенията се крие цяла наука, по тях човек може да научи много неща. Голямо знание се крие в намигването. Двата клепача на окото носят два вида енергии: горният клепач крие положителна енергия в себе си, а долният – отрицателна. Като изучавате човешкото око, ще видите,

че в различните хора то има различна форма и строеж. Окото на светията има една форма, на гениалния – друга, на талантливия – трета. Окото на обикновения човек също се различава от горните. Изобщо външната форма на окото отговаря на вътрешния живот на човека – по формата на окото ще познаете какви мисли и чувства вълнуват даден човек.

И тъй, Невидимият Разумен свят говори на човека чрез символи. Ти търкаш окото си, но не знаеш защо правиш така – говор е това. Почесваш главата си отзад – говор е това. Чрез него Разумните сили в Природата работят върху съзнанието на човека, да го пробудят. Видите ли, че някой мига бързо, ще знаете, че е страхлив човек. Силният, безстрашният не мига бързо; за такъв човек българите казват: „Окото му не мига“. Оня, който мига бързо, нека вземе огледалото и да се наблюдава, а след това да прави опити да се въздържа. В първо време ще се въздържа половин минута да не мига, после една минута, две минути. Това е дисциплина, през която всеки трябва да мине. Но повече от две минути няма да се въздържате в мигането – има опасност да се хипнотизирате и да заспите, а после няма кой да ви събуди.

Като ученици, вие трябва да дисциплинирате очите си, да знаете колко бързо да мигате, как да ги отваряте и затваряте. Питаш някого: „Защо ме гледаш така втренчено?“. Плавно, хармонично ще отваряш и затваряш очите си. Природата обича плавни, спокойни и равномерни движения. Красиво е да гледаш как човек отваря и затваря очите си спокойно – това е естествено движение. Грабливите птици са смели, те никак не мигат. И вие трябва да бъдете смели, безстрашни, да създадете характер в себе си. Велико нещо е безстрашието. Който мига бързо, нищо не постига; каквото започне, не успява. Ако мигаш бързо и желаеш да научиш един език, няма да успееш. Ще работиш върху очите си и ще учиш езика; колкото успяваш в мигането, толкова ще успееш и в езика.

От бързото или спокойното отваряне и затваряне на очите зависи твоят успех и в науката, и в музиката, и в

разрешаването на житейските въпроси. Учи всичко, което те интересува, и не мигай бързо. Не движи веждите си, когато не трябва. Дръж устата си свободно; устните не трябва да бъдат нито много затворени, нито отворени. Човек трябва да бъде свободен в движението си. В какво се изявява свободата, къде е тя? В Бога. Трябва да се откажеш от човешките мисли и да приемеш Божествените. Свободният човек се проявява така, както Бог го е създал; той е естествен във всичките си прояви и като срещне своя ближен, първо вижда доброто в него.

Човек трябва да се самовъзпитава, без това никаква култура не съществува. Който не се е възпитал, не може да дойде до ония естествени, хармонични движения, а всяка дисхармония води към страдания. Като знаете това, стремете се към правилни, естествени движения. Като отиваш на работа, излез с лицето си навън; обърнеш ли се с гърба си, работите ще останат назад. Освен това не тръгвай изведнъж, бързо; тръгни бавно, с отмерени стъпки и постепенно ускорявай хода си. Отнасяй се съзнателно към себе си, за да създадеш добри навици.

Като ученици, вие се нуждаете от Абсолютна вяра. Да вярваш, това значи да живееш в хармоничния свят на Истината. Истината подразбира свят на Свободата и Красотата. Който иска да бъде красив, трябва да познава Истината. Човекът на Истината не се страхува от нищо, той поглежда открито, с доверие към всички хора. Щом вярва в Бога, той е безстрашен, пред нищо не се колебае, не се съмнява и не подозира – за него лоши хора не съществуват.

Днес и религиозни, и светски хора, като говорят за Бога, казват, че Той живее на Небето, и там Го търсят. Наистина, Бог живее на Небето, но мъчно може да Го намерите там. И боговете Го търсят на Небето, но не могат да Го намерят. Единственото място, където лесно може да се намери, е мястото на малкото добро. Ако искате да видите Бога и Неговите чудеса, спрете се на мястото, където живее най-слабото, най-нищожното същество – там ще видите какво прави Бог, как изявява Своята Любов и Мъдрост.

Ако искаш да намериш себе си и да се познаеш, намери най-голямото зло, което живее в теб; после се съсредоточи и потърси най-малкото добро. Щом го намериш, в теб става голям преврат и от тоя момент всичките ти работи започват да се нареждат добре. Да намериш Истината значи да придобиеш нужната Свобода и Красота. Ще кажеш, че не искаш да бъдеш красив. Какъв искаш да бъдеш, грозен ли? Ако си красив, бъди красив както трябва и ако си грозен, бъди грозен както трябва. Искаш или не, трябва да бъдеш красив. Ще бъдеш добър, учен, красив. – „Много неща не зная и не разбирам." Това нищо не значи. Да знаеш много неща, това значи да си натоварен толкова много, че да не можеш да се движиш свободно. Важно е да разбираш нещата, за да влезеш във връзка с Разумните същества – тяхното знание ще протече и към теб. Затова трябва да обичаш Бога – за да приемеш Неговото знание; ако не Го обичаш, ще останеш невежа.

Мнозина очакват деня, в който да заминат за другия свят, там да придобият всичко, което им е нужно. Много пъти са ходили на другия свят и пак ще отидат, но какво са донесли оттам? Ако отидете със сегашните си разбирания, ще се върнете такива, каквито отидохте. Вие трябва да разбирате нещата правилно още на Земята. Съществата на оня свят са по-разумни от вас, те само ще ви погледнат, за да видят носите ли малкото добро в себе си, и ще изчезнат. Вие ще изпитате голяма самота, никого няма да видите, даже и себе си. Само ще чувствате себе си, без да се виждате; ще се движите нагоре-надолу, без да сте изминали някакъв път; пред вас ще стои храна, без да можете да си хапнете. Тяло имате, но толкова прозрачно, че никаква сянка няма да хвърля; имате очи, но не физически, затова ще виждате по особен начин.

И тъй, докато сте на Земята, търсете малкото добро в себе си. Критикувайте се, но разумно. Използвайте всичко, което ви е неприятно. Щом нещо ви е неприятно, направете го заради Бога – това е служене. Не говорете непроверени неща, първо проверявайте тяхната истинност и тогава ги изнасяйте навън. Виждаш една лоша черта в

своя брат; не бързай да го критикуваш, преди да видиш дали същата черта не е и в теб – ако я намериш в себе си, помисли как може да я изправиш.

Сега вие сте дошли на Земята да учите, влезли сте в Школата, но очаквате да получите нещо отвън. Дохождате при мен, да разберете какъв човек съм, какво мога да ви дам. Вие не търсите малкото добро в мен, но искате да проверите вярно ли е, че съм свят човек, както някои казват. Щом дойде такъв човек при мен, аз не го приемам. Той ме погледне и си казва: „Не бил такъв, какъвто го препоръчват“. Той не знае, че така аз му помагам. Когато изпълнявам Божията Воля, за мен не е важно мнението на хората. И мен някъде не ме приемат, и на мен някои дават гърба си, не ме поздравяват. Аз не се сърдя за това, но чета по лицата какво искат да ми кажат с поведението си.

Срещна млада мома, тя ме погледне строго и си казва: „Учението на тоя човек разваля живота на хората“; с това иска да каже, че ако приеме Новото учение, не може да люби. Лъже се, тъкмо в Новото учение ще може да люби повече, но разумно. Тя ще получава по десетина писма на ден, но трябва да знае как да отговаря. После мислено казвам на момата, че това, което сега търси, не може да намери; заради доброто в нея ще ѝ се даде възможност да намери възлюбения си. Като приеме мисълта ми, тя се обърне няколко пъти да запомни лицето ми и като ме срещне втори път, вече ме поздравява, усмихва се, гледа на мен като на познат. Младата мома е моя сестра, излязла от Бога. Аз не я критикувам, но я поздравявам, усмихвам се и показвам пътя, по който трябва да върви.

Хората трябва да се откажат от стария мироглед и да си изработят нов. Ако още се държат за старото, същият резултат ги очаква – старост, немощ и смърт. След това те се готвят за другия свят. Там болници няма и не се нуждаят от инвалиди; Божественият свят не е място за инвалиди и не се правят никакви подаяния. Там живеят децата на Бога, които Го познават и разбират. С притчата за блудния син Христос даде пример какво значи разкаяние и смирение. Блудният син се върна при баща си и каза:

„Татко, сгреших пред тебе и пред Господа. Всичко, което ми даде, изядох. Сега съм готов да ти работя като слуга, приеми ме в дома си“.

Когато човек дойде до положението на блудния син, той влиза в Новия живот. Във всички хора трябва да се яви желание да работят на своя баща. И вие трябва да научите по един занаят и да бъдете доволни от положението си. Сега всички плачат, но не плачат както трябва; аз искам да намеря образец на човек, който плаче. Някоя сестра плаче, но не може да ми послужи за модел – не знае да плаче. Тя погледне надолу, погледне нагоре, но плачът ѝ не трогва душата; така не се плаче. После се усмихне, погледне към земята – това не е смях. Идете при извора, да се научите да плачете – като извира, водата плаче и прави движения.

Красиви движения са ония, в които има хармония. Без движения нищо не се постига. В Индия има факири, които с години седят на едно място, за да каляват волята си; със седене те нищо не са постигнали. Адептите са хора на движението. Ония, които седят на едно място и мислят само за удоволствие, не могат да се развиват. Вие трябва да бъдете подвижни като светлината – такива са ангелите. Сегашните хора не могат да ходят правилно. Някои се движат като гемия – клатят се на една и на друга страна; това показва, че те се намират в развълнувано море. В разумния живот не съществува никаква дисхармония.

Вие сте дошли на Земята да изправите мисълта си, за да се приготвите за Разумния свят. Не съжалявайте, че в ума ви е влязла лоша мисъл или в сърцето ви – лошо чувство. Ако се страхувате от лошите мисли, чувства и постъпки, вие не можете да намерите Бога. Едно се иска от вас – да служите на Бога. Ако правите това, което ви е приятно, служите на света – това правят всички хора; ако правите това, което не ви е приятно, служите на Бога. Бъдете като Бога, Който дава еднакво на праведния и на грешния. Като праща слънчевите лъчи на Земята, Бог еднакво дава на всички живи същества; Той се отнася с еднакво внимание към човека и към паяка. Като мине покрай паяка, запитва го:

– Как живееш?

– С години тъка своята мрежа, но още не съм разрешил задачата си.

– Имаш ли гости, посещават ли те приятели?

– Много гости имам. Често влизат в мрежата ми и аз ги изяждам.

Наистина, голямо противоречие съществува между паяка и мухата. Засега това противоречие не може да се разреши. Вън паякът има право да изяде мухата, но види ли го някой, свободен е да развали паяжината му. И аз не позволявам на паяка в стаята ми да смуче кръвта на мухата. В стаята ми влизат и комари. Когато спя, комарът има право да вземе малко кръв от мен, но когато съм буден, не позволявам да смуче кръвта ми. Някои се страхуват от комарите ; няма защо да се страхуват от тях, но ще им заповядат да не ги хапят. Ако не можете да заповядате на комарите, как ще въздействате на хората? Казвате, че лесно се справяте с комарите. Как се справяте? Ако ги убивате, това не е разрешение на въпроса. Какво представят комарите в психичния живот на човека? Те са неговите лоши мисли и чувства. Ако не можеш да се справиш с една лоша мисъл и едно лошо чувство, къде е твоята сила? В лошата мисъл се крие едно добро; как ще намериш това добро? Ще издигнеш перпендикуляр и в основата му ще намериш малкото добро – само така ще разбереш смисъла на лошата мисъл. Лошите мисли и чувства служат за запазване на богатството в човека – неговото малко добро.

Само адептите и светиите се домогват до малкото добро – то се пази от голямото зло. Някой казва: „Предчувствам, че ще ме сполети голямо зло“. Кое е голямото зло? Смъртта, по-голямо зло на Земята от смъртта не съществува. Като се справи със смъртта, човек става господар на положението.; той придобива истинското знание, което го прави щастлив. Да се справите със страданието и със смъртта – това е задача, която всеки човек трябва да разреши. Христос е страдал и разреши въпроса за страданието; и вие трябва да го разрешите като Него. Зад всяко разумно страдание се крият истинското знание и истин-

ските добродетели. Зад страданието се крият Разумни същества, с които трябва да се запознаете; те ще ви повдигнат, те се интересуват от вас, грижат се за вас като за свои деца. Колкото по-голям е интересът им към вас, толкова вашият живот се подобрява. Кога се интересуват от вас? Когато страдате. Колкото повече се увеличават страданията ви, толкова по-знатни ставате и толкова повече ви помагат. В страданията човек възприема, а в радостите дава; страданието разтоварва, а радостта товари.

Като страдате и се радвате, ангели ви посещават; от една страна, те ви изпитват, а от друга – те ви помагат. Велико нещо е да видиш ангел – той е облечен в бяла премяна, препасан със златен колан. На момата той се явява като млад, красив момък; като го види, тя казва: „Никога няма да забравя тоя момък“. На момъка се явява като красива мома, за която цял живот мечтае; той казва: „Душата си давам за тая мома“. Ангелът казва: „Аз нямам нужда от твоята душа, дай я на Господа“.

Да се върнем към основната мисъл – малкото добро. Търсете малкото добро както в себе си, така и в своите близки. После ще намерите най-голямото зло – тоя момент изисква герои. И на вас казвам: бъдете герои, за да се справите с голямото зло; бъдете търпеливи, докато намерите малкото добро. Всеки ден се оглеждайте в огледало, да видите какви промени стават във вас. Забележите ли, че на лицето ви се яви една бръчка, работете върху себе си, за да я премахнете. Ако устата ви е крива, това е недостатък, който също трябва да премахнете. Всеки недостатък се отразява на мислите и чувствата, а те – на вашия характер. Ако не работите върху себе си, напразно сте живели на Земята. Животът има смисъл, ако се използва.

Казваш: „Ако тая година не успея, догодина ще успея“. Не отлагайте нещата. Ако тая година не използвате благото, което тя носи, идната година ще ви донесе по-малко блага. Изучавайте себе си, да видите доколко сте готови да търсите малкото добро. Христос казва: „Аз Съм Пътят, Истината и Животът“. Пътят е символ на Светлината, тя има отношение към Знанието. Без Светлина Пътят не

съществува, без Знание Светлината не може да се изяви. Пътят има отношение към физическия свят, Светлината – към Духовния, а Знанието – към Божествения. „Аз съм Истината“ – Истината има отношение към Свободата. Значи човек трябва да бъде свободен, ангелът трябва да бъде чист, а за Бога се казва, че е свят. Свободата е за човека, чистотата е за ангелите, а светостта – за Бога. Истината е в светостта, само светият човек може да бъде абсолютно свободен. „Аз Съм Животът“ – обикновеният живот е за Земята; мисълта е за Духовния свят, за ангелите, а Любовта е за Божествения свят. Следователно, когато казвате, че трябва да се живее, вие сте на Земята, между хората. Когато се казва, че трябва да мислите, сте между ангелите, а когато се казва, че трябва да любите, сте в Божествения свят. Като се говори за Любовта, това е Божественото начало; като се говори за мисълта, това е ангелското проявление; като се говори за живота, това е човешкото. Чувствайте дълбоко в себе си Божията Любов; чувствайте дълбоко в себе си ангелската мисъл; чувствайте дълбоко в себе си живота на цялата Природа.

Като ученици, вие трябва да ликвидирате със старото. Ако ти е приятно да ухапеш някого, откажи се от това желание и направи неприятното – т.е. кажи му, че е добър. – „Как да му кажа, като не е добър?“ По човешки е невъзможно да се каже това, но от гледището на Бога е възможно. Ако Бог мисли за нас така, както ние – за близките си, не бихме могли да живеем. Доброто е от Бога, злото е от човека. Следователно човек сам трябва да се откаже от злото, сам да го хвърли настрани. От Божествено гледище зло не съществува. Злото съществува само в човешкия свят и причинява нещастия на хората. Мнозина питат: „За кого е създаден светът?“. За умните хора, наречени чада Божии. Противоречията в живота са пак за умните хора. Злото и Доброто е за добрите хора, всичко съществува за добрите хора. Който разбира нещата, казва, че всичко е за добро. Който разбира нещата отчасти, отчасти е добър; който напълно ги разбира, изцяло е добър.

Питат съществува ли в Бога зло. Не съществува. Въпреки това Той заповяда на Адам и Ева да не ядат от плода на Забраненото дърво. Те ядоха, Адам разбра погрешката си, но не можа да я изправи, за което го изпъдиха от Райската градина, за да отиде в света и да придобие висока култура. Ще знаете, че най-голямото зло е за светиите, за гениалните хора – за тях това е голяма привилегия. Мъчениците минаваха през огън, но те пееха и славеха Бога, считаха, че всичко е за добро. И първите християни бяха бити, но те се радваха, че Бог ги е удостоил да минат през тоя огън. Когато изгубиха новото разбиране, Духът Божи се оттегли от тях.

Често се запитвате защо идват страданията. Помнете: страданията са привилегия за хората. Само грешниците не страдат, ала праведните страдат и чрез страданията стават кандидати за светии. Ще кажете, че знаете тия неща; знаете ги, но не се ползвате от тях. И сега слушате да ви се говори за малкото добро, но като го намерите, тогава ще разберете каква истина се крие в него.

Като наблюдаваш някого и търсиш малкото добро в него, не му казвай какво правиш; каквото и да видите, нищо не говорете. Казвате: „Аз видях това, онова“. Нищо не сте видели. Тоя свят, в който едва сте надзърнали, е свят на обяви. Никой смъртен не може да види истинския свят. За да видите тоя свят, трябва да имате живота на добрия човек, мисълта на ангела, който е завършил своето развитие, и Любовта на необятното Божие сърце. Ако нямате тия качества, оня свят ще бъде за вас пустиня, без никаква светлина.

Не съжалявайте за земния си живот – по-голямо благо от него няма. Ако страдате и се радвате, без да се ползвате от благото, което се крие в живота, вие не го разбирате. Радвайте се и на най-малкото благо, на най-малката любов в себе си. Вие мислите, че като заминете за оня свят, там ще ви посрещнат с песни и венци. Пеш ще отивате за оня свят и през всеки 40 дена ще ви дават малко хлебец, ще станете само кожа и кости. Ако сте изпълнили закона на Любовта, ще станете толкова красиви, че никой няма

да ви познае. Сега вие сте в Школата като човеци, които живеят на Земята – дошли сте да придобиете Любовта, да познаете Бога. Някои от вас се оплакват, че страдат. Защо страдат? Нямали дрехи, пари, къща и др. Ако кажа, че нямам пари, не говоря истината. Вярно е, че нямам пари, защото не ги сека.

Казвате: „Учителят може да направи всичко“. Мога, но ако вие пазите живия, разумен ред на нещата. Аз мога да направя всичко за вас, ако имате живота на добрия човек, светлата мисъл на ангела и Любовта на Бога; нямате ли тези неща, нищо не мога да направя за вас. Вие искате да станете светии, Бог да ви посещава. Ако досега не ви е посетил, никога няма да ви посети. Понеже Бог ви е посещавал много пъти, и в бъдеще ще ви посещава. От вас се иска само едно: да Му служите, като посветите живота си, мисълта си и любовта си на Него.

Желая ви да придобиете живот като моя, да разбирате нещата като мен. Под *моя живот* разбирам общия живот, който се проявява навсякъде. Желая ви да имате мисъл като моята. Желая ви да имате Любов, която извира от сърцето на Бога, да гледате на нещата, както Бог гледа. Следователно, когато срещнеш тъжен, скръбен човек, не му казвай, че трябва да слуша, но кажи: „Желая ти да имаш общия живот в себе си. Желая ти да имаш светлата ангелска мисъл. Желая ти да имаш Любовта, която излиза от Бога“.

Желая заедно да търсим малкото добро в човека – само така животът ни ще се оправи.

Тайна молитва.

36. лекция, 22 юни 1932 г., София, Изгрев

ОТЕЦ МИ ЖИВЕЕ

Тема за следния път: *Отношение между светлината, мисълта и живота.*

Човек не може да бъде щастлив, докато не разбира вътрешното отношение, което съществува между Разумните същества и него. Щастието се определя от хармоничната връзка между всички същества изобщо – колкото по-здрава е тази връзка, толкова по-трайно е щастието. Да поддържаш мисълта, че няма щастие в живота, това показва, че не разбираш отношенията към Целокупния живот.

Под *живот* разбирам съзнателните прояви, а не временните. Да съзнаваш, че трябва да ядеш, да печелиш пари, да бъдеш богат – това са временни прояви на живота. Истинският живот има отношение към онова съзнание, което обхваща живота на Цялото, затова Христос казва: „Отец Ми живее и Аз живея. Отец Ми живее в Мене и Аз живея в Него“. Следователно всички растения, всички животни и всички хора живеят в Бога, но не всички съзнават това и тази е причината за голямата дисхармония между тях. Въпреки това Бог ни е допуснал да живеем в Него и да се проявяваме свободно – в това се крие Неговото величие. Слабостта на човека се вижда в това, че той прави грешки и престъпления – по това се отличава от своя Създател.

Казано е: „Ние живеем и се движим в Бога“. Това е първият процес на живота. Вторият процес, който има отношение към еволюцията и живота, е, че Бог иде да живее в нас. Както Бог ни е оставил да живеем в Него и свободно да се проявяваме, така и ние трябва да оставим Той да живее в нас и свободно да се проявява. Както ние в Бога правим неща, които Той не може да направи, така и Той в нас ще направи неща, които ние не можем да направим. Това, което Бог прави в нас, може само да ни повдигне и ощастливи. Щом живее в нас, Той ще прояви Себе Си. Как ще стане това не е ваша работа; ваша работа е да си зададе-

те въпроса: „Можем ли да дадем достъп на Бога да живее в нас?“. Влезе ли Бог в нас, Той ще внесе Любовта, Мира, Радостта, Свободата.

Христос казва: „Око не е видяло и ухо не е чуло това, което Бог е приготвил за ония, които Го любят“. Аз казвам: човек не може да си представи какво може да направи Бог за оня, който Го е допуснал да живее в него. – „Как става това?“ Питам: как става храносмилането, виждате ли как се извършва тоя процес? Дъвчете храната, гълтате я и казвате, че стомахът я смила. От друга страна, казвате, че стомахът е една обикновена гайда; така е, но тая гайда върши такива чудеса, каквито и най-видните химици не могат да направят. Някои се отнасят презрително към стомаха и го наричат търбух; те отдават своите нещастия на търбуха си. Алчността прави човека нещастен, а не търбухът.

Сега ще се отдалеча малко от мисълта, ще ви дам един образ. Всички сте работили с числата, лесно броите от 1 до 10 и обратно – от 10 до 1. Представете си, че живеете на един висок планински връх, който се намира на десет километра от долината, а друг човек живее в долината; значи вие сте на първия километър, а той – на десетия. Еднаква ли ще бъде енергията, която вие ще изразходвате при слизане в долината, а той – при изкачване на върха? Оня, който се качва, изразходва повече енергия от тоя, който слиза; законът е такъв. Но когато изпарявате вода, водните пари се качват по-лесно, с по-малко усилие, отколкото при слизането си надолу. За човека е по-лесно слизането, а за водните пари – качването. Изобщо съзнанието и стремежът на човека определят колко енергия се изразходва: колкото по-будно е съзнанието му и стремежът му – по-голям, толкова повече енергия изразходва той. И обратно: ако съзнанието му не е будно и стремежът му е слаб, той изразходва по-малко енергия. Когато обичаш един човек или един предмет, ти отиваш при него по-лесно и изразходваш по-малко енергия; ако не го обичаш, отиваш по-мъчно при него и изразходваш повече енергия.

Човешкият живот е пълен с контрасти, които трябва да се изучават. Например в българската азбука буквата *З* може да се напише по четири начина. Ако някой се заеме да обяснява защо буквата *З* може да се пише по четири начина, ще дойде до механично изясняване; малцина знаят дълбоката истина. В механичния живот казват, че богат е оня, който има пари в касата си. В живота на пробуденото съзнание казваме, че богат е оня, който не знае нито да слага пари в касата си, нито да вади. Беден е оня, който постоянно слага и вади пари от касата си – така той нищо не може да научи; защо внася и защо изнася – и той не знае. Понякога е нещастие да внасят и да изнасят нещо от дома ви, понякога е щастие да внасят и да изнасят – например нещастие е, когато в дома ви внасят умрелия ви баща или изнасят умрялата ви майка, но щастие и радост е, когато в дома ви внасят младата булка или я изнасят, за да отиде в дома на своя възлюбен. Щастие е за земеделеца, когато внася житото в хамбара и когато напролет го изнася, за да го посее на нивата.

Някой казва: „Веднъж да изляза от дома си, да се освободя“. Ти се заблуждаваш: нито си влизал в къщата си, нито можеш да излезеш. Заградил си известно пространство с четири стени и мислиш, че това е твоя къща. Ти, който си гражданин на цялата Вселена, си оградил няколко метра пространство и го наричаш твоя къща. Да мислиш, че заграденото пространство е твое, е заблуждение, от което трябва да се освободиш.

Една циганка се оженила за царски син. Понеже била научена да яде хляб от изпросено брашно, тя слагала на няколко стола по малко брашно и тръгвала с торба да проси. Спирала се пред всеки стол и като си въобразявала, че това са къщи, казвала: „Моля ви се, дайте ми малко брашно“. Слагала брашното в торбата си и като виждала, че е пълна, започвала да си прави хляб; така задоволявала желанието си да яде хляб от изпросено брашно. Много от сегашните хора постъпват по същия начин – те си изпросват по малко знание оттук-оттам и после казват: „Много неща знаем ние“. Вие знаете толкова, колкото и циганка-

та, която проси брашно, а после казва: „Поне си направих хляб от изпросено брашно“.

Често хората се запитват: „Какво е Учението на Христа?“. Ще кажете, че Христос е дошъл на Земята да спаси човечеството. Да спасиш човека, това значи да го повдигнеш. Как се повдига човек? Само на думи? Ако само товариш ума си със знание, това не е никакво спасяване, това е излишно бреме. Хубавата дреха е за здравия, а не за болния. Откажете се от стария живот, от старите идеи и приемете новите, Божествените идеи. Каква представа ще имате за една стая, ако влезете в нея в тъмна нощ? Понеже сте без светлина, нищо няма да знаете за стаята и трябва да чакате да дойде някой отвън, за да донесе светлина. Следователно единственият, който може да внесе светлина в умовете ви, това е Бог.

Ако искаш да разбереш Битието, трябва да оставиш Господа да живее в теб. Ти няма да знаеш кога е дошъл Той и кога ще си отиде; за теб е важно да знаеш кога е влязла Светлината и кога ще си отиде – само Светлината е в сила да донесе Знанието. Знанието ще приготви пътя за живота, животът – за Любовта, а Любовта – за идването на Божия Дух. Духът ще приготви пътя за Вечното Начало – за Бога. Щом зърнеш това Начало, съзнанието ти ще се проясни и ще кажеш: „Сляп бях едно време, но сега прогледах“.

Мнозина ме питат какво нещо е щастието. Дайте едно разумно и здраво дете на майката и без да ѝ говорите за щастието, тя сама ще ви каже, че е щастлива; вземете детето и тя веднага ще стане нещастна. Щастието в живота – това е Бог. Радостта в живота – това е Бог. Мирът в живота – това е Бог. Милосърдието в живота – това е Бог. Доброто в живота – това е Бог. Любовта, Мъдростта, Истината в живота – това е Бог. Тези неща са части от Цялото, те са неразделни едно от друго. Влезе ли една от тия части в теб, ще знаеш, че това е частичка от Бога.

Казваш: „Кой съм аз?“. Ти си оня, когото животът е създал; ти си оня, твърдият и жестокият, лишен от Светлина. – „Аз съм Син Божи, чадо Божие.“ Когато Светли-

ната, Любовта, Мъдростта и Истината влязат в теб, ти виждаш ясно нещата. Трябва ли да се безпокоиш за ежедневния живот? – „Защо страдаме тогава?“ Страданието е неизбежно, то е сянка на Любовта. Не мислете, че Любовта изключва страданието. Колкото повече страда някой за теб, толкова повече те обича; колкото по-малко страда, толкова по-малко те обича. И Бог страда, когато вижда нашето недоволство. Той ни е дал блага, дал ни е свобода да се проявяваме както искаме и въпреки това сме недоволни и неблагодарни. Където е недоволството и неблагодарността, там са погрешките и престъпленията.

Христос казва: „Бъдете съвършени, както е съвършен Отец ваш Небесни“. Ще възразите, че не можете да бъдете като Бога, нито Бог може да бъде като вас. Ако дадете място на Господа свободно да се проявява във вас, ще бъдете подобни на Него. Какво става всъщност? Щом Бог влезе във вас, вие тръгвате след Него и започвате да Му давате наставления. Така постъпва жената със своя мъж – тя тръгва след него, следи го какво прави и постоянно му казва: „Не трябва да даваш толкова много, ще обеднеем. Не трябва да учиш толкова“. Това е ограничение – така мъжът ограничава жената и жената – мъжа. Велико нещо е Свободата! Да придобиеш Свободата значи да свалиш товара от гърба си и като ангел да литнеш на крилата си, да обиколиш цялата Вселена. Сегашните хора са толкова свободни, колкото и камъните.

Ако не дадете място на Господа да живее във вас, вие ще останете на Земята в своята малка къщичка, която всеки момент могат да ви отнемат. Един ден ще отидете на оня свят самотен, без къщичка, без подслон. Срещал съм учени и философи в другия свят, които прекарват там с години, мислят само за незавършената си работа. Един от тях казва: „Едно изречение остана недовършено. Ако бях написал и него, светът щеше да се оправи“. Какво е това изречение? Как се е намерил на това място? Стои този философ и мисли как е напуснал Земята, откъде е минал и как се е озовал тук. Наистина, мъчно може да се напише последното изречение. Докато е живял на Земята, учени-

ят е мечтал за Луната, за Слънцето, а сега не знае къде е и как е дошъл.

Разхождам се в другия свят, срещам един млад момък – и той е замислен, недоволен от нещо. Питам го какво иска, той отговаря: „Съжалявам, че не се ожених“. Аз превеждам неговото желание: той е искал да даде място на Бога да живее в него, но не е могъл да направи това. Сега аз отговарям и на философа: „Последното изречение, което не можа да напишеш, е следното: *Остави Бога да живее в теб и да се прояви свободно, а ти да се учиш от Него*“. Щом Бог живее в човека, той трябва да се учи от Него и да прави всичко, каквото му се каже. „Аз съм учен, зная какво да правя“ – кажеш ли така, ти си голям невежа. Какъв учен е тоя, който чрез своето знание внася злото в света? „Аз съм философ“ – ти си философ на невежеството.

Като говоря за Знанието, не казвам, че трябва да се откажете от него. Стремете се към истинското Знание, което освобождава и повдига човека. Да живее Бог в човека означава да преработи злото в него и да го превърне в Добро; тогава и ученият, и философът, и музикантът са доволни. Без Бога ученият работи, прави изследвания, но нещо му липсва, не е доволен от себе си; музикантът свири, работи, но и той не е доволен – вижда, че не може да свири както трябва. Кой музикант досега е схванал музиката на Светлината и я е възпроизвел? Кой музикант е възприел музиката на Живота, изтичащ от Бога? Кой човек е чул музиката на Доброто, изтичащо от Бога?

Музика – хармония и мелодия, се крие в Светлината, в Живота, в Доброто, но за това са нужни уши, за да възприемат. Тяхната музика внася мир и спокойствие в човека, тя е в състояние да укроти и най-разгневения. Някога ще ви посвиря, да чуете нещо от тая музика. Тя е особена, тя е в състояние да стопи леда в човека, както светлината и топлината топят снега и леда в Природата. Такова нещо е Обичта на хората. Някой иска да го обичам; питам: „Готов ли си да се стопиш?“. Обичта стопява, както топлината и светлината. За да не се стопиш, когато те обича някой, и

ти трябва да обичаш. На същото основание казвам: ако ледът разбира законите на светлината и топлината, никога няма да се стопи; ако и водата разбира законите на светлината и топлината, никога няма да се превърне в лед.

Сегашните хора се намират на кръстопът. И вие, като тях, сте дошли до безизходно положение. Вие сте херметически затворени като в яйце. Какво ще стане с яйцето, ако стои на открито дълго време? Ще се развали. За да не стане това, яйцето трябва да се сложи под квачката, за да се измъти. Следователно, ако вие не се отворите за Господа, да Му дадете място да живее във вас, съдбата ви е решена: вашият живот е осъден на разваляне; ако дадете място на Бога, на Христа в себе си, животът ви ще се подобри.

Като говоря за Христа, нямам предвид историческия Христос, но Бог, Който се е ограничил и изявил на Земята, за да покаже на хората правия начин на живеене. Христос казва: „Аз и Отец Ми едно сме“. Като знаете това, направете опит да приемете Христа в себе си – само така ще се освободите от своите погрешки и престъпления. Казано е: „Ще залича греховете ви и никога няма да ги спомена“. Кога ще стане това? Когато човек даде възможност на Бога да живее в него. Защо се карат и сърдят хората помежду си? Защото отношенията им не са правилни. Имаш приятел, живееш добре с него, но един ден той ти се разсърди – защо? Или си му писал нещо, което не трябва, или си казал няколко обидни думи по негов адрес. Има случаи, когато един от приятелите дава повече, а другият – по-малко; единият дава, а другият взима – обмяната между тях не е правилна. Същият закон важи и за отношенията между Бога и човека.

Ако обмяната между Бога и човешката душа не е правилна, и отношенията няма да бъдат правилни. Докато човек живее в свещения егоизъм, вратата към Бога всякога ще бъде затворена за него. Да очакваш Господа, това значи да оставяш вратата си отворена. Ще отиваш на работа и ще се връщаш, докато един ден намериш Господ в стаята си. Няма да питаш как е дошъл и кога е дошъл; Той

ще те учи, а ти ще слушаш и ще Му служиш. Ако изпълняваш Волята на Бога, ще бъдеш подобен на Него. Когато някой пита за себе си какъв е, ще знае, че е такъв, каквито са неговият ум, неговото сърце и неговата воля. Някой се оглежда в огледалото и казва: „Грозен съм“. Грозотата е изписана на лицето ти, но не е в самото лице – тя се дължи на твоите мисли, чувства и постъпки; на тях се дължи вътрешния живот на човека, на тях се дължи и щастието му.

Един 19-годишен момък се оплаква, че е нещастен. Той намира причината за нещастието си в своите майка и баща и като вижда, че не може да си помогне, търси изходен път в смъртта. От друга страна, млада мома също се оплаква от своето нещастие: отчаяла се е, изгубила е смисъла на живота и е намислила да сложи край на своите теглила. След време двамата се срещат, разговарят и сядат под едно дърво. Минавам край тях, чувам, че сладко, приятелски си гугукат. Чудя се как е възможно – те, които бяха толкова нещастни, в един момент забравиха нещастието си и започнаха да си гугукат. Ако се дегизирам като млад момък, възлюбеният на момата ще каже: „Не гледай тоя момък, той е нехранимайко“. Ако се дегизирам като мома, възлюбената ще каже на момъка: „Не гледай тая мома, тя не е добра“.

Аз разглеждам отношенията между момъка и момата като математически величини, които трябва да се разрешат. Например числото 1, т.е. единицата, е момъкът, а двойката – момата. Когато две единици се събират на едно място, те се отблъскват; когато две двойки се събират на едно място, и те се отблъскват. Две двойки, събрани на едно място, дават четири – положително число, значи резултатът е положителен. Две единици, събрани заедно, дават числото две – значи енергията на две слаби жени е по-голяма от енергията на двама силни мъже. Две слаби жени могат да направят това, което двама силни мъже не могат да направят.

Например двама физически силни мъже могат да накарат един банкер да даде известна сума; първо ще го

убеждават, но ако не се съгласи да даде доброволно пари, ще го набият. Ала две красиви моми, физически слаби, могат да предразположат банкера да им даде по-голяма сума от тая на мъжете. Да биеш човека – това не е разумно използване на силата, това е хабене. Правилно прилагане на силата подразбира проява на разумен акт. Две разумни жени, макар и физически слаби, произвеждат нещо разумно. Само слабият може да създаде нещо разумно. Докато разчиташ на физическата си сила, нищо разумно не можеш да създадеш. Радвайте се, че е така, понеже и вие не сте от силните.

В бъдеще, когато условията на живота се изменят, двама силни и грешни хора ще свършат по-добра работа от двама силни и праведни. Това ще стане по един от законите на Земята, а не по закона на Абсолютната справедливост. Като се ръководите от законите на Земята, вие си служите с особена мярка и по тая мярка се мислите за добри. Всъщност Бог е истинската мярка на Доброто. Със същата мярка си служи и Учителят, защото Бог живее в Него и се проявява чрез Него. Ако мислите, че може да отделите Бога от Учителя и Учителя от Бога, вие не разбирате законите. Ако Учителят мисли, че може да направи нещо вън от Бога, и Той е на крив път.

Единственият Учител, Който учи хората, е Бог. За да ги учи, Той приема една или друга форма – понякога е видим, а понякога – невидим. Понякога и човек може да ви направи една услуга, без да го видите. Слънцето всеки ден изгрява и залязва, изпраща енергията си на Земята, без да знаете дълбоките причини. След всичко това някой мисли, че хората не го обичат. Какво показва светлината, която ви посещава всеки ден? Вие сте в тъмна, бурна нощ, но виждате, че някой иде срещу вас със запалена свещ. Какво показва това – че ви обича. Светлината казва: „Както влизам във вас, така трябва да пуснете в себе си Божествената мисъл“. Казвам: вие приемате лесно светлината, но дойде ли до Бога, казвате, че първо трябва да се отречете от себе си и после да приемете Бога във вас. Какво разбирате под *отричане от себе си*? Това значи да се отречеш от своите

погрешки и престъпления. Бог не се интересува от човешките погрешки и престъпления. Като влезе в човека, Той внася в него условия за нов живот.

Христос казва: „Ако не се родите изново, не може да влезете в Царството Божие“. Кога ще се роди човек изново? Когато Бог влезе в него, или когато Христос се прояви чрез него. Всеки ден мислете по 5-10 минути върху начина, по който Бог може да се прояви чрез вас. Всеки трябва да намери начин да даде възможност на Бога да живее в него. Ако преди две хиляди години хората бяха изпълнили това, което Христос проповядваше, животът им щеше да бъде друг. Ако и сега не приемат това, което им се говори, ще чакат още две хиляди години. Тогава условията ще бъдат по-лоши. Днес условията за гъсениците са прекратени. Какво ще правят в бъдеще? Листа вече няма. С какво ще се хранят? В бъдеще цветя ще има в изобилие, но храна за гъсениците няма да има. Ако не приемете новите условия и не заживеете по нов начин, вие ще се натъкнете на непоносими страдания. Няма по-велико нещо от присъствието на Бога в човека – това значи възкресение на човешката душа. Тогава хората ще се разбират и ще живеят като братя. Всеки ще пътува свободно където иска. Ако някой изгуби нещо, лесно ще го намери – мнозина ще минат и заминат покрай изгубената вещ, но никой няма да посегне на нея; изгубеният предмет сам ще отиде при своя притежател.

Един млад брат поискал от една сестра 250 лева назаем. Той минавал за много напреднал, за голям кабалист. Сестрата му дала 500 лева да си свърши работата и да ѝ върне останалите пари. Той употребил всичките и казал на сестрата, че ги е изгубил. Не е въпросът във взимането на парите, но в лъжата. Защо не каже истината? Той не е изгубил парите, а ги е използвал за свои лични нужди. След това тоя брат минава за кабалист. За такива кабалисти, които лъжат, има реторти: ще ги сложат в ретортата и ще ги поставят на огън.

Човек трябва да бъде смел, да се откаже от лъжата. Който не може да каже истината, по-добре да мълчи.

Мнозина идват между нас, за да използват условията, а после говорят неверни неща. Казват, че тук не е Царството Божие. Едно трябва да знаете: Царството Божие е само там, където хората са дали път на Бога в себе си. Ако не дават път на Бога в себе си, адът е между тях, както и във външния свят. След няколко дни срещам тоя млад брат, поглеждам към него – погледът му е раздвоен, смутен. Казвам му: „Трябва да изправиш погрешката си. Ако не си готов за това, ето, вземи още 500 лева и напусни това място“.

Аз се отвращавам от хора, които лъжат. Всичко може да се прости на човека, но лъжата – никога. Като знаете това, пазете се от нея. Всички грехове и престъпления на човека могат да се простят, не и лъжата; тя е най-малкото зло, от което произтичат всички злини. Човек е готов за най-малкото нещо да лъже – счупи една чаша и не си признава. Кажи истината: „Счупих чашата“. Аз не харесвам нито младите, нито старите, които лъжат. Никаква лъжа не се позволява в името на Господа! Решено е вече да се изпъдят всички лъжци от света. Това се отнася не само за вас, но за всички, които лъжат. Иде съдба за лъжците, първо тях ще съдят. Ще видите верни ли са думите ми, или не. Лъжата и Любовта, лъжата и Истината, лъжата и Животът са несъвместими.

Благородство се иска от човека. Всеки трябва да каже: „Всичко мога да направя, но никога не мога да излъжа“. Разумните същества следят вашите прояви и като забележат, че лъжете, веднага се отказват от вас. Да лъжеш – това значи да изгубиш достойнството си като човек; така губиш условия за своето бъдещо развитие. Причината за грехопадението се дължи на лъжата. Като сгрешиха, Адам и Ева се скриха от лицето на Господа – те искаха да излъжат, да скрият своя грях. Искрени трябва да бъдете – това подразбира живот без никаква лъжа. Лъжата опропастява човешкия живот. Който веднъж е излъгал, не може да бъде ученик в никаква школа. Където и да отиде, навсякъде среща затворена врата: и на Земята, и на Небето; където и да отиде, никъде няма да бъде добре дошъл. Същото се

отнася и за вас: ще минете покрай ангели и светии, но те нищо няма да ви кажат; ще прочетат написаното на гърба ви – че лъжете, и ще си заминат.

Какво трябва да правиш? Ще се обърнеш към Господа с молба да заличи написаното на гърба ти. Ще кажеш: „Господи, снеми обявлението за лъжата от гърба ми“. Сега аз говоря за ония, които са здрави, които искат да учат. Така човек се учи да говори истината. Питат някого: „Къде отиваш?“. – „Във Варна.“ Случи се, че времето се развали и той не замине. Срещат го пак и го питат:

– Ходи ли във Варна?

– Не ходих.

– Защо?

– Времето се развали.

– Защо ме излъга тогава?

За да не изпаднеш в лъжа, трябва да кажеш: „Мисля да отида във Варна“. Не говори за това, което мислиш да правиш, за да не те държат отговорен. Лъжата е първият червей, който се е вмъкнал в човека; той разрушава всичко, каквото срещне на пътя си. Някои го наричат Сатана, други – Антихрист. Когато тоя червей дойде до твоя дом, не го пускай вътре; кажи: „В моя дом може да влезе само Бог, никой друг. Щом влезе Той, могат да влязат и други, Той ще се разправя с тях“.

Какви са отличителните черти на лъжеца? Главата горе е тясна, подобна на краставица; съвестта в него е слабо развита. Щом възлюби Истината, центърът на съвестта започва постепенно да се развива, горната част на главата се разширява. Изобщо чертите на лъжеца се различават от чертите на истинолюбивия. Главата, челото и лицето на истинолюбивия имат красиви линии и форми. В това отношение Природата е безпощадна – всяка крива и права мисъл тя бележи, слага свой отпечатък. За да не изопачавате чертите си, бъдете готови да се изповядате пред Бога. Ако направиш една погрешка, застани смирено пред Него и кажи: „Господи, сгреших. Помогни ми да изправя погрешката си“. Това изисква Новото учение, това изисква новото съзнание.

Помнете: това, което опропастява човешкия живот, е лъжата. Цялото богатство на света да ви дават, пазете се от лъжата, пазете се даже от името ѝ. Някой казва, че не може без лъжа. Може. Не се позволява на ученика да лъже. Щом се освободиш от лъжата, ще се освободиш от всички пороци. Например като откраднеш нещо, ти скриваш истината и лъжеш. Щом решиш да говориш истината, ще се откажеш и от кражбата. Ще кажеш: „Имах желание да открадна нещо, но понеже реших да не лъжа, отказвам се и от кражбата“. Който си постави за цел да говори истината, той затваря вратата си за всички погрешки и пороци. Който не лъже, е благороден човек. Някой страда от предразположение към лъжата, следователно трябва да се пази от това предразположение.

За да бъдеш истински човек, кажи си: „Никаква лъжа! Каквото и да стане с мен, едно трябва да зная: никаква лъжа!“. Като си кажеш така, Бог ще дойде да живее в теб и тогава целият Космос ще се отвори за теб, Природата ще се усмихне и ще каже: „Ето едно възлюбено дете на Господа!“.

Желая ви да се откажете завинаги от лъжата и да бъдете възлюбени деца на Господа.

37. лекция, 29 юни 1932 г., София, Изгрев

ДЕЦА НА БОГА

Размишление.

Всеки човек се интересува от нещо. От какво се интересува земеделецът? От нивата си – той иска да знае колко ще роди нивата; не се интересува от това какво може да научи, но иска да знае колко ще придобие. От какво се интересува ученикът? Той обръща внимание на външната страна на работата, затова иска да знае как ще завърши училището, а не какво ще научи. Хората изобщо имат една слабост – да мислят, че много знаят, че знаят нещо; те знаят много неща, но главно тези, които се отнасят до външната страна на живота.

Например всички хора знаят, че трябва да ядат. Но не само хората, всички живи същества ядат. Те се различават по това, че едни се хранят по един начин, а други – по друг. Ако ги запитате защо е така, и те не знаят. Ако запитате човека какъв е смисълът на живота, той ще каже, че смисълът на живота се определя от яденето. Казвате: „Не можа ли Бог да създаде света и живите същества по друг начин?“. Дайте вие проект как трябва да се създаде светът. Бог е мислил милиони години, докато го създаде. Ако вие можете да заместите тоя свят с друг, дайте си проекта.

Имате числата 5+5+5+5+5=25. Питате: „Не може ли по друг начин да се получи същият резултат?“. Може, ще умножите 5.5=25. Това значи да задавате въпроса *Не може ли другояче да се създаде светът*? В първия случай се употребява повече време – събирате числата; във втория времето е по-кратко – умножавате числата. Не може ли и по друг начин да се получи 25? Може, чрез степенуване – 5^2 ;в трите случая резултатът е еднакъв, но начините са различни. Не е все едно дали събираш няколко числа, дали ги умножаваш, или ги повдигаш в степен.

Сега да се занимаем малко с геометрия. Колко перпендикуляра може да издигнете от една точка? Само един.

Колко перпендикуляра може да издигнете от една права? Колкото точки има правата. Кое наричаме отсечка? Права, ограничена от двете страни. Колко перпендикуляра можем да издигнем от крайните точки на отсечката? Два перпендикуляра. Значи отсечка наричаме такава права, от крайните точки на която можем да издигнем два перпендикуляра. Под *права линия* разбирам посока на разумния живот, под *перпендикуляр* разбирам разумна проява в живота. В тоя смисъл ние знаем само един перпендикуляр: към Бога, откъдето изтича животът. Отклониш ли се от тоя перпендикуляр, ти създаваш ред пертурбации в своя живот. Те се явяват първо във външния ти живот, а после в твоите мисли и чувства – във вътрешния ти живот. Дали съзнаваш това, то е друг въпрос; важно е, че си се отклонил от перпендикуляра на твоя живот. Въпросът за перпендикуляра е вътрешен, психичен.

Често се казва: „Отивам да посрещна Слънцето“. Как го посрещаш, като човек ли? Ако посрещаш човек, той иде заедно с теб. Ако посрещаш Слънцето, ти вървиш в една посока, а то – в друга. Слънцето не се нуждае от твоето посрещане. Ако го посрещаш, добре правиш; ако не го посрещаш, губиш. Посрещането на Слънцето е вътрешна идея. Казваме: „Да отидем при Слънцето, да получим нещо“ – значи от Слънцето иде нещо към нас, но и ние трябва да му дадем нещо. Ние го поздравяваме, казваме му *Добър ден*. Ти не можеш да го видиш, ако между твоето и неговото съзнание не се създаде връзка. За да приемеш една мисъл от Слънцето и да видиш неговата светлина, до теб трябва да дойдат 700–800 милиона светлинни вълни. Какво ще почувствате тогава? Голяма радост. То е все едно да сте били шест месеца в тъмнина и в един момент да видите изгрева – голяма е радостта на такъв човек. Каква ще бъде радостта на човека, който е прекарал десетина години в тъмница и един ден го пуснат на свобода? Радостта му е неописуема.

Така се радвало едно магаре, което прекарало цели десет години в рудника, без да види слънчев лъч. Един ден го извели навън, да се порадва малко на Слънцето. Като

го видяло, магарето започнало да реве, да се търкаля на земята – не могло да се нарадва на свободата си. Какво представлява магарето? Думата *магаре* започва с буквата *М*, която означава: ако не даваш и не взимаш правилно, ще изгубиш всичко човешко в себе си. Буквата *А* означава: ако не си бременен и умен, ще станеш като магарето. Буквата *А* се явява и втори път: ако не бъдеш втори път бременен и два пъти по-умен от по-рано, ще ревеш като магарето. Буквата *Р* означава: ако нямаш силна воля, за да контролираш мислите си, чувствата си и постъпките си, ще бъдеш като магарето. Казвате, че магарето реве. Магарето не реве, а се учи да пее – то иска да стане певец, но още не може. Магарето пее, а хората му се смеят. То казва: „Аз искам да стана певец и музикант“. Като го товарят, реве, като го разтоварват, пак реве – казва: „Все ще излезе от мен нещо хубаво. Тая работа няма да остане така“. Днес гледат на магарето като на символ на голяма упоритост. Според мен магарето не е толкова упорито, колкото е горделиво; то не е тщеславно, но е гордо същество. Често смесват упоритостта с твърдостта; упоритостта е едно нещо, а твърдостта – друго.

Казват, че българинът е твърд. До известна степен човек трябва да бъде твърд. Твърдостта определя неговия морал. Силната воля подразбира твърдост; ако човек не е твърд, волята му ще бъде слаба, а щом волята му е слаба, и моралът му ще бъде неустойчив. Казвате: „Упорито нещо е магарето, постоянно реве“. То възразява: „Ще рева, докато разреша въпроса, който ми е даден. Няма да отстъпя крачка от своята задача“. За голямата твърдост аз наричам магарето *маг – хахарец*. Зад него стоят Разумни същества, то е техен представител. Колкото по-добре разреши задачата си, толкова по-скоро ще излезе от това представителство.

Мнозина се чудят какъв смисъл има Разумните същества да избират магарето за свой представител. Каквото и да кажа по тоя въпрос, все ще остане нещо неразбрано. Общо казвам: всяко растение, всяко животно е представител на Разумни същества; те са символи на известна идея.

И човек е представител на Разумни същества. Той стои по-високо от магарето, но в погрешки и престъпления го надминава. Магарето не краде, не пиянства, не убива, донякъде само лъже. Човешкият живот е по-разпуснат от магарешкия. Има ли смисъл магарето да стане човек? Ала в Доброто човек стои по-високо от магарето, затова той трябва да се вглежда в животните, да вижда добрата страна и в тях.

Кажеш ли, че знаеш всичко, че като теб няма друг, ти проявяваш своето тщеславие. Добре е да бъдеш тщеславен, но да търсиш слава от Бога, а не от хората. Някой поет напише едно стихотворение и мисли, че като неговото няма друго. Ако беше така, това стихотворение щеше да бъде последно. Фактът, че след това мнозина пишат, показва обратното – има и по-хубави стихотворения от твоите. Няма област в живота, където някой да е получил първа премия. Това трябва да ви радва, защото имате възможност да работите, за да я получите. Човек се нуждае от истинско, положително знание – само така той ще дойде до вътрешното познаване на себе си. – „Аз се познавам.“ Няма по-велико нещо от това човек да познава себе си, да предвижда какво го очаква. Преди повече от петдесет години, във Варненско някъде, имаше една гледачка, която предсказваше на хората какво ще им се случи. От всички варненски села се стичаха хора да им гледа и на всички казваше по нещо. Тя спечели много пари, но един ден влязоха разбойници в дома ѝ и я обраха. Всички хора се смяха с нея и казваха: „Тя можа да предскаже на другите какво ще се случи, само на себе си не можа да предскаже“.

Казваш: „Учен човек съм, открил съм много неща“. Учен си, големи открития си направил, но един ден ще влязат разбойници в дома ти и ще задигнат всичките ти открития; после ще роптаеш против Бога – защо е допуснал това. Ако имаш една слабост и попаднеш под нейно влияние, Бог ли е виновен за това? Разбойниците влизат там, където намират отворено място. В Природата, както и в живота, има отворени и затворени места. Кой извор

е по-добър: отвореният или затвореният? Коя къща е за предпочитане: отворената или затворената? Кой човек обичаш повече: отвореният или затвореният? – „Защо някой е затворен?“ Има причини за това – малко е водата му. Той трябва да се затваря, за да не тече водата напразно – тоя човек малцина го обичат, защото не може да дава много.

Често се говори за отношенията учител – ученик. Какво представлява учителят и какво – ученикът? Учителят е изворът, който дава изобилно, а ученикът – стомната, която идва да се пълни. Учителят обича чистите и празни стомни, които могат да се пълнят. Ако стомната е пълна, не може да има никакво отношение към извора. Ако е празна и нечиста, пак може да се напълни, но водата ще стане нечиста, а всяка нечистота разваля отношенията между хората. Докато отиваш при учителя си с нечист съд, ти си едва в първи клас. Като влезеш във втори, пак ще правиш погрешки, но поне азбуката ще си научил. Каква е погрешката на ученика? Че не знае в кой джоб да държи кърпата си и с коя ръка да я вади. Ако работиш с дясната ръка, ще извадиш кърпата си от десния джоб и ще я сложиш в левия. Ако работиш с лявата ръка, ще извадиш кърпата от левия и ще я сложиш в десния. Природата не обича еднообразието, следователно ще работиш ту с лявата, ту с дясната си ръка и ще слагаш кърпата си и в десния, и в левия джоб.

Като се говори за дясна и лява ръка, натъкваме се на стиха, в който Христос казва: „Каквото дясната ръка прави, лявата да не знае“. Какво ще стане, ако Христос дойде втори път на Земята и каже обратното: „Каквото лявата ръка прави, дясната да не знае“? Христос разбира иначе въпроса. Като дава предимство на дясната ръка, Той има предвид Бога. Бог има само една ръка – дясна; следователно каквото Бог прави, човек не трябва да се меси в работата Му – човек е лявата ръка. Никой няма право да се меси в Божиите работи. Бог не дава отчет за Своите дела. Защо човек страда, защо умира – това не е негова работа. Защо Бог допусна това или онова – не е твоя работа.

Правете разлика между това, което е ваша работа, и Божията работа. Ако вземеш една къща под наем и след шест месеца искаш да излезеш, имаш право да сториш това. Хазяинът е сприхав човек, всеки ден те предизвиква – ти си свободен да напуснеш къщата. Следователно, когато питате защо хората умират, отговарям: „Докато живеят в чужди къщи, те всякога ще умират“. Хазяинът има право всеки момент да изгони наемателите си; ако не искат да напуснат доброволно къщата, с полиция ще ги изпъдят.

Питаш: „Защо умря тоя човек?“. Той не умря, но напусна къщата, в която живееше; дойде господарят на къщата и го изпъди навън. Не е въпрос защо умира човек; не е въпрос и кой по-рано е умрял – днес умира един, утре ще умре друг. Важно е какви отношения се създават след смъртта на вашите близки. Докато човек е жив, не цените добрите му качества, но щом замине за другия свят, започвате да го цените. Две сестри се оплакваха често от мъжете си, че не ги разбирали; случи се, че и двамата заминаха за оня свят, и сестрите започнаха да плачат за тях, да ги ценят – колко добри били.

Всички хора постъпват като тия сестри. Една Божествена мисъл хлопа на ума им, но те я отблъскват – не било време сега. Един ангел слиза от Небето при тях, да им донесе нещо от Бога – те питат не може ли да дойде друг път. Божествената мисъл се връща назад, ангелът си отива, а после съжаляват, че не са ги използвали. Като те напусне ангелът, ти започваш да скърбиш за него и казваш: „Защо не го послушах?“. Всеки от вас има по един ангел около себе си, когото не иска да знае. Жена ти, мъжът ти, брат ти и сестра ти са ангели, които те обичат, те са дошли при теб да ти помагат. Докато жена ти е жива, ти я впрягаш на работа, отнасяш се грубо с нея, но като замине за другия свят, започваш да я цениш и скърбиш за нея. Тоя ангел те опитва, както ти опитваш своя вол: цял ден го бодеш с остена си, вкарваш го в нечистия дам, но като умре, съжаляваш, че няма кой да ти работи. Кой вол няма да умре при тия условия? Коя възвишена и светла мисъл, кое благородно чувство и добра постъпка няма да умрат при тия условия? Важно е да изпълним Божията воля.

Сега ще се отклоня от главната мисъл. Ще кажа още нещо за лъжата. Мнозина идват при мен и ме питат: „Можеш ли да ми направиш едно добро?“. Мога да направя много неща, само едно не мога – кое е то? Не мога да лъжа. Още нещо – не мога да греша, не мога да правя насилие. Някой тръгнал по един път и ти ме караш да го върна; със сила не мога да направя това. Друг избягал от дома си, ти искаш да го върна назад; и това не мога да направя, това е насилие. Ти искаш той да се върне при теб заради богатството му, а не защото го обичаш. В бъдеще вие ще обичате майка си и баща си, брат си и сестра си не за това, което те правят за вас, а за това, което вие можете да направите за тях.

Често ви питат: „Като умре Учителят ви, кой ще Го замести?“. Това е неразбиране на нещата. Никой не може да ме замести. И вас никой не може да замести. Сега гледаме през две очи, а като умрем, ще гледаме през очите на всички хора. Като умра, ще бъда като Бога, нищо повече. Хората не разбират нещата, защото или закъсняват в проявите си, или изпреварват. Някой плаче – казвам: закъснял си, по-рано трябваше да плачеш. – „Сгреших, затова плача.“ Трябваше да плачеш, преди да сгрешиш.

Виждаш един нечист човек и го критикуваш. Много бързаш; не го критикувай, но проучи положението, да разбереш защо е нечист. Ще видиш, че той е нечист само отвън, други са го окаляли, а е добър, праведен човек. Всичко, което Бог е създал, е чисто и добро. Например вие сте събрани в едно голямо общество, в голямо братство, но не се оценявате. Трябва да минете през големи страдания, за да видите какво сте един за друг. Да мислиш само за себе си – това е краен егоизъм. Да искаш само за теб да мислят – това е краен егоизъм. Ще мислят за теб, но и ти ще мислиш за всички. Трябва да познавате кога Бог се проявява чрез човека.

Млад момък, син на свещеник, ми разказваше един случай от своя живот. „Като ученик – казваше той – ходех на църква, но не обичах да паля свещи. Баща ми често ми се сърдеше за това и казваше: „Ти трябва да палиш

свещи. Знаеш ли, че аз те поддържам в училище именно от тия свещи?“. И така да е, не мога да паля свещи. Един ден баща ми се разболя сериозно. Аз взех пари от къщи и казах на баща си:

– Отивам да запаля свещ за твое здраве.

– Не ходи, синко – едва проговори той.

– Защо?

– Казват, че папата издал заповед в никоя църква да не палят свещи – паленето на свещи било езически обичай.

По-рано, тъй като бях приел евангелизма, не беше доволен, че не паля свещи – това било еретическо. Сега пък паленето на свещи било езическо.“

Казвам: и аз паля свещи, но по особен начин. Като срещна бедна вдовица или сирачета, давам им по един хляб; хлябът на вдовицата, на бедното сираче е моята запалена свещ.

Казвам: прави всичко, но с Любов. Тук, между вас, има един много сприхав брат. Някои го критикуват, не са доволни от него. Оставете го свободен, да тече водата му навън. В едно отношение той е сприхав, но в друго е ангел. Кой човек не е сприхав? Някой е сприхав, но искрен; друг е привидно тих, кротък, наричат го *мазна Гана*. Не критикувай нито единия, нито другия. Дай мотика в ръката на сприхавия и го остави да работи. Не е важно какъв си, важно е каква работа можеш да свършиш. Аз не обичам да критикувам никого, но и вие не трябва да се критикувате.

От години насам аз ви държа лекции и беседи, но не за забава. Ядете плода на крушата и се удоволствате – това не се позволява. Ще изядеш крушата, а семките ѝ ще посадиш. Следователно ще приемете Новото учение в себе си, ще опитате плода му, а семената ще посадите, за да се ползват и другите. Някой светия живее в пустинята, там придобива опитности и знания. Един ден Бог му казва: „Ще напуснеш пустинята и ще отидеш между хората, да предадеш това, което си научил“. Това е посаждане на семето на онова, което си придобил; после ще ти каже да се

върнеш у дома между своите близки. Каквото ти се каже, ще изпълниш.

Казано е: „Това е Живот вечен – да познаем Тебе, Единаго, Истиннаго Бога и Христа, Когото Си изпратил“. Значи човек живее вечно, смърт не съществува – тя иде само за изпитание. Когато не оценяват някого, Бог го взима при Себе Си, за да го оценят. Ако не беше заминал, хората нямаше да го разберат. Като замине някоя сестра или брат, всички казват: „Отиде си нашата добра сестра, нашият добър брат. Какъв човек беше!“. – „Какво стана с нашия заминал?“ Той се превърна в пеперуда. Докато беше на Земята, лазеше като гъсеница; сега се превърна в пеперуда и свободно лети с крилата си като ангел. – „Да се върне между нас.“ Не, той не се връща назад, не става отново гъсеница. Докато братът и сестрата са били между вас, вие не сте се интересували от тях, не сте ги познавали; знаели сте само външната им форма и нищо повече не ви е интересувало. Така гледате и на коня, и на вола, които ви помагат. Казвате: „Кон е това“. Влизали ли сте някога в положението на коня? Свързали ли сте се с неговото съзнание? Казвате само, че Бог е направил коня; това не е достатъчно – наистина, Бог направи коня, но вие не го разбрахте. Искате да станете богати, но това не е смисълът на живота.

В какво се крие смисълът на живота? В разбирането и прилагането на Божията Любов. Смисълът на живота се заключава в познаване на себе си. Щом разбереш Бога като Любов, а себе си като проява на Любовта, ти придобиваш оная вътрешна светлина, която ще ти служи като вечно горяща свещ. Докога ще гори тая свещ – докато живееш добре. Сегашните условия на живота пречат на свещта да гори, от време навреме тя загасва; щом загасне, отново трябва да я запалиш. Казваш: „Дотегна ми вече да паля свещта“. Ще я палиш, няма да се отегчаваш. Ще дойде ден, когато ще я поставиш на завет в стаята си, където няма никакъв вятър; ще я захлупиш отгоре с един капак и ще я оставиш вечно да гори.

Питаш: „Защо умря моят брат?“. Имаш ли ясна представа за смъртта? Знаеш ли какво е станало с твоя брат? Всеки трябва да умре приживе, и то няколко пъти, за да разбере какво значи Свобода. Смъртта подразбира два процеса едновременно: смърт за едно нещо, а живот за друго. Смъртта и животът са два процеса, които се извършват едновременно. Когато човек умира на Земята, в другия свят се ражда. При всяко умиране и раждане нещо умира, а нещо живее. Когато детето се ражда на Земята, плацентата умира, а детето започва да живее. Докато е на Земята, човек е бременен – той се готви да се роди в другия свят. След колко години ще стане това – не е важно, може след 10, 20 или 120 години; това са девет месеца, т.е. крайният предел за даряване на плода. Едни плодове зреят по-рано, за по-малко време, а други – по-късно. Братът, който умря на Витоша, трябваше да замине, иначе щеше да дойде по-голямо зло и за него, и за домашните му. Какво представлява смъртта? Промяна. Следователно всяка промяна носи смърт. Когато малкото момиченце счупи куклата си, то плаче, скърби за нея, докато най-после я забрави. След това не мисли вече за кукли, неговата кукла е умряла. То започва да се занимава с хората и каквото е научило в играта си с куклата, това прилага. И вие в отношенията си един към друг изучавате добрата обхода.

Защо хората не успяват в живота? Защото не са научени да се молят. Когато искат да постигнат нещо, те трябва да се обърнат към Бога и да кажат: „Господи, научи ни как да постъпваме, как да изпълняваме Твоята воля, да изправим живота си“. Сам човек не може да се изправи, нито да постигне нещо; и хората отвън не могат да го изправят. Ала щом Бог влезе в него, Той ще го изправи отвътре – така човек се изправя лесно. С Бога изправянето на вашия живот е толкова лесно, колкото е лесно да събираш сламки от земята – ще се наведеш няколко пъти и ще събереш една купчина сламки; ако и това не можеш, ти си честолюбив човек, честолюбието ти не позволява да се навеждаш и изправяш.

И тъй, няма по-лесно нещо от това да изправи човек живота си. То не става изведнъж, а постепенно: днес ще изправиш една своя мисъл, утре едно чувство и незабелязано ще изправиш живота си; така ще изправиш и постъпките си. Някога си бил голям скъперник, нищо не си давал – днес ще даваш. Носиш един хляб, но срещаш гладни хора – ще спреш и ще дадеш половината хляб на един, другата половина – на друг и ще продължиш пътя си. – „Какво ще остане за мен?“ За това не мисли. Законът работи – по-нататък ще срещнеш друг, който носи хляб и той ще спре и ще раздели хляба си с теб.

Каквото правиш, и на теб ще направят. Изпълни Божията Воля и не мисли – Бог има грижа за теб. Ако не изпълняваш Божията Воля, и Бог не мисли за теб. Ти даваш и Бог дава; ти не даваш и Бог не дава. Казваш за някого: „Ще се изправи тоя човек“. И Господ казва за теб, че ще се изправиш. Желая ви, който ви види, да каже за вас: „Ето децата на Бога“. Вие живеете в съвършения свят, създаден от Бога, и трябва да бъдете като Него. – „Не можем да бъдем като Бога.“ Ако малкото пиленце рови като майка си, не прилича ли на нея? Ако малкото гъсенце плува като майка си, не прилича ли на нея? Защо и вие да не приличате на своя велик Създател, на своя Баща?

Често идват сестри в стаята ми, за да помагат при чистенето. Случва се да дойдат две тщеславни сестри – всяка от тях иска да се прояви. Те не могат да се търпят – едната казва за другата: „Да си отиде тая, аз сама ще свърша всичко“, и другата казва същото. Вие питате как ги търпя. И двете сестри са добри. Аз гледам другояче на въпроса: всяка от тях е особен екземпляр – и двете са цветя, които цъфтят по особен начин. Кои са тия сестри? Всички вие.

Аз виждам във всеки човек нещо хубаво и добро. Всеки трябва да изпълнява Божията Воля, за да избегне някои ненужни страдания в своя индивидуален живот. – „Какво да правим със своите погрешки?“ Те са благо за всички. Ако изгубиш парите си, ти си недоволен, но ги намира един беден човек и благодари на Бога. Ти си бил невнимателен, но бедният се ползва от твоето невнимание. Всич-

ко, което става в света, е на мястото си. Ако обичате Бога, така е; ако не Го обичате, ще страдате.

Имате четирима братя: единият от тях умира, остават трима. Вие мислите само за умрелия, а забравяте живите; мислете и за тях! Умират един след друг двамата, остава само един брат – радвайте се на него и благодарете на Бога, че другите са отишли горе да се учат. Един ден и последният брат ще отиде горе, да учи друга наука. Както на Земята някой отива в странство да учи и пак се връща в родината си, така той напуска Земята, отива в Невидимия свят да учи и след време отново се връща на Земята. Вашият брат не е умрял. Ако астралните ви очи са развити, ще го видите в нова премяна; ако нямате астрално зрение, пак може да го видите, но чрез друга форма. Един ден ще се убедите, че всичко живее, всичко се движи, и сами ще кажете: „Красив е животът, който Бог е създал“.

Една бедна вдовица ми разказваше, че докато мъжът ѝ бил жив, работите им вървели зле, те постоянно се карали. Когато умрял, тя започнала да тъжи за него и го обикнала повече, представяла си как идва, как говори и т.н. Какво забелязала? След смъртта на мъжа ѝ работите ѝ се наредили добре, положението ѝ се изменило. Тя разбрала, че мъжът ѝ отгоре помага. Кое е по-добро – мъжът ѝ да бъде жив и постоянно да се карат или да замине за другия свят и да каже: „Сбогом, аз отивам при баща си“? Христос, като заминаваше, вдигна ръцете Си нагоре и благослови близките Си.

Като знаете, че няма смърт, не плачете. Казано е в Писанието: „Бог ще изтрие сълзите ви и всички ще разберете, че Животът е погълнал смъртта“.

38. лекция, 6 юни 1932 г., София, Изгрев

ИЗКЛЮЧИТЕЛНИ УСЛОВИЯ

Размишление.

Каквато и песен да пееш на охлюва, той си знае своето. Каквото и да говориш на сегашния човек, и той си знае своето – защо? Защото се намира в изключителни условия на живота. Той се води от известни навици и обичаи – например свикнал е да яде по три пъти на ден: сутрин, на обяд и вечер. Ако яде само един или два пъти на ден, какво ще стане, ще се наруши ли нещо в живота му? Някой казва, че ако не яде един ден, светът ще свърши за него – защо? Защото губи нещо. Прав е човекът, изпаднал е в изключително положение. За да излезе от него, той трябва да намери мястото на изключението.

Всяко изключително условие се движи в няколко посоки. То създава известна празнина в човешкия живот. Например ако не ядеш един път, ти чувстваш някаква празнина в себе си – с какво ще я запълниш? Ако си чиновник и като се върнеш вкъщи, видиш, че обядът не е готов, какво ще правиш, как ще запълниш празнината на стомаха? Обядът ще бъде готов в два часа, а в това време ти трябва да бъдеш на работа. Човек се връща от работа разположен, с надежда, че веднага ще се нахрани, но като разбере, че обядът не е готов, той изгубва разположението си, става недоволен; нищо не казва на жена си, не се сърди, но в очите му става някаква промяна. Отива на работа, но вече е сериозен, недоволен, с неразположение на духа. Питам: духът ли е неразположен, или човекът? Може ли духът да бъде неразположен само от това, че не е ял един път?

Сегашните хора живеят при изключителни условия на живота и въпреки това мислят, че много знаят. Знаят, но и много неща не знаят. Знаеш, че пълзиш като охлюв, но това знание нищо не означава – ти пълзиш и като изгрява Слънцето, и като не изгрява, и като ядеш, и като

не ядеш. Ще кажеш, че има условия, при които не можеш да пълзиш; това са изключителни условия на живота. Важно е да се запиташ какво трябва да правиш при изключителните условия. Например някой ти каже една обидна дума – това е изключително положение; каже ти една сладка дума – и това е изключително положение. В първия случай не виждаш, че Слънцето е изгряло, във втория случай небето е ясно, виждаш Слънцето. Общото положение е, че Слънцето е изгряло. Че ти виждаш или не виждаш Слънцето – това не причинява никаква промяна в реда на Природата. Във великата хармония на Битието всичко си върви в своя нормален път, ала в нашите близки отношения стават известни промени и вместо Слънце, ние виждаме облаци и мъгли; в такъв случай трябва да си представим мястото на Слънцето и там да го търсим. Значи всяко неразположение, всяко объркано психическо състояние показва, че на вашето небе има облаци и мъгли; щом изгрее Слънцето, разположението ви се връща. При разположение на духа човешкият барометър се повдига, при неразположение – спада.

И Природата си служи със специални термометри и барометри за определяне на температурата и налягането. Когато живакът се повдига, човек се разширява и пее мажорна песен; когато живакът спада, той се свива и пее минорна песен. С други думи: в човека става повдигане и спадане на състоянията. Когато температурата спада и дойде до –30 градуса, ти обличаш дебели дрехи, кожух, слагаш кожен калпак на главата си. Ако те питат защо си облечен толкова, ще кажеш, че причината за това е числото 30. Щом се смени времето, температурата започва да се повдига и докато дойде до +30 градуса, ти постепенно хвърляш дебелите дрехи, кожения калпак, кожуха и обличаш леки дрехи. На главата си слагаш бяла сламена шапка, на краката си – бели платнени обувки и казваш: „Аз съм модерен човек, с убеждение“. Не си модерен, нито убеждение имаш, но си под влиянието на числото 30 – и в първия случай ти беше под влиянието на числото 30, и сега си под влиянието на това число.

Значи човек се управлява от известни числа в Природата – това са изключителни условия в неговия живот. Някой те бодне с игла и протече кръв от ръката ти; започваш да махаш ръката, да викаш и охкаш. От убеждение ли правиш това? Като се успокоиш, ставаш тих и кротък. Убеждение ли е това? Това са изключителни условия в живота. Къде е човекът? Между контрастите. Той трябва да се справи с тях и да намери себе си.

Като изучавам човешкия живот, виждам, че това, което става във външния свят, става и в човека. При това забелязвам, че всички хора – учени и прости, светски и религиозни, си приличат по нещо: щом се намерят при изключителните условия на живота, те изгубват разположението, което са имали. Истински човек е оня, който се справя разумно с изключителните условия. Казвате: „Всички хора са лоши“. Какво разбирате под *всички*? За колко хора говорите? Може да кажете, че всички условия на живота са лоши, а може да кажете, че условията на Целокупния живот са лоши. Под *лоши условия* разбираме изключителните условия на живота. Значи лошото време е изключително условие. Днес правите гимнастическите си упражнения и бягате по-скоро да влезете вътре, за да не ви вали. Какво от това, че ще капнат няколко капки дъжд върху вас? Вие се страхувате от дъжда, за да не развалите дрехите си. Не е ли същото, когато разваляте своята хубава умствена премяна? И умствената дреха се цапа, както и физическата. Защо се страхувате от дъжда, а не се страхувате от мисли, които цапат умствената дреха? Законът е един и същ. Както се справяте с дъжда, така трябва да се справяте с лошите и нечисти мисли.

Например гладът иде като изкушение в човешкия живот и цапа неговата умствена дреха. Като гладуваш, ти казваш: „Всички хора са сити, само аз гладувам“. Не е било и няма да бъде само един да гладува, а всички останали да са сити. За да бъде един човек сит, друг трябва да гладува. За да бъде човек сит, кокошката трябва да умре, ябълката трябва да се изяде, хиляди същества трябва да умрат, за да живеят други хиляди – тяхната енергия трябва да се погълне от живите.

Мнозина казват: „Да уредим живота си“. За да се уреди вашият живот, трябва да се погълне животът на хиляди същества. Мислите ли, че това е уреждане на живота? Да измрат хиляди същества, за да живеете вие, не е правилно разрешаване на живота. Днес умират хиляди животни, всички стават жертва за вас. Много същества изгубват живота си, много хора изгубват мира си и всичко това става за определено число хора, наречени избраници.

Какво виждаме днес в света? Виждаме, че въпреки жертвата на едни същества за сметка на други, нито на едните работите вървят, нито на другите. Ако работите на всички вървят добре, какво придобива светът? Човек не е анализирал своите мисли, да види каква е крайната цел на човешкия живот. Да намериш крайната цел на своя живот, това не значи да решиш всички въпроси. Каква е крайната цел на гладния – да се нахрани; след това той разбира, че е разрешил въпроса само за няколко часа. Някой е извървял 20 километра, стигнал е до своята крайна цел, но това не е всичко – още много път има да изминава, само за днес е стигнал своята крайна цел. Един ученик е научил уроците си за един ден – дошъл е до своята крайна цел, но още много уроци има да учи. Значи крайната цел за всички живи същества е различна. При това положение не можем да дойдем до едно разрешение за крайната цел на живота. За жената крайната цел е една, за мъжа – друга; за учителя е една, за ученика – друга; за свещеника е една, за военния – друга. За животните, за растенията крайната цел на живота е съвършено различна от тая на човека. Следователно, когато някой говори за крайната цел на живота, той има предвид крайната цел на своя живот; крайната цел на неговия живот е да яде и да пие.

Докато е на Земята, човек минава през три състояния, като пуяка: първо, той разперва опашката си като ветрило; второ – разперва крилете си; и трето – свива и опашката, и крилете си. Като му посвириш, отново разперва опашката и крилете си и пак ги свива – така той чертае. Най-после проточва и носа си и с това свършва своите движения. Като начертае един кръг и два диаметъра, всичко

разрешава. С това пуякът иска да каже: „Ако съм човек, ще работя и каквото намеря в земята, ще го взема. Ако се намеря в трудно положение, ще направя крепост с опашката си и ще се справя с лошите условия. Като изляза от тия условия, ще проточа носа си и ще започна да мисля“. Така казва пуякът: „Ще работя, ще се укрепя и най-после ще мисля“. Пуякът е интелигентно същество.

Като ученици, работете с числата – те са разумни сили, които действат в света. Всяко число е представено в известна разумна форма – например числото 2 е представено в човешките очи, в двете отверстия на носа, в ушите. Защо човек има две очи, а не едно? В двойката Природата е изразила закона на поляризирането. Например материята е единият полюс, а духът – другият. Между тия полюси се проявява животът. Материята, или субстанцията, изпълва цялото пространство – тя е необходимост в Битието, единственото реално нещо в пространството. Хиляди години философите разискват върху времето и пространството, където се реализират формите и стават видими. Духът е онова начало, което оживява материята, а плътта е съвкупност на човешки желания.

Например желанията на човека да яде, да пие и да се облича са израз на плътта. Тия желания са естествени и неестествени. Когато повтаря своето минало, човек се натъква на неестествени желания – пиянството например е повтаряне на желания от миналото, то носи своя произход от насекомите, които са се опивали от нектара на цветята; когато някое насекомо смуче от тоя нектар, то се опива и не може да се върне назад. Съвременното човечество се опива от хиляди години, но и до днес продължава да пие. Сегашните хора употребяват соковете на плодовете, както насекомите – соковете на цветята, но съзнателно ги поставят при условия да ферментират. Ферментацията се дължи на малки същества, наречени *ферменти* – те разлагат и изяждат всяко нещо, което ферментира; те оставят своите извержения, които носят смърт.

Хората не подозират, че с ферментацията на сладките сокове си изграждат гробници. Една от задачите им е да

се освободят от ферментите. Неразположението, недоволството, вкисването в човека не е нищо друго, освен процес на ферментация: сладките сокове в него се превръщат на киселини. Не оставяйте в себе си отвори, през които да влизат ферменти; има ли такива отвори, това показва, че не сте разумни. Значи неразумността на човека се заключава в това, че той е оставил сладкия сок на неговия живот да ферментира.

Сега вие задавате въпроса защо Бог е създал така света. Бог пък се чуди как сте допуснали ферментите във вашето сладко вино. Той се чуди на хората как не могат да си поставят запушалка на отворите, за да не допускат ферментите в себе си. Мислите ли, че ако допуснете една малка злобичка като фермент в сърцето си, тя няма да внесе отрова във вашия организъм? Колкото и да се разисква върху тоя въпрос, всички хора – вярващи и безверници, са изложени на тия ферменти.

Окултната наука разполага с различни методи за предпазване на човека от ферментите. Те не трябва да се месят в човешкия живот. Ако ясновидецът би погледнал човека, когато е в най-лошо разположение, ще каже, че положението му е като на дете, нападнато от въшки. Ферментите са подобни на въшките – те, като химици, пробиват кожата и вадят от нея сокове. Ако и философът в продължение на една година бъде нападнат от въшки, той ще изгуби мисълта си; за да бъде мисълта права, никакъв сърбеж не се допуска. Някой си почесва главата отпред, отзад, отгоре, но с почесване въпросите не се разрешават. Където почесваш главата си, там се събужда съответна енергия, която трябва да се впрегне на работа. Ако почесваш главата си отпред, ти събуждаш в себе си умствени енергии; ако я почесваш в горната част, събуждаш Божествени енергии; ако се почесваш на тила, събуждаш енергии от нисшия материален свят. Почесваш отзад главата си и казваш: „Ще отида да се помоля на Господа“. Който се чеше отзад и застава на молитва, няма да бъде приет от Господа.

Ще се явиш пред Господа както студентът пред своя професор: ако студентът знае урока си, професорът ще го слуша; ако нищо не знае, професорът ще му каже: „Не ис-

кам да те слушам“. Господ никога не пише единица. Щом види, че ученикът не знае урока си, Той му пише нула, която постепенно пълни с някакво съдържание, докато ѝ придаде известна тежест. Ако отидеш при Господа като пропаднал търговец, Той казва: „Дайте му злато колкото иска“. Някои мислят, че богатството е благо за човека. Богатството носи големи изпитания. Синът и дъщерята на тоя търговец живеят вече само за ядене и пиене; от друга страна, търговецът и жена му започват да мислят само за разходки и удоволствия. Като изядат и изпият всичко, те казват: „Обедняхме, всичко изгубихме“.

Докато е богат, човек мисли само за удоволствия – не знае как да се справи с богатството; като обеднее, мисли, че е нещастен – не разбира смисъла на беднотията. Богатството и бедността са въпроси за разрешаване. Като дойде в дома ви една красива мома, добре облечена, с червени устни и бузи, вие ѝ обръщате внимание, радвате ѝ се. Тези с червените бузи и устни развалиха света, те внасят раздор в семействата. Дойде ли някоя бедна, слабичка мома, никой не ѝ обръща внимание – тази мома не внася никакъв раздор. Мъжът харесва чуждата жена, намира, че е по-хубава от неговата; жената харесва чуждия мъж, намира, че е по-млад от нейния.

Сега вие ще ме питате защо говоря върху тия работи. Аз не се интересувам от отношенията между хората, но казвам защо страдат те. Страданията на сегашните хора се дължат на ферментите. Младата мома, която влиза в един дом, не знае защо е влязла. Тя е като онова говедо, което бяга от стършела – за да не го ухапе, то се скрива в един магазин; не се интересува от дрехите, които се продават там, а се крие от стършела. Питам: младата и красива мома има ли някакво отношение към нас? Красотата има отношение към Битието, а не към нас. Ако една книга има хубаво съдържание, тя не е само за мен, мнозина ще я четат и ще я оставят. Който си помисли, че книгата е само за него, той си създава най-голямото нещастие.

Всички хора се намираме в преходно състояние. Не мислете, че с това визирам някого. Всички – учители, светии и грешници, са подложени на един и същ закон. Учителят

се отличава от обикновения човек, затова Христос казва: „Иде князът на тоя свят. Той носи всичките ферменти и няма нищо общо с Мене“. Всички отверстия на Христа бяха затворени, затова никакъв фермент не можа да проникне в Него. В обикновените хора всичко е отворено, затова те са изложени на действието на тия ферменти.

Казваш: „Слаб човек съм“. Това е лъжа, няма слаби хора в света, всички са силни. Слабите аз наричам хора на лъжата – това са тези, които са сгрешили, но не искат да изправят погрешките си. И най-слабият е толкова силен, колкото и Учителят. И най-слабият е в състояние да запуши своите шишета, за да не влизат в тях никакви ферменти. Когато казваме, че Бог спасява света, имаме предвид, че Той е дал сила на човека да държи своите шишета запушени. Бог казва на човека: „Аз съм вложил в теб сила, която трябва да използваш. Никога не мисли, че си слаб“. Ще кажете, че това е работа на Учителите, на господарите. Вие имате особено понятие за Учителите. Учителят е крайно внимателен човек, при всички условия на живота той работи усърдно. Преди да си легне, преглежда дали всички шишета са затворени, затваря ги и след това отива да си ляга. Обикновеният човек оставя на слугите да отварят и затварят шишетата и после вижда, че те не са ги затворили.

Питате: „Какво трябва да се прави при сегашното положение?“. Какво трябва да се прави с тия ферменти на живота? Ти ще отслабваш постепенно, ще остаряваш, докато един ден кажеш : „Остарях, обеднях! Ще се отива на онзи свят“. Какво ще се постигне с тази философия? След това се явява състезание между хората да се доберат до истинското понятие за живота. И аз, като наблюдавам живота, правя своите опити. При всеки случай търся Истината. Натъквам се между приятните и неприятните чувства на хората и търся онази опорна точка, онова място, което при всички условия на живота остава едно и също. Знаете ли какви чудеса стават? Щом стъпиш на това място, на тази опорна точка, наречена *Божествената опора на живота*, веднага твоето състояние се изменя, в теб про-

тичат мощни сили. При най-малкото отклоняване от този Божествен център на нещата ти се натъкваш на големи противоречия; колкото по-голямо е отклоняването, толкова по-големи са противоречията. Значи при разрешаването на всяка задача трябва да се качиш на най-високия връх и оттам да погледнеш на нещата; ако не си се качил на тоя връх, никаква задача не можеш да разрешиш – той е Божествената опора на живота.

Казано е: „Бог живее в нас и ние – в Него“. Тази идея при днешните условия е неразбрана. Казвате: „Как е възможно Великият да се вмести в нас? На кое място живее Бог?“. Някой казва: „Аз Го чувствам в сърцето си“. В кое сърце? Ако се звъни на вратата, това показва, че някой иде. Тоя, който иде, звънецът ли е? Звъни се някъде в твоето съзнание. Значи Бог е някъде в твоето битие, но на кое място – не знаеш. Казваш, че Бог е в теб, но Го молиш, искаш нещо от Него, а нищо не получаваш – Той не ти обръща никакво внимание. Казано е обаче, че ако искаш нещо съгласно с Божията Воля, ще получиш отговор; иначе молбата ти остава без отговор.

Наука е да различаваш твоята воля от Божията. От теб се иска да знаеш Божествения език и да си служиш с него, не можеш да говориш на какъвто и да е език. Всяка дума в този език има точно определено значение. Можеш да говориш на Господа за Любовта, но тя има едно определено качество – когато Любовта влезе в жената, тя я превръща в дете; когато влезе в мъжа, също го прави дете; детето си остава дете. Всички запалват своите свещи, запяват и стават доволни – те не стават човешки деца, а Божествени; те не стават девици на Земята, а Божествени деви, или ангели.

Под *ангел* се разбира *дева*, която цени своята чистота и може да я пази. Обикновената дева не цени своята чистота и не може да я пази. Всеки трябва да знае как да се пази. Ако един вол дойде близо до мен, трябва ли да стоя при него и да гледам как маха опашка? Остана ли, той ще нацапа чистата ми дреха. Трябва да стоя на най-малко 50 метра разстояние, да се пазя от неговата опашка. Ако един

философ е лежал с години в нечистота и е написал една книга, трябва ли да я четеш? Какво ще спечелиш, като те изцапа тая книга? Всеки, който е чел такова философско съчинение, е употребил най-малко десет години да чисти ума си от ферментите на това съчинение. Дойде някой при теб със своето ново учение. Ти го слушаш и казваш: „Ще изменя своите възгледи“. Какво ще изменяш? Важно е да се развива това, което Бог е вложил в теб, никакви други нови идеи не са ти нужни. Наш приятел е само онзи, който работи за развитието на това, което Бог е вложил в нас. Всеки друг, който иска да внесе нови идеи, далеч от Божественото, е наш неприятел. Какво ново може да измисли този философ?

Сега ние трябва да се върнем към Божествения свят, да изучаваме това, в което е вложено нашето щастие. Един от законите на Божествения свят гласи: болният болен не може да лекува; глупавият умен не може да учи; слабият на силен не може да помага. Чудни са сегашните хора – ще отидат при болен лекар да се лекуват; той не може да помогне на себе си, че на вас ще помага. Мислите ли, че ако една шивачка, завършила в странство, но болна от проказа, ви ушие една рокля, ще ви направи щастливи? Щом облечете тази рокля, болестта ще ви нападне. Не ви трябва такава шивачка, по-добре е да предпочетете проста, но здрава, отколкото някоя знаменита, но болна.

Сега искате да минете по широкия път; по тоя път никой не може да мине. Разбиране трябва. С тия възгледи, които имате, ще дойдете до резултатите на обикновените хора. Като говоря така, не искам да мислите, че изнасям погрешките ви – аз не се интересувам от погрешките на хората, това нищо не ми допринася. Повече смисъл има да изнасям добродетелите им, но и това не е моя работа. Нека всеки сам изнася своите добродетели, всеки сам да им бъде глашатай. Всеки, като вика, да дава своите обявления. Аз поддържам философията, която възраства Доброто във вас – да бъде то непреривно.

Когато говоря за Любовта, нямам предвид еднократната любов. Аз говоря за оная Любов, която още не е про-

явена, за оная Любов, в която хората още не живеят. Мога да говоря за чистия планински въздух, но за оня въздух, в който хората сега живеят, нищо не говоря. Мога да говоря само за красивата Любов. Аз говоря за чистия живот. Не говоря за любовта на женените, нямам предвид вашите мъже и жени. Ако мислите, че вашият мъж ще ви помогне, много се лъжете; ако мислите, че вашата жена може да ви помогне, много се лъжете; ако мислите, че вашият Учител може да ви помогне, много се лъжете – в дадения случай и Учителят не може да ви помогне.

Когато някой идва при мен, за да му помогна, аз му казвам: „Иди на планината, там е заровено едно съкровище. Вземи мотиката и започни да копаеш. Там ще намериш едно гърне с десет отверстия. Ще бръкнеш в едното и ще извадиш само една монета; вземеш ли две, ръката ти ще остане там. След това зарови гърнето и се върни у дома си“. – „Защо да взема само една монета?“ Такъв е законът на Природата. Като отиваш при един извор, не можеш да изпиеш десет килограма вода; за даден случай не можеш да изпиеш повече от определеното количество вода – ако изпиеш повече, отколкото трябва, нещастие те чака.

Същият закон се отнася и за яденето. Казваш: „Преядох“. Не си преял, но си ял бързо и не си сдъвкал добре храната. Като влезе в стомаха, тя се натъква на милиони клетки, които не могат да я смелят, и между тях се повдига голям обществен въпрос. Значи задачата за смилането на храната не е разрешена, трябва да мине дълго време, докато се разреши. Първо, ти трябваше да я разрешиш със зъбите си, а я предаде на клетките на стомаха; те ще я разрешат, но ти ще почувстваш болка в стомаха – не си ял както трябва. Това не значи, че трябва да оставите въпроса на Господа и да кажете: „Господ ще оправи тая работа“. Ти си дробил попарата, ти ще я сърбаш. Аз съм бил на мястото, където Бог оправя света, и зная как го оправя. Веднъж съм бил на това място и втори път не искам да отида. Зная вече как Бог оправя света. Ни най-малко не искам да изменя начина, по който сега светът се оправя. Където ходя, казвам: има един начин за оправяне на света.

Казвам: самообладание се иска от човека. Мнозина искат да се подмладят, но не знаят как да постигнат това. Има методи за подмладяване. Аз мога да ви дам тия методи, но трябва да имате желание да се подмладите Ала преди да ги приложа върху вас, ще ги приложа на себе си – не мога да предам знанието си на другите, ако не съм го приложил на себе си. Ако искам да направя хората добри, първо аз трябва да бъда добър. Преди да приложа нещо върху другите, трябва да го приложа на себе си.

Казваш: „Бог е добър и благ“. И ти трябва да бъдеш като Него. Казвате: „И нашият Учител е добър и свят човек“. Ако аз съм такъв, какъвто вие мислите, тежко ми. Ако уповавам на мнението ви за мен, тежко ми. Ще кажете, че много неща съм направил за вас. Вие не знаете какво съм направил, не знаете какви са задълженията на Учителя. Искате да ви кажа какво съм направил досега; и да ви кажа, няма да разберете. Аз ви говоря за Божественото начало, на Което трябва да се основавате и с Което да направите вътрешна връзка.

Много неща съм ви казал, но не съм срещнал нито един българин, който да изпълни нещата така, както съм ги казал; той всякога ще внесе нещо от себе си – в това отношение българинът е новатор. Той се отличава още и по това, че обича да говори за своите слабости. Като говори за слабостите си, смее се, приятно му е. Например разказва как влязъл в курника на съседа си и задигнал най-угоения петел или как брал плодове от градината му, без да го види някой. Когато той обира плодовете, смее се; когато него обират, плаче. Казвам: „Ти не си научил философията на живота. Защо когато ти обираш съседа си, се смееш, а когато теб обират, плачеш?“. Виждал съм и такъв случай: събират се няколко души, напият се добре и някой ги обере; после казват: „Снощи се напихме и ни обраха, но повече няма да пием“, смеят се и разказват как са се напили.

Всички хора се стремят към Истината и говорят за нея. По какво познавате хората, които са намерили Истината? По единството в техните възгледи. Кажеш ли, че

това не можеш да търпиш, а онова търпиш, ти не живееш в Истината. Каквото прави оня, който живее в Истината, е еднакво валидно за всички. При това положение, ако аз мисля по един начин, и вие ще мислите по същия начин. Следователно, ако постъпвате в едно училище и мислите, че като ядете и пиете, аз съм длъжен да плащам, сте на крив път; нито аз имам право да ям и да пия, а вие да плащате за мен. И това не е лошо, но с плащане нищо не се постига.

Учителят трябва да предаде своята лекция, но ако учениците не я заучат, нищо не се постига. Аз зная причината някои хора да не учат. Казвате, че светията е нещо повече от Учителя; зависи за какъв светия се говори. Има светии, които прекарват по 20 години в пустинята, но са недоволни от себе си; хората гледат на тях като на светии, но те чувстват, че нещо им липсва. Истинският светия знае условията на живота и лесно се справя с тях; той казва: „Когато нещата са направени по Бога, Учителят е на мястото си. Той иде на Земята да предаде Божественото учение. Когато нещата не са направени по Бога, Учителят няма място между хората“.

Когато вършим Божията Воля, Бог живее в нас. Когато не вършим Волята Му, Той не е между нас. Може ли човек да има успех в живота си, ако Бог не е в него? Може ли хората да успяват, ако Слънцето никога не изгрява? Тяхната съдба е решена: без Слънце животът е живот на вечен покой, на мрак и студ. Когато Слънцето изгрява, в човека има всички възможности за развитие. Ти си пил цели 20 години, но един ден, когато Слънцето на твоя живот изгрява, решаваш да се откажеш от пиянството. Отиваш в кръчмата и казваш на кръчмаря: „Дай ми една чаша вино!“. Вдигаш чашата нагоре и казваш: „Досега аз ти служих, а ти ми беше господар. Отсега нататък ти ще ми бъдеш слуга, аз ще ти бъда господар“. Нека кръчмарят знае, че има човек пред себе си.

Дължиш 20 000 лева, казваш: „След десет дни ще ти ги платя“; каквото кажеш, това правиш – след десет дни изплащаш дълга си. Това е характер. Скарваш се с някого,

но казваш, че след пет дни ще се примиришь; ако наистина се примиришь след пет дни, ти си човек с характер, но ако не се примиришь и още повече развалиш отношенията си, ти не разбираш живота. Казваш: „Няма да му простя“. Как да не му простиш? Представи си, че той носи една торба със златни пари, сърцето му се отвори към теб и ти даде от това злато – няма ли да му простиш? Какво показва това?

Сега, като ме слушате, ще кажете, че сте ме разбрали. Ако наистина сте ме разбрали, ще ви подложа на изпит. Ще дам изпита първо на някоя сестра. Ще накарам всички да ѝ говорят лоши думи и да я оплюят. Ако понесе това спокойно, сякаш нищо не става, тя ме е разбрала. Тя трябва да гледа спокойно на изпита и да каже: „Ако това, което правите, е добро, да дойде и върху вас“. Ако не е добро, то иде за изпитание. Това са ежедневните несгоди в живота.

На повечето хора работите им не вървят. Някой човек прави това, онова, но всичко му върви назад, наричат го невежа, неспособен. Той напише едно съчинение, второ, но пак не го харесват. Той си въздъхне, след време пак напише нещо. Среща го една красива мома и дава добра критика за него – с това изпитанието му свършва. Такива примери има много в живота. Не че плюенето е необходимо, но то иде само по себе си.

Имате един приятел. Как трябва да се отнасяте с него? Да не проявявате никакви слабости. Отношенията ви трябва да се определят отвътре, трябва да разбирате вътрешния закон. Вашите слабости идат отвътре, а не отвън, отвън вие сте силни, а отвътре сте слаби. За да имате вътрешна стабилност, трябва да дойдете до Божествения център на живота. Казваш: „Дали съм прав, или не, не зная. Как трябва да постъпя – не зная“. Ще те поставят на изпит, да разбереш доколко си прав. И Христа поставиха на изпит, за да видят колко е търпелив: плюха Го, ругаха Го. Каква мисъл имаше в ума Му? Той гледаше тихо и спокойно на всичко, гледаше как римските войници се подиграват с Него. Той разреши една от най-мъчните задачи.

Изпитанията, през които мина Христос, ще се наложат и върху вас. Три дни бяха големите страдания на Хри-

ста и на третия ден възкръсна. Той мислеше право и затова разреши въпросите чрез възкресението. След това каза: „Даде ми се всяка власт на Небето и Земята“. Всяка власт, която не е минала през най-големи изпитания и страдания, не е никаква власт. Като минеш през големи изпитания, тогава ще разбереш това, което Христос е разбрал. Ще ти се даде в живота всяка власт на Небето и Земята, но тогава няма да бъдеш такъв, какъвто си сега. Христос казва: „Идете и проповядвайте Моето учение!“. Кое учение? Учението на Любовта. То е едно от най-опасните учения, няма по-опасно нещо от учението на Любовта, от учението на Мъдростта и от учението на Истината.

Любовта е опасна, защото в нея ти или ще живееш, или ще умреш; в Знанието и в Мъдростта или ангел ще станеш, или ще оглупееш; в Истината или свободен ще станеш, или роб. Мислите ли, че оня, който проповядва, е разрешил въпросите? Ако разрешиш правилно въпроса за Любовта, ти ще имаш живот, иначе ще умреш; ако разрешиш правилно въпроса за Знанието, ще имаш светлина в ума си; ако разрешиш въпроса за Истината правилно, Свободата ще дойде. Това са резултати, които зависят от правилното разрешаване, което ти ще дадеш в себе си. Не е важно какво разрешаване ще дадат другите, но ти сам трябва да разрешиш своите въпроси. Сега аз не ви казвам да оправите целия свят; вие трябва да разрешите задачата, да влезете в съгласие с Битието.

Всичко съдейства на човека да тръгне в правия път, да мисли право. Вие мислите неща, за които никога не трябва да мислите. Каква е вашата молитва? Искате един килограм домати, два – ориз, захар, после обувки, дрехи, шапка, добра и красива жена; жената иска мъжът ѝ да бъде учен; владиката подава заявление за едно добро място. Това са все заявления до Господа. Искай само това, което ти трябва. И тия неща са потребни, но са второстепенни. Всеки човек трябва да бъде облечен, но хубавите дрехи са за умния. Ако глупавият е облечен с хубави дрехи, разбойници ще му ги свалят от гърба. За глупавия човек богатството е нещастие и Любовта е нещастие. Ако в заключение на всичко ти разпериш опашка като пуяка

и се опреш с криле на земята, искаш да кажеш, че човек трябва да бъде свързан и със Земята, и с Небето. През крилете минават енергиите на Земята.

Когато сте неразположени, намерете един пуяк и наблюдавайте как той разперва опашката си, как се допира с крилете си до земята и как проточва носа си – вашето неразположение ще се смени. Никаква философска или научна книга не ще измени състоянието ви така, както тоя пуяк. Той иска да ти каже: „Ако ти не разрешиш правилно въпросите, ще станеш като мен, но ако ги разрешиш, ще се повдигнеш“. Пуякът е символ. Носът е символ на човешката мисъл. Пуякът казва: „Аз не мога да разперя крилете си нагоре, но мога да ги допра до земята. Виж, опашката си разпервам, тя заема съвсем друго положение, ъглите ѝ са други“. Перата на опашката могат да вземат перпендикулярно положение нагоре. Пуякът иска да каже: *За да излезеш от обикновеното си състояние, ти трябва да изменяш постепенно своето движение*. Съществото, което живее в пуяка, е интелигентно, то е като стрелочник. Като се доближиш до него, повдига опашката си, спуска носа си и казва: „Ако си ме разбрал, добре; ако не си ме разбрал, не е добре за теб“.

И тъй, станете проводници на Божественото учение. Растенията и животните са също проводници на Божественото учение. Ако разбирате това, ще се ползвате от живота. И реката е проводник на Божественото учение – ако разбираш тази река, ти ще се ползваш от нейната сила. Достатъчно е да се спреш съзнателно пред едно дърво, пред един извор, за да разрешиш задачата си правилно. И при камъка да спреш, ще придобиеш една нова идея; ако знаеш на кое място на камъка да стъпиш, ще придобиеш една нова идея.

От това гледище всички камъни, растения и животни са формули в Природата. Течението на реките, веенето на вятъра, движението на облаците, предаването на слънчевата светлина – това са образи, чрез които се проявява Разумното в света. Ако не разбираш това, ти мислиш, че всичко е произволно; не, ти живееш между ангелите. Ако

работата ти се обърква, иди да видиш как изгрява Слънцето – ако небето е чисто, без никакви облаци, ще знаеш, че твоята работа ще се оправи. Като дойде пролетта и видиш, че растенията оживяват, знай, че и твоята работа ще се оправи. Като видиш един чист извор, знай, че и твоята работа ще се оправи. Като поемеш чистия въздух, кажи: „Моята работа ще се оправи“. Когато светлината те озари, кажи: „Моята работа ще се оправи“. Кажи: „Всичко в Природата ми говори, че моята работа ще се оправи“.

Слънцето, което изгрява, е език на Разумната природа. Вятърът, който вее, водата, която тече, растенията и цветята, които цъфтят – това е езикът на Разумната природа. Всичко е резултат, но зад тоя резултат се крие нещо разумно. Срещаш една млада мома, която ти се усмихва; като видиш усмивката ѝ, става ти приятно. Гледай така и на вятъра – той е красива мома, която иде да ти повее. Благодари, че покрай многото работа, която има, тя е дошла да ти повее, т.е. да ти се усмихне. Тя не е дошла само за теб, тая мома е благородна – дошла е да свърши една работа и да си отиде. Като я видиш, кажи: „Моята работа ще се оправи“.

Помни: ако не обръщаш внимание на малките работи, не можеш да разрешиш задачите на своя живот. Тези въпроси, които сега разрешавате, са нищо в сравнение с онези, които предстоят да разрешавате. Досега вие сте били едно малко растение, на което отсега нататък предстои да расте, да цъфти, да връзва плод и да зрее. Като дадете плод, всеки ще се спира пред вас и ще казва: „Хубаво е това дърво, хубави плодове дава“. Ако всяка ваша мисъл, всяко чувство и желание, всяка постъпка даде плод, Разумните същества ще се спират пред вас и ще ви се радват.

Така, както хората сега разрешават въпросите си, те ще останат неразрешени – защо? Старите дрехи не разрешават въпросите, мухлясалото жито не разрешава въпросите, консервите не разрешават въпросите – старите идеи не разрешават въпросите, Новото ги разрешава. Прясното житно зърно носи живот в себе си; светлината, която слиза отгоре, носи живот в себе си; новите мисли, новите

чувства и постъпки, които сега идат, носят живот в себе си. Старото, миналото е изиграло вече своята роля. Какви сте били в миналото не е важно; какви сте сега – това е важно.

Когато говорим за Новото, ние разбираме живота на сегашното поколение – онова, което трябва да направим сега. И вие още днес трябва да възприемете Новото, за да прогресирате; не го ли приемете, никакъв прогрес не можете да имате. Докато се държите за старото, ще бъдете в обикновения живот на падане и ставане, а в това няма никакво разрешение. Да падате и да ставате – това не е никакъв живот; да се качи и да слезе листът от дървото – това не е никакво разрешение.

Казвам: вие трябва да намерите една изключителна идея за разрешаване на изключителните условия на живота. Ако трябва да се усмихнеш на някого, това е едно изключително положение. Ако не можеш да дадеш правилно разрешение на усмивката и на човешкия поглед, нищо не си научил. Усмихва ти се един човек – трябва да знаеш защо ти се усмихва, какво иска да ти каже. В усмивката, в погледа е скрита Разумността. Животът се усмихва. Любовта се усмихва на всички без изключение – ако мислиш, че само на теб се усмихва, ти си на крив път; ще видиш, че утре на друг ще се усмихне. Когато някой се усмихва, аз се радвам, защото тази усмивка е за Небето и за Земята, за светлината, за въздуха и за водата; тази усмивка е подобна на утринния зефир на Зората, тя е най-хубавата усмивка.

Казвам: усмивката не разрешава всичко, но тя увеличава човешкия капитал. Ала с капитала, с който разполагате, никаква банка не можете да отворите. Ако го превърнете в звонкови пари, той представлява нищожна сума. Вие считате, че някой е добър, свят, но като превърна неговия капитал в звонкови пари, виждам, че разполага с нищожни средства. Ако един българин милионер отиде в Америка и превърне своите милиони в долари, ще бъде обикновен богаташ – американецът ще се усмихне на това богатство. Казват за някого, че е гениален. Зависи от мястото: ако е в България, може да е гениален; ако е на

друго място, гениалността му е обикновена; ако отиде на Небето, там минава за посредствен човек.

Щедрост се иска от вас. Ако сте богати, давайте чисто, безкористно. Един свещеник на Задушница запитал селяните:

– Братя християни, виждате ли ме?

– Само калимявката ти виждаме.

– Идната година съвсем да не ме виждате.

Защо виждали само калимявката му? Защото пред него имало могила от хлябове и краваи. Вие трябва да бъдете толкова щедри, че и калимявката на свещеника да не се вижда. Ако го виждат цял, селяните не са щедри, нищо не дават. Когото не виждате често, дава повече от оня, когото често виждате. Една мома ти пише от Америка; ти не я виждаш, но много получаваш от нея, а който я вижда често, малко получава.

И тъй, на онези, с които често дружите, на тях ще давате. Онези, които не идват често при вас, те ще ви дават. Следователно онези идеи, които често ви посещават, са живи, те черпят от вас. Необикновените идеи, които рядко срещате, които рядко ни посещават, те ви дават нещо. Всеки, който иска да стане истински човек, трябва да има поне една необикновена идея; само необикновените идеи внасят Новото в света. Всеки човек има обикновени идеи, но необикновените рядко го посещават – те носят известен приход за него. Аз наричам тези идеи изключителни; те идват при изключителни условия, те внасят Новото в света. Изключителната идея не си служи с думи и не обяснява нещата. Тя идва рядко, но е ценна по своето съдържание и смисъл. Трябва да работиш 20-30 години наред, за да намериш една изключителна идея. Тя носи голямо богатство в себе си.

Проявената Божия Любов, проявената Божия Мъдрост и проявената Божия Истина носят пълния Живот.

39. лекция, 7 септември 1932 г., София, Изгрев

ЛЮБОВ КЪМ БОГА

Ще прочета 13-а глава от Евангелието на Матей, от стих 4 до стих 53.

Всички хора говорят за живота, но разбиранията им са различни – колкото хора, толкова разбирания. Много от тях са подобни на разбиранията на оня, който суши хляб, за да има за дълго време, да се осигури. Днес суши хляб, утре суши и постоянно го складира, да се запази. В края на краищата животът му се обезсмисля. Какво ще му допринесе сухият хляб? Както сухият хляб убива апетита на човека, така и много от сегашните разбирания на хората за живота обезсмислят тяхното съществуване. Учените казват, че в бъдеще ще се приготвят особени пилюлчета, които ще заместят хляба и другите храни, и смятат, че по тоя начин ще улеснят живота. Колкото сухият хляб улеснява живота, толкова и пилюлчетата ще го улеснят. Колкото разбиранията на хората улесняват живота им, толкова ще помогнат и пилюлчетата.

Знание е нужно на човека, за да преобразува сухия хляб, да го направи годен за ядене. Ще вземеш вода, ще натопиш хляба и той ще омекне. Какво ще правиш, ако нямаш вода? Понеже разбиранията на хората са различни, едни от тях ще се хранят със сух хляб, други – с пресни плодове. Те взимат плодовете направо от дърветата и всеки ден имат прясна, чиста храна. Има ли смисъл да пазят храната си?

Съвременните хора се различават и в разбиранията си за Доброто. Затова някой казва: „Едно време бях добър, сега не съм, в бъдеще пак ще стана добър“. Това е неразбиране на Доброто, неразбиране на живота. Като не разбираш живота, не се ли питаш на какво се дължи вътрешната връзка между хората? Доброто ги обединява, то ги свързва и създава известна близост между тях. Не се ли питаш защо искаш да те обичат и защо обичаш? Някой

път искаш да направиш добро, но се въздържаш, страхуваш се да не изпаднеш в противоречие. Казваш: „Вместо аз да страдам, по-добре другият да страда“ и така се отказваш от доброто. Когато страдаш, ти разбираш своето страдание; дойдеш ли до страданието на ближния си, по-малко разбираш.

Истинският морал изисква да разбираш страданията и радостите на ближния си толкова, колкото и своите. Ако разбираш себе си повече от другите, ти живееш в обикновения човешки морал. Стремиш се към нещо и казваш: „Ако постигна своя идеал, от мен ще стане човек“, но не ти се дават условия за това и оставаш обикновен човек. При обикновения морал се дават посредствени условия на човека. Друг е въпросът, ако той живее по високия морал – там се дават богати условия, дават му се възможности да постигне своите желания.

Какво представлява човек? Неизмътено яйце, в което се крият всички негови възможности. За да се прояви, яйцето трябва да се сложи при условия да се измъти. Защо е затворен човек в яйцето, защо трябва да се поставя при условия да се прояви, т.е. да се измъти? Само така той влиза в нова фаза на живота и се явява в нова форма. Ала не всяко яйце, поставено под квачката, се излюпва. Не всички човешки желания са постижими – едни се излюпват, а други не се излюпват. За да се излюпят, човек трябва да спазва всички външни условия, да поддържа нужната температура и светлина. Ако излюпването стане навреме и правилно, след това трябва да се следи за развитието на желанията.

Измътването на яйцето има отношение към проявите на човешката мисъл. Следователно не е достатъчно само да мислиш, но мисълта ти не трябва да бъде тревожна. Защо ще се безпокоиш какво ще стане с теб? Тоя въпрос е разрешен – иди на гробищата и ще видиш какво ще стане. – „Кога ще стане това?“ Когато и да е: като започнеш от първата година на своя живот и дойдеш до 120 години, един ден все ще стане – ще отидеш на едно място, където се разрешават всички въпроси. Ще кажеш, че има друг

свят; това не е важно. Докато си на Земята, за теб е важно, че ще отидеш някъде, където отиват всички хора. Въпреки това човек копнее, желае, стреми се, сякаш ще живее вечно. При това той предпочита радостта пред страданието – защо? Защото не разбира живота. Животът трябва да се разглежда от ново становище.

Има ли нещо лошо в събличането? Има ли нещо лошо в обличането? И едното, и другото са два важни, необходими процеса. Не е нескромно, че си се облякъл добре; не е скромност, че си облечен лошо. Казвате, че не е морално човек да се облича много хубаво, т.е. да се труфи. Какъв е моралът на Живата природа по отношение на облеклото? Ако се вгледате в млекопитаещите, виждате, че Природата ги е облякла в скромни, еднообразни дрехи; дойдете ли до птиците, до пеперудите, тя е облякла някои от тях в красиви, разнообразни дрешки – напъстрила ги е, накичила ги е толкова много, че човешкото око се губи в тая външна красота и разнообразие. Човек се чуди защо по отношение на едни същества е проявила всичката си щедрост, а спрямо други се е затворила толкова много. Тя е дала най-красивите дрехи на птиците, най-красивото лице на човека, най-хубавия ум на ангелите и най-доброто сърце на боговете. Най-силна воля има Бог, затова Той управлява света. Това е само за изяснение, да разберете нещата.

Това, което ви казвам за облеклото, за лицето, за ума, за сърцето и за волята, са разхвърляни думи, както и вие взимате числата разхвърляно и казвате: „Това е числото 5, а това е 10“. Какво означава числото 5 – пет единици. Но това число има различни степени. Ако напишете четири петици една след друга, те се различават както в качествено, така и в количествено отношение: 5555. Не е все едно да имате пет единици, пет десетици, пет стотици или пет хиляди. Кое от тия числа би желал да имаш: петицата в реда на единиците, на десетиците, на стотиците или на хилядите? Можем да отидем още по-нататък: да имаме петица в реда на десетохилядите, стохилядите и т.н. Числото 5 в една от тия степени може да спаси човека. Ако отидеш

при някой гадател, той ще ти каже например, че твоето щастие зависи от числото 5, взето в четвърта степен, и ти се чудиш какво означава това. Седиш умислен, недоволен от живота, нещастен, без пет пари в джоба. Някога си купил един лотариен билет, но си го забравил; дойде твоят приятел в дома ти и казва, че билетът ти печели. Веднага скачаш, обличаш се и отиваш да видиш колко печелиш; гледаш – сумата е голяма. Докато нямаше пет пари в джоба си, сега разполагаш с голяма сума. Това са пари. Това е красивата мома, към която трябва да бъдеш внимателен – ако не си внимателен, може да я изгубиш; тя има неустойчив характер и може да пристане на всеки, когото срещне по пътя си. По-неустойчиво нещо от парите няма, те са опасно нещо. Трябва да се молиш на Бога да не те напусне твоята красива жена; такова нещо са и парите.

Когато се говори за лошата жена, аз разбирам парите – по-лоша жена от парите не съществува. Казват: „Да те пази Господ от лоша жена!“. Превеждам: да те пази Господ от парите! Те имат отношение към външния живот на човека, но не и към вътрешния. Не допускай парите да влязат в ума ти, в сърцето ти или във волята ти – защо? Защото те развращават. Само по себе си златото е устойчиво и неизменно, но и то внася съблазън в човека. Казваш, че парите са глупаво нещо. Така е, парите нямат никаква интелигентност, но те могат да съблазнят и опорочат човека. Както лошата жена може да съблазни човека, така и парите съблазняват, даже по-страшно. За пари ти можеш да лежиш в затвор: откраднеш една голяма сума, но веднага те хващат, съдят те и те слагат в затвор, където пропадат всичките ти мечти. Готвиш се за министър, за председател на република, но парите те съблазнят и свършваш живота си в затвор.

Кое съблазнява човека? Коя е причината да не устоява пред парите? Неговото криво възпитание и разбиране. Той мисли, че ако се домогне до числото 555 000, пред него ще се разкрият всички възможности в живота. Зад числото 555 000 се крият много човешки мисли и желания: човек започва да си мисли как ще се облече, какъв вид ще има,

как ще се представи пред обществото, какво ще говорят хората за него и т.н. Едни ще гледат на него като на благороден човек, но други ще го осъдят. Не всички хора се съблазняват от парите, но мнозина не се познават, не знаят доколко са устойчиви. Те казват, че хората трябва да бъдат добри, да живеят братски, да се обичат, да се жертват един за друг; лесно се говори, но като дойдат до изпълнение на казаното, отстъпват.

Питам: обичали ли сте вие, да знаете какво нещо е Любовта? Обичали ли сте всички хора, да знаете как се издържа на това? Правете опити в Любовта, прилагайте я, да видите колко сте силни. Преди години бях във Варна. В стаята, където живеех, дойде отнякъде една мишка, която редовно напипваше хляба и започваше да гризе. Където и да го криех, все го намираше; както и да разговарях с нея, тя не взимаше под внимание думите ми. Не е въпрос, че яде от моя хляб, но остават следи от нея, при това тя взимаше хляб без позволение – готов бях да ѝ дам и повече, отколкото сама взима, но да иска позволение. Тя не разбираше, че мога да ѝ причиня голямо нещастие. Един ден я хванах и започнах да разговарям с нея; тя трепереше от страх. Казах ѝ: „Знаеш ли, че животът ти е в опасност? Аз мога да направя с теб каквото искам, но ще те оставя да живееш“. Отворих прозореца и я пуснах на покрива върху керемидите. Тя бързо се скри някъде и повече не влезе в стаята ми.

Казвам: така постъпват всички хора по отношение на Разумната природа. Те престъпват нейните правила, вършат неща без нейно позволение и един ден тя хваща някого с ръката си, а той цял се разтреперва. Тя му казва: „Знаеш ли, че животът ти е в моите ръце? Но от мен да мине“ – пуска го на свобода и той престава да върши неща против волята ѝ. Тя му казва: „Мястото ти не е тук“; това значи: не трябва да живееш при условия, в които животът ти е в опасност.

Казвате: „Какво трябва да правим тогава?“. Намерете правилен начин за разрешаване на въпросите в живота. Има един начин, който разрешава една трета от въпроси-

те; има начин, който разрешава две трети от въпросите; има начин, който разрешава три трети от въпросите, т. е. всички въпроси – той е начинът на единицата. Заключава се в две думи: „Възлюби Господа!“.

– Какво трябва да правя?

– Възлюби Господа!

– Болен съм, страдам.

– Възлюби Господа!

– Беден, нещастен съм.

– Възлюби Господа!

Това е формула, в която се крие кардиналното разрешаване на всички въпроси. Който може да приложи тази формула в живота си, всичките му работи се нареждат добре. Защо хората не успяват в живота си? Защото не прилагат формулата *Любов към Бога*. Те и до днес прилагат старата формула: *Любов към себе си*. Едно време хората са живеели като животните в стада, в големи общества – това е една трета разрешаване на въпросите; те и до днес още живеят на стада, на чарди – прилагат любовта и към ближния. Човек е дошъл и до любовта към себе си. Време е вече да приложи Любовта към Бога и с това да разреши всички житейски въпроси; това значи да виждаш Господа навсякъде, да съзнаваш, че Той присъства във всички живи същества.

Казваш: „Велика опитност имам, намерих Господа“. Щом се намериш пред известно изпитание, започваш да се колебаеш. Ти се разколебаваш в това, което сам си разрешил, и казваш: „И Бог е като хората, Той не ме обича“. Това е човешка мисъл. Какви са отношенията на Бога към човека никой не знае; това не е важно, за теб е важно ти да обичаш Бога. Аз мога да говоря много за Любовта към Бога, но искам да чуя нещо от вас. Две хиляди години вече, откакто вие прилагате формулата *Любов към себе си*. Искам да ми кажете какво значи да обичаш себе си, искам да ми кажете и защо понякога човек не обича себе си. Как е възможно да обичаш себе си и при известни изпитания да се самоубиеш? Как е възможно да обичаш себе си и да се оставиш да те заробят?

Под *да обичаш себе си* аз разбирам да разрешиш всички мъчнотии в живота си с Любов. Да обичаш себе си – това значи да разрешиш въпроса с ближния си, да го възлюбиш като себе си. Който е разрешил тоя въпрос, минава за учен, но не като онзи, който казва, че разстоянието между Земята и Слънцето е около 92–93 милиона мили. Не е все едно дали това разстояние е 92, или е 93 милиона мили – един милион мили разлика не е малко. Даже и изчисленията на учените за бързината на светлината не са точни. Да знаеш точно бързината, с която се движи светлината, това значи да разрешиш един важен въпрос. Истинската наука изисква точни изчисления. Истинският живот изисква точни разбирания.

Сегашните хора говорят за Любовта, без да имат точно разбиране за нея. Те не знаят какво нещо е тя. Стиснеш ръката на някого, но той е недоволен от теб – защо? Стиснал си го повече, отколкото трябва; взел си от него повече, отколкото трябва. Понякога стискаш по-малко, отколкото трябва – взел си по-малко, дал си повече. И в даването, и във взимането трябва точност. Птиците и млекопитаещите също прилагат стискането като метод на Любовта. Птицата хваща жертвата си между клюна и краката си и започва да я стиска, докато я удуши; в първо време я глади, милва, докато я задуши и изчезне от краката ѝ. Това са целувките на животните, такива са целувките и на хората; с такива целувки нищо не се разрешава. Докато не целунеш човека, лесно се разбираш с него; щом го целунеш, всякакво разбирателство изчезва. Мислете върху тоя въпрос, сами да се убедите в истинността на моите думи.

Любовта на сегашните хора е материалистична. Те се обичат, когато имат пари. Щом момата даде 25 000 долара на момъка, любовта се явява между тях – те стават топли и си разменят целувки; ако няма пари, и двамата са студени. Парите създават условия да се обличат добре, да се разхождат с автомобил, да живеят в хубава къща, да се хранят добре. Докато единият не дава правилно, а другият не взима правилно, никакво разбиране, никаква любов

не съществува между тях. Ако целувките се определят от парите, това е търговия. Ще целуваш по един път на ден, за да получиш 25 000 долара; ако целуваш по три пъти на ден, ще получиш 75 000 долара. Ти ще богатееш, а другият ще обеднява – каква философия има в това? Търговия, нищо друго. След това оня, който е целувал, ще дава, а другият ще взима.

Любовта е безкористна. Като любиш, ще даваш и ще взимаш без пари; като любиш, ще лекуваш и ще помагаш без пари. Любовта на сегашните хора е любов на взимане и даване. Ако даваш, очакваш да получиш; ако получиш нещо, другият очаква да вземе; направиш нещо, очакваш да те възнаградят. И това не е лошо, но не е правилно. Даваш една целувка и получаваш 25 000 долара – това е продажна любов, която коства понякога живота на човека. Целунеш един човек, но се оказва, че той е прокажен; получиш 25 000 долара, но излагаш живота си на смърт. Това става навсякъде в света – ти забогатяваш, заемаш високо обществено положение, ставаш знатен, но в замяна на това придобиваш отнякъде проказа. Какво става с теб? Постепенно губиш своята интелигентност, своя светъл ум и животът ти се обезсмисля. Днес и млади, и стари се оплакват, че животът им се е обезсмислил. Не казвам, че обществеиият строй е напълно виновен за това; донякъде и той е виновен, но има още много външни и вътрешни причини, които заблуждават човека и го правят нещастен.

Ново, разумно разбиране е нужно на човечеството. Обществата и народите се нуждаят от нов строй, при който всеки да е готов да дава по 25 000 долара, а не да очаква да получи. Давайте, без да очаквате възмездие. Докато има хора, жадни за целувки, това показва, че те са бедни и очакват да получат нещо. Щом няма кандидати за целувки, хората са богати, никой не се нуждае от пари. Имаш пари, но няма кого да целунеш – лошо ли е това? Аз взимам целувката като идея, като символ на нещо, а не в буквален смисъл, както днес я разбират. Всеки човек е целувал, но вижда голямото различие между умствената целувка

и действителната. Кой момък или коя мома, като целуне, не си казва: „Не е това, което си представях“. Под *целувка*, в красивия смисъл на думата, разбирам онова, което повдига падналия, лекува болния и възкресява умрелия. Можеш ли да целунеш така, ти си целунал по Божествен начин; не можеш ли да целунеш така, никога не целувай. Хората разменят Божествената монета с човешката, затова са я обезценили.

„Възлюби Бога!“ е казано в Писанието. Ако можеш да разрешиш всички мъчнотии в своя живот, както и в живота на цялото човечество, ти си възлюбил Бога, ти влизаш вече в Новия живот. Не е достатъчно само да говориш за Любовта, но трябва да живееш в нея. Не е достатъчно само да посрещаш изгряващото Слънце, но трябва да се ползваш от неговите енергии. Ако между енергиите на Слънцето и енергиите на твоя организъм става правилна обмяна, ти всякога ще бъдеш здрав; щом си болен, това показва, че обмяната не е хармонична. Който вярва в теорията за прераждането, казва, че като дойде втори път на Земята, ще постигне всичко, което сега не е могъл. Може да дойде пак на Земята, може и да не дойде; или – може да дойде и нищо да не придобие. Какъв смисъл има да посетиш десет пъти концерта на някой велик музикант, а в това време да се превиваш от болки в стомаха? Има смисъл да слушаш великия музикант, ако стомахът ти е абсолютно здрав. Има смисъл да се прераждаш, ако всеки ден учиш и придобиваш нещо ново.

И тъй, Новото учение изисква здрави хора, само здравият може да схване идеите му. Какво представлява Новото учение – малцина знаят. Какво е проповядвал Мойсей, какво е проповядвал Христос също малцина разбират. Днес има условия да разберат и Мойсей, и Христа. Казват: „Христос ще оправи света“.

Казвам: светът ще се оправи, когато хората възлюбят Господа. Има един свят, който е оправен, но човешкият свят още не е оправен и време е да се оправи. Да се оправи светът значи да се разрешат правилно всички социални въпроси. Първият въпрос, който трябва да се разреши, е

въпросът за Цялото и отношението на частите към Цялото. Щом се разреши тоя въпрос, човек се освобождава от заблужденията и ограниченията на живота. Всички говорят за хляба като един от важните икономически въпроси. Да се разреши тоя въпрос означава да освободите само стомаха – това е частична свобода, а не обща, това е само една трета от Истината. Когато се разрешат всички въпроси, тогава ще се придобият три трети от Истината, т.е. Абсолютната свобода.

При разрешаване на въпросите мнозина излизат от своите желания и се стремят да ги реализират. За да реализираш едно свое желание, трябва да платиш два пъти повече, отколкото струва то; ако не си съгласен да платиш, трябва или да отстъпиш, или да отложиш реализирането му – такъв е законът. Който не иска да дава, трябва да е готов да отстъпва. Има известни желания в човека, които не се поддават на външно разрешение. В човека се явява вътрешен спор, докато най-после реализира тия желания, т.е. намери изходен път.

Например ти си женен, жена ти е тежко болна, децата ти следват в странство, а нямаш пари, не можеш да посрещнеш нуждите си. Чудиш се какво да правиш, откъде да вземеш пари; спомняш си, че един твой познат ти дължи известна сума, но не мисли да я връща. Ти казваш: „Ако го дам под съд, ще получа парите си и ще си помогна. Но как ще го дам под съд? Аз вярвам в Бога, зная, че не трябва да давам брата си под съд“. В теб се явява вътрешна борба – мислиш за жена си и за децата си, но мислиш и за Бога. Най-после решаваш въпроса в полза на твоя познат, отказваш се да водиш дело против него. Казвам: много от вашите спорове са все от такъв характер – ти се бориш в себе си в чия полза да разрешиш даден въпрос: в полза на Господа, на жена си, т.е. на своя ближен, или на себе си. Трябва да се откажеш от желанието си да дадеш брата си под съд – това е правилно разрешаване на въпроса.

Един човек услужил на свой познат с хиляда лева, които трябвало да му се върнат в скоро време. Случило се, че познатият не могъл да върне парите навреме, но

кредиторът му се намирал в затруднение, имал нужда от пари. Той си мислел: „Да дам под съд своя длъжник – не мога. Какво да правя? Как да си помогна, откъде да взема пари?“. Най-после решил да не дава под съд своя познат и потърсил друг начин да посрещне нуждите си. След време неговият познат забогатял много, станал милионер. Той си спомнил, че дължи хиляда лева, и от благодарност към своя другар отишъл при него и му предложил сто пъти по-голяма сума от дължимата. Ако беше го дал под съд, положението му щеше да се затрудни; понеже видя пример на Божествено разрешаване на въпроса, и той постъпи по същия начин.

Закон е: постъпи по Божествен начин, за да ти отговорят със същата мярка. Това подразбира стихът: „С каквато мярка мериш, с такава ще ти се отмери“. Казвам: изпълнявайте Божията Воля доброволно, а не чрез насилие. Например в нашата градина има няколко праскови. Много братя и сестри минават покрай тях, погледнат ги, но не вдигат ръка да си откъснат – морал имат, знаят, че това е благо за всички. Те не са работили за тях, следователно нямат право сами да късат праскови. Други братя и сестри отиват за вода и като видят прасковите, посягат с ръка и си откъсват две-три направо от дървото – те са умни, искат чисти праскови. Децата не късат направо от дървото, но се навеждат и събират падналите; това е морал от страх – те се страхуват да не ги бие някой. Нито възрастните са прави, нито децата.

Човек трябва да се въздържа, да не взема от това благо, за което не е направил нищо. Вятърът, светлината, водата, въздухът са създали плодовете. Ако искаш да ядеш праскови, сам посаждай; не хвърляй костилките на земята, но ги посаждай. Ако в една градина има десет хиляди плодни дървета, всеки ще може свободно да си къса плодове. Божията Воля се заключава в това да работиш за общото благо, за да могат всички хора да се ползват от плодовете на твоята работа. Като работят всички така, изобилието ще дойде на Земята.

Посаждайте навсякъде семената на Доброто и тогава където минавате, ще има изобилно плодове. Изобилието ще разреши всички въпроси. Любовта носи и изобилието; тя казва: „Благото на едного е благо за всички“. Ако имам всичко в изобилие, трябва да помисля и за обкръжаващите, имат ли и те това изобилие. Защо трябва аз да живея в изобилие, а другите да нямат насъщния хляб? Ще ям скромна, проста храна, за да има за всички. Тази е основната идея, от която трябва да се ръководят всички хора. Благото, което иде от Бога, е общо. Човек трябва да бъде разумен, да знае как да разпределя благата на живота, ала с един разумен човек светът не се оправя – всички хора трябва да бъдат умни, добри, справедливи и силни.

Аз имах една бяла дреха, върху която беше капнало малко олио. Какво ли не правихме, за да го изчистим: прахме дрехата с вода и сапун, със сода я прахме, но олиото не излезе. Най-после намазахме петното с хума, оставихме го да постои известно време и като изпрахме дрехата, петното се махна. Какво представлява хумата? Закон за самопожертване.

Прилагайте закона за самопожертването доброволно, не само веднъж, но много пъти. В тоя закон се крие разрешаването на всички въпроси. Той ще изчисти всички петна в живота ви, той ще изличи всички ваши погрешки и престъпления. За прилагането му не се изисква голяма философия – с малко хума се свършва много работа.

Само Божията Любов носи пълния Живот.

40. лекция, 14 септември 1932 г., София, Изгрев

ПРИЛОЖЕНИЯ

ОБЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ

[1] **Симаптична (или симпатикова) нервна система** – дял от вегетативната (автономна) нервна система. Най-големият нервен сплит на симпатиковата система е слънчевият възел, наричан още стомашен мозък.

[2] **Пати, Аделина** (1843-1919) – една от най-популярните оперни певици на всички времена. Творческото ѝ дълголетие е забележително – цели 56 години. Дебютира едва 18-годишна в *Ковънт Гардън*, в операта „Сомнамбул" на Белини, и веднага се превръща в сензация. Триумфира на най-големите световни сцени: в Брюксел, Париж, Санкт Петербург, Милано, Монте Карло, Мадрид. Известна е и с изключителната си музикална памет – тя научавала ролите си след само двукратно изпяване на партитурата.

[3] Евангелие от Йоан, 8:7.

[4] ***Обществена безопасност*** – отделение на българската полиция, създадено през 1907 г. по Закона за столичната полиция. Първоначално е едно от трите отделения към Канцеларията на софийския градоначалник, през 1919 г. се обособява като самостоятелно отделение, а от 1925 г. е преобразувано в отдел *Държавна сигурност* с пет бюра. След 1945 г. е наследено от комунистическата *Държавна сигурност*.

[5] **„… както разкарваха и мен 11 дни…"** – Учителя визира събития, свързани с дознанието, образувано през периода септември-декември 1930 г. по повод преписка между слатинския енорийски свещеник, Община Слатина, Софийската митрополия, Светия синод и Министерството на външните работи и изповеданията, настояваща за „отчуждаване лагера на дъновистите от Борисовата градина в София".

[6] **В Синодалното издание на Библията от 1993 г.** съвременният превод на тия стихове е: „Но с твоите грехове си Ме затруднявал; с твоите беззакония си Ме отегчавал".

[7] **В съвременен превод**: „Понеже си скъп в очите Ми, многоценен, и Аз те възлюбих".

[8] **Женският въпрос** – визират се политически, икономически, социални и други движения, обединени под общата номинация *феминизъм*, които се борят за свободата и равноправието на жените в обществото.

[9] **Илия** (9 в. пр. Хр.) – еврейски пророк, библейски персонаж от Стария завет (Трета и Четвърта книга *Царства*, Втора книга *Паралипоменон*, Книга на Малахия). Името му се споменава и в Новия завет, Талмуда, Корана и различни фолклорни предания на християнски и мюсюлмански народи. Мисията му е да върне увлеклите се в идолопоклонство към Единия Бог. За ревностната му служба, според библейския разказ, Бог изпраща огнена колесница, която го възнася към Небето. На него принадлежи прочутата фраза „Никой не е пророк в родината си".

[10] **Авраам** – според Стария завет един от патриарсите на еврейския народ. Първоначално името му е Аврам, което означава 'Велик баща', но Бог го кръщава Авраам – 'Моят Баща е възвишен'. Личността му е символ на непоклатима вяра и преданост към Бог. Господ го изпитва, повелявайки му да принесе сина си Исаак като свещена жертва, и Авраам не се поколебава, ала преди смъртоносния миг Всевишният оттегля желанието Си. Авраам е почитан и от юдаизма, и от християнството, и от исляма.

[11] **Питагор** (570-495 г. пр. Хр.) – най-известният от гръцките философи преди Сократ. Посветен в гръцките и египетските мистерии, пътешественик във Финикия и Вавилон, ученик на Заратустра; основава собствена школа в Италия ок. 530 г. пр. Хр. В учението си акцентира върху чистия начин на живот (за тая цел въвежда правила), прераждането на душата, красотата и хармонията, мистичната сила на числата. Разработва теория на музиката, въвежда в математиката т.нар. Питагорова теорема. Непосредствените последователи на Платон в Академията определят истинската философия като разгръщане на първоначалните прозрения на Питагор.

[12] **Вааловите пророци** – Ваал е древно финикийско божество, едно от главните божества във Финикия, Сирия и Палестина, на което пророците му са принасяли жертви, включително човешки. В *Изгубеният Рай* на Джон Милтън ваалите са група демони, последвали Луцифер в неговия бунт

срещу Бог. Като фразеологизъм *Служа на Ваал* означава ‘Стремя се към материални блага’.

[13] **Йов** – библейски персонаж от Стария завет, наричан още *Праведният Йов*, чиято житейска история е описана в *Книга на Йов*. Името му е символ на изпитание на вярата. Бог отнема всички негови блага – здраве, имоти, семейство, средства, ала издържал изпитанията, той получава обратно онова, от което е бил лишен.

[14] **Йон(а)** (ок. 800 г. пр. Хр.) – пророк от Стария завет, на еврейски името му означава ‘гълъб’. Син на вдовицата, у която е живял пророк Илия по време на големия глад. Съдбата му е описана в Трета и Четвърта книга *Царства*. Една от най-популярните истории, свързани с него, е тридневното му пребиваване в утробата на кит, в която оцелява с Божията помощ. Тази случка се тълкува като метафора и предобраз на тридневното пребиваване на Спасителя в гроба, „…в сърцето на земята три дни и три нощи” (Ев. М. 12:40).

[15] **Елисей** – юдейски пророк, ученик на Илия. При възнесението на своя учител получава неговия плащ и пророческата му дарба. Живял повече от шестдесет години след това, той проповядвал и извършил множество чудеса, описани в Трета и Четвърта книга *Царства*. Починал в дълбока старост в Самария, а легендата разказва, че продължавал да твори чудеса и след смъртта си.

[16] **Кабала** (qabbala – ‘традиция’) – еврейска система на мистицизъм и теософия. Последователите й вярват, че е била предадена на Мойсей на планината Синай. Основният й текст – *Зоар* – предлага достъп чрез инициране до мистериите за съществуването на Бога, за човешката съдба, за значението на заповедите. Трансцендентният Бог на равинския юдаизъм тук се проявява посредством десет Божествени атрибути, наречени ‘сефироти’, които в своята цялост представляват саморазгръщането и явяването на Бога в Космоса. В тях се включват мъжкото и женското начало. В Кабала злото се разглежда като следствие от космически разрив, а спасението на Земята е свързано с възстановяването на Божествения порядък. Човешкият род може да спомогне за реализирането на тази задача посредством знание, благочестие и следване на закона.

[17] **„Цвете мило, цвете красно”** – популярна в началото на XX век песен по текст на С. Тинтеров.

[18] **„Стоян си мами думаше”** – българска народна песен от Севлиевския район.

[19] **Милтън, Джон** (1608-1674) – английски поет, публицист, автор на лирични сонети, стихове, епични поеми, както и на публицистични текстове и памфлети в защита на Републиката на Кромуел. Образованието си получава първо в училището „Сейнт Пол”, а после – в Кеймбридж. Изучава класически езици, композира, пътешества из Европа. Най-популярното негово произведение е поемата *Изгубеният Рай*. Пише още *На Шекспир*, *За Реформацията*, *За образованието*, *Поемите на господин Джон Милтън*, *Самсон Борецът*, *Възвърнатият Рай* и др.

[20] **Шекспир, Уилям** (1564-1616) – английски поет и драматург, един от най-значимите автори в световната литература. Написал е 38 пиеси, 154 сонета, множество поеми. Характерни за творчеството му са способността да улавя и интерпретира най-тънките нюанси на човешката природа, блестящият език, респектиращата ерудиция. В негова чест Английският ренесанс е наречен Шекспиров период. Някои от най-популярните му произведения са *Ромео и Жулиета*, *Крал Лир*, *Макбет*, *Отело*, *Антоний и Клеопатра*, *Сън в лятна нощ*, *Укротяване на опърничавата*, *Дванадесета нощ*, *Много шум за нищо* и др.

[21] **Омир** (ок. VII в. пр. Хр.) – легендарен (според някои теории – митичен) древногръцки поет и аед. На него се приписва авторството на грандиозните епически поеми *Илиада* и *Одисея*, комическото произведение *Войната между жабите и мишките*, сборника *Омирови химни* и др.

[22] **Възможно е** Учителят да има предвид латинската сентенция *Cogito, ergo sum – Мисля, следователно съществувам*.

[23] **Кант, Имануел** (1724-1804) – немски философ, последният от класическата верига на Просвещението, включваща Лок, Бъркли и Хюм. Основните му трудове са *Критика на чистия разум* (1781 г. и 1787 г. – преработено издание) и *Критика на способността за съждение* (1790 г.). Поставя на преден план

темата за човешката свобода в мисъл, израз и проява, както и идеята за трансценденталния идеализъм. Дава начало на диалектическия метод във философията, развива учението за логиката, оказва значително влияние върху философията на идеализма и романтизма. От теориите му възникват школите на кантианството и неокантианството.

[24] **Бетовен, Лудвиг ван** (1770-1827) – немски композитор, диригент и пианист, един от трима виенски класици (заедно с Хайдн и Моцарт) и ключова фигура в музикалното изкуство в периода между класицизма и романтизма. Твори във всички съществуващи по това време жанрове: балет, музика за драматични спектакли, симфония, тържествена меса, вокален цикъл, соната, струнен концерт, обработка на народни песни, създава и една опера – *Фиделио*. Признат е за един от най-великите композитори в историята на музиката въобще.

[25] **Даниил (или Данаил)** – еврейски пророк, известен с изключително точните си предсказания и тълкувания на сънища и бъдещи събития. Библейската *Книга на Даниил* е разглеждана не само като религиозно, но и като философско и историческо произведение от редица автори (философи, учени, литератори) от древността до наши дни. Вдъхновява художници, композитори и поети. Обявена е за световното културно наследство.

[26] **Преди правописната реформа** от 1946 г. книжовната норма е изисквала редица думи в българския език да се пишат с т.нар. *краесловен ер (ъ)*, който не се произнася при изговарянето им.

[27] **Кампер, Петрус** (1722-1789) – холандски лекар, психолог, анатом, физиогномист, антрополог, палеонтолог, математик, скулптор, меценат, пътешественик. Един от пионерите в изследванията по сравнителна анатомия и палеонтология, изобретател на т.нар. мярка на лицевия ъгъл.

[28] **Давид** (1035-965 г. пр. Хр.) – юдейски цар, баща на Соломон и приемник на Саул. На Давид се приписва авторството на библейския текст *Псалми Давидови*. Считан за пророк от юдаизма, християнството и исляма.

[29] **Саул** – първият цар на Израил, чиято история е описана в Книга *Царства* от Стария завет. Известен е с изключителните

си сила, смелост и великодушие. Заради проявени от него нетърпение и неподчинение на Бога, както и заради направени жертвоприношения, пророк Самуил предрича отхвърлянето на управлението му. Последните му години са белязани от горчив сблъсък със сина му Давид.

[30] **Апис** – древноегипетски бог на плодородието, изобразява се като бик със слънчев диск. В някои периоди е бил почитан като бог, въплътил душата на Озирис. Апис е божеството закрилник на древния град Мемфис, което се превъплъщава в бял бик на черни петна, отглеждан в храмовете и балсамиран след смъртта си.

[31] **Данте Алигиери** (1265-1321) – италиански поет, писател, философ и политически мислител. Най-популярното му произведение е *Комедия*, наречено по-късно *Божествена комедия*, и е считано за кулминация в развитието на средновековната литература. Творбата е основополагаща за развитието на съвременния италиански език, затова често авторът е наричан Баща на италианския език. Известен и като Поета и една от Трите корони на Италия – Данте, Петрарка и Бокачо.

[32] **Шопен, Фредерик Франсоа** (1810-1849) – полски композитор и виртуозен пианист от периода на културното направление романтизъм. Подобно на Моцарт, той също е дете чудо – свири и композира от най-ранно детство. Творчеството му се счита за най-чистата форма на романтизма. Характерни за него са техническото съвършенство, изчистеният стил, мелодичното богатство и фантазия и естетичната хармония на звука. Създава многобройни произведения за пиано, опоетизира и драматизира танците мазурка, полонеза, валс и превръща скерцото в самостоятелно произведение. Пред неговия талант се прекланят композиторите Лист, Берлиоз, Шуман, Менделсон, поетите Хайне и Мицкевич, художникът Дьолакроа и редица други представители на културата.

[33] ***Отело*** – трагедия от Уилям Шекспир, писана около 1603-1604 г. Състои се от пет действия, написана е в бял стих и петстъпен ямб, като отделни места са в проза. Като основна тема в произведението се разглежда ревността и последиците ѝ като доминанта в човешките взаимоотношения.

[34] ***1001 нощи*** (ок. IX в.) – сборник с народни приказки от Близкия Изток и Южна Азия, съставен на арабски език през Златния век на исляма. В съвременния си вид произведението се формира в продължение на столетия с приноса на автори, преводачи и учени от Близкия Изток и Северна Африка, а генезисът на самите приказки може да се проследи до древните арабска, персийска, индийска, египетска и месопотамска литератури и фолклор.

[35] **Йосиф** – библейски персонаж от Стария завет, един от дванадесетте синове на патриарх Яков; животът му е описан в *Битие*, 37:50. Намразен от своите братя заради любовта на баща им към него и заради ясновидската му дарба, Йосиф е продаден като роб в Египет, където благодарение на способностите си успява да се издигне до званието „пръв след фараона" и да придобие огромно влияние. По време на неплодородните години среща братята си, дошли в Египет за помощ, и се помирява с тях. Историята на Йосиф е катализатор за създаване на редица художествени произведения в по-късни епохи – например четирилогията *Йосиф и неговите братя* от Томас Ман.

РЕЧНИК НА РЕДКИ, ОСТАРЕЛИ И ЧУЖДИ ДУМИ

благоутробие *остар*. *ирон*. Голям корем, символ на лакомия, прехранване.

букаи (тур. bucagi) **1**. Стоманена верига за спъване на кон. **2**. Окови за затворник.

всесъжение (рус. всесожжение) *остар*. **1**. Пълно изгаряне на жертвено животно. **2**. *прен*. Жертва.

ганглии (гр. ganglion ‘подутина под кожата’) **1**. *анат*. Нервни възли, снопчета от нервни клетки. **2**. *мед*. Малки твърди подутини.

гем (тур. gem) *диал*. Юзда.

гугла (лат. cucullus ‘качулка’) **1**. Островърха качулка на горна дреха. **2**. Островърх кожен калпак.

дам (тур. dam) *диал*. Обор.

даначе (от тур. dana ‘теле’) *диал*. Отбито от бозаене теле.

дисаги (гр. disaccos) Две съединени в горната си част торби, пригодени за носене през рамо или за поставяне на задния край на седло.

дървено масло *остар*. Зехтин.

звонкови пари (от рус. звонкий) Метални пари, монети.

капелмайстор (нем. Kapellmeister) Ръководител и диригент на оркестър на хор, предимно военен оркестър.

катраница *остар*. Малък съд за катран, който се окачва на колата.

кодрант (лат. quadrans) Медна римска монета, представляваща четвъртинка на римският ас; 3 денария.

контрибуция (лат. contribution) *юр*. Принудителни парични и натурални вземания, данък от населението на победена страна, който победилият събира; репарация.

копаня *остар*. Широк плитък съд от издълбано дърво.

малджия (от тур. mal ‘имот’) **1**. Който търси имот, зестраджия. **2**. Иманяр.

мертек (тур. mertek) *спец*. Греда, използвана за покривна конструкция.

наполеон (фр. napoleon d'or от собс.) **1**. Златна монета, обикновено от 20 франка, на която има образ на Наполеон I или Наполеон III. **2**. *прен*. Златна монета.

непреривен (от рус.) *остар*. Непрестанен, непрекъснат.

оканица (от тур. okka) *диал*. Съд, който съдържа една ока (1, 225 или 1,282 кг).

остен *остар*. Тояга с тънък железен бод за подкарване на добитък.

пертурбация (лат. perturbatio 'безпорядък') **1**. *книж*. Внезапна промяна, нарушаване на нормалния ход на нещата. **2**. *астр*. Изменение на траекторията на небесно тяло под въздействието на гравитацията на други небесни тела.

пехливан(ин) (тур. pehlivan от перс.) Борец.

пилюли (фр. pilule от лат. pilula 'топчица') *остар*. Лекарство на прах, приготвено като топчици за лесно гълтане; хапче.

повой *остар*. Дълга тясна лента или връв за връзване на повито бебе.

полез *диал*. Първо посещение през деня, за което се вярва, че носи сполука или несполука.

разтля (от тление) *остар*. Разлага се, изгнива.

реторта (лат. retorta 'обърната назад') **1**. *хим*. Обла стъкленица с дълъг прегънат отвор; служи за химически опити. **2**. Наименование на различни уреди и апарати, които са снабдени с отводна тръба и служат за нагряване и дестилация.

рефлексия (лат. reflexio) **1**. *фил*. Размишление, самонаблюдение, анализ на собствените мисли и преживявания; отзвук. **2**. *физ*. Отразяване на светлина или звук по повърхността на предметите; отражение.

самун (гр. psomion през тур.) Кръгъл хляб.

странство *остар*. Чужбина.

талант (гр. talanton) *ист*. **1**. Древногръцка монетна единица. **2**. Древногръцка мярка за тегло; в съвременна Гърция – мярка за тегло, равна на 150 кг.

теляк (тур. tellak) Служител в обществена баня, който изтрива къпещите се.

трен (фр. train) *остар*. Влак.

тъй щото *остар*. Така че.

убоя се *остар*. Обхваща ме страх, започвам да се страхувам.
уд *остар*. Телесен член, крайник.
ханъма (тур. hanim) Женена туркиня; була, кадъна.
харамия (тур. harami от ар.) **1**. *ист*. Хайдутин, бунтовник. **2**. Разбойник.
хемисфера (от гр. hemisys ‘половин’ и сфера) **1**. Земно или небесно полукълбо. **2**. *анат*. Полукълбо на главния мозък.
хомот *остар*. **1**. Ярем. **2**. Тегло, бреме, иго.
чарда *остар*. Стада говеда.
чрезмерно *остар*. Извънредно голямо, прекалено, прекомерно, извънредно.
шепотник *диал*. Клюкар.
юлар (тур. yular) **1**. Водило на оглавник за добитък. **2**. Оглавник.

МЕТОДИ, ЗАДАЧИ, ОПИТИ, УПРАЖНЕНИЯ ЗА РАБОТА

Оставената торба: **метод** за излизане от противоречия.

Проводници на Любовта: **методи** за самовъзпитание.

Разбраната скръб: **метод** за лекуване.

Предназначението на носа: **упражнение**, дадено като метод за придобиване на будно съзнание, за възпитаване на езика, за чистене на ума и сърцето; **метод** за придобиване на енергия за работа.

Двоен дял: **метод** за справяне с гняв и болести; **метод** за лекуване на ревматизъм.

Материални прояви на живота: **метод** за освобождаване от заблуждения, мъчнотии и болести.

Разтоварване на съзнанието: **упражнение** за една седмица.

Непреодолимо желание: **метод** за решаване на противоречия между хората.

Правилен живот: **задача** за една седмица.

Сила, живот и здраве: **методи** за смяна на състоянията.

Граници в живота: **упражнение** за дишане, което помага при ревматизъм, сърцебиене и главоболие.

Раждане и растене: **опит**.

Двете отверстия: **опит** за десет дни.

Доброто разположение: **метод** на доброто разположение преди започване на всяка дейност; **правило** за добро разположение.

Физическият и Божественият живот: **метод** за трансформиране на лошо разположение.

Ми бемол и фа диез: **методи** за изправяне на погрешки.

Начало на Мъдростта: **методи** за трансформиране на отрицателни мисли и състояния в положителни.

Възпитание на волята: **методи** за усилване на волята; **упражнение** за една седмица за оформяне на брадата и усилване на волята.

Входни врати: **правило** за смяна на полюсите в човешките взаимоотношения; **метод** за лекуване чрез обмяна с любим човек; **методи** при неразположение.

Закон на Вярата и Любовта: **метод** за лекуване чрез движение на палеца; **упражнение** при проблеми и тревожни състояния; **метод** за ранно събуждане.

Динамика на живота: **упражнение** за една седмица.

Трите принципа: **правила** при лягане и ставане от сън; **метод** при боледуване; **методи** за придобиване на материални средства и на щастие.

Слаби и силни положения: **метод** при обезсърчение.

Закон за частите и Цялото: **правила**; **методи** за лекуване.

Знание и прилагане: **правила** при хранене.

Отец Ми живее: **упражнение** за всеки ден; **метод** за изправяне на лъжата.

Изключителни условия: **метод** при неразположение; **методи** за насърчение при проблемни ситуации.

Любов към Бога: **формула** за разрешаване на всички въпроси.

ТЕМИ

„Оставената торба”: *Най-големият страх и най-голямата обич.*

„Проводници на Любовта”: *Произход на въшката*.

„Разтоварване на съзнанието”: **1**. *Предназначението на християнството*. **2**. *Предназначението на сегашния живот*.

„Непреодолимо желание”: *Защо плачат малките деца*.

„Правилен живот”: *Защо въздишат хората*.

„Сила, живот и здраве”: *Отличителните качества на светлината и на тъмнината*.

„Раждане и растене”: *Главният стремеж на човека*.

„Доброто разположение”: *Кога се е родило невежеството*.

„Физическият и Божественият живот”: Всеки да направи опит да се нарисува сам.

„Входни врати”: *Отличителни черти на птицата*.

„Закон на Вярата и Любовта”: *Отличителни черти на омразата и Любовта*.

„Знание и прилагане”: *Храненето като природен процес*.

„Отец Ми живее”: *Отношение между светлината, мисълта и живота*.

Петър Дънов
Учителя

ОБЩ ОКУЛТЕН КЛАС

СЪБУЖДАНЕ

година единадесета

Редактор *Стела Рускова*
Художник *Илиана Попова*
Предпечат *Иван Джеджев*

Издателство „БЯЛО БРАТСТВО“
София, ул. „Ген. Щерю Атанасов“ 2
Тел: (02) 418 01 10; 0897 847 641

Отпечатано в Университетска печатница

www.beinsadouno.org
www.bialobratstvo.info

izdatelstvo@bialobratstvo.info